

pál györgy³⁴

Utunk

a lelkiélet havi folyóirata

A tartalomról:

Dákozdy József: Rossz példánk vádolni fognak! — Csávossy Elemér S. J.: Benső élet. —
† P. Bíró Ferenc S. J. irataiból: Az Úr Szívén a lángok. — Müller Lajos S. J.: A Szentek
mint emberek. — Pintér József: Szó vagy példa? — Wimmer M. Anzelm O. S. M.: Az újszűvel-
ség áldozata. — Dr. Szívós Donát O. S. B.: Büntető szeretet. — P. Szalóczi Pelbárt O. F. M.:
Mindenki lejt fo. — Róth Antal S. J.: 4 tevékeny ember. — Gyenis András S. J.: Az alapkö.
— Schnaffner Szilárd O. S. B.: „Kl eljő, mint a kelő hajnal . . .” — Petruch Antal S. J.:
Figyelmeztető. — Irodalom.

Korda R. T. Kiadása Budapest.

„Utunk“ aszkétikus folyóirat. Megjelenik a szünidő kivételével minden hó 1-én. — Felelős szerkesztő: dr. Czapik Gyula. — Kiadja: a Korda Rt. (Igazgató: dr. Czapik Gyula.) — Szerkesztőség és kiadóhivatal: Budapest, VIII., Mikszáth Kálmán-tér 4. szám. Csekkszám: 42,881. Telefon: 1—361—85. Fiókiadóhivatal: Korda-fiók, Szeged, gróf Apponyi-utca 20. szám. — Szlovákiai főbizományos: Szent József könyvkereskedés, Pozsony. Előfizetése portóval 28 cseh korona. Romániai főbizományos: Magyar Lapok Kiadóhivatala Oradea. Str. Regele Carol II. No 5. Románia. Előfizetési ára 175 lei.

Előfizetési ára félévre 1 P 80 fill.

Egyes szám ára 40 fill.

Az „UTUNK“ a lapok terjedelmét korlátozó rendelet értelmében a többi ujságokkal együtt fele terjedelemben jelenhet csak meg. Míg ez a rendelet fennáll, kis lapunk oldal-száma tehát csak 12 oldalra szorítkozik.

Szent Pál mondja, hogy a keresztény ember célja: *conformes fieri imagini Filii sui: Krisztus arculatát, az Ő jegyeit és hasonlatosságát felölteni, az életet örök értékű isteni életté tenni az értünk és velünk vérző elsősülött ivadék szent vérének áldása és kegyelme erejében.*

A földi élet útjain járva a legjobbak, ha kétség fogta el őket s a szenvedés vigasztalanságában elcsüggedtek, elővették a biblia pauperum-ot, a szentolvasót. S mialatt a Szent Szűz szíve mélyébe tekintve alázatos imába mélyedtek, a Boldogságos Szűz közbenjárására erőt s kegyelmet nyertek a további küzdelemre. Ennek a hathatós, Istennek különösen tetsző imának olyan egyszerű a tudománya: Akit te, Szent Szűz, fogantál és Aki téged megkoronázott. És e két legszélső rózsa között az anyát és a fiút: a Királyt és a Királynét övező tizenhárom titok. Ó, ezek a csodálatos és mélységes titkok! Kiáltó figyelmeztetések ezek számunkra, hogy földi éltünk útjain egymást váltja a fény és az árnyék. Az angyali üdvözléssel kapcsolatos, az isteni akaratot engedelmes lélekkel elfogadó hit titkaira hamar elkövetkezik a sötét szenvedés; nagypéntek gyászat pedig a húsvéti örömeinek hajnalpirja és Pünkösöd szívirványos lángolása oszlatja. A titkoknak (örvendetes, fájdalmas, dicsőséges) hármasságára csak egymásba fonva ad teljes koszorút, K i r á l y n ő t megillető, szépség bájába öltöztető csillagkoronát.

Gyöngé és tehetetlen volna Krisztus Király és a Boldogságos Szűz királysága, ha korona dísziténé ugyan kettőjük fejét, de a feléjük szálló imádás és hódolat az ajkak dicséretévé vékonyodnék. Szeretettől égő szívet a Szeretet Királyának! Az áldozatkészséget hősi odaadással viszonzó lelket a Királynénak, mely hozzá hasonlít és tisztán visszatükrözi erőnyeit! Aztán országot, birodalmat nekik, hadd hódoljon minél több szív és lélek nekik! Ezt a feladatot szolgálja, ezt a nagylelkű érzelmeket tápláló, egész magát a Király és a Királyné szolgálatára szentelő életet lükteti és sugározza kis lapunk, az:

Utunk.

Szeretettel kérjük Kedves Előfizetőinket, lapunk Barátait, álljanak be Isten-országának hódító munkájába ők is! Az apostoli lélek buzgó és találdékony, hogy miképen nyerje meg kis lapunknak s ezáltal Krisztus Királynak a magasba törni akaró lelkeket. — Kisérje áldás és kegyelem a Királyok Királya nagy érdekeiért szorgoskodó hiveinket!

Rossz példáink vádolni fognak!

Jrta: Pákozdy József

Az alföldi református város utcáján lelkesen zengett a szentségi ének. Körmenetet tartottak a katolikusok. A járókelők megálltak az utcán és érdeklődve nézték. Kálvin temploma előtt hatalmas tömeg tolongott s várta, hogy megzendüljön a vasárnapi istentisztelet kezdetét jelző harangszó a kakasos toronyban is. Mikor odaérkezett az éneklő sereg, kalapjukat le se véve, kíváncsian az út szélére álltak és arcukon a csodálkozás vegyesen tükröződött a gúny vonásai-

val. Egyszerre csak gyengülni kezdett az ének. Az előbb még harsogóan szárnyaló dallam erőltlen decrescendóba hajlott. A hívek megzavarodtak a rájuk szegeződő gunyoros szemektől s mint ha szégyelnék előttük magukat, lehalkították hangjukat. A nap, talán a szeme elé táruló látvány felett szégyenkezett el, felhőbe rejtette arcát s árnyékot vetett a díszes körmenetre. A kántor megeresztette ércesen csengő hangját, de a néptől erőtlenül kísért ének elveszett az utcák labirintusaiban.

De ekkor történt valami. Valami, ami mindenkit meglepett, pedig talán nem is volt benne semmi különös. Kis szöszeke, alig négyéves gyermek furakodott át a báméskodók során. Kék szeméből az ég szelíd mosolya ragyogott. Közel jött egészen a baldachinhoz. Megállt. Összetette két picit kezét s aztán szépen letérdelt az Oltáriszentség elé. Hamvas arcáról a legnagyobb áhítatot sugárzott. Térdelt mozdulatlanul, a legtisztább imádást lehelő szemeit le nem véve a Jézuskáról. Mintha csak az oltárok fehér márvány angyalszobrai közül szállott volna ide az út szürke porába. És megtörtént a nagy csoda. Dávid legyőzte Góliátot. A gyermek hite győzött a felnőttek megingott hitén. Mindenkinek könny szökött szemébe erre a fenséges jelenetre. Még a szentséget vivő pap szemén is megcsillant a meghatódottság harmata. A hideg, gúnyos arcok kesernyés vonásai is ijedt csodálkozássá simul-

tak. Kis ideig néma meglepődéssel nézték ezt a bájos képet, majd szégyenkező hallgatagsággal megindultak a templomuk felé.

A gyermek térdelt. Szőke fürtjei aranyként csillogtak a kápráztató fényvel újból előmosolygó napsugárban, hogy méginkább fokozták az egyre erősödő áhítatot. Pár pillanattal egészen hallgatott az ének. Elnémultak az égi jelenségtől lebilincselte ajkak. De azután viharként tört elő a felvillanyozott lelkek himnusza:

— Győzelemről énekeljen napkelet és napnyugat!

Egy derűs fénysugár a monstranciára tévedt. Tündöklő csillogása úgy tűnt fel a baldachin után lépkedőknek, mintha a szentségi Jézus mosolyogna. Mintha láthatatlan karjai kinyúlnának a hófehér függöny mögül és átölelnék a porban imádkozó gyermeket. Szinte a hangját is hallani vélték: „Ilyeneké a mennyek országa!”

Az Isten útjai megfoghatatlanok. Hányszor választja ki a kisdedeket és a tudatlanokat, hogy általuk megszügyenítse a felnőtteket és a bölcséket. Megalázza velük a nagyokat, akik olyan hamar zavarba jönnek, ha buzgó áhítatukban tetten érik őket. Olyan könnyen elpirulnak jámborkodásuk miatt, ha rájuk csodálkozó vagy gúnyolódó szemek szegeződnek. Azt még úgy, ahogy vállalják, hogy kövessék Jézusnak a farizeus képmutatás ellen irányuló tanácsát: „Te pedig mikor imádkozol, menj be szobádba és ajtód betéve imádkozál.” De megfélekednek a gyengéknek szóló súlyos intelemről: „Aki szégyell engem megvallani az emberek előtt, azt én is szégyellem megvallani az én mennyei Atyám előtt.” Az ilyenek számára milyen üdvös hatása lehet egy jópéldának, követésre vonzó, bátor cselekedetnek, amelyből ma, sajnos, egyre kevesebbet kap a világ. E helyett mindenütt inkább a rossz példa, botrányos vagy könnyelmű életmód rikít az emberek szemébe, ami sokkal gyorsabban talál követőkre az ingadozó, gyenge lelkek között.

A legtöbbször megfordítva történik az eset, mint a fenti történet elbeszéli. Nem a felnőttek buzdulnak fel a gyermekek tiszta áhítatán, hanem közönyösségükkel, vagy rossz példájukkal ők rombolják össze az ártatlan, fehér lelkekben oly szépen épülő Isten templomát.

Vae mundo a scandalis! Jaj ennek a szeren-

csétlen világnak a sok rossz példától, amelynek perzselő lehelete annyi szívben kigéti az istenszeretet illatos virágait. Rengeteg sok a lanyha ember, akiről szomorúan panaszkodik az Úr: „Bárcsak hideg volnál, vagy meleg! De mivel se hideg nem vagy, se meleg, kezdelek kivetni a számból.” Ezeket majdnem mindig a környezet, a szemük előtt lejátszódó példák alakítják jobbra vagy balra. Az ő üdvösségük tehát sok esetben mi tőlünk függ! Micsoda óriási felelősség! Ha ezt meggondoljuk, sokkal jobban vigyázunk minden szavunkra, minden mozdulatunkra.

Az egyik faluba új káplán került. Estefelé kint sétálgatott az utcán és a következő vasárnapi prédikáción gondolkodott. A toronyóra elütötte a nyolcat s a kisharang áhítatkeltő hangon Úrangyalára csendült. Az emberek, régi szokásuk szerint, kalapjukhoz nyúltak és keresztet vetve imára nyíltak ajkuk. De egy kis csoport még nem kezdett imába. Nézte a papot, vajjon az elveszi-e kalapját és imádkozik-e? A fiatal káplán nagyon elmerült gondolataiban és elmélyülésében, csak sokára fogta fel az erőtlen szavú estharang imára sürgető szavát. És figyelői addig szintén mozdulatlanul álltak. Csak mikor a káplán elkapta a feléje szálló égi szöveget s kalapját levéve az Úrangyalába kezdett, akkor nyúltak ők is tétovázva a kalapjukhoz, hogy elrebegjék megszokott imájukat. Később bevallották, hogy ha akkor nem látják a papjuk jópéldáját, soha többé nem imádkoztak volna.

A tetteink hangosabban prédikálnak, mint a világ összes templomainak legkitűnőbb szónokai. De nemcsak beszélnek, hanem követésre is vonzanak. Milyen jó annak, akit ezen a téren sem nyugtalaníthat a lelkiismeret. Nem kell félnie attól, hogy ha majd eljön a lelkek utolsó nagy útja és mindent hátrahagyva, csupán élete tetteitől kísérve az Örök Bíró ítélőszéke elé áll, ezekre a cselekedetekre mások keserűen hivatkoznak, mint örök tragédiájuk egyik főokára. Mert akkor rossz példáink vádolni fognak minket.

Állítsuk azért gyakran szemeink elé az ilyen liliomlelkű gyermekek áhítatkeltő tiszta arcát. Az ő példájuk példaadásra hív minket is. Általuk az Úr Jézus most így beszél nekünk: „Ha nem lesztek ilyenek, mint e kisdedek, nem mentek be a mennyek országába.”

Benső élet

Irtta: Csávyossy Elemér S. J.

A Szentlelket az Egyház különös szeretettel nevezi az *életadó* Szentléleknek. Ez a szó a latin és a keleti szertartásokban, mondhatni, állandó jelzője a harmadik isteni Személynek. Isten benső életében nem a Szentlélek az életadó, hanem inkább az Atya, mert az Atya a Szentháromság egész benső életének forrása, tőle származik a szellemi élet első megnyilatkozása. A megismerés által a Fiú, a kettőtől pedig mint közös forrásból a szellemi élet másik megnyilvánulása: a szeretet által a Szentlélek. Isten benső életének kifelé való közlését azonban a kegyelem által különös szeretettel tulajdonítjuk a Szentléleknek. Nem időszertelen dolog tehát, most a pünkösdi ünnepkörben, a Veni Sancte-k hónapjában a lélek természetfölötti, kegyelmi életéről, a lelki életéről, a benső életről szólni.

Azok az első megtekintésre halmozottaknak látszó kifejezések: természetfölötti, kegyelmi, lelki, benső élet — valóságban egy és ugyanarra a dologra vonatkoznak ugyan, de némi árnyalattal. Mindegyik jelző egy és ugyanazt az életet jelöli, melyet a megszentelő kegyelem által a keresztségben kaptunk, s melyet megőriznünk, fejlesztenünk, gyarapítanunk és tökéletesítenünk kell. De amíg a „természetfölötti” jelző elsősorban ennek az életnek minden természetes igényt meghaladó, némileg isteni voltát emeli ki, a „kegyelmi” jelző pedig annak ingyenes voltát, szeretetből fakadó ajándék-jellegét hangsúlyozza, addig a „lelki” jelző lélektani mivoltát, a „benső” jelző pedig ennek az életnek mélyebb fokát jelöli meg. Természetfölötti, kegyelmi élete ugyanis mindenkinek van, akit megkereszteltek, s aki azt el nem vesztette a bűn által, tehát még az értelem használatára el nem jutott gyermeknek is. Lelki életről azonban csak ott lehet szó, ahol a természetfölötti, kegyelmi élet valamiképpen már tudatossá vált; benső életről pedig csak ott, ahol ez az élet intenzívebb fokot ért el. Azért mondjuk olyanokról is, hogy nem élnek lelki életet, akikről egyébként nem kell feltételeznünk, hogy nélkülözik a kegyelmi életet. S még a lelki életet élőkrol is olykor azt mondjuk, hogy lelki életük nem eléggé bensőséges.

Minden élet természeténél fogva növekedés, mozgás, megismerés és törekvés. Az élet fokozata szerint vagy csak növekedés, mint a növényben. vagy egyúttal mozgás, megismerés és törekvés is. Minden élet lényegénél fogva benső valami. Még a növény élete is oly rejtett, titkoszerű, hogy azt a tudomány maig sem tudja maradék nélkül megmagyarázni. Az élet mindig benső forrásból ered. Ha tehát benső életről szólnunk, akkor még az életnek is, mondhatni, életéről, a lélek legelrejtettebb tevékenységéről, a legmélyebben forrászó életműködéséről szólnunk. A benső élet magának a léleknek bensejében lejátszódó élet.

I. *Mi tehát a benső élet?* — Mivel az élet, leg-

alább is a szellemi élet, mindenekelőtt megismerés, azért a benső élet elsősorban is *a megismerésnek külön módja*.

1. Szent Pál mondja, hogy az igaz hitből él. (Róm. 1, 17.) A benső élet tehát elsősorban a *hitből* fakad. A hit a lélek természetfölötti megismerési módja. Aki benső, természetfölötti életet él, az mindent természetfölötti nézőszögből tekint, a hit világosságában lát és ítél meg. Ezzel a dolgoknak bizonyos *átértékelése* jár. Arany s ezüst, vagyon és pénz, tisztelet és élvezet nem önmagukban kívánatos dolgok az ember számára, aki a hit nézőpontjából szemléli a dolgokat. Szegénység, megvetetés és szenvedés viszont nem önmagukban véve gyűlölendő dolgok. Minden örvedetes eseményt a hit fényébe öltöztet, színtügy minden fájdalmas eseményt is. Ha valami örvedetes dolog éri, nem adja magát osztatlanul oda a tisztán természetes örömegek; minden kellemes és jó dolgot Isten ajándékának tekint. Sétát, kirándulást, üdülést, társaihoz való viszonyát, levelet, jó hírt, mindent ebben a megvilágításban lát. A szenvedést mint a lelki tisztulás eszköztét fogja fel, mint Isten-től az érdemszerzésre nyújtott alkalmat, alkalmat az elégtételre, kegyelmek kieszközölésére maga és mások részére. Gyalázat és megvetetés, félreismerés és félretolás Krisztushoz való hasonlóság neki. A dolgoknak ez az átértékelése sok tekintetben az, amit ugyan-csak Szent Pál a kereszt balgaságának nevez. (I Kor. 1, 18.) Csak aki a hitből él, érti meg ezt a balgaságot.

2. A hitnek ez a sajátos megismerési módja, mely a benső élet forrását és alapját képezi, nemcsak átértékelés, hanem egyúttal *elmélyedés* is. Aki benső életet él, annak lelki szeme keresztülhatol az emberek és dolgok külső hüvelyén és mindennek magvát, lényegét keresi. A teremtményeken át Istenhez jut el, minden tulajdonságukban Isten teremtetlen tulajdonságait szemléli. A dolgoknak ezt a megtekintését a Szentlélek ajándékai, főleg a bölcsesség, az értelem és a tudomány ajándékai segítik elő. Mintegy megértetik és megizlettetik az égi s földi dolgokat egyaránt, mindegyiket saját értéke és haszna szerint. Azért a benső életet élő ember mindent lelki előhaldása szemszögéből fog fel, nem téveszti össze a látzatot a valósággal és e tekintetben az okosság érénye és a tanács ajándéka segíti elő benne a hitbeli megismerést főleg gyakorlati alkalmazásában.

II. Az élet másodsorban *törekvés*; tehát a benső élet is az. Milyen törekvés?

1. Minden törekvés valami jóra irányul. A benső ember törekvése csak olyan jóra irányul, mely *lelkét gazdagítja*. Ami semminemű vonatkozásban nem áll a lélekkel, az hidegen hagyja. Ez a közömbösség. Csak az mozgatja meg lelkét, csak az indítja a vágyra, cselekvésre, ami valamiképpen az örök céllal összefügg. Voltaképpen az igazi benső élet ezzel küszkö-

dik: a közömbösséggel. A fundamentum igazságai minden lelki törekvésnek rúgója. Minden lelki törekvésnek szüksége van olyan tárgyra, mely benne a lelki folyamatot megindítja. A benső életet élő ember törekvésére nézve ez a tárgy csak Isten vagy Istennel kapcsolatos dolog lehet.

2. A benső élet jellemzője továbbá a törekvés *visszavonni magát a világtól* és szeretni a magányt és elmélyülést. De ezt helyesen kell érteni. Helyesen értve voltaképp az előbb mondottakból következik. Nagy ebben a dologban a külső látszat szerinti különbség az egyes embereknél, akik benső életet élnek. Ott látjuk az Egyház első századaiban a remetéket. Ezek teljesen visszavonulnak a világtól s a legnagyobb külső elzárkózottságot keresik. Ott látjuk a szemlélődő szerzeteket, melyek kerülnek minden érintkezést a világgal. Viszont ott látjuk az apostolokat is az élet forgatagában, ott látjuk Xavéri Szent Ferencet hatalmas missziós hódító utain, ott látjuk a modern munkásapostolokat, látjuk Vianney Szent Jánost gyóntatószékében a zarándokok ezreitől körülveve, látjuk Don Boscót ifjai közepe. Mily nagyok ezek a különbségek, mintha nem is lehetne mindezeket egy gyűjtőnév alá foglalni. S mégis mindegyikük a maga módja szerint visszavonul a világtól és szereti a magányt. Vianneynek állandó nagy kísértése és tusája a magány utáni vággyal ismeretes. Nála ezt igazán kísértésnek is lehet nevezni, de nincs az a szent, aki legalább szívében ne tartott volna fenn egy magános kis helyet Isten számára s a maga számára, ahová munkái közepette is be tudott térni, hogy Istennel egyedül lehessen. Egy szent sem szerette a világ forgatagát önmagáért a szórakozásért, hanem csak kényszerűségből vagy a lelkek iránti szeretetből vette magát beléje.

3. Ebből fakad a benső élet harmadik sajátos törekvése: a törekvés Istennel, a legfőbb jóval egyesülni. Az *egyesülés Istennel* főleg a hit, remény és szeretet által megy végbe. A hitből fakadó és a hit által táplált remény és szeretet mintegy a két kar, melylyel a lélek Istent átfogja. A remény magához vonja, a szeretet átkarolja és fogva tartja. A három isteni erény azért voltaképp a lélek legbensőbb életmegnyilvánulása, a benső élet maga. Minden vegetatív élet a földön is tulajdonképpen állandó törekvés a nap, a világosság felé és állandó törekvés a táplálék után. Ez a lélek számára az Isten: világosság, levegő és táplálék. A hit, remény és szeretet által lesz Isten a lélek világossága és tápláléka.

III. A földi élet területén a törekvés *mozgásba* megy át. Az állat megmozdul, ha táplálékát keresi. A gyermek a szeretet hatása alatt elébe fut szüleinek. A művész elgondolása megmozgatja karját, ujjait, hogy alkotson. A hadvezér csataterve testet ölt hadseregének mozdulatában. Az öröm énekekben tör ki az ember kebléből. A léleknek is van karja, vannak ujjai, van dala, vannak megmozdulásai. Ezek a hit, remény és szeretet kormányja és indítása alatt álló erények, főleg a négy sarkalatos erény, de általában az erkölcsi erények, melyek mintegy kísértét, szolgaseregét, karját és ujjait képezik az erények királynőjének, a szeretetnek. Az egyes erények, mondhatni, a szeretet változó melódiájú dalai is. Hadsereg is, mely a fővezér, a szeretet parancsaira vár, hogy azokat végrehajtsa.

A benső élet nem tunya nyugalom, nem terméketlen téltlenség. Nagyon kell küzdeni minden quietiz-

mus ellen a lelki életben. Quietizmus és élet ellentmondás. Az élet mindig mozgást jelent. Még Istenben is, aki a nyugalom maga, nem hiányzik a tevékenység. Az egész Szentháromság titka Isten benső tevékenységének gyümölcse; az egész mindenség az Ő külső teremtő tevékenységének alkotása. Istennél a legnagyobb nyugalom a legnagyobb tevékenységgel párosul. Azért bennünk is a lelki életnek aktivitása nagy lelki nyugalommal, békével kell hogy párosuljon. A nyugalom nem tunyaság, és a lelki béke és egyensúlyozottság nem téltlenség és restség. Némileg a tengerhez hasonlítson lelkünk, melynek bensejében mindig nyugalom van, s csak felszínét fodrozzák a hullámok, ha mégoly magasak is; mert mi is a hullámok emeletes magassága a tenger mélységéhez képest!

A benső élet *apostoli tevékenységre* is ösztönöz. Ez is az élet mozgásához tartozik. Minél bensőbb és tartalmasabb a lélek, annál jobban vágyódik azt kiöntani másokra. A benső tartalom mintegy szét akarja vetni a lélek edényének falait; megfeszülnek benne a benső erők, hogy hatásukat kifejtsek a kívüllagra.

IV. Végre minden földi élet *növekvés* is. A kis magból virág, cserje és hatalmas faóriás lesz. A tojásból kis madárfióka, a madárfiókából nagy madár lesz. A gyermek emberré növekedik. A fejletlen értelem kifejlődik, a gyenge erő megizmosodik. Így van ez a lelki, benső étellel is. Elsősorban maga a lelki élet magva, a megszentelő kegyelem növekedik. A megszentelő kegyelemmel együtt növekednek a belénk öntött erények és ajándékok. De kell, hogy a megszerzett erények is növekedjenek bennünk, ha igazán benső életet élünk. Megvannak az áhítatnak, az összeszedettségnek, az imádságnak, az önmegtagadásnak, a szeretetnek, az Istennel való egyesülésnek fokozatai, lépcsői. Ezeket kell felemelkednünk, „mígnem mindnyájan eljutunk a hitnek és az Isten Fia megismerésének egységére, férfiúi tökéletességre, olyan életkorra, melynek mértéke Krisztus teljessége”. (Ef. 4, 13.)

Ez a lelki élet, a benső élet.

*

Térjünk át most a benső élet ápolásának *eszközére*.

A benső élet ápolására, tökéletesítésére azok az eszközök a legalkalmasabbak, melyek lelkünket Istennel emelik s lelki életünket Istennel elmélyítik.

1. Első helyen említjük az imádságot, és pedig leginkább az *elmélkedő imádságot*. De maga az elmélkedő imádság is tárgy és mód szerint különböző fokban mélyíti el bennünk a lelki életet. Leginkább az elmélkedések Istennel és Isten tulajdonságairól alkalmasak erre. A lelki élet voltaképpen nem más, mint Istenhez való viszonyunk átélése. Azért minden, ami ezt a viszonyt Istenhez tudatosabbá, bensőbbé teszi, az alkalmas lelki életünk elmélyítésére. Ugyancsak az elmélkedések a megszentelő kegyelemről, az istenfiúságról és Istennek bennünk való lakozásáról a kegyelem által, nagyon alkalmas tárgyak a lelki élet elmélyítésére. Ezért kell e helyen a keresztség szentsége iránti áhítatot is külön kiemelni. A keresztség szentsége ugyanis voltaképp az Isten bennünk lakozásának szentsége, és a gyakori visszaemlékezés e szentség sajátos kegyelmére. a lelki élet kiváló ápolója. Hiszen a lelki élet tulajdonképp a keresztséggel kezdődik, legalább magában és csirájában.

Ami az elmélkedés módját illeti, inkább a cselekvő szemlélődés (contemplatio activa), mint a szorosán

vett elmélkedés (meditatio) alkalmas a lelki élet elmélyítésére. De a szorosan vett elmélkedés elkészíti az utat a szemlélődésre és a lelket alkalmassá teszi arra. Azért kell az elmélkedésre hajtani.

2. Az imádsággal kapcsolatban kell megemlítenünk a *lelki összeszedettséget*. Lelki összeszedettség nélkül igazi benső élet el sem képzelhető. E nélkül olyan a lélek, mint a nyílt országút, melyről a madarak felszedegetik az oda hulló magvakat, még mielőtt ki kelhetek vagy gyökeret verhetek volna. Ez az evangéliumi hasonlat nemcsak Isten ígéjére, hanem minden egyéb kegyelmi behatásra is egyaránt vonatkozik. Márpedig a lelki élet épp e kegyelmi behatások alatt bontakozik ki és mélyül el.

Az összeszedettséget gyakori röpimák, Istenre való gyakori rá gondolás, főleg a bennünk lakozó Szentháromság imádása, szeretete, a jószándék sűrű felindítása, rövid bepillantások lelkünkbe, segítik elő hathatós módon. Meg kell azonban szoknunk, hogy Istenet ne csak magunkban, hanem minden dologban, mellyel érintkezésbe jutunk, keressük és lássuk: emberekben, murkáinkban, eseményekben. Mindenben a jelenlévő Istent, vagy szándékait, gondolatait, gondviselését szemléljük. Egy leszünk „contemplatio in actione”, a cselekvésben szemlélődők, amint oly szépen mondották életének megfigyelői Szent Ignácról.

3. Az Istennel való egyesüléssel és az összeszedettséggel kapcsolatban nem tudjuk eléggé kiemelni, mily hatásos eszköz a lelki élet elmélyítésére a *Szentlélek külörös tisztelete* és sugallatainak hü követése. A Szentlélek, az egyházi himnusz szerint, „lelkünk édes vendége”. Ő tulajdonképpen lelkünk lelke, életünk élte-tője, amint már a bevezetésben mondoituk. Sugallatainak gyors és hü követése pedig csodálatosan segít arra, hogy lelkünk Isten legfinomabb érintésére is reagáljon, és mi mintegy Istennel együtt éljünk, amint a gyermek is édesanyja szíve alatt mintegy egy életet él vele.

4. Egészen különös jelentősége van a benső élet szempontjából a *Jézus Szíve-tiszteletnek* is. Hiszen ez a tisztelet voltaképpen magának a bensőségnek kultusza és ápolása. A „szív” nem egyéb, mint a benső ember. Jézus Szíve tisztelete által a Megváltó, az Istenember bensejébe, lelkivilágába hatolunk, elmerülünk gondolat- és érzésvilágába, beleéljük magunkat szándékaiba, tetteinek, erényeinek legmélyebb forrását nyitjuk meg. Viszont ugyanabban a tiszteletben saját szívünket hasonlóvá akarjuk tenni az övéhez s azért lelkünk tekintetét arra irányítjuk, ami bennünk a legbensőbb és legmélyebb: szívünkre. A Szív-kultusz tehát a bensőség kultusza maga.

5. De minden, amit az imádságról, az elmélyülésről, a Jézus Szíve-tiszteletéről mondoitunk, igazi jelentőségét akkor éri el, ha kapcsolatba hozzuk az *Oltáriszentséggel*. Itt lesz minden élet és valóság, nemcsak elmélet és gondolat. Az Oltáriszentség és főleg a szentáldozás a benső élet igazi forrása és táplálója. Itt lesz Krisztus valóságban a szőlőtő, melynek életadó nedvét a szőlővesszők magukba szívják, hogy életük legyen és bőségesen legyen. (Ján. 10, 10.) Az Oltáriszentségből fakadó egység tudata Krisztussal és Krisztus által egymással a benső élet legtermékenyebb gyökere. Lelkiéletünk a „communio”, a nagy közösségbe való beleolvadás által nem lesz már elszigetelt valami, remeteség felé hajló, világtól elzárkózott valami, hanem a magány és elmélyülés minden szeretete mellett

is benne maradunk a nagy közösségben, a lelkek közösségében, és ez a közösség-érzet Krisztusban lesz lelki életünk legbővebben folyó forrása. A lelki áldozás pedig mintegy lelki lélekzés lesz, mellyel mindig újból s újból magunkba szívjuk az eucharisztikus légkört, s ez nem egyéb, mint az Isten szeretetében önmagát feláldozó bensőség légköre. Így lesz az Eucharisztia a lelki áldozás és szentséglátogatások által az összeszedettség ápolásának is főtényezője és eszköze.

6. De ne feledkezzünk meg a benső élet ápolásának még egy nagyon hatásos és termékeny eszközéről: ez a *Mária-tisztelet*. „Belül csupa szépség a király leánya”, mondja az Egyház a 44. zsoltár szavaival Szűz Máriáról; Szent Lukács pedig ezeket írja Szűz Mária benső életéről: „Mária pedig megjegyzi vala mindeme dolgokat, szívében forgatván.” (Lk. 2, 19.) És egy másik helyen: „Anyja meg szívében tartja vala mindez ígéket.” (Lk. 2, 51.) Szűz Mária szíve-lelke a bensőség maga. Azért ő a benső élet legtündöklőbb példaképe, és az ő tisztelete, követése szükségkép bensőségessé teszi a mi lelki életünket is. Ő az áhítat kiváló edénye, mely csordultig tele van a benne lakó Szentháromság szeretetével s az áhítat üdítő vizét a mi lelkünkbe is beleönti, hogy megteljünk. Az ő lelke szeretettől izzó parázs, melyre áldozatos odaadásának tömjénét hinti, s ebből a szent áhítat füstje száll ég felé. Ilyenné kell válni az ő tisztelete által a mi lelkünknek is.

A Mária-tisztelettel kapcsolatban említhetjük, hogy bár lényegesen kisebb fokban, mégis a *szenteknek tisztelete* is, főleg azoké, akik a benső életben különösen kitűntek, hathatós segítőkész benső életünk tökéletesítésében. Első helyen áll itt *Szent József*, az ő egészen bensőséges életével, mely Jézus és Mária lelkéből táplálkozik. Ő a benső élet kiváló pártfogója.

7. Nem utolsó helyen áll a benső életet előmozdító eszközök közt azoknak a könyveknek *olvasása*, melyek az imént felsorolt hittitkokkal foglalkoznak. De ennek az olvasásnak nem szabad felületlen, kíváncsiskodónak lennie, hanem legyen elmélyülő, megfontolt és beható. Egészen különös említést érdemel a világirodalomnak a Szentírás után talán legbensőségesebb terméke: Krisztus követésének nagy könyve. Szent Ignác, a lelkiélet nagy mestere naponként olvasta.

Nagyon segít a lelkiélet bensőségessé alakításában a *liturgia* is és mindenekelőtt a benső élet iskolája maga, a *lelkigyakorlat*.

8. Ez átvezet minket az utolsó eszköz megfontolására, mely voltaképpen első helyen érdemelt volna említést: az *erények buzgó gyakorlása*. E nélkül ugyanis a benső élet inkább csak látszat, mint valóság; füst inkább, mint tűz; szemfényvesztés inkább, mint igazság. Nem is lehet komoly önfegyelmzés nélkül a benső élet nagy akadályait: az elszórakozást, a külső dolgokba való elmerülést, a lélek békéjét és nyugalmat megzavaró szenvedélyeket sikeresen elhárítani. A benső élet ápolásában és tökéletesítésében is igaz marad Kempis Tamás ismert szava: Annyiban fogsz előrehaladni, amennyiben erőt veszsz magadon.

„Távol legyenek tőlem a hősök, — mondja Bossuet — akikben nincsen szívjószág. Csodálatba ejthetnek, de nem bírják a szíveket. Amikor Isten az emberi szívvet alkotta, először a jószágot oltotta beléje, hogy annak a kéznek legyen hirdetője, amelyből eredetét vette.”

Az Úr Szívén a lángok

Elmélkedés († P. Biró Ferenc S. J. hagyatékából)

I. előgyakorlat.

Szemlélem az Úr Jézus Szívének képét s különös figyelemmel nézem most a szentséges Szívet körülvevő lángokat.

II. előgyakorlat.

Alázattal kérek két kegyelmet:

Először, hogy az Úr Jézus Szívét egyre jobban megismerjem, megszeressem s egyre tökéletesebben kövessem.

Másodsor, hogy az én szívemet egyre jobban megtisztíthassam minden rosszaságtól s egyre hasonlóbbá alakíthassam Jézus szentséges Szívéhez.

I. pont: Mit jelentenek a lángok a szentséges Szíven?

1. A tűz, a láng — a szeretet jelképe. Az Úr Jézus Szíve „a szeretet lángoló tűzhelye”. A lángok tehát az Úr Szíve körül jelentik Jézus szeretetét.

2. A lángok az Úr szeretetének útját is jelentik az égből le az istállóba, — 30 éven át Názáretben, — három éven át keresztül-kasul a Szentföldön, — azután fel a Kálváriára, a kereszt-halálra.

Jelentik az Úr áldozatait: nagy szegénységét, engedelmisségét, tisztaságos szüzességét, lemondását otthonáról, édesanyjáról és magáról az életről is.

Jelentik üldöztetéseit, megaláztatásait, szenvedéseit, halálát. Mily dús szeretet ez tettekben! Valóban önmagát felemészto, lángoló szeretet!

Jelentik a lángok az Úr Szívének nagy szeretetét a szegények, elhagyatottak, betegek, üldözöttek és a gyermekek iránt. Lángolásuk bevilágítja szeretetének útját, amelyre végig az van írva: „Körüljárt mindenki vel jöt téve.”

II. pont: Mire tanítanak a lángok a Szent Szíven?

1. Tanítják, hogy a szeretet a főparancs. Ez a főparancs több mindennél. Ez a tökéletesség maga. Nélküle nincs tökéletesség. „Szóljak bár az emberek vagy angyalok nyelvén, ha szeretetem nincsen, olyanná lettem, mint a zengő érc, vagy a pengő cimbalom. És legyen bár prófétáló tehetőségem, és ismerjem bár az összes titkokat és minden tudományt, és legyen bár oly teljes hitem, hogy a hegyeket áthelyezzem: ha szeretetem nincsen, semmi sem vagyok. És osszam el bár egész

vagyonomat a szegények táplálására, és adjam bár át testemet úgy, hogy elégjek: ha szeretetem nincsen, semmit sem használ!” (I Kor. 13, 1—3.)

2. A lángok hirdetik, hogy az Úr kedvence az, aki a szeretetben kiválik. Ha tehát Jézus szeretetére vágyom, ennek előfeltétele, hogy az Urért szeressem felebarátomat.

3. Tanítják, hogy a szeretet a főerény, mely levonja a főáldást; viszont a szeretetlenség a legnagyobb bűn, mely maga után vonzza a főátkot.

4. Hirdetik a lángok az Úr Szívének példája nyomán, hogy minden szeretet közt a legnagyobb az *irgalmas* szeretet. Az irgalmasság nem ítéli meg, az irgalmasság mindig meghallgattatik. Az utolsó ítéleten az Úr csak egyért von felelősségre: az irgalmasság cselekedeteiért. Ehhez köti az üdvöséget, illetve kárhozatot.

*

A lángok e beszédére mit válaszolnak az én tetteim? Szeretett-e eszem, emlékezetem, érzelmem, szemem, nyelvem? Valóban? Vagy nem hiszek? Ha pedig hiszek és nem szeretek, akkor vagy esztelen vagyok, vagy kárhozatra szánt szerencsétlen. S ennek a szeretetnek tettben kell nyilvánulnia az Úr Szíve példájára.

Visszatekintek most multamra. Ugyan hány szeretetrózsát szedhetek össze, melyet én fakasztottam? S hány szúrós, szeretetlen tövist? Vajjon mi van az én utamra írva? Talán ez: „Körüljárt és mindenütt tövisekkel szúrdalt”? Vagy talán inkább: „Körüljárt és mindenkinek rózsát nyujtott”?

III. pont: A szeretet elősdierei.

Sokan vannak, akik a főparancs, a szeretet szent cégére alatt Istentől és embertől állandóan szeretetgyakorlatokat követelnek, de viszont ök nem gyakorolnak szeretetet sem Istennel, sem emberrel szemben. Ezek a szeretet elősdierei semiben sem különböznek a kommunistáktól, mert maguknak mindenkitől mindent követelnek, de lemondani mások javára semmiről sem hajlandók.

Hány ilyen elősdi van az egyes családokban, intézményekben s a társadalomban, aki csak a maga előnyét nézi és különbös másokkal szemben. Sokszor könyörtelen eszközökhöz sem restel nyúlani, hogy önszeretete igényeit kielégítse; s

amit magának kíván és követel, hányszor tagadja meg ugyanazt embertársaitól!

Nézzek a lelkeembe! Vizsgáljam meg igényeimet! Vajjon nem tartozom-e én is a szeretet elősdiyei közé? Nem vagyok-e kommunista? Vigyázzak, hogy a tökéletességre törekedve be ne csapjam önmagamat!

A lelkiélet terén is sokat becsap az önző szeretet, mikor a legszentebb dolgok gyakorlása közben önkielégülést keresnek. A szentáldozásban édes érzelmeket, a szentgyónásban panaszkodási vágyuk kielégülését, stb. S az egész vallásos életben állandó vigásznak édes érzetét keresik. Szóval mindenben önmaguk a cél s nem az Isten. Gyakran még a szerzetben is megtörténik, hogy azok, akik Isten szolgálatára lépnek, egyre nagyobb igényeket támasztanak, sokkal többet követelve a

maguk számára, mint amivel a világban bírtak.

A tökéletességre törekvőknek résen kell állniok, hogy az önző emberi természethez oly közel fekvő hajlamot, az önszeretetet megfékezzék magukban, az Úr példája szerint egyre teljesebben gyakorolva az önmegtagadást és lemondást. Mert hogyan is méltasson bennünket az Úr bizalmas, meghitt társalgásra, amikor mi gazdagok akarunk lenni, amikor mi nem akarunk tudni a lelki szegénységről, jóllehet épp ő, az Úr, érettünk lett szegénnyé? Mi birni akarunk mindent, ő meg lemondott mindenről: otthonáról, édesanyjáról, a mennyei dicsőségről — érettünk. Sőt lemondott önmagáról, amikor vakon engedelmeskedett s szolgáltatta ki magát az Isten és emberek szeretetére! Ugyanakkor mi keresztül akarjuk mindig vinni saját akaratunkat és saját hasznunkat. Valóban az ilyen élet a tökéletesség kifigurázása!

A Szentek mint emberek

Írta: Müller Lajos S. J.

Lelliszi Szent Kamill (1550—1614.)

Kamillnak édesanyja, bár igen jóságos, de kissé aggályos természetű asszony volt. Atyjára éppen az ellenkező tulajdonságok jellemzők. Mindketten tisztességes, némelyek szerint nemes családból származtak, amire már a „Lelliszi” névből is méltán lehet következtetni. Szentünk apja — mondjuk ki nyíltan — semmirekellő ember volt, aki már évek óta csak szegényt hozott családjára. Egész életében katona, vagyis inkább kalandor volt, aki különböző fejedelmek hadseregében szolgált. Mint akkorában ez nem volt ritkaság, ahhoz szegődött, aki megfizetett érte. Így például annak a császári seregnek is tagja volt, amely 1527-ben Rómát oly gyalázatosan kirabolta. Szinte megtestesült benne mindaz a gonoszság és véték, amely akkoriban a zsoldosokat jellemezte. Könnyelmű, pazarló és szenvedélyes játékos volt. Szegény feleségének az volt az egyetlen szerencséje, hogy csak ritkán került haza.

Kamillnak születése szegény anyjának csak új gondot és aggodalmat jelentett. Többi gyermeke születése után hamarosan meghalt. Kamill volt az egyetlen, aki életben maradt. Minthogy a férjétől semmi támaszt sem remélhetett, a nevelés egész gondja egészen az ő gyenge vállára szakadt. Meg is tett gyermekéért minden lehetőt és igyekezett az apa rossz példáját ellensúlyozni. Csakhamar azonban nyilvánvaló lett, hogy a fiúra inkább hat az apai rossz példa, mint az anyja jámbor figyelmeztetése és tanítása. Mint mondani szokás, a fiú egészen az apjára ütött. Az eleinte cingár fiúcska fejlődésnek indult és erőteljes kamasz-szá nőtt. Fellépése, magatartása ügyetlen és arcvonásai szinte visszataszítók.

Természete lomhaságra hajló, a tanulásban határtalanul szórakozott és figyelmetlen. De e mellett heves vérmérsékletű és önfejű. Anyja sokat aggódik miatta.

De mikor aztán látta, hogy úgylis minden hiába, hát engedte a fiút szabadon a maga útjára. Kamill alig volt 12 éves, mikor édesanyja meghalt. A szegény asszony élete olyan férj mellett telt el, aki vele mit sem törődött és a nevelés gondját teljesen reá hagyta. Földi pályája valóságos keresztút volt számára. Hozzájárult még fiának viselkedése, akinél minden figyelmeztetés annyit ért, mintha a falra borsót hánynak. Ez túl sok volt ahhoz, hogy életerhe alatt hamarosan össze ne roskadjon.

Anyja halála után Kamillt a rokonok fogadták magukhoz. De ez éppen nem jelenti, hogy törődtek is vele. A kamaszkodó ifjúnak sem jelleme, sem modora, sem külseje nem volt alkalmas, hogy rokonérzést keltsen. A rokonok tehát éppen csak türték maguk közt, de nevelésével senki sem gondolt. Küldték ugyan az iskolába, de Kamill, úgy látszik, született ellensége volt minden tanulásnak. Sokkal szívesebben ábrándozott azokról a kalandokról, amelyekkel atya dicsekedett. Alig várta, hogy elérkezzék az idő, amikor majd ő is atya nyomába léphet, s a kalandokban vele versenyre kelhet. Pajtásait és barátait is természetesen a magafajta fiúkból kereste össze. Ezekkel üttötte agyon az időt, többnyire kártyajátékkal. Egyet azonban mégis a javára kell elkönyvelnünk. A jámbor anyjától öröklött vallásos érzéshez és bizonyos tisztelethez a hit dolgai iránt sohasem lett egészen hűtelen. Bizott az ima hathatós voltában, ha nem is imádkozott sokat; hitt a szentségek erejében, ha nem is járult, vagy csak nagyritkán azokhoz. Ez volt a mentőhorgony, amelynek később, mint majd látjuk, a lelki végveszélytől való megmenekülését köszönhette.

Végre ütött a várva-várt óra, amikor Kamillt elég érettnek ítélték, hogy most már önállóan intézze a saját sorsát. Alig volt ugyan több tizenhét évesnél, de fejlett testalkata s nagy szája, amely ritkán pihent,

s amellyel jól tudta adni az öreget, arra engedett következtetni, mintha már a valójánál idősebb volna. Becsapta tehát a könyveket, és atya példáját követve, felcsapott katonának. Most már tehát élhetett kényekedve szerint. Még nem volt tizenkilenc éves és már jól ismerte azokat a vétkeket, amelyek a meglett férfit terhelhetik és lealacsonyíthatják. Ismerte azokat, félretéve minden szeméremérzetet a gyakorlatban is.

Atya kalauzolása mellett ő is csakhamar egészen a kártyának élt, sőt egyik középpontja lett azoknak, akik ennek a szenvedélynek hódoltak. A kártyát tartotta szinte főhivatásának.

Nagyon háborús idők voltak akkor és zsoldosoknak nem került fáradságukba urat találni, aki őket felfogadja és alkalmazza. Ha az ellenség egy helyűt kifogyott, vagy már ráuntak a semmittevésre, hát csak jelentkeztek másutt, egy másik generálisnál, aki tekintettel tapasztalataikra meg a fegyverforgatásban való gyakorlottságukra, felfogadta őket. Hogy aztán ez a generális a barát, vagy pedig az ellenség számára toborzott-e, az nekik édesmindegy volt. Így aztán majd az egyik, majd a másik táborban, amelyek egymás ellen küzdöttek, lehetett velük találkozni. Úgy látszik, ezt akkoriban nem is vették olyan szigorúan. Az ő mesterségük egyszer már a katonáskodás volt. Hogy melyik oldalon, az teljesen mellékes volt a szemükben. Annak érdekében verekedtek, aki megfizetett érte, és így módot nyújtott a léha, könnyelmű életre.

Ezt az életet nem lehetett nekik egy helyen vég nélkül folytatniok. A szilaj, vérmes temperamentum, a kártyaszzenvedéllyel párosultan sok veszekedésbe és civakodásba keverte az apát s fiát. Ezt még az a léha kompánia is megsokalta, amelyben züllöttek. Végre is ezektől a békebonó elemektől meg akartak szabadulni és egy szép napon mindkettőjüket kidobták a táborból. Ott állottak az országúton minden nélkül. Faluról-falura vándoroltak és kártyázásból tartották fenn úgy-ahogy magukat. Éppen Velence felé vándoroltak, abban a reménységben, hogy ennek az akkor oly hatalmas városnak a törökök ellen indítandó háborújában résztvegyenek. Vándorútjukban azonban mindketten komolyan megbetegedtek. Különösen az apa baja látszott nagyon komolynak. Kamill most már leledve a saját szenvedését, azon volt, hogy atyját valahol elhelyezze, ahol ápolásáról gondoskodnak.

A dolog azonban elkészt. A könnyelmű, rendetlen élet által legyengült test már elvesztette az ellenálló képességét és a kór az apát sírba vitte. Kamillnak egyetlen vigasza volt, — ami még mindig pislákoló hitére és jobb érzésére vall — hogy atya halála előtt mélységes bánatot tanúsított bűnei felett, felvette a szentségeket és mint megtért keresztény költözött el ebből az árnyékvilágból. Az isteni Bíró bizonynyal, mint a jobb latrot, irgalmába fogadta. Az anyjától örökölt hit így vált Kamillra nézve, először az életben, a vigasz s áldás forrásává.

Kamill tehát most már egyedül állott ebben az életben. Atyjának megtérése nagy hatással volt lelkére és komoly gondolatokat ébresztett benne. Eddig lefolytatott életét egészen más megvilágításban kezdte látni. Érezte, hogy főleg játékszenvedélye folytán ő is testileg, lelkileg a tönk szélére jutott. A halál számára is mindennap bekopogtathat. És ilyen lelkiállapotban meghalni? Ki tudja, lesz-e majd ő mellette is valaki, aki papot hív? Lesz-e ideje és módja meggyönni és Istennel kibékülni?

Elhatározta tehát, hogy ő is más útra tér s életét megjavítja.

Hogy pedig az erény útján kitarson, és a kísértés megint el ne sodorja, a legalkalmasabbnak látta valamelyik zárda falai mögé vonulni.

De akad-e majd szerzet, amelyik ilyen züllött alak előtt a kapuját megnyitja? Fogadalmat is tett, hogy Szent Ferenc rendjébe lép, ha oda beveszik. Eszébe jutott, hogy van egy nagybátyja Aquilejában, aki ennek a rendnek tagja. Elhatározta tehát, hogy ott próbál szerencsét.

El is ment tehát a nevezett városba és felkereste bácsiját. Ez szeretettel meghallgatta unokaöccsét, aki teljes őszinteséggel feltárta előtte lelkét. A jóakarásban ugyan a bölcs szerzetes nem kételkedett, de ez még nem volt előtte elég biztosíték, hogy öccse ki is tart majd szándéka mellett. Ezt a megtérést, bár őszintének tartotta, de még nem oly érettnek és megállapodottnak, hogy ily komoly és nehéz pályának megnyugtató kiindulópontja legyen. Hozzá még Kamill lábán genyedő sebet is viselt, amely minden gyógykezelésnek makacsul ellenállt. Miért is Szent Ferenc fiai, bár igen barátságosan fogadták, de felvételére nem is gondolhattak. Tehát hamarosan útnak bocsátották.

Megint nyakába vette a világot. Először egyik régi barátját kereste fel, akivel elkezdett megint csak a kártyaszzenvedélynek hódolni. Minthogy azonban lábsebe a környezetére is kellemetlen volt, hát ezek is csak túladtak rajta. Tovább vándorol tehát, maga sem tudja, hová és miért?

Kemény próbaidő volt ez arra az emberre, akinek a Gondviselés azt a hivatást szánta, hogy az elhagyottaknak és a haldoklóknak legyen egykor támasza.

Ide-oda csavarogva, itt is, ott is szerencsét próbálva, egyik szép napon Rómába érkezett. Itt az a gondolata támadt, hogy sebet valamelyik kórházban kigyógyíttatja. Minthogy azonban pénze nem volt, a nehézséget úgy vélte megoldhatónak, hogy ingyen teljesít a kórházban szolgálatokat viszonzás fejében, amiért őt el-tartják és gyógyítják. E végből a Szent Jakab-kórházban jelentkezett. Ajánlatát el is fogadták. Eleinte jól is ment minden. Kamill minden lehető megtett, hogy meg legyenek vele elégedve. Távól régi cimboráitól, most már jellemének a jobbik oldalát is érvényesíthette. Nekilátott a munkának, söpört, mosta a kötöző szalagokat és ruhákat, teljesítette a legalacsonyabb szolgálatokat. Viszont az orvosok is megtették a magukét. Önfeláldozóan kezelték sebet, és reményt nyújtott neki, hogy teljesen kigyógyul. Ily kedvező körülmények közt méltán azt lehetett volna várni, hogy Kamill gyökeresen és végleg szakít előző életével és játékszenvedélyével. Amde nem így történt. A sok munka mellett azért akadt mégis csak itt-ott szabad-ideje is, no meg pajtás is, aki a kártyázásra kapható volt. Ez aztán megint csak fellángoltatta a már kialvóban levő parazsat. A kórház vezetői csakhamar észrevették, hogy a szolgák szobájában valami nincs rendjén. A személyzet kezd a munkában lanyhulni. Elégedetlenkednek és a civakodás is mind gyakoribb lesz közöttük.

A kórház előjárói sejtettek valamit. Egyszer meg-motozták a szolgák szobáját és íme, előkerült a Kamill ágában elrejtett áruló kártya, minden baj okozója. Nyomban elbocsátották Kamillt, jóllehet lába még meg sem gyógyult és egyetlen fillér sem volt zsebében.

Tehát igyekezete, hogy életét megjobbítsa, másod-szor is a kártyaszzenvedélyen szenvedett hajótörést.

Már maga sem bízott, hogy valaha is más ember

lesz belőle. Más utat nem látott maga előtt, mint hogy megint csak megpróbálkozik a katonáskodással. Beszegődött tehát Velence zsoldosának és az Adria királynőjének, a lagúnák városának zászlaja alatt küzd két éven át szárazon és vizen a törökök ellen. Amde gonosz szelleme itt sem hagyta nyugton. A csatákban ugyan, mint feljegyzik róla, kitüntette magát, de a tábori életben nem tudott nyugodni.

Sőt egy alkalommal Zarában már-már párbajt is vív egyik bajtársával, hacsak az őrmester őket szét nem választja. Végre már senkivel sem tudott békeben maradni. Miért is közkívánatra kidobták a hadseregéből, jöllehet katonai erényeit és használhatóságát mindenki elismerte.

De ez a szegény sem tudta vérét lehűteni. Ha nem keltek Velencének, — gondolta — majd megbecsülnek a sparyolok! Így is történt. Kevéssel utóbb, 1574-ben már egy kalandorokból összeverődött bandában találkozzunk vele, amelynek élén bizonyos Fabio állott. Katonapajtásai egészen az ő fajtájából valók voltak és egy fikarcival sem értek nála többet. Csaknem egytől-egytől a szerencsejátéknak élt. Ezekkel küzdött aztán Észak-Afrikában és egyebütt. Mikor egyik napon csapatát hajókon Palermóból Nápolyba szállították át, útközben oly szörnyű vihar tört ki, hogy valamennyien már a halál torkában érezték magukat, s lemondtak a szabadulás minden reményéről. Mikor aztán valahogyan mégis partot értek, nem maradt egyebük a pusztá ruhánál, amely éppen rajtuk volt, no meg a fegyverüknél, amelytől, mint jó katonák, még a végveszélyben sem tudtak megválni. Nápolyban aztán feloszlatták a sereget és Kamillnak nem maradt egyéb hátra, mint hogy kezébe vegye a vándorbotot és nekiinduljon a nagyvilágnak. Ki tudja merre, ki tudja hova? Dehogy is! Tudta ő jól, hova menjen. Egyenesen a játékbárlangok felé vitte útja. Tudta merre vannak, hiszen már sokszor hányódott, vetődött azokban. Itt mindent feltett a kártyára, amije csak volt: kardját, puskáját, a puskaportartóját, meg a katonaköpenyét.

Mindent elvesztett. Szerencséjére még megmaradt az inge, s nem járt úgy, mint már egyszer, amikor ugyanebben a bünbarlangban még azt is eljátszotta. Ilyen mélyre még alig süllyedt valaha. Szerencsétlenségét csak fokozta, hogy pajtásra akadt, aki vele ezentúl minden rosszban kitartott. Ezzel szövetkezve folytatták most már azokat az üzelmeket, amelyeket kitermel a csavargó élet. A kártyázást hivatászerűleg üzték. Vándoroltak városról-városra, s ha mindentől kifogytak, hát koldultak. Kamill követte romlott társát árkon-bokron keresztül. Valami kimondott terve egyiknek sem volt. Egyszerűen világot akartak látni és szerencsét próbálni. Ha aztán hadseregre akadnak, — gondolták — ami akkoriban nem volt ritkaság, akkor majd csak felfogadják őket és újra felcsapnak katonának. Kamill ekkor már huszonnég éves volt. Ha az időtájt az ember végigkutatva volna Itália összes büntanyait, alig talált volna kétségbeesettebb alakot, mint amilyen Lelliszi Kamill volt. Pedig éppen akkor készült már számára a nagy sorsfordulat.

A két csavargó éppen Manfredóniába érkezett. Reggel van. Az a tervük, hogy a napi koldulást elkezdjék és a szükséges napi eleséget így valamiképen előteremtse. Odaállottak tehát a templomba vezető lépcsők egyikére, hogy a ki- és bemenőktől kéregesenek. Egy igen gazdag s jótékonyágáról közismert férfi is elhaladt mellettük. Ennek feltűnt Kamill, ez a tagbaszakadt, izmos suhanc és csodálkozását fejezte ki, hogy még az ilyen épkézláb, munkabíró ember is

mások jótékonyágából mer élni, holott munkával is megkereshetné kenyerét.

Kamill a szokott kifogásokkal és mentségekkel állt elő: Ő nem tehet arról, — felelte — hogy koldulni kénytelen. A katonáktól elbocsátották, és most nem talál senkit, aki felfogadná és munkát adna neki. A gazdag úr mindjárt szaván fogta. Eppen egy kolostort építtetett a város falain kívül. Van ott munka elég! Menjen tehát csak oda, — szólította fel Kamillt — ott majd alkalmazják. Egy cédulát is adott neki, megbízva azon a pallért, hogy ezt a fiatalembert állítsa munkába, Kamill elfogadta az ajánlatot. Amde ez annyit jelentett, hogy társától el kell szakadnia, s a valószínű szövetséget fel kell bontania. Mikor ez Kamill tervéről hallott, hangosan felkacagott. „Tehát felcsapsz álszentnek? — kérdezte tőle gúnyolódva. — Ne csinálj ilyen ostobaságot. Hiszen biztosan tudom, hogy itt sem tartasz ki. Ez az egész ajánlat nem más, mint csapda számodra. Egyszerűen rendez és fegyveremhez akarnak szoktatni. Ha csak erre kívánczol, ezt a börtörben is megkaphatod. Legjobb lesz, ha mielőbb megválnok Manfredóniától, mert elvégre munkát az ember másutt is kaphat, ha éppen akar dolgozni!”

Kamill meghallgatta ezt a csábító beszédet és nem találta azt olyan esztelennek... Allhatatlan jelleme itt is csak megnyilvánult. Követte az ő rossz szellemét, hallgatott léha barátja szavára. Kerekét oldva tehát, a szomszédos helység felé vették útjukat.

Menetközben azonban Kamillt megszállotta az Isten kegyelme. Annak a Manfredóniai úrnak jóakarata, aki neki a munkát felajánlotta, mélyen meghatotta. Még aztán éppen zárdaépítésről van szó. Ez meg emlékeztette arra a fogadalomra, amelyet vagy 5—6 éve tett, hogy a ferencesek rendjébe lép és ott komolyan megjavul. Hátha ez a döntő pillanat, az utolsó kedvező alkalom, hogy tervét végrehajtsa és lelkét megmentsse? Hirtelenében olyan erős elhatározás fogamzott meg lelkében, amilyenre életében még alig volt eset. Megfordult, és társa elképedésére a faképnél hagyva azt, oly iramban, ahogyan a lába bírta, visszafutott Manfredóniába. Másnap beállott a munkába a zárdaépítkezésnél. Ez az életmódváltozás azonban nem kis nehézségekkel járt. Nem csekély áldozatot jelentett ilyen élet után napestig rendszeres testi munkával foglalkoznia. De az egyszer már komolyan meg akarta fogni a dolog végét, mert mind világosabban felébredt benne a tudat, hogy ő nagyobbra született. Igaz, voltak keserves órái is. És ilyenkor álmódzott arról a szabad életről, amelyet azelőtt élvezett. Akkor is szegény volt ugyan és sok piszokban fetrengett, de mégis csak szabad ember volt, aki kénye-kedve szerint élhetett. Koplalnia elvégre akkor sem kellett. Valahogyan mindig megvolt, amivel éhségét csillapítsa. Egyszer csak régi cimborája is felbukkant az építkezés munkaterein. Kamillt kereste. Nem dolgozni jött, hanem, hogy hűtelemnél vált pajtásán tréfálkozzék és benne a kártyaszervenvedély hamu alatt pislogó zsarátokát ügyesen megint lángralobbantsa s így visszacsábítsa magához. És be kell vallani, hogy ez Kamillnak óriási kísértést okozott, hogy mindent faképnél hagyva régi életmódjához megint csak visszatérjen.

Hozzájárult még, hogy még mindig nyílt seb tángott a lábán. Ez a munka éppen nem volt neki való. Hiszen minél erősebben dolgozott, a seb annál nagyobb fájdalmat okozott. De mégis csak kitarított.

(Folytatjuk.)

Szó vagy példa?

Irta: Pintér József

Melyik ér többet?

Feleletadáskép hivatkozom arra, amit Isten-lelkének ihletéséből Nagy Szent Leó pápa mondott: „Többet ér a példa, mint a szó, és a tett jobb tanítómester a nyelvnél.”

Ezt a megállapítást védelmezi Krisztus Urunk élete is, kiről az Apostolok Cselekedeteinek könyvében (1, 3.) fel van jegyezve, hogy először cselekedni kezdett és aztán tanítani. Tehát inkább a példaadó, mint az oktató Mester állott az emberek előtt.

Nekünk mindenünk: a példa. Mert a tettek beszédében megvan természetszerűleg az a nagy hatalom, hogy jobban csábít utánzásra, mint a szép szaváknak pazar hullása. Az ember szivesebben megteszi azt, amit másban megvalósítva lát. A példa vonz és toboroz. Karonfog minket és vezet: égbe vagy pokolba!

Életfelfogásunknak tehát sohasem szabad lesiklania abba a vállvonogató lelkiismeretlenségbe, hogy: mi közöm ahhoz, hogy embertestvéreimre milyen hatással lesz valamely cselekedetem? Mire adok példát? Ellenkezőleg: le kell roskadni a felelőség súlya alatt, hogy mi lehet a következménye tetteimnek? Hozhat lélekemelő eredményeket, de nyithat mélységet megdöbbentő tragédiáknak is. Nekünk pedig egykor számot kell adni arról, hogy példamutató cselekedeteink nyomán körülöttünk boldogság vagy romlás, öröm vagy átok támadt-e? Ezért üdvözöljük nagy melegséggel a Katolikus Akció legújabb jelszavának értelmét és törekvését, mely az apostolkodásra bekapcsolódó világi elem munkájában a jó példaadás szükségességét sürgeti.

Ma a szónak nagyon meggyengült az ereje. Miért? Azért, mert nincs megteremkenyítve cselekedetekkel. Mi haszon van abból, ha valaki nagy hangon tálalja a katolikus világnézetet, de mindannak az ellenkezőjét műveli, ami a keresztény erkölcs parancsa? Mit ér, ha az erkölcsi, szociális, gazdasági és politikai lelkületlenségnek az ellep-

lezésére röpitik fel az evangéliumi elvek magasztalását? Mit ér, ha a szavak és tettek között szakadék tátong?

E kérdésre már Tertullian is felelt: „A szavak tettek nélkül szegényünkre válnak.” A tótágast álló mai világ élete bizonyosság erre. Pázmány Péter is azt mondta: „Aki épít nyelvvel s ront életével, olyan, mint aki egy kézzel Istenhez vonzol, a másikkal visszataszít.” Ellenben minden bírálatnak el kell némulnia, ha látjuk, hogy valaki cselekedte is azt, amit mondott. Dicséret illeti meg azt az embert, aki először önmagára alkalmazza, amit másnak ajánl.

Egy öreg róka pompás erkölcsi tanításokkal látta el a fiát. Meggyőzően magyarázta el neki, hogy mekkora bűn a tyúkgyilkosság.

Mikor véget ért az oktatás, az öreg róka megpillantott a réten egy libát. Utána vetette magát. Elkapta és behurcolta a rókalyukba.

Pár nap múlva a fiatal róka egy csirkére akadt a sövény mellett és megölte. Meglátta ezt az öreg róka és mérgesen rákiáltott a fiára:

— Akasztótára való kölyök! Nem megtiltottam, hogy ilyent tegyél? Már nem emlékszel rá, hogy mire tanítottalak?

— Apám, ne haragudj! — válaszolta a kis róka. — Te a minap egy libát öltél meg, én most csak egy csirkét. Vajjon melyik gyilkosság a nagyobb bűn?

Az öreg róka nagyon találva érezte magát és így szólt:

— Kövesd az én szavaimat, ne pedig a cselekedeteimet!

Sajnos, ez a róka-elv már nagyon beleette magát a mai emberek életébe. Ezért legfőbb ideje, hogy a Katolikus Akció irányítása és védelme alatt meginduljon egy nagy-szabású apostolkodó munka, mely nem a színes szavak rajával, hanem a jó példaadás erejével vegye iskolázás alá a ferdén nőtt lelkiismereteket. A példaadásnak is van dinamikája. Hát ez az erő ne maradjon kiaknázatlanul. Hadd mozgassa meg a szürke lelkek poshadó

állóvizét! Hadd vesse szét sok sivár szívű intellektüel és önző lelkű nyárspolgár rókalyukas életbölcse-ségét!

A példaadó apostolkodásnak az legyen a legfőbb célja, hogy apostolkodó példaadással emelje fel a polgári házassággal, pornográfiával, örömtanyákkal, idegbajos kultúrával és szociális igazságtalanságokkal esztelenül és krisztustalanul ledöngölt életet. Ez az apostolkodás állítsa törekvéseink gyújtópontjába a jó példaadás bevezetését családba, iskolába, nevelésbe, társaságba, sajtóba, közéletbe. Segítse minden módon a jószándékú embereket a lelki élet tisztultabb régióiba való felkapaszkodásban.

A lélekhódítás idejét éljük. A mai pogánykodó idők a rosszra való uszítás példáit bőven kitermelik. Hát ha vannak a bűn terjesztésének apostolai, miért ne lehetnének a jónak is?

Tehát nagyúri renden és paraszti sorban lévők, tudósok és iskolázatlanok, férfiak és nők mind igyekezzenek magán- és nyilvános életükben tettekké sűríteni annak a Jézusnak tanítását, aki a keresztfán mutatta be a példaadás apoteózisát. Hadd kapjanak új fényt az ő igazságai. Mert a legjobb hitvédelem a példaadás. Az Egyház ellenségei sohasem azt nézik, hogy mit tanít a katekizmus, hanem hogy az Egyház hívei miként viselkednek és hogy megegyezik-e az életük a hitelveikkel? Ebből mondanak ítéletet. És jaj annak a katolikusnak, aki rossz példájú életével okot szerzett másoknak a megbotránkozásra. Fö-lötte lebeg Krisztus rettentő fenyegetése: „Jobb annak, ha malomkővet kötnek nyakára és a tengerbe lökik.” (Lk. 17, 2.)

Az életben látott jópéldákat nem követni: baj; de rossz példát adni: bűn. S ebből az utóbbiból sok van a világon. Sok a „vén róka”, aki nagyon tökéletlen ahhoz, hogy példaképpül szolgálhasson. Az ilyen ember „minta érték nélkül”. Olyan, mint akire ez a közmondás illik: „Vizet prédikál és bort iszik!”

Az újszövetség áldozata

Gondolatok a szentmiseáldozat liturgiájáról

Irtai Wimmer M. Anzelm O. S. M.

1. A liturgia kimeríthetetlen sokoldalúsága.

Az újszövetség áldozatával, a szentmisével már nagyon sokszor foglalkoztak behatóan, úgy-hogy ez a tanulmány fölöslegesnek látszik. Én nem tartom annak, mert azt a nézetet vallom, hogy a szentmise liturgiája nemcsak mint szakrális, kegyelmet közvetítő cselekmény kifogyhatatlan. Kifogyhatatlan ez a liturgia mint szimbolizmus, mint Krisztus közöttünk megnyilvánuló élete is.

Mint *szimbolizmus* azért kimeríthetetlen, mert a szent jelekben és azok összességében oly kifinomult lelki kultúra sűrűsödött össze, amelynek megvalósulásán két évezred imádkozó nemzedéke működött közre, hogy lelkiisége legjavát fektesse bele a szakrális cselekményt körülkeretező szimbolizmusba.

A szentmiseáldozat liturgiája mint *gondolat* is kimeríthetetlen, mert benne az isteni gondolatvilág lüktető életével, páratlanul mozgékony gondolatvilágával találkozunk. Krisztus vértelen, újszövetségi áldozatával kapcsolatban ugyanis fel-tárul előttünk, a különböző szentmiseszövegek közvetítésében, az Isten, a három isteni személy benső élete, az a gondolatvilág, mely az Istenben vagy, melynek kifejezése a második isteni személy, az Ige. E gondolatvilág végtelen a szó abszolút értelmében és ez a magyarázata annak, hogy a szentmiseáldozat liturgiájáról mindig lehet valami újat mondani.

Lehet ezt ezenkívül azért is, mert ebben a *liturgiában az Isten, a megtestesült Ige közöttünk folytatott áldozatteljes élete nyilvánul meg.* Krisztus, mint tudjuk, tovább él az egyházi közösségben, melyet Szent Pál apostol misztikus Krisztus-testnek nevez. Ez az élet a liturgiában, a szakrális cselekményekben valósul meg. Aki ennek az életnek a mélységeibe akar behatolni és szépségeit akarja szemlélni, annak a liturgiához kell fordulni és azt kell tanulmányozni. Magától értetődik tehát, hogy itt, Krisztus életmegnyilvánulásairól lévén szó, mindig valami újat, eddig meg nem látottat, gondolatban még fel nem dolgozottat fog találni és számtalan oly dolgot, amerről bőségesen lehet írni, a nélkül, hogy ismétlésekbe esnénk és közhelyekkel untatnánk a közönséget.

Szükségesnek láttam ezt a pár megjegyzést

előrebocsátani és az olvasót megnyugtanni, hogy e hasábocon nem akarunk közismert dolgokkal foglalkoztatni, hanem oly szépségekre fogunk kitérni, amelyek eddig talán még mindig elkerülték a figyelmét.

2. A szakrális világosság.

A hívek rendszerint a gyertyagyújtásról tudják meg, hogy egy szentmise kezdődik. Ezzel kapcsolatban érdemes kérdezni: vajon tudjuk-e; hogy mit jelent az oltáron lobogó gyertyaláng és mire gondolunk, mit érzünk, amidőn annak fényessége felragyog előttünk?

Tudjuk-e, hogy *az égő oltárgyertya Krisztust jelképezi*, akiről Szent János evangélista azt mondja, hogy Ő oly világosság, amelyben a sötétségnek még az árnyéka sincs? Krisztust jelképezi tehát, akit az agg Simeon még kisdéd korában mint azt a világosságot köszöntötte, amely a pogány népek előtt fog irányítóan fényleni és aki önmagáról azt állította, hogy Ő a világ világossága.

Az öskereszténység hamar rájött a Krisztus és az égő gyertya között fennálló meglepő hasonlatosságra. A katakombák egyháza felfogása szerint a szűzies és mégis oly termékeny méhek készíttette viasz Krisztus szeplőtelen emberi testét, a benne rejlő hófehér kanóc lelkét, amely által emberi teste az Istenséggel egyesült és a lobogó láng istenségét jelképezte. Az égési folyamat pedig arra emlékeztette keresztény őseinket, hogy éppenúgy, mint a láng a viaszt fogyassza, éppenúgy áldozza fel Krisztus szent testét az újszövetség engesztelő áldozatában.

Ünnepélyes istentiszteletnél az evangéliumkönyvet is égő gyertyákkal veszik körül. Ez a liturgikus gesztus is arra a lelki világosságra utal, amely az evangéliumból árad felénk és amely által Krisztus szintén jelen van közöttünk.

Az Úrfelmutatás előtt az ünnepélyes istentiszteletben külön gyertyákat gyújt a liturgia. Ezáltal nyomatékosan arra akar figyelmeztetni, hogy a nemsokára bekövetkezendő átváltozásban Krisztus száll le közénk, akinek realis jelenléte az oltáron új világosságot fakaszt lelkünkben.

És most új kérdést vetek fel: Tudjuk-e, hogy *az égő gyertya Krisztuson kívül önmagunkat is jelképezi?*

Az ünnepélyes szentmise liturgiája előírja, hogy azon tizenkét templomfalán elhelyezett keresztnél, mely a tizenkét alapkö felett van elhelyezve és a tizenkét apostolt jelképezi, gyertyát gyujtsunk. Ez arra emlékeztet, hogy az apostolok is annyiban a világ világossága, amennyiben a Krisztustól kapott világosságot árasztják a világba. Ebben az értelemben az oltáron égő gyertya a mi lelkünk szimbóluma is: annyiban vagyunk világosság, amennyiben megvan bennünk a hit ragyogása és az isteni kegyelem melegítő tüze. Annyiban is, amennyiben magunk is világosság lettünk az Úrban, mint Szent Pál írja az efezusiaknak. Ha tényleg Krisztus világosságát hordozzuk magunkban, árasztjuk a világba és közvetítjük az emberiségnek, akkor jogunk van arra gondolni, hogy az oltáron égő gyertya a mi jelképünk is, amely által jelen vagyunk és részt veszünk az újszövetség kegyelemteljes áldozatában.

A mondottak kiegészítéséül még idefűzöm a közismert liturgikus, Romano Guardini elismerésre méltó sorait:

„... a tűz rokon az élővel, a mi élő lelkünk legtisztább jelképe, jelképe mindannak, amit mi bensőleg, elevenen megtapasztalunk: meleg és gyógyó, és mindig mozog, mindig fölfelé tör. Ha azt látjuk, hogy a lángnyelv szüntelenül fölfelé csapdos, hogy minden légáramnak enged ugyan, de mégsem lehet eltéríteni attól, hogy fölfelé törjön, hogy fönt lobog és meleget áraszt magából, nem érezzük-e meg, hogy a tűz mélységesen rokon azzal a bensőnkben lévő valamivel, ami szintén fényesen ég, világít és fölfelé tör, még ha a körülötte lévő alacsony hatalmak közben-közben le is nyomják? És ha látjuk, hogy a fény hogyan hatja át az egész környezetet, hogyan élteti és nemesíti át azt, hogyan lesz mindennek élő középpontjává, bárhol gyulladjon is meg, nem ismerjük-e föl itt annak a bennünk levő titokzatos világosságának szimbólumát, amely azért gyulladt ki ebben a világban, hogy mindent átjárjon és mindennek hazát adjon, otthont teremtsen.”

„Igen, így van a dolog. Úgy ég a láng, mint szimbóluma a mi belső világunknak, a bennünk lévő törekvő, világító, erős valóságnak: a szellemnek. Bárhol találkozunk is a lánggal, úgy érezzük, hogy lobogásával és fényével úgy szól hozzánk, mint valami élő. És ha a saját életünket akarjuk kifejezni, ha saját életünket akarjuk valahol megszólaltatni, lángot gyujtunk.”

„Így aztán megértjük azt is, hogy ott is égnie kell a lángnak, ahol tulajdonképpen nekünk is mindig lennünk kellene: az oltár előtt. Ott kellene állanunk, imádkozva, figyelmesen, összegyűjtve magunkban mindent, ami tiszta és erős abban a titokzatos szent istenközelségben. Isten szeme rajtunk, s a mienk Őrajta. Legalább is így kellene lennie a mi részünkről. Ezt az által ismerjük el, hogy meggyújtjuk ott a lángot, mint saját

életünk jelképét és kifejezését.” (Guardini: „Von heiligen Zeichen”, Mainz, 1935.)

3. A szakrális ruha.

A szentmiseáldozat bemutatásához a pap szakrális ruhába öltözik és így jelenik meg az Úr oltáránál.

Ennek a szimbolikus gesztusnak is megvan a maga jelentősége, amely a ruházat általános lényegében és jelentőségében gyökerezik.

A ruházatról, melynek szintén megvan a teológiai, Peterson azt mondja, hogy az egyrészt a kifejezésnek, másrészt a benyomásnak az eszköze. Tehát nemcsak egészségügyi és erkölcsi háttere van, hanem egyszersmind „megtestesülése” a mi erkölcsi és szépérzékünknek, kifejezése saját izlésünknek és bizonyos körülmények között megkülönböztető jelképe az emberi méltóságnak. (Peterson, Theologie des Kleiders.)

Amit az említett szakember a ruházatról teljes általánosságban mond, az különösen áll a szakrális ruháról.

Mint *kifejező eszköznek*, a szakrális ruhának nagy jelentősége van.

A *vállkendő* (humerale) szimbolikusan a fejet, a vállat és a nyakat takarja el. A liturgikus szöveg az „üdvösség sisakjának” nevezi. Általában a keresztény lélek fegyverzetét, mely főleg a hitben áll, jelképezi. Mélyebb jelentőségét én Linus Bopp-al abban látom, hogy eltakarja a fejet s mint ilyen, arra a hitre emlékeztet, amely világosságot nyújt ugyan, de tompa, lefokozott világosságot, melynek fénycsóvája a megfejthetetlen titok fátyolán szűrődik keresztül.

A *miseing* (alba) hófehér ragyogása a testi és lelki tisztaság szimbóluma. Szent Jakab szerint a valódi vallásosság abban áll, hogy testileg és lelkileg tisztán őrizzük meg magunkat a világban. Ehhez vezet a hit, melyet a vállkendő jelképez. E testi-lelki tisztaság egyébként alapeleme kell hogy legyen a szentmiseáldozatot bemutató pap lelkiségének.

Az *öv* (cingulum) kötő és összetartó erejénél fogva a fegyelem, az önuralom és az önmegtagadás jelképe. Mindez hozzátartozik a valódi valóságossághoz, ahhoz a keresztény élethez, amely a testi és lelki tisztaság eszményi megvalósításáért küzd férfias elszántsággal.

A *manipulus*, amely egy ókori, az izzadság letörlésére szolgáló kendő liturgikus maradványa, a papi hivatással együttjáró tanító küldetését jelképezi, amelyet maga Krisztus hasonlított össze a vetőmunkás izzadságszagú tevékenységével. Jelképezi azonkívül mindazt a keményt, nagy fáradsággal járó munkát, amely hozzátartozik az apostoli küldetéshez.

A *stóla* a tulajdonképeni szakrális értelemben

vett papi ruha és főjelképe a papi méltóságnak. Ez a magyarázata annak a liturgikus előírásnak, amely meghagyja, hogy a stólát minden papi funkcionál viselni kell. Egyesek Krisztus igájának, mások Krisztus keresztjének szimbolusát is látják benne.

A *miseruha* (casula) tulajdonképpen királyi palástot jelképez és a papi hivatás királyi méltóságára, a lelkipásztor vezető és irányító, felelősségteljes küldetésére emlékeztet.

A szakrális ruházatnak, amelynek mint látuk, gazdag szimbolikus kifejező ereje van, egy másik célkitűzése, és ebben szintén az előbb idézett Peterson gondolatmenetét követem, abban áll, hogy szakrális értelemben benyomást gyakoroljon és ezáltal hangulatot keltsen, környezetet alkoss.

A keresztény hívőnek, akinek kötelessége a szentmiseáldozat szakrális cselekményébe X. Pius, a liturgikus pápa elgondolása szerint bekapcsolódni, szüksége van arra, hogy a liturgikus ruházat benyomást tegyen reá és ezáltal más hangulathoz hozza és megfelelő környezetbe helyezze.

Ami a hangulatot illeti, a liturgikus ruházat lényegesen hozzájárul ahhoz, hogy a hívőben fel-

ébredjen a szakrális cselekmény rendkívüli, a mindennap cselekedeteitől lényegesen eltérő jelentősége. Ez az első benyomás, melyet a liturgikus ruhába öltözött pap kelt benne és ezáltal már elfordul a magával hozott benső, sokszor gondterhes hangulattól, hogy azon cselekmény felé fordítsa figyelmét, amely eltér a mindennaptól és felette áll a szokásos kötelességteljesítésnek. A szakrális ruházat tehát nagymértékben járul hozzá ahhoz, hogy a megfelelő hangulat kialakuljon a lélekben és előkészítse a szentmiseáldozatban való részvételre.

Ezáltal azt is eléri, hogy új, a szakrális cselekménynek megfelelő környezetet alakít, amennyiben kiszakítja a mindennapi élet keretéből és a liturgikus ruházat izléses, célszerű és a természetfeletti ragyogásra emlékeztető pompája által elküldi benne annak a szakrális lelki környezetnek a kialakulását, amely egyedül méltó a szentmiseáldozat körülkeretezésére.

A liturgikus ruházatnak tehát nagy jelentősége van és ez az oka annak, hogy az Anyaszentegyház oly nagy gondot fordít az egyházi ruhák kialakulására.

(Folytatjuk.)

Büntető szeretet

Irtá: Dr. Szivós Donát O. S. B.

A lelkével nem túlságosan sokat törődő modern ember ezt mondja: Az irgalmas és minden életkísiklást jóságosan megbocsátó és elfelejtő Istent még csak el tudnám ismerni, de a számonkérő, sőt örökre elítélő Istent nem bírom...

A büntető és számonkérő Isten gondolatától rémképeket látó skrupulózus így hebeg rémületében: Uram... Akarlak szeretni, de nem tudlak, mert félek Tőled... Félek, remegve félek, mert érzem, hogy hiába akarok minden bűnt elkerülni — egyszer mégis a te ítélőszéked elé kerülök és akkor — elkárhodom... Uram! Mennyivel jobb lenne nekem, ha a hitem nem mondaná, hogy Te egykor majd számonkérsz és ítélsz... Mennyivel jobb lenne, ha én is csak a megbocsátó és a szentséges szívére bennünket megpihenni hívó Istent ismerném... De a hitem mást mond, és ezért félek, remegek Tőled...

De ha valaki azt gondolná, hogy ez *csak* az Isten-nel nem igen törődő modern ember, vagy a beteges lelkű skrupulózus vergődő lelkének problémája, de másnak nem, az téved. Téved, mert a legegészségesebb lelkű, komoly lelkiéletet élő emberben is feltámad a kérdés és ebben a kérdésben benne remeg az aggódo felés: Miért büntet engem az Isten?... Miért, hiszen nem lázadtam ellene?!... Miért nem sikerül nekem semmi?... Miért hagyott magamra?... Az Isten

szeretet. Hát ha szeretet, akkor hogy egyeztethető össze a lényegével, hogy az életben büntessen, a halál után megítéljen, sőt esetleg örökre elítéljen az Isten, kiről valamikor azt tanultam: az Isten jó, az Isten irgalmas, az Isten nem oltja ki a pislogó mécesst, nem tőri el a meghajló nádat, az Isten utána jár az elveszett századik juhnak, mert az Isten a szeretet... Ezt a szeretettel megbocsátó Istent szeretem, de remegve félek a büntető Istentől, mert nem tudom, hogy lesz-e olyan erős és élő hitem, mely áthidalja az irgalmasan megbocsátó és az igazságosan büntető Isten között — legalább is az én lelkemben — tátongó szakadékok.

*

A „büntető Ister:” az életért, egy élet tetteiért felelősséget vállalni nem akaró modern ember problémája lett.

Pedig ha egy kissé mélyebben belenézünk a „büntető Isten” szívébe, a probléma ijesztő volta egyszerre leszelidül.

*

A szeretet még az irgalmas Istenben sem zárja ki az igazságos büntetés lehetőségét.

1. Az atya szereti a gyermekét akkor is, mikor

megbünteti — esetleg szigorúan megbünteti engedelmiségeiért. — Sőt, megfordítva: Az atya nem szeretné a gyermekét igazán akkor, ha — csak azért, hogy a gyermeke félre ne értsé és gyermeke ragaszkodását el ne veszítse — nem büntetné meg komolyan akkor, mikor az megérdemli, hanem könnyelműen elnézné gyermeke bűneit. — 2. Az atya szereti a gyermekét akkor is, ha a büntetéssel retenti vissza a gyermekét attól, hogy könnyelműen vesztébe rohanjon. Sőt megfordítva: Nem szereti az az atya a gyermekét, aki, bár igazságosan jóságos büntetésével megakadályozhatná, hogy a gyermeke vesztébe rohanjon, de nem teszi csak azért, hogy a gyermeke el ne hidegüljön ideiglenesen tőle, nem értve meg az atyai büntetésben rejlő szeretetet. — 3. Az atya szereti gyermekét akkor is, mikor bünteti azt a gyermekét, kit már a szeretet nem tart meg a jóságos atya mellett, de akit a szeretetből fakadó büntetés még megtarthat a jó úton. Sőt, megfordítva: Nem szeretné igazán az az atya a gyermekét, sőt pusztulásba lökne, aki bár tudja, hogy szeretetből fakadó büntetésével visszaretenthetné a rossztól a fiát, mégsem büntetné csak azért, hogy a gyermeke szemében szentimentálisan „jóságos atya” maradhasson. — 4. Az atya szereti gyermekét akkor is, mikor megbünteti, keményen fegyelmezi azt a gyermekét, kiben akkora gőgöt, elbizakodottságot, önmagabizást lát, hogy ha nem büntetné és fegyelmezné őt, ezek a tulajdonságok pusztulásra lennének. — Sőt megfordítva: Nem szeretné az az atya a gyermekét, aki bár látja gyermekeiben a veszélyes tulajdonságokat, mégsem irtja ki még időben azokat, hanem hagyja tovább burjánzani azért, hogy a gyermeke ne vádolahassa büntető szigorúsággal.

*

A szeretet nem gyengeség — a szeretet nem félnék szemhúnyás a bűn felett — a szeretet nem a felelőtlenség kinevelése másokban — a szeretet nem feminin érzélgősség és asszonyoszívű szubjektivitás. A szeretet erő — a szeretet követeli a tetteinkért való felelősséget — a szeretet ismeri a jóvátevést és az igazságos büntetést is, mégpedig azért, mert férfiasan objektív az élet az ember és Isten közötti viszony megítélésében. A szeretet erő — és nem fél attól, hogy azok, akik csak az irgalmat kívánják önmaguk számára, félreértik és félremagyarázzák az irgalmas igazságosságon alapuló büntető szeretetet.

*

Az Isten jó. Az Isten irgalmas. Az Isten szeret engem akkor is, mikor szeretete büntető szeretetté változik.

A szadisták örülnek, ha mások szenvedéseit, kínjait látják; sőt örülnek magának annak is, ha másokat büntethetnek és így gyönyörködhetnek a fenyítés okozta kínokban.

Szentségtörő gondolat az Istenről még csak feltételezni is illyent. Az Isten szeret, tehát szeretete nem büntethet l'art pour l'art. Az Isten szeretetében nem azért büntet, hogy élvezze a büntető hatalmát. Az Isten büntető szeretete nem azért büntet, hogy élvezze az én vergődésemet, szenvedéseimet, bűnhődésemet. Az Isten büntető szeretete, ha örökre eltaszít is valakit, nem azért teszi meg, mert örömet okoz neki egy lélek örökre való eltaszítottága, hanem — hogy úgy mondjam — mert már kimerítette szeretetét, hogy ezt a

lelket visszarántsa ettől az örökre való eltaszítottágtól, de az mégsem akar megmenekülni ettől a rettenetes sorstól. Az Isten szeretete büntet, de nem azért, mert a büntetésben és a büntetett bűnhődésében önkielégülését találja.

Hát akkor miért büntet a szeretet?!

Mivel szeret az Isten, büntet engem, ha látja, hogy életemmel lázadok ellene és így könnyelműen örök életemet kockáztatom. Itt a büntetés szeretet, mert ez borultat újra térdre az Isten előtt és ment meg a kárhazattól.

Mivel szeret az Isten, büntet engem, hogy büntetéssel tartsa meg magánál azt, akire már ráparazolta minden szeretetét, de az minden szeretetét kevésnek találja már. Ez a büntetés az irgalmas atyai szeretet utolsó kísérletezése.

Mivel szeret az Isten, büntet engem, mert látja, hogy az Isten hódoló szolgálata helyett bálványok körül táncolok. A büntető szeretet összetöri az én kedvenc bálványaimat, de csak azért, hogy szívemben újra felépítse az egy igaz Isten oltárát.

Mivel szeret az Isten, büntet engem, de csak azért, hogy észretérisen, ha gőgömben, kevély öntudatomban azt képelem, hogy nekem, ennek az öntudatosan gőgös ember-titánnak nincs már szüksége sem Istenre, sem Isten kegyelmes segítségére, sem senkire, mert ő már elég önmagának. Ha a büntető Isten összerombolja ezt az égigérő, titáni gőgöt, csak szeret engem, mert nem az Istent félrelökő titánoké a mennyek országa, hanem a büntető szeretettől térdre kényszerített embereké.

Mivel szeret az Isten, büntet engem, hogy eleget tegyek már itt a földön azokért a bűnökért, melyekért egykor úgyis eleget kell majd tennem. Ez a büntető szeretet azonban irgalom, mert az vonz engem, minden nap közelebb Istenhez, az én boldogságomhoz.

Mivel szeret az Isten, büntet engem, ha látja, hogy olyan jól érzem magamat itt, az arasz éltű földön, annyira szerelmese lettem a földnek, hogy félnem kellem, hogy annyira evilági leszek, hogy nem is vágyódom az Isten másvilága után. Ha aztán ilyenkor az Isten ürmöt kever a föld nyújtotta örömszerlegbe — csak szeret engem, még ezzel az ürmöt keverő szeretetével is, mert kijózanít és megtanít, hogy a földről az ég felé emeljem könnyes, a szenvedésektől könnyfátyolos szememet.

Mivel szeret az Isten, büntető szeretetével is Szentéges Szívéhez akar mindennap közelebb vonzani.

De hogy ezt láthassam Isten büntető szeretetében, ahhoz hit kell. Mély, alázatos, élő, gyermeki hit abban, hogy az én mennyei Atyám nem az én kínjaimban és bűnhődésemben akar gyönyörködni akkor, mikor irgalmas szeretetében büntetni kényszerül, hanem büntető szeretetével is engem akar magánál megtartani. De bizó szeretet is kell, mely tudja, hogy a szerető Isten nem bünteti jobban, mint ahogyan ezt a büntetést megérdemelte és el tudja viselni.

És még valami kell: az a prófétai lelkület, mely így gondolkodik: ha megölsz is büntető szeretetedben, Istenem, én bízom Benned, mert hiszem, hogy büntető szereteted minden büntetése nekem csak üdvömré válhatik.

Mindenki lehet jó

Aki a lelki életet megkezdte s valamilyen formában köze van hozzá, sok-sok kérdésen eltűnődik. A fölvetődő problémák, kicsik és nagyok átsuhannak vagy végigválnak rajta. Ha valamelyik mellett tanács-talanul tépelődik, ha bármelyik bajra gyógyírt keres, a sötétségben világosságot — a bölcs Isten a jószándékú tapogatózónak hamar vagy idők jártával megmutatja a helyes gondolkodás és tett útját. Mert nem akarja, hogy a komoly kereső ellankadjon s visszatérve elindulásának szintjéhez, onnan még hátrább jusson. A lelki élet nem hasonlíthat ívhez. Aki elindul a fölfelé ívelő úton, nem érheti el a lelki életnek olyan magas ormát, ahonnan már előbbre, feljebb nem léphet. Aki tökéletesnek gondolja magát s azt hiszi, hogy az ő útja tovább nem vezet, az menthetetlenül lefelé halad, zuhan.

A lelki élet örök jelszava: felfelé! Excelsior! Ujongva vagy fáradtan, könnyedén vagy minden izmot megfeszítve, kimondottan vagy nem is sejtve, de ez a valósággá érett s tetteleg munkált jelszó a jó jellemzője a lelki életet élni akaróknak. Jegyezzük csak ide őszintén: nehéz s nem gyerekjáték. De a nagyság és a szépség könny és áldozat nélkül sose szereshető meg. Aki tehát az örök élet szépségébe kíván öltözni, előízét itt is érezni szeretné s a törpe lelkek fölé akar magasodni — az kell, hogy vállalkozzék a nehézségek elviselésére s erőt szerezzen az akadályok leküzdésére.

Ettől szokott megriadni egyik-másik gyengéd, kezdő, vagy sokat járt s valami miatt messzire nem jutott, fáradt lélek. Azt gondolja, hogy a lelki élet emberfeletti feladatokat kíván, erőt túlhaladó tevékenységeket.

Sokat kíván, ezt ismét nem tagadjuk, de lehetetlen nem.

A fiatal rezzenevény lelkek mégis sokszor félnek s gyöngének érzik magukat az erős, komoly lelki élethez. Ez fogyatékoság-érzést vált ki belőlük. Am, ha jól átgondolják a nekik jutott s mindenkire kiszabott lelki tennivalót, belátják, hogy az nem nehezedik rájuk súlyosabban, mint a fák ágaira finoman, puhán rásimuló hó. Aki ezt elbírja — s ki nem? — az az izes gyümölcsökkel roskadásig telt ághoz hasonlóan gazdag lelki kincseket érlel majd önmagának és másoknak.

S ehhez nem marad el az Isten kegyelme. Segít ő mindenkin. Nemcsak az erősek törekvését gyámolítja, mint talán a sebzett és gyöngé lelkek gondolkodják féltékenyen. Személyválogatás nincs előtte. Ke-

Jeta: P. Szalóczyi Pelbárt O. F. M.

gyelmeivel készen áll mindenkinek; az imádság nem kiváltsága senkinek, mindenki ott és úgy imádkozik, ahogy lelkileg lélekzeni kíván vagy kényszerül; az őrzőangyal is elűzhetetlen társa és vigyázója minden embernek. S az Istenhez vezető út hívogatólag fehérlik a teremtmények elé mindenütt.

Ez az út Őhöz vezet, csodálatos világ felé. Beteljesüléséhez mindannak, ami itt a földön ígért. Az élet teljességének. Most még fogyatékosan érezzük ezt, de izlelése máris újra és újra megkívánt gyönyörűség.

S ez tárva áll mindenki előtt. Gazdag bőséggel a gyöngéd, félénk lelkek előtt is. Ha itt élnek a földön, céljuk azonos a többiekével. A lelki életben nincs Tajgetos-hegy, ahol elpusztítják a lelkileg kevesebbnek látszókat. Isten nem szabadít rá a gyöngébbekre barbár erőket. Nem akar belőlük mankóra szoruló, mindig támaszt igénylő bábokat nevelni. Nem kíván bennük kisebbség-tudatot kelteni. A gyöngéesség érzésének elharapózása nem az Ő terve s szándéka. Isten a gyöngé lelkeket több finomsággal veszi körül, hogy ez az érzék tegye tapintatossá őket embertársaik felé s mint a lelki élet átszellemültjei, irtózással riadjanak vissza a büntől, a feketeségtől.

Vannak ilyen finomkodók a lelki életet élők között és vannak erős nekiszánással, bátran, magabizón, de nem önhittent — döngő léptekkel eltévedhetetlenül járók a lelki élet útján, és vannak önmagukat tehetetlennek érzők. Nekik a lelki élet nehéz, feladatai szinte megoldhatatlanok, követelményei erőiket — úgy gondolják — felülmúlják. De ha csak egyszer is sikerül nekik valami, mindjárt szárnyalnak s örvendeznek. Méltán. Ezt az érzést élesszék fel magukban, különösen a csüggedés, bátortalanság sötét perceiben, óráiban. Mert a lendület várja őket, csak menjenek feléje, legyenek rá készen és fogékonyak.

Isten mindegyiküknek önmagát adja; a cél eléréséhez a küzdelmet, szenvedést senkinek sem engedi el; örömmel és megpróbáltatással mindenkit jutalmaz. Egész lelket s beledobást kíván mindegyik típusból, mert egésznek teremtett minden embert. Fél megoldást nem tűr, mert az elernyeszti, tönkre teszi az életet.

Az erősnek kevesebb biztatás kell. A gyöngébbek, félénkek lelkesítésére oly sok gondolattal bővelkedik a Szentírás. Közülük ezt írjuk ide, e sorok végére: „A repedezett nádat nem töri össze, és a füstölő mécsbelet nem oltja ki.” (Iz. 42, 3.) „A fáradtnak erőt ad, és azoknak, kiknek nincs, az erőt és gyámolítást megkoskásítja.” (Iz. 40, 29.)

A tevékeny ember

Irtó: Róth Antal S. J.

Ne vesztegessünk egy szót se a bevezetéssel, hiszen tisztában vagyunk a tevékenység szó fogalmával, hanem mindjárt nézzük meg a tevékeny emberek mutatványszámait, vagy ha úgy tetszik: mintapéldányait!

A nekilendülők.

Jól emlékszünk ilyen „idillikus” jelenetekre, hisz alig néhány éve bőven volt részünk benne.

(Újabbán csak „helyérdekűek” lettek az ilyen élmények.)

Vasútállomás. Indul a vonat. Azaz csak indulna, ha engednék. Megvan azonban a vonatindításnak is a maga szertartása. A postás dudál. A fékező füttyül. A főkalauz sípol. Szépen, rendben, egymásután történik mindez. A mozdony is éleset rikolt a levegőbe. Erre felszakadnak a néma torkok és minden egyenruhás kicsit megérltetti tüdejét és buzdítja az utasokat: „Tessék beszállani! Tessék beszállani!” — A mozdony újra füttyül. Komoly jel ez a nekikészülődéshez, mert most néhány hatalmas rántás és lökés következik. Csak a tapasztalatlan utasok nem kapaszkodnak padba, ablakperembe, tartórúdakba. Neki is esnek a falnak, vagy egymásnak dőlnek. A lármat és jajveszékelést, hogy csak az enyhébb jelenetekről tegyünk említést, a vonat hosszú sípjele zárja be, mintha csak azt sóhajtozná: „No ezen is túlestünk! Mehetünk nyugodtan előre.”

Majdnem élethűen tükrözi vissza ez a kép sok „tevékeny ember” buzgóságát és nekilendülését. Ezek is úgy indulnak a munkának, mint a fenti vonat. Magukra vállalnak ezek a tevékenységi lázban égők egyének és csoportok vezetését; névlegesen néhány tucat társadalmi és jótékony egyesületnek tagjai, vagy talán maguk is egész osztályokat szerveznek és országos mozgalmaknak „oszlópai”.

De mindez még nem is elég nekik, mert nem elégíti ki tevékenységi ösztönüket. Mindig új terveken török a fejüket és nem győzik magukra vállalni az új terheket. Alighogy egyik munkának nekiláttak, máris egy másik megszerzésén fáradoznak. Munka és akciógyűjtő szenvedélyük nem ismer határt. Még meg sem indultak, ott állnak az élet nagy indító területén és máris olyan terhet szedtek fel, amit ha elhúznának, vagy csak

meg is indulnának vele, csodálatraméltó erőfeszítésükbe kerülne.

Nem is csoda így, hogy tevékenységük inkább csak ideges ide-odakapkodásba merül ki és nem a szolid és alapos munkában. Lármás összevisszaság, tülekedés, türelmetlenség jellemzi egyéniségüket és eljárás módjukat.

Kezdeti buzgóságuk bámulatos. Úgy indulnak, mintha nekik kellene egyedül elhúzniok egy egész vonatot, — egy félországot. A magukravállalt óriási teher vissza-visszarántja őket. Ha többszörös nekifeszülés után keservesen el is indulnak, csakhamar megrekednek, mert az indulás úgyszólván minden erejüket felemésztette. Az első kis akadálnál, emelkedésnél nincs tovább. Nem futja a gőz. Az igazi erőpróbára nem is kerülhet sor, mert már előbb leállnak.

A nekilendülőknek az a benső meggyőződése, hogy, ha nem is az egész világ, de legalább is a félvilág sorsa az ő kezükbe van letéve, — sem tudja őket továbbsegíteni, mert azt a terhet, amit magukra vállaltak, hét ember is alig győzné.

Az első megrekedésnél ezek a nekilendülők hamarosan elkészítik a krízis-mérleget. Mindenkinek kijut a vádból, csak a főbűnös ússa meg szárazon. Az okatlan és telhetetlen tevékenységi kór rovására nem írnak semmit. Szerintük *csak* az a baj, hogy irigyeik akadékoskodnak, ellenfeleik elgáncsolják legjobb szándékaikat, sőt barátaik is és azok, akikért ez emberfeletti „munkát” vállaltak, cserben hagyják őket, nem fogják fel munkájuk fontosságát és horderejét. „Hát lehet így valamit is csinálni?” — mondják a maguk lelkiismeretének csitítására és másoknak enyhe szemrehányásként. Ki is eresztik még azt a kevés gőzt, erőt és most már véglegesen megáll minden. Ők maguk is súlyos tehetetelt képeznek másoknak, mert útban vannak és miattuk mások is kénytelenek megállni.

Igen sok szükséges és szent megmozdulás így feneklik meg. Ilyen csendesen és dicstelenül múlik ki egy embernek a túlbuzgósága miatt.

„Nemde, aki közületek tornyot akar építeni, először leülvén, kiszámítja a szükséges költségeket, hogy van-e miből befejezni, nehogy miután alapot vetett, és nem bírván bevégezni, mind, aki

látja, csúfolni kezdje őt, mondván: Ez az ember építeni kezdett és nem tudja befejezni?" (Lk. 14, 28—30.)

Hány emberről leperereg ez a kétezeréves, világos figyelmeztetés és félreérthetetlen hasonlat. Pedig ma különösen fontos ez, amikor mindenkit munkába akarnak állítani, amikor akciók és mozgalmak indulnak útnak a világnézeti és szociális fronton. Sokkal előbbre volnánk nem egy téren, ha nem akadt volna sok ilyen nekilendülő, aki éppen oktalan erőlködésével nemcsak másokat akadályoz, hanem még ki is öli az emberekben a bizalmat vezetőjük iránt.

Sokkal nehezebb ilyen megrekedt tömeget újra megindítani, mint okos mérséklettel kezdett vállalkozásokat naggyá fejleszteni. Sajnos azonban, legtöbbször ilyen félresikerült vállalkozások helyrehozására kell minden erőt fordítani — becsületből és azért, hogy teljesen meg ne forduljon a bizalom a vezetőkben és a mozgalom sikerében. Kevésbé gondolkozó emberek is hamar levonják a következtetést, ha a vezetők gyakran változnak és mindegyik újat kezd. Azt mondják, éspedig igaz helyesen: Ezek sem tudják, mit akarnak! — Hogy aztán ennek a kezdő bizalmatlanságnak tápot ne adjanak, az igazán többrehivatottak is minden erejüket foltozgatásokra és hiábavaló munkára kénytelenek pazarolni.

A szájjal dolgozók.

Vannak azonban a nekilendülőknél, kevésbé veszedelmes, de nevetségesebb alakok is: a szájjal dolgozók.

Úgy festenek ezek, mint a cirkuszi súlyemelők. Igen hatásos és hálás szám szokott ez lenni, — de csak egyszerű közönség előtt, itt is csak egy alkalommal.

A porondra lép X. úr, többszörös súlyemelő világbajnok. Ketten-hárman is alig győzik dícsérni multját, felsorolni sikereit és győzelmeit. Négy izmos ember görnyed az irtózatossá válsúlyzó terhe alatt, amikor X. úr elé hozzák. A mi világbajnokunk aztán könnyedén megfogja és mintha csak pehelysúly volna, felemeli a vastömeget. Izmos karjaival tizszer-húszszor is kinyomja. A vaspapost aratott mutatványok után, dagadó mellel elhagyja dicsősége színhelyét. Utána egy alig totyogó csöppség jön be és kiviszi a papírmásé súlyzókat. — A csodálat persze nevetésbe megy át, így záródik a jelenet.

Vannak emberek, akiknek minden vágyuk, hogy mutatós, „nagy” munkát végezzenek, hogy ezzel a tömegnek csodálatot kiérdemeljenek. Erőlködni a világért sem akarnak, megelégszenek azal is, ha csak a látszatja van meg az erőlködésnek. Kikiáltókat is fogadnak és harsonásokat fizetnek, hogy tudtára adják a világnak: „Emberek, figyeltem! Csodát ígérő és világmegváltó

tevékenységnek lesznek most tanúi. Amit életükben eddig láttak, az csak gyenge árnyképe volt az igazának, amit most látnak. Még X. Y. úr sem produkált ilyent, de, uraim, az Önök kedvéért, ez az úr egyszerűen és nagyszerűen önmagát mülja felül. Önök igazán a szerencse gyermekei, hogy ilyent is láthatnak életükben. És tessék elhinni, az egész csodában, mert ez az, nincs semmi csalás, sem ámitás. Kívánatra megismétli X. Y. úr a csodát és mi is megmagyarázzuk a titkát.”

A vásári hangból és a reklám ízből mindjárt kiérződik, hogy mindez csak szemfényvesztés. Mert ha a bátorságot a kiabálás után mérnök és a hírességet és jóságot a reklám után ítélnök meg, minden utcában tucatjával akadna világverő hős és világot reformáló megváltó.

Emberi gyarlóságunknak velejárója, hogy az ilyen „hősök” kis időre el is szédítik a külső után ítélők, vagy a hályogos szeműek csoportját. De amikor az ilyen feltűjt nagyságok kidőlnek a munkából, vagy sértődötten elvonulnak a „munkahelyükről”, magukra hagyják „rajongóikat”, szürke kis emberkéek, csak úgy mellékesen, jól és tökéletesen folytatják azt a világrendítő óriás feladatkört. Ekkor tudjuk meg, milyen kis embert is veszítettünk az ilyen „nagyságban”.

A szájjal dolgozók tevékenységüket, vagy inkább „hírességük” megalapozását, már fiatal-korukban kezdik. Műszóval felvágósoknak nevezik. Regényeket képesek költeni arról, hogy miük van, mit tettek eddig és mit fognak ezután még cselekedni. Ha aztán bizonyításra kerül a sor, szemünkkel éppen az ellenkezőjéről győződünk meg annak, amit fülünkkel hallottunk. Ha az ilyen szájhősök felcseperednek, belőlük kerülnek ki azok, akiknek az a szavajárásuk: „Mit? Ezt nem lehet megcsinálni?! Majd én megmutatom! Stb.” — A férfikor küszöbén már egész Hárijánosokká lettek, akiket ugyan meghallgatnak, de komolyan nem vesznek, mert úgyis tudják, hogy minden szavuk egy költött hazugság. Az a szerencse, hogy másoknak nem ártanak, csak vidám órákat szerznek. Így szívesen elviselik és el is kell viselni őket egész életükön át, mert megjavítani őket — bizony alig lehet.

Az igaziak.

Az igazán tevékeny emberek nem sok lelki rokonságot mutatnak a fenti ú. n. tevékeny emberekkel.

Nem lármával és reklámmal dolgoznak. Nem is szájhősök. Természetes egyszerűséggel megteszik azt, amit rájuk bízta, vagy amit magukra vállaltak.

Olyan biztosan indulnak és végzik munkájukat, mintha egy mai mozdonyon meghúzzák az

indító dugattyút. Semmi rázás, semmi rántás. Lassan és simán indul a vonat. Fokozatos sebességgel gördül tovább, míg csak a megengedett sebességgel nem rohan terhével.

Ezekben az emberekben van igazi erő, amely szabályozható, amelyet nem kell mesterségesen felcsiholni. Annyi „gőzt engednek rá”, amennyi éppen szükséges. Fokozzák a sebességet vagy fékeznek, amikor éppen kell.

Melyek azok a tulajdonságok, amelyek az embert ilyen értékesen tevékenyvé teszik?

A munka, ebben mutatkozik a tevékenység, általában *élénkséget, elevenséget és mozgékony-ságot* kíván. Ahol ez nincs meg, ott lendületes munkáról alig lehet szó. A távolbamerengő emberek és a hosszú ülést kibíró természetek nem mutatnak fel valami nagy tevékenységet. Magukat is nehezen mozgatják!

De nemcsak kezdet, hanem folyamatos cselekvés a munka. Tehát *kitartás* nélkül nincs komoly munka. Erről meggyőződhattünk, mikor a nekilendülőkkal ismerkedtünk meg. Akadállyal mindenütt találkozunk és a kitartás képesít arra, hogy átvergődjünk minden nehézségen.

A tevékeny ember sok emberrel érintkezik, sok emberre kell hatnia. *Barátságos és megértő lelkület nélkül* nem sokra megy. Azokat is meg kell nyernie, akik ellentétes véleményen vannak. *Emberismeretre* van szükség, hogy megközelítse az ilyeneket.

Az alapkö

A mindenható Isten befejezte a teremtés nagy művét. Keringtek már a világűrben a csillagok, fenn ragyogott a föld felett a tüzes nap, odébb a halvány hold mosolygott, a föld felszíne és a tenger mélyei benépesedtek állatokkal, illatos virágok borították el a mezőket, pompás gyümölcsöktől hajladoztak a fák és a repdeső madarak dala zengett a levegőben. Csak egy valami, helyesebben valaki hiányzott még, az, akinek a jelenléte megszenteli mindezeket, a teremtés koronája, a teremtet világ királya: az ember.

A jó Isten megteremtette az embert is. A saját képére és hasonlatosságára alkotta. Lelket is lehelt bele, a paradicsomkert közepére állította és mindent uralma alá rendelt.

És az ember — úgy látszik — nem volt megelégedve, mert csak másodiknak érezte magát. Pedig első akart lenni. Olyan, mint maga az Isten. Levetette az alázatosságot és magára öltötte a kevelység cifra színeit. Ennek a hiányzó alázatosságnak utóhatásait

Igen sokszor új helyzetek előtt találják magukat. Ha nem tudnak *alkalmazkodni*, ezek is nem kis akadályt képeznek. A jól átgondolt terveket a körülmények miatt módosítaniok kell. Az egyirányú látás és szűklátókörűség leginkább bénítja az ember tevékenységét.

Új helyzet, új eszközök igénybevételét kívánja. Azért a *gyakorlati érzék, önállóság* és jó *megfigyelőképesség* fokozzák az aktivitást.

Ha nagyobb tehetségről van szó, aki nagyobb feladatot is képes megoldani, *radikalizmust* is kívánunk, mert a közömbösség, a mindenkivel való kiegyezés nagy teherrel az előrehaladásban.

A tevékenység kockázattal jár. És egy ügyért való kiállás nem kis *bátorságot kíván*.

A tevékeny embert általában jellemzi az ügybuzgóság. Állandóan el van foglalva, frissen lát neki a munkának.

A mi tevékenységünk és értékes akarásunk is attól függ, mennyire harmónikusan tudjuk kifejleszteni a fenti tulajdonságokat.

Óvakodjunk az utánzatoktól! Ha a Gondviselés kormánykerékhez állított, vagy nem csekély bátorságot adott, álljunk be a munkába! De nem szóval, hanem erővel, nemcsak nekilendüléssel, hanem kitartással, hogy befejezhessük azt a kicsi vagy nagy művet, amelyet Isten jelölt ki számunkra országának építésében és fejlesztésében. Tíz talentummal tízet szerezzünk, ötlet ötöt, mert különben az egy is elvételük tőlünk!

Irtai Gyenis András S. J.

érzi az egész emberiség. E szomorú és kevély nagyra-vágyás olyan teherrel, mely apáról fiúra száll átkos örökségként egészen a világ végéig.

Alázatosság?!

I.

Van-e fogalom a földön, melyet úgy félreértettek, melyet oly különféleképpen értékelték, mint az alázatosságot? A világ szemében az alázatosság — gyakorlatosság, gyávaság, erőtlenség, melyen végigtiporni jogában áll mindenkinek. De a világ és csatlósai hatalmasat tévednek. Sokkal helyesebben szól róla Avilai Szent Terézia, mert ő azt mondja, hogy az alázatosság — igazság!

Igaza van! Miért?

Az alázatosság olyan belátás, mely arra indít minket, hogy megszerezzük a helyes önismeretet, vagyis csekély értékünket az igazsághoz híven ismerjük el.

A régi és új pogányok alakoskodásnak tartják az alázatosságot, míg Krisztus követője őszinte és kemény színvallást lát benne. Az utóbbi így gondolkodik felőle: Tudom, hogy minden lelki, szellemi és testi jó Isten ingyen ajándéka; mindezt az Úr hűséges szolgálatára kaptam; s mivel ez valóban így van, világosan látom képességeim határvonalait; és ez óvatossá tesz engem minden értékeléssel és tettel szemben.

Ilyen elgondolás alapján válik az alázatosság a lelkiélet alapjává, mert a lehető legalkalmasabbá teszi a lelket Isten nagyobb és bensőségebb kegyelmeinek befogadására, sőt ezen túl minél hűségesebb felhasználására. A Szentlélek ígéje szerint az Úr a „kevelyeknek ellenáll és az alázatoknak kegyelmet ad”. (I Péter 5, 5.) Maga az isteni Megváltó is sürgeti, hogy kövessük Szívének alázatosságában. (Mt. 11, 29.)

Krisztus seregének vezérkara, a szentek, megértették az alázatosság jelentőségét. Sőt, még nagyra is értékelték. A lelki előhaladás, a tökéletesedés egyik hajtóerejének tartották. A lelkiélet mesterei gyakorlatában sokszor fokokat különböztettek meg. Így Loyolai Szent Ignác az alázatosság három, Nursiai Szent Benedek pedig 12 fokáról beszél.

De a szentek nemcsak beszéltek az alázatosságról, hanem gyakorolták is. Az átlagember felfogása szerint lehetetlen dolgokat követtek el. Assisi Szent Ferencet arra készítette alázatossága, hogy hárítsa el magától az áldozópapság felvételét. Borgia Szent Ferenc komolyan hitte, hogy Júdás lábánál van a helye, sőt még erre is méltatlannak tartotta magát és nem talált a földkerekségen olyan pontot, ahol méltatlansága miatt meghúzhatta volna magát. E szent rendfőnök, egykor spanyol alkirály „szálláskészítője” terhes utazásaiban az volt, hogy nem kényelmes nyugvóhelyet, hanem a poklot érdemelte meg. Róma apostola, a körülrajongott Neri Szent Fülöp gyakran és meggyőződéssel mondogatta tisztelőinek: Ördög vagyok, nem szent! Chantal Szent Franciska, a vizitációs rend alapítónője nem engedte, hogy alapítónőnek nevezzék, mert, amint mondotta, szégyen lenne, hogy ilyen virágzó szerzetesrendnek oly méltatlan alapítónője van. Csak haszontalan szolgálója akart lenni alattvalóinak.

Mindez a világ és fiai szemében túlzás és talán alakoskodás.

II.

Lehet, hogy mi sem érjük föl ésszel a szentek alázatosságát. De ez ornan ered, mert halvány fogalmunk sincs arról a magasabbrendű imádságról, melyből önismeretüket merítették. Ezért tűnhetik fel alázatosságuk észellenesnek is. Világos, hogy az átlagembernek az ilyen önismeret elérhetetlen és nagyon magas. Aki nem éri el a fát, a finomultabb lelkiséget, az nem érheti el a fa gyümölcsét, a szemlélődő imából származó alapos önismeretet sem, és így a csodálatos alázatosságát sem.

Mindennek azonban való igazságon kell alapulnia, mert Szent Terézia pompás meghatározása szerint az alázatosság mindig igazság. Márpedig az igazság nem fér össze a valódi tényállás elferdítésével vagy félreismerésével. Aki magát megalázza, annak meg kell győződnie lennie arról, hogy ez kötelessége, vagy legalább is alapos oknál fogva kell így tennie. Aki csak külsőleg látszik alázatosságnak, de belül azt gondolja, hogy jobb, mint amilyennek kifelé mutatkozik, az gőgös képmutató. Aki olyan dologban alázza meg magát,

amiben nincs igazi oka rá, pl. ha egy művelt ember egy tanulatlantól kérne oktatást, vagy ha a tábornok a bakájával szemben úgy viselkednék, mintha egyenrangúak volnának, az nem alázatosságot gyakorolna, hanem esztelenül cselekednék.

A belső, szívbeli alázatosság az alázatos ember vágyának, beszédének és tettének közvetlen, lélektani kiindulópontja. Ez egyúttal az igazi alázatosságnak valódi mérővesszője is. Mert csak oly mértékben tudja az ember az alázatosságot gyakorolni és csak oly mértékben vert benne ez az erény gyökeret, amily fokban benne ez az érzület valóban kifejlődött és meg is erősödött. Aki pl. a megvetést nem veszi jónéven, abban a szívbeli alázatosság még nem vert igazi, mély és erős gyökeret, s még nem ért el magas fokot. Ha valakinek fáj, hogy embertársai megvetik és ilyen szél fúj felé, akkor belső lelkivilága olyan, mint a szélkakas a régi vártornyok ormán. Bizonyos, hogy annyira haladtunk az alázatosság erényében, amily mértékben a megaláztatást felindulás nélkül tudjuk elviselni. Ez pedig csak a helyes és alapos önismeretből fakad, s csakis az ilyen alázatosság lehet az alázatosság belső és külső tényeinek alapja. Ezért kell kezdeni az önismerettel az alázatosságra való törekvést.

Egyik nőegyesület tagja többször olvasott és hallott az alázatosságról. Annyira tetszett neki ez az erény, hogy fokozottan élénkült a vágya, hogy megalázásban részesüljön. Többször is hangsúlyozottan kérte az egyesület egyházi vezetőjét, hogy adjon neki alkalmat az alázatosság gyakorlására. A bölcs vezető úgy tett, mintha nem hallotta volna a kérést. Történt, hogy szétosztották az egyesületben azt az anyagot, melyből a tagok otthoni munkával ruhát varrtak a szegények karácsonyi ünnepejére. A mi buzgó hölgyünk hamárosan elkészült a rábizott feladattal és boldogan vitte el az elnökhöz, aki minden ruhadarabot megnézett, megmért és közben csóválta a fejét, valamint morgott, vagyis úgy tett, mintha hiányokat tapasztalna a beszolgáltatott ruhákon. A hölgy egyideig tűrte, de azután kirobbant belőle a méltatlankodás:

— Talán csak nem gondolja, hogy elloptam az anyagból?

— Legkevésbé sem, kedves lányom, — mondotta a tapasztalt lelkivezető — csak alkalmat kívántam adni az alázatosság gyakorlására.

— Hát, hát akkor mért nem tetszett előre szólni? — mondotta pironkodva a megalázást elméletben annyira szomjazó hölgy.

E hölgy lelkiéletéből hiányzott a helyes önismeret. Nem ért föl a magasabb imaélet fájáig, így nem is érthette el a gyümölcsét sem.

A legtöbb ember nem képes fölemelkedni az alázatosság helyes értékelésére. Talán mi sem leszünk képesek az alázatosság belső és külső tényeit életünkben összehangolni, de legalább arra vállalkozhatunk, hogy mindig az igazság szilárd alapjára helyezkedünk. Isten iránt: hála és dicséret a vett jökért! Felebarátaink iránt: testvéri együttérzés és együttélés Isten jogára alatt!

Ezáltal illeszkedünk bele a nagy világmindenségbe és így tesszük fel a koronát a teremtésre. Így lép elő Isten hívó szavára az ember a teremtett világ királyává, mert az alázatosság — igazság! És az igazság megszabadít minket!

„Ki eljő, mint a kelő hajnal . . .“ (Énekek éneke 6, 9.)

Irta: Schnattner Szigfrid O. S. B.

Csak dadogó emberi hasonlat és merőben földi ízű érzékeltetés arról, Akinek eljövetelekor piros betűs születésnapjal örvendezik az Egyház.

A Szentlélek sugalmazott szavait alkalmazzuk gyarló felfogásunkhoz, midőn a legszebb léleknek testi megjelenéséről beszélünk, bár érezzük, hogy a természet kölcsönzött képe még csak megközelítően sem tudja kifejezni, amit emberiségünk érez, elgondol és elmondani szeretne.

Mária szeptember 8-i szépsége, testi belépése földi életkereteinkbe egészen tiszta, földöntúli, mennyei szépség. Aquinói Szent Tamás szerint távolról sem olyan szépség, amely felkelti az érzékiességet, hanem ellenkezőleg olyan, amely kioltja azt. Mária szépsége az anyagnak felmagasztosulása és átszellemülése! A bölcselők, akik el tudják képzelni a földinek szellemi megjelenülését, kezdettől fogva így írnak Máriáról; a szobrászok, akik érzékeltetni tudják az anyagban az érzékieletti szépséget, így alakítják őt; a festők az első ecsetvonástól kezdve így állítják Máriát az emberiség elé. Úgy találjuk, hogy azok a művészi alkotások a legsikerültebbek, amelyek valamiképpen tapinthatóvá teszik azt a kifejezhetetlen eszménységet és leírhatatlan szépséget, amiről Szent Tamás tesz említést. Mária szépsége egy szeptemberi napon ragyogta be első ízben a földet, mint a kelő hajnal szelíd derengése jelzi a tündöklő napkeltét. A hajnal vibráló, sokszínű, ezerrétü színkáláját de sokszor megénekeltek lanttal a költők, lesték fotografusok, színorgiákkal ecsetelték palettájukon a piktorok és — hiába. Két alhidálhatatlan világ, két szélsőséges dimenzió: ember és természet. Az előbbi az utóbbinak titkát ellesheti, törvényeit szabályokba foglalhatja, erejét lefoghathatja, de végső eredményében csak nagy tisztelettel, ámulattal és áhítattal borulhat a megfoghatatlan fölé. Így az ember és természet; mit mondjunk az emberi és isteniről?

A hajnali hasonlat gyarló megvilágításban adja emberi ajkukra a dicséretet és magasztalást; a tiszta, foltatlan, szépséges felkelő hajnal jelzi a ragyogó és világító napot. Csak egészen szép hajnal után várhatunk szép napot!

Az Isten szépséges édesanyja az, aki szeptember 8-án eljő a bűnös földre, mint a kelő hajnal.

*

Mózes teremtéstörténetének elbeszélése: „És alkotta Isten két nagy világítót, a nagyobbik világítót, hogy uralkodjék nappal és a kisebbik világítót, hogy uralkodjék éjjel, s a csillagokat.“ (I Mózes 1, 16.) Amikor a megváltás isteni ténye útján Isten egészen új, de egyszersmind magasabbrendű és más

dimenziójú világot teremtett, amelyben az örök élet és örök üdvösség világát nyitotta meg az ember előtt, szintén két világítót adott, az egyik, a nagyobb, a mi Urunk Jézus Krisztus, a másik a Szent Szűz.

Jézus az igaz világosság, mely megvilágosít minden e világra jövő embert. (Ján. 1, 9.) Jézus, a nagyobbik világító, akinek Istentől rendelt szent hivatása, hogy eloszlassa a bűn és kárhozat sötétségét s a megváltás által az életrendben az üdvösség és boldogság napját kelti fel. Jézus az igazság napja. Az igazak pedig örvendezhettek Ábrahámmal, hogy meglátták a napot, a nagy Világítót, „az én napomat . . . de a sötétség fel nem fogta ezt“. (Ján. 1, 5.) Voltak, akik szerették a sötétséget, mivel cselekedeteik gonoszak voltak. (Ján. 3, 19.) A bűnhomálytól elfátyolozott emberszemeket vakítja és riasztja a ragyogó és tündöklő Nap, nekik enyhébb és szelídebb világítóóra van szükségük.

A kelő hajnal fényére!

A bűn éjjele fölött uralkodik és szelíd sugára a nagy Világító eljövetelét jelzi. Belőle szakad ki a Nap, a nélkül, hogy megsemmisülne és feleslegessé válnék a hajnal. Ő csak alázatos szolgálóleánya akar maradni a nagy Eljövendőnek. Átadja neki minden szépségét, színét és kellemét, és örül a Nap-Király dicsó ragyogásának. A nagy Világító előtt ő hallatlanul alázatos, mindent Reá vonatkoztat; kimondhatatlanul szerény, mindent Neki tulajdonít, fokozhatatlanul csekély, csak Erte él, csak Általa van.

Mária ez, aki eljő, mint a kelő hajnal.

*

„Minden jó adomány és tökéletes ajándék onnan felülről vagy onnan, leszállván a világosság Atyjától.“

Az emberiségnek, a bűnbe esett és Istentől makacsul elfordult földgolyónak soha jobb adomány és tökéletesebb ajándék nem szállt onnan felülről, a világosság Atyjától, mint ez a kisasszony napi megjelentetés, a Boldogságos Szent Szűz, aki eljött, mint az üdvösség és megváltás kelő hajnala. Gyönyörű küldetés, emberi észt felülhaladó missziós munka, soha nem sejtett és hallott isteni mendátummal jól!

Jöttek már a földre égi utasítással angyalok, kaptak már isteni útbaigazítást jámbor lelkek, egészen különös céllal küldettek már próféták, de soha senki olyant nem kapott, mint Mária ezen a Kisasszony napon. Ő nem isteni akaratot képvisel, igazságot hirdet, vagy üzenetet közvetít, nem, Mária az igazság Napját, a világ Világosságát, az Ég és föld Királyát hozza.

Innen származik már szeptember 8-án rendkívüli

kiváltsága, ez magyarázza meg páratlan egyedülvalóságát minden teremtmény között, itt rejlik magyarázata Istentől kedvelt voltának.

Ezzel a hajnallal nem versenyezhetik egyetlen csillag ragyogása sem. Amint a hajnal feltűntekor

eltűnnek a csillagok, a legkisebb világítók, akiket alkotta az Úr, úgy az igazság Napjának hajnalán elhomályosodnak a csillagok, a szentek, s a Kisasszony átveszi azt a szerepet, amely őt megilleti: a hyperduliát.

Figyelmeztető

A vegyesházasság tilalma

„Völegényem protestáns. Annyit elértem már nála, hogy katolikus templomban esküdjünk meg, de a születendő gyermekeket protestáns módon akarja kereszteltetni és nevelni. Legfőbb annyit remélhetek még tőle, hogy a teljes kölcsönösség és viszonyosság alapján a fiúk követik az ő vallását, a lányok pedig az enyémet. Ezek előrebocsátása után felteszem a kérdést: vajjon megesküdhetünk-e katolikus templomban?”

Felelet: Szabály az, hogy katolikus csak az arra illetékes katolikus pap előtt köthet Isten előtt érvényes házasságot. Vegyesházasság azonban katolikus pap előtt csak akkor köthető, ha a püspök fölmentést adott a vegyesvallás akadályá alól. Ezt a fölmentést azonban csak akkor adhatja, ha megszűnt az akadály, mely miatt Isten és az Egyház tiltja a vegyesházasságot.

Isteni törvény akkor tiltja a vegyesházasságot, ha a katolikus félnek vagy valamely születendő gyermeknek — ha csak egynek is — katolikus vallása veszélyben van. Emberileg ez a veszély csak akkor tekinthető megszűntnek, ha a protestáns fél komoly biztosítékot nyújt arranézve, hogy a katolikus félt vallási meggyőződésében nem fogja háborgatni; mindketten pedig — tehát a katolikus és a protestáns fél — arra kötelezik magukat, hogy összes születendő gyermekeiket — kivétel nélkül — csakis katolikus módon fogják kereszteltetni és nevelni. Magyarországon ezt az utóbbi biztosítékot az illetékes hatóságok előtt kell megkötni úgy, hogy a gyermekek katolikus vallása az állami törvények szerint is biztosítva legyen.

„Ezen biztosítékok nyújtása után kapható-e fölmentés a vegyesvallás akadályá alól?”

Felelet: Nem! Mert ott van még az egyházi tilalom: ha a katolikus félnek és az összes gyermekek katolikus vallása biztosítva is van, még akkor sincs megengedve a vegyesházasság. És ezen tilalom alól az Egyház nem ad felmentést, hacsak jogos és súlyos ok nem követeli azt.

Ilyen okok a következők: 1. a lakóhely katolikusainak csekély száma, ami miatt más házasságra nem nyílik alkalom. 2. A hajdon előhaladott kora, mely miatt más házasságra nem számíthat. 3. Hozomány hiánya vagy elégtelensége, mely miatt más megfelelő házasságra nem lehet számítani. 4. A remény, hogy vegyesházasság útján az örökösödésből származott vagy fenyegető pert meg lehet szüntetni, illetve meg lehet akadályozni. 5. Az özvegy szegény sora, ha gyermekeit nem bírja eltartani. 6. Komoly kilátás, hogy a kötendő vegyesházasság által megzavart családi békét helyre lehet állítani, illetve meg lehet szilárdítani. 7. A házassalandók rossz híre, melyet nem lehet egykönnyen megszüntetni, vagy amely miatt hasonló rangú katolikkal nehezen lehetne házasságot kötni. 8. Ha vegyesházasság által nagyobb botrányt meg lehet szüntetni, stb.

Vannak ezeken kívül még más okok is, melyek magukban nem elegendők a vegyesházasság engedélyezésére, azonban az előbbi okokat alátámasztják és megerősítik. Ilyenek pl. a következők:

1. Ha a menyasszony árva, törvénytelen, csúnya, vagy nehezen talál magához illő, hasonló műveltségű, vallásos és erkölcsös férfit.
2. Ha a férjegyves beteges, özvegy és gyermekei vannak.
3. Ha a házasságkötési szándék már nagyon nyilvánvaló lett.
4. Ha a házasság előnyös.
5. Ha a jegyesek jó erkölcsűek.
6. Ha a szülők gazdasága segítőt kíván és egybeek.

Irtá: Petruch Antal S. J.

„Nem találtam még eddig a Szentírásban olyan parancsot, amely tiltaná a vegyesházasságot. Hogy lehet tehát akkor isteni parancsról szó? Továbbá nem értem, hogy miért kellett az Egyháznak megtiltania azt, ami 1918 előtt meg volt engedve?”

Felelet: Vegyük először a nehézség első részét.

Az igaz, hogy a Szentírás nem tiltja sehol a katolikusok és protestánsok közti házasságot, mert a Szentírás keletkezése idejében még nem is voltak protestánsok. De ennek ellenére mégis igaz, hogy isteni parancs tiltja azt a vegyesházasságot, melyben a katolikus félnek vagy valamely gyermeknek katolikus hite veszélyben forog. Isten ugyanis tiltja mindazt, ami ellenkezik az igaz hittel, veszélyezteti azt. Márpedig a katolikus vallás az egyedüli igaz vallás, tehát Isten tiltja azt a vegyesházasságot, amely veszélyezteti a katolikus félnek vagy a születendő gyermekeknek katolikus hitét.

*

„Úgy vélem, hogy a protestánsok megfordíthatják ezt az érvelést. Mit mondják, ha völegényem ekképen okoskodnék: Ister tiltja mindazt, ami ellenkezik az igaz hittel, márpedig a protestáns vallás az igaz hit, tehát Isten tiltja, hogy valamely születendő gyermekről lemondják a katolikus Egyház javára?”

Felelet: Okoskodhatik ő így, de hamisan, amint azt talán egy más alkalommal látni fogjuk. Most azonban elég legyen ennyi: a protestánsok szerint nem lényegbevágó, hogy ki milyen látható egyházhoz tartozik, mert ezek az „egyházak” Krisztus testének és arájának történelmileg felismerhető részei és kivétel nélkül súlyos (bár nem egyforma és nem egyképpen súlyos)

tehetőseket vonszolnak magukkal. (Dr. Révész Imre: Magyar református egyháztörténet I. 1938. 3.) Míg katolikus felfogás szerint lényegbevágó, hogy vajjon a katolikus Egyházhoz tartozik-e valaki, vagy sem, mert szerinte Krisztus misztikus teste — mely egyszerűsége aránya — egy és ugyanaz a katolikus Egyházzal, melvet Jézus Krisztus az összes emberek üdvözítésére rendelt. Tehát míg katolikus ember beszélhet isteni parancsról, mely tiltja a vegyesházasságot, addig hitelvei szerint istazodó protestáns ilyen isteni tilalomra nem hivatkozhatik.

Továbbá protestáns szempontból a felekezeti hovátartozás az örök üdvösségre nem szükséges, míg katolikus felfogás szerint ezen a hovátartozáson — bár nem kizárólagosan — múlik az örök üdvösség. Ugyanis míg a protestánsok szerint a predestinált ember cselekedeteitől függetlenül föltétlenül üdvözü, addig a katolikus hit szerint az ember közreműködésétől függően üdvözü, illetve kárhozik el.

Azonkívül a protestánsok szerint az ember nem szabad, hanem csak azt teszi, — akár jót, akár rosszat — amire Isten ráveszi. Tehát a protestánsoknak nem is volna szabad tilalomról beszélniök, mert ez akaratilag szabadságot tételez fel. Továbbá azt kell mondanio, hogy mindenki olyan hitü, amilyenre Isten ráveszi az embert, tehát a protestáns hitelvből következik, hogy Istennel száll szembe az a protestáns, aki meg akarja határozni születendő gyermekeinek vallását.

*

Lássuk most a kifogás másik részét: *Miért kellett az Egyháznak megtiltania azt, ami 1918 előtt meg volt engedve?*

Felelet: Homályos ez a kifogás. Mi volt 1918 előtt megengedve?

A vegyesházasság éppen úgy volt tiltva 1918 előtt, mint után. A különbség 1918 előtt és után kettőből áll.

Az első: míg 1918 máj. 19-e előtt némely országban, pl. Magyarországon, *érvényesnek* ismerte el az Egyház — bár tiltotta — az olyan vegyesházasságot, melyet nem kötöttek meg az illetékes katolikus pap előtt, addig a jelzett időpont óta nemcsak hogy tiltja, hanem még nem is ismeri el érvényesnek.

A másik: míg 1918 máj. 19-e előtt katolikus templomban megesküdhetek azok a vegyesházasság felek, akik

nem biztosították az összes gyermekek katolikus vallását; bár ezen biztosíték nélkül megkötendő házasságot elítélte az Egyház, sőt az így házasulandókat kiközösítéssel sújtotta, de súlyos okokból eltúrte.

Kiközösítés terhe alatt meg volt tiltva az olyan vegyesházasság, mely nem biztosítja az összes gyermekek katolikus hitét, mert igen súlyos dologról: a gyermekek katolikus vallásáról volt szó. *Megtúrte* az ilyen házasságokat súlyos okokból: nehogy az ország békéje fölforduljon; nehogy vegyes (katolikus-protestáns) vidéken a katolikus hit még jobban meggyöngyüljön vagy egészen kivesszen, mert attól féltették, hogy ha a jelzett vegyesházasságokat nem ismeri el érvényeseknek, dacból az összes gyermekeket protestánsoknak keresztelik. *Elismerte* a nem-katolikus pap előtt kötött vegyesházasság érvényességét, nehogy a vegyesházasság gyakorisága folvtár sok legyen az érvénytelen házasság.

A tanasztalat azonban kioktatta a katolikus Egyházat, hogy nem érdemes, sőt veszedelmes, ha az engedékenység végső határáig elme gy. Ezért vonta vissza a jelzett engedélyt s 1918 óta nem köthető többé az említett biztosítékok nélkül katolikus pap előtt vegyesházasság; a másutt kötött vegyesházasság pedig érvénytelen.

*

„Miként teheti azt az Egyház, hogy hol érvényesnek, hol meg érvénytelennek ismer el valamely házasságot?”

Felelet: A házasság lényegében a házasulók szerződése, melyet Krisztus keresztények közt szentségi rangra emelt. Tehát keresztények közt létrejött házassági szerződés föltétlenül szentségi jellegü; más szóval: keresztények vagy egyáltalán nem kötnek házasságot, hanem bünös viszonyt folytatnak, vagy pedig szentségi házasságra lépnek. Minthogy a házassági szerződést a házasságra lépök kötik meg s minthogy keresztények házassági szerződése föltétlenül szentség, ez az oka annak, hogy a házasság szentségét a felek szolgáltatják ki egymásnak.

Amint azonban az állam meghatározhatja és meg is határozza, hogy milyen föltételek mellett lehet érvényes szerződést, pl. bérszerződést kötni, vagy érvényes végrendeletet készíteni, éppúgy az Egyház is megszabhatja és meg is szabja a föltételeket, melyek mellett lehet

kizárólag érvényes házassági szerződést kötni, mert Krisztus az Egyházra, mégpedig egyedül az Egyházra bízta a szentségekre való vigyázást. S amint nem érvényes pl. a bérszerződés vagy a végrendelet, mely nem készült az állam lényeges előírásai szerint, éppígy a házassági szerződés is semmis, ha a házasulók nem tartják be az Egyház lényeges kikötéseit. S minthogy semmis a házassági szerződés, azért nem is jön létre a házasság szentsége. — Mivel a keresztény házasság föltétlenül szentség, azért a házasság megkötésének föltételeit, a házassági akadályokat stb. *kizárólag* az Egyház állapítja meg. Ha az állam akarná ezt megtenni, akkor az Egyház jogkörébe avatkozik és súlyos jogsértést követ el és intézkedései Isten előtt érvénytelenek.

*

„Azt érteném, hogy miért tiltja az Egyház azokat a vegyesházasságokat, melyek a jelzett biztosítékok nélkül jönnek létre, azt azonban nem bírom felfogni, hogy miért tiltja az említett biztosítékok mellett kötött vegyesházasságokat?”

Felelet: Ennek több oka van.

Első oka: *a katolikus fél hitbéli ellanyhulása, hitének elfakulása, hitközönye.* A vegyesházasság hitves-társak surlódások és vallási viták kikerülése végett tudatosan vagy öntudatlanul és ösztönösen iparkodnak vallási meggyöződésüket közös nevezőre hozni. S így sem nem katolikusok, sem nem protestánsok, — olyanok, mint a boros víz, vagy a vizes bor.

*

„Ha megesküdünk, én iparkodom majd uratam megtéríteni!”

Felelet: A szeretet törvénye úgyis kötelezi erre a katolikus félt, de okosan, körültekintően és tapintatosan. De az eredmény nem sok: míg ugyanis az esküvő előtt majdnem minden leány hangoztatja, hogy majd megtéríti ő később az urát, addig a tapasztalat azt mutatja, hogy az esküvő után, amikor szertefoszlik a rózsás köd és beköszönt a szürke hétköznap, akkor megfeledkeznek ígéretükről; sőt megélik azt is, hogy megégyezésük ellenére a fiukat protestánsoknak keresztelik.

A másik ok, mely miatt az Egyház tiltja még az adott biztosítékok ellenére is a vegyesházasságot, *a házasságalépök java.* A házasság ugyanis két embernek mindenekelett lelki összeforradása. Vajjon, nincs-e meg a veszély, hogy a vegyesházasság vá-

laszfalként áll a hitvestársak lelki egybekelése elé? Az Egyház 2000 éves multtal rendelkezik. A tapasztalat megtanította őt arra, hogy a vegyesházasságok nem szoktak sikerülni. Ezért is tiltja. — Egyszer egy tisztviselő — hatalmas, vasból gyúrt ember — szigorú szemrehányást tett azért, hogy miért enged meg az Egyház bizonyos okokból a vegyesházasságot. És sirt, mint a kisgyermek. Pedig nem volt más baja a vegyevallásnál, mint hogy szakadékként tátongott közte és felesége közt.

*

„De azért akad kivétel is. Látam én már ideálisan boldog vegyesházasságot is. Az enyém is ilyen lesz.”

Felelet: Alig hihető, hogy akadna egyetlenegy ideálisan boldog vegyesházasság. De ha valóban van, nem akarom letagadni. Azonban tudni kell, hogy ez csak kivétel a szabály alól. Ki biztosít Téged, hogy épp Neked lesz részed ilyen szerencsés kivételben? Higgadt, nyugodt ésszel épp az ellenkezőjét kell mondani, hogy Te sem leszel kivétel. Nemde magyar leányból is lett már királynő, de vajjon nem

kivétel-e ez, és melyik magyar leány számíthat okosan arra, hogy belőle is az lesz?

*

„Még ha nem is leszek boldog, vőlegényem megérdemli, hogy feláldozzam magam érte!”

Felelet: könnyű ezt mondani, míg hevesebben dobog a szív s a képzelet rózsás színnel von be és idealizál mindent úgy, hogy még a piszeortt is sasornnak, a bicegést is ritmikus járásnak, a kancsal szemmet is rendkívül vonzóznak tekinti. Ha azonban megszűnik az igézet, lesz akkor zokogás; lesz eggyel több elvált asszony és eggyel több szerencsétlen férj. Ha tehát igazán szereted vőlegényedet s ha valóban megérdemli ő, hogy áldozatot hozz érte, akkor szakíts vele.

A harmadik ok, amiért tiltja az Egyház a vegyesházasságot: a *gyermek nevelése*, mely megkívánja, hogy mind a két szülő egy valláson legyen. S ha történetesen az anya nem katolikus, miként fogja ez a gyermekeket katolikus vallásra nevelni, amelyet nem ismer, esetleg gyűlöl, vagy legjobban esetben kevésbé becsül? Világítsuk meg az

ilyen nevelést egy hasonlattal, melyet néhány évvel előbb „A Szív” közölt le.

Kertes kis házban élte öreg napjait egy házaspár. Az asszonynak egy tavasszal eszébe jutott: „Az öregem nagyon szereti a fiatal zöldbabot. Televetem a kertet s meglepem vele; lesz majd nagy öröme!”

Ugyanakkor a férj is gondolkodni kezd: „Itt áll felhasználatlanul ez a szép kis kert. Vetek bele borsót. Az anyjuk ügyis él-hal a gyöngye borsóért.”

Néhány nap mulva kimegy az asszony a kertbe s kíváncsian lesi, hogy hajt-e már a bab. Látott ugyan valami zöld hajtást, de az nem volt bab. Gyomnak nézte és kigyomlálta.

Nemsokára kilopódzik titokban a férj is. Hajt-e már a borsó? „Hajt itt valami, de ez nem borsó” — morogta magában s kitepte a vélt gyomot.

Az öreg házaspár még ma is várja... várja a termést.

Ilyen szomorú kert a vegyesházasságból származó gyermekek lelke. Mindegyik szülő, a katolikus és a protestáns is, ültet belé valamit, amit aztán a másik kigyomlál.

Irodalom

Beata nővér. (Cirkuszlovarnőből apáca.) *Hermann Skolaster után* német eredetiből fordította: *dr. Czékus Géza. Korda R. T. kiadása, Budapest.*

Két halkan kimondott igénytelen szó. S mégis, milyen gazdag és tartalmas életről beszél. Egy áldott életről, melyen kiverődik az édes valóság: közel van hozzánk, közöttünk van az Úr! Dettmer Elfrida, a cirkusz egykori ünnepeltjéből lett apáca életrajzának olvastakor valami titokzatos, szent sejtélemmel telik meg a lelkünk: Milyen lehet az örök élet, ha már e porföldön is ilyen áhítatos, vágyódó, küzdelmek között is örvendező lelkek élnek Istennek tetsző életet? Hát ilyesmi is lehetséges? Még a nagy cirkusz porondján is kifejlődhet valakiben a szerzetesi hivatásérzet? E csodás könyvecskébe foglalt különös és érdekfeszítő életírás rá a legjobb bizonyíték, hogy mindenféle akadnak még ma is olyanok, akik az életet komolyba véve, a kegyelem indításait féltő gonddal követve szentekké akarnak válni. Hiszen a tökéletesség, az igazi Krisztus-követés útjára való kilépés nem is olyan nehéz! Már a legegyszerűbb munkakör — legyen az bár lépcső-

súrolás, istállótakarítás, kerti munka, vagy fejés — pontos és jókedvű betöltése is lehet öntudatos Isten-szolgáját. Azt írja valahol áldott emlékü Ottokár püspök: „Az ember nagysága eszméitől függ.” Ó, akkor ez az igénytelen úrileány, ez a tiszta tekintetű, a szív derűjétől és a lélek boldogságától ragyogó arcú szerzetesnő, a honduraszi brit gyarmatok névtelen hönsője, Franco tábornagy tífuszos katonáinak önzetlen apóljója, akinek egyetlen és főgondja volt: már itt e földön élni át, jóságot, szeretetet árasztva, a krisztusi mennyországot — nagy volt. Jellemezzük egyetlen mondatlalt ezt az igénytelen és alázatos, nőiesen gyöngéd és mégis fegyvelemtől erős és hűséges nőt? Saját szavai jellemzik őt: „Ahol a megfeszített Krisztus keresztjét látom, bizton remélem, hogy Isten megadja nekem az erőt és kegyelmet minden áldozathozatalra, melyet hivatásom megkíván.”

Beata nővér élete és halála nevének és lelke-szive boldogságának teljességét, erőteljes egyéniségét sugározza. Ezért fog ez a könyv meghódítani minden lelket! Hála és köszönet a Kordának és a fordítónak, hogy

a magyar katolikus irodalom asztalára helyezte ezt a kedves, egyszerű mezei virágokból egybefűzött, finom lelkiséget sugárzó, szép és való elbeszélést, a mai háborús feszültségben élő, életgondtól kábult világnak a természetfelettség illatát lehelő csodálatos történetet.

Scheidl Nándor titkár

Dom Columba Marmion O. S. B.: Krisztus, a lélek élete. Lelkigyakorlatok. Fordította: Simon Arkád O. S. B. A Szent István-Társulat kiadása, Budapest.

A louvan-i kármelita kolostor lelkivezetőjének és szentség hírében elhunyt apátjának ez a párhuzamos sikerű műve nyolc nyelvre lefordítva 150,000 példányban forog ma közkézen. És méltán. Aki csendes magányba vonulva e könyv lapjaiba mélyed, az *megismeri és meg is szereti Istent*. Keresetlen egyszerűség, természetesség és világosság jellemzi ezt az élő hittől, mélyeséges istenszeretettől és széleskörű gyakorlati tudástól telített könyvet, mely a kérlelhetetlen logikával, felemelő és lebilincselő bizonyítással és előadói móddal dolgozó szerző napsugárként szétszórt szentbeszédei és lelkigyakorlati színe-virágának első kötetét adja. Tárja: *Krisztus, akiben van minden élet teljessége, minden léleknek természetfölötti élete.*

Marmion két részben dolgozza ki témáját. A rövidebb első részben alapos felkészültséggel ismerteti, hogyan tervezte ki a végtelen Szeretet az Igének tettet öltését, emberré lételét és az embernek újra Isten fogadott gyermekévé tételét. Erdeklődést, csodálatot, tiszteletet kelteve ismerteti meg előbb, majd szeretteti meg velünk *Krisztust*, megváltásunk szerzőjét, minden kegyelemnek gazdag forrását. Majd azt veszi szemügyre, *hogyan valósul meg Isten üdvösségterve a lelkünkben.* Krisztus *Egyházat* alapít. Erre bízza Magát, királyságát, nyáját. Ennek adja szentségeit. Ennek küldi el megszentelődésünk művét befejezni: a gyarló és gyöngye embert a Magasságbeli erejével felruházó Szentlelkét.

A mű második, nagyobbik része a *lélek közelebbi munkáját ismerteti.* Játszi könnyedséggel, lépérlépésre haladva magyarázza a mester, *hogyan kell befogadni az igazi Életet, miképpen kell magunkban kialakítani a krisztusi lelkületet?* Meleg szívvel, sugárzó szeretettel, finom tapintattal, megkapó közvetlenséggel s az Írás ügyes alkalmazásával, a hitigazságok tartalmának és szépségének feltárásával ismerteti a *hitre, bizalomra, szeretetre, megnyugvásra vágyódó ma embere előtt* a boldog és harmónikus életre vezető eszközöket.

Nem könnyű olvasmány ez a könyv, melyen bárki átfuthat két nap alatt! Am aki őszinte vággyal, nem sokat markolva elmélkedni végig ezt a lelke szomjú talajára csöndes esőt záporozó, krisztusi érzéseket, nemes gondolatokat és acélos elhatározásokat sugalló kötetet, az majd boldogan tapasztalja, hogy megújult kedvvel, feszülő szárnyakkal maga is elindult a *hadak-útján* — a keresztbordozó Krisztus nyomán keresni a tökéletesebb, ezért boldogabb *Életet.*

Scheidl Nándor titkár.

Pogány Géza: Exorcizmus. II. kiadás. 1939. Bagó M. könyvnyomdája, Dombóvár. Kapható a Korda könyvkereskedésben.

A könyvecskét Sutter plébános által írt német

eredetiből egy ízig-vérig katonaember fordította. Hogy immár második kiadást ért, azt bizonyítja, hogy a mai, túlfeszített idegzetű világban a lelki erőtlenségüket érzők sokan keresik a titokzatost, a rendkívülit. A szerző „a siket és néma lélek: az *ördögtől való megszállottság*”-ról három, szemtanúk által hitelesített eset kapcsán értekezik. Nemcsak elmondja a tényeket, hanem azokból le is vonja a következtetéseket, bizonyítva szent Egyházunk Istentől nyert győzedelmes, természetfölötti erejét a sötétség hatalmai felett.

A könyvecske második részében korunk néhány csodáját tárgyalja a szerző Lateau Lujza életével, Liziói Szent Terézével, Rudder Péter, Rosamunda nővér és a limpaszi csodás feszülettel kapcsolatban.

Koepgen-Endrefalvy: A szó hatalma. A Szent István-Társulat kiadása, Budapest.

Ez a 154 oldalra terjedő könyvecske egy papnövélde növendékeihez írt, a valóságban azonban soha el nem hangzott hét előadást tartalmaz az egyházi szónoklatokról. Dicséretes, hogy mielőtt magával a prédikációval foglalkozna, a hallgatóságot és a szónokot veszi közelebbi vizsgálat alá. A *hithirdetés apostoli munka, krisztusi parancs.* Ezért a homiletika tárgykörébe vágó szabályok, lélektani hatások és módszerek szorgosabb vizsgálata és gyakorlati tanácsok adása örökké időszerű. A *hit* ugyanis *hallásból ered, a hallás pedig Krisztus igéjének a hirdetéséből.* A hit-szónoklat a keresztény igazságközlés és a jóra való buzdítás főeszköze, az egyházi tanító hivatal egyik legfontosabb ténykedése és kötelessége. Tudja ezt minden egyházi szónok, kik mindannyian úgy szeretnék prédikációjukat népiesen s művészi módon előadni, hogy hallgatóik szavaikat ne csak megértsek, de a szónok által feltárt igazságok szépségétől lángragyulva, a krisztusi igazságot hétköznapi életükben is kövessék.

Mi lehet a szónoklat: az élőszóvali előadóművészet *titka?* A témáért való lelkesedés, a biztos és sokoldalú anyagismeret, az elmélkedve olvasás, folytonos jegyzés, gyűjtés: tehát az állandó szellemi fegyverkezés, gazdag és széleskörű, minden — a mai embert érdeklő dologra (világtörténet, szociológia, természettudomány, földrajz, irodalom, sajtó, művészet, politika) kiterjeszkedő átlagtudás és *egyetemes önképzés.* Csak így fog a száj a szív bőségéből szólni. Az örökké változatlan katolikus igazságokat a ma emberének lelkéhez közel hozni, őket, az ő nyelvükön szólva, fellelkesíteni tudni: *művészet,* melyre mindenkor a lényeg s világos vázat tartva szem előtt, nyílt szemekkel és csupa füllel, imádságos, meleg szívvel hétről-hétre, vasárnap estétől vasárnap reggelig folyton meggyőző erővel teljes, belső tüztől fűtött, színes, sokoldalú, időszerű és érdekes, tartalmilag is értékes s így fogjuk szent hitünk dogmáinak hasábfáit úgy aprózni fel, hogy vele ezer és ezer lélek-lángot gyújtunk. Ezt a könyvet nemcsak a kispapok, hanem világi és szerzetes papok is haszonnal olvashatják. A kitűnő munkáért pedig a hálás elismerés rózsáját nyújtjuk át a fordítónak és a szerzőnek.

Két értékes ifjúsági exhortációs könyvvel gazdagodott meg az aszkétikus irodalom:

Prochnow Endre hittanár:

Napsugarat az életbe!

címmel írt a tanév minden vasárnapjára kidolgozott beszédek középiskolás fiúk részére. Ára füzve P 1.80, kötve P 3.30.

Ervin Gábor dr. hittanár:

Veni Sancte — Te Deum

könyve pedig a *leányifjúsággal* foglalkozóknak nyújt példákkal átszótt, élvezetes anyagot.

(Szeptember közepe táján jelenik meg.)

Hittanárok és a művelt katolikus közönség figyelmébe!

P. Tomka Ágoston S. J.:

Modern hitvédelmi kérdések

címmel a legnehezebb kérdésekre ad feleletet.

Nemcsak száraz tudományt nyújt az ész számára, de világnézetünk alapját úgy adja elő, hogy az olvasó szívét is felgyullasztja az Isten szeretetére.

Ára P 3.—

Kitűnő katekétikai segédeszközök:

DR. MAGDICS IGNÁC:

HITELEMZÉSEK

I. kötet: A róm. katolikus elemi katekizmus és biblia anyagának módszeres feldolgozása. I. és II. elemi részére. Ára P 3.20

II. kötet: A hitről. III. és IV. osztály. Ára P 4.50

III. kötet: A parancsolatokról és a kegyelemeszközökről. III. és VI. osztály számára. Ára P 4.50

Mindhárom kötetben jól használható példatár is található.

P. TOMKA ÁGOSTON S. J.:

"THEOFIL" HITELEMZÉSEK

(Müncheni rendszer.)

I. kötet: A parancsolatokról. III., IV., V. osztály anyaga. (Szeptember folyamán jelenik meg a II. átdolgozott kiadás.)

II. kötet: A hitágazatok és a biblia (sajtó alatt.)

III. kötet: A kegyelemeszközök és az először gyónók és áldozók előkészülete. Ára 4.50 P

Kapható kiadóhivatalunkban.

Hajdók János S. J.:

Királyi élet, királyi vér

Jól felhasználható anyagot nyújt exhortációs beszédekhez, de egyszersmind a legszebb nevelőhatású lelki olvasmány ifjaink számára. A modern külsejű, tetszetős mű leszállított ára P 1.80

Adományok Bogner Mária Margit boldogáavatására:

100 P Mihalik István, Philadelphia, USA. — 50 P Ágnes nővér, Szeged, „Margit asszony”. — 25 P N. N., Nagykanizsa. — 20 P Ősz Ferencné, Balatonalmádi. — 13 P M. Longina, Kapuvár. — 10 P Balzsay Cecilia, Nagymágocs, Bánhegyi Mária, Budapest, Bor Sándorné, Budapest (misékre), M. Bianca, Cegléd, Logojda Mária, Grenoble, Máriás Margit, Baja, Szülő Anna, Budapest. — 7.50 P Polgári iskolai Szívgyárda, Battonya. — 5 P Kató Klára, Gyoma, Dr. Koronghy Henrik, Budapest, Molnár Lajosné, Alap, Niedermann S., Varga Lajos, Győr, Milleker Lajosné, Zirc. — 4 P Krébesz Gyula, Kunágota, Mair Józsefné, Pécs, N. N., Szombathely. — 3 P Plébánia Hivatal, Prohászka-krt., Székesfehérvár. — 2.50 P Rehák Kálmánné, Budapest. — 2 P Kósa Miklósné, Celldömölk, Csóti Jenő, Szeged, N. N. (misére), Szakmáry János, Budapest. — 1.90 P N. N. — 1.50 P Bölkényi Károlyné, Vogle Tamás, Budapest. — 1 P Bózsó Imréné, Szeged, Hevesi Imre, Pestszentlőrinc, Hodács Andorné, Szeged, özv. Csapek Edéné, Budapest, Kázel Viktorné, ifj. Kázel Viktor, Kázel Beatrix, Kázel Józsika, Kázel Magda, Hudec Erzsébet, Vág-sellye, Kebisz Ferdinanda, Vágsellye, N. N., Szakály József, Dinnyeberki, Vajda Margit, Szeged, Vízvári Ernőné, Szeged.

Magyar könyvújdonságok

Prochnow Endre: *Napsugarat a lelkekbe!* Az egyházi év minden vasárnapjára kitűnő szakismerettel összeállított ifjúsági beszédek. Ára 1.80 P, kötve 3.30 P.

Megyesi—Schwarz: *A magyar párbérjog.* Egyházközségek számára kitűnő könyvecske. Ára 2.50 P.

Dr. M. Schwarz: *Magyarazata a magyarországi katolikus egyházközség adóztatási szabályzatának.* Ára 2.— P.

Gr. Neipperg: *Szent Benedek üzenete a modern embereknek.* Kitűnő eligazító a mai embernek is a vallásos világnézetre való törekvésben. Ára 2.— P.

Dom Columba Marmion: *Krisztus a lélek élete.* Értékes lelkigyakorlatos olvasmányok. A francia eredeti 130,000 példányban forog közkézen. Ára 4.90 P.

Koepgen—Endrefalvy: *A szó hatalma.* Hét előadást tartalmaz az egyházi szónoklatról. Ára 2.80 P.

Ming Ching-Lien: *Az út elején.* Egy fiatal, Kínába induló jezsuita filozófusnak Istenhez emelő, szép vallásos verseit tartalmazza. Ára: 1.80 P.

Dr. Révai J.: *A boldogság útja.* Gyakorlati tanácsok ifjaknak. A szerzőnek több ilyen olcsó kiadású füzetét jelent már meg s igen keresettek. Ára 40 fillér.

SAJTÓ ALATT:
(E hó folyamán megjelennek.)

- Skolaszter—dr. Czékus Géza: **Beata Nővér.** Szenzációs életleírása egy napjainkban élt apácának. Előzőleg cirkuszlovarnó volt. Élvezetes és igen nevelő hatású.
- P. Plus S. J.—Uhl Antal: **Elmélkedések szerzetesnők részére.** Zsebalakú könyv, mely a világhírű askétikus író rövid, de velős elmélkedéseit közli. Ugyane szerzőnek „Papi elmélkedések” című kötete bámulatos sikert ért.
- P. Tomka Ágoston S. J.: **Modern hitvédelmi kérdések.** A legnehezebb kérdéseket könnyedséggel tárgyalja, világítja meg.
- P. Wimmer Anzelm: **Magnificat.** A híres szónok előadásai a Szűzanya hálaadó énekéről. Kitűnő prédikációanyag.
- Dr. Ervin Gábor: **Veni Sancte — Te Deum.** Egy évi kidolgozott szentbeszéd középiskolás leányok számára. Sok példával.
- Gerely Jolán: **Add nekem a szívedet! II. kiadás.** Művelt leány II. „Add nekem a szívedet” pályaválasztás előtt álló leányoknak elsőrendű. „A művelt leány” pedig jól bevált illemszabály könyvének bővített kiadása.
- Néhány bensőséges lelki könyv:**
- P. Müller Lajos: **A jó Isten.** A mai idők legmegnyugtatóbb lelki olvasmánya: az Isten atyai joságát, irgalmasságát festi a lélek elé. II. kiadás. Ára tuzve 1.80 P, kötve 3.10 P.
- P. Plus—Gálffy S. J.: **Isten bennünk.** Az embernek Istennel való szoros kapcsolatát, a kegyelmi élet szépségének titkát ismerteti meg a lelkekkel. Ára 2.80 P, kötve 4.30 P.
- P. Plus S. J.—Kákonvi S. J. **Egből szállott.** A kenyér színében rejtőző Ur Jézusról értekezik a világhírű misztikus író. Ára 1.50 P.
- Karg—Müller Lajos S. J.: **A kis titok.** Felnőtték és kicsinyek részére egyformán alkalmas ugródeszka a benne közölt sok gyakorlati jótanács. Ára csak 50 fillér.
- Csávossy Elemér S. J.: **A boldogság útja.** A lelki tökéletesedés legjobb eszköze a Jézus szent Szíve iránti tisztelet. Ezt mélyíti el ez a kis könyv a lélekben. Ára 26 fillér.
- P. Bíró Ferenc S. J.: **E jelben győzni fogsz!** A nemrégiben elhunyt szentéletű Jézus Szíve apostolnak bizonyító füzet a Szent Szív-tisztelet mellett. Meggyőző. III. kiadás. Ára 30 fillér.
- Boldog Grignon Lajos—Csávossy Elemér: **Szűz Mária titka.** A kis füzet megmutatja, hogyan juthatunk el a helyes és tökéletes Szűzanya-tisztelet által a jó Istenhez. Ára 90 fillér.
- B. Colombière Atya: **A Szent Szív tüzeiben.** II. kiadás. Alakok Szent Margit szentéletű lelkiatyjának elveit és tanácsait foglalja magában. Ára 40 fillér.

Okvetlen szerezzé meg könyvtára számára a napjainkban élt, cirkuszlovarnóból missziós apácává lett:

BEATA NŐVÉR

életét. Mozifilmnél érdekesebb eseményhalmazt tár olvasója elé ez a bámulatos életrajz. Hősies bátorságával mindenikben csodálkozást; apostoli lelkiületével pedig az olvasóban lelki nekilendülést vált ki

Németnyelvű ifjúsági beszédanyagul:

Kisebkeknek:

Darl Dörner: **NEUE STUNDE DES KINDES**
Ára P 5.61 helyett P 4.22

Burger: **NEUE KINDERPREDIGTEN.** Ára P 3.97

Hatzfeld: **GOTTESFRÜHLING**
Ára P 6.60 helyett P 4.96

Nagyobbaknak:

Roetzer: **GEHEILIGTE JUGENDZEIT**
Ára P 7.43 helyett P 5.50

Jungmann S. J.: **CHRISTUS ALS MITTEL-
PUNKT RELIGIÖSER ERZIEHUNG**
Ára P 1.32 helyett P 0.99

Pfliegler: **AN JUNGEN MENSCHEN** 2 kötetben.
Ára kötetenként kötve P 5.61 helyett P 4.22

Az ifjúság szívéhez nagyon eltalálta a hangot:
SZIVÓS DONÁT O. S. B.:

M a d i á k j a

című könyvében.

Úgy előadásanyagnak, mint a fiatalság kezébe adandó elmélkedési könyvnek igen nagy érték.

A könyv ára kartonkötésben P 3.20

A leányok körében közszeretben álló

Gerely Jolán
íróknak kifogyott művei közül újból kiadtuk:

A művelt leány

című katolikus szellemben írt illemszabály könyvet bővített kiadásban.

Add nekem a szívedet!

című, főleg pályaválasztás előtt álló leányokkal foglalkozó mű pedig változatlanul kerül a könyvpiacra.

Turner—Putnoky:

Engedjétek hozzám!...

Szemléltető és magyarázó rajzok a római katolikus hittan tanításához. Egyszerű, kifejező rajzaival szinte nélkülözhetetlen segédkönyv a biblia tanításához.

Ára P 2.80

**A könyvek megrendelhetőek a Korda könyvkereskedésében,
Budapest, VIII., Mikszáth Kálmán-tér 4. szám.**

pál györqy₃₄

Utunk

A lelkiélet havi folyóirata

A tartalomról:

Csávossy Elemér S. J.: Felajánlás Krisztus Király Szívének. — Wimmer M. Anzelm O. S. M.: Az újszövetség áldozata. — Gologl Lajos S. J.: „Az igazság megszabadít titeket!” — Jancsó Imre S. J.: Rejtett hősiesség. — Pintér József: Szorítás helyet lelki olvasmánynak is. Schnaffner Szigrid O. S. B.: A rózsafüzér. — Müller Lajos S. J.: A Szentek mint emberek. Hajdók János S. J.: A tudomány imádkozik. — Irodalom.

Korda R. F. Kiadása Budapest.

„Utunk” aszkétikus folyóirat. Megjelenik a szünidő kivételével minden hó 1-én. — Felelős szerkesztő: dr. Czapik Gyula. — Kiadja: a Korda Rt. (Igazgató: dr. Czapik Gyula.) — Szerkesztőség és kiadóhivatal: Budapest, VIII., Mikszáth Kálmán-tér 4. szám. Csekkszám: 42,881. Telefon: 1—361—85. Fiókkiadóhivatal: Korda-fiók, Szeged, gróf Apponyi-utca 20. szám. — Szlovákiai főbizományos: Szent József könyvkereskedés, Pozsony. Előfizetése portóval 28 cseh korona. Romániai főbizományos: Magyar Lapok Kiadóhivatala Oradea. Str. Regele Carol II. No 5. Románia. Előfizetési ára 175 lei.

Előfizetési ára félévre 1 P 80 fill.

Egyes szám ára 40 fill.

Beköszöntő

„Tágas a kapu és széles az út, mely a veszedelemre visz és sokan vannak, kik azon bemennek. De szoros a kapu és keskeny az út, mely az életre viszen; és kevesen vannak, kik megtalálják azt.” (Máté 7, 13.)

Krisztusnak ez a mondása mindig időszerű. Ha figyelmesen szemléljük a körülöttünk zajló életet, legott észrevevessük, hogy a széles úton ma is sokan járnak. A tucatemberek, akik nem fegyelmezik magukat, akik elhagyva magukat, tompa lelkiismerettel az alantas ösztönök, lázadó szenvedélyek útján járnak. A lapos, sáros úton, a köznapi érzület útján. Hiába ezeknél a külső érzéki szépség, szellem és előkelőség, csillogó máz és büszke önteltség, odabelül égő seb, mardosó kín, senyvesztő láz, szikkadó csontváz egész lényük. Sötét és elevenholt a lelkük. Miért? Mert a ma erkölcsi eltévelyedésre oly könnyen hajló, a téveszmékkal oly szíves n kacérkodó átlagembere inkább hallgat zavarosfejű álprófétákra, tudatlan világbolonditókra, báránybőrt öltött farkaslelkekre, mint KRISZTUSRA és az ő szent Egyházára. Mert többre becsüli az anyagiságot, a mulandó érzéket, az ingadozást, kapkodó bizonytalanságot, mint minden teremtet világoknál többet érő egyetlen és halhatatlan lelkét és az örök változatlan igazságot. Innen aztán a zűrzavar, állandó nyugtalanság, belső-külső békétlenség, sötét, szegyenletes tudatlanság szent hitünk elevenítő igazságai és a kegyelem értékelése körül.

Am a másik út: a mi utunk keskeny út. Nehéz út. Egyre emelkedő és felfelé ivelő út. De az életre vivő út. Fölséges út! Napsugár övezi, friss szellő jár rajta. Szélein alázatos harangvirágok, Krisztus vércseppjeitől harmatos nefelejcskek vannak, szegélyei illatos gyógyfüvek tanyája. Fenyőerdők sudárszállai közt vezet a magasba. Sok málhával-teherrel nem lehet járnai rajta, de tiszta szívvel, büntelen lélekkel a könnyű előrehaladás biztosítva. Mégis, milyen kevesen találtnak, akik rátérnek erre az ÖRÖKVÁROS felé vezető útra! Vajjon miért? Mert ezt a szép, de kemény utat, önma-

gunknak kell egyesegyedül megtennünk, önmagunkkal folytonos harcokat víva.

Ó milyen jó, mikor kísértés, csáb, lankadás, kishitű csüggedés vesz a mai ideges feszültségben, háborús várakozásban, sötét életgondban még a jobbakon is erőt, van egy zarándoktestvérünk, van egy biztoskezü vezetőnk, egy viharálló, folytonégő mécsesünk, melyre bátran bízhatjuk magunkat! Te eltikkadt, megfáradt, élővizek után szomjúhozó zarándoktestvérem, ugye tudod, hogy ez a biztoskezü vezető és Téged a nagy lélekleplezésre kísérő zarándoktestvéred a mi kis lapunk: az UTUNK folyóirata. Az út, melyre 6. évében indul, járt — jól taposott út: Krisztus, a Szűzanya, az Apostolok, a szentek, liliomos szűzek, vértanúk, hitvallók, igazak és bűnbánók tapostak és tapodnak immár 2000 éve rajta. Ez az út az igazabb emberré lével, az áhitat és üdv, az erős, tiszta lelkiség és a béke útja. Az UTUNK az Isten parancsainak hűséggel, szeretettel való megtartására ösztönöz, mikor Krisztust kópíázva Téged önmagad lelkének megmentésében, benső világodnak mélyebbé, szebbé, tisztábbá, tartalmasabbá tételében segít és szívedet valóságos kis mennyországgá, csillagos világgá alakítja. Hogy légy Te is — mint volt a köves, erdős Galileában rokonához, Erzsébet asszonyhoz siető és szíve alatt glóriás Megváltóját — Jézuskáját énekelve hordozó Szűzanyád — élő szentségtartó, az önmegtagadás és az áldozat koszorújával font Monstrancia!

Az UTUNKAT nemde, Te megszeretted, ismered, renedeled? Ha elolvastad lapunkat, add oda másnak is! Küldess mutatványszámot barátaidnak, ajánld Ismerőseidnek, szerezz neki új előfizetőket, olvasókat! A szeretet, az önkéntes áldozat találékony. Állj be a nagy lélek-toborzás munkájába Te is! Szeretettel, az édes Jézus nevében kérünk: légy Te is az UTUNK-nak apostola! Hadd erősödjék az Egyházat érő támadások pergőtüzében is — az Urat hűséggel, szeretettel követő, bátor hitvallók tábora!

Felajánlás Krisztus Király Szívének

Jelta: Csávossy Elemér S. J.

Mikor XI. Pius pápa 1925-ben Krisztus Király ünnepét az Egyházba bevezette, egyúttal elrendelte, hogy ezen a napon minden templomban újítsák meg ünnepélyesen a felajánlást Jézus legszentebb Szívének.

Feltűnő dolog, hogy a Szentatya Krisztus Király ünnepén a Jézus Szíve-felajánlás megújítását írja elő. Ez a tény egyrészt megmutatja, hogy *Krisztus Király ünnepe szoros kapcsolatban áll a Jézus Szíve-tisztelettel*, másrészt a *felajánlás jelentőségét* állítja elének, mely nem más, mint szívünk imádó szeretetéből fakadó hűség-skü, amit Királyunknak teszünk különös vonatkozással arra a szeretetre, mellyel minket sátán rabszolgaságából felszabadított és Isten országának szabad alattvalóivá tett.

Már a Jézus Szíve-ünnep zsolozsmájában kiemeli az Egyház, hogy Krisztus uralma nem a fegyverek erején és hatalmán, hanem a Szívébe vetett bizalmon s a belőle kisugárzó, lelkeket és társadalmat betöltő szereteten alapszik. „Édes igád erejével uralkodjál ellenségeid közepette” — éneklí az Egyház az ünnep előestéjén. De maga a Krisztus Király-ünnep is kiemeli ezt a vonatkozást a Megváltó Szívére, amikor az ünnepi himnuszban a Szívéből fakadó szeretet-áradatot jelöli meg mint a Krisztus Király birodalmát életető folyamot.

Ami pedig a felajánlás jelentőségét illeti, maga XI. Pius pápa a Jézus Szíve-tiszteletről szóló körlevelében az engeszteléssel együtt épp a felajánlást emeli ki mint a Jézus Szíve-tisztelet főmegnyilatkozását. A latin szó „consecratio” kifejezőbb a magyarnál, mely csak felajánlást említ. „Consecratio” ugyanis annyit tesz, mint szentelés, teljes odaadás, mely által az, amit adunk és felajánlunk, véglegesen és visszavonhatatlanul azé lesz, akinek odaadtuk, akinek tiszteletére szenteltük.

Kevesen értik meg a felajánlásnak ezt a jelentőségét és még kevesebben végzik a felajánlást gyakorlatban azzal a komoly, elszánt akarral és odaadással, mellyel azt Krisztus Urunk óhaja és szándéka szerint végeznünk kellene.

A felajánlás mibenléte

A felajánlás (consecratio), mint már említettük, a Jézus Szíve-tiszteletnek *legfőbb ténye*, legmagasztosabb és legfökeletesebb megnyilatko-

zása. Amint a szerzetesi fogadalom az evangéliumi tanácsok szerint való életnek mondhatni biztosítója, mintegy pecsétje, mely által az evangéliumi tanácsok szerinti élet nem átmeneti valami, hanem igazi élethivatás, állapot lesz, úgy némiképp, bár kissé más értelemben, a felajánlás által Jézus Szíve-tiszteletünk is már nem átmeneti, alkalmoszerű, hanem mintegy életünkhöz tartozó, *állapot- és hivatásszerű valami* lesz, amire magunkat mindenkorra lekötöttük. Így a felajánlás némileg biztosítója, megszilárdítója, pecsétje lesz egész Jézus Szíve-tiszteletünknek. Ha jelentőségét igazán megértjük, akkor a felajánlás által végleg és visszavonás nélkül a Szent Szív tiszteletének szenteljük magunkat. A felajánlás tehát saját magunk teljes és visszavonhatatlan átadása a Szent Szívnek.

Ezért a felajánlás *az első, amit Krisztus Urunk kezdetől fogva szent Szíve tisztelőitől meg-*

kívánt. Alighogy magát Alacoque Szent Margitnak kinyilatkoztatta, máris azt a vágyát fejezte ki előtte, hogy magát teljesen és visszavonhatatlanul szent Szívének szentelje. Ugyanezt kívánta B. Colombière Kolostól, Szent Margit lelki vezetőjétől is, akinek gyönyörű felajánlási imádságát mint a lelki élet irodalmának egyik drágagyöngyét saját naplója őrizte meg számunkra. Ezt a felajánlást követelte Krisztus Urunk a családoktól, nemzetektől, egyénektől. Alacoque Szent Margit nem szűnik meg ezt leveleiben sürgetni. Most is ezt követeli az Úr szent Szíve egyesektől és közületektől, családoktól és intézményektől, városoktól és egész országoktól. Ezáltal lesz a Jézus Szíve-tisztelet igazán társadalmi, közeleti tényező, amint az Úr azt kezdettől fogva akarta.

A felajánlás ugyan nem fogadalom, nem is eskü a szó rendes értelmében, de azért mondhatni, fogadalomszerű ünnepélyes ígéret, bár nem bűn terhe alatt, valami hűségfogadalom-féle, mely *egész életünkre s annak minden mozzanatra kihatással van.* Lehet ugyan a felajánlást fogadalom vagy eskü alakjában is megtenni, de ez nem szükséges és nem is minden esetben tanácsos. Kötelező fogadalmat vagy esküt, legalább nagyobb dolgokban, sohasem kell tenni a lelkiatyja tanácsa nélkül.

Mily lelki mozzanatokot foglal magában a felajánlás?

1. A felajánlással mindenekelőtt is egész személyünket, testünket, lelkünket és minden tehetségünket, külső javainkat, egész valónkat *a Szent Szív tiszteletére, dicsőítésére és szolgálatára adjuk* és szenteljük. Ez az első mozzanat, melyet a felajánlás magába foglal. A felajánlásnak ily értelemben is vannak természetesen fokozatai. Ami p. o. a külső javakat illeti, a felajánlásnak már eleget tesz az, aki Jézus Szíve iránti szeretetből anyagi javaival Isten parancsai szerint él, nem pazarló, nem fősvény, jótékonykodik, igazságos és irgalmas felebarátja iránt. De jobban használja külső javait Jézus Szíve tiszteletére az, aki fölöslegét a kötelezőn túl és kifejezetten a Jézus Szíve-tisztelet fellendítésére, terjesztésére áldozza: kápolnát, templomot, oltárt épít Jézus Szíve tiszteletére, a Jézus Szíve-sajtót, röpíratokat, képeket ingyen terjeszti vagy egy Jézus Szíve-műre áldozza. A legtökéletesebben pedig az szenteli anyagi javait Jézus Szívének, aki iránta való szeretetből egészen lemond azokról és önkéntes szegénységet vállal valamely szerzetesi intézményben vagy akár a világban is. Hasonlóképp más dolgokban is különféle fokozatokat különböztethetünk meg a felajánlásban.

2. A felajánlás második mozzanata az *ajándékozás.* A felajánlás ugyanis nemcsak az elszánt, komoly akaratot jelenti, hogy minden

tehetségünket és képességünket, javainkat Jézus Szíve szerint, az ő szolgálatában és az ő dicsőségére akarjuk használni, hanem az ajándékozást is magába foglalja, mellyel neki mindent úgy átadunk, hogy tehet vele, amit akar: kisebbítheti, elveheti, gyarapíthatja, módosíthatja egészen tetszése szerint. Ez az átadás és ajándékozás az előbbinél sokkal tökéletesebb és teljesebb. Ez az, amit Szent Ignác általában Istenre vonatkoztatva a Suscipe-ben kifejez.

3. A harmadik mozzanat, mely a felajánlásban benne rejlik, egész valónknak, tehetségünknek és javainknak *Jézus Szíve oltalma alá* való helyezése. Neki adunk mindent, de tőle várunk is mindent. Ez a mozzanat a felajánlásban a Jézus Szívébe vetett bizalomból fakad. Nem ellenkezik ez az átadás önzetlenségével. Mert az indíték, amiért magunkat Jézus Szívének átadjuk, nem az, hogy tőle valamit várunk és remélünk, legalább is elsősorban nem az, hanem az önzetlen szeretet, mely nekünk ezt az önátadást sugallja. Viszont a belé vetett bizalom, mely őt szintén megtiszteli és dicsőíti, azt sugallja, hogy mindenünket oltalmába helyezzük és tőle várjunk mindent. Amilyen önzetlen a mi átadásunk, éppoly önzetlen lesz Jézus viszonzó szeretete irántunk, mellyel a mi gondunkat viseli.

4. Ezzel rátérünk a Jézus Szíve-felajánlásnak negyedik mozzanataira, melyet mintegy *szent frigynek, szövetségnek* nevezhetünk, amit Jézus Szívével kötünk. Így tett 1809-ben Tirol, amikor a Szent Szívet szövetségesévé választotta s azontúl úgy is nevezte. Gyönyörű éneket is szenteltek ennek a szent ténynek méltó emlékezetére és zászlaikra festették a Szent Szív képét. Ezt a szövetséget azonban mindenki saját maga is megkötheti Jézus Szívével s e szövetségnek lényege ezekbe a szavakba foglalható össze: Én a te dicsőségedet szorgalmazom, te az én javamról gondoskodik. Jézus maga felszólít minket erre, amikor a felajánlással kapcsolatban ezt az ígéretet teszi: Senki el nem vész, aki magát szent Szívemnek szenteli. Gyönyörűen fejti ki részleteiben ezt a szent frigyét és szövetséget P. Alcaniz S. J. kis művében, mely magyarul is „Boldogság útja” címmel megjelent.

5. Végre az ötödik mozzanat, mely a felajánlásban benne rejlik, az a bizonyos fogadalom- vagy esküszzerű valami, melyet szent, *ünnepélyes ígéretnek* és önátadásunk és frigyünk mintegy megpecsételésének nevezhetünk. Voltaképp ennek a mozzanatnak komolysága, őszintesége s ünnepélyes volta adja meg az egész felajánlásnak faji erejét. Így lesz a felajánlás valóban „consecratio”, mely által visszavonhatatlanul Jézus Szívéhez vagyunk kötve s Ő viszont hozánk. Ha ez a „consecratio” igazán komoly, akkor felajánlásunk valóban kihatással lesz egész életünkre s képes lesz azt egészen átalakítani.

Az újszövetség áldozata

Gondolatok a szentmiseáldozat liturgiájáról

Irta: Wimmer M. Anzelm O. S. M.

4. A szakrális könyv.

A könyv, ahogy előttünk áll, mindig titokzatos valami. Amint felnyitjuk, s szemünk sorról-sorra siklik, új világ tárul fel előttünk, melynek külön levegője, színtere és története van.

A könyvek sokadalma felett áll a könyv. Ezt nem lehet félretenni, mert nem lehet kiolvasni. Ezt nem lehet megünni, mert nem lehet kimeríteni. Ezt egyáltalán nem lehet olvasni; ezt élni kell, mert minden lapja, sora és szava élet és cselekedet: Krisztus élete, mely a szentmiseáldozat szakrális cselekményén keresztül nyilvánul meg.

A *misekönyvről* van szó, mely éppúgy odartozik az áldozati oltárhoz, mint a szakrális világosság közvetítője, a gyertya, vagy a szakrális cselekmény teljesítője, az áldozatot bemutató pap.

A *misekönyvből* (misszálé) az örökkévalóságon kívül, amely Krisztus áldozatának légköre, az idők összessége, a századok színes egymásutánja szól hozzánk.

A *misekönyv szerzője az isteni Lélek*, aki egyrészt a benne foglalt kinyilatkoztatás szövegein keresztül közvetlenül szól hozzánk, másrészt a csak emberi eredetre visszavezethető részek által közvetve irányítja a szakrális cselekményt, az újszövetségi áldozattal kapcsolatos vallásos élményeinket.

Az *isteni Lélek közvetett irárvitása* emberi eszközök igénybevételével történik. Ami ezt illeti, a *misekönyv* lapjaiból századok szólnak hozzánk és tökéletesítik szakrális élményeinket.

Az elmúlt századok mozgalmas mélységéből azok az imádságos, Krisztus lelkével egybeforrott lelkek szólnak hozzánk, akik a szakrális cselekmény, az „opus sacrum” tüzeiben tanultak meg Istennel beszélni és annak áradatában sajátították el azt a magatartást, amelyet az *egyen szakrális stílusának* is nevezhetünk. A klasszikus szó, a tökéletes forma és a szakrális stílus emberei az áldozat élményeit és azoknak a lélekre való páratlan kihatását formába öntötték (*rubrikák*, vagy liturgikus előírások), szavakba, mondatokba, szövegekbe tömörítették (*szekvenciák, orációk, karversek*, stb.) és az egész — ehhez természetesen századok kellettek — egy könyvbe foglalták össze, a *misszáléba*, melyet életforrásként bugyogó tartalma miatt méltán hasonlíthatunk össze a Titkos jelenések könyvével, melynek hét pecsétjét előbb fel kell törni, s csak azután árasztja

el a lelket a benne foglalt kegyelmi gazdagság. (Jel. 5, 1.)

A *misekönyvből az örökkévalóság* (a kinyilatkoztatás) és az idő (a lefolyt századok szakrális kultúrája) *szól hozzánk*. De ez a „hozzánk szólás” a jelen meghatározott körülményei és az azoknak megfelelő lelkiállapot szűrőjén megy keresztül s általános, minden korra és lélekre illő jellegéből átfejlődik egyéni jellegűvé, hozzásimul a lélekhez, belehatol mélységeibe, átizza tüzével s oly egyéni élménnyé válik, amely feltétlenül egyedülálló s ugyanabban a formában még ugyanazon egyén életfolyamatában sem ismétlődik meg többé, mert a következő szakrális élmény megint egészen más, teljesen újszerű lesz.

Ez a magyarázata annak, hogy a *misekönyv* univerzális küldetése, tartalma és jelentősége ellenére is a legegényibb könyv, amely a szakrális cselekményen kívül is úgy hat, mintha csak ahhoz a lélekhez szólna, aki igénybe veszi és úgy szól hozzá, hogy annak egyéni vonatkozása tökéletes.

Ez a nyitja annak is, hogy a *misekönyv* sokszázados multjával mindig időszerű tud lenni és az időt és az örökkévalóságot, a multat és a jelent áthidalva egy egészen más, a szakrális cselekmény világába állít bele a nélkül, hogy a mozgalmas jelenből kiszakítana.

5. A szakrális vászon.

A föld mélyéből, az agyagos rögből hasad ki, emberi kezek, kérgecs munkáskezek hozzák a házba és szorgalmas, keskeny asszonykezek fonnak fonalat, szőnek vásznat belőle.

Útja még nincs befejezve s sok kézen megy keresztül, míg az oltárra kerül mint patyolattiszta helykendő, vagy hófehér terítő, melyen az Úr teste nyugszik.

Az asszonykezek szötte vászonban a szakrális gyakorlatban bebizonyult nélkülözhetetlenségén kívül egészséges, erős és mély szimbolizmus van s ez feltétlenül felette áll a benne rejlő hasznosságának.

A vászon szerintem erősen emlékeztet a termékeny anyaföld egy másik gyermekére, a *kenyérre*. Nemcsak közös eredetük, a termékeny anyaföld miatt. Főleg, egyébtől eltekintve, azért, mert mind a kettőben őserőként ható, egészséges és majdnem földszagú *őszinteség* és *valóság*, tehát jóleső, sőt szükséges *realizmus* rejlik. Mint a kenyérben, úgy a vászonban sincs semmi mesterkéltég, fondorlat, bonyolultság. Egyszerű és őszinte, mint a romlatlan falusi lány, aki szélcsípte piros-

pozsgás arccal és hamvas, érintetlen lélekkel megy patyolatfehér ünneplőben a templomba, ahol Istenen kívül tényleg nem keres mást. Ilyen a vászon is: festék nem érintette s hófehérre is csak a mezőt bearanyozó napsugár csókolta. Egyszerű formáját a kaszával rokon olló szabta meg, fonál és tű tette végérvényessé. Az emberi lét primitív eszközein kívül semmi sem szólt bele alakulásába. Ennek megfelelően *való lényegénél s természetadta értékénél nem mutat többet*: a végletekig őszinte s duzzad az egészséges realizmustól.

Van még más tulajdonsága is: *szolgál s nem hivalkodik*. Természetalkotta adottsága csak szolgálatra képesíti. Nem lehet például, mint büszke testvére, a szövet, ruha. Ez szembeötlök, felhívja a figyelmet s legtöbbször túllő a célon: többet fejez ki, mint ami benne van. S nem szolgál, hanem kiszolgáltatja magát s azokon uralkodik, akiket kacér előfutárja, a divat karmaiba kapott. A vászon erre nem képes: mindig vászon marad. A testet szolgálja közvetlenül s szembe nem ötlő módon. S ezáltal az egészséget. Legfeljebb ing lehet, de ezt is nem egyszer hasítják darabokra remegő kezek, hogy vérző sebekre csináljanak belőle hűsítő kötést. A vászon bárhol is találkozunk vele, szolgál. Még akkor is csak ezt teszi, ha az Úr gyertyafényes, virágdíszes oltárára kerül.

A vászon *hűvös, mint a szüzek pillantása*, vagy az érintetlenek kézzorítása. Hűvös, de nem hideg. Tehát nem pince s nem terjeszt maga körül odvas levegőt. Hűvösségében van valami egészséges, ki-

egyensúlyozott és komoly valóság s ez teszi a vásznat nemcsak hasznossá és egészségessé, hanem vonzóvá és kellemessé is. Ez a hűvösség jól esik, mert nem fagyaszt és jól van temperálva. Ez éppen az, ami a testnek kell: nem hevít és nem jár kellemetlen, egészségtelen kísérőjelenségekkel.

Az említett (és a nem említettek is!) tulajdonságok a vásznat szerintem szinte predestinálják a liturgia szimbolizmusába való belekapcsolódásra, mert a vászon által a szakrális cselekmény alapelemei jutnak kifejezésre. Éspedig:

a feltétlen őszinteség, amely minden szakrális cselekménynek és liturgikus funkciónak kiindulópontja. *A liturgiában minden őszinte és valódi*: a szimbolizmus, a beszéd, a cselekedet és a mindent összefogó szándék;

a feltétlen szolgálat, melynek végcélja Isten nagyobb dicsősége és ennek kegyelmet árasztó, üdvösséget hozó kihatása a lélekre. *A liturgiában minden egy célponthoz találkozik s ez az önzetlen istenszolgálat*;

a hűvös légkör, amelyben mint az arany középúton minden temperamentum és egyéni hangulat megtalálja a neki megfelelőt. A liturgia nem ismer sem fagyponthoz, sem túlfűtött hangulatot. Megnyilvánulásai mindig kiforrottak, tehát méltóság-teljesek s az Isten magatartására emlékeztetnek, amely nem hullámszik, hanem konzekvensen egyforma és örökké változatlan, feltétlen s mégis megközelíthető méltóságában.

(Folytatjuk.)

„Az igazság megszabadít titeket!”

Irtja: Gologi Lajos S. J.

Végtelen Istenünk parányi templomai vagyunk. A bennünk lakozó Szentháromság parányi szentségházai. Istent hordozó aranykelyhek...

Ezek a hasonlatok találatlan fejeznek ki egy nagy, titokzatos, eleven valóságot: Istenünk bennünk lakozásának megremegtető valóságát.

Szomorú tények

Van ütött-vert, kiszórt kehely. Van feltört, kifosztott, bemocskolt szentségház. Van rombadöntött, istállónak használt templom... De van elhanyagolt templom is. Piszkos, sötét kápolna, ahol még őrzik az Urat, talán még füstös örökmécs is pislákol...

Van lélek, amely Istenét rejtő templomának pókhálós padlásán lakik. Felszínen él. Nem megy le a szentélybe. Vagy ha a templom belsejében él is, érzéketlenül, pislákoló hittel kuporog az oltár lépcsőjén. Hátat fordítva, unottan, lelkiektől csömörlötten vagy önelégülten éldegél. Vagy világtalan

szemmel bámul a sötétbe. Vagy talán a porban játszik száradó virágokkal. Van ilyen lélek is. Sokan, sokan vannak!

Ott van az Úr közvetlen közelében... Dehogy űzné Őt ki templomából. Ha olykor-olykor hitvány, bűnös élvezetért ki is utasítja, sietve hozza vissza Őt. Aztán ismét nem törődik Vele, a Benne lakozóval. Nagyon lefoglalják a suhanó percek, múlt örömcsekkék. A legjobb esetben saját kis korlátolt, önámító „lelki életecskéje” köti le erőt, figyelmét. Vannak ilyen lelkek is. Jaj, sokan vannak!

De hát vakok szegények, vagy szándékosan szorítják össze szemük héját. Sötét a templomuk. És fülledt. Mindenütt vastagon a por... Baglyok, denevérek tanyája. Pedig talán a mélyebb, az igazi lelki életre hívta őket valamikor az Úr. Szívére szeretné őket vonni az Úr — egészen. Titkaiba is bevezetné őket. Hamisítatlan, szent örömet tartogat számukra. És igazi békét, nem pedig hamis, önelégült zsibbadást akarna adni lelküknek. Ott van az Úr a lélek szentélyében, de keze megkötve. Nem tudja foly-

tatni a megkezdett drága művét: a választott lélek teljes kialakítását. Pedig talán három szent kötelékkel is odakötötték már magukat Urunkhoz ezek a lelkek. De hát régen volt ez az elfelejtett felelősségvállalás! Csak a szent ruha új rajtuk, erre kényesek csupán. Vannak ilyen lelkek is. Vajjon sokan vannak?

A bajok gyökere

Mi az oka ennek az aggasztó lelkiállapotnak?

Tele vagyunk hiedelmekkel, mindentéle hamis felfogással. Ésre se vesszük, mennyi hazug felfogást, meghamisított igazságot, fél-igazságot vonzunk magunkkal. — Mit nem tételezünk mi fel az **Igaz Istenről?** Mennyi igaztalanságot! A jó Istenről? Mennyi szívtelenséget! Mennyi igaztalan kifakadást a mi Urunk ellen. Mennyi be nem vallott helytelenítést a bölcs Isten ellen! A Végtelent milyen nevetséges korlátokkal akarjuk körülvenni. Micsoda szűkszívűséget tételezünk fel Arról, Aki szeretetében nem ismer határt! Az egyedül boldogító Istent mily elhanyagolható Valakinek tekintjük. A Szépség teljét micsoda szűrkeségnek képzeljük, Aki fel sem veheti a versenyt a csillogó földi semmiségekkel... Ki tudná felsorolni hamis gondolkozásunk szörny-születteit a mi Jézus Krisztusunkról, Egyházáról, szent-ségeiről... Minek tekintjük mi pl. a szentgyónást, mennyire leértékeljük a szentmisét... Miért? Mert hamisított mértékekkel dolgozunk! — Mit nem tételezünk mi fel **környezetünkről, embertestvéreinkről** Mennyi nagyítás, ferdítés és hamisítás, igazságtalanság... Saját hangulatunk, féltékenységünk, irgyságunk, ellenszenvünk vagy épp rokonszenvünk színeit vetítjük rájuk és ráfogjuk, sőt szentül meg vagyunk győződve, hogy azok a színek a valóságban is ott vannak — s ezek szerint is kezeljük őket. Mennyi áskálódás, gyanakvás, békétlenség, boldogtalanság... de mennyi! Mindezek forrása, valóságos geny-fészke: dédelgetett hazug gondolkozásunk. — A legtöbbet azonban önmagunknak hazudunk **önmagunkról**. Kik vagyunk mi képzeletünk hamis világában és mik a valóságban, Isten előtt! Itt a hamis értékelés a tetőfokra hág, valósággal tobzódik! Anyyra, hogy esküdni is mer-nénk önámításaink valóságára. Csak úgy nyüzsögnek ezek az önámítások, ferde felfogások, hazug hiedelmek a lélek felszínén, meg a lélek mélyén is!

Aki egyszer jól magába nézett, pl. egy lelki-gyakorlatban, az meg van győződve a fentebbiek igazságáról. Akinek még nem volt erről nagy élménye, az előt találtnak, értelmetlenségnek tün-nek fel az előbbi sorok! Anyyra vak és hazug az ember. Egész igazságként, hamisítatlan valóságként dédelgetik ordító hazug gondolkozásmodjukat. Sokan aztán egész életük folyamán így botorkálnak végig a homályban, vagy a vaskos sötétségben... Míg bele nem hullanak az örök sötétségbe. De csak azért, mert szerették ezt a hazugságot, gyűlölték az igazságot, a valóságot. A sötétséget dédelgették lelkükben, a sötétség irtózik a megszabadító, egyedül boldogító igazságoktól...

Senyvedés

Ezek a hamisított látszat-igazságok, szent jel-szavakba foglalt hiedelmek természetesen nem csüngenek tétlenül a lélek poros, sötét szögleteiben,

mint a denevérhad a templom padlásán. Élnek ezek! Rőpködnek, kavargognak, nyüzsögnek a félhomályban, a sötétben. Hisz a sötétség az ő elemük. Szóval **dolgoznak** a lélekben: hamisítják életszemléletét, befolyásolják gondolkozásának irányát, szavát, uralkodnak cselekedetein. Saját hamis képmásukra alakítják: hervasztják, bénítják, torzítják a kegyelmi kifejlődésre meghívott lelket!

Jellemző ezekre a hiedelmekre a denevérek nesztelen, néma suhanása: **észrevétlenül dolgoznak, észrevétlenül befolyásolnak, észrevétlenül tartanak fogva.** Sőt jól is esik ez a rabság. Legalább nem kell egészen komolyan venni a lélek üdvét, a keresztény életet, a kegyelmi fejlődést! El sem tudjuk képzelni, hogy mi hamisított világot hordunk és ezt vetítjük ki magunkból a jó Istenre, emberekre, a körülvevő világra. De hát így kényelmesebb az élet. A lelki élet is. Felháborodva fordulunk el attól, aki le akarja lepezni hamisítványainkat, annyira ragaszkodunk rejtett gyávaságunkhoz, nyomorult önzésünkhöz, hiúságunkhoz... szenvedélyeinkhez!

Még ha igazi jó akarrattal, nagy vággyal is vagyunk eltelve a tökéletesség, az erények után, ebben an esetben is eleinte nehezen látunk be hamisítványaink tömkelegébe. Nehezen fogadjuk el az igazság feltárását, főleg ha rólunk van szó! Anyyira szereti önzésünk a hazug sötétséget, annyira félünk az igazságtól, helyesebben mondván: a beismerés következményeitől, bűneink, rendetlen vonzalmaink elhagyásától...

És sohasem fogjuk igazán, egészen felfedezni hamis világunkat addig, amíg el nem szánjuk magunkat a következetes, lépésről-lépésre végrehajtott öneleplezésre... Anyyra valótlanságnak hisszük a valóságot!

Sőt, hosszú talán éveken át tartó komoly lelki élet folyamán is minduntalan ott leselkedik a veszély, hogy még ezt az önámítást beismerjük, ettől a hamis felfogástól még hajlandók vagyunk megszabadulni, de a következőtől már nem. És nyomban elakad a lélek szenttéérése. Mert kevesen szomjúhozzák az igazságot, még kevesebben az egész igazságot, minden igazságot.

Szabadságharcot!

A felszabadulás a hazugság uralma alól, a helyes kiábrándulás képzelt világunkból, a valóságra ébredés szubjektívizmusunkból nem úgy megy végbe, hogy vaktában csapkodni kezdünk nyüzsgő denevéreink felé, s csak úgy hirtelenében, találmra hadonászunk a sötétben...

Csak a felderengő, egyre erősebb sugarakkal lelkünkbe hatoló igazság fénye őrzi ki a hiedelmek denevérseregét. Csak az isteni igazságok ragyogása tépi szét hamis világunk sűrű, sötét kóvét, amely eltakarja szemünk elől a való világot, Isten való világát.

Az igazság azonban csak úgy tud behatolni, ha igazán komolyan munkába állunk. — Ha egyetlen kemény **elszánással** rést ütünk lelkünk sűrű, sötét ködfüggönyén: „Akarom az igazságot, ki akarok tépni minden hamisítványt lelkemből. Uram, segíts!” Ezt az elszánást aztán következetesen végrehajtjuk. — A rést tágitanunk kell. Lelkünkbe kell imádkozni a forró, szomjazó **vágyat** a felszabadító isteni igazságok után: „Add meg, Uram, igazságaid szeretetét, hazugságaim gyűlöletét! Adj egyre fokozódó vágyat

az igazlelkűség után Add meg nekem az igazlelkűséget! — De többet is kell kérnünk **állandó eszedklő imánkban**: „Uram, szabadíts meg önámításaimtól. Uram, hatoljon be lelkem mélyébe a Te igazságaid fénye. Csak ezek hatoljanak oda, semmi más...”

Aztán tépni kell Isten világosságát elfogó sűrű függőnyt! Önmagunkba kell nézni, nyomorúságunk örvényébe. Bátran! És elismerni, **beismerni egész őszinteséggel**, széptítés nélkül hibáinkat, botlásainkat, álnokságainkat... (Kérünk kell és elfogadni **mások** leleplező megállapításait. Igazság-szomjúsággal kell elfogadni még a fejünkhöz vágott megállapításukat is, ha keserű is, kemény is, mint a dióburok. Talán az első benyomásra alaptalannak látszik, mégis, ha őszintén a mélybe tekintünk, felfedezzük az édes, igaz magot.) Ez a bátor szembenézés önlelkünkkel a **napl** lelkiismeretvizsgálatban történik, továbbá az elmúlt **hét**-nek, **hónap**-nak összefoglaló elbírálásában és az **évl** lelkigyakorlatok alatt.

Fel kell figyelni a **lelkünkben dolgozó Istenre** is, Aki kegyelmi sugallataival fel-feltárja igazi arculatunkat. Beláttatni akarja hitványságunkat, megsejtenni tévedéseinket, gyógyít, világosít... Ilyenkor két kézzel kell kapni a kegyelem tanítása

után. És elfogadni azt, még ha beleremegünk is: „Hát ennyire gyarló, nyomorult vagyok!”

Veritas liberabit vos... Az igazság megszabadít titeket — mondja az örök Igazság! Felszabadít hamisságainktól, ezek nyomán támadó sötétségtől, bizonytalanságtól, nyugtalanságtól, békétlenségtől, boldogtalanságtól. Csak aki átélte, tudja értékelni, felfogni igazán ennek az evangéliumi igazságnak beteljesülését.

Egész munkát azonban csak akkor végzünk, ha **feltárjuk** lelkiatyánk előtt az isteni igazságok fényénél felkutatót hamisságainkat, beismerjük botlásainkat a maguk csupaszságában. Következtesen. Sőt hősiesen! Minél inkább szeretnénk eltakarni, széptíteni, annál elszántabban szégyenítjük meg magunkat, letiporva önmagunkban minden gyáva, kevély ellenkezést! Az a megszegyenülés a mi Urunk előtt oly érték, hogy kegyelmek termékenyítő árjával válaszol minden önmegalázkodásunkra. A magasabb kegyelmi életre választottak számára ez a megalázó leleplezés az arra hivatott vezető, előljáró előtt: létkérdés, életszükséglet! Kegyelmi kifejlődésünk elengedhetetlen alapja!

(Folytatjuk.)

Rejtett hősiesség

P. Doyle Vilmos S. J. † 1917.

„A mennyek országa erőszakot szenved és csak az erőszakosak ragadják el azt.” Ő is ezt akarta. Nála pedig az akarat nemcsak 6 betűből álló szót jelentett. Mikor lemondva a világról, szerzetbe lépett, sokan nem értették meg. Hisz oly életrevaló, oly vidám, oly szolgálatkész és áldozatos! Elcsavarták a fejét? Nem! Most lát igazán helyesen. Új életet akar élni. Eletet, melyet az élt, akit az „Isten bárányának” nevezett a Hirnök. Az áldozat életét!

Később azt hitte: nem bírja ezt a tempót: a szeretet tempóját. Sokat betegeskedik. De keményen akar. Végre mégis beteljesedik vágya: ott ég már a Szentlélek csókja a lelkén. „Te pap vagy mindörökké...” Igen, az a csók! Új érzések támadnak lelkében. Szerelmes lett Krisztusba, meg az ő misztikus testének tagjaiba. Csoda ez? Hisz a papnak Krisztus-szerelmesnek kell lennie!

Munkásokkal foglalkozik, aztán missziók tartására küldi a Lélek. Kegyelmi kút lesz, melyből tömegek merítenek. De ő nem így érzi. „Olyan vagyok az Isten kezében, mint a lyukas veder: viszi benne a sok kegyelmet a lelkekhez, de útközben mind elfolyik.” Magában nem igen bízik, ezért valósággal ki akarja erőszakolni az Istenről a kegyelmet. Mert a kegyelem az igazi papi siker magva. „Nos loquimur, sed erudit Deus, nos loquimur, sed docet Deus.” (Szent Ágoston.)

Igy imádkozik: „Uram, kipróbállak! Azt ígérted, hogy aki Szívedet tiszteli, még a legmegrögzöttest bűnöst is megtéríti. Ha ez nem sikerül, nem tudom mit gondoljak Felőled!” De az Isten szemet húny az ilyen szent vakmerőség felett, mert bizalom parázslék benne.

Szerelmes az öröklámpa fényébe. Vérről beszél neki, melyet Az ontott ki, Aki előtt őrt áll itt az a kis piros. És sokszor csak egyedül áll! Hát ő is betársul

mellé: virrasztani. Hosszú éjjeleken át. Hisz oly hasonló az életprogramjuk: teljesen felemészthető. Krisztusért!

Épp ezért szerelmes a Keresztbe is. Rettenetes penitenciákat végez. Az önmegtágadás a kenyere. Itt is megmértéssel találkozik. A „józanok” a fejüket csóválják. De hát a szeretetet nem lehet a gögös farizeusok hideg „józságával” mérni. Főleg a Keresztre feszített szeretetét nem, mely a zsidóknak botrány, a pogányoknak oktalanság, maguknak a meghívottaknak azonban az Isten ereje és az Isten bölcsesége! (V. ö. I Kor. 1, 23—24.)

1914. A halál aratása. A történelem kerekét vér-áram hajtja. Önként jelentkezett frontszolgálatra mint tábori lelkész. Megmámorosította a vér! A Krisztus vére: hogy ne hiába omlott legyen erre a megtépázott földre. Az ember vére: hogy a lélek élete fakadjon belőle az ő papi szolgálata által. A saját vére: a szeretet vértanúságára számított.

És ment: vízben, sárban, hóban, fagyban, pergőtűzben, rohamban, vérben, férgék között. A háború örjítő zúgásában misézett, gyóntatott, vigasztalt, bátorított. Hajmeresztően hősies tetteket vitt végbe. Rajongó tisztelet veszi körül. Nem fogja a golyó? Legálább is ezt suttogják mögötte.

Aztán mégis. Haldokló katonák ellátása közben tett pontot életére egy gránát. 44 éves volt. Bemutatta a nagy élet-áldozatot, kiomló vére belesordult az Újszövetség Főpapjának Grál-kelyhébe. A történelem átlépett ismeretlen sírja fölé, mert hát mi nagyot tett a világ előtt? De a szarv között tögyet kereső „lényeglátók” nem tudják, hogy a névtelen hősök áldozatának fontos szerepe van az Isten háztartásában: a „gonoszság misztériumával” szemben ez tartja egyensúlyban a világmindenséget!

Szoríts helyet lelki olvasmányoknak is

Írta: Pintér József

A rádió és repülőgép korában nagyon meggyorsult a kultúrált ember élete. A gépesített rohanásban eliramló napok kenyérhajszája, tülekedése és robotja alig enged neki időt arra, hogy önmagával is foglalkozzék. Még jó, ha a heverőn hanyatt fekvé átlapozgathatja szívéhez nőtt újságját. Talán nyugovóra térése előtti esti kényelmeskedésekor jut neki több idő arra, hogy egy-egy könyvet is olvasson. Erre szüksége van, mert a könyv és olvasás nagyhatalom lett és részese a lelki élet kialakulásának. Ezért nagyon kívánatos és hasznos volna, ha olvasmányai között naponkint helyet adna — csak egy negyedóra — egy-egy lelki könyvnek is.

Dehát sajnós, kevesen nyúlnak az ilyen könyv után. A lelki könyvek polca az a kút, melyből az emberek a legkevesebb vizet merítik. Valósággal lüdbőrös lesz a hátuk, ha csak hallják is ezt a szót: lelki olvasmány.

Egy gyóntatóatya valakinek azt tanácsolta, hogy olvasson néha a Philotea című könyvből. Az illető erre így felelt:

— Nem szerezek belőle olvasni, mert mindig olyat találok benne, ami ellenem szól.

Hát itt a magyarázata a nagy idegenkedésnek. Ellenünk szól a könyv. Ma az emberek nagyrésze csak azért olvas, hogy ne unatkozzék. Ezért megkövetelik az íróktól, hogy ne piszkáljon bele a lelki ismeretükbe és ne hívja ki ellenérzésüket. Pedig a lelki olvasmányok éppen az a rendeltetése, hogy bekidánts az ember szívének boltívei alá azt, amit más nem merne megtenni. Ellene szól életünknek és kisiklott felfogásainknak. Feltárja hibáinkat, megkorhol értük, de tanítást is ad.

Alfonz, Aragónia királya utazásaira is mindig vitt magával egy-két jó könyvet. Hálószobájában is volt nagy aszkétikus könyvtára s lefekvés előtt olvasgatott. Szolgálattevő kamarása megkérdezte tőle egyszer, hogy miért oly nagy kedvelője a jámbor könyveknek? Es a király így felelt:

— Legjobb tanácsadóim e könyvek, mert minden emberi tekintet és

hízelgés nélkül, teljes őszinteséggel megmondják szemembe is az igazságot.

A lelki olvasmány olyan, mint a tej az ételek között. Minden van benne, amit a szervezet kíván. Az örökkévalósággal számoló emberek erősítést kívánnak a sátán és világ kísértései ellen. Lelki olvasmány az ő támaszuk, ez a tejük, ételük. Kívánnak vigasztalást a lelki szárazság idején, kívánnak buzdítást az erények kimunkálására. Lelki olvasmány a vidámitó örömük, ez gyújt tüzet szívük mélyén, ez a tejük, ételük. Kívánnak helyesen élni és jól meghalni. Lelki olvasmány ebben az útmutatójuk, ez a tejük, ételük.

A lelki nevelés bölcsei tanítják, hogy a lelki könyvek lapjain átűt az örökkévalóság jegye. A sorok hátterében ott áll az Isten, aki akar valamit mondani nekünk. Ezért a lelki olvasmánynál el kell némulnia egyéni kritikánknak a szöveg okfejtéséről. És amikor olvasmányunkhoz közeledünk, egyedül csak az a komoly szándék és alázatos érzés legyen bennünk: „Uram, nem tudósabb, hanem jobb akarok lenni!”

Egyszerre ne olvassunk sokat, még ha szeretnénk is minél nagyobb harapni a lelki olvasmány mindennapi kenyéréből. Ne törekedjünk minél több könyvet „lenyelni”. Mert a lelki emésztésben zavar áll be, ha „csak úgy faljuk” a sorokat, vagy ha csak felületesen „átfutjuk” az oldalakat. Jobb keveset, de benső összeszedettséggel és gondolkodva olvasni. Ez hagy maga után olyan mély szántást, melyből a lélek érnyes gazdagodása százzoros terméssel biztat.

A gondolkodva olvasás fárasztó munka. Azt kívánja tőlünk, hogy beledolgozzuk magunkat a szöveg értelmi tárnáiba. Kívánja, hogy lassú munkálkodással illesszük egymás mellé lelki művelődésünknek építőköveit. Mert csak a türelmes és elmélyedő olvasás izmosodik lélekformáló erővé. A sietségben és felületes olvasásban elvész az értelem. Az üdvösséges gondolatokból semmi sem marad meg az emlékezetben.

De ha vittük is már annyira, hogy helyesen és lélekhözjárulás-

sal tudunk olvasni, még akkor is ajánlatos a jó könyvet többször is elővenni. Mindig találunk benne valami újat. Kidomborodnak az addig homályban maradt részletek. „Ne sokalld ugyanazt a helyet kétszer vagy még többször is átolvasni, hogy az olvasottak teljes értelmét és tökéletes jelentését megértsd.” (Eftrem.)

Amit olvastunk, vessük össze mindig lelkünk állapotával. És kérdezzük meg magunktól: Tanultunk-e valami életbölcsest az azokból a tanácsokból, melyekkel a szentek és egyháztanítók láttak el minket? Megérlelődött-e bennünk az az elhatározás, hogy követni fogjuk azokat? Készek vagyunk-e a helyesnek megismert tételből levonni a megfelelő következtetéseket? Megértettük-e Isten üzenetét?

Aki állandóan és naponkint a világ veszedelmei között forog, annak a lelki olvasmányt okvetlenül nagyra kell becsülnie. Ez a jószellemű fegyverkezés határozottságot ad a világnézetnek s páratlanul finomítja az erkölcsi érzéket. Talpra állítja az elesett lelkeseidet. Akaratot erősít. Letördeli a lélek darabosságait. Megneveli a jóra valósságot. Elősegíti az önismeretet. Értéktelenségnek mutatja az önzésünkkel való pepecselést. Biztos kalauz az örökkévaló boldogság kapuja felé.

Semmit se kicsinyeljünk le abból, amit a lelki könyv sugalmaz. Érezzük meg, hogy itt nem világpolitikai törekvések szolgálatáról, hanem a lelki boldogság hadállásainak kiépítéséről van szó. A lelki olvasás perceiben napvilágra kerülnek lelki életünk tévedései, hiúságai és baklövésai. Valami titokzatos drám indul meg a könyv és lelkünk között, mirenek következtében megduzzad bennünk a vágy, hogy minden nap találkozassunk Jézussal az evangélium, vagy más lelki könyvek lapjain.

Testvér, e néhány kéretlen tanácsnak semmi más célja nincs, mint csak az, hogy felhívja figyelmet Szent Pál apostolnak jó tanácsú mondatára: „Fordíts gondot az olvasásra.” (Tim. I 4, 13.)

A rózsafüzér

Elnézem az asszonyok kezére csavarva, ott csörög a barátok oldalán, meghúzódik a félfizsebek mélyén, rátekeredik a koldus kérő jobbára, ott van a koporsóban a csontos és jéghideg ujjak között. Az egyetlen, ami végigkísér bennünket az életen; odadugják a keresztelői párnára és eljő velünk a sirüreg sötétjébe...

Három különböző kerületben, háromszor ötven ízben köszöntjük szemecskéivel, mint rózsákkal, az Isten szépséges édesanyját, akinek tisztelete így forr össze és olvad eggyé a legszorosabban és bensőségebben Jézus imádsásával. Egyetlen rózsafüzér felmutatása rendre összedönt minden ellenvetést Mária-tiszteletünkkel szemben, hisz az édesanyának minden öröme, fájdalma és dicsősége Fiáról hárul rá.

Együtt örvendezünk a Szűzanyával és szent Fiával, mert örömeik közösek és együtt emlékezünk Jézusról és Máriáról, hisz életük elválaszthatatlan; együtt dicsérjük a Szülőt és a Szülöttjét, mert dicséretük forrása azonos és együtt bánkódunk velük, mert fájdalmaik ugyanazok.

Örvendezünk, hogy Mária áldott méhének áldott gyümölcse a Szentlélektől fogantatott s így az emberiség legszebb hajtása a legszentebb isteni ojtógallyal beoltatott; örvendezünk, hogy Mária Istenünket méhében hordozta s így az a kis judeai út még ma is egy szent látogatásnak emlékét őrzi; örvendezünk, hogy Betlehem áldott éjtszakáján kivirágzott Jesse ága s Jézus a virága; boldogok vagyunk, hogy a 12 éves Jézus eltűnt édesanyja szeme elől csak azért, hogy az édesanyjai szeretet újra feltalálja ott, ahol az ő igazi otthona.

Alig tiszteletjük és magasztalhatjuk jobban Mária édesanyai szívét, mint ha ötven angyali köszöntéssel emlékeztetjük azokra a kimondhatatlan fájdalomokra, amelyek át- meg átjárták szívét, amikor végigszenvettede Fiával a véres verejtékezés, a megostorozás és tövissel koronázás irtózatos gyötrelmeit, s ismét csak ő volt az, aki végigkíséri Jézust a keresztcipelés kálváriás útján és csak akkor lesz igazán édesanyánk, amikor hangtalanul és össze nem roskadva áll a kereszt alatt, mint Fájdalmas Anya.

S van-e nagyobb dicsősége Máriának, mint ha azt engedjük, hogy a mi Urunk Jézus Krisztus halottából feltámadva első megjelenésének dicsőségében édesanyját részesítette és ez a megdicsőült Jézus ugyanazzal az emberi testtel ment mennybe, melyet Tőle nyert? S az ő megváltói közreműködése nélkül még a Szentlélek se jött volna el, melyet Ő és az apostolok imádkozva vettek az első pünkösdi napon. Lehetséges-e, emberi ésszel elgondolható-e a dicső-

Irtta: Schnattner Szigfrid O. S. B.

seget feljebb fokozni, mint ha imádságos ajakkal tiszszér és tiszszér azt suttozjuk, hogy: áldott vagy Te, Mária és áldott a te méhednek gyümölcse, Jézus, Aki téged a mennybe felvett és ott megkoronázott?

A rózsafüzér az örömmek, fájdalomnak és megdicsőülésnek harmónikus összekeveredése, egygyefonódása, a titkok világában mozgó természetfölötti lételeméletnek reális megjelenítése. A rozárium a hit világára mutat és mégis oly tapintható tényekkel dolgozik, benne minden olyan isteni és mégis annyira érzeinkhez alkalmazkodó emberi, eseményei olyan régiek és a morzsolás közben mégis oly újszerűen frissek. Mintha mellettünk, körülünk, szinte bennünk történének a csodálatos valóságok, átlátszó egyszerűséggel és meghitt közvetlenséggel. Én lezárt szemmel szeretem imádkozni a rózsafüzért és a lehúzott lüggöny mögött csodálatos világ tárul elém: Betlehem a Gyermekekkel, Édesanyjával és az angyalokkal, a Golgota, a keserves magárahagyatottságban a Mater dolorosával, a Vigasztaló eljövetele a cönákulumban az imádkozó tanítványokkal és az Apostolok Királynőjével... mind, mind olyan meleg és olyan emberi, olyan páratlanul meleg emberi valósággá lesz a rózsafüzér szemeiben, Jézus és Mária élettörténetében. Kezdődik ez a történet az angyali küldetéssel, folytatódik a fájdalmas kinok sorozatával és zárul a megnyílt dicsőséges éggel. S a háromszínű kerület 150 Üdvözlégye mögött szokatlan mennyei és földi távlatok kapcsolódnak össze. A 15 titok megragad tarka tájaival és elkápráztat sokféleségével, angyali események keverednek földiekkel, isteniek emberiekkel, nagy örömeik keserű fájdalommal és diadalmas dicsőséggel.

A rózsafüzérben megvan egész hitrendszerünk, benne rejlik a teljes és gyönyörűen felépített dogmatikánk s mindez a mariológia síkjában. Átfogja emberi életünknek esztendőkre szabdaltsági részeit: ádvent első vasárnapjától nagybőjtőig imádkozhatjuk az örvendetést, a nagybőjtő lilaságában egészen húsvét fehér reggeléig suttozhatjuk részvétes szívvel a fájdalmat, húsvéttól Szentháromságig a dicsőségest, míg innét kezdve ádventig felváltva imádkozhatjuk vasárnapon, hétfőn és csütörtökön a dicsőségest, kedden és pénteken a fájdalmat, szerdán és szombaton az örvendetést.

Nincs imádság, amely ennyire alkalmazkodnék emberi életünk szakaszaihoz Jézus imádsának és Mária tiszteletének szigorú szemmel tartásával.

Október hónap, szent Egyházunk szándéka szerint, egészen különös áhítattal és szeretettel Máriának, a szentolvasó Királynőjének van szentelve.

Mutassuk meg, hogy a rózsafüzér Asszonya Anyánk, és mi az ő fiai vagyunk!

A Szentek mint emberek

Jcta: Müller Lajos S. J.

Lelliszi Szent Kamill (1550–1614)

Tanult munkás ugyan nem volt, de azért mégis akadt ott elég tennivalója. Hajtotta a szamarát és kosárban a hátán hordotta a téglát. Aztán kifutónak is használták. A városban megbízásokat intézett el és a többi munkásnak szállította az ételt. Kíváncsi szomszédai és munkatársai észrevették, hogy Kamill, a rongyos vándorló, jobb sorshoz szokott, és azt suttozták róla, hogy nemes családból származik. Kutatták az okát, hogy miért és hogyan csúszott le ideig.

Kamill tudomást szerzett ugyan erről a fecsegésről, de mit sem törődött azzal. Az egyetlen holmija, amely a régi, jobb időkől még megmaradt, katonaoéve volt. A gyermekek észrevették rajta és gúnyolódtak az öreg vitézen, aki íme, most már nem az ellenséggel harcol, hanem jámbor szamarat hajszol. És ez a csúfolkodás iszonyú fájdalmat okozott Kamillnak. Mert inkább akármit el tudott viselni, csak a gúnyt nem tudta megemészteni. De nem mutatta felindultságát s tűrte a megaláztatást. Most már az állhatatosságban kereste becsvágya a kielégülést.

Multja eléggé megtanította, hogy mitől kell óvakodnia, ha régi vétkeibe visszasüllyedni nem akar. Hogy a kártyaszünetét elfojtsa, jól tudta, hogy a rossz pajtásoktól kell nagyon óvakodnia. Hogy ábrándozásra ideje ne jusson, szükséges, hogy a lustálkodásra időt nem engedve, alaposan a dologhoz lásson. Hogy pedig heves vérmérsékletét legyűrje és igába hajtsa, kell, hogy akaratát következetesen mindig másokéhoz szabja. Végelemzésben tehát nem marad egyéb hátra, mint dolgozni, és ismét csak szorgalmasan dolgozni. Mikor aztán később multjába visszatekintett, beismerte, hogy ezek a hónapok, amelyeket Manfredóniában mint szármahajcsár töltött, pályáján a fordulópontot jelentik. Megtérésének ez a kezdete mindenestre igen szerény volt, csendes, rejtett, egyhangú és minden szenzációt nélkülöző. Nála éppen nem tapasztalható az életszentségnek az a hirtelen ívelése, amelyet pl. Szent Agostonnál és más Szenteknél megcsodálunk. De mégis innen indult ki. Kamill Isten kegyelmével tovább bajlódott önmagával. És csakhamar két dolog jelentkezik életében, amelyek sorsa irányítására nagy hatással voltak. Az egyik a saját lelkében meggy végbe. Felébredt benne az önbizalom: Íme, tudok valamit, lehet még belőlem is valami. A másik az, hogy megnyeri mások bizalmát is. Az előbbi felébresztette benne a vágyat, hogy komolyan megjavuljon, a másik megadta a külső lehetőséget, hogy szándékát végre is hajtsa.

Bizonyíték van rá, hogy mikor először munkába állott az építkezésnél, megtérésében még meglehetősen ingadozott. Inkább csak a téli időszakon akart valamiképpen átlábalni és aztán egy kis pénzzel a zsebében tovább állni és régi életmódját újra felvenni. Éppen azért, mikor később egyik szerzetes megszánva őt, rongyai helyett kissé tisztességesebb öltözetet ajánlott fel neki, nem fogadta el, nehogy ezáltal le legyen valamelyest kötelezve és azt a reményt keltse, mintha

továbbra is a zárda szolgálatában akarna maradni. Amde még a tél el sem múltott, a helyzet máris kezdett másként alakulni. Mikor egyszer éppen szamarával hazatérőben volt a városból, állhatatosságát és alázatosságát Isten nagy jutalomban részesíté. Mintha csak hályog hullott volna le szeméről. Elett egészen más megvilágításban kezdte látni. Megint eszébe jutott egykori fogadalma. Ismét felvetette maga előtt a kérdést, vajjon nem most érkezett-e el az idő és alkalom, hogy fogadalmát beváltsa? Lelkét annyira megfogta ez a gondolat, hogy indítatva érezte magát, lelkét és szándékát egyik ferences atya előtt feltárni. Ez bátorította Kamillt, hogy csak szánja rá magát erre a lépésre. A bátorsággal egyben növekedett a kívánsága is. Nem sokkal utóbb Kamillt már a szerzetelőljáró lábához borulva látjuk, hogy felvételért esedezzen. Kérését meghallgatták és Kamillt felvették a ferences rendbe. Amde soká itt sem volt maradása. Alighogy az ujoncok közé lépett, lábsebe megint csak elmérgesedett. Sajnálattal kijelentették előtte, hogy ilyen akadállyal nem tarthatják meg a rendtagok közt. Útra bocsátották tehát azzal a vigasztaló ígéréssel, hogy amint a lába meggyógyul, a zárda ajtaján felvételért újra kopogtathat.

Ez a csapás azonban Kamillt jószándékában már nem tudta megingatni. Elhatározta, hogy megint elkezd ott, ahol egyszer abbahagyta a dolgot.

Tervebe vette, hogy megint csak felkeresi a római Szent Jakab-kórházat, ahonnan egyszer már oly szégyenletes módon kellett távoznia. Hátha megkönnyülnek rajta és felejtve a multat a régi feltételek mellett újra alkalmazzák őt.

Élt benne az öntudat, hogy egészen más emberként tér ő oda vissza, mint amilyen akkor volt, amikor innen évekkel előbb távozott. Már csaknem egy egész éve kártyát nem is érintett. Azután megtanult dolgozni, és pedig úgy, ahogy életében még sohasem tette. A ferences atyák bizonyára majd jó bizonyítványt adnak neki és ő megmutatja, hogy most már csakugyan bizhatnak benne. Kamill valóban visszatért Rómába az Úr 1575. jubileumi esztendejében. A Szent Jakab-kórházban próbaképpen fel is vették, ahogy remélte. És ezúttal nem bánták meg. Panasza nem volt ok többé. Kamill hallott valamit Néri Fülöpről, aki oly nagyon jól tud a bünösökön segíteni, és őket az üdvösség útján eligazítani. Felkereste tehát ezt a buzgó, apostoli férfiút, aki akkorában már a szentség hírében állott. Ez Kamillt csakugyan gondjába is fogadta. Ennek a bölcs embernek vezetése alatt Kamill a jó úton ki is tartott. Négy éven át dolgozott a nevezett kórházban. Sebe meglehetősen behegedt és így elérkezettnek látta az időt, hogy Szent Ferenc fiaihoz visszatérjen. Néri Fülöp ugyan ezt nem helyezte, és igyekezett őt szándékáról lebeszélni. De Kamill nem tágitott. Alig lépett azonban a zárdába, sebe megint csak kiújult. Másodszor is el kellett tehát őt onnan bocsátani. Ezúttal ki is jelentették előtte, hogy harmadszor ne is próbálkozzék, mert — úgy látszik — Isten őt nem ide hívja. A vágya tehát, hogy

valamelyik kolduló szerzet tagja legyen, ezzel megíusult. Megpróbálkozott ugyan még az úgynevezett observansoknál, de innen is elutasították. Láta tehát, hogy más irányban kell tájékozódnia.

Visszatért tehát Rómába.

„Aldjon meg téged az Úr Isten! Nem megmond-tam előre!” — ezek voltak a szavak, amelyekkel a visszatérő báránkját Néri Fülöp üdvözölte.

Kamill ekkor már harminc esztendő volt. Az utóbbi években a Szent Jakab-kórházban oly híven szolgált, hogy ott minden nehézség nélkül újra befogadták, sőt mi több, a szolgák és ápolók felügyeletét bízták reá.

Ebben az állásban bontakozott ki aztán az igazi Lelliszi Kamill. Vajjon a zárdában szerzett tapasztalatainak, vagy inkább Néri Fülöp bölcs vezetésének lehet-e betudni ezt a nagy változást? — ki tudná eldönteni, Annyi bizonyos, hogy Kamillból egészen más ember lett. A szorgalmas munkának nagy átalakító erejét már eddig is eléggé tapasztalta önmagán. Most rájött arra is, hogy annál boldogabb az ember, minél több és nagyobb áldozatot tud másokért hozni. Ettől-fogva nemcsak kiszolgált és ápolta a betegeket, hanem szeretete is ölt.

És minél inkább eltöltötte a szeretet a szegény szenvedők iránt, annál jobban ráeszmélt arra, hogy még az akkori felfogás szerint aránylag jól vezetett kórházakban is, amilyen a Szent Jakabról nevezett ispotály volt, mennyi minden nincs rendjén.

Mikor egyik este a betegek termében erről gondolkozott, arra a meggyőződésre jutott, hogy igazán jó ápolásról csakis ott lehet szó, ahol azt tisztán isten- és felebaráti szeretetből, teljesen önzetlenül és nem pénzért gyakorolják. Elhatározta tehát, hogy embereket gyűjt maga köré, akik a betegek gondozására csupán Istenért, minden földi érdek nélkül, hivatás-szerűen vállalkoznak. Csakis ilyen feltételek mellett vélte elérhetőnek azt az eszményt, amelyet, mint betegápoló, magának kitűzött.

Hogy célját megvalósítsa, hosszas megfontolás után kiszemelt az ápolók közül ötot, akiket alkalmasaknak velt, hogy terve kivitelében munkatársai lehetnek. Ez az öt férfi csakugyan csatlakozott is hozzá, és késznek nyilatkozott, hogy vele sorközösséget vállal. Ezek most már ezentúl bérüket közösen félrerakták, és kezdtek valamelyes közös életet élni. Csakhamar belátták azonban, hogy ez így soká nem mehet. Nyilvános kórházban, a többi-től különböző életet folytatni teljes lehetetlenség. Ha célt akarnak érni, külön házról kell maguknak gondoskodniok, ahol függetlenül, a saját elveik szerint élhetnek.

Közben Kamillt még más gondolatok is foglalkoztatták. Azt is észrevette, hogy itt nemcsak az ápolókban, hanem a papokban is van hiba. Azok sem fordítják a betegekre azt a gondot, amelyet ezek méltán igényelnének.

Neki tehát, ha eszményi betegápoló akar lenni, nemcsak a testről, hanem a lélekről is gondoskodnia kell. Elhatározta tehát, hogy bármi áron is, pappá lesz. Minthogy azonban előtanulmányai nagyon hiányosak voltak, nekilátott a tanulásnak és a kórház-lelkésznel a latin nyelvben vett órákat. Láta csakhamar, hogy így nem sokra jut. Miért is nem restelte a jezsuiták gimnáziumába iratkozni, és a kis fiúk mellé, az első osztályosok padjába ülni. Egy hat láb magas, megtermett, katonaviselt ember a kicsi fiúk közt! Mennyi tréfára adott ez alkalmat! Hány-szor kifigurázzák az „elkészt embert”, ahogy nevezni szokták. De azért jó szívvvel segítettek is neki a fel-

adatok megoldásában. Kamill kitartott és harminc-négy éves korában, 1584-ben — a legnagyobb boldogságára — pappá szentelték. Ekkor kezdődött aztán Kamillra csak az igazi élet. A Tiber partján — a városnak mélyen fekvő és betegségetől fertőzött táján — kis házat bérelt és ott társaival együtt minden-fajta beteg buzgó ápolására szentelte idejét és erejét.

Közbevetőleg itt egy kis történetet kell elmondanunk. Azt beszélték akkoriban, hogy Néri Fülöp ebben az egy esetben lelki gyermeke megítélésében, diagnózisában alaposan tévedett. Amíg ugyanis Kamill a kórházban szép csendben dolgozott, szent lelki vezetője teljesen meg volt vele elégedve. De mikor arról értesült, hogy Kamill a kórházi állását ott-hagyta és a város legnyomorúságosabb s legszegényebb negyedében telepedett le, nagyon elszomorodott. Ismerte ugyanis pártfogoltjának előző, szomorú életét. Elfogta tehát az aggodalom, hogy az a környezet, amelybe így jut, megint csak fellobbantja benne a szunnyadó játékszenvedélyt és behódol a kísértéseknek. Még aztán ebben a változásban nem látott mást, mint Kamill állhatatlan természetének újabb megnyilatkozását, amelyen már eddig is annyi jószándéka szenvedett hajótörést. Komolyan szívére beszélt tehát és nyomatékkal azt tanácsolta neki, hogy maradjon csak továbbra is a Szent Jakab-kórházban. Még azt is hozzátette, ha nem akar Kamill szót fogadni, akkor róla többé tudni sem kíván és megszűnik lelki vezetője lenni. És mindennek ellenére is Kamill elhatározása mellett kitartott. Belsőleg meg volt győződve, hogy most találta meg életének igazi medrét, így való-sítja meg Istennek felőle való valódi tervét. De azért nem szűnt meg Fülöpöt, mint atyját továbbra is tisztelni, szeretni. A külső összeköttetés azonban, leg-alább egy időre köztük megszakadt. Mutatja ez az eset, hogy a még különben szeretetreméltó, okos és szent emberek közt is támadhat félreértés.

Nem feladatunk, hogy most bővebben szóljunk a „*Jó halálról nevezett testvérek*” rendjéről, amely t. i. ebből a szerény kezdetből indult ki. Inkább azt fejtegetjük, hogy az Isten Lelke Kamillt sugalmi által tovább hogyan vezérelte, és ő milyen híven alkalmazkodott az Úr megvilágosító kegyelméhez. Eleinte Kamill csakis arra gondolt, hogy vallásos alapon szervezi a *kórházszolgálatot*. De később rájött, hogy a magánházakban sınıylódó betegek nem ritkán még sokkal inkább rászorulnak a testi-lelki gondozásra, mint azok, akik önként jönnek a kórházakba, vagy akiket oda beszállítanak. Miért is ezekre kezdte figyelmét kiterjeszteni. Főleg, mikor Rómában a dögvész ütötte fel borzalmas fejét, akkor tapasztalta csak igazán, milyen elhagyatottságban sınıylódhatnak a szegény betegek a kórházon kívül. Ekkor úgy jómagá, mint társai fogadalommal kötelezték magukat, hogy szükség esetén a ragályosok és dögvézesek ápolását is önként magukra vállalják. És csakugyan számosak társai közül, mint a pestises betegek ápolói a keresztény felebaráti szeretetnek lettek hősi vértanúi. Végül főleg azok lelki támogatását tűzte ki, mint hivatásuk egyik teendőjét, akiknek ütött a végső órájuk. Sokszor meg-esik ugyanis, hogy éppen ilyenkor hagyják ott a haldokló beteget, amikor pedig ez a segítségre, vigaszra, támaszra leginkább rászorul.

Kamill és társai annyira gondjukba vették éppen ezeket a *szánalomraméltó szegény haldoklókat*, hogy rendjük erről kapta az elnevezését.

Így terjeszkedett ki Kamill szeretetmúve mind szélesebb körre, amelynek annyira odaszentelte magát, hogy némelyek túlzásról vádolták.

(Folytatjuk.)

A tudomány imádkozik

Irtta: Hajdók János S. J.

Uram, nagy dolog tudni, de nagyobb dolog imádkozni s a legnagyobb dolog tudni és imádkozni. S ami ezen túl van, az minden emberi mértéken túl van, azt már emberi mértékkel kifejezni nem lehet, mert az Te vagy, a Kifejezhetetlen. S amikor emberi mértékünk kimerül, s azt mondja: „legnagyobb”, ott s akkor kezdődik egy egész élet, új élet, Élet Benned, Ki a mi Életünk vagy.

Csodálatosnak alkottad a lelket. Csodálatosnak, mert mikor lelkünket alkottad, nem vettél mintát és anyagot a földből, mint testünk alkotásában: hanem Önmagadra tekintettél s Önmagadat mintáztad belénk s mert Tenmagad csodálatos vagy: a lelkünk is csodálatos és titokzatos. A legcsodálatosabb minden teremtségben. S ami ezen a legcsodálatosabbon túl van, az már megint csak Te vagy, oda már az emberi tudás el nem ér, ott kezdődik az igazi, az új Csoda: a lelkünk Élete Benned. Csodák között járunk, kelünk, akár a földre nézünk, akár lelkünkre: de ha lelkünk szemével tovább nézünk: szót nem találunk csodáid s lelki életünk csodáinak kifejezésére. Megdöbben a természet s a lélek csodája: de ha az igazi csodákat, Tégedet, ki lelkünkben lakozol, kellene kifejeznünk: meghalnánk, megszakadna a mi értelmünk rúgója, mint a mérleg, melyre túl sokat raktak.

Csodáid akkor tűnnek elő leginkább, midőn találkoznak egymással. Lehet, hogy külön létükben érthetők, világosak. De ha összeütköznek, egymásra bukkannak s egymás szemébe néznek, azt mondják: most látom, hogy csodálatos vagy és ismeretlen; most látom, hogy én is csodálatos vagyok és inkább ismeretlen, mint ismerős, abban is, ami bennem ismerős.

Talán ismerjük, Uram, a tudás sok csinját-binját, a tudományok végelethatatlan sorát, de micsoda bármész tekintettel állunk meg, ha két tudomány kapcsolatáról van szó. Szétszedni könnyű volt a valóság adatait, összerakni nem bírjuk. S vagyunk, mint rossz gyermekek, kik játékszereinket, a dolgokat szétszedtük, mert kíváncsiak voltunk, mi van belül, mi „zörög”, de összerakni nem tudjuk, mert ügyetlenek vagyunk, mert nem mi csináltuk őket s mert talán valami srótot, rúgót el is vesztettünk.

Nem bírjuk megcsinálni az utat a szétszedéstől az összerakásig már akkor sem, ha két egynemű dologról van szó: tudományról és egy másik tudományról. Hát hogy akarjuk megcsinálni, ha két különálló dologról van szó, melyek közül az egyik véges, a másik valami-kép végtelen, az egyik emberi, a legemberibb, a másik isteni, a legkrisztusibb; az egyik szétválaszt, a másik összeköt: az egyik a tudás, a másik az imádság. Az egyik szétválasztja az embert az embertől, a dolgot a dologtól, a másik összeköti az embert az emberrel, az emberrel az Istent. Az egyik elemez, lebont, kutat, mindig kutat, a megtalálásban is kutat, a másik összerak, épít, talál, mindig talál, ha nem is keres, talál.

De adtál, Uram, értelmet, mely lásson s adtál szívet, akaratot, mely szeressen Téged és akarjon. S ha megbosszulja magát az, midőn valaki szétszedi játékszereinket s összerakni nem tudja, számszorosan megbosszulja magát, ha valaki szétválasztja a látást

a szeretettől s az akarást az értelem nagy ajándékától. Ha ész nélkül szeretünk: vagyunk, mint a vakok, kik örök sötétben botorkálnak. Ha szeretet nélkül tudunk s gondolkodunk: vagyunk mint Észak nomádjai, kik örök hidegségben botorkálnak. Mert a szeretet vak, ha az ész nem világít neki. S a tudás hideg, ha a szív nem melegít neki.

S ha valaki összetéveszti a tudást és a szeretetet, a hideg értelmi eligazodást s a lélek imáját, törekvését feléd, az visszavorhatatlanul megcsúfolja a dolgok természetét és rendjét. Hasonlít ahhoz, aki a hideg csillagok fényénél akar melegedni. Vagy ahhoz, ki nem lámpással, hanem hunyorgató, roskadt parázzsal akar világítani.

Pedig, Uram, a csillagok is tüzek, sístergő, vulkánló tüzek; mert fényesek, azért tüzesek; mert hogy látni tudhassuk őket, legalább 1500 fokos hőségben kell izzaniok. S amikor a legszebben, a legrejtelmesebben, a leghidegebben fénylenek, életük delelőjén, 300,000 fokos tüztenger veszi körül őket már a felszinen. A fény is meleg közlel, s a meleget, a parazsát fel kell szítani s le kell róla kotorni a hamut s az is világít.

Világít és melegít Benned, Uram, minden. Mert Te vagy a mi lelkünk Csillaga, értelmünk Csillaga s Te vagy szívünk égő, tüzes Napja, s Te vagy a mi szent, örök Csillagnapunk s Napcsillagunk. S minél inkább Csillagunk, annál inkább Napunk s minél inkább tüzes Napunk, annál inkább hideg, fényes Csillagunk. Mert Benned minden egy, s bennünk is minden egy lesz, ha Benned leszünk s Te mibennünk. Leszünk, mint bolygók a Nap körül, kiknek egy a világítójuk és egy a melegítőjük: Te.

Akkor köljük össze a mi melegségünket és a mi fényességünket, képességeinket, ha Teveled köljük össze egész lelkünket, ahol még nincs bennünk fény és meleg, csak valami őselem, szikra Belüled, mely ha akarod: fénylik, ha akarod: melegít nekünk s másoknak s minden dolognak. Akkor köljük össze értelmünket Veled, ha szívünkben vagy, s a szívünk akkor marad közelelben, ha értelmünkben vagy s onnan világítasz.

Ha otthon vagy nálunk: otthon vagyunk Nálad, Kinek otthona az emberi lélek a kegyelemben, s kiknek otthonunk Te vagy a kegyelem által. Ha otthon vagyunk, fényben vagyunk és melegségben; ha otthon nem vagyunk Nálad, nem vagyunk otthon mimagunknál. Ha otthon vagyunk magunknál, látunk s melegedünk, helyesen tudunk s helyesen szeretünk, mert Miattad tudunk s Eretted szeretünk minden magunkban. S a szeretete annak, amit tudunk, teszi az embert otthonossá önmagának. Mert az talált. Általad egész önmagára. Aki szeret Téged, mint értelmünk Világosítóját s ismer Téged, mint szívünk Gyullasztóját, az olyan, mint aki otthon van. Az van otthon, kinél minden természetes, ki nagy egészben látja a körötte folyó dolgokat, nem csodálkozik, csak szeret s valami mély, intim lelkesedéssel ismer mindent, szeret mindent.

(Folyt. köv.)

Irodalom

Ervin Gábor dr.: **Veni Sancte—Te Deum.** Szentbeszéd leányok részére. Korda r. t. kiadása, 1939.

Valami érdekeset, megindítót minden héten! A diákszentbeszéd kedves, de nehéz feladat, sok ötletet, könnyet és mosolyt, színes képet, példát, de magvas tartalmat is kíván. Ebben a könyvből mindezt megtaláljuk. Nem a megszokott vasárnapi perikópákat veszi alapul, hanem a diákélet gondjából, örömeiből indul ki. A szerző jól ismeri a diákot, különösen a leányokat. Megértően, de komolyan tárgyalja a sűgás, drukk, vetélkedés jellegzetes diákkérdéseit. Felépítésénél fogva a könyv lelki gyakorlatok vezérfonalául is alkalmas. Melegen ajánljuk a hittanárok, hitoktatók figyelmébe.

Gerely Jolán: **Add nekem szívedet.** II. kiadás. Budapest, 1939. Korda kiadása. 184 l. Ara kötve 2.80 P.

Aki ismeri Gerely Jolán egyéb írásait, annak fölösleges ezt a munkát ajánlani. Azok az írói képességek, amelyek a szerző többi könyveit oly vonzóvá teszik, itt fokozott mértékben megtalálhatók. A mai leány életének és lelkületének tökéletes ismerete, a kedves előadásmód, természetesség, józanság és bölcsesség, amellyel a leányévek nehezebb problémáit kibogozza, a mai leány- és fiatalasszonytípusok finom jellemzése, az az észrevétlenül hódító meggyőzés, amellyel a helyes katolikus életelveket elfogadtatja velünk, e könyv fejezeteit is áthatják. Ami ennek az írásnak a megelőzőkkel szemben még külön értéket kölcsönöz, az, hogy itt a leánylélek legsúlyosabb, legtöbb nyugtalanságot okozó kérdéseiről van szó: a szerelemtől, az élettársi helyes megválasztásáról és a házaselet keresztény felfogásáról. Sajnos, az élet napról-napra mutatja, hogy hány különben nemes és tiszta leány téved helytelen utakra, mert éppen az említett nagyon fontos ügyekben nem önmagát, sem a világot, sem a katolikus elveket eléggé nem ismerte. Gerely Jolán könyve a gyakorlott író művészetével ezt a veszedelmes tudatlanságot akarja megszüntetni. Ezért kívánatos, hogy minél több fiatal leány olvassa át s gondolkodják tartalma fölött.

Tomka Ágoston S. J.: **Modern hitvédelmi kérdések.** Budapest, 1939. Korda kiadása. 181 lap. Ara 3.— P.

P. Tomka könyvének legnagyobb előnye, hogy a hitvédelmi kérdések tárgyalásában a mai embert tartja szem előtt. Nem magyarázat terjengősen, nem foglalkozik mellékkérdésekkel, nem teszi titkos tudományos tolvajnyelvvel érthetlenné előadását, hanem világosan, röviden, határozottan, meggyőzően beszél és verhetetlen logikával tárja föl azokat a gondolatmeneteket, amelyeken a katolikus hitigazság nyugszik. Bár a legújabb tévedésekre is tekintettel van, mégsem esik abba a hibába, hogy pusztán a ma hangzatos ellenvetések és kifogások cáfolatával foglalkozik. Tudja nagyon jól, hogy a klasszikus érvekkel alátámasztott katolikus hitrendszeren meg kell törnie minden ellenséges támadásnak s azért a kipróbált, hagyományos érvekkel adja elő. Művét a szerző első sorban a tanulóifjúságnak szánja segédkönyv gyanánt. Igaza van, ez a munka a tanulóifjúság lelkét tudja leginkább megragadni. Mi azonban szeretnők, ha a különböző katolikus ifjúsági egyesületek is megbeszél-

nék vagy elolvastatnák tagjaikkal P. Tomkának ezt az igazán sikerült könyvét. Hiszen ma kimondhatatlanul szükséges minden rendű és rangú fiatal katolikus hitének öntudatosítása és megszilárdítása. Igen nagy haszonnal forgathatják felnőttek is. Papi könyvtárból pedig egyáltalán nem hiányozhat.

Ming Ch'ing-Lien: **Az út elején.** Versek. Budapest, 1939. Korda kiadása. Ara kartonkötésben 1.80 P.

Kínába induló fiatal magyar misszionárius lelkének őszinte bemutatkozása ez a kis verseskötet. Minden sora üde és kristálytiszta, mint a gyermektekintet, kívánatos, mint a májusi napsugár. Dala egyszerű, de szívből jön, akár a pacsirtaének. A mindennapi élet szünke barázdáiból ível a tiszta magasságba és keresetlenül kidalolja szívét-lelkét Istennek és a testvéreknek. Nincs itt semmi póz, semmi költői nagyképekódés: legelső versének közvetlen, meleg hangjával egyszerre megtalálja útját szívünkhöz, végigvezet reszkető kérdésein, ujjongó örömein, bizalma meleg áradásán és mindenütt az az érzésünk, mintha tiszta forrásvíz csobogna lelkünkbe. Vannak izzó sorai, tiszta, mély hangulatai egészen lebilincselnek. Az egész köteten át oly elevenen tapintható az isteni élet egészséges, lendületes érverése, hogy szinte önkénytelenül is az a sejtésünk támad: ezek mögött a sorok mögött igen mély, intim, személyes élmények rejtőzhetnek, annyira mélyen tudják érinteni a lelkünket. Verselése is egészen keresetlen, egyéni zamatú, érzései símán folynak, sehol semmi erőszak a forma kedvéért. Akik esztétikai élvezetet keresnek, éppoly szívesen olvassák ezt a verseskötetet, mint azok, akiket inkább a lélek legbelső, személyes világa érdekel: a megváltott léleké, amelyben az Isten lakik.

Wimmer M. Anzelm O. S. M.: **A megváltás bölcső-dala.** Gondolatok a „Magnificat”-ról. Budapest, 1939. Korda kiadása. 252 lap. Ara 3.— P.

Wimmer szervita atya aszkétikus irodalmunk gazdag művelője. Mint a Boldogságos Szűz Mária fogadalmas szolgája, most a Szentszűznek, a fenséges Istenanyának dicsőségét hirdeti avatott tollal. Mint-hogy a Szentszűz örömteli himnuszának van történelmi, a mult, az ősidők küszöbét érintő, évezredek felölelő háttere, azért megrajzolja ezt a szerző, s így jobban foghatjuk fel a „Magnificat” horderejét és jobban hangolódunk, hogy a Szentszűzrel egy ütemben dicsőítsük az Urat. S valóban, ha a könyv nyomán átélmélkedjük a „Magnificat”-ot, az Ur dicséretére nyílik meg ajkunk. Az Ur dicséretére, kinek isteni arca felragyog előttünk örök szépségében és olyan közel jut hozzánk, hogy felismerjük mindazokat a kapcsolatokat, melyek hozzá fűznek és életünket irányítják. Megcsodáljuk a Szentszűz egységét teljes nagyságában és benne azt a zseniális szeretetet, amellyel Isten ezt a páratlan egységét remekművé alakította. Lejátszódik előttünk az egész történelem egész színpompájában, változatosságában és vele kapcsolatban a küzdelmes emberi élet, megcsillanva az egyéni kibontakozás lehetőségei és értékei. Mindennek végkicsendüléseként és örök betetőzéséként felvillan a dicső örökkévalóság. — A mai nehéz napokban különösen jólesik hallani, hogy Isten öröködik fölöttünk, aki hűséges ígéréteiben.

Üzen a Kiadóhivatal:

Kérjük lapunk mélyen tisztelt olvasóit, hogy az előfizetési díjat lehetőleg az egész évre szíveskedjenek 42,881-es számú postatakarékpénztári csekk számlánkra befizetni. Mindazoknak, akik félévnél további hátralékban vannak, be kell szüntetnünk nagy sajnálattal a lap küldését.

Adományok Bogner Mária Margit nővér boldoggáavatására: Strausz Mária gyűjtése 110 P — Bleicziffer Laura gyűjtése 84 P — özv. Dettrich Jenőné gyűjtése 51 P — Cser M. Margit gyűjtése 50 P — Fekete Erzsébet gyűjtése 32'70 P — Bencsik Margit gyűjtése 20 P — özv. Maricsek Dezsóné gyűjtése 18 P — Furmann Ilona gyűjtése 16 P — özv. Vojnovits Jánosné (Sásd) 2 P — König Anaklét (Kassa) 1 P.

Új magyar könyvek

Skolaster—Czékus: **Beata nővér.** A leglükettebb regénynél érdekesebb ez az apáca-életrajz. Fényes bizonyíték, hogy korunk is gazdag szentéletű egyénekben. Ára 3.40 P.

Wimmer M. Anzelm O. S. M.: **A Megváltás bölcsődala.** Gondolatok a Magnificatról. Csodálatosan szép konferenciabeszédek a Szűzanyáról. Gyönyörű képek díszítik a könyvet. Ára kartonkötésben 3.60 P, kötve 5.20 P.

Ervin Gábor dr.: **Veni Sancte — Te Deum.** A beszédek témáját a diákélet örömeiből, bánatából veszi. Sok ötlet, példa van benne. Diáklányokkal foglalkozóknak nagy érték. Ára 2.— P.

Dr. Kunz—Dr. Nagy József: **A pap és a rózsafűzér.** Kis zsebalakú, papoknak való füzet. Célja: a még szorosabb kapcsolatot az Istenanya és a papi lelkek között. Ára —.30 P.

Wimmer M. Anzelm O. S. M.: **A liturgia tüzeiben.** Gondolatok a liturgikus életalakításról. Pompás kis kézikönyv. Füzve 3.— P, kötve 4.20 P.

Tomka Ágoston S. J.: **Modern hitvédelmi kérdések.** A mai sok ellentmondástól hemzsegő világban nagyon időszerű ez a könyv. Egyszerűen és világosan ver vissza minden hit elleni támadást. Érvei meggyőzőek. Ára kartonkötésben 3.— P, kötve 4.50 P.

Jézus Szíve kisanptár az 1940-es évre. Gyermekeknek, főleg szivgárdistáknak igen jó. Ára csak 30 fillér.

A lovag bosszúja. Regény a kereszteslovagok korából. Ára 1.— P.

Plus S. J.—Uhl Antal: **Szerzetesnői elmélkedések.** A „Papi elmélkedésekhez” hasonló rövid, de értékben gazdag elmélkedések Istennek szentelt személyek számára.

Dr. Czapik Gyula veszprémi püspökről képek:

Barna fényképkivitel, 30×40 cm, hatféle változatban (püspöki ruhában és reverendában) darabonként keret nélkül P 2'—, kerettel 5'60, 6'—, 7'50, 9'50 árban

Barna fényképkivitelben, 25 33 cm, keret nélkül P 1'50, kerettel 3'90, 4'50 árban

Levelezőlap, fekete fénykép keret nélkül P —.20, kerettel P 1'20 árban

Októberi lelkiolvasmányul:

P. Wimmer: A MEGVÁLTÁS BÖLCSŐDALA
Gondolatok a Magnificatról. Ára P 3'60

P. Csávossy S. J.: AVE MÁRIA
A nagynevű aszkétikus író remekszép Mária-beszédei. Ára füzve P 3'50, kötve 5'—

Monsabré—Horváth: RÓZSAFÜZÉR TITKOK I—II.
Két sorozat elmélkedés a szentolvasó titkairól. Világhírű. Füzve P 2'40, kötve 3'60

Meschler S. J.—Rozmán: NAGYASSZONYUNK VIRÁGOSKERTJE
Buzdítás és útmutatás a szentolvasó imádkozására. Ára P 1'—

Marton O. P.: SZÜZ MÁRIA DICSÉRETE A RÓZSAFÜZÉRBEN I—II.
Ára P 4'—, Több neves szerző összegyűjtött beszédei. Külön is kapható a P 2'— árban

RÓZSAFÜZÉR AJTATOSSÁG
képben és szentírási idézetekben. Ára P —'25

Dr. Kunz—Dr. Nagy: A PAP ÉS A RÓZSAFÜZÉR
Csak papoknak való kedves kis buzdító a szentolvasó imádkozására. Ára P —'30

A SZENTOLVASÓ TITKAI
imakönyvbe való képeken, imával, színes kivitelben 80 fillér, matt kivitelben 30 fillér. Magyar és német nyelven.

Szülők, nevelők, előljárók, vezetők, főnökök
egyaránt hasznát veszik:

Bérulle:

A lelkivezetésről

című kis műnek, melyet dr. Ervin Gábor fordított magyarra. Szent Vince lelkiatyja e kis művében nem kevesebbet, mint: a lelki nevelés alapvető pedagógiáját adja. Ára 60 fillér

Az Istenanya ajkáról elhangzott fenséges imáról: a **Magnificatról** elmélkedtet P. Wimmer Anselm O. S. M.:

A Megváltás bölcsődala

című, mesterien szép, lelket megfogó, a Szűzanya iránti ellenállhatatlan szeretetre gyullasztó művében. Ára díszkötésben P 5'20, kartonkötésben 3'60

Életet életért. Elbeszélés a hindu missziók első idejéből. Ára 1.— P.
Somorjay F.: Tanuljunk könnyen, gyorsan franciául. A francia nyelv alapos elsajátításának könnyű és gyors módszere mindenki számára. Függelékben szójegyzék és megfejtés. Ára 6.— P.
Csibe Károly: A jóságos királykisasszony keresztje. Szent Erzsébet-szindarab kisleánykák részére. Előadási joggal —.80 P.

Néhány elsőrangú elmélkedési könyv:

P. Müller Lajos S. J.: Elmélkedések az év minden napjára sorozatából eddig megjelentek: Harmatozzatok egek! Ára 3.60 P. **Példát adtam nektek.** Ára 3.60 P. **A kereszt iskolája.** Ára 2.50 P. **A kereszt diadala.** Ára 4.— P. **Szeretett minket.** Ára 3.60 P. — „Tanuljatok tőlem” előkészületben és még 2 kötet van tervbe véve.
Dr. Czapik Gyula: Könyörülj rajtuk, Uram! Harminc elmélkedés a tisztító tűzben szenvedő lelkekről. Teljes novemberi imakönyv, mert szentmise, keresztút, olvasó, búcsúimák, gyónás- és áldozási rész is van benne. Ára kartonkötésben 1.20 P, kötve 2.— P.

Új német könyvek

Karl Adam: Kirchenmüdigkeit? Ára 1.49 P helyett 1.12 P.
M. Laros: Katholischer Glaube. (Mi a katolikus hit s mi nem?) Szó van benne a kat. fogalmak összetévesztéséről, az Istenhitről, Krisztus-hitről, a pápa csalhatatlanságáról stb. Ára 5.45 P helyett 4.09 P.
H. Jone: Gesetzbuch des kanonischen Rechtes. Ára 18.15 P helyett 13.64 P.
H. Erskelenz: Unseres Herrgotts fröhliche Schar. Ára 5.28 P helyett 3.97 P.
Hilker: Friede sei mit Euch? (Elsőáldozó előkészítésére.) Ára 2.31 P helyett 1.74 P.
H. Haluschka: Noch guter Ton? (Illemszabályok.) Ára 5.78 P helyett 4.34 P.
G. Dolezich: Kleine Lebensbücher der jungen Kirche. Eddig 6 kb. 34 oldalas, zsebalakú könyvecske jelent meg fiatal leányok számára a következő címekkel: Jungmädchen und Freude, Jungmädchen und Beruf, Jungmädchen und Persönlichkeiten, Jungmädchen und Mode, Jungmädchen und Körperkultur, Jungmädchen und Schönheit. Ára darabonként —.50 P.
O. Mosshammer: Werkbuch der religiösen Mädchenführung. Band III. Ziel aller Wege und alles Lebens. Ára 9.90 P helyett 7.44 P.
Herders: Bibelkommentar. Die Heil. Schrift für das Leben erklärt. Die Makkabäerbücher. Das Buch Job, erklärt v. Herman Bückers. Ára 23.76 P helyett 17.86 P.

Olvasók:

fehér színben és színes kivitelben: 24, 30, 36, 44, 50, 56, 70, 78, 80 fillér és 1.—P-s árban,
fekete faolvasók: 40, 56, 68, 78, 86, 90 fillér és 1'30, 1'80, 2'— P-s árban,
barna faolvasók 68, 78 fillér és 1'—, 1'20 P-s árban,
fekete kókusz olvasók: 1'20, 2'—, 2'50, 2'80, 3'— 4'—, 5'50 P-s árban,
ritkára fűzött olvasók: 1'10, 1'20, 3'—, 3'60, 4'— P-s árban,
gyöngyházolvasók: —.80, 1'20, 2'—, 2.50, 2'60, 3'—, 3'50, 3'60 P-s árban

Gyönyörű bőr és fém olvasótokok dús választékban, olcsó áron kaphatók.

Imakönyvek:

Férfiaknak:

Elsőrangú kis zsebalakú imakönyv:

Férfimakönyv

Irta: **Dr. Czapik Gyula püspök**

Hajlékony kötésben P 1'40, vászonkötésben P 2'—, bőrkötésben P 4'50 és 5'50

Férfiaknak, nőknek egyaránt igen alkalmasak:

P. Bangha Béla S. J.:

Imakönyv

a művelt katolikusok részére. Olcsó bőrkötés P 3'60, 5'40, kecskebőr P 10'— és 11'—

Prohászka püspök:

Szentlélek hárfája

Vászonkötés P 6'50 és 7'50, finom bőrkötésben P 13.50 és 15'50

P. Soós Antal: KÁRMELHEGYI RÓZSABIMBÓ P 4'—

P. Böle: RÓZSAFÜZÉR KIRÁLYNŐJE P 3'60

Sík—Harmath: SZENT VAGY, URAM

10, 14, 36, 56 f és 1'50, 2'—, 4'—, 6'— P-s árban.

Öntudatos, mély kegyelmi életet sugároz a lelkekbe korunk egyik legnagyobb hittudósának

Garrigou—Lagrange-nak könyve:

A megkezdett örökélet,

melyet Ervin Gábor dr. fordított magyarra. Földi mennyországba vezet: mert a teljes kegyelmi élet mennyországgá teszi a lelket. Hogy milyen úton és áldozatok árán, — erre ad ez a könyv feleletet.

Ára izléses kartonkötésben P 2'—

A könyvek megrendelhetőek a Korda könyvkereskedésében, Budapest, VIII., Mikszátf Kálmán-tér 4. szám.

pál györgy₃₄

Utunk

A lelkiélet havi folyóirata

A tartalomból:

Gausz Tibor S. J.: Haldí, hol a te győzelmed? — Csévossy Elemér S. J.: Virágok a sír-
banlokon. — Wimmer M. Anzelm O. S. M.: Az újszövetség áldozata. — Müller Lajos S. J.:
A Szentek mint emberek. — Hajdók János S. J.: A tudomány imádkozik. — Gologl
Lajos S. J.: „Az igazság megszabadít titeket!” — Irodalom.

Korda R.T. Kiadása Budapest.

„Utunk“ aszkétikus folyóirat. Megjelenik a szünet kivételével minden hó 1-én. — Felelős szerkesztő: dr. Czapi Gyula. — Kiadja: a Korda Rt. (Igazgató: dr. Czapi Gyula.) — Szerkesztőség és kiadóhivatal: Budapest, VIII., Mikszáth Kálmán-tér 4. szám. Csekkszám: 42,881. Telefon: 1—361—85. Fiókkiadóhivatal: Korda-fiók, Szeged, gróf Apponyi-utca 20. szám. — Szlovákiai főbizományos: Szent József könyvkereskedés, Pozsony. Előfizetése portóval 28 cseh korona. Romániai főbizományos: Magyar Lapok Kiadóhivatala Oradea. Str. Regele Carol II. No 5. Románia. Előfizetési ára 175 lei.

Előfizetési ára félévre 1 P 80 fill. — Egyes szám ára 40 fill.

Milyen mélyértelmű ez a szó „másvilág“, ahová ők a test korlátaiból kiemelkedve, szellemszárnyat bontva előrementek s ahová mi is utánuk megyünk. Álljunk hát halottak napján alázatos hittel mi is a másvilág zárt kapui elé! Köröttünk a sírhantok késő virágain és a sárguló lombokon incselkedve játszik a napsugár, még dalol a madár, de komoly hitünk kedveseink sírján túl is megláttatja velünk a szenvedő lelkek világát. A sejtelmektől elszorult szív, mikor a temetőterekben jár — úgy érzi, mintha a kék végtelenség partján állana. Valami megtisztult érzés, szentelt fájdalom fog el arra a gondolatra, hogy szeretteink, kiknek képe könnyeinknek kristálygyöngyében most is ott ragyog — egyidőre elszakadtak tőlünk s valahol fent, a csillagmiriádok felett egy titokzatos másvilágban élnek. Vajjon milyen világ lehet ez? Az örök igazságok fényében egy bizonyos: a tisztulásnak, fejlődésnek, vezeklésnek, elválásnak és tökéletes átalakulásnak a helye ez. A szenvedő lelkek földje, a tisztító tűz világa ez, melyen az Isten felé kívánczó elköltözöttnek nem lehet áttörni addig, míg meg nem fizette nagy adósságából az utolsó garast. Tűz-e ez, vagy nem tűz? Nem fontos! Fő az, hogy a nagy elválás, bánat, szomorkodás, másrészt a bizalom s remény mellett is a mélységes szenvedés helye. Sötét, kietlen hely, ahol a lelkek még nem láthatják meg Isten dicsőségét, szépségét, jóságát, mert még a tökéletlenség ködfátyla borul szemükre, a bűn nyomainak homálya szívük redőire.

Ha az ember nagyon szeret valakit s az meghal, a testvéri szeretet segíteni akar a Krisztus koronájából hiányzó ékkövnön: a lélekben szenvedőn. Tudja, hogy imái nem törik át az eget, de Krisztus érdemei igen! — Én mitsem tehetek, — mondogatja — de Te, öt szent sebből vérző Uram, Te sokat tehetsz! Légy irgalmas, segíts rajta, bocsáss meg neki!

Halottak hónapjában ilyen melegsívű, világító, szívük imájával, misehallgatásaikkal, áldozásaikkal, engeszteléseik érdemével az örök életbe átnyúló odatúlra: a tisztító tűzbe is átható segítő lelkektől, JÉZUS SZIVÉBE temetkező testvéreklől kér Isten igazságosságát engesztelő imát földi zarándokutunkon biztos útmutatónk, az örök célok felé vezérlő

U t u n k.

De kérünk a küzdő Egyház lelkeiért is! Kérjük lapunk barátait, önkéntes terjesztőit: tartsanak ki szeretettel az UTUNK mellett és jóbarátaik, ismerőseik körében ejtsenek egy jó szót a földi Istenországa útjait egyengető, a másvilág felé eligazító, lelkiséget sugárzó lapunk mellett! Hadd dolgozzunk minél többen azokért, akik az Úrban aludtak el, de majd egy új, szebb és halhatatlan életre ébrednek!

Halál, hol a te győzelmed?

Jeta: Gausz Tibor S. J.

Mert a halál minden embert megtámad, mindenkin győzni akar. Nincsen kivétel épp azért, mert a halál Isten nevében jött büntetés. Ezt tárja elénk a Szentírás: „A bűn egy ember által jött be a világba és a bűn által a halál és így a halál átment minden emberre!”

A halál győzelme pedig a *legkegyetlenebb büntetés*, de a legtalálóbó is. A győzelmes halál ugyanis megtöri teljesen a bűnös ellenállását, dacolását Urával, Istenével szemben. — Ebben az életben ugyanis lehet ellenállni, dacolni Istennel. Lehet Őt megvetni, parancsait lefitymálni, semmibe venni.

Valóban mennyien vannak az istentagadók! A bűnösök! A hűtlenek! Számuk légió. Mintha csapatostul el lehetne az Istent végleg intézni. Mintha a hadsereg le tudná tiporni a halált is!

Pedig nem lehet! A halállal játszani nem lehet. Amikor azt hiszed, hogy végre leráztad magadról az Isten igáját — akkor mar beléd a vipera, akkor mered rád a halál üreges szemével. Mikor azt hiszed, hogy a gazdagság, élvezet, tisztelet pótolják számodra az Istent, — akkor mint egy szívbe hatoló fulánk, nyilalik beléd a fájdalom: vége az életednek, rám vigyorgott a halál!

A halál jelenlétében a leggőgösebb ember is ágyban vonagló szánalmas féreg lesz. A halál láttára a leggazdagabb ember is kiejti ijedté-

ben markából a görcsösen markolt aranyakat — az utolsó fillérig. Így száll a sírba koldus-szegényen. — A halál lehelletére a leghitűbb világszépesség is útlatos sorvadásnak, genyese-désnek indul, úgyhogy az emberek undorral menekülnek tőle. A halál érintésére a bujaság és élvezet rabjai egy pillanat alatt kiszáradnak, bárhogy is sóvárognak a gyönyörök után!

A halál *minden ellenálló akaratot megtör!* A halál a bűnnek legkegyetlenebb büntetése. Nincs is nagyobb büntetés a földön, mint a halál.

Milyen félelmes lehetett az első ember halála, mily megdöbbenő! Ádám, Éva megzavarodva láthatták első halott gyermeküket: Ábelt. Ott szemléhették a halál erejét, kegyetlenségét — bűnük megmérhetetlen következményét! — Milyen fájó lehetett Éva halála. Mit érezhetett Ádám? Az ő bűne! Ő gyilkosa meghitt hitvesének. Mert a „Bűn egy ember által jött be a világba és a bűn által a halál!” Igaz, Éva vitte hozzá az almát, de Ádám volt a felelős! — Azután a saját halála! Mit szenvedhetett! Hiszen akkor már látta minden borzalmával a halál szörnyű pusztításait. Ő is dacolt valamikor Isten parancsával, ezért halálnak halálával hal meg!

Milyen szörnyű az édesanyának, édesapának első halottja! Milyen szörnyű a temető: csupa halott! Minden temető egy-egy kihalt város!

Szörnyű diadalt ül a halál! Legyőzött mindenkit! Még a keresztényeket is. — Még az Úr Jézust is!

És mégis! *Jézus Krisztus saját halálával legyőzte a halált!* Kitérte méregfogát. Kitépte fulánkját. Ő, a világ Világossága, rávilágított a halálra. Ebben a fényben kitetszett a halál igazi volta. Ebben a fényben úgy tetszett, hogy a halál nem is halál, csak egy egészen különös — álom.

Erre életében is többször rámutatott. Egyszer Jairus halott leányáról mondta: „Nem halt meg a leányzó, hanem csak alszik.” — Igaz, akkor kinevették. — De a meghalt Lázárnál ugyanezt mondja: „Lázár, a mi barátunk elaludt; de megyek, hogy az álomból fölkeltem őt!”

Igen! Az Úr Jézus Krisztus kegyelméből *a halál csak álom.* Rövid, felüdítő álom. Hiszen az emberek akkor fekszenek le, amikor fáradtak, kimerültek, betegek, elgyötrődtek... hogy másnap üdén, újult erővel, egészségesen, megújulva élhessék az életet...

Igy van a halálnál is. A test „elvettetik romlandóságban, feltámad romolhatatlanságban. Elvettetik nemtelenségben, feltámad dicsőségben. Elvettetik gyöngeségben, feltámad erőben. Elvettetik érzéki test, feltámad szellemi test... mert megszólal a harsona és a halottak fel-

támadnak romolhatatlanságban, és mi elváltozunk. Mert ennek a romlandó testnek romolhatatlanságba kell öltöznie és ennek a halandó testnek halhatatlanságba kell öltöznie!”

Szent Pál fölkiált és mi is fölkiálthatunk itt: „Halál, hol a te győzelmed? Halál, hol a te fulánkod?”

Ha ez igaz, akkor a halál már nem félelmetes! Akkor a halál áldott valami. Olyan áldott, mint az egészséges álom! Pedig igaz. Sőt nemcsak ez igaz, hanem igaz ez is, igaz Jézus szava:

„Én Atyámhoz megyek!” „Atyám házában sok lakóhely vagyok... *megyek helyet készíteni számotokra...* hogy ahol én vagyok, ti is ott legyetek!”

Jaj, mily gyönyörű tanítás ez! Tehát a halállal nincs mindennek vége? Tehát a halál csak álom? Tehát a siron túl van még valami? Hát igazán feltámadunk? Romolhatatlanságban? Szellemi testben? Dicsőségben? Erőben? Hát csak ugyan ennek az én romlandó testemnek halhatatlanságba kell öltöznie? És valóban az édes Jézussal leszek?

Oh akkor légy üdvözölve halál! Oh áldott halál!

Halál, hol van a te győzelmed? Halál, hol van a te fulánkod? Nem félek már tőled! Semmit sem. Egy picit sem! Sőt kívánva kívánlak! Vágyódva vágyódom utánad! Hogy ez a romlandó, beteges, senyedő test feltámadjon romolhatatlanságban, erőben, dicsőségben, halhatatlanságban...

Oh áldott halál! Oh jöjj! Nem érzed, mennyire szeretlek! Mert már én is kívánok Szent Pállal „feloszlni és Krisztussal lenni”!

*

„Uram! ha itt lettél volna, nem halt volna meg az én testvérem. Felelé neki Jézus: Fel fog támadni testvéred. Mondá neki Márta: Tudom, hogy feltámad a feltámadáskor, az utolsó napon. Mondá neki Jézus: Én vagyok a föltámadás és az élet; aki énbennem hiszen, még ha meg is halt, élni fog; és mindaz, aki él és énbennem hiszen, nem hal meg soha mindörökké. Hiszed ezt? Felelé neki: Igen, Uram! én hittem, hogy te vagy a Krisztus, az Isten Fia, ki e világra jön.”

„Aki énbennem hiszen, még ha meg is halt, élni fog!” Hiszed ezt?

Igen, Uram, én hittem!

Hiszen a távolság a hitet, a szeretetet meg nem szünteti, csak fokozza!

Ezért kívánok feloszlni és Krisztussal lenni!

Virágok a sírhantokon

Irtó: Csávossy Elemér S. J.

„Térj vissza, lelkem, nyugalmadba, mert az Úr jót tett veled. Megmentett engem a haláltól, szememet a könnyhullatástól, lábamat az elbukástól. Az Úr kedvében járok az élők földjén.” (114. zs. 7—9.)

A „Circumdederunt”-zsoltár hangjai az Egyház liturgiájában mindenkor a halálra emlékeztetnek. Minden temetésnél ennek a zsoltárnak komoly szavai ütnek meg fülünket és a gyász, a szomorúság, az elmúlás és az ítélet fölötti szent félelem és megrendültség érzelmét idézik fel lelkünkben: „Körülvettek engem a halál gyötrelmei, rám találtak az alvilág veszedelmei.” (114. zs. 3.) A zsoltár, melyből e szavak vették, a 114. zsoltár, mely voltaképp sokkal örömteljesebb, kedvesebb szavakkal kezdődik, mint amilyeneket az előbb idézettek sejtetnek. „Szeretem az Urat, — így kezdődik — mert meghallgatta könyörgésem szavát.” (1. vers.) A vége hasonlóképp kedves és lelki békét, örömet sugárzó, amint legelején vezérmondattunkban idéztük: „Térj vissza, lelkem, nyugalmadba, mert az Úr jót tett veled.”

A zsoltár tulajdonképp a babiloni fogság után élő zsidó nép háláját fejezi ki, hogy Isten a halál földjéről, Babilonból kiszabadította és ismét az élők földjére, az ígéretföldjére helyezte át. Az Egyház a zsoltárt átvitt értelemben a halálra és a haláltól való megszabadulásra alkalmazza az örökkévalóságban. Nemcsak a „Circumdederunt” komor hangjai, hanem a „Convertere anima mea in requiem tuam” szelíd, biztató, megnyugtató szavai is az Egyház ajkain egyaránt földi elköltözésünkre vonatkoznak.

November hava az Egyház liturgiájában, a hívek lelkében és a jámborok elmélkedéseiben a halál és a sír, az elmúlás és az örökkévalóság, a lélek túlvilági tisztulása és a boldog örök élet gondolataival van telítve. Ezeket a gondolatokat akarjuk a zsoltár imént idézett szavai alapján átélmélni.

A halálnak mondhatni három megtekintése van: az egyik félelmetes, a másik ösztönző, a harmadik boldogító. Félelmetes a halál a földhöz ragaszkodók számára, ösztönző azok számára, akik az érényben komolyan előrehaladni törekednek; boldogító azok számára, akik már a földön Istennel egyesült életet élnek. A halálnak boldogító oldalát akarjuk ma megtekinteni: „Térj vissza, lelkem, nyugalmadba, mert az Úr jót tett veled.”

A halál tehát az Úr jótéteménye, mert annak, aki az Úrban hal meg, osztályrészül jut az, amiért az Egyház naponként könyörög, amikor az elköltözöttek lelkéről megemlékeznek: „Adj nekik, Uram, örök nyugodalmat és az örök világgosság fényeskedjék nekik.” A földi élet viszonyosságai, küzdelmei, próbái, harcai, kísértései után megleli a lélek azt a békét és nyugalmat, melyet többé senki sem vehet el tőle. Ez az a jótétemény, mely Isten részéről a halálban rejlik. Ezt részletezik a zsoltár következő versei: mert „megmentett engem a haláltól, szememet a könnyhullatástól, lábamat az elbukástól”. Ez a jó halálban rejlő hármasság: megment magától a haláltól, mert ezentúl halhatatlanná tesz, mintegy halállal győzzük le a halált; megszabadít a földi bajoktól, melyek könnyeink hullását okozzák; megment a bűn veszedelmétől, az elbukástól. A befejező vers vége erre a jó, szent és boldog halálra való előkészületet jelöli meg mint gyakorlati következtetést az előbbiekből, ha t. i. a jó halál kegyelmét el akarjuk nyerni: „Az Úr kedvében járok az élők földjén” — ugyanis jó, Istennek tetsző étellel készülök a jó halál kegyelmére. Viszont „az élet földjén” a mennyországot is érthetjük s akkor ez a boldogság betetőzését jelenti: a haláltól, a földi bajoktól s a bűntől való megmenekülés után a múlhatatlan élet hazájában dicsőítem Istent és tetszem neki.

Szemléljük tehát a halált: mint a halhatatlanság kapuját, mint a földi bajoktól való megszabadulást, mint a bűntől való megmenekülést.

A halál után kezdődő túlvilági életnek első boldogsága a mulandóság megszűnése. Szent Ágoston szerint nem lehet ott igazi és teljes boldogság, ahol nem örökké tartó az, ami boldogságunkat okozza. Lássuk, mi minden örvendeztetheti meg e földi életben nemes, Isten előtt kedves és megengedett módon szívünket, s lássuk, miként van mindez alávétve a mulandóság törvényének. Mi okozhat nekünk e földi életben igaz és szent örömet?

1. A teremtett világ szépsége, nagysága, változatossága, rendezettsége a tiszta lelket örömmel hangolja, Teremtőjéhez emeli. A természetben uralkodó törvényszerűség, az összefüggések és a harmónia, mely a Szentírás szavai szerint mindent mérték, súly és szám szerint rendez el (Bölcs. k. 11, 4.), a kutató elme örömét, gyönyörködését képezi. Newton, Linné és más nagy tudós és hívő szellemek nem is tudtak betelni a ter-

mészetben tapasztalt törvényszerűség és szépségek csodálatával. Kepler mondja Madáchnál: „*Ó tárd ki, tárd ki, végtelen nagy ég, rejtélyes és szent könyvedet előltem: törvényedet ha mármár ellesem, felejem a kort és mindent körülem. Te örökös vagy, míg az mind mulandó, Te felmagasztalsz, míg amaz lesujt.*” De Kepler, vagy jobban mondva Madách téved, mert ez az egész nagy és mérhetetlen mindenség egyúttal a mulandóság félreismerhetetlen jeleit hordja magán. Nemcsak, hogy az entrópia elvének alapján hőhalálról, minden mozgás és élet megszűntéről szól a tudomány, hanem a mindennapi élet is állandóan hervadásról és halálról tesz tanúságot, minden tavaszt és nyarat az ősz s a tél követi, és „*amilyen a levelek sarjadéka, éneklő már Homeros, olyan az embereké is: a levelek közül emezeket a földre szórja a szél, amazokat a viruló erdő életre kelti tavasz idején; így az emberek sarjadéka is, emez születik, amaz meg elmúlik.*” Sirák fia pedig majdnem ugyanazokkal a szavakkal mondja: „*Minden test, mint a néma megjavul, és mint a fakadó levél a zöldelő fán. Némelyek kihajtanak, mások lehullanak; úgy a test és vér nemzési is, egyik véget ér és másik születik.*” (Sir. f. 14.)

Vagyis nemcsak a mindenség, a természet, melyet örömmel csodálunk és élvezünk, hordja magán a mulandóság bélyegét, hanem érzékeink maguk, melyekkel azokat megismerjük és élvezük, szintén a mulandóságnak és enyészetnek vannak alávetve: szemünk fénye kialszik, fülünk elhal — már sokszor az életben is, de biztosan a halálban. Sőt már földi ittlétünk tartama alatt is a sok munka, gond és foglalkozás, a harc és küzdelem az életért nem enged nekünk időt arra, hogy mindazt élvezzük, ami szépet a természet magában rejt. El is tompul maga az érzék és a lelki befogadó képesség a sok nagyon is reális foglalkozás közepette, és a legtöbb ember érzéketlenül halad el a természet szépsége mellett.

Szóval sok az akadály, hogy az ember igazán élvezze a természet s a mindenség szépségeit, melyeket Isten azokban elrejtett, hogy az ember lelkét magához emelje, sőt mindez s maga a felfogó érzék is mulandó és elhal. Röviden: „*nincs maradandó lakásunk a földön, hanem a jövődőt keressük.*” (Zsid. 13, 14.) Az ember lelke vágyódik valami után, ami soha el nem múlik: múlhatatlan, örök szépség és nagyság után, melytől halál és az enyészet már meg nem foszthat. Ennek akkor jutunk birtokába, ha a mulandótól, a jelenlévőtől megfosztott a halál. Így lesz a halál az élet kapuja, s a halál által jutunk a halhatatlanság birtokába.

2. Az öröm bőségesen folyó forrása lehet az ember számára kint a világban a *család*. Isten maga magasztalja Szentlelke által a forrást, melyet keze megnyitott s melyből az élet legneme-

sebb és Istennek tetsző örömei fakadnak a világban élő ember számára. „*Mind boldog az, aki féli az Urat, — zengi a 127. zsoltár — és az Ő utain jár! Élvezed akkor kezed munkáját, boldog vagy és dolgozod jó leszen... Fiaid, mint az olajfacsemeték veszik majd körül asztalodat.*”

De mily hamar borul gyászba a család, mily hamar áll üresen egy-egy hely, melyet előbb a szerető édesanya vagy édesapa vagy gyermek vagy testvér töltött be! A halál keze kiragadta őket szüleik, gyermekeik, testvéreik karjai közül. Hányszor halljuk a panaszt, hogy az együttlét boldog évei után oly hirtelen csapott le a halál csontos keze és törte át azt a láncot, melyet a szeretet fűzött s mely összekötötte a család tagjait.

Család a szerzet is. Nagy örömet jelenthet az együttlét a testvérekkel. Nem hiába idézik a zsoltár szavait a szerzetes közösségekre, melyekben az igazi testvéri szeretet honol: „*Ime, mily jó és mily gyönyörűsége, ha együtt laknak a testvérek.*” (132. zs.) S bár nagyban különbözik a szeretet, mely a szerzet tagjait egymáshoz fűzi, még a keresztény felfogású családok szeretetétől is, mert emez inkább természetes, amaz természetfölötti, s a szerzetben inkább örülnek, ha valaki végső célját, Istent megtalálta, mint sem hogy szomorkodnának, azért mégsem ellenkezik ezzel a természetfölötti szeretettel, hogy szeretett rendtársainkat, testvéreinket, akik elköltöztek, némileg nélkülözzük. Sőt bizonyos közhelynek lehet jele, ha azt, aki még pár hónappal ezelőtt köztünk élt, járt, dolgozott, példát adott, vigasztalt s hirtelen elköltözött, egyáltalában nem nélkülözzük, sőt el is feledjük. Az elköltözés fölötti, természetfölötti öröm erény, de a közönyösség fogyatkozás. Hiszen nem gondolható el, hogy Szent Benedeket, Szent Ferencet, Szent Ignácot, Xavért nem nélkülözték volna valamiképp társai, mikor Isten őket magához szólította. Ezt feltételezve mondjuk, hogy a testvéri együttlétekből fakadó öröm sem állandó, hanem elmúlik azzal, akinek társasága nekünk ezt az örömet adta, nem is szólva a változásokról, melyeknek ez az öröm már a földi életben is alá van vetve.

Az emberi lélek pedig a változatlan együttlét, a barátság és szeretet meg nem szűnése után vágyódik, szeretet után, mely el nem múlik, barátság után, mely meg nem szakad s ennek a szeretetnek és barátságnak ismét akkor jutunk birtokába, ha a halál szétszakította a szeretet és barátság csak múló, nem örökkétartó szálait, hogy megkösse azokat, melyeket már sem halál, sem mulandóság szét nem szakíthat.

3. Nem csekély örömforrás az ember számára a *munka* s a munka eredménye, a *siker*. Tervek, melyeket az ember sző, ha a megvalósulás valószínűsége kíséri azokat, maguk is az öröm forrása, s annál inkább, ha szemmel látjuk megvalósulásukat.

De mily hamar rontja le ebbeli örömlünket is akár csak egyetlenegy komoly háborús lehetőség, aminőt az utolsó hónapokban is tapasztaltunk. Oly hamar szétfoszlik minden emberi terv, és már-már látjuk ily alkalomkor, hogy az emberi elgondolások és alkotások üszkös romjai fölött haladunk el. És a betegség, a munkaképtelenség? Nem is kell hozzá a halál, hogy a most említett örömlök mulandóságát megtapasztaljuk.

Az ember pedig a változatlan szereti, azt az alkotást, melyet az idő foga meg nem rág. Ezzel dicsekszik már Horatius is, bár nem igazsággal: „*Iti ül már a szobor s túltesz az ércen is, túl a piramisok szertelen ormain, melyet meg nem emészti a szakadó eső, nem dül szét a veszett északi fergeteg, sem a röpke idő s évek örök sora.*” De a valóságban ezt kívánjuk, ez után vágyunk mindnyájan s ehhez az örömlhöz is csak a halál kapuja vezet el; a halál, mely mindent leront, olyant épít, ami soha többé el nem múlik.

4. **Tudomány és művészet** sok ember számára nemes öröml forrásai. De mennyire korlátozottak e tekintetben is a földi lehetőségek! Omár hadai egy nap alatt elpusztították az alexandriai könyvtárt, a tudósok kincsét. Alarik serege a klasszikus kor remekeit dúlta szét. A spanyol kommunisták évszázadok legszebb alkotásait tették a lángok martalékává. Hány tudós iratai, hány művész alkotásai pusztultak el egyetlenegy napon, egy egész élet munkájának gyümölcse, az alkotónak életében, az alkotónak szemeláltára! S nem egyszer a tudományos kutatások, a művészi alkotások delelőjén kell az alkotó, a kutató szellemnek sirba szállni. Itt is áll: az ember öröml alkotások után vágyik. De ez a lehetőség is csak a halálon túl nyílik meg számunkra: csak a halál adhatja meg a múlhatatlanság patináját.

5. **Jót tenni másokkal** a legnemesebb örömlök egyike. De ha nem lehet? — Az erény után való törekvés, az erény élete maga, az erényes élet célja — Isten, az Ő birtoklása és élvezése, ez a földön elérhető örömlök legnagyobbika. De hány-szor borul homály az Isten tiszta látása s a benne való boldogságra! Hány-szor borítja gyarlóságaink

köde erényes törekvésünkre a fátyolt, Istent magát pedig csak a halál árán birtokolhatjuk egészen. Azért köszöntötte Szent Ferenc a halált: Halál testvér, Isten hozott!

„*Megmentett engem a haláltól*”, vagyis a halál által juthatok csak a halhatatlanság birtokába. De „*szememet is megmentette a könnyhullatástól, lábamat az elbukástól*”. Ez a jól ismert halál további boldogsága s jótéteménye. A halál megment a földi bajoktól, melyek a könnyhullatást okozzák s a bűn veszélyétől, mely oly könnyen a bukást idézi elő. Vannak könnyek, melyeket a testi, és könnyek, melyeket a lelki fájdalom facsar ki szemünkből. Mindezt egyszerre s mindenkorra elveszi tőlünk a halál. Megszabadít a bűn halálának lehetőségétől s az örök könnyhullatás veszélyétől, megszabadít Isten s felebarátunk kisebb megbántásaitól, melyeket gyarlóságunk földi életünkben szeretünk nagy fájdalmára állandóan elkövet — s mindezt boldogság annak, aki szeret és gyűlöli a bűnt.

Még jobban kidomborodik azonban előttünk a halálban rejlő jótétemény, ha a múlhatatlanság pozitív oldalát tekintjük, vagyis azt nézzük, mit hoz számunkra a halál. A halál után is van szépség, van megismerés és tudás, van szeretet és barátság, van égi zene, öröml és boldogság. Hiszen minden jónak együttes és múlhatatlan birtoklása, ez a mennyei boldogság. Ezt nyitja meg számunkra a jó, a szent halál. Azért mondja Szent Pál: „*Szem nem látta, — mondja a Szentírás, fül nem hallotta, ember szívébe föl nem hatolt, amiket Isten készített azoknak, akik Őt szeretik.*” (I Kor. 2, 9.)

A szeretetnek és boldogságnak ezt a múlhatatlan, soha ki nem apadó, soha meg nem fogyatkozó örömlét nyitja meg számunkra a jó, a szent halál kapuja. Azért mondhatjuk teljes igazsággal a jó halálról: „*Térj vissza, lelkem, nyugalmadba, mert az Úr jót tett veled.*” S ezért mindig „*az Úr kedvében járok az élők földjén*”, hogy lelkemet erre a boldog pillanatra elkészítsem.

A sírhantokon fakadó virágok ezek a november havi gondolatok.

Az újszövetség áldozata

Gondolatok a szentmiseáldozat liturgiájáról

6. A szakrális hely.

Az újszövetség áldozata a mellözhetetlen kivételektől eltekintve, az Isten házában, a templomban teljesül be. Az Eucharisztia és az eucharisztikus áldozat a templomot szakrális helylyé vagy

térre változtatja át és kiemeli azon épületek színes tömegéből, amelyek közömbös, profán célt szolgálnak.

A templomnak, mint szakrális helynek megvan a sajátos tulajdonságai. Ezeknek közelebbi ismerete lényegesen hozzájárul ahhoz, hogy na-

Irtá: Wimmer M. Anzelm O. S. M.

gyobb lendülettel használjuk fel azon előnyöket, amelyekkel a szakrális hely lelki életünk fejlődését fokozza.

Egyike ezen tulajdonságoknak a *szakrális cselekmény kegyelemteljes gazdagságát és történetét kidomborító hangulat*. Ez, mint tudjuk, nagy szerepet játszik a liturgikus történet átélésében. A szakrális cselekmény kegyelmet közvetít. Ennek megtermékenyítő kihatása annál nagyobb, minél befogadóképesebb a lélek és alkalmasabb a talaj, amelybe jut. A befogadóképesség a hangulattal szoros összefüggésben van: minél megfelelőbb ez és minél tökéletesebben símul hozzá a szakrális történet körülöngő atmoszférához, annál nagyobb az együtemű együttcselekvés, annál ruganyosabb a lendület és tágabb a kegyelemre vonatkozó befogadóképesség.

Ami a hangulatot illeti, a szakrális hely az az eszköz, amely annak alakításában alapvető szerepet játszik. Elsősorban *atmoszférát* teremt, amelyet egybeült hiába keresünk. Ennek lényegét én abban látom, hogy falait valahogyan áthatotta az imádkozó tömeg istenközelsége. A fohász ugyan égnek szállt, de valami ott maradt belőle a szent falak között. Ez több, mint a levegőben terjengő tömjénfüst megszikkadt illata és a kialudt gyertyaláng szaga. Itt a „szentek közössége” nyomaiba lépünk s megmagyarázhatatlan módon érezzük azok erejét, jelenlétét, akik a templom falai között éltek át legszebb természetfeletti élményeiket. Már nincsenek itt, testük talán a sírhant alatt porlad, de valahogy mégis itt maradtak, hogy segítsenek rajtunk és pusztá emlékükkkel, láthatatlan jelenlétükkel fokozzák imádságunk tüzét.

A szakrális hely egy másik tulajdonsága az *összpontosító kihatás*. Ezalatt azt értem, hogy látogatóit mindentől elvonatkoztatja, távol tartja, ami nem illik bele a szakrális cselekmény folyamatába. Mi sem tudjuk, hogy hogyan, de elfeledtetni velünk a mindennap szürkeségét, a földi lét keserveit, az emberi törekvés kudarcait és a létért folytatott küzdelem csalódásait. Valahogy kiszakít önmagunkból és oly környezetbe illeszt bele, amely szintén a miénk és mégis felettünk áll, szintén jelen és mégis a jövő boldog ígéreteihez tartozik, szintén időhöz kötött és mégis örökkévaló és teljesen független az idő szeszélyes változékonyságától. Aki a kihatás bűvkörébe jut, az egy egész más világba kerül bele. Ennek a levegője tisztább, a megmozdulása lendületesebb, az élménye valószínűbb és a törekvése termékenyebb. Mindenesetre különbözik a megszokottól és felette áll annak, amelybe természetünknel fogva beleszülettünk.

Az összpontosító kihatás következménye a liturgikus élmény elmélyülése, a szakrális cselekménybe való tökéletesebb bekapcsolódás és az a kifinomult visszhang, melyet a mindezt kísérő kegyelem vált ki lelkünkben.

Ügyszintén érdekes tulajdonsága a szakrális helynek a *tér megszentelése*. Ezt egyszerűen az-

által éri el, hogy van, létezik és megtöri a tér profanizálása, sok esetben megszenteltetését folytonosságát. A teret a Teremtő alkotta, de nem azért, hogy visszaéljünk vele és oly folyamatok, történések és célkitűzések szolgálatába állítsuk, amelyek az Isten eredeti elgondolását hiúsítják meg és teszik nevetség tárgyává. Ez pedig, ami a tér felhasználását illeti, nem ritkán történik meg. Ellenkezőleg, oly méreteket ölt, hogy jogosan beszélünk a tér profanizálása folytonosságáról. A szakrális hely egyik főérdemét abban látom, hogy ezt a folytonosságot töri meg, aminek rendkívüli jelentősége van. Mert a folytonosság megszüntével már nem lehet szó általánosságról. A szakrális hely pusztá létezése által van valami a térben, ami szent és szeplőtelen és ami kiegyensúlyozza a profanizálás túltengéseit és jóváteszi a megszenteltetés égbekiáltó vétkeit. Ha egy maroknyi igaz megmenthette volna Szodomát a végleges pusztulástól, akkor a teret megszentelő szakrális helyek sokasága elég erős ahhoz, hogy visszatartsa Isten büntető karját, amely ezek hiányában kénytelen volna lesujtani, hogy széjjelmorzsolja a megszenteltetés, céljának immár meg nem felelő teret.

A szakrális hely, a templom küszöbét nem lehet átlépni a nélkül, hogy ne éreznénk, mennyire más világba kerültünk és *mily kicsi a távolság és vékony a fal, amely az ittlétet az örökkévalóságtól választja el*.

Kár azokért, akik ezt nem tudják és nem nyitják ki a kaput, amelyen keresztül mi keresztény katolikusok a mindennap viharos sötéteje elől az örökkévalóság ragyogó derűfényébe menekülünk.

7. A szakrális stílus.

A szakrális hely, a templom, mint a szakrális cselekmény körülkeretezése, feltételezi a szakrális stílust, melynek minden kétségen kívül álló küldetése van.

A szakrális hely nemcsak falak által meghatározott tér, melynek keretén belül a szakrális cselekmény történik. Ennél több, mert célszerűsége, küldetése az említett folyamat, a szent cselekmény körülkeretezésében áll. Ennek következtében harmóniában kell lennie azzal a légkörrel, amely ezt körülöngi s bizonyos módon illusztrálnia kell az általa körülkeretezett történet. Egy szóval a szakrális helynek is megvan a maga szimbolikus hivatása, ami benső dinamikát és annak megfelelő kifejező erőt tételez fel.

A kifejeznivaló és a vele együtt járó kifejező erő szolgálatában a különböző stílusok állanak, amelyek a maguk eszközeivel domborítják ki és közvetítik azt, amit a szakrális helynek hivatászerűen kifejezésre kell juttatnia.

Ami a szakrális stílust illeti, meg kell jegyezni, hogy annak változatossága csak bizonyítéka annak a termékenységre és ruganyos elevegenségre, amely a liturgiát jellemzi és egy és ugyan-

azon gondolatot a legkülönbözőbb módon tudja kifejezni.

A stílusok, főleg ami a szakrális helyet illeti, mindig egy és ugyanazon gondolatot fejezik ki: az Isten háza, a templom a mennyei birodalom, az örökkévalóság előképe. Fő törekvésük abban áll, hogy ezt az igazságot szemléltessék és a templom architektúrális vonalvezetését úgy irányítsák, hogy az az Isten országa pazar szépségeit jelképezze. A különbség csak abban áll, hogy minden stílus a maga kifejező eszközeit használja fel s a saját elgondolásának megfelelő vonalvezetést alkalmazza.

Erre, s csak így magyarázhatjuk a különböző stílusokat, az egyes korszakok gondolkodásmódja, lelki világa és jellegzetes felfogása döntő befolyással volt. A barokk korszaka egész más fogalmat alkotott magának a mennyei birodalom szépségéről, mint a csúcsives, karsú íveléssel magasba szökellő gót stílus építómestere, vagy a bolt-hajtásos román stílushoz hozzászokott keresztény. A különböző stílusok az egyes korszakok felfogását tükrözik vissza s hű visszfénye annak a lelkületnek, amely ezeket az idöket jelképezi.

A különböző stílusokat illetőleg csak annyit, hogy mindegyikük kiváló mestere a vonalvezetésnek. Kifejező erejük fősúlyát én ebben látom s csodálattal kevert elismeréssel hajlok meg az előtt a fölény előtt, amelyek a merev vonalak párhuzamaiba, keresztezésébe és kölcsönös kiegészítésébe annyi gondolatot és plasztikus kifejező erőt tudtak beleszorítani. Mert az érdemet nemcsak abban kell látni, hogy a holt anyagot elevenítik meg s állítják a liturgia fennkölt szolgálataiba, hanem abban is, hogy lelket visznek a vonalakba, a dimenzióba és az egészet: anyagot, vonalat, dimenziót a legmagasztosabb kifejezés szolgálataiba kényszerítik.

A stílusnak, amely a szakrális helyet oly magasztossá és a mennyei Jeruzsálem előképévé varázsolja, az a tulajdonsága is megvan, hogy a lelket neveli és neki saját gondolatvilágát közvetíti. Ennek azért kell nagy jelentőséget tulaj-

donítani, mert a léleknek erre az irányító, tökéletesítő, magasabb régiókba magával ragadó nevelésre szüksége van. A vallásos gondolatot, melyet a kinyilatkoztatás, az Isten ígéje közvetít, ki kell egészítenie, meg kell elevenítenie, közelebb kell hoznia a stílusok által formába öntött és így szemléltető szerepre hivatott anyagnak. Ami a gondolatban túlságosan elvont, a misztériumban, a hittitokban túlságosan magas, tehát alig megközelíthető, az a vonalak bámulatos plasztikájában, az általuk megelevenített anyagban kézzelfoghatóvá, legalább is megközelíthetővé, érzelmileg átélhetővé válik. Ennek háttere a csodálatraméltó dualizmus, kettősség, ami anyagot és szellemet, két anyira különböző dolgot egy egyénbe tömörít össze és megalkotja az embert.

Befejezésül még egy megjegyzést a manapság oly sokat és oly kevés hozzáértéssel vitatott újkori stílusról. Azoknak, akik teljes egészében elvetik, csak annyit mondhatok, hogy helytelenül cselekednek, mert a mai stílus a mai kor lelkületének visszfénye. Mint ilyen nem lehet kiforrott és így még nem mondotta ki az utolsó szót. A fejlődés áradatában áll és annak minden jelét, minden gyarlóságát és minden előnyét magán viseli. Elvetni éppoly kevésbé van jogunk, mint nem vethetjük el a modern gondolatot. Az egyedüli helyes beállítás, közreműködni azon, hogy a legújabb stílus megtalálja a megoldást és plasztikusan fejezze ki a mai ember gondolatvilágát. Azoknak pedig, akik a modern stílust elfogult túlzással istenítik, csak azt válaszolhatom, hogy a mai kort jellemző józan, higgadt tárgyilagosság szelleme szerint nem szabad a nyilvánvaló tökéletlenségeket és a közismert túlzásokat elhallgatni. E helyett inkább azok kiküszöbölésére kell törekedni.

A stílusok, melyeknek számtalan remekművet és ami még fontosabb, számtalan páratlan vallásos élményt köszönhetünk, Isten dicsőségét szemléltetik és teszik számunkra a szakrális helyen hozzáférhetővé.

(Folytatjuk.)

A Szentek mint emberek

Lelliszi Szent Kamill (1550—1614)

Nem volt soha semmiféle eset, ami kétségbe ejtette volna.

Jellemző reá a következő kis epizód is:

1590-ben nagy volt Rómában az éhínség, amelyet még csak fokozott a szokatlanul szigorú tél hidege is. Kamill kórháza udvarán éppen meleg ruhát osztogatott. A megsegített szegények közül kettő mindjárt félrevonult és a kapott ruhát egyik a másiktól koc-

Jrta: Müller Sajos S. J.

kán elnyerte. A nyerő pedig ugyanazt, egy harmadiknak pénzért tovább adta. Erre aztán futásnak eredtek, nehogy léhaságukat felfedezzék és miatta szégyenkezniök kelljen. Kamill mindjárt észrevette a dolgot, tudta, miről van szó, hiszen az ilyesmiben bő tapasztalatai voltak. Utánuk iramodott és visszavezette őket. Erre másik ruhát adott a vesztő játékosnak, mintha semmi sem történt volna. A többiek csodálkoztak ezen és szemrehányást tettek neki, hogy az adakozásban nem jár el okosan és méltatlanokra

pazarolja az alamizsnát. Azt ajánlották neki, hogy az ilyen könnyelműeket hagyja sorsukra.

Kamill azonban egészen más véleményen volt. „Testvéreim, — szólott — miért tekintitek ezeknél a szerencsétlen teremtményeknél csupán a rongyot, amely tagjaikat fedi. Miért nem látók bennük többet? Lám, Szent Márton is, amikor a nélkülözőknek ruhát adott, Krisztusnak adta azt.”

Ez egy a sok érdekes eset közül, amelyet Kamill irgalmasságáról feljegyeztek. De van ilyen akárhány. Az újabb kor szeretetapostolai között alig van egy is, akinek nagylelkűségéről többet örökített volna meg a történelem. Nekünk, az újkor embereinek ugyancsak jó okunk van, hogy Kamillnak emlékét tiszteletben tartjuk. Mert tudnunk kell, hogy a betegápolás modern szelleme voltaképpen az ő kezdeményezésének tulajdonítható, mondhatnók, az ő érdeme. Az ú. n. „vörös kereszt” mint a betegápolás jelvénye, szintén reá vezethető vissza. Mikor ugyanis az általa alapított betegápoló szerzetet a Szentszék jóváhagyta és az alapítót felszólította, hogy a rendtagok számára minden egyéb szerzettől megkülönböztető ruhát válasszon, Kamill azt kérte, hogy az ő szerzetesi ruhájukon „a vörös keresztet” viselhessek.

Az 1586 június 26-án kelt apostoli Breve ezt a kérést teljesítette is. És már három nappal utóbb, Szent Péter és Pál ünnepén, Kamill néhány társával a Szent Péter-templomban így jelent meg, hogy ott művét minden időkre Istennek ajánlja.

A Szentnek gondoskodása azonban nemcsak a betegeket és haldoklókat ölelte fel, hanem kiterjedt minden nyomorra. Minél idősebb lett, annál többször gondolt arra a sanyarú sorsra, amelyet ő maga is át-szenvedett fiatalabb korában. Ha társai olykor valami ellen kifogást emeltek és a jótékonyágát túlzásnak minősítették, Kamill mindjárt azzal némitotta el őket, hogy egykor ő maga is, nem ilyen, de még sokkal mostohább helyzetben volt, mint ez vagy az a szegény. Valahányszor utazni ment, erszényét aprópénzzel tömte meg, hogy szétoszthassa a kéregetőknek. Ezért olykor zsákok is kötöttek a nyereghez tele kenyérral. Ő igazán hasonlított az evangéliumi irgalmas szamaritánushoz. Ha útközben fekvő, sinylődő betegre bukkant, felvette, a közeli alkalmas szállásra vitte és gondoskodott arról, hogy ápolják, megfizetve érte.

Az út mentén heverő betegek gondozása társainak olykor már nagyon terhére volt. De Kamill mindezzel nemsem törődött. Mindig annyit adott, amennyire csak tőle tellett. Ha valakinek már nem jutott, akkor nevét és tartózkodási helyét feljegyezte, hogy neki cipőt, ruhát vagy egyebet küldjön, mihelyt ilyesmit be tudott szerezni. Még a saját házának szegénysége sem tudta őt a legbőkezeűbb jótékonyágtól visszariasztani.

Mikor egyik rendtag megtiltotta, hogy a portánál kenyeret osztogassanak, mert a ház számára sem futja, ezt a rendelkezést, mihelyt értesült arról, a Szent azonnal visszavonatta. „Te vetetted azt a kenyeret, — kérde az illető atyától — és te érlelted azt meg? Mondom neked, ha te nem tész jót a szegénynek Isten nevében, Isten sem tesz majd jót veled. A halál óráján azzal a mértékkel mérnek majd neked, amellyel te mértél a szegénynek.”

Mikor pedig ekkora bőkezűsége miatt a rendtagokat aggodalom szállotta meg, így szólt hozzájuk: „Ti gyávák! Bízatok Istenben! Vessétek kenyereteket az élet folyamába, és az örökkévalóság folyamában visszanyeritek azt!”

Mikor pedig azt hangoztatták előtte, hogy elég

azoknak adni, akik maguk jönnek érte, s nem kell a szegényt még külön felkeresni, azt válaszolta: „Ha nem volna már a földszínen szegény található, akkor el kellene indulni azt akár még a földből is kiásni, hogy vele irgalmat gyakorolhassunk és vele jót tehesünk.”

És csakugyan, ha oly vonást keresünk Szentünk életében, amely őt a szeretet többi hőstől megkülönbözteti, ez az, amit ő így fejezett ki:

„A szegényt még a földből is ki kell ásni, hogy meg lehessen segíteni!”

Senki sem ismerte Róma szegénynegyedét és gettóját annyira, mint ő. Akiket ott csak talált, lettek legyen azok keresztények, vagy zsidók, vagy törökök azok, előtte mind egyformák voltak, ha órá szorultak. Még a fogházakat is felkereste, hogy a szerencsétlen rabokat is gondjaiba vegye. Társait is ugyanerre buzdította.

De különösen a halálraitéleteket halmozta el részvételmes szeretettel.

Gyakran kérdezősködött, vajjon nem tudnak-e özvegyről, árváról, akinek nincsen támasza, gondozója. Ha értesült ilyenekről, nemsokára csomag, ruha vagy pénz érkezett számukra valami „ismeretlen jótévőtől”.

De említsük meg jó szívének szánakozását az állatokkal szemben is. Egyszer útjában az árokban újszülött báránykára akadt, amelyet a pásztorok nyilván ott feledtek. Azonnal leszállt lováról és a tehetetlen kis állatot felvette és a legközelebbi nyájig vitte. Itt átadta azt a pásztoroknak, melegen szívére kötve, hogy jól gondozza.

Máskor megint egy kutyára akadt, amely a lábát törte el. Ezt is ápolta, etette és mikor el kellett utaznia, gondozását másra bízta. „Nekem is sok bajom volt egyszer a lábammal, — mondotta — jól tudom, milyen baj az, amikor az ember rendesen nem tud járni. Ez a kutya is Istennek teremtménye s hozzá még oly hűséges állat. Ha én annyira hű volnék a Teremtőmhöz, mint amennyire hű a kutya a gazdájához, akkor bezzeg jól állna a dolgom.”

Ha ilyen eseteket olvasunk róla, és hozzá még nyilatkozatait is fontolgatjuk, akkor kezdjük csak igazában megismerni és megérteni az ő sajátos élet-szeretetének titkát. Az ő mélyeséges rokonszenve és szeretete az élethez volt az a forrás, amely előző állhatatlan, változatos életét és későbbi hősiességét táplálta. Minden nagyság bizonyos egyoldalúságot is zár magában, és bizonyos nemtörődömséget, mikor arról van szó, hogy mik is lesznek a jó, vagy rossz cselekedeteknek következményei. A legmagasabb hegyek vetik a leghosszabb árnyékot. Ez látszik Kamill életében is.

Ifjúsága legszebb éveit hebehurgya módon prédálta el. Élte világát a maga módja szerint. Ezen a lejtőn azután odáig jutott, hogy szinte már akarni sem tudott, hanem hagyta magát sodortatni ösztönös vágyainak rohanó árában.

Egyik szép napon hirtelen feleszmél.

Lát valamit maga előtt, amiről eddig sejtelve sem volt. Új erőt érez magában: valamivé lenni, valamit tenni, ami nyilvánvalóan nem az ő saját ereje volt. Eddigélé mindig csak próbálkozott talpraállni, de mindannyiszor saját gyengeségének terhe alatt újra, meg újra összeroskadott. Ettől fogva azonban — tekintve egyes balfogásoktól — már minden sikerül neki. Éveken át tapogatózva keresi most már a helyes utat, nem is sejtve, hova is vezet majd a Gondviselés. Amde közben akarateréje a jóra szüntelenül fokozódik. Érdekes dolog megfigyelni, hogy míg 23 éves korában egy csavargó csábjának nem tud

ellenszegülni, addig 30 éves korában már egy Néri Szent Fülöpnek tanácsa sem tudja meggyőződésétől eltéríteni.

Mikor egyszer már visszakarta akaraterjét, ettől fogva már könnyű őt megérteni és élete folyását lélektanilag elemezni.

Kamill eredetileg katonahivatás. A katonára az életben nincs meglepetés és semmi sem szokta a harcost a sodrából kihozni. Kamill ugyan beegázolt mélyen az élet sarába s ő ezt nem is felejtette el soha, de az sem veszett ki soha a tudatából, hogy az ember bármennyire süllyedjen is, mégis csak ember marad. Tehát javulásra és felemelkedésre képes. A jobb, nemesebb utáni vágy sohasem aludt ki egészen szívéből. Jó maga sorsán azt is bőven tapasztalta, hogy még a legnyomorultabb is inkább részvétet érdemel, mint elítélést. Tíz keserves esztendő ezt a meggyőződést mélyen beleégette a lelkébe. Ennek az eleven tudata és a felébredt akaraterő lobbantotta s lángoltatta fel benne a lappangó heroizmust. Mikor aztán egyszer ennek útján megindult, semmi, de semmi sem tudta őt feltartóztatni; sem egy Szentnek óvó szava, sem barátainak tanácsa, sem a világián gondolkodóknak kérései, akik mérsékletet ajánlottak neki, sem tanulmányainak és neveltetésének hiányossága, amely a papi pályára lépésnek volt nem kis akadály, sem természetes szenvedélyessége, amely ellen egész életében kellett küzdenie. Mint a Szentek általában, csaknem semmivel kezdte — és mint azoknál történt — a kenyér megszaporodott kezében. Az áldás azonban, amely belőle áradt, nem maradt meg szerzetének partjai közt, hanem túllépve azokat, megtermékenyítette egész keresztény kultúránkat.

Ime, így működött Isten Kamillban, az egykori zsoldos katonában s aztán a vándorló, csavargó játékosban.

Az általa alapított kongregációt az Egyház 1586-ban erősítette meg és 1591-ben emelte a szerzetesrendek sorába. Kamill volt 1607-ig ennek első generálisa. Ekkor végre rá tudta bírni előljáróit és rendtársait, hogy más általános főnökkel váltsák fel őt. Még hét évet töltött el aztán mint egyszerű tag szerzete kebelén. És ez a hét esztendő, mint egyes feljegyzésekből kitűnik, nem a legkönnyebbek közül való volt életében.

1613-ban látták rendtestvérei, hogy életének napja alkonyodik. A vidékről Rómába hozták, mert ő a szent városban kívánt meghalni. Az a mód is, ahogy a halálra készült, szintén igen jellemző reá. Már alig tudta magát vonszolni, de azért szorgalmasan látogatta a kórházakban a beteget. És ettől senki és semmi sem volt képes őt visszatartani. Mikor pedig már a házat nem hagyhatta el, legalább az otthoni beteget kereste fel és vigasztalhatta. Mikor pedig már erre is képtelen volt, hát leveleket írogatott azokhoz, akik őt karitatív munkájában támogatták, és rendtestvéreihez, buzdítva őket, hogy a munkában, amelyre Isten szeretetéből vállalkoztak, továbbra is kitartsanak.

Ami őt magát illeti, sohasem felejtette el, hogy Isten őt milyen erkölcsi és anyagi nyomorból emelte ki. Midőn egyszer őt a karmeliták generálisa a hallos ágyn meglátogatta, így szólt hozzá: „Térden állva könyörgök, imádkozzék értem, mert nagy bűnös, játékos és gonosz ember voltam.”

Mikor már eszméletét is elvesztette, lázámaiban is még mindig Isten irgalmasságait emlegette. Állandóan hálálkodott Istennek azért, amit vele Jézus Krisztus drága vérének érdeméért művelt.

Mikor pedig a halál pillanatát közeledni érzé, karját kiterjesztette és megismételte hálaimáját Urunk szentséges vééréért.

Igy halt meg 1614-ben július hó 14-e estjén.

A tudomány imádkozik

Irta: Hajdók János S. J.

Uram, mikor otthonunkból kimegyünk, mintha kissé Belőled mentünk volna ki, olyan furcsa minden. Akkor nincs rajtunk az a benső sajátságos hangulat és összehép, mely otthon megvan. Kint minden dolog szétszed, azért sietnek az emberek, kik Téged nem szeretnek, kifelé a családból, magukból. S azért sietnek haza, kik szeretnek, mert az otthon s a család a Te képed, Ki egymagad is család vagy, Isten-család. Minden szenzáció szétesés, minden csodálkozás magunkon kívül van. Aki szenzációt keres a tudásban, az nem Téged keres, az nem haragszik a tudományokra, az otthon van s minden tudással közelebb van az otthonhoz. S otthon csodálatosan egy minden. Otthon egyik dolog a másikra vonzza, támogatja, egyik dolog a másiknak testvére. S ahol testvérek vannak, ott a dolgok is testvérek, mert az ember lelke a dolgokra kivetődik, mint ablakon a családi lámpa fénye.

Uram, testvériség kell önmagunkban, két örök ellenségünk között: az értelem és szív között. s ezek unokái között: a tudás és az imádás között. Ha értelmünk szembetalálja magát szívünkkel és rem mellette, az baj. De még inkább baj, ha képességeink egymást szembetalálva nem szólnak egymásnak semmit s olyanok, mint a farizeuskodó haragosok, kik kerülnek egy-

mást, nem gyűlölik egymást, de nem is szeretik; nem akarnak egymásnak rosszat, de jót se. S ha bennünk valami képesség idegenkedik a másiktól, akkor gyűlölt is, mert nem lehet sokáig idegenkedniök azoknak, akik testvérek, vagy kibékülnek s bensőségesen szeretik egymást, vagy mihamar meggyűlölik egymást. S ha képességeink kerülnek egymást, akkor nincs meg bennünk az otthoniasság szelleme, otthon nem kerülnek egymást. S akkor szétesünk, szenvedünk, s a tudomány számunkra nem az imádás órája, de a futásé magunk elől.

De ha képességeink s képességeink gyermekei egymásra találva azt mondják: testvér, akkor a testvériség melege járja át egész valónkat s imából tudásba, tudásból imába úgy megyünk, mint testvér a testvérhez: egyszerűen, bensőségesen, szívesen. S ha képességeink s képességeink gyermekei egymással találkoznak nem szólnak semmit azért, mert nagyon közel érzik egymáshoz magukat, akkor vagyunk, mint akik otthon vagyunk magunkban Benned, mert otthon nem csoda, ha a testvérek találkoznak. S több dolog mindig a családban lenni, mint a családon kívül gyakran találkozni a testvéreknek. S ha képességeink s képességeink gyermekei ilyen szent, egyszerű természetességgel néz-

nek egymásra s fognak össze minden külső ellenséggel szemben, akkor vagyunk, mint kikeről az Irás beszél: civitas firma. Uram, tégy minket erős várossá, s légy városunk Ura és Atyja, ki Ura és Atyja vagy, Teremtője és Megszentelője minden tettünknek, imánknak is, tudásunknak is.

Valami nagy egység kell, Uram, egység, mely fölöttünk húzódik, mint nagy templomiv, egység, mely bennünk van, mint a templomot betöltő áhitat. Akkor leszünk egyek Teveled s a Dolgokkal, ha számunkra minden mindegy. A k k o r nem kell állandóan visszatálnunk Hozzád, ha Belőled ki se jövünk soha. Az szedi szét a tudást, s az csonkítja az imát, ha mindig részeket kell látni, soha az egészet; ha érezzük, hogy a rész minket ki nem elégít; ha keressük az összefüggést; ha fél-lélekkel járunk, kelünk a Dolgok között, mint egy közülük s nem úgy, mint Királyuk; nem úgy, mint megdicsőítőjük, fényük, melegük, nem úgy, mint bemutatójuk isteni trónod előtt.

Jaj, Uram, mikor jön el az új kor, mikor divat lesz egybenmaradni és szét nem szóródni „egyfelőltre” és „másfelőltre”, munkára és imára, tudásra és szent egyszerűsége, nagyságra és kicsinységre. Hanem leszünk nagyok, mert kicsinyek lettünk s kicsinyek, mert nagyok vagyunk, többek vagyunk, a Dolgok fölött s a Dolgokban vagyunk. Majd ha elérkezik az az egységes világlátás ideje, a boldog egyszerűség és egyszerű tudás ideje: akkor imádkozunk úgy, mint a Szentek, kik azért imádkoztak, mert tudtak s azért tudtak Felőled titkokat, mert imádkoztak. Híttek, hogy tudjanak; tudtak, hogy jobban higgyenek. Örökké Veled jártak, mert Benned jártak, örökké velünk jártak, mert Belőled soha ki nem mentek. Követik nyomodat s boldog szívvel mondták az értelem fényére: ez is Isten Arculatából tükröződik, s mondták minden szeretetre: ez is Isten Szívéből jött.

Aki állandóan Veled lakik, az nem didereg a hideg értelem hideg fényénél. Mert annak a fény is meleg, mint nincs számára fény és meleg, csak Te, ki fény is vagy, meleg is, és csak egy vagy. Aki állandóan közeledben van, mint János apostol, kebleden érzi magát s az nem fél, hogy a melegben elpörkölődik, mert a Te melegséged fény is, s a fényben óvakodunk a hamis melegtől, a veszélyes tüzeiktől. Mert a Te melegséged nemcsak a szívünkbe száll, de értelmünkbe is; mert lelkünkben vagy s lelkünk egy s Te is egy vagy s mi boldog harmóniában vagyunk Veled és nem szedünk szét szivre és értelemre Téged, Kinek Szive is van, Végtelen Ertelme is van s mégis csak egy, Aki van.

Nincs józanabb ember a Szentnél, a Szent tud leginkább eligazodni az életben. Mert a józanság az emberi mértékkel méretik, s a Szent: ember, emberebb minden embernél. S nem tévesztik össze a Szentek az értelem törvényeit s a tudást a szívével, az elfogadásával. Nem tévesztik össze, pedig nemigen főrköszenek arra, hogy ne tévesszék össze. Egyáltalán ilyen gondok nem zaklatják őket; mert ezek a gondok csak kívülről gondok, belülről, öbelölük nézve nem gondok, csak gond, egyetlen, fájdalmas gond, a mindent-Istenben-látás gondja, a mindent-Istennel-végzés gondja. Nekik más a gondjuk; gondjuk az Isten, aki egy. Az egységet fogják föl, nem különítik el a részeket. Lelkük kristály-üveghasáb. Odaállnak a Nap elé s magukba isszák. Mi, többiek az ő üvelelkük mögött állunk: mi a természet és természetfölöttiség adományait széthasítva látjuk bennük. Mi színeket keresünk, azokat, amiket az üveghasáb szétbont. Ők a szintelen fényt keresik, az egyetlen Fényt, ki azért szintelen,

mert minden szint magába ölel, azokat is, amiket fel-fognak, azokat is, melyeket mindenféle foszforeszkáló anyagokkal kimutatunk, azokat is, melyekről tudomásunk sincs, azokat is, melyekről tudomásunk se lehet, sejtelmünk se lehet. A Szentek lelke az emberi skálán lerajzolódik, számunkra lerajzolódik, a mi szét-szedett értékeinkre lerajzolódik: de bennük nem különül el, bennük nem emberi mértékkel mérődik, hanem valami túlvilággal, azzal, ki mérték is, Mérhetetlenség is, az egy Istennel. Istennel méri a Dolgokat a Szentek, végesben a Végtelent mérik. Engedik elveszni a Dolgokat Istenben, a Dolgokat s az egész Mindenséget Isten Tenyerébe ejtik, mint valami végtelen Serpenyőbe pár kavicsot.

Uram, engedd utánoznunk a szentség tudósait, mert minden Szent tudós, s a tudás Szentjeit, mert minden tudás csak akkor tudás, ha szent. A Tudomány imádkozik, Uram, imádkozik. Hiába fogják be a száját; ha száját befogják, imáját nem halljuk, de szívében imádkozik. Akik kezében a Tudomány nem imádkozik, azok erőszakot követtek el rajta, elveszik a Tudomány szeplőtelenségét. Minden lélek tisztaságra született, a lélek legbensője kéri, követeli a tisztaságot, maga a Természet követeli a tisztaságot, maga a Tudomány Lelke követeli a tisztaságot. Dörömböl a tisztaságot, — miért nem hallják sokan, akiket azért teremtett az Isten, hogy meghallják és másokkal meghallassák! S annyiban követek, amennyiben tudomány s annyiban imádkozik hangosan, amennyiben meg nem akadályozzuk. Csak ne akadályozzuk: hallgassuk meg, ne csak mindig mi beszéljünk, engedjük őt is beszélni, majd meghalljuk az ő csodálatos énekét. A tudomány követeli a tisztaságot, mert szereti az imát, mivel a Tudomány akkor tiszta, ha kifejtheti erőit az Isten-imádságban, amire alkotta az Alkotó.

Uram, tépd ki belőlünk a szétválasztás szellemét, ezt az örökös pártoskodás szellemét, mely azáltal akarja lelkünket legyőzni, hogy megosztja erőinket. Látszólag Hozzád szegődik az a ravasz lélek, a szétválasztás Lelke, s arra buzdít minket, hogy vessük meg a „másikat”, a tudást. Vagy tanulmányaink alatt hozzánk szegődik s arra buzdít, hogy sajnáljuk le a „másikat”, a gyermekét imát, a tudásban való hódolatot, hogy legyünk komolyak, nagyok, okosak s tart-suk a „másikat” gyerekesnek, komolytalannak. Arra buzdít, hogy tartsuk meg a lélek formáit, a nagy tudás révén, s „majd tudunk imádkozni a t á n”. Nem, ne így, Uram!

Igaz, ha a mi lelkünk megnyerte a magas, a tágas formákat, ha a Tudományból Templomot épített magának: akkor jön le Oltárunkra a legtisztább áldozat: le egészen, akkor száll szívünkbe a biztos, nagy áldozat. De míg építjük magunkat (és halálig fogjuk építeni magunkat a több, a szebb élet akarásában), míg szenvedünk az önépítés terhe alatt: akkor is Veled építünk, Veled szenvedünk. Mert ha nem építünk Veled, míg építünk: nem is imádkozunk Veled, ha megépültünk. Ha nem Rólad mintázunk minden mintázásban, azt vesszük majd észre: nem is Templomot építettünk, hanem színházat vagy cirkuszt.

Csak örök harmóniát a Te bensőséges terveiddel! Lesz idő, mikor inkább építünk, mint áldozunk, bár a mi építésünk is áldozat. Lesz idő, mikor inkább áldozunk Neked, mert egész valónkat Neked áldozzuk és tolyton áldozni fogjuk magunkat, akkor majd inkább áldozunk, mint építgetünk, bár akkor is építünk Benned.

Maradjunk Veled, Uram. A Tudományt ne bánt-suk: szeressük. Szeressük minden követ, minden szegletét. Boldogan járkaljunk berne, mint nagy kórákás

között Veled. Ahány követ látjuk, annyiszor mondjuk: ez is Tőled van, ni, az is Belőled van, ni amaz is Rólad beszél. Mert minden követ rajta van a Te neved, mint téglákon a gyár monogramja. Minden darabka Rólad beszél, sugdos: hajtsuk néha fülünket ezekre a nagy kórhásokra. Mindegyik beszél, zenél, énekel: micsoda nagy kórust alkothatnak mind együttvéve! Mert csodálatos egységben vannak mindannyian, mivel a Te műveid egységesekek, egységesebbek, mint elképzelni tudjuk. S a Tudományok a Te műveid: nem mi csinálunk tudományt. Tudományokat csak felfedezünk, meglessük titkaidat. Titkaidat, melyeket azért rejtetted el, hogy megtaláljuk őket s a megtalálás örömevel menjünk Feléd.

Örömmel áldj meg minket, a megtalálás örömevel, ne kicsinyeskedéssel, ne szétszedéssel. Az öröm egyesít, a szétválasztás szomorítja meg a mi szívünket. Aki a tudásban örül Miattad: az talál Rád, az egyesíti szeplőtlen egységben a tudást és imát, mert egységük Te vagy. Boldogsággal áldj meg, Uram, minket: Magaddal, kit — engedd — egyedül keressünk s találjunk meg minden profán és szent tudományban. Mert Uram, hiába minden hazugság és minden hiúság a tudásban: mi csak Téged keressünk minden tudásban, mi az imát keressük minden tudásban, mi titkon sokszor magunktól is eltitkoltan, Téged keressünk, az Egyet egyedül. Csak Téged szeretünk, az Egyet egyedül.

„Az igazság megszabadít titeket!”

Irta: Gologi Lajos S. J.

Sodró igazságokat!

Többé vagy kevésbé, finomabban vagy durvábban egész életszemléletünk, gondolkodás-módunk meg van hamisítva önhazugságainktól, helyesebben: hazugsággal takargatott, hamissággal ápolt szenvedélyeinktől. Dédelgetett szenvedélyeink, önzésünk érdekében alkotunk mi magunknak hamis fogalmakat Istenről, emberről, Krisztusról, Egyházról... mindenről.

Döbbenetes ezeknek a hamis felőgásoknak ereje. De még sodróbb, még lendítőbb, még termékenyítőbb, egyedül boldogító az igazságok ereje. Akár örök igazság, akár a hitigazságok egy-egy tétele, akár az egyszerű valóság hatol be lelkünk mélyébe, — és azt befogadjuk, gondozzuk — a lélek fejlődése csaknem hihetetlen lendületet képes mutatni. A lelki átalakulás, a lelki tisztulás üteme szinte érthetetlennek tűnik fel. Másrészt oly boldogító, megbékítő, kiegyensúlyozó, amelyet a világ nem adhat, fel sem foghat! Az igazság ereje az Isten ereje. Ennek az erőnek nem lehet ellenállni. Az igazság légköre lelkünk légköre. Ebben a légkörben nem lehet nem fejlődni, nem lehet nem széplődni, nem nemesedni, nem szentelődni! Ezért „boldogok azok, akik éheznek és szomjúhozják az igazságot!” Fokozzuk, fokozzuk hát fel lelkünkben az igazság utáni szomjúságot.

Csak egy-két igazság, egy-két nagy valóság hatoljon be lelkünkbe, pl. az Isten végtelensége, a mi parányi, jelentéktelen voltunk, Isten a végtelen Úr, mi függő semmikék! Isten kiáradó szeretete, amellyel teremt, fenntart, megvált, Testével táplál. Isten lelkünkbe lakozása... A földi dolgok mulandósága. A halál valósága. A boldog és boldogtalan örökkévalóság. A kegyelem örök értéke. Az ember valódi értéke. Vagy pl. már csak az a nagy tény, hogy tele vagyunk dédelgetett hamissággal. Ezek tesznek minket békétlenné, boldogtalaná, ezek miatt kárhoznak el a lelkek! Szabadulni kell tehát uralmuk alól. És ez a felszabadulás adja meg a mi igazi békénket, lelki kifejlődésünket, örök üdvösségünket. — Ha ezek vagy más igazságok életárammá változnak lelkünk mélyében, micsoda új életerőt nyerünk lelki fejlődésünkhez. Ha átengedjük magunkat hatóerejüknek imádság, elmélkedés, öntevé-

kenység által: hogy foszlanak az árnyak, futnak a bűnök, a hibák, gazdagodik lelkünk, árad a kegyelem, termékenyül szívünk. Sok dolog, ami után hiába erőlködünk, törekedünk lelki életünkben, szinte máról-holnapra ölünkbe hull!

Ezt az utat járták a szentek. Ezen az úton értek szentekké. Lisieuxi Kis Teréz halálos ágyán vallotta be: „Sohasem tettem úgy, mint Pílátus, aki nem akarta hallani az igazságot. Mindíg így szoltam a jó Istenhez: Istenem, meg akarlak hallgatni, esedezem, felelj nekem, amikor alázattal kérdezlek: Mi az igazság? Add, hogy úgy lássam a dolgokat, amint vannak, hogy semmi el ne vakítson engem.” És meg is tanította rá az Úr, kicsoda Ő, a Végtelen; megismerte önmagát is Kis Teréz úgy, amint van; a dolgokat úgy értékelte, amint vannak. Nem hagyta magát elvakítani az önszeretettől, a földi ürességek csillogásától. És ma Kis Teréz Szent Teréz! Mert gyűlölte a hamisságot és szerette, vágyta, kérte, akarta az igazságot!

A felelősség Isten előtt!

A sötétben kuporgó, lelki fejlődésében elakadt, lanyhaságba merevedett, bűnökbe fuldokló lelkeket nem azért terheli a felelősség, mert tele vannak hamis felfogással. Hisz ez minden embernek szomorú teherképe. Szendvények hálóznak be minket, ezek vakítanak, hamisítanak!

Azért sem felelősek, ha nem látják meg **egyszerre összes** terdeségeiket, tévedéseiket. Hisz korlátolt eszű emberkéek vagyunk mindannyian. A jó Isten is csak lépésről-lépésre tárja fel a valóságot, egyik igazságtól vezet a másikhoz...

A felelősség akkor nehezedik egész súlyával mindenegyes emberre, ha szeretik a hamisságot, nem akarják az igazságot! Nem ragadják meg a felkínált kegyelmi tanítást, világitást, leleplezést... Nem fognak hozzá az imához, mert félnék, hogy meghallgatásra találjanak s akkor el kell szakadni bűneiktől. Nem tartanak ki a folyton zörgető vágyban, szomjúságban. Nem ismerik be bűnüket, hibájukat. Nem mernek önmagukkal bátran szembenézni. Alszegyenből visszalépnek a megalázó, de gyógyító feltárási elől. Nem mernek előhozakodni bajuk, betegségeik igazi gyökerével. Gyáván elfordulnak a

megalkuvást nem tűrő igazságoktól. Mentegetik, elkenik a valóságot, hogy tovább ápolhassák rendetlen vonzalmaikat! Kibíráhatatlannak képzelik a kevély önszeretet vergődését, kínlódását, haldoklását...

Miközben az **egész** igazságot akaró, **minden** igazságot szomjazó lélek fokozatosan felszabadul, egyre tisztul hiedelmeitől. Leveti hamis felfogásait. Helyesen kiábrándul önmagából, a földi dolgokból. Nemesedik felfogása. Egyre inkább gondolkodik és cselekszik a hit igazságai szerint. A lélek magasabb légkörben találja magát s itt él nagy benső békében.

Ebben a tisztulásban, fejlődésben azonban nincs

megállás. A lelkünkben dolgozó Szentlélek nem ismer megállást, míg be nem fejezi művét!

„Most kezdem”

A lelkemben lakozó Isten felé fordulok. Leborulok Előtte: „Uram, egészen elfordulok a hamisságok nyüzsgő denevérhadától! Meg akarom tisztítani templomomat, szentélyemet, kelyhemet... egészen! Uram, kezd el bennem újra elakadt művedet, folytasd és fejezd be... egészen! Utánad vágyódom én, Hozzád esdekelek, közreműködöm és együtt-dolgozom Veled, Szentlélek hóféhér, ragyogó Galambja!”

Irodalom

Gerely Jolán: A művelt leány. 2. kiadás. Korda R. T. Budapest.

A műveltség, pontosabban az udvariasság vagy illendőség úgy él a köztudatban, mint a formások és konvenciók gyűjteménye. De ebben a könyvben egészen más képét kapjuk a műveltségnek. Itt nem élettelen, lexikális felsorolásokat találunk, hanem az író finoman érző nőiessége az egyéni magatartásba és társadalmi érintkezésbe lelket visz be. E könyvnek nem az a főértéke, hogy tekintettel van az összes lehetőségekre, hanem az, hogy minden fejezetében a kiegyensúlyozott keresztény gondolkodás, természetfelettség, a Krisztus által megkívánt életstílus csillan elő. Többet is mondhatunk: a könyv egyenesen lélektani remekmű. Az érvek világossága és rövidsége, az indítókok vonzóereje és a finom humor mind-mind kedvelté teszik a könyvet a művelt, mai lány kezében. A lelki izlés és finomság e bányáját szemlélve csak azt kívánjuk, hogy minden „modern” lány innen merítsen lelki gazdagságot és egész életére mély tartalmat. Változzék gyönggyé Gerely Művelt leányának minden sora a fejlődő női lelkekben és tegye a műveltség, az udvariasság minden mozzanatát keresztény, természetfeletti értéké.

Lelekiélet kis könyvei 31. P. Mateo: Mire tanít minket Lizió csillaga? Szalézi Művek. 36° 62 lap.

— A szentek is hosszú küzdelmek árán szereztek meg az életszentséget. Kis Szt. Teréz missziója, hogy a szentségnek mindenki által járható útját mutassa meg a világnak. „A szentség nem egyéb, mint szeretet, mert maga az Isten is: Szeretet.” És a kis Szentnek az a küldetése, hogy megszerettesse a jó Istent úgy, mint ő szerette. — A kis füzetből különösen azok meríthetnek nagy lelki hasznot, akik szeretnék megismerni az életszentségnek lényegét és egész lelki életüket egy központi, mindent átható lendítő gondolatba központosítani. — A problémához: Mi az életszentség lényege? — csak azt kívánjuk megjegyezni, hogy a szeretet a leglényegesebb, de nem kizárólagos eleme a tökéletességnek.

Kecskés Pál: A keresztény társadalomelmélet alapelvei. Szt. István Társulat kiadása. Bp. 1938. 392 lap.

Társadalomtudományi és gyakorlati élet szempontjából egyaránt nagyjelentőségű munkát írt a tudós professzor. Nélkülözhetetlen kézikönyve lesz azoknak, akik a mai társadalom problémáiban világosan el akarnak igazodni. Senki íróasztaláról nem hiányozhat, aki ilyen

kérdésekről írni, előadni, vitatkozni akar. — A csaknem 400 lap terjedelmű munka elsősorban alapvető kérdéseket tisztáz: A társadalom összetevői, etikai alapja, életfolyama. — A társadalom organizmusával foglalkozik művének nagyobb részében. Világos képet kapunk a hamis társadalmi szemléletekről is (kapitalizmus, szocializmus). Behatóan ismerteti korunk állameszméit és az Egyház társadalmi szerepét. Rámutat a természetfeletti hitnek óriási társadalomformáló erejére, közéletet átalakító szerepére.

A szerző műve világosság azoknak, akik katolikus világnézet alapján akarnak tájékozódni a társadalmi kérdésekben; de világos odamutatás azok számára is, akik nem akarnak tudni a katolicizmusról s iparkodnak letagadni társadalom-átalakító erejét és igazságtalan vádjakkal illetik.

Schütz Antal: Magyar életerő. Korda R. T. Budapest, 1940.

A metafizikai mélységekhez szokott szerző a Ma nehéz helyzetében biztos támpontot nyújt azoknak, kik a nemzet szebb jövőjéért aggódnak. Erőt akar önteni a csüggedőkbe és kételkedőkbe, azaz életerőt akar önteni a Ma magyarjába. A könyv pedagógiai célkitűzése világos: a minden történelmi tragikumunk ellenére soha meg nem alapozott magyar sötétlétéből a magyar optimizmusba vezet. A mai nagy likvidációs folyamatban fajtánk álmatságára ellenére sincs okunk kétségbeesni. Éppen az imént kaptunk a Gondviseléstől néhány biztató lökést. Látva a nagy veszélyeket és feladatokat, sürgős tennivalónk, hogy nemzeti jövőnk érdekében megteremtjük a magyar közszellemet, a magyar önértéket és a magyar tetterőt. A nagy feladathoz szükséges nemzeti erőt a vallásból, az igaz istenfogalomból és a köztünk levő Krisztusból, mint ősforrásokból kell merítenünk. Nemzetnevelők kellene. De a nemzetnek magának kell nevelnie és kitermelnie nevelőit. Ha mindenki megteszi kötelességét, ahol van, Isten gondoskodik, hogy a helytállókból nagy fiai támadjanak a magyarságnak. Történelmi példákat adott a Gondviselés Pázmányban és Prohászkiában. A könyv fináléja és egyúttal a nehéz magyar sors koszorús határköve a megnagyobbodott szentistváni család karácsonya és a tértnyert szentistváni gondolat húsvétja. Minden gondolkodó magyar és minden magyar nevelő kezébe való e könyv, hogy legyenek, akik a szívekben ápolják a következő új magyar karácsony éjtszakáját és az új magyar húsvét hajnalát.

November óra a legalkalmasabb imakönyv:

Dr. CZAPIK GYULA:

Könyörülj rajtuk, Uram!

című, a tisztítóüzben szenvedő lelkek segítésére való könyv.

Az első részben 30 szép és hasznos elmélkedést tartalmaz a szenvedő lelkekről és a halálról.

A második rész teljes imakönyv, miseimával, litániával, a megholtakért való rózsafüzérrel, kereszttal külön a megholtakért és búcsúimákkal.

A tartalmas zsebalakú könyv ára kartonkötésben P 1·20, vászonkötésben P 2—.

Imádkozzunk a megholtakért!

Kis zsebalakú könyvecske, számos búcsúfohással. Ára 30 fillér.

EGY ÖREG PAP:

Temetőnk sírjai

Nevelőhatású, tárcaszerű, érdekes olvasmányok, melyek november napjaira különösen megfelelőek.

Ára csak 1— P.

Elmélkedési könyvek

az ádventi időszakra:

P. Plus—Uhl Antal:

Lumen Christi

Rövid, de elsőrangú elmélkedések december, január és február hónapokra. Ára kartonkötésben P 1·80, kötve P 3—.

Müller Lajos S. J.:

Harmatozzatok egek!

A kiváló aszkétikus író közkedvelt elmélkedési kötetének ádventi része. Elsőrangú. Ára kartonkötésben P 3·60, kötve P 5—.

Beaudenom—Gerely:

Elmélkedések az Evangéliumról

Gyakorlati elmélkedések. Ára P 5·50, kötve P 7·50.

Két regényes életrajz:

Krane—Ijjas:

MAGNA PECCATRIX

Mária Magdolna életrégenye. Ára P 3—, kötve P 4·50.

Skolaszter—Czékus:

Beata Nővér

Regénynél is érdekesebb, lekötő életrajza egy napjainkban élt apácának. Ára P 3·40, kötve P 5—.

Kevesen ismerik még

Boldog Erzsébet magyar királyleány életét.

Ezt a kedves történetet ismerteti

Dr. Kühár Flóris bencés házfőnök könyve:

A legszentebb családja utolsó virága

címen. Ára kartonkötésben P 1·30, kötve P 2·80.

Új magyar könyvek:

P. Plus S. J.—Uhl Antal: **Lumen Christi.** Rövid elmélkedési anyag az év minden napjára, főleg szerzetesnök részére. I. rész. dec., jan. és febr. hónapokra elmélkedések. Ára füzve 1.80 P, kötve 3.— P.

Gerely Jolán: **A művelt leány. II. bővített kiadás.** Katolikus szellemű illemszabályok. Ára füzve 2.80 P, kötve 4.30 P.

Gerely Jolán: **Add nekem a szívedet! II. változatlan kiadás.** Pályaválasztás előtt álló leányoknak, különösen menyasszonyoknak értékes mű. Ára füzve 2.80 P, kötve 4.30 P.

Schütz Antal: **Magyar életerő.** A magyar ifjúsághoz, de a nevelőkhöz is szól. Ára csak —.90 P.

Gerely Jolán: **Szűz Mária nyomában.** Leányoknak, asszonyoknak kiváló kis útmutató. Ára 1.— P.

Maccono—Trugly: **A tökéletes bánat a mennyország kulcsa.** Ára —.80 P.

Krisztus kalóza. Maffei Giacomo írásai. Levelek. Ára 3.— P.

Lantos—Kiss Antal: **A diákok lelkiatyja.** Valóságos kis aszkétika az ifjúság részére. Ára 2.80 P.

Tornyai János dr.: **Gyere kicsim! Gyere!** Könyv anyák számára. Ára 3.50 P.

Dr. Somorjay: **Tanuljunk könnyen, gyorsan franciául.** Ára 6.— P.

Dr. Vanyó: **A nő szerepe a történelemben.** Ára —.50 P.

Jézus Szíve naptár az 1940. évre. Ára —.50 P.

Legújabb német könyvek:

Johann B. Dienig: **Geweihtes Leben.** A katolikus népszokásokról szóló beszédek. Ára 5.28 P helyett 3.97 P.

Eugen Lense: **Wege zur Klosterpforte.** Tizenhat, korunkban élt kiváló férfi és nő élete. Ára 5.28 P helyett 3.97 P.

Ida Bohatta: **Eismännchen.** Verses képeskönyv. Ára 1.98 P.

Nora Scholly: **Tannenbäumchen.** Verses képeskönyv. Ára: 1.98 P.

Nora Scholly: **Wolkenkinder.** Verses képeskönyv. Ára 3.15 P.

Rudolf Peil: **Der katholische Mensch.** Werkbuch. Ára 9.57 P helyett 7.19 P.

Noltsch: **Katechesen in Wort und Bild.** Ára 2.64 P helyett 1.98 P.

Casper: **Welterklärung im liturgischen Geiste der Ostkirche.** Ára 7.43 P helyett 5.57 P.

Adományok Bogner Mária Margit nővér boldoggáavatására: özv. Vértes Ernőné, Murátha 10 P, Tamás V. 1 P, Mészáros Sándorné, Pestújhely 5 P, Mair Lily, Pécs, Lenke-u. 4. 14 P, Timár Margit, Szombathely 2 P, Szabó Ferencné, Kecskemét, Gyenes-tér 5. 1 P, Becsey Istvánné, Kecskemét, Báthory-u. 2. 1 P, Csávossy E. Kassa, gyűjtés 61 P, dr. Koblenc Vera 10 P, Mészáros Istvánné, Győr, Kossuth-u. 38. 4'90 P, Niedermann István, Bpest XII., Maros-u. 30. 1'50 P, Krizsek Erzsébet 10 P, Nagy Rózsa 1 P, özv. Homonnay Bp., Bajza-út 15. 20 P, Steingassner Pálné Bpest 5 P, N. N. 1 P, N. N. Bpest 10 P, Kalix Viktorné, Bpest 10 P, Babos Matild és Mária tanítónők, Vágsellye 1 P, Assisi Ferenc Leányai, Makó 5 P, Rk. Polg. Isk. Szív-gárdája, Battonya 1 P, Elfaál L. Békéscsaba 1 P, Nagybátonyi Erzsébet, Budafok 2 P.

Leszállított árú könyvek:

Tarnóczi János dr.: **Vallástól független életút.** A modern életeszmény erkölcsi és nevelési elveinek bírálata. Az előszót dr. Tóth Tihamér írta. A könyv a vallástól független életút történeti kialakulásáról szól, az egyetlen életútról, a vallásos életeszményről mint az erkölcsi és nevelési ideálról. Ára 6.50 P helyett 4.— P.

P. Bangha Béla szerkesztésében több jeles író-tól: **Eucharisztia.** E mű az Oltáriszentség tanát világítja meg minden oldalról. Ára 6.50 P helyett 4.50 P.

Csávossy Elemér S. J.: **A szeretet nagy titka.** Szentbeszéd, elmélkedések, gyakorlati utasítások, triduumok stb. Ára 2.80 P helyett 2.— P.

Hajdók János S. J.: **Királyi élet, királyi vér.** Eucharisztia és az ifjúság. Ára 2.50 P helyett 1.80 P.

Olcsó imakönyvek:

Csávossy Elemér S. J.: **Rózsaszirmok.** Kis Szent Teréz saját imáival. Kis zsebalakban, amatörkötésben ára —.70 P, kötve 1.— P.

Szívünk napja. *Alacoque Szent Margit imakönyve.* Ára 1.20 P. Sok oktató rész is van benne.

Dr. Czapik Gyula: **Férfiimakönyv.** Kis zsebalak. Elsőrangú. Ára 1.40, 2.— és 4.50 P.

Misekönyv. Csupán a vasár- és ünnepnap magyar és latin szöveggel, finom papíron. Ára vászonkötésben 4.— P, bőrkötésben 7.— P. Szerkesztették: dr. Kühár és dr. Radó bencés tanárok.

Rövid szentbeszéd:

Dr. Czapik Gyula: **Vasárnapi szentbeszéd-vázlatok.** Adventtől septuagesimáig. II. kiadás. Ára 1.20 P.

Esser—Lukácsy: **Negyedóra a szószéken.** I. Adventtől áldozócsütörtökig. II. kiadás. Ára 2.20 P.

Ervin Gábor dr.: **Veni Sancte — Te Deum.** Leányoknak anyag. Ára 2.— P.

HUSZÁR GYÖZŐ DR. bölcseleti sorozatából eddig a következő kötetek jelentek meg:

I. kötet *Logika.* P 8.—

II. „ *Megismeréstan.* P 6.—

III. „ I. rész. *Általános metafizika.* P 6.—

IV. „ II. „ *Különös metafizika.*
(*Természetbölcselet, kozmológia.*) P 6.—

V. „ *Lélektan.* P 6.50

Ugyanezen szerző kiváló **pedagógiai kötete** 3 részben 21.— P-ért kaphatók.

Ha betekintést óhajt szerezni a **MISZTIKÁBA**, okvetlenül szerezze meg:

Müller Lajos S. J.:

„MISZTIKA”

c. könyvét.

A hatalmas kötet ismerteti a misztika forrásait, a természetfeletti életet, a misztika lényegét, irányait, a misztikára való adottságot, a misztikusok lelki vezetését, tájékoztat a nem keresztény és hamis misztikáról, a szemlélődő imáról és annak fokozatairól, a misztikát kísérő jelenségekről, a látomásokról és kinyilatkoztatások körüli tévedésekről, megtanít a szellemek megkülönböztetésére stb.

A vaskos kötetnek ára P 9.50

Alkalmi vétel:

Zsebalakú kis elmélkedési könyv,
mely az egész esztendőt 6 kis kötetben öleli fel:

Elmélkedések

Jézus életéről

A kötetek ára egyenként P 1.20

A hat kötet együtt rendelve P 5.—

**A könyvek megrendelhetők a Korda könyvkereskedésében
Budapest, VIII., Mikszáth Kálmán-tér 4. szám.**

Nyomatott: Korda R. T. nyomdájában, Budapest, VIII., Csepregy-utca 2. Felelős: Meiningér Ferenc.

pál györgy₃₄

Utunk

A lelkiélet havi folyóirata

A tartalomról:

Pákozdy József: Világossággal fölfekezzünk! – Schnaffner Szigtrid O. S. B.: Kell csodálnod, hogyha látod . . . – Krisztusnak a világos a világunk Krisztusi! – Waller János: Hasonló a mennyek országa . . . – Piniér József: Ünnepvárás. – Kálmán József: Neféz időkben. – † P. Biró Ferenc nyomán: Szeretefé kell. – dr. Melau Ferenc: Az élet apró ajándéka. – Petrucz Antal S. J.: Figyelmeztető. – Irodalom.

Korda R. T. Kiadása Budapest.

„Utunk” aszkétikus folyóirat. Megjelenik a szünidő kivételével minden hó 1-én. — Felelős szerkesztő: dr. Czapik Gyula. — Kiadja: a Korda Rt. (Igazgató: dr. Czapik Gyula.) — Szerkesztőség és kiadóhivatal: Budapest, VIII., Mikszáth Kálmán-tér 4. szám. Csekkszám: 42,881. Telefon: 1—361—85. Fiókkiadóhivatal: Korda-fiók, Szeged, gróf Apponyi-utca 20. szám. — Szlovákiai főbizománys: Szent József könyvkereskedés, Pozsony. Előfizetése portóval 28 cseh korona. Romániai főbizománys: Magyar Lapok Kiadóhivatala Oradea. Str. Regele Carol II. No 5. Románia. Előfizetési ára 175 lei.

Előfizetési ára félévre 1 P 80 fill. — Egyes szám ára 40 fill.

Az adventi sejtelmes várakozás ködös, sötét éjében vezet földi életutunk a másik világba: üdvünk honába. Homály, kétség, érthetetlen ellentétek, tévely és gyarlóság, a gonoszság titka és a halál árnyai settenkednek ezen az úton körülöttünk. Csodáljuk-e, ha a legjobbakat is mélységes vágly fogja el Isten ajándéka: karácsony békéje után?

Vajjon lehet-e igaz örömrre, lendületre, erős, bátor érzületre, tisztult lelkiségre szert tenni s virrasztó prófétai reménnyel töltekezni az élet fáradt és belső ütközések kinjától gyötört vándorának ma is — mikor egy újabb világpusztulás rémei kísértének körülöttünk?

Igenis, lehet! Békénk, megnyugvásunk, karácsonyunk lesz, ha bűnbánó szívvvel, alázatos lélekkel az Úr jászola elé térdelünk s úgy kérjük az isteni Kisdedet: „Uram, én gyenge ember vagyok. Magamban nem bízom, de bízom Benned, Te májd elveszed az én bűneimet!” Ez májd szent karácsony lesz. — Karácsony, tehát egy felsőbb világ, ahol fagyos télben is rózsák, liliomok nyilnak, édes illatok áradnak; karácsony, valami derűs áttetszőség, üvegharangként csendülő lelkiség, ami telve van erővel, fölényvel, szépséggel és világgyőzéssel, szívárványos fényekkel, pax- és gaudiummal. A bűntelen szív tiszta örömevel, karácsonyi szent békéjével.

Az Istennel egyesült lélek fenséges harmóniáját, a tiszta szív békéjét, megnyugvását és fölényét mozditja elő folyóiratunk, az

U t u n k.

Karácsony ünnepe előtt ne feledjük, hogy a katolikus gondolat nem tud addig diadalmaskodni, nem tudja mindeneiket boldogító erejét a társadalomban széles körben kifejteni, míg a kat. közönség rá nem ébred a katolikus sajtóval szemben fennálló kötelességei tudatára s meg nem érti, hogy szeretteink számára a legértékesebb ajándék a maradandó hatású katolikus folyóirat. Öntudatos katolikus a karácsonyfa alá csak katolikus sajtótérmeket tesz! Mert tudja, hogy ebben az életben szeretteinknek karácsonyt csinálni, a titokzatos Isten-közelséget mással is megéreztetni, a szent éj kerubjának fényét, a gyermek Jézus és a Szűzanya csodálatosan ragyogó, boldogságot sugárzó szemfényét más előtt is felfedni: a legtisztább öröm, legnagyobb boldogság.

Helyezzük oda az UTUNK-at szeretteink, ismerőseink asztalára, a fenyőágak alá. Csináljunk ünnepet magunknak, boldog karácsonyt hozzátartozóinknak! Hadd virágozzék sok-sok lélek az UTUNK munkája nyomán a Fölséges Küldöttének: KRISZTUSNAK!

A hit és a hitellenség talán még sohasem nézett oly erősen farkasszemet egymással, mint korunkban. Ez ad időszerűséget

Bangha Béla S. J. most megjelent kitűnő könyvének, mely

VILÁGNÉZETI VÁLASZOK

címen gazdagította a hitvédelmi irodalmat.

Melegen ajánljuk a katolikus hit harcosainak! A hatalmas kötet ára kartonkötésben P 3—, kötve P 4—.

Világossággal töltekezzünk!

Jrta: Pákozdy József

A paradicsomi véték Isten szeretetének napsugarát lopta le egünkről. A sötétségben csak a messiási ígéretek parányi szentjánosbogár fénye pislogott alig láthatóan. És a világ hosszú évezredekken keresztül felfelé nézett, eget kutató szemmel járt és várt. Várta a fény újrászületését. És az advent fénytelen egén észrevétlenül kelt fel a hajnal szerény csillaga, hogy gyenge sugarai nyomán teljes erővel rontson elő az örök fény, a világ világossága.

Megszületett a nappal s az éjtszaka eltűnt a földről. A betlehemi éjjel váratlanul felvillanó üstökösnek fénycsóvjára beragyogta az egész világot. Az isteni ígék, amelyek ott csendültek fel először a szegényes istálló jászola mellett a dicsőséget zengő angyalajkakon, megvilágították az ég után sóvárgó lelkeknek az örök boldogságra vezető egyenes utat. Ráeszméltették őket az igazi célra, az emberhez méltó élet-tartalomra, amiért élni, küzdeni, szenvedni érdemes, s ami nélkül minden olyan üres, céltalan, értéktelen, sívár itt a földön.

De a sötétség nem tudott belenyugodni a rá mért végzetes csapásba. Felvette a harcot a világosság ellen és nem egyszer sikerült megfélemlenie és a kárhozát útjára csábítania annyi szerencsétlen, vigyázatlan embert. Eszünkbe jutnak XII. Pius első körlevelének sorai: „Mikor Krisztust megfeszítették, sötétség borult az országra.” S azóta ez a sötétség mindig elárasztja a földet, „valahányszor a hitelenség vakságában és göggyében Krisztust ténylegesen kizárja a kor életéből, különösen nyilvános életéből.” És „ez az idő — amelyben most élünk — különösen is a sötétség órája”. Az ösztönök és szenvedélyek láncukat letépték, szabadjukra engedett fenevadakként uralják a világot, áthatolhatatlan sötétet terjesztve mindenütt. Igaz, néha fel-felvillan az éjben egy-két fényugár. Az elaltatott

lelkiismeret szikrái előpislákolnak néha. De a sötétség fedelme ismeri ennek is az ellenszerét. Világosságot, hamisan csillogó görögtüzeket gyújt ő is, hogy a jelszavak, tetszetős eszmék csalóka világával elkápráztassa és magának megszerezze a sötéthez szokott gyenge szemeket. Lidércfényeivel a bűn süppedékeny ingoványaira csalja a hiszékeny ábrándozókat, hogy megisméltödjék a Velencei-tó legendája.

A néphit szerint a messzeségbe nyúló lápon lakott az utolsó mesebeli tündér, az aranyhajú, égszín szemű királykisasszony. Sok ifjú szívét áldozatul kívánta magának és éjjelente feltűnő, sokatigérő lángnyelvével becsalta őket magához, hogy a feneketlen ingoványban valamennyien elpusztuljanak. A környék földesura, a fiatal gróf is a láptündér vonzó bűvkörébe jutott. Esténként addig nézte a lép felett imbolygó lidércfény hívogató lángocskáját, míg a féktelen vagyalkozás egészen rabul nem ejtette őt is. Elhatározta, hogy bármi áron elnyeri a szép tündér kezét. Öreg boszorkány azt tanácsolta neki, hogy csak olyan hófehér lovon induljon útnak, amelyen ember nem ült addig soha. A leleszi barátoknak volt ilyen lovuk, de cserébe érte egész vagyonát kérték. Habozás nélkül odaadott mindent. Felült a lóra. Bevágtatott a csábos lidércfény után és nem tért vissza soha többé. Feje felett örökre összecsaptak a lép mélyes ingoványai.

És — oh — hányan jutottak hasonló sorsra a szépség, jóság, boldogság után sóvárgó emberek közül is. Mentek vakon, ösztöneikre hallgatva, a hirtelen felbukkanó hamis fények után és csak akkor eszméltek tévedéseikre, amikor késő volt, amikor elborították őket a kárhozát örökké tartó szenvedései.

Ma sokszorosan helytállóak az író panaszai, amelyekkel a betlehemi jászol Kisdedét köszönti karácsony ünnepén: „Édes kicsi Jézus, nem ez a hely már az,

ahol valamikor a hóban is rózsák fakadtak, ha kis lábaddal elsuhant felette. Nem Betlehem a legeltető bárányokkal; szelíd róna, ahonnan rózsecsillagok nevetnek fel az égi pásztortüzekre, hanem komor vadon, ahol az égből ledobott sátán táborozik parazsas szemű seregével. Rongyos istálló hiszen találhatik elég még a földi téreken, de hol vannak a pásztorok, akik tiszta szívvel ereszkedjenek térdre a jászol előtt, ahol az ég világossága mosolyog? Hol vannak a királyok akik koronájukat a maguk jószántukból levegyék és öledbe tegyék játékszernek? Es hol a vének és az írástudók, akik álmélkodva vallják, hogy bolondság minden ö bölcseiségük és csak az az üdvözítő bölcseiség, amit a te tanulatlan csópp száz gügyög: szeretet, irgalom, béke?" (Móra F.) Ó rosszak, még mindig rosszak az emberek, hiába tanították őket a béke szent dalára a karácsonyi angyalok, ők még most is egymás ellen törnek, emberirtó szörnyekkel pusztítják az istenadta drága életet és a nagy tülekedésben elfelejtjenek

dicsőséget zengeni Istennek, akitől béke szállhatna szíveikbe.

A karácsony újból felvillantja előttünk a világ Világosságának útmutató fénycsóvját. S ha azt akarjuk, hogy ne múljon el felettünk nyomtalanul a glóriás ünnep, hanem számunkra igazi ünnepnap legyen, akkor harcot kell indítanunk a sötétség ellen. Tágra kell nyitnunk szemünket, szélesre kell tárunk lelkünk porlepett ablaktábláit, hadd sugározzék belénk a jászolból áradó mennyei világosság, hogy annak fényénél folytassuk tovább küzdelmes, felfelé törekvő életünket.

Ha a karácsony megtelíti a lelkünket égi fényvel, többé nem érezzük jól magunkat a sötétségben. Nem kívánczunk az élvezetek csalárd lidérclángjának káprázata után. Megtisztul előttünk a látóhatár, égboltozatunkon feltűnik a bölcsék csillaga, amely minket is elvezet napkeletre, ahol a fény, az egyedül boldogító Világosság születik.

Kell csodálnod, hogyha látod . . .

Irtai Schnattner Szigfrid O. S. B.

Szeplőtelen Fogantatás ünnepén a leghörszesebb Szűzet, az Isten boldogságos és szentséges édesanyját. Mily magasra tételt.

Eppen nyolcvanöt esztendővel ezelőtt tűnt fel a katolikus világ egén egy öskeresztény hitigazság, mint új hitágazat, melyet azonban a kereszténység kezdettől fogva hitt, a nélkül, hogy hivatalosan meg kellett volna fogalmaznia. Hitte már az apostolok korától kezdve, s ha néha támadásnak volt kitéve, az Egyház megvédte, s mikor magát a kereszténységet támadták, ugyanaz az Egyház a Szeplőtelen fogantatás ünnepélyes megvallásával és kihirdetésével kért Máriától új segítyt. Olyan természetes és magától értetődő szent hitünk e tétele. Ezt tanította mindenkor a szenthagyomány, magában foglalja a Szentírás, jelzi az ószövetség, hirdeti az új. A protoevangélium értelme: az első örömhír megjelenése a szomorú paradicsomi bukásakor, feltűnik a megígért kígyótipró Nő, a jóvátevő Éva, a kiegyenlítő Asszony, az ellenkezés teljes Megvalósítója.

Szent Juszttin († 164) már így ír: „Tudjuk, hogy az Isten Fia szűttől lett emberré, hogy így az engedetlenség ugyanazon az úton érjen véget, melyen kezdetét vette a kígyó által. Midőn még Éva szűz és romlatlan vala, foganta a kígyó ígését és nemzette a bűnt meg a halált. Szűz Mária ellenben méhében foganta Isten örök Igéjét és szülte azt, aki által Isten a kígyót lesújtja.”

Ma sem mondhatunk frissebbet; 1854 december 8-án Egyházunk sem mondott semmi újat, csak nyíltan és ünnepélyesen megvallotta azt, amit kezdettől fogva hitt és vallott és tanított.

A paradicsom kapujának bezárásától igen hosszú az út a Szeplőtelen fogantatásig. Ez az emberiség életének talán a legszomorúbb szakasza, amelyre a

kétségbeesés fekete felhője vet sötét árnyékot. A felhő mögött ragyog a kilátásba helyezett Napba öltözött Asszony, akinek eljövételére több ezer évig kellett várakoznia a világnak. Milyen szomorú, fájó és nehéz lehetett ez a várakozás! Az Isten nagy tervei valósultak meg az emberiségnek ebben a botorkálásában, kínos tapogatózásában is. Látnia kellett az Istenből elfordult földnek, hogy magától tehetetlen, önmegváltás pedig lehetetlen. Várnia kellett arra a december 8-ra, amikor a Teremtő egy egészen tiszta, hófehér szívet teremt, amelyhez bűn nem fér; elmét alkot, amelynek tiszta vizét az érzékiség kísértése nem zavarhatja föl; akaratot, amelyet a paradicsomi Rászedő nem törhet meg. Máriát teremt meg, akinél szebbet, elhíhetjük, már nem is tudott volna alkotni! Megteremt a malasztal teljes Szűzet, aki bűnt soha nem követhet el, az Áldottat az asszonyok között, akinek a legcsekélyebb bűn iránt is kimondhatatlan undort kellett éreznie.

A világ teremtése és a szeplőtelen Asszony fogantatása... Mindkettő Isten teremtő erejének egészen tiszta bélyegét hordozza homlokán, töretlen szépségben kerül ki mindkettő az Alkotó kezéből. A világról azonban isteni előrelátással tudnia kellett, hogy a szabadakarat útjára engedett ember bűne és az ördög incselkedése folytán megromlik és siralomvölgye lesz.

Mária teremtése azonban az eljövendő romlásnak legparányibb árnyékát sem vetíti az Úr alkotó munkájára. Isten végtelen szentsége tehát szebben mutatkozik Mária teremtésében, mint a világ alkotásában. A Szeplőtelen fogantatással, annak megígéréssel és megvalósításával pedig egyenesen megfenyegette Isten az ördögöt. Hihetetlen, hogy Éva egy bűnös ivadékát állítja szembe a sátánnal; elképzelhetetlen, hogy ez a fenyegetés nem lett volna Isten elgondolása

szerint a lehető legtökéletesebb. Ha Máriához a legkisebb bűn is hozzáférközik — Isten kudarcot vallott volna. Lehetetlen!

Mária teljes büntelenségét kívánta Isten mindenhatósága, indította irgalmassága, követelte szentsége és kötötte ígérete. „A mi Urunk Jézus Krisztus anyjáról Isten már akkor amaz asszonyban tett ígéretet. Ez mint ellenség áll a kígyóval szemközt: Ellenkezést vetek majd közted és az asszony között, nem mondja egyszerűen vetek, hogy úgy ne tűnjék fel, mintha Évára kellene vonatkoztatni. Az ígéret szava ez, mely jövő századokra utal: Ellenkezést vetek majd közted és az asszony között, t. i. közted és azon asszony között, aki az Üdvözítőt szüli, nem aki a testvérgyilkost fogja nemzeni.” (Szent Jeromos.)

*

Minden képzeletet felülmúl az Immaculata fenésége. A Szeplőtelen fogantatás napjának mottója: Mária műremek, amely fölött csak maga az Alkotó áll. (Szent Bernát.) Csodálatos magasság, ahova csak a legtisztább ünnepi gondolatok visznek bennünket

és a megváltás isteni ténye magyarázza meg kielégítően a kitüntetését.

A Szeplőtelen egészen egyedülálló módon nyerte meg Isten tetszését. Máriának nincs parallel párhuzama vagy szimmetrikus hasonlósága; hivatása páratlanul egyedülálló, tehát méltósága is egészen kivételes. Létének első pillanatában már a szentségnek arra a fokára jutott, ahol már közvetlenül érzik az Isten.

Valóban csodálnunk kell, mily magasra tétetett!

Canterbury Eadmer, angol bencés, a Szeplőtelen fogantatás dogmájának legelső védelmezője így ír: „Én királynőm, akit az Isten hatalma ily magasságra előre kijelölt és felemelt, akit a Gondviselés bölcsesége oly sok kitüntetéssel gazdagított, aki az Ő kimondhatatlan irgalmassága, minden üdvösség forrása anyjának választott, hogy megváltsa a világot, elhihetném-e rólad, hogy a te fogantatásod érintkezhetett a bűn halálával, mely a kísértő csábítása által az egész világra áteredt? Nem, mentől többet elmélkedem és gondolkodom ezen, eszem annál jobban küzd ez ellen a gondolat ellen, értelmem rémülten fordul el tőle és nyelvem vonakodik kifejezni.”

Krisztusnak a világot s a világnak Krisztust!

Legszébb álm minden álmok között és leg sürgetőbb kötelesség minden kötelességek között: Krisztust elhozni a krisztustalan világnak s a világot meghódítani Krisztusnak! Odafektetni ismét a Megváltó lábai elé a földkerekséget, felragyogtatni az Ő királyi jogaát minden ember, minden intézmény s minden életnyilvánulás fölött!

Az Úr maga tanított minket erre a vágyra s törekvésre, amikor a Miatyánkban mindnyájunknak — nemcsak a szenteknek, hanem az egyszerű halandóknak is, és nemcsak a püspököknek és papoknak, hanem minden hívőnek — ezt az imádságot kötötte legelső sorban a lelkére: „Szenteltesd meg a te neved, jöjjön el a te országod!” Nem a mindennapi kenyér, nem is a saját bűneink bocsánata vagy a gonosztól való menekedés, hanem mindenekelőtt az töltse el mindnyájunk szívét s arra kérjük mindenekelőtt az Isten kegyelmét: hogy az Ő neve szenteltesd meg, az Ő országa jöjjön el közénk s az Ő szándékai teljessédjenek ideleln, miképp teljessédjenek a mennyben!

Krisztusnak a világot és a világnak Krisztust!

Nagyobb jót az emberiséggel nem tehet senki, nagyobb örömet és dicsőséget az Úrnak nem

szereshet senki, mint aki ennek az üdvözítő imádságnak teljességén dolgozik s szomjas lélekkel vizsgálja az utakat és módokat, amelyeken ezt a szent álmot és nemes akaratot valósággá lehet kristályosítani. A társadalmat vissza kell vezetni Krisztushoz, mert jogilag az övé s mert valamikor, legalább a keresztény világban valóban az övé is volt. Krisztushoz kell vezetni az emberiséget, mert „más név nem adatott az embereknek az ég alatt, melyben üdvözlünk kellene”. Krisztus nélkül már itt a földön céltalan, sivár és értelmetlen az élet, vigasztalan a fájdalom, megoldhatatlanok a társadalmi feszültségek, odatúl pedig nincs nélküle remény és üdvösség. A tudat, hogy milliók és százmilliók élnek le az életet Krisztus nélkül, tehát igazság, erő, boldogság és remény nélkül, főképp azért, mert nincs aki őket Krisztushoz vezesse, elviselhetetlen annak, aki Krisztusban hisz s embertársait szereti. Az elviselhetetlenségnek ez az érzete kelti fel aztán a jobb lelkében az apostoli tettvágyat, valamint az aggódó kérdést: miképp lehetne ezen a legnagyobb bajon segíteni?

Ezt az égető kérdést tárgyalja P. Bangha Béla S. J.: *Világhódító kereszténység* című könyve, mely e hó folyamán kerül a könyvpiacra.

Hasonló a mennyek országa . . .

Irta: Walter János piarista

Az Üdvözítő mint Isten országának legbölcsebb írástudója, gondolatának megvilágítására, megkedveltetésére és elfogadtatására régi és új igazságokat vett elő. S amikor mondanivalóját befejezte s megkérdezte hallgatóit, hogy megértettek-e mindent, a felelet az volt, hogy meg. Útmutatása szerint minden írástudónak a lehetőség szerint hozzá kell hasonlónak lennie. S amint a házigazda kamrájából újat és régít hoz elő (Mt. 13, 52.), hogy házinépét és vendégeit kielégítse, az írástudónak is a régiek és újak összeszerkesztésével kell a cél felé törekednie. Ezeket az okos írástudókat és okos házigazdákat követve adom közre néha régi és új olvasmányaim, régi és új tapasztalataim közben támadt gondolataimat, mindig egy-egy kinyilatkoztatott igazság szemléltetésére.

*

Hasonló a mennyek országa a szántóföldön elrejtett kincshez . . .

A modern jog szerint a kincs nem azé, aki véletlenül meglátja, hanem aki munkájával láthatóvá teszi, vagy éppen áldozatokkal birtokba veszi. A zsidó törvény értelmében a földben rejlő kincs a birtokosé volt, miértis okos ember annak neszét véve, a föld megvásárlásával biztosította magának. Néha lehet egész véletlen szerencse, hogy valaki ilyen kincshez jusson. Amint Patino Simon segélydíjas ellenőrrel történt, aki egy fizetésképtelen polgár adóját kifizette, viszont a földjét magának tartotta meg. Ezért állását veszítette, de a földdel a világ leggazdagabb cinkbányája jutott kezére, és 1933-ban 600 millió dollárral Amerika 12 leggazdagabb polgára közt szerepelt.

Az itt jelképezett lelki kincs birtokbavétele kezdődhetik véletlennel, amint a Proféta mondja: *inventus sum a non quaerentibus me et palam apparui his, qui me non interrogabant.* Az Úr néha eléje bukkan annak, aki nem kereste. A folytatáshoz azonban személyes közreműködés, áldozatosság szükséges. A szántóföldet (= evangélium, egyház) ismerni kell. A velük biztosított kincset (= örök boldogság), ami olyan végtelen értékű, hogy mindenkié lehet, sok áldozattal, gyönyörhajszolást, e világnak való kizárólagos szolgálást, a tömegkergette bűnös jelszavakat, bűnös hajlandóságokat, sőt magát az életet áldozatul hozva kell biztosítani. Mindenkinek tehetsége szerint kell áldozatot hoznia. *Mt* alkuszunk, minél olcsóbban szeretnénk birtokába jutni. Félálmosan elmondott Üdvözlőkkel már igényt tartunk rá, sőt elváránk, hogy Isten előre tudassa velünk, hogy megtiszteltnek érzi magát ezzel a szegényes szolgálattal. A *szentek* ünnepe arra eszméltet bennünket, hogy nagy áldozatot kell hozni az üdvösséért. Főként azok adnak üdvös tanítást, akik életük feláldozásától sem rettentek vissza, mikor az üdvösség biztosításáról volt szó.

Hasonló a mennyek országa a kereskedőhöz, aki gyöngyöket keres.

Thesaurus est perfectio evangelica, margarita aliqua perfectionis species. Aranyszájú Szent János

szerint a szüzesség ez a különleges érték. Világi ember — mondja a szent doktor — élje a maga becsületes házaseletét, s becsülje a szüzességet. Mert hogy érték a szüzesség, ez szent meggyőződés, hogy többet ér a házasságnál, ezt vallo. Sőt azt is megmondom, mennyivel ér többet: amennyivel fölötte áll az ég a földnek s az angyal az embernek (de virginiate). Földi ember a zöldségért öt krajcárt, házáért ezer pengőt ad. A birtokba belefekteti akár egész élete keresményét. A feleség férjéért feláldozza egészségét, szépségét, függetlenségét. Gyermekéiért kockára teszi életét. Az égi sugallatokra hallgató ember a szüzességért nem sokallja személyiségét, gyermekét és férjét és egész életét. A régiek azt mondták, hogy a *margarita* akkor válik nemessé, amikor viharos időben villámlik. Az Egyház tanítása szerint a szüzesség akkor igazi lelki érték, ha viharban égi fény követése szülte: ára a szívnek legtöbb áldozattal járó megfékezése. Ut nihil, quod caro blanditur, libeat; nihil, quod carnale vitam trucidat, spiritus perhorrescat. (Nagy Szent Gergely hom. 11, in evang.) Az az áldozat ez, amelyben semmi sem szabad, ami a testnek tilos vágya, s viszont a léleknek semmi sem nehéz, ami a test szabados életét leszorítja.

*

A Báhrem-szigeteken naponként kb. 30 ezer ember száll a tenger mélyére. Az évenként kihalászott gyöngynek azonban csak egyötöde értékes. Nagyrésze mit sem érő pitykő. De még a leghíresebbek, mondjuk a II. Fülöpé is előbb-utóbb úgy értéküket veszítik, mint az indiai templomoknak valamikor világhírt biztosító, s ma elszíntelenedett gyöngyei. Csak az evangélium igaz drágagyöngye nem vesztí értékét soha. Igazi értékük az örökkévalóságban látszik, de már itt a földön is mutatkozik Isten és ember előtt.

*

Culmen omnium rerum pretii margarita est, mondja a pogány Plinius. Gondol a tenger gyöngyére. Az erkölcsei margarita, a szüzesség csak igazán a nagy kincs, s aki annak birtokosa, a boldogság útján van. Csak meg is becsülje.

A győző vandálok a leigázott Kartágóban (439) a keresztény Júliát eladták rabszolganőnek. Új ura hazavitte Szíriába. A lány nehéz szívvel törődött bele új helyzetébe, de gondossága, erényessége, állandó jókedve és kedvessége számára és vallása számára megszerezte az új gazda becsülését. Egy kereskedelmi út alkalmával hajójuk Korzika szigetén kötött ki, ahol éppen nagy ünnep volt. A kereskedő részt vett rajta, Júlia pedig bent a hajóban imádkozott. A helytartó ezt megtudva, azt mondta urának, hogy vagy kényszerítse Júliát a pogány ünnepeken való részvételre, vagy adja neki cserébe más rabszolganőért.

Az úr ezt mondta:

Egész vagyonom nem ér fel az ő értékével. Inkább mindent elvesztek, mint ezt a rabszolagyöngyöt.

Akkor a helytartó őt megrészegítette, s Júliát úgy kényszerítette az áldozatra. Mivel ezt megtagadta, keresztre feszítették.

Hasonló a mennyek országa a tengerbe vetett hálóhoz.

Az összes hívőknek szóló harmadik részben nagy halászatról van szó, amely abból áll, hogy a terjedelmes háló, latinul *everriculum*, mintegy kisöpri a tó fenekét. A tenger tehát itt éppúgy, mint a búzakkonkoly parabolában a szántóföld, az egész föld. A hálóra akadt kövekről, kagylókról, eldobott tárgyakról, hulladékról (= pogányok) nem esik szó. A parabola csak a halakat veszi figyelembe, az öskeresztények ismert szimbolusát. A különféle osztályokba tartozó halak (ex omni genere piscium) a latin szöveg szerint *jók* vagy *rosszak*, a görögben a *szépek* és

rothadtak. Az előbbieket külön edénybe kerülnek, a rosszak és rothadtak pedig félredobotnak, amin nemcsak az apró és haszontalan halakat kell érteni, hanem a zsidó törvény szerint tisztátalan halakat. A liturgia keretében a jó és szép halak a szent szüzek és szent özvegyek, a másik csoportba azok tartoznak, akik a maguk tisztaságát nem élik meg megfelelően. Az utolsó ítéletkor csak a megtartás vagy eldobatás lehetősége áll előttünk, most, az irgalom idejében helye van a harmadiknak is. Most a bűnbánat és nem az ítélet ideje van. Hallja ezt meg a jó, és legyen jobbá. Hallja meg a rossz, és javuljon. (Szent Ágoston, sermo 250, 2. ad finem.)

Ünnepvárás

Írta: Pintér József

Az anyagiás életfelfogásnak egyre jobban arcátlanító propagandája az ünnepeket is kezdi belefűllesztani a munkarobotos hétköznapok tengerébe. A haszonéhség, a vikendhóbot, a sportörület, az élvezethajhászás rögeszméi és az istentelenség basáskodásai igen sápasztják az ünnepek arcáról a természetfelettség életszínét.

Pedig az ünnep Isten rendelése szerint: közkegyelem-nap. Arra való, hogy a lélek önmagába szálljon érdekeinek megfontolására és biztosítására. A bűn megbocsátásának ideje. Felhasználjuk-e?

Az ünnep: alkalom az embernek erénygyakorlatokra. Élünk-e vele?

Az ünnep: Isten látogatása lelkünk hajlékában. Találkozni kíván velünk. Készülünk-e a fogadására?

Ezek a kérdések beszélnek hozzánk figyelmeztető szóval a karácsony ünnepének várása közben is.

Karácsony ünnepén a szívünkig érő boldogságot az a tudat adja meg, hogy a világ Messiasának megszületése az emberek iránt való megfoghatatlan isteni szeretetnek műve volt. Szent János mondja: „Abban nyilvánult meg az Isten szeretete mi irántunk, hogy az Ő egyszülött Fiát küldte e világra, hogy ő általa éljünk.” (Ján. 1. 4. 9.) Ami csodálatos az Isten az ég alatt már előbb is művelt, az is mind ebből a szeretetből készült az emberért. De betetőzése ennek a szeretetnek a megtestesült Ige, a történelmi Krisztus földrelépése volt. Vele a másvilág nyílt bele az emberiség földi történelmének hálózatába. És ez volt a szerencsénk. Mert még elképzelné is irtózatot, hogy mi történt volna a világgal, ha a szeretet irányelvei Krisztussal együtt nem kerülnek bele az emberek életébe ezen az éjszakán. Azóta lett az ember lelkének súlya a szeretet, mely odahúzza őt cselekedeteivel együtt az Istenhez, nemkülönben lelebarátjához éppannyira, mint örmagához. És azóta igaz az is, hogy a szív csak akkor öltözik ünneplőbe, ha szeret.

Szereti először az Istent. Erre-sok ok készíti. Az ember látja Isten műveit és meggyőződhet arról, hogy Isten az az erősséges Úr, aki „magasabb az égről... mélyebb az alvilágnál”, (Jób 11, 8.) „s akinek dicsőségével tele van az egész föld”. (Iz. 6, 3.) Örül az ember, hogy Isten olyan tökéletes, hogy „nincs olyan szent, mint az Úr”. (Kir. I 2, 2.) Ő mindenütt jelen van, legbölcsebb, legirgalmasabb, gondviselő és védelmező Isten. Benne minden lelki gyönyörűséget és felüdülést, minden vígaszt és örömet, minden szerencsét

és boldogságot megtalálunk. Istennek hozzánk való, sok, nagy jóságára igazán meg kell magunktól kérdezni: „Mivel viszonzom az Úrnak mindazt, amit velem cselekedett?” (Zsolt. 115, 12.) Csak egy teletünk lehet: egyedül és osztatlanul Őt szeretni!

Isten szeretetével együtt kell járnia a felebarátunk iránt való szeretetnek is. Ennek a kimutatására mindig van alkalom az életben. De ez soha nem kínálkozik olyan hívogatóan, mint ilyenkor, télvíz idején, a karácsonyi ünnepvárás napjaiban. Ezek a napok az irgalmasság cselekedeteinek gyakorlására hívják fel a jóakarató lelküket. A cselekvő emberszeretet fehér lobo-góját csak az tartja kezében, aki a mindennapos nyomor szekerét húzó, meggyötört, összeroskadó testvéreinek utána nyúl. Ingyen ebéd, ruha, lakbér, tüzelő, orvosság, pénzsegély, munkaszerezés, mind, mind a segítő szeretetnek istenáldott válasza a nyomorban menete-lők kiállítására, melyet meg kell hallania annak, akinek füle nincs bedugva a keményszívűség vattájával. A szeretet emberének mindig eszébe jut, ha az élet sötét oldalát látja, hogy mivel tartozik felebarátjának.

De ugyanakkor eszébe jut az is, hogy mivel tartozik önlélekének. Be kell bizonyítania, hogy ezt is szereti. Ennek pedig csak egy eszköze van: bűnbánat-tartás. A megtisztulás kötelességének elvégzése miatt élünk e földön. Lelkünk tisztaságát és méltóságát meg-önni, ez a feladatunk. Minden cselekedetünket az üd-vösség mérlegén kell elszámolnunk. A bünt kinos teher-nek tekintjük, melytől mielőbb szabadulni akarunk. És mert tudjuk, hogy a szabadulás útja csak a gyón-tatószerű ajtaján át vezet, azért hát ezen kopogtatunk. Itt megbeszéljük lelkünk jövőendő sorsát s a rosszért, amit tettünk, jóvátevést fogadunk. Megigérjük, hogy akarataunk ezután csak a jóra irányul és hogy lelkün-ket Isten szolgálatára fogjuk. Így aztán leromboljuk a nehezeltés falát, mely Isten és miközöttünk meredezett, és a romok fölött a szeretet mosolyával nézhetünk egymás szemébe.

A karácsony ünneplését csak azoknál sugározza át a boldogság fénye, akik az Istenia várásának elő-készületéül a szeretet jegyében szívük, kezük és pén-zük munkájával szolgálják az irgalom parancsát s akik megtisztított lélekkel mennek elébe a vendég-fogadás nagy pillanatának. Ezek az emberek fogják igazán érezni szívükben a boldog öröm remegését, mikor összekulcsolt kézzel imádságosan sutto-gják el: Most már jöhetsz, Jézuska!

Nehéz időkben

Irla: Kálmán József káplán

A katolikus lélek legfőbb jellemvonásának kell lennie: a teljes Istenre-hagyatkozásnak. Gondoljunk csak Kis Szent Terézre. Mennyi baja, szenvedése, betegsége, problémája volt, mégis azzal a gyermekies Istenre-hagyatkozással megtalálta a lelki békét és derűt. Valahogy lelkének felhői, ködös tapogatódzásai, viharai fölött is állandóan ott sütött az Isten gondviselő szemének a napja, mely az ember lelkét mindig figyelemmel kíséri. Ennek kell erőt adnia a kitartáshoz, az elviseléshez, ez a tudat adja meg minden körülmények között az igazi lelki derűt és örömet.

Igaz, hogy nehéz mindig örülni (lelkileg értem), főleg ha valakinek melanchólikus a lelki beállított-sága, a mindennap magával hozza a sok kellemetlenséget, csalódást, betegséget, a száraz, megszokott munkát, mégis a katolikus istenszolgálatot az örömmel kell jellemeznie. Eppen azzal mutatjuk meg erőnket, hogy ezeken igyekezzünk magunkat túltenni. Mint ahogy Prohászka mondja, kell nekünk a tiszta szív öröme, mert e nélkül nem bírjuk a szürke hétköznapi fáradtságát és az istenszolgálat kemény útját. Öröm nélkül bizalmatlanok leszünk, lelkünk szomorú, sötét, hideg lesz. Valahogy meg kell találnunk minden körülmények között a lelki örömet és békét és azt megőrizni.

De hogyan, mikor a mai életben olyan nagy a hajsz! Annyi a csalódás! Olyan zaklatott az élet! Annyi a keserűség! Ezer feladat, probléma elé állítja az embert és mint sokarcú szfinksz mered elé a jövő kétséges, rejtelmes, titokzatos képe. Az emberek idegeit megviselte a modern kor, a feszült politikai légkör, az állandó háborús feszültség, a háború borzalmai, sokat tépelődik, aggályossá, bizalmatlanná lesz az Istennel szemben. Látnak a rengeteg rosszat, a megoldatlan bajokat, a szociális és lelki nyomorúságot, a magunk rengeteg gyarlóságát hozzá.

A megoldás csak ez lehet: a teljes Istenre-hagyatkozás a lelki életünkben. Nehéz a betegség, sok a baj, sok szerencsétlenséget kell elviselni, nehéz a megélhetés, méltatlanságok érnek, nem látom tisztán a jövőmet, a hazám, az Egyházam jövőjét, de... de... ha én Isten kezébe tettem le a sorsomat, akkor biztosan jól van minden körülöttem. Ha megengedte az Isten, akkor biztosan jól van ez így. Igaz, hogy mindig kérdezni kell: mit akarhat most az Isten ezzel meg ezzel, hogy az ő érintéseire mindig készen legyek; mert az istenszolgálat aktív valami, nemcsak passzív. De ha végül is néha nem látom a célt (egy betegség, bizonytalan jövő, anyagi kár), akkor is megmarad

a vigasztaló krisztusi ima: „Atyám, legyen meg mindenben a te szent akaratom!”

Lelkünk legyen kész mindig az Isten érintéseire, a természetfelettiékről legyen érzékeny. Látom a hibákat a lelkemben és ez ösztönöz a további küzdelemre és résenlevésre, de ugyanakkor előttem van az Isten nagy irgalma is, az ő segítő keze és ez ad nyugalmat, biztonságot, biztatást és reményt. Erre válok a gyakori gyónások is. Megszabadulni a ránk tapadt sok hétköznapi portól, újból kezdeni a jóra való törekvést, miután ismét sok isteni kegyelemmel gyarapodtunk. Ez a nyugodt, derűs, biztos, kiegyensúlyozott lelki élet.

Ha én jót akarok, ha az Isten útjain járok, akkor káromra nem lehet semmi, csak a bűn, mely eltérít az örök élet útjáról. Másképpen én mindig haladok az örök élet felé, lelkemet minden körülöttem történő eseménynek érlelnie kell az örök életre és nekem csak ez a fontos. Ha én megteszek mindent, nyugodt vagyok még akkor is, ha talán ködös az út, ha talán sziklákat kell megmásznom, mert ha az Isten ezen az úton vezet, akkor is el kell jutnom Hozzá, mert néki ez a terve minden lélekkel. Mindez számomra a lelki öröm forrása. Az így beállított lélek tele van derűs örömmel. Ha nem is öröme született minden ember, akkor is megadatott a mód mindenkinek: ellenállni a rosszkedvnek, a keserű hangulatnak, a pesszimizmusnak. A mi feladatunk: előkészíteni, kitakarítani a lelket és esdve várni az Isten termékenyítő kegyelmét.

Azután a szeretet apró tettei, az őszinte jóakarát, a tiszta lelkiismeret, a lelki béke, az istenszolgálat tudata, a lelki szegénység és függetlenség az anyagi javaktól, a jól végzett munka eredménye és tudata mindmegannyi megalapozója és biztosítója a lelki örömmel még az olyan számára is, aki természeténél fogva nem teremtett a lelki öröme.

Nagy dolog az Isten jósága és irgalma. Ez óv meg bennünket a kislelkűségtől, az önemésztéstől, a kétségbeeséstől, az aggályosságtól, a kicsinykedéstől. A keresztény élet nem a pesszimizmus, nem az idegek emésztődése, hanem napsugár, madárdalos, ragyogó isteni élet, melyet az Isten jóságos gondviselése és bennünk lakása tesz ilyené. Az Isten bírása, különösen a szentáldozásban, már a mennynek előize ebben az életben is. Békét, megnyugvást ad az a tudat, hogy Isten bennem van, én vagyok a legkedvesebb teremtménye azokból, amiket alkotott, tehát reám vigyáz a legjobban. Elmélkedéseimben belefelejtkezek az

Isten nagyságába és szépségébe és elfelejtem a földi élet szürkeségét, könnyebben viselem a keresztet, mely kiérdemli nekem az örök életet. Megértem azt, hogy mindnyájan hazafelé tartunk, de megpróbáltatásokon, nehézségeken keresztül, hogy valóban kiérdemeljük az Isten szerető ölelé-

sét. Tudom azt, hogy ebben az életben is, meg a másikban is boldognak lenni nem lehet. Ebben az életben csak a lelki öröm lehet a részünk, mely a legnagyobb szenvedésben, bajban is megmarad. Lelki öröm azzal a tudattal, hogy a világon mindent legyőz a szeretet.

Szeretet kell

† P. Biró Ferenc előadása nyomán

Dr. Straubinger, a stuttgarti Karitás-egyesület igazgatója, 1933-ban a III. Krisztus Király kongresszuson azt mondta Mainzban, ha majd egyszer megírják a német egyház történetét az utolsó száz esztendőről (1833—1933), akkor azt fogják megállapítani, hogy ez a század a prédikálások, előadások, oktatás százada volt. Meg fogják állapítani, hogy a papok — különösen a városokban — egyáltalán nem bírtak kibontakozni a tanításból, előadásból s prédikálásból. De mindennek ellenére azt is fogják konstatálni, hogy hanyatlott a hit olyan mértékben, mint azelőtt soha. Sőt a munkások tömegekben hagyták el az Egyház bizonnyal járó hajóját és helyette a materializmus ingatag csónakjára bízták magukat.

Miért történt ez? Miért lépett ki csak 1925-ben 1.500.000 katolikus az Egyházból. És miért lett sok millió egyházellenessé? Hisz voltak buzgó papok! S nagy számban épültek templomok is... Az egyesületi életet is erősen szorgalmazták és megszervezték... Mi volt itt a baj? Ezt fogják kérdezni a későbbi kutatók. És ha sokat törték a fejüket ezen a talányon, akkor kétségkívül egyhangúlag azt fogják megállapítani, hogy *ennek a századnak nem volt szeretete, nem volt igazi, tettekben megnyilvánuló szeretete.*

Ha nyitott szemmel nézzük az életet, amint előttünk hömpölyög, nagyon szomorú megállapításokra jutunk. Ne tévesszen meg bennünket annak a kis csoportnak felemelő példája, amely nem egyszer önmagának erős megtagadásával, sőt nélkülözésével is szegényeket táplál és ruház, a katolikus tömegek azonban s éppen a katolikus gazdagok — leszámítva igen csekély kivételt — vagyonukat nem a Karitás oltárára helyezik, hanem a bűnnek, sokszor a leggyalázatosabb bűnnek dobják oda prédául. Panaszkodtak nekem, hogy éppen a gazdagabb családok fiai zsugoriak, alig adnak. Különös jelenség, hogy még a vallásosabb férfiak is úgy vélik, hogy az alamiználkodás a nők dolga. Tapasztaltuk is Budapesten, főleg a kommún idején, akár éhen pusztulhattunk volna, ha nem jöttek volna segítségünkre a Jézus Szíve Szövetség asszonyai életük kockáztatásával is, akik még a börtönben is tápláltak és ruháztak minket. Jellegetes dolog az is, hogy Budapesten

az a 200—250 tagból, legnagyobbbrészt egyszerű asszonyból álló Jézus Szíve Szövetség immár 9 éve szegénykonyhát tart fenn és ott naponta 300—350 embert táplál. Reggel pedig a gyermekeknek tejet ad. Az egyik nyomortanyán, a Kiserdőben, nagy melegedőt építtetett, ahol vasár- és ünnepnap van keresztény tanítás és szentmise.

Az Egyháztól való elszakadás mindaddig fog tartani, és a hittől való elhidegülés mindaddig magától értetődő marad, míg mi az „új törvénynek” követéséhez — amint Szent János a szeretet törvényét nevezi — teljes komolysággal hozzá nem fogunk. A hitehagyottak és a tőlünk távol állók nem abból ítélnék meg bennünket, hogy hányszor katekizáltunk, prédikáltunk, hány dogmatikát és egyebet írtunk, hanem a mi cselekedeteinkből. S ezzel önkénytelenül felállítják azt a mértéket is, melyet az Úr mint egyedül helyeset jelölt meg. (Mt. 7, 20. és Ján. 13, 33.) Minden egyházközség váljék szeretetszövetséggé és a távol állók nem fogják soká törni a fejüket, hogy hová forduljanak. Minden katolikus legyen polgártársai között a szeretet angyala és meg fogjuk látni, hogy Krisztus nyája miként növekedik, s hogy a hitelenség mint vonul vissza barlangjaiba. A Krisztushívők szeretete az első századokban jobban imponált, mint imádkozásuk és hitük. A szeretet készítette elő az utat a szívekhez a keresztény tanítás részére. És mikor az eretnekek alapjaiban rázkódtatták meg az Egyházat, — amikor természetlen korszak szakadt rá és a földi javak habzsolása sebeket ütött rajta, akkor a szeretet hősei voltak mindig, akik az Egyházat megmentették. Gondoljunk itt Assisi Szent Ferencre, Páli Szent Vincére, Ozanamra. Sőt a szeretet gyakorlása nagyobb eredményt ért el, mint a halottak feltámasztása és a jövendölések. Csupán olyan emberek, akik rendkívüli módon tűnnek ki a szeretet gyakorlásában, képesek arra, hogy az elkereszténytelenedett tömegeket a hithez és az Egyház iránti engedelmességre visszavezessék. Ki is volna képes hosszú időn át a szeretetnek ellenállni? Ezért első helyen a szeretet gyakorlásával apostolkodjunk. A többi magától jön.

A mondottakból életbevágó következtetések folynak:

1. A mi jámborsági és ájtatossági formáink rászorulnak arra, hogy azokat a felebaráti szeretet erőteljesebben áthassa. A modern' aszkétikus irodalom sokszor felcseréli a lelki élet célját annak eszközzével. Ne felejtjük el: az imádság és szentségek, a szentgyónás és áldozás csak eszköz és nem öncél.

2. A prédikációknak és katekéziseknek sokkal jobban kell a szeretet főparancsát szolgálniuk. Minden prédikációnak és tanításnak tulajdonképpen Szent János intelmével kellene befejeződnie: „Gyermekeim, szeressétek egymást!” Minden prédikáció lényegében a szeretet gyakorlására való felhívásban álljon.

3. A lelkipásztorkodás rendkívüli formái is, mint a lelkigyakorlat, népmiszió, egyesületek és szövetségek a felebaráti szeretet eszméjének jobban szolgáljanak.

4. Minden keresztény, akár férfi, akár nő az, a felebaráti szeretet apostola legyen.

Ha a felebaráti szeretetet tesszük a jelen kereszténység ismertető jelévé, akkor sajnálatosan azt kell megállapítanunk, hogy sokan, akik keresztényeknek nevezik magukat, jogtalanul viselik ezt a nevet. Kis templomlátogatás és néhány keresztény külsőség betartása nem pótolhatja a bensőséges kereszténységet: a szeretetet.

5. Amit a keresztényekről általában mondot-

tunk, az fokozottabb mértékben áll a papokra. Ha maga nem végezhet el mindent, vegye magát körül diákonusokkal: buzgó világiakkal, mint az apostolok tették. A papok nevelésénél nagyobb tekintettel kell lenni arra, hogy a felebaráti szeretet apostolaivá váljanak.

6. Minden egyházközség legyen a szeretet szövetsége. A rendezett egyházközségekben nem szabad egy embernek sem éheznie vagy nyomorognia. Szent Teréz mondotta: „Ha felfognók a felebaráti szeretet értékét, akkor semmi másra sem vetnők rá magunkat, semmi másnak sem feküdnénk neki, mint ennek.” A fekete hatalmak sem képesek sokáig ellenállni — a szeretetnek. Ő a legnagyobb hatalom a földön, neki minden térd meghajlik, még a gúnyolódóké és gyűlölködőké is.

7. Nagyon komolyan kell venni a Jézus Szíve-ájtatosságot, mely XI. Pius pápa tanítása szerint Istentől nyújtott reformeszköz napjainknak legnagyobb baja ellen: a hívek tevőleges szeretetének általános megfogyatkozása ellen. Ez a pápa a szociális reformról írt Quadragesimo anno kezdetű körlevelében ismételten hangsúlyozza, hogy a reform sikere első helyen a szociális szeretet kiáramlásától függ, amely a szociális igazság lelke. A szociális szeretet pedig honnan áradjon ki? Nincs annak más forrása, mint az Úr Jézus szentséges Szíve.

Az élet apró ajándékai

Irta: dr. Melau Ferenc

Soogreve, a híres utazó leírja egyik munkájában, hogy amikor Kínában járt, szemtanúja volt egy ünnepi felvonulásnak és egy érdekes jelenetnek. Az egyik mandarin fővegén káprázatos gyémánttal ült díszes gyaloghintőjében. Egyszer csak egy kínai földig hajolt a mandarin előtt és elragadtatva kiáltotta:

— Köszönöm, Uram, köszönöm!...

Soogrevenek csodálkozás kérdőjelezett az arcán és megkérdezte a kínaitól, hogy mit köszönt olyan boldogan a mandarinnak? Talán neki ajándékozta a mandarin a gyémántot?... A kínai így felelt:

— Leng-Cse-Ching alkalmat adott nekem, hogy megcsodáljam a gyönyörű köcsillagot. Egy pillanatra a drágakő éppen annyira az enyém volt, mint az övé... Most neki a kőből csak a szenvedés maradt... hogy őriznie kell, nekem pedig megmaradt a szép látvány emléke, melyet senki sem vehet el tőlem...

Megragadta lelkemet ez a gondolat és úgy elcsodálkoztam azon, hogy az okos és helyes életberendezkedésnél az emberi boldogsághoz milyen kevés kell. Egy szó, egy tekintet... és örömtüzet lehet gyújtani az emberek szívében. A boldogság odaléphet

mellénk egy levélben, egy szál virágban, egy baráti kézszorításban és nincs szükségünk arra, hogy aranyunk legyen és drágakövünk, vagy nagy kacagásunk...

Mi az oka mégis, hogy az élet tele van panaszokkal és kiábrándult arcokkal? A fájdalom elégiája mellett olyan ritkán zendül az öröm rapszódíaja!... Mert telítve vagyunk meg nem fékezett vágyakkal... Ezer és ezer vágy ül meg az ember lelkében. És ki olyan mindenható, hogy minden vágyát kielégíthesse?!... Hisz' a vágy a fantáziát nyergeli meg és ezen a szárnyas lovon, mint Pegasuson vágat az álmok világába. Pedig légvárakban nem élhet az ember. Belleophonként lehullunk a szárnyakon száguldó fantázia hátáról.

Nagy titok a vágy... Gyermekekoromban áhítatos csodálkozással hallottam a mesék hétéfeű sárkányáról, amelynek, ha egy fejét levágták, új nőtt a helyébe. Ezért volt szinte legyőzhetetlen. A vágnak ezer feje van s ha az egyiket levágjuk, nem egy, de tíz nő helyette. Mily nehéz lehet legyőzni!...

S ha teljesülnek vágyaink, boldogok leszünk?... Talán egy pillanatra, de mindjárt új vágyat rajzol

elénk a fantázia. A beteljesülés majdnem mindig kiábrándulás. Mert a beteljesüléskor a maga meztelenségében látjuk azt, amit titokzatos szépséggel és csodákkal ékesítve varázsolt elénk a lélek „Fata Morgana”-ja: — a fantázia. És akkor látjuk, hogy hasonlítunk ahhoz az emberhez, akinek egész életberendezkedése szappanbuborékon táncol. A szappanbuborék vékony, átlátszó és fényes: — bármely pillanatban szétpukkanhat. Szappanbuborék az egész elhibázott élet. Az életcélnak tartott földi boldogság, szépség és gazdagság is. A szappanbuborék csillog, felfúvódik, ragyog a napsütésben és mi ott táncolunk rajta mindaddig, míg a buborék szét nem pukkan. Mert egyszer minden szappanbuboréknak szét kell pukkannia. Ez a természetrajzához tartozik... És a szomorú örömrömekon ülve elmondhatjuk, hogy az így nyert örömök csak órányi boldogságok voltak. Pedig más az órányi boldogság és más az életen átvonuló. Nem az elröppenő boldogságot kell keresnünk, hanem a fundamentálist. Ez pedig az Istenben van. Nem mindenki csatlakozott-e még, aki itt lent kereste? — mondja Gárdonyi.

A legtöbb ember továbbá azért nem találja meg az élet örömét, mert nem jó helyen keresi. Mindig messzire néz, a ködösen kéklő távolba, mert annak varázsa van, misztikuma van s azt hiszi, hogy ott érik az öröm, mesefákon. Pedig talán mellette virul és illatozik... csak nem látja. Nem látja, talán el is tapossa. Istenem, mennyi apró öröm mellett futunk el és mennyire taposunk rá. A Fata Morgana csodái elkápráztathatnak, — de megcsalnak. Az élet apró örömei az igaziak és megbízhatók. Fogadjuk hát szívesen azokat. Mert ha megvetjük a kis ajándékokat, akkor az elszűnő mellettünk és mi ott állunk üres kezekkel. Nem lehet és nem szabad szédült boldogságot követelni az élettől, de nagyon hálásnak kell lenni a békéért, az apró örömeikért. Legyünk olyanok, mint a gyermek. Tudjunk örülni egy kis virágnak és ujjongani egy madárfészeknek.

*

Azt is mondhatjuk, hogy olyan az élet, mint a gyémántmező. — Tele van apró gyémántszemekkel. De végignyargal közöttünk a hír, hogy X. vagy Y. megtalálta a „Dél csillagát” és erre mi mindnyájan hasonló szerencsések akarunk lenni. Dühös akarással keressük a nagy szerencsét, a nagy földi boldogságot és elmegyünk a kis szemek, az élet és a lélek apró örömei mellett. Boldogok, akik lehajolnak az egy szál virággért és nem sajnálják a fáradságot a féltárgy gyémántért...

Mert különös és mindig ismétlődő jelenség, hogy legtöbbször időről-időre gondteli lélekkel visszafordulnak és kutató szemmel keresik az elhagyott kincseket. A nyugalmat sokszor azon a padon találjuk meg, — mondja Franz Müller — mely előtt sétálva vagy dolgunk után járva addig mindig elhaladtunk...

Ha az embernek van erős hite és e szerint rendezi be életét, akkor lesznek fundamentális örömei. Nem az élvezetek orgiájára gondolok. Nem bálókra,

ahol a zene ritmusára hull ki a lélekből az élet értéke... nem az italra, kártyára, kéjre, amely mind mámorba bódít... Ezek mind ideiglenes, sokszor szomorú accidenciák az élet fáján, csak színes szíromlevelek. A magház: — a lélek. Nem is a nagy kacagásokra... mert az élet derűje nem a kacagás. „Egy-egy kacaj néha szelepnyitás a túlfűtött kazánon, — mondja egyik írónk — de a folytonos kacaj üresség vagy éretlenség jele. A kacaj hangja hasonlít a rázott papírzacskó hangjához, melyben egy szem kukorica ugrál.” A tiszta, szép öröm forrása a lélek. Az Istenel telt lélek élete: iuge convivium. És ez az öröm különbözik minden más örömtől, mert belülről fakad, a lélek mélyéből és éppen azért mély és édes, csendes, meghiit és derűs, — olyan, mint a lelket betöltő néma dal. Az Isten gyermekeinek öröme. Szent Ferencé.

A tiszta öröm olyan, mint a tavaszi napsugár. Nem únunk bele, örökzöldként virul bennünk. Ez az öröm nem vágyódik nagy nyilvánosságra, sok színre és hangra. Ez az öröm halk és finom, mint a templomok csendje. Kagylója a lélek. Idő kell hozzá azonban, míg teljesen megérik, — de akkor óriási érték. És akkor nem kell mutogatni, nem kell nagy dobbal közölni, mint falvak kisdobosa a napi híreket, — sugárzik magától is a lélek ablakán a szemek melegéből. Az ilyen lelkeknek az élet tele van boldogsággal, mert nem hajszolják azt. „Az apró jónapok hegedőse” így énekel: „Imádság örvend este, reggel számon, — Apró örömeim így mindig telik. — S nekem elég reggeltől estelig.” És boldog. De mennyi boldogtalan ember jár köztünk, aki a boldogságot keresi. Az ilyen emberről az a baj, hogy földi dolgokba ágyazza boldogságát, azért felszínes és hamar eltűnő, — az igazi boldogság gyökere a mélybe nyúlik, — az Istenbe. Ezért van, hogy a falusi kisleány örül a rongybabának, a fiú az ólomkatonának; — az elkényeztetett szalonvirág únja a csodababát vagy a pónilovat. A szegény ember álma a virágkertés kis házikó, — a gazdag emberé a Riviéra és a meseautó.

Isten teleszórtá a világot ezer örömmel. Ez a hívő lélek életesszenciája, mellyel be van permetezve a hegyek uszálya, a fenyvesek smaragdja, a havasi rét, a nyíló virág és édes madárdal. Ezt szívjuk magunkba, mint örök életet lehelő energiát. Az öröm a lélek élete, mert forrása az Isten. Igen, az öröm ősfáját Istenig vezet vissza, — a fájdalom csak a paradicsomi fáig. Ezért a hívő lélek tudja, hogy fájdalom is éri az életúton, mert ez az emberi élet. De tudja azt is, hogy az öröm fája örök, — a fájdalom meghal velünk. Ezért mosolyog könnyein keresztül is...

Isten az Ő nagy gazdagságában és jóságában kiárasztotta a világra szépségét és megmutatta nekünk, parányi teremtményeknek, hogy megcsodáljuk és élvezzük azokat. Nem tudnánk-e mi is hálás lélekkel Istenhez fordulni és alázatos, halk imával elsuttogni:

— Köszönöm, Uram, köszönöm!...

Figyelmeztető

Miben áll az igazi szentség?

Irtai Petruch Antal S. J.

„Miben áll az igazi, csalódástól mentes, tökéletes élet vagy más szóval: miben áll a valódi életszentség? Ezen a téren ugyanis nagyon rossz tapasztalatokat szereztem. Utána néztem a lelki könyvekben. S annyi feleletet kaptam, hogy nem látom az erdőt a fáktól. Sőt az a benyomásom, mintha nem is egyeznének egészen egymással. Megfigyeltem azokat is, akikről azt híresztelik, hogy mély lelki életet élnek, sőt szentség hírében állnak. És . . . Jaj, de csalódtam . . . Sokszor de furcsa emberek ezek: elriasztanak, kiábrándítanak viselkedésükkel. Bizony megesik, hogy tele vannak önzéssel, szeretetük csak addig tart, míg érdekeikbe nem ütközik; olykor még mintha az igazmondással is hadilábon állnának, amikor azt „Isten érdeke” úgy kívánja, helyesebben, amikor Isten dicsőségének örve alatt saját szeretett enjüket kellemetlenségtől kell megmenteni. Ezek után megérti, ha újra felteszem a kérdést: Miben áll az igazi szentség? Milyen utat kell választanom, hogy csalódásba ne essem?”

Megboldogult P. Biró, aki rengeteg tapasztalt s a lelki finomkodást ki nem állhatta, erre így felel:

„Az Istenembernek, Jézus Krisztusnak mentől jobb megismerésében, mentől nagyobb szeretetében és mentől hasonlatosabb követésében.”

Ezt a megállapítását a Szentírásból és a dolog természetéből meríti. „Az pedig az örök élet, hogy megismerjenek téged, az egyedül igaz Istent és akit küldöttél, Jézus Krisztust.” (Ján. 17, 3.) Az Úr Jézus általában és egyesektől az üdvösség feltételül, a tökéletesség elérésére követelte az ő követését. Az apostolok megtérítése és meghívása is ezen szóval történik: Jöjji, kövess engem!

A dolog természeténél fogva sem lehet másként. Az Istenember, Jézus Krisztus életénél tökéletesebb, szentebb nem lehetséges. „Azért minden emberi élet csak annyira lehet szent,

amennyire hasonlít az Úr Jézus Krisztus életéhez.”

Mik az eszközei az életszentségnek?

Az Úr Jézus „ismeretének, szeretetének és követésének egyedülálló és legkiválóbb két eszköze: az evangéliumi Jézus életébe való imádságos elmélyedés és Jézus Szívének tisztelete,” feleli P. Biró.

„Hogy az Úr Jézus életét mindig jobban megismerjük, őt mindig lángolóbban megszeressük és öhozzá magunkat mindjobban és jobban hasonlókká tegyük, csakis úgy sikerülhet, ha az Úr Jézus egész, történelmi, reális életét olvasgatjuk, abba elmélkedés által elmélyedünk s folyton könyörgünk a mennyei Atyához, a Szentlélekhez, a Szűzanyához, Szent Józsefhez, őrzőangyalunkhoz azért a nagy kegyelemért, hogy megismerjük az Úr Jézust, mert akkor meg is fogjuk őt szeretni s lesz erőnk a magunk életét komoly önmegtagadás által az Úr Jézus életéhez hasonlóvá alakítani.

Ezt az egész reális, történelmi életét az Úr Jézusnak minden emberi hozzáadás vagy elvonás vagy átalakítás nélkül, a teljes másíthatatlanságában és teljes eredetiségében máshol leírva nem találhatjuk meg, mint egyedül a Szentlélek sugallatából megírt négy szt. evangéliumban, hozzáadva a Szentatyák és az Anyaszentegyház magyarázatait.

Sajnos, — úgymond — lelkiéletet élő emberek is általában nem ezt a Jézus életét olvassák, nem ennek eredeti szövegébe merülnek el, hanem csupa másod-, harmadrangú forrásokból merítik magát az Úr Jézus életét is, s azonfelül sok mindenféle gyakorlatokba és ájtatosságokba helyezik lelki életüket, tökéletességüket, de már magának az Úr Jézus életének, szavainak, cselekedeteinek megfontolásával, az abba való elmélyedéssel vajmi keveset törődnek. Innét van azután nem ritkán az a különös és szinte érthetetlen jelenség még a jámboroknál is,

hogy igen ájtatoskodó, sőt a szent hírnévnek örvendő személyeket is, — akik velük bármely okból gyakran érintkeznek és így alkalom nyílik az ő megismerésükre, csakhamar tapasztalják — mennyi szenvedelem rújtja, hány és hány szeszély rángatja, hány tücsök-bogár ékteleníti. Nem igen lehet ezeken látni vonásokat az Úr Jézus Krisztus életéből, amint hogy ők sem nézték meg az Úr Jézus életét követés, utáztatás végett. Más ám az ájtatos, jámbor élet és más a keresztény és istenes élet az Úr Jézus példája szerint. Ime, az Úr Jézus idejében a farizeusok igen jámbor, a szószálhasogatásig jámbor emberek voltak, de belső tartalom, igazi erény nélkül. Azért az Úr Jézus elvetette és elkárhóztatta őket.

Valamennyi könyv előtt és felett legyen a mi könyvünk az evangélium eredeti szövege jó magyarázatokkal, és nem más könyv. Amint mindenekfelett az Úr Jézus szentséges istenemberi személye, úgy az ő életéről szóló egyedül hiteles szövegű könyv, az evangélium legyen számunkra a legszeretetremlőbb. Ez legyen mindig kezünknel, ebben olvasgassuk, azaz nézdegéljük a leg-elevenebb és a legigazibb színekkel megfestett Úr Jézus Krisztust. Azután epedve fohászodjunk, kérjünk, könyörögjünk, keressünk, zörgessünk, amíg meghallgattatunk, amíg megtaláljuk az Úr Jézust, és minket bebecsát szentséges istenemberi személye közelébe. Kérve-kérjük őt, mindaddig, amíg kegyeskedik hozzánk nyájasan leereszkedni és belénk teremteni az ő eleven képét úgy, hogy mi hozzá hűen hasonlatosakká váljunk.

Az Úr Jézus jobb ismeretéhez, szeretetéhez és követéséhez a legjobban segít a szent evangéliumi elbeszélések elmélkedő, imádságos olvasgatásán kívül — az Úr Jézus szentséges Szívének buzgó tisztelete. Erről azonban máskor.”

Irodalom

Jezsuita arcélek. Első kötet. Szerkesztette P. Gyenis András S. J. Budapest, 1940. Korda Nyomda.

Loyolai Szent Ignác megszervezte rendjét és számára a pápa jóváhagyását 1540-ben nyerte el. Így a Jézustársaság 1940-ben ünnepli egyházi megerősítésének 400-ik évfordulóját. Ebből az alkalomból több rendtörténeti vonatkozású munka fog megjelenni, melyeknek az a feladatuk, hogy szolgálatjára legyennek mindazoknak, akik a rendet és tagjait meg akarják ismerni. Ilyen célt szolgál a most ismertetett mű első kötete is, mely neves és alig ismert jezsuita szenteket, tudósokat, hősokeket, nevelőket és felfedezőket mutat be az olvasónak. E könyv 21 jezsuita életrajzát vázolja rendkívül érdekes módon. A szerzők a tárgy teljes ismeretében érdekfeszítő előadással mutatják be egy-egy jezsuita „arcélet”, azaz személyiségét, lelki alkátát és azt, ami el nem múló belőle. Valóságos rendtörténetet kap az olvasó — egy-egy életsors tükrében. Olyanok ezek az életrajzi vázlatok, mint a magaslati épület egy-egy ablaka: nemcsak a közvetlen szomszédságra nyitnak kilátást, hanem a távolabbi vidék is megjelenik a szemlélő előtt. E színes, érdekes és minden vázlatosságuk mellett is teljes írások tágas perspektívát nyújtanak az Egyház és a kor egyetemes történetére és mozgalmaira is. E folyóirat olvasóit elsősorban a szentek itt közölt életrajzai fogják érdekelni, de a többi jezsuita életmegnyilatkozásai is el fognak igazítani a lelki élet egy-egy kérdésében. Loyolai Szent Ignác, Xavier, Borja Szent Ferenc, Rodriguez Szent Alfonz és társai élete valóban „mennyei fény” a földi vándor életútján.

Plus S. J.—Uhl Antal: **Lumen Christi.** Rövid elmélkedési anyag az év minden napjára szerzetes-nők részére. Korda Rt. kiadása, Budapest.

Ez a könyv felhívásra, kérésre készült szerzetes-nők számára. Olyanoknak, akiket a tevékeny élet ezer gondja lefog a munkára. Akiknek többet kell másokkal foglalkozniuk, mint amennyit magukkal törődhetnek. S ezért szükségük van olyan erőforrásra, mely sajátos munkakörükhöz mértén megadja nekik mindazt, amivel lelküket, munkakedvüket felfrissíthetik. Bőségéből aztán majd másoknak is adhatnak! Mindig újat! De maguk is megtalálják a szükségést! A lelki fejlődést biztosító indítékot, a szükséges buzdítást és lendületet. Ez a könyv továbbképző tanfolyam akar lenni. A szerzetesi ujoncokban kapott gondolatokat kifejleszteni, kiszélesíteni, felfrissíteni, hatékonyabbá akarja tenni. Nehogy az elkerülhetetlen kimerülés, az idővel erejéből veszítő eszmény ernyedő hatása alatt a lelki élet is megérezze a lanyhulást. Aminek pedig az érdeklődésben, munkakedvben és munkateljesítményben is szükségképpen nyoma lesz. A könyv címe mutatja, hogy Krisztusból, Krisztus gazdagságából merít. Az Ő bensőségéből ad másoknak is a benső élet minél szebb kialakításához. A szerző neve legyen a könyv legjobb ajánlólevele. Nagy lélekismerő. Elismert, olvasott aszkétikus író. Kipróbált lelkipásztor, aki nem „kivülről” szól az olvasóhoz, illetve elmélkedőhöz, hanem munkatérének tapasztalatait, hasznos gyakorlati gondolatait írásba foglalja és közkinccsé teszi.

Pálffy Erzsébet grófnő: **Foligno rózsája.** Korda Rt. kiadása. Budapest.

Örvendetes jelenség, hogy ez az írás a keresztény életnek olyan hősét emeli ki a feledékenység homályából, akinek az élete nem hozzáférhetetlen, hideg magasság, hanem egyénisége, lelke egész melegével, csodálatraméltósága közvetlenségével vonz és kelt érdeklődést maga iránt. Azt akarja a szerző, hogy Foligno szentjének életét, személyét közelebb hozza hozzánk. Mert méltó, hogy akit Néri Szent Fülöp, Szalézi Szent Ferenc, Liguori Szent Alfonz megcsodáltak, mi is megismerjük. Bizonyára lesznek olyanok is, akiket e Szent nemcsak mint az Egyháznak fényes, de számunkra már nagyon távoli csillaga érdekel, hanem misztikus lelke kibontakozásában sok tanulságot találnak majd a maguk életének kialakításához is. Azoknak való ez a könyv, akik mély lelki életet élnek. Előnyösen csalódnak majd benne azok, akik a nagy életet utólrétegetlen rendkívüliségekben, rendkívüli, úgyszólván veleszületett kivételes adottságokban látják, amiért aztán közelfekvő, egyszerű voltát már nem is tudják észrevenni. Előnyére válik a könyvnek, hogy nem száraz életrajz, adattár; inkább eleven, színes életrajz, de úgy, hogy a főszereplő személyének éretlen történeti hűségével, szereplésének hitelességével adja elő mondanivalóját.

Endrődy László S. J.: **Szeretet — Szózat.** Korda Rt. kiadása. 1940. 201 lap.

Nem ajánlhatjuk rövidebben és egyszerűbben ezt a könyvet, mint ha kimondjuk, hogy francia nyelvű eredetije jelenlegi Szentséges Atyánknak, XII. Pius pápának még bíboros korában írt levél-előszavával jelent meg. Jézus Szívének szeretetiskolája ez a mű. Nemcsak megtanít az istenszeretet módozataira, hanem rámutat ennek a szeretetnek legmélyebb lendítő okára is. Kiváló értéket és nevelő erőt kölcsönöz a könyvnek az a tény, hogy az elején közli Menendez Jozefa Szent Szív-szerzetesnő életét, melyben konkrétan megvalósulva látjuk mindazt, amit a második részben tanulunk ennek a rejtett szent életet élő, egyszerű segítő nővérnek irataiból, melyeket az Úr Jézustól kapott magánkönyvtárgyainak alapján készített.

Gausz Tibor S. J.: **A ragyogó szemű, értékes leány.** Ez a könyv a modern leánypsichológiának egyik remekműve. Közvetlenül a leányokhoz szól. Vagy inkább magukat a leányokat beszélgeti. Az idézetek tömegében is meglátszik az író művészi keze, pszichológiai érzéke, szaktudása. Ennek köszönheti, hogy feltétlen megragadja a leány szívét és megkedvelteti vele az ideált: a ragyogó szemű, értékes leánytípust.

Dr. Ignaz Stöckl—Petényi Károly: **Fiúk a viharban.** — Budapest, 1940. Korda Rt. kiadása. 160 lap.

A serdülő fiúk problémáit lebilincselő regényes alakban veti fel és oldja meg a szerző. A könyv támogató kéz, útmutató akar lenni azért, hogy bemutatja a tiszta lelkű, erős fiút, aki ura önmagának és éppen azért sikert arat, győztesként halad előre; és bemutatja a gyenge, szenvedélyeitől hányatott fiút, akit vak ösztönei vezetnek és ezért elbukik, megszégyenül. — Bátor Zoliban és barátjában, Érdy

Rudiban olyan két ideális fiút talál minden olvasó, akik egész egyéniségükkel megkedveltetik magukat s azt a vágyat ébresztik fel: én is ilyen szeretnék lenni. — Minden serdülő fiúban valóban nagy lelki hatást válthat ki. Kívánjuk, hogy olyan kedves olvasmányja legyen a fiúknak, mint a hasonló témájú s ez év karácsonyán már második kiadásban megjelenő Alpesi fény. Nevelők, tanárok, szülők, adjátok ajándékkul karácsonyra ezt a könyvet minél több fiúnak.

Lantos-Kiss Antal: **A diákok lelkiatyja.** Önnevelési tervek érettebb ifjúság számára. Szalézi Művek. Rákospalota.

A könyv címlapja edzett testű magyar ifjút ábrázol, amint a gyóntatószékben térdel. A rács titokzatos háttéréből sugarak ömlenek a fiú tiszta, nemes tekintetébe. Ez a kép adja egyúttal a könyv jellegét, tartalmát, célját: lelkivezetés a lelkiatya (gyóntató) által (I. rész), s ennek alapján lelkivezetés önmagunk által (II. rész). Az első részben nemcsak a diák, hanem maga a gyóntató is gazdag elveket kaphat a lelkivezetés szükségességére, módjára, választására. Különös értéke, hogy fotómontázsban alig felfedezett diáktípusokat mutat be, azok viszonyát a lelkivezetéshez szellemesen, éles szemmel látja meg (pl. kényeskedő, mimelő, vitakozó, számi ikrek stb.). Még gazdagabb, tömörebb a második rész, amely már az önnevelésre, önzetetésre ad útmutatást. Figyelme kiterjed olyan fiúkra is, akikhez legtöbbször se tanárnak, se gyóntatónak nincs irányító szava (szép fiú, bukott diák, intézet csillaga, félreismert diák). Nyílt, őszinte szava sok fiú lelkét nyeri meg. Kész tervei, tanácsai világosak, férfiasak, reálisak. Levéltára értékes illusztrációt és indítást ad az elvekhez.

Krisztus Kalóza. Maffei Giacomo írásai. Fordította: Husztiné Révhegyi Rózsa. Szalézi Művek. 208 lap.

Ma óriási kelete van a naplóknak, önéletrajzoknak, leveleknek, olyannyira, hogy a regényírók is monumentális életrajzokat írnak: a közönségnek ez kell. Érdekes tünet ez a „regénygyártás” századában. A közönséget nem elégíti ki a receptre készült tömegcikk, mert hiányzik belőle az élet hamva, íze, zamata: ezért fordul az életrajzok felé, melyekben a mélyéges emberi lélek őszinte kitárulását keresi és meg is találja. Krisztus Kalóza is ilyen eleven, lüktető élet közvetlen bemutatkozása: Maffei, a lobogó lelkű olasz diák, majd egyetemista — naplójában, szüleihez, barátaihoz írt leveleiben, cikkeiben, előadásaiban áll elének és mutatja meg a lelkét; azt a nagyratörő, szépért, nemesért hevülő, a maga és mások fölemelésén, jobbításán szüntelenül fáradó és a mellett folyton ötletes, vidám, életrevaló, vonzó eszményt, amelyet már olyan jól ismerünk az „Új Ifjúság” lapjairól. Pier Giorgio Frassati, a modern katolikus fiútípus második, talán még közvetlenebb kiadása ez a másik olasz fiú, aki napi áldozó, és tudja, hogy miért: nagy, erős lélek akar lenni! Mellette, közelében csak jól lehet viselkedni. Pihenéstelenül ír, beszél, agítál, akit csak tehet, ragad magával a bensőséges, aktív katolikus élet felé. Ilyen mély, izzó szavakat alig írtak még a katolikus akcióról, mint Maffei, de az is igaz, hogy kevesekben él még oly izzón az a nagy szükségérzet, hogy dolgoznom kell testvéreim fölémelésén, mint őbenne élt! A Szalézi Művek részéről igazán nagy tett volt ennek a könyvnek a kiadása: minden fölsős diák és egyetemista kezébe kívánczik ez az írás lendítésnek, eszménynek, útmutatásnak.

Gerely Jolán: **Szűz Mária nyomában.** Szalézi Művek. Rákospalota.

Mit is tenne ma a Szent Szűz helyemben? Ez a kérdés és a rávonatkozó felelet a híres írónő kis művének alapgondolata. A Boldogságos Szűz életéből kiragadott idézetek, mozzanatok köré foglalja koszorúba mély meglátású, gyakorlati gondolatait: pl. a női apostolkodás, gyanakvás, titoktartás, szeretetgyakorlatok, szociális anyaság, völegényválasztás stb. Bár részben időben távolálló problémák ezek, a Boldogságos Szűz tiszta anyasága és felmagasztalt nőessége örök példaként és tekintélyként uralkodik a megoldások felett. A leányifjúság csak lelki mélységet, gazdagodást nyerhet belőle.

Maccono—Trugly: **A tökéletes bánat.** Szalézi Művek. Rákospalota.

Gyakorlat szülte ezt a könyvecskét. Világosan, alaposan felőleli mindazt, amit a gyakorlati erkölcsstan a tökéletes bánatról tud; sőt a vele kapcsolatos teológiai elvekkel is megalapozza a gyakorlatot. Jól ismeri a lelkekben felbukkanó kétségeket (bánat érzelmi erőssége, a bánat mindenekfelettsége, gyónás nélkül megholtak sorsa), s azokat világos hasonlataival, példáival oldja meg. Rövidsége ellenére is oly kimerítően tárgyalja ezt az oly szükséges erényt, hogy szinte ajkunkra adja, — rövid lelkiismeretvizsgálattal ösztönzi, előkészíti, mindennapi kenyérré gyúrja.

Wimmer M. Anzelm O. S. M.: **A liturgia tüzeiben.** Gondolatok a liturgikus életalakításról. Szociális Miszisztársulat kiadása, Budapest. Ára 3.— P.

A könyv egy liturgikus kurzus előadásaiból keletkezett; innen van, hogy nemcsak a liturgikus cselekmények külső leírására fordít gondot, hanem elméletből is ad érthető, alapos tájékoztatást. Ez az ismeretközlés azonban nem egyoldalú. Szerző bevezetésében a szervita hagyományokra hivatkozik; valóban, az okos elméleti tárgyalást átszövi a Monte Senario szelleme, a kontemplatív lélek meleg, imádságos áhítata. A kis könyv legnagyobb érdeme mégis az, hogy írója a tapasztalt lelkipásztor biztosságával mutat rá, hogyan „hat ki a liturgia a legfontosabb életkérdésekre”, hogyan szenteli meg a liturgia a világi hívő egész életét, egész lelkiségét.

A kötetet a liturgikus motívumok egyre népszerűbb rajjai díszítik; mélyebb lelkiségnek, igazabb szentképművészetnek készítenek szállást ezek is.

Prochnow Endre: **Napsugarat a lelkekbe!** Budapest. A szerző kiadása. Ára 1.80 P.

A kis könyv az egyházi év vasárnapjainak és egyes ünnepeinek evangéliumát dolgozza fel: diákoknak ad lelki olvasmányt, elmélkedési anyagot, de a lelkipásztor is haszonnal forgathatja ifjúsági exhortációkra való készülését. — A gyűjteményt különösen ajánlja, hogy szerzője igazán otthon van a diák lelki világában; minden lapon nyomát találjuk ennek a nem külső tanulmány által szerzett, hanem szeretetteljes együttélésen alapuló emberismeretnek. Másik nagy érdeme a könyvnek, hogy az igazi lelki vezető meleg irányító szava csendül belőle elvont érvelés, szónokias buzdítás helyett. Így az is lehetségessé válik, hogy a lelki élet mélyebb vizeire, a parancsok területén túl is elvezesse szerző a „lelkével komolyan törődő”, elsősorban kongregánista diákságot.

Leányoknak karácsonyi ajándéknak:

Újdonság:

Gausz Tibor S. J.:

Ragyogó szemek

Ez a könyv szeretetet, jóságot áraszt a felszűrt leány szívébe, hogy ugyancsak a szeretetre és jóságra tanítsa őket. Elsősorban leányoknak szól. Nevelőknek, hitoktatóknak elsőrendű pszichológiai tanulmány. Valóságos példatár. Sok illusztrációval. December 10-e táján jelenik meg.

GERELY JOLÁN:

kitűnő illemkódexe

MŰVELT LEÁNY

címmel, második bővített kiadásban ismét megjelent. Serdülő és felnőtt leányok könyvtárából nem hiányozhat! Ára izléses kartonkötésben P 2*80, kötve P 4*30.

Add nekem a szívedet

címmel pedig a női élethivatásról ír Gerely Jolán, ebben a legkeresettebb művében.

A második kiadás ára P 2*80, kötve P 4*30.

KI VAGYOK?

leánykönyv, az írónőnek tartalomában leggazdagabb munkája. Szinte regényszerűen érdekes leánynaplóba belesűrtíti a modern női élet legsorsdöntőbb kérdéseit s teljesen átszővi az egészet a legfőbb eszménynek, a Boldogságos Szűz Máriának példájával és életátalakító hatásával.

Ára izléses kartonkötésben P 3*20, kötve P 4*70.

A Weiser S. J.: „Alpesi fény“-re emlékeztető, minden fiút lekötő, érdekfeszítő, jellemnevelő ifjúsági regény jelent meg:

Fiúk a viharban!

címmel.

Dr. Stöckl német eredetije után fordította **Petényi Károly**.

Ára P 2*—, vászonkötésben P 3*50.

P. Pál, az ismert és kedvelt ifjúsági író újból 2 kötetrel örvendeztette meg a fiatalságot:

Karácsonyi történet

című kötete 8—10 éves kisleányoknak.

A boldogság szigete

13—14 éves leányoknak lesz kedvenc olvasmánya. Mindkét kötet ára darabonként 50, kötve 80 fillér.

A jezsuita rend

400 éves jubileumára készült hatalmas mű első kötete:

Jezsuita arcélek

címmel 21 jezsuita életrajzát vázolja. Érdekfeszítő módon mutatja be a neves történetíró: **Gyenis András S. J.** az egyes benne szereplő jezsuiták személyiségét, lelki alkátát, értékét. Ára kartonkötésben P 5*—.

Bogner Margit boldoggáavatására befolyt adományok: Scheff Ilona, Bpest, VIII., Örömvölgy-u. 16. III. 3. 1 P, Szalay Aranka, Magyaróvár, Templom-u. 8. 4.90 P, Unyi Mária Margit, Zugló, Angol-u. 22/45. 1 P, Isteni Megv. Leányai, Bpest, Szent Margit Int., Szt. Imre hg.-út 5/7. 23 P, Tassi Izabella h. tanítónő, Pircse 2 P, Poddányi Anna gyűjtése, Bpest, I., Kard-u. 3. 10 P, Vargha Gizella gyűjtése 58 P, Kalocsai Iskola nővérek gyűjtése 35.60 P, Módly Matild, Bükk 1 P, N. N. —20 P, Dr. Kiss Antalné, Tiszabud 15 P, Kovács Sebestyén Ilona, Marcali 10 P, Mária Bonaventura, Kassa 1 P.

Új magyar könyvek:

Bangha Béla S. J.: **Világnézeti válaszok.** Korszerű vallási kérdések és ellenvetések. Ára 3.— P, kötve 4.50 P.

P. Gyenis András S. J.: **Jezsuita arcélek.** 21 kiváló jezsuita életrajzi vázlata. Ára 5.— P.

Wimmer Anzelm O. S. M.: **Az izzó tűz embere.** Laziosi Szent Peregrin kitűnően megírt élete. Ára 2.— P, kötve 3.50 P.

Gróf Pálffy Erzsébet: **Folignó rózsája.** Regényszerű életkép Szent Angeláról. Érdekes. Ára 3.50 P, kötve 5.— P.

Endrődy László S. J.: **Szeretet — Szózat.** A Szentatya előszavával. Egy szerzetesnő élete és az Úr Jézus Szíve magánkinyilatkoztatásai. Ára 3.— P, kötve 4.50 P.

P. Gausz Tibor: **Ragyogó szemek.** Fiatal leányok számára értékes önnevelési könyv. Ára P. 2*50.

Stäter—Gallus Tibor S. J.: **Szent József lelke.** Szent József mint nevelő és pártfogó.

Petényi: **Fiúk a viharban!** Jellemnevelő, kalandos ifjúsági regény fiúknak. Ára 2.— P, kötve 3.50 P.

P. Pál: **A boldogság szigete.** Leányoknak érdekes olvasmány. Ára —.50 P, kötve —.80 P.

P. Pál: **Karácsonyi történet.** Gyermekekönny főleg leánykáknak. Ára —.50 P, kötve —.80 P.

Kláver-naptár az 1940. évre. Ára —.30 P.

Bangha Béla S. J.: **Világhódító kereszténység.** A társadalom visszavezetése Krisztushoz. Sajtó alatt.

A Bangha—Ijjas-féle egyháztörténeti sorozatnak ismét két kötete van sajtó alatt: **A reneszánsz és a hitszakadás kora** és **A katolikus megújulás kora.** Mindkét kötet ára egyenként 5.— P, kötve 6.50 P.

Karácsonyra megjelenik még P. Bangha Bélától: **Képek a Jézustársaság történetéből** című mű is.

Endrődy László: **Életet Krisztusért.** II. kiadás. Kartonkötésben 2.50 P, kötve 4.— P.

Ifjúsági könyvek:

- Pitroff Pál: **A koholt levél.** 11—15 éves fiúknak. Ára 3.20 P.
- Relkovis Méda: **Igaz mesék Pest-Budáról.** 10—15 éves fiúknak. Ára 3.80 P.
- Tomka S. J.: **Szenes Péter találmánya,** 12—15 éves fiúknak. Ára 4.40 P.
- Törökné Kovács Hermin: **Timár-utca 17.** 11—16 éves fiúknak és leányoknak. Ára 4.— P.
- Dénes Gizella: **Magyar Nagyasszonyok.** 12—16 éves leányoknak. Ára 4.— P.
- Fábián Gyula: **Az ősemler völgye,** 10—15 éves fiúknak. Ára 4.40 P.
- Lamács: **Buntes Allerlei.** Német nyelvű könyv 8—12 éves fiúknak és leányoknak. II. rész. Ára 3.— P.
- Keszler Károly: **Az elpusztult aranyhíd.** 10—15 éves fiúknak. Ára 3.— P.
- Nagy Méda: **Zsóka levelei.** 12—16 éves leányoknak. Ára 3.20 P.
- Ormos Gerő: **Gábris bojtár.** 8—12 éves fiúknak. Ára 3.20 P.
- Pálossy Éva: **Békességre hívott minket az Isten.** 12—16 éves leányoknak. Ára 3.40 P.

Új aszkétikus könyvek:

- Wöhrmüller: **Férfias kereszténység.** Gondolatok férfiak és nők számára. Ára 4.40 P.
- Graef—Kertész: **Igen, Atyám!** Mindennapi életünk Istenben. Ára füzve 2.— P, kötve 3.40 P.
- Palau—Timkó: **Krisztus útján.** A Katolikus Akció főelvei. Ára 2.— P.
- Gillis—Zékány: **Hamis próféták.** Kritikák filozófusokról és írókról. Ára 3.— P.
- Bordeaux: **Szakadék.** Regény. Ára 2.— P.
- Kertész Kálmán: **Sekrestyések könyve.** Ára 2.— P.

Legújabb német könyvek:

- Walterscheid—Burgardsmeier: **Glaube und Liebe.** Ára 4.60 P helyett 3.46 P.
- Josef Staudinger: **Das Jenseits.** Olvasmányok a túlvilágról. Ára 19.47 P helyett 14.63 P.
- Gabr. Dolezich: **Wir grüssen das Leben.** Ára 3.96 P helyett 2.98 P.
- Dr. Anton Weissenbacher: **Gottes Wort am rechten Ort.** 50 szentbeszédet tartalmaz, 11 homiliát, a többi alkalmi beszéd. Ára 8.09 P helyett 6.08 P.
- Ludwig Lercher S. J.: **Ewige Heimat.** II. kiadás. Ez a könyv a mennyországról hoz lekötő részeket. Ára 3.80 P helyett 2.85 P.
- W. Czermin O. S. B.: **Ein Leib ein Brot. Der Kommuniongesang der Liturgie.** Ára 5.78 P helyett 4.34 P.

Regényszerű életrajzok:

Pálffy Erzsébet grófnő:

Foligno rózsája

című könyvében Folignói Szent Angela életét írja meg szokott kedves, élvezetes stílusában. Tanulságos, hasznos olvasmány. Ára P 3.50, kötve P 5.—.

Skolaster—Czékus Géza:

Beata Nővér

című művében mozivászonra illő érdekességgel veti papírra egy cirkuszművésznből apácává lett, korunkban élt egyének történetét. Ára kartonkötésben P 3.40, kötve P 5.—.

Krane—Ijjas:

MAGNA PECCATRIX

Mária Magdolna életleírása, érdekességben vetekedik a legkitűnőbb regényekkel.

Ára kartonkötésben P 3.—, kötve P 4.50.

Szeretet — Szózat

Ez az első részében egy Szent Szív-apácának életét ismertető mű, a mostani Szentatya előszavával jelent meg. Ez jellemzi legjobban a tartalom értékességét.

A második rész Jézus szent Szívének magánkinyilatkoztatását tartalmazza. Minden sorából a szeretet ellenállhatatlan, isteni ereje sugárzik.

Ára szép kartonkötésben, sok illusztrációval P 3.—, kötve P 4.50.

Régen nem jelent meg új könyv

Szent Józsefről, a katolikus családok égi pártfogójáról.

December elején ezt a hézagot kívánja pótolni Stäter S. J.:

SZENT JÓZSEF LELKE

művével.

Fordította P. Gallus Tibor S. J.

Karácsonyi üdvözlő lapok

barna és zöld színben, 36 féle változatban, színes kivitelben pedig 10 féle változatban.

Darabonként 4 fill., 100 drb. vételnél P 3.—.

Karácsonyi levelezőlapok

4, 10, 20 és 27 filléres árakban kaphatók.

Karácsonyi szentképek

1, 2, 3, 4, 6, 10, 14 és 20 filléres árakban.

ígen nagy választékban!

**A könyvek megrendelhetőek a Korda könyvkereskedésében,
Budapest, VIII., Mikszáth Kálmán-tér 4. szám.**

Nyomatott: Korda R. T. nyomdájában, Budapest, VIII., Csepreghy-utca 2. (Felelős: Meininger Ferenc.)

pál györgy₃₄

Utunk

a lelkiélet havi folyóirata

A tartalmából:

Bangha Béla S. J.: *Vissza lehet-e vezetni a világot Krisztushoz?* — P. Walter János: *Krisztus országa és a Heródesek.* — Gologi Lajos S. J.: *Hogy elvégezzem az Ó művét . . .* — Wimmer M. Anzelm O. S. M.: *Az újszövetség áldozata.* — Müller Lajos S. J.: *A Szentek mint emberek.* — Hajdók János S. J.: *Szabadság a süllyben.* — Schnattner Szigtrld O. S. B.: *„Megtalálták a Gyermeket anyjával, Máriával . . .”* — Pintér József: *Használd az időt!* — Peitrcsb Antal S. J.: *Figyelmeztető.* — A kisember eposza. — † P. Biró Ferenc S. J. *bagyatekából: Jézus szentiséges Szívének sebéből vér csurog.* — Irodalom.

Korda R.T. Kiadása Budapest.

„Utunk“ aszkétikus folyóirat. Megjelenik a szünidő kivételével minden hó 1-én. — Felelős szerkesztő: dr. Czapik Gyula. — Kiadja: a Korda Rt. (Igazgató: dr. Czapik Gyula.) — Szerkesztőség és kiadóhivatal: Budapest, VIII., Mikszáth Kálmán-tér 4. szám. Csekkszám: 42,881. Telefon: 1—361—85. Fiókkiadóhivatal: Korda-fiók, Szeged, gróf Apponyi-utca 20. szám. — Szlovákiai főbizományos: Szent József könyvkereskedés, Pozsony. Előfizetése portóval 28 cseh korona. Romániai főbizományos: Magyar Lapok Kiadóhivatala Oradea. Str. Regele Carol II. No 5. Románia. Előfizetési ára 175 lei.

Előfizetési ára félévre 1 P 80 fill. Egyes szám ára 40 fill.

„Boldog újesztendőt!” Ez a kívánság tör fel szívünkben szerteink megpillantásánál, jóbarátaink, ismerőseink üdvözlésekor, az év első napján. Ettől a két szótől hangosak az utcák, az áruházak, üzletek, gyártelepek, hivatalok; ez hangzik a szalonokban és konyhákban egyaránt.

Boldogság! Ez az az édes szó, amelyet az emberek egymásnak kívánnak; az a napsugár, ami után a szív vágyódik, sóvárog, de amit csak Isten választottjai élvezhetnek teljes fokban a mennyei hazában. E mérhetetlen boldogságnak a földi boldogság csak halvány visszénye, de azért bizonyos mértékben osztályosai lehetünk itt is. Vajjon mikép? Ha Jézussal, minden boldogság forrásával kezdjük el az évet. Boldogok leszünk a Benne való hit által. Nem lenne annyi könny, gyász, szomorúság és fájdalom ezen a világon, ha nem szunnyadna annyira a hit az emberek szívében. Ápoljuk mi ezt az isteni erényt! Minél több lanyhaságot tapasztalunk másoknál e téren, annál jobban törekedjünk elmélyíteni, megszilárdítani a hitet lelkünkben. Tartsuk erősen, emeljük magasra a zászlót, melyen Jézus neve ragyog! Bízunk föltétlenül Benne, mert isteni szó biztosít, hogy valóra váltja boldogságot kínáló ígéreteit. De ez a hit nem lehet csupán üres jelszó. Krisztus követőjének az erények útján kell Mestere után törtétnie! „Similis esse volo” — hasonló akarok lenni Hozzá! Vezérünk pedig kemény, rögös úton haladt. Számolnunk kell a verejtékes munkával, mert az eredmény mindig harcba, fáradtságba kerül. Aki a bércek csúcsára akar feljutni, a hegymászástól sem szabad visszariadnia. Darabka földi boldogságért mit nem kockáztatnak az emberek? Az örök, a végnélküli boldogságért minden áldozat elenyésző semmi. Az

Utunk folyóirat a Krisztushoz vezető útra veti világító sugarait. Cikkével a lelkekben szunnyadozó tüzet igyekszik lángra lobbantani; bizalomra nevel, erényekre buzdít, áldozatos életre tanít. Fő törekvése, hogy kedves Olvasóinak minden napja a legboldogabb legyen. Az újesztendő napján egy kérése is volna Olvasóihoz: kívánjanak boldog újévet Jézus szent Szívének is! Megteszik, ha a lapot legalább egy olyan embernek kezébe adják, aki eddig nem ismerte, nem szerette; mert remélhető, hogy e lap hasábjain keresztül megismeri, megszereti Krisztust s vele együtt felleli a saját „boldogságát” is.

MÜLLER LAJOS S. J.:

PÉLDÁT ADTAM NEKTEK

A nagynevű aszkétikus író elmélkedő sorozatának negyedik kötete. Vízkereszt utáni első vasárnaptól hamvazószerdáig mindennapra ad elmélkedést.

Az elmélkedések anyaga: az Úr Jézus szentséges élete, gyermek- és felnőttkora — szenvedéséig. Az író mesteri kézzel rajzolja az elmélkedő elé örök Példaképünket — s elsörendű gyakorlati következtetéseket von le s felkelkeszt követésére.

Kartonkötésben 3.60 P
Ballonvásznonban 5. — P

Vissza lehet-e vezetni a világot Krisztushoz?

Jrta: Bangha Béla S. J.

Közelfekvő a megállapítás, hogyha ma az Egyház számos országban és széles körökben elvesztette tekintélyét és népszerűségét, ennek egyik oka vagy talán legfőbb oka az, hogy az újkorban elszenvedett sorozatos veszteségek után nem mindig vetettünk elég súlyt a tudatos visszahódító munkára. A tömegek és a nyilvánosság propagandisztikus eszközökkel való visszatérítésére. Hogy annyira a még egyházú katolikusok pasztorálására összpontosítottuk erőnket, hogy a mellett a már elpártolt és elveszett tömegek visszanyerésére kevés figyelmünk jutott. A közvetlen lelkipásztorkodás és az iskolai tevékenység mellett kétségtelenül sokat harcoltunk és vívódtunk állandóan azért is, hogy az egyházi életnek jogait és szabadságait a nyilvánossági tényezőkkel szemben annyira-amenynyire biztosítsuk, vagyis az egyházpolitikai vonalat tartjuk, legalább bizonyos módus vivendik alakjában. A konkordátumi gondolat is ennek a törekvésnek jegyében fejlődik. Csakhogy a pasztoráció és az egyházpolitika között nyitva maradt egy óriási középterület, egy harmadik ropant feladat, bizonyos szempontból talán a legfontosabb valamennyi közt: a *lelkipásztori eszközökkel már el nem érhető tömegek lelki befolyásolása* s a pasztoráció hatóköréig való el-

vezetése. E feladatnak komoly és tervszerű munkabevétele nélkül tevékenységünk szükségképpen megrekedt egyfelől az egyre nehezebbé váló lelkipásztori tevékenységnek, másfelől a modus vivendikkal ügyeskedő, de alapjában térfoglalást alig jelentő egyházpolitika korlátai közt.

Ez más szóval annyit jelent, hogy kereszténység tevékeny erőinek ez az egyoldalú igénybevétele nemcsak bizonyos aránytalanságot hozott be a katolikus tevékenységbe, hanem nyomában az apostoli munka egésze is bizonyos fokig meddőségre volt ítélve. Amíg pedig ezt a hiányt kellőleg észre nem vesszük és ki nem igazítjuk, a Krisztus-ország nagyarányú előbbreviteléről aligha lehet szó.

Ezért a Krisztus-ország védelmezőinek leg-sürgősebb feladata itt van: pótolni kell a rop-pant hiányt, észre kell venni a taktikai hibákat és fogyatkozásokat, s bármily nehéz: tervszerűen munkába kell vennünk a pasztoráción és egyházpolitikán túl a nyilvánosság visszahódít-ását az egész vonalon. Meg kell keresnünk a módját, miben álljon ez a merő pasztoráción és egyházpolitikán túlnőtt és mindent felölelő hódító munka és mik legyenek az eszközei?

Nem igazi Krisztus-szeretet az, amely kitér e nagy kérdések útjából. Amely csak magában akar imádkozni, jámborkodni, amely csak valami kifinomult „szent” önzést akar a komoly, tevékeny szeretet helyébe csempészni.

A kereszténység nem anyámasszonyosság, nem félenk begubózkodás, nem idilli csendnek s önkielégítő áhitatoknak, cukrosvizes, bóbiskolás, tétlen érzélgésnek a rendszere. Hanem a férfias és katonás helytállásé, a Krisztusért küzdésé s dolgozásé, a cselekvő, nagyvonalú, világhódító apostolkodásé. Szent Pál is arra inti tanítványát, hogy „dolgozzék, mint Krisztus Jézus jó kato-nája”!

Ha ezt a feladatot elhanyagoljuk, magunkat illet a felelősség jórésze a katolikus ügynek, a Krisztus-ország ügyének sajnálatos lesiklásáért!

Mert bármennyire hibásak az emberek a vallási igazság el nem érésében s nem követésében, bizonyos, hogy a felelősség s a hiba jó-kora részét azok viselik, — papok és világiak — akikre a *krisztusi igazság képvisellete bízva van*. Ha jobban behatolnánk ezeknek az igazságoknak fényes csarnokaiba, ha állandóan megreszketne a lelkünk a vallásos élmény fölségétől, amely ezekből az igazságokból árad és kínálkozik, ha mindenekelőtt magunkat tüzesítene át igazán az örök javak szeretete, az elragadottság érzete, valahányszor Krisztus soha el nem múló, fényes birodalmáról van szó s a lelkek megmentésé-nek mindent elárnyékolóan magasztos és kívánatos gondjáról, nem igen fordulhatna elő, hogy lelkiségünk, példánk, igehirdetésünk hideg és

léleknélküli legyen, hogy ne tudjunk másokat is, tömegeket is Krisztus és a mennyei javak szeretetére gyullasztani.

Nem igen lenne akkor lehetséges, hogy az emberek úgy nézzenek a papokra, mint valami mesteremberekre, akik csak az érdeküket hajszolják s csak azért prédikálnak, mert ebből élnek; akkor az emberek nem félve, fázva közelednének hozzánk s a vallási kérdésekhez, hanem megsejtenék és kiéreznék, hogy az egyházi igehirdetés s a hívek buzgalma mögött valami páratlanul fönséges és mindenekfölött kívánatos kincsek rejlenek, hogy a vallás oly szép és nagy és ígéretes dolog, amelyet a legszebb álomnak kellene tartani még annak is, aki nem tudna meggyőződni annak igaz voltáról, de mindent el kell követnie érte, hogy meggyőződjék róla.

A tömegek ma nemhogy nem rajonganak a krisztusi igazság hirdetőiért, hanem megvetnek, félrelöknek, igen sok esetben éppenséggel gyűlölnek mindenkit, aki Krisztust hozza nekik. Népcsalóknak, önérdékből hazudozóknak, képmutató farizeusoknak tartják a papságot s az ilyen irányú agitáció legszélesebb körökben talál elhívókra. Lehetséges lenne-e ez, legalább ilyen szörnyű fokban, ha mi hívők s a Krisztus-ország képviselői egy kicsit *méltóbbak lennénk a kincsekre, amelyeknek közvetítésére hivatva vagyunk?* Lehetséges lenne-e ez a szinte már beteges egyházgyűlölet, ha nem adnánk rá bizonyos fokig magunk is mindig újra okot és alkalmat? Vagy azzal, hogy tudatlanok vagyunk s a legegyszerűbb Kolumbusz-tojást sem tudjuk az asztalra feltenni, a legszembeeszköbbségek az igazságokat sem tudjuk az emberekkel megértetni, a legtündöklőbb szépségek iránt sem tudunk bennük vágyat és érdeklődést kelteni; vagy pedig azzal, hogy egyéni életünk kisszerűségével, minden vallási lendület-nélküliségével, anyagelvűségével, gyermekes hiúságával és nagyravágyásával, tunyaságával és önféjűségével elriasztjuk az embereket magunktól is, a felbecsülhetetlen kincsektől is, amelyeket képviselünk?

Egy nagyarányú Krisztushoz térése a világnak, egy elhatározó fordulat a kereszténység felé, a társadalom lelki feleledése el sem képzelhető másképp, mint úgy, hogy mindenekelőtt a mi saját sorainkban egészen újszerű láng és buzgalom pezsdüljön fel, a mi saját belső berkeinkben támadjon új pünkösdi szellemjárás, felelevenedés és felújulás. E nélkül jogosan ér bennünket a vád, hogy akarunk is, nem is; siránkozunk a Krisztus-ország bajain, de elhatározó lépést a bajok kiirtására ott, ahol kellene, nem teszünk!

A korszerű katolikus vallásosságnak ezért egyik legfontosabb kérdése ma a kérdés: mit kell tennünk, hogy a Krisztustól oly messze elfordult társadalmat Krisztushoz visszavezessük és a világot Krisztusnak meghódítsuk?

Krisztus országa és a Heródések

Irta: P. Walter János (Róma)

Bárhogyan színeződik is karácsony szent ünnepe a korból rávetődő kellemes vagy kellemetlen érzelmek hatása alatt, vannak állandóan érdeklődésre számot tartó tárgyai, mint amilyen az Úr országlásával először szembe álló uralkodónak és szerencsétlen családjának történelme. Sőt, éppen a nehéz időkben jobban kifejeződik egyik-másik vonása.

A Heródes név a zsidó történelem szomorú fordulójának és az idők teljességének határjelzője. Az önállóságra törekvő zsidók felkelésének leverésével (Kr. e. 37-ben) u. i. teljesedett Jákob jóvendölése: a Júdától elvett királyi pálca az idumeai származású Nagy Heródes (73–74. K. e.) birtokába ment át. Római segítséggel holttesteken átgázolva lett a zsidók királya Judea királya és Galilea helytartója. A trónra vitt hatalmas tetterő, szívós akarat, katonai rátermettség, bámulatos energia és kegyetlen szív egyetlen gondolatot szolgált, hogy a megszerzett trónt elsősorban magának, aztán családjának biztosítsa. Mintája az igazi tirannusnak, aki alattvalóit gyötörte, hogy felfelé tessék. Népe közt pestis és éhség dúlt, de ő Rómát háborúban segítette. Palesztinában utat nyitott a római kultúrának, de a pogány vallásnak is. A Capitóliumi Jupiternek áldozatot mutatott be, Cezáreában pogány templomot építtetett. A jeruzsálemi templom kapuja fölé aranyaszt állított ki, pedig jól tudta, hogy ezzel alattvalóinak a szívét sérti meg. Függetlenségre törekedtek, s legnagyobb elnyomatás következett helyette. Érthető, hogy alattvalói halálakor követtséget küldtek Rómába, hogy Judeát csatolják tartományként a Birodalomba.

*
„Heródes keresni fogja a gyermeket,
hogy elveszítse.”

Akiről a Szentírás e néhány szót elmondja, a történelem azt nagyinak nevezi, s tragédiája, hogy míg értékesebb tettei a nép előtt mind veszendőbe mentek, ezt az egyet minden gyermek tudja róla. S főként úgy ismeretes, mint a legvérengzőbb fejedelem. Nem volt a legvérengzőbb, bár a kegyetlenségből nem kellett neki leckét vennie.

Alig lett úr Jeruzsálem felett 37-ben a római légiók segítségével, ellenfele 45 legelőkelőbb támogatóját, a szinédrium legnagyobb felét lemészároltatta. 35-ben sógora, Arisztobulusz következett, akit kevéssel előbb, bár csak 16 éves volt, főpappá nevezett ki. 34-ben elpusztította nagybátyját, Józsefet, aki Szalome nővérének férje is volt. 29-ben forrón szeretett Mariamne felesége, 28-ban ennek anyja volt a soron, bár az előbbinek elpusztítása miatt majdnem eszét veszítette. 25 táján Szalome második férje lett áldozat. 7-ben Mariamnétól született két legkedvesebb gyermeke, Sándor és Arisztobulusz lakoltak életükkel, bár az utóbbiakért maga Augustus császár is közbenjárt, de eredménytelen haláluk után csak azt mondhatta: Jobb Heródes disznájának lenni, mint fiának. Elképzelhetjük, mi volt annak a sorsa, akit ellenségének tudott, ha mind-

járt családjához tartozott is! Kevéssel halála előtt (Kr. e. 6 táján) udvarának néhány tagját és több főfarizeust végeztetett ki. 4-ben még egy vérengzőnél is érthetetlen kegyetlenségek közt elsősülött gyermekének kellett meghalnia kezei által, akit már utódjának kiszemelt volt, s elvesztése mégis olyan örömet okozott neki, hogy halálára egészen megkönnyebbedett. Halálához egészen közel meg sok előkelő zsidót hivatott Jerihoba, s Szalome nővérét megeskettette, hogy kimúlásakor valamennyit lemészároltassa, hogy így legálább olyanok legyenek, akik halála alkalmával sírnak, ha már halála miatt nem sír is senki. Ennek a hatalmához ragaszkodó vérengző Heródesnek estek áldozatul az Úr Jézus helyett az aprószentek.

*

Az Aprószentek ünnepi leckéje száznegyvennégyezer énekesről beszél, akik a Bărăny előtt állva homlokukon az ő nevét viselik, akik a földről megváltottak. Az ott leírt fölséges kép a kiválasztottakról beszél általában; az említett szám a szent 12-ös számnak önmagával és ezerrel (= igen nagy szám) való szorzásából áll, tehát $12 \times 12 \times 1000 = 144.000$. Száznegyvennégyezer a 12 törzsből megjelölt választottak száma (Jel. 7, 4.), ugyanennyi az égi Egyházban a Bărăny előtt hódolók száma, akik homlokukon a Kain- és állat-jegy helyett Isten jegyét viselik. A szövegben az evangéliumi tanácsok követőiről van szó, akik meg tudták tanulni a mennyei Jeruzsálem ünnepi indulóját, ami csak a Bărăny követőinek adatott meg, mert a földön csak az Egyház tagjai ismerik és értékelik a szűzességet. Néhány szövegmagyarázó szerint az Aprószentekről volna itt szó, ami azonban nem valószínű. Már csak azért sem, mert, habár Heródes ilyen mészárlástól sem riadt volna vissza, a valóságban egészen kicsiny a Betlehemben és környékén meggyilkolt gyermekek száma: Betlehemnek és vidékének ugyanis, ahol az Aprószentek lemészárlása történt (Mt. 2, 16), abban az időben kb. 2000 lakosa lehetett. Mivel ennyi lakos után az évi szaporulat általában 30, a két évben 60 gyermekről lehetne szó, ha a leánygyermekre eső felét le nem kellene számítani, minthogy azok Heródes nem érdekelték. Sőt még az így megmaradt 30 gyermeket is soknak találjuk, ha Kelet nagyobb gyermekhalandóságát figyelembe vesszük. Sok szentírás-magyarázó éppen azért kb. 20-ra teszi a legyilkolt gyermekek számát. A népképzelet nem tudott mit kezdeni az ilyen kis számmal, mert ezzel Heródes nem lett volna az a kegyetlen király, azért a lecke hatása alatt is szívesen emelte igen nagyra az áldozatok számát, ami aztán inkább igazolta az evangélium szavait is, hogy jajgatás hallatszott Rámában. Ez a nagy szám van Arany Ráchel című költeményében is:

Oh a rémséges éítszaka!
Midőn a kisdéd álmai fölött
Porozlók kardja villoga
És százakat és ezreket leölt.

„Heródiás leánya táncolván, megtett Heródesnek.”

Nagy Heródes végrendeletének halálakor Augustus császár szerzett érvényt, amennyiben fiai közül Archelauszt utódjává tette, Fülöpöt Iturea (= Auranitis, Gaulanitis, Bethanae, Paneas) és Trachonitis (= Caesarea Philippi, v. ö. Mt. 16, 13.) negyedesfejedelmének szánta, Heródes Antipas pedig Galilea és Perea negyedesfejedelme lett. Archelausz Judeában teljesen atyja nyomdokain haladt és a rettegés uralma tovább tartott. Azért félt Szent József a kisdéd Jézust területére vinni, amiből látható, hogy a rémuralomnak messze földön híre volt. De nem sokáig tartott, mert Rómában bevádolták, és a császár hatalmától megfosztotta. A Szíriához kapcsolt tartomány kormányzó-jává Kr. u. 26-ban azt a férfiút nevezte ki, akinek a neve dárda, jelleme nádszál, a politikája pedig szinte mindenáron Rómának való kedvezés. Ezt az Üdvözítő kiszolgáltatása miatt hírhedt Pontius Pilátust 10 évi helytartóskodás után és igazságtalan kincshalmozás címén Róma számadásra hívta és számkivetésbe küldte.

Fülöp uralkodása nyugodt volt. Jórészt pogány alattvalóinak atyailag gondját viselte. Magánéletében megzavarta őt a könnyűvérű Heródes Antipas, aki saját feleségét eltaszította magától, sógornőjét, Heródiást pedig vérfertőző házasságra maga mellé vette. Ő az az uralkodó, aki el akarta hallgattatni az újszövetség első prófétáját, amikor az éppen előbbi tette miatt szembe szállott vele, a házasság szentségének tisztaságát és méltóságát védvén. Ahol tánc van, mondja Szent Efrém, ott a férfiakra sötétség borul, a nők megromlanak, elszomorodnak az angyalok, és az ördög nagy ünnepet ül. (De ludis a christianis vitandis.) Hát még mikor Heródes a házigazda, Heródiás meg dühög, s főként, mikor Szalóme a táncos, akinek élvezet-vágát és ledérségét a szentszöveg csak sejteti, de a

maga pöreségében Heine, Lenbach, Delacroix, Flaubert, Moreau, Mallarmé, Wilde, Strauss mutatják be. Ez a tánc megpecsételle Keresztelő Szent János sorsát, de a családot is, amely alatt vitték a zsidók halálra a világ Megváltóját is. Néhány évi uralkodás után testvére, Agrippa bevádolta Caligula császár előtt, hogy királyságra vágyván, az Imperium ellen dolgozik. Mivel felesége lebeszélésének engedve, nem sietett Rómába, hogy magát a vád alól kielégítő módon tisztázza, a Pireneusok alatti Lugdunumba kellett menniök számkivetésbe. Szalóme itt a Szikorisz folyóba esett, és a jégén fönnakadva, mintegy a vízben táncolva addig evickélt, menekülni akarván, hogy a jég nyakán elmarcangolta. (Nicephorus Callixtus.)

*

Volt a Heródes-családnak még egy szomorúan emlékeztető tagja, I. Heródes Agrippa, Nagy Heródes unokája, aki (41—44. közl.) uralma alatt egyesítette nagyatyjának egész országát. Igen értett ahhoz, hogy a hatalmasok kedvében járjon és egyúttal alattvalói előtt is népszerű legyen. Külszínre betartotta a zsidó törvényeket, bőkezűnek mutatkozott, s szívesen sújtotta haragjával, akikkel a zsidók elégedetlenek voltak. Ezért sanyargatta Szent Jakab és Szent Péter apostolokat. (Csel. 12, 1—2.) Igen csúnya halállal múlt ki: a férgek valósággal megették. Ennek volt a fia II. Agrippa, Kalkisz királya és címetes királya Judeának. Amikor a zsidók újra feltámadtak Róma ellen, fogolyként vitték őt Rómába.

Ez volt szomorú sorsa a történelemben annyira ismert uralkodócsaládnak, amely hatalma megalapozásához igénybe vehette a római légiók segítségét. S ennek dacára nyomtalanul eltűnt, míg az Ur országa földi sanyargatások ellenére égi vigasz révén állandóan terjed és erősödik.

Hogy elvégezzem az Ő művét . . .

Írta: Gologi Lajos S. J.

Az emelkedett, nagy kegyelmi igénnyel megáldott lélek már az első hallásra igen fogékonyan fordul e felé az igazság felé: „Isten vár tőlem valamit. Istennek célja, terve van velem. Különbem meg sem teremtett volna... Jóságos Istenünk valami fontos életfeladatot szánt nekem, nagyszerű életmunkát bízott reám, hogy elvégezzem — egészen!”

És kell is, hogy minden lelki életet élő lélek figyeljen erre az igazságra. Kell, hogy befogadja, szívébe imádkozza, hogy egyre jobban átértse, s így lelki életének nélkülözhetetlen irányító eszméjévé tegye. Kell, hogy valamilyen megfogalmazásban lelki életébe kapcsolja, különben pótolhatatlan lendítő erőről mond le a kegyelmi élet nagy problémái közepette.

Isten mindegyikünknek gyönyörű életművet osztott ki! — Ez valóság. Nagy sodró igazság. Tény. Ez az igazság Istené. Telítve lendítő, érlelő erővel. Csak bele kell markolni, meg kell ragadnunk, és visz, röpít a magaslatok felé...

Tévtutakon...

Sokan abban a hiedelemben élnek, mintha a jó Isten csak úgy kiterelne mindenegyes embert a föld-

re, mint a gazdasszony a libákat a legelőre... Ha majd eljön az este, hazahívogatja őket...

Mások azt hiszik, Isten csak nagy vonalakban írta körül életünket, a részletkidolgozást egészen saját tetszésünkre bízta. Ez már a mi magánügyünk. Ebbe beleszólása alig van.

Még Istennek szentelt lelket is elvizenyősíthet egy-egy finomabban fogalmazott, hasonló tévedés. Mondjuk, olyasféle benyomás hatása alatt élnek, mintha ők választották volna élethivatásukat. Ők tüntették ki ezt vagy azt a szerzetet, ők tisztelték meg az Ur Jézust azzal, hogy beléptek, elfogadták a meghívást. Szinte lekötelezettnek vélik az Urat azzal, hogy „nagylelkűen” szolgálatába állottak. — Nem mondják ők ki, még végig sem mernék gondolni ezt a tévedést. Mégis szinte alig észrevehető finom ködként ül meg gondolkozásmódjukat. Csak cselekvésük, kényelmük, rendetlen ambíciójuk számára vonják le ebből a gyakorlati következtetést: Én álltam be az Ur szolgálatába. Tőlem függött, hogy kövessem hívását. Én szabom meg hát nagylelkűségem határát, módját a mindennapi részletkérdésekben. Más szóval nem adják át magukat egészen, fenntartás nélkül az Isteni Akaratnak.

Holmi kis földi előnyök miatt nem folytatják, nem fejezik be a rájuk bízott életművet.

Pedig mit is mond az Úr? „Nem ti választottatok engem, hanem én választottalak titeket.” Öröktől fogva külön életmunkát, lélekművet szántam nektek. Ennek elvégzését várom tőletek. Egyetlen kötelesség: bedállni ebbe a munkába. Az Úr majd mellettünk lesz!

Munkakiosztás.

Ennek az igazságnak belátásához inkább kegyelmi fényre, mint érvekre van szükség. — Isten nem teremt céltalanul, vaktában. A végtelen bölcs Teremtő mielőtt a világmindenség megalkotásához, az ember-folyam elindításához fogott volna, isteni mindentudásával a legapróbb részletekig világosan látta, a legutolsó fűszálról is tudta, milyen szerepet adhat a teremtett világban. És döntött is: ezt akarom ezzel elérni, azt várom attól, erre ilyen feladatot, arra azt az életmunkát bízom.

Minden porszemnek kijelölte helyét, feladatát. Minden hópihét külön rajzolt meg. Minden egyes virággal külön terve volt. Isteni szépségének egy-egy vonását akarja megsejteni általuk. Minden egyes virágnak külön tervezte meg illatát, színét, pompáját, természetét, táplálékát, kinyílását, virágzását, gyümölcsét... szerepét a nagy, Istent dicsőítő természetben. És minden egyes madárnak külön komponálta meg dalát. Az embort sem dobhatta céltalanul a világtörténelem forgatagába! Terve van, határozott akarata van minden egyes lélekkel. Életfeladatot jelölt ki mindenkinek, amelyért boldog örökkévalóságot ad annak, aki azt elkészíti!

Az Úr Jézus is megkapta mennyei Atyjától az ő életművét. És az ő Édesanyja is... Hányszor ismétli a mi Urunk: Azért jöttem, hogy elvégezzem az ő művét, aki engem küldött! — Mi is, én is azért születtem, hogy elvégezzem a nekem kiosztott munkát! Csak kicsit felejtjük lelkünket ezen az igazságon, és mindjárt felujjong szívünk! A nagy, végtelen Isten gondol rám! Szerepet ad! Világtervének kis munkása vagyok! Vár tőlem, számít rám!... És a nekem szánt munka nagy, szép, boldogító... Istenhez, a jóságos Istenhez méltó!

Mohó vággyal fordulunk ez igazság felé, hogy minél többet tudjunk meg belőle. Vágy mozdul szívünk mélyén: egészen megvalósítani ezt az életművet, amelyről még csak annyit tudunk, hogy van, létezik!

Ami ettől függ!

Még jobban fokozódik a vágy, és már az akaratí készség is ébred, ha végiggondoljuk, mi minden függ ennek az életfeladatnak megvalósításától.

Ettől függ lelki életünk kibontakozása, lelkünk szépségeinek kiteljesedése, istenszeretetünk és minden más erényünk beérése...

Istennek alkotásai közül ennek megértéséhez is találtunk illusztrációt. Tulajdonképpen Ő tanít általuk. — Tartottam már kezemben gyönyörűen kinyílt rózsát. Talán perceként át élveztem szépségét. Láttam már sárga, csenevész, kiütéses virágot is. Levélét hullatta. Félbemaradt bimbó görcsösödött ágán. Miért, honnan ez a különbség? Hogyan fejlődött az a rózska olyan széppé? Miért akadt el ennek a virágnak fejlődése ebben a csúf bimbóban? Az úgy fejlődött ki, ahogy Isten megtervezte. Min-

dent megkapott, mindent magába szívott, önmagába épített, amire Isten akarata szerint szüksége volt, hogy egészen kifejlődhessék. Ez nem vette magába mindazt, ami Isten tervében szerepelt. Más anyagokkal táplálkozott, és számára méreg lett. Elfogyott, elszáradt. Sietve levágták. Szemétdombra szórták. Tűzre került.

Ez áll minden lélekvirágra. Kis Teréz lelkére is. Életszentségre hivatott, de elakadt lélekre, bűnbe, gyávaságba, kényelembe fulladt lélekre is. Ez áll a mi lelkünkre is. Ha beálllok Istennek rám vonatkozó akaratába egészen, tőlem telhető készséggel, nagylelkűen, kikötés nélkül, ha napról-napra, áldozatok árán is, végzem a rámbízott életmunkát: Isten eléri velem célját, műve elkészül, lelkem virágának kinyílt szépségében a Szentháromság, Isten Anyja, Isten szentjei gyönyörködnek! Ha egyezkedem, igazolgotom magam, szembekezdőt játszva biztosítgatók a magam számára egy lehetőleg kis erőfeszítéssel leélt életet: olyan is lesz életem terméssel Fonnyadt, fanyar, onorító!... Elrontott élet! Csődbe jutott isteni terv!... Égessen hát bele lelkembe: minél odadobban, hűségesebben fogok életmunkám elvégzéséhez (még ha jajong is bennem az önszeretet!), annál tökéletesebben bontakozik ki lelkem, egészen a befejezettségig. Istennek nekünk szánt terve egybeesik a mi kiteljesedésünkkel, boldogságunkkal.

Életköltemény.

P. Plus idézi egyik művében Gratryt: „Isten sajátmagában, öröktől fogva látta azt, amivé az időben lenni akart. Az az eszmény, melyet rólunk formált, nem más, mint az ő örök ránk vonatkozó akarat. Ez alkotja eszményi történetünket, életünknek nagy, lehetséges költeményét. Jó, mennyei, szeretettel teljes Atyánk nem szűnik meg nekünk sugallni ezt a költeményt lelkismeretünkben...”

Amit az Isten önmagáról másol le, amit az Isten rólunk elgondol, az csak szép, fontos lehet. Isten-írta életköltemény! A rám bízott életmű, az életmű elkészítése közben kiteljesedett lelkem csak szép, és szép, és szépséges lehet. Más nem tudunk róla mondani! Számomra a legszebb! Szebbet kérni, kitalálni, még álmodni sem volnék képes.

Mégsem szabad ábrándozó képzeletemet poráz nélkül hagyni. Mert nem evilági izlés szerint szép a mi életmunkánk! Hanem az Isten izlése szerint. Ő pedig szakértő. Izlése egyedül egészséges, biztos, döntő, norma! Elrontott földi izlésünk csak csalódni képes az Isten izlésében. Egyszülött Fiaának igazán a legszebb életművet szánta, juttatta. Ő utána pedig Szűz Máriáé volt a leggyönyörűbb. Mégis emberi szemmel de unalmas, egyhangú, szürke, kellemetlen életnek látszik az ő életük!... Abban a zsidó faluban, primitív körülmények között. Reggeltől estig mindig ugyanazt! Ébredés, munkába-állás, verejtékezés... gondok. Ácsolás, kalapálás. Takarítás, mosogatás...

A mi életfeladatunk is talán egyhangú, nyomasztóan ugyanaz. Külső látszatra! De hittel, az Isten izlésével szemlélve, és azzal a tudattal, hogy ezt Ő, a Végtelen szánta nekem határtalan szeretettel! Ő kívánja tőlem! És ez is, meg ez is... Neki szóll Az Isten akarja! Mindjárt másképp gondolkozunk azokról a darabkákról, amelyekből életmunkánk egésze össze van rakva: tanulás, vasalás, iroda, gyermeknevelés, betegség, anyagi gondok, kis fizetés, nehéz természetű emberek, egy-egy váratlan

fordulat, kár, csalódás, megkísértetés, aztán megint egyszerű hétköznapok...

Istenünk ízlésének mindez megfelel, tehát nagyon-nagyon értékes szépségről van szó! Nem üres csillogásról. Hanem a mindennap színtelenségébe, kellemetlenségeibe rejtett drága, isteni kincsekről!

Es még milyen?

A ránk bízott életfeladat egészen egyéni. Egészen ránk van szabva. A legjobban felel meg adottságainknak. Még ha nem a legélvezetesebb is a satnya önszeretet számára. Ha valaki, hát a jó Isten igazán ismer engem. Tudja, milyen a teherbírásom. Ismeri idegzetem, tehetségem, buzgóságom. Gyarolóságaimat is. Mindent számításba vesz. És ehhez méri az életmunkát. Ennek megfelelően válogatja össze életem, éveim, napjaim darabkáit, hogy általuk egészen kibontakozzék lelkem Istent tükröző szépségében. Egy percig sem nyugtalankodhatom, irigykedhetem másra... Nagy oktalanság lenne Isten bölcsességét kétségbe vonni!

Feladatunk betöltése képes minket hiánytalanul és egyedül boldogítani már itt a földön is. Minden kifícamodás, a kijelölt helyről való kitérés csak fájdalommal járhat. Az Istentől megszabott életút abszolút biztos! Nem lehet eltévedni!

Mindemellett mégis homályos. Részben ugyan megismerteti Isten mindenkiel életfeladatát. De több részletet elrejt előlük. Hogy hitüket, bizalmukat, szeretetüket meg-megpróbálja!

Kötelességünk.

Egy a mi kötelességünk ezzel az Isteni Akarattal szemben! Betölteni életfeladatunkat! A mű elvégzéséhez egy élet van adva. Az élet hosszát nem ismerjük!

Munkánkat már megkezdjük. Már folyik. Már dolgozunk a művön. Gondosan vagy nagyjában. Hittel vagy hitetlenül. Hozzáértéssel vagy kontárkodva, minduntalan elrontva!

Pedig tudjuk, hogy sorsdöntően fontos munkán dolgozunk! Örök sorsunk függ tőle. Sőt mások örök sorsára is hatással van.

Es közben az idő szalad. Rohannak a percek, a napok, az évek. Mi lesz azzal, aki nem készült el, hozzá sem fogott, rá sem gondolt, nem törődött vele, nem érdekelte, csak vakon élt egyik napról a másikra. Élt, éldegelt, dűnnyögött, marakodott, evett-ivott, szórakozott... Mi lesz az ilyenekkel? — Nem tartotta fontosnak, sürgősnek a legfontosabbat! Sok apró földi érdek foglalta le idejét, lelkét. Vagy egyszerűen félredobta Istene akaratát és saját feje szerint csinált magának torz életformát! Mi lesz az ilyen emberekkel?

Az idő elszaladt. Isten neve rombadőlt! Az élet épp elegendő lett volna az elkészüléshez. De eljátszotta idejét. Még nagyjából összecsapni sem volt ideje... Az Isten rácsöngetett! A lélek ott áll Istene előtt. Nyújtja elrontott, elnagyolt, félig elkészült vagy egészen eltékozolt életét. És az Isten nem fogadja el. Visszadobja! Eldobja szemétdombjára. A tüzre!

Isten dolgozik.

Életművünkön a mi jó Istenünk végzi a munka nagyobb részét. Ő ad hozzá mindent: kegyelmet, tehetséget, időt, lelkiatyát, jó könyvet, sugallatot, fizikai erőt... Ő alkotta meg akaratunkat, értelmünket, Ő vonzza szívünket, Ő bátorít, üzen,

újra meg újra megbocsát, mindig kész táplálni szent Testével. Minden Tőle van: hogy szívünk dobog, hogy lélelkünk, hogy vágy támad, elhatározás fakad... Mellettünk áll a kivitelnél is. De mi marad nekünk, ha mindent Ő végez? Az, amit Ő nem tehet meg helyettünk: s z a b a d a k a r a t u n k hozzájárulása! A mi munkánk: minden pillanatban megadni beleegyezésünket ahhoz, amit Isten akar. Mihelyt megadtuk, Isten hozzáadja erejét és a végrehajtás biztos!

Lelkünk kiteljesítése a mi Urunk legkedvesebb műve. A teremtet világ vezetésében ez képezi főgondját. Mert Ő igazán tudja, milyen értékek forognak kockán! Annyira szinte egyetlen gondját képezi, hogy mindig kész újra kezdeni, ha elrontottuk eredeti élettervét. És minden hibázás után, minden hanyagság, ellenállás, gyávaság, makacskodás után egy új, még mindig nagyon szépséges tervvel áll elő, amelyet ha kegyelmével megvalósítunk, még mindig biztosítja lelkünk beérését. Kevesen kontárkodtak bele Isten elgondolásába úgy, mint a bal lator, Ágoston, Kortona Margit. De amikor végre mégis rászánták magukat és hozzákezdtek művükhöz, jó Atyánk, a mi Urunk segített nekik a legodaadóbban! Bűneik nagy válságát is Ő fizette le. A penitenciát is Ő végezte el — helyettük. Nekik alig jutott valami! És ma tudjuk, hogy ők mind beért lelkek: szentek.

A mi Urunk szinte érthetetlen kevéssel beéri a kezdésnél. Elég egy csöppnyi jóakarát, egy szikrányi erőfeszítés, áldozat. És apró, kis lépésekkel kiképezi a hősiességet! Jóakarátának mustármagjából a hősiességnek faóriását érleli. A legidétlenebb jóakarátú lélekből szentet formál. A végletekig tud alkalmazkodni. Sokáig tud várni. Képes beállni az utolsó sorba, annak is utolsó helyére. Hogy amikor a lélek mindenben csalódott, minden földi örömből kiábrándult, felkínálja Magát, Szívét, örökké boldogítani tudó szeretetét.

Ami rajtunk múlik.

Ez igen kevés és könnyű! Legyünk egészen gyakorlatiasak. Amit nekünk kell hozzáadni Istenünk keltegető kegyelmi működéséhez, csupán ennyi: jóakarátunk készsége, meg-megújuló vágy, esdeklés, mindenre elszánó magunk felkínálása, és sok-sok ügyelgyogyott, apró tett.

Öntük készségünket ilyen imába: „Kész vagyok, Uram, mindenre, amit Te tőlem akarsz! Adj igazi készségeket.” — Ismételjem szüntelen, fáradhatatlanul: „Add, hogy egészen megvalósítsam azt, amit rólam elgondoltál. Ne kímélj engem, Uram!” Bizonyítgassam Előtte, mennyire érdekel engem az, ami Őt bennem annyira érdekli! És tapasztalni fogom hálás viszonzását. Szentmisében, szentáldozásban, szentséglátogatásban mindig súgjam Neki: „Ne engedj addig meghalni, míg életmunkámat be nem fejeztem. Ne törődj nyögdecselemmel, kesergéssel, csak valósítsd meg bennem, velem, általam akaratodat, művedet!”

De menjek a részletekbe is! Ébredéskor, fontosabb munka előtt, később minden teendőmnél forduljak Hozzá: „Add, hogy most, ebben az órában, ezen a napon, ebben a megpróbáltatásban is megvalósítsam akaratodat! Add, hogy felismerjem, lássam és végrehajtsam... Napról-napra egyre tetsszöbben. És semmi mással nem törődjek, csak a Te szent tetszéseddel, akaratoddal!” — És hama-

rosan tapasztalni fogjuk, mennyire beváltja az Úr a szavát: „Kérjétek és adatik nektek, keressetek és találtok, zörgessetek és megnyitattik nektek!”

A megindult lelki fejlődésnek bizonyítéka lesz a lélek finomodó érzéke, készsége az isteni Akarat legkisebb megnyilvánulásával szemben. Már azért is fog eszedekelni: „Ments meg, Uram, attól, hogy másítsam, befolyásoljam, saját eszem szerint csavarjam el örök tervedet! Mert ez az én egyetlen igazi vesztem, károm, pusztulásom!” — Sőt arra a magaslatra is eljuthat a lélek aránylag rövid idő alatt, hogy — talán dobogó szívvel — mégis kéri: „Hiúsítsd meg, Uram, azokat a terveket, célokat, álmokat, amelyeket én tűzök ki magamnak, mert egészen a Te készsége eszközöd akarok lenni!”

Az Úr aztán nem késik imánkat, kérésünket teljesíteni. Amikor pedig tapasztalja a lélek, hogy kezdi a jóságos Jézus őt szaván fogni: összerombolja kis terveit, áthúzza számításait, legyen meggyőződve, csak most kezd benne megdicsőülni az Isten, csak most alakul életének műve igazán!

Szerezze meg a mi Urunknak a legnagyobb örömet is: szolgáltsa ki egészen magát, fenntartás nélkül mindenrel! Hisz oly kevesen adják meg ezt neki! Pedig kimondhatatlanul vágyódik ilyen lelkek után. Panaszkodott is egyszer egy rendkívüli kegyelmekben részesült léleknek: „O, ha s z á z pap közül e g y egészen nekem adná magát, ha h a r m i n c szerzetes között e g y teljesen szolgálatomnak adná magát, micsoda jót tennék a világban!” — Ezt az átadást nemcsak a Neki szenteltek közül várja!

P. Plus ezt mondja: Tökéletes szeretete annak van, aki minden pillanatban megadja beleegyezését ahhoz, amit Isten akar tőle. Ez fordítva is áll. Aki egyre gyakrabban adja beleegyezését ahhoz, amit a jó Isten akar tőle, annak egyre tisztulóbb, erősödőbb, diadalmaskodóbb istenszeretete lesz. Annak egyre nagyszerűbben kibontakozó életműve lesz. És imája együtt csendül az Úr Jézus utolsó imájával: „A munkát elvégeztem, melyet rám bízál, hogy azt megtegyem; és most Te dicsőíts meg engem, Atyám!” (János 17, 4. 5.)

Az újszövetség áldozata

Gondolatok a szentmiseáldozat liturgiájáról

Irtá: Wimmer M. Anzelm O. S. M.

8. A térdelés.

Az újszövetség áldozata liturgiájában a térdelés és a térdhajtás nagy szerepet játszik. A térdelésnek egyébként is nagy történelmi multja van. Minket e pillanatban ez egyáltalán nem érdekel, mert a fősúlyt a pszichológiai momentumra és a lélektani háttérre fektetjük. Ami pedig a lélektani alapot illeti, a térdelés és a térdhajtás ugyan csak sokat mond.

A térdhajtás liturgikus elgondolás szerint az imádó hódolat üdvözlő gesztusa. Térdet csak Isten előtt hajtunk és ebbe mindent belefektetünk, ami e parányi gesztus térhez nem kötött befogadóképességének megfelelő. Térdhajtásunkban elsősorban imádás van: elismerése az isteni Felség szuverén hatalmának, abszolút fölényének, kimondhatatlan képességének és megfellebbezhetetlen tökéletességének. Ha térdet hajtok, az Úrra gondolok, a mennyei Magasságok felé tör lelkem és míg a térd izmai a poros földbe süppednek, lelkem a túlvilág vízióit szemléli. Mennyi minden van, és pedig mennyi ki nem fejezhető érzelem egyetlenegy térdhajtásban! Ezáltal elsősorban a felsőbb nyomásnak engedek, amelyet az isteni Méltóság súlya gyakorol reám. Érdekes nyomás ez, a helyett, hogy megsemmisítene, felelem; nem morzsol széjjel, hanem acéllá kovácsol és széjjelszórtságomat nemes mederbe tömöríti össze. Hódolok, mert hódolnom kell; ezzel felelek a felülről jövő nyomásnak, amely oly elképzelhetetlen lendülettel ragad a magasba... Azonkívül hódolok, mert értelmiségem nem tud elzárkózni a legfelsőbb Lény, Isten félreértetlen és abszolút fölénye elől. Szegény ember létemre erre nem találok más kifejezést, mint a

térdhajtást. Térdem a mélységbe bukik, hogy az önkéntes megalázkodás átváltoztató ereje a magasbatorést érdemelje ki. Térdhajtásommal fejezem ki szeretetemet is. Ha térdre borulok, a szeretet nyomása alatt teszem. Annyira érzem az isteni Lény felem áradó, tüzesen égő végtelen szerelmét, hogy képtelen vagyok ilyen ajándékot állva fogadni. Semmiségem tudata és érdemtelen mivoltom csalhatatlan megismerése térdre kényszerít és még akkor is érzem, hogy nem ez a megfelelő gesztus, amellyel az isteni ajándékot fogadni kell, de a föld színén alul térdelni nem lehet, nagyobb megalázkodás nem lehetséges. Isten ezt tudja. Egyébként pedig, ezt meg én tudom, nem a gesztusra, hanem a mögötte álló lélekre tekint, és hogy ez a térdhajtásba a józan megfontolás megfelelő önmegsemmisítését fekteti bele, az a Mindenható éleslátását nem kerüli el. Gondolatmenetemet még mindig nem tudom befejezni, mert a térdhajtásban az istenhívő lélek minden gazdagsága benne foglaltatik. Térdhajtásommal hálát is adok és megköszönöm, hogy a Teremtő: „tekintetbe vette szolgálóleánya” — az emberi lélek — „alacsonyágát”. (Magnificat.) Térdhajtásommal hűségemről teszek tanúságot és amíg térdem a földet éri, karjaim az ég felé nyúlnak és kezeim a hűséges odaadás ajándékát nyújtják Istennek.

A legszebb és talán a legértékesebb, amit térdhajtásommal akarok kifejezni, rongyos szegénységem bevallása: ember vagyok, szeretnék adni és nincs mit. Pedig jobb adni, mint elfogadni. És van-e keservesebb kínzóeszköz annál a tudatnál, hogy végtelen sokat akarnék adni és semmit sem adhatok? Ha pedig mégis akad valami

parányi csekélység, akkor a szívtől az ajándékot nyújtó kézig annyi vész el, hogy a veszteséget sokszor azért nem lehet pótolni, mert az még e parányi ajándékot is megsemmisíti. Midőn kitárom kezemet, hogy bennelévő ajándékomat Istennek nyujtsam, van benne valami, és amikor az átnyújtásra tárom ki kezeimet, megsemmisülve látom, hogy mennyire semmi az, amit adni akarok. Ez aztán fájdalmas csalódás: a szeretet csalódása, azé, akinek szenvedés, hogy adni akar és nincs miből! Mi marad más hátra: kitárom vézna karjaimat és mint a bélpoklos, kire senki sem tekint szívesen, felkiáltok: adni akartam, de nem volt miből, fogadja hát, ahogyan van. A reménységet is térdelő gesztusom fejezi ki. Irgalmas az Úr: elfogadja talán nincstelenségemet és szeretettel tekint a bélpoklos vergődő tehetlenségeire.

Többek között ez is benne foglaltatik a térdhajtásban, amelyet az annyira megértő liturgia oly fontosnak tart és oly finom tapintattal használ.

9. Az állás.

A liturgia, mint az isteni udvartartás illemkódexe, nemcsak a térdhajtást kívánja meg. Kifejező ereje ennél több eszközzel rendelkezik. Ennek egyike az állás. A liturgikus előírás megkívánja tőlünk, hogy felálljunk, állva maradjunk és ebbe a gesztusba, amely több, mint a felületes illemszabálynak megfelelő cselekedet, végtelenül sok értéket és érzelmet fektet bele. Aki a liturgikus kultúrának megfelelően megtanult felállni és állva maradni, az már nagy lépést tett előre a liturgikus beteljesülés felé és mélyen behatolt a szakrális cselekmény szellemébe.

Világi szempontból rendszerint csak akkor szoktunk felállni, ha tiszteletünket akarjuk kifejezni. A liturgia hasonló elgondolásból indul ki és akkor készlet felállásra, ha oly cselekmény történik, amely feltétlenül megérdemli tiszteletünket.

Ha a pap az oltárhoz jön, felállunk és ezáltal megadjuk a közvetítő személynek, az áldozópapnak kijáró tiszteletet. Ha a pap az evangéliumot olvassa, felállunk és ezáltal az isteni Ige iránti tiszteletünket bizonyítjuk stb.

A felállásba a liturgia nagy gondolatgazdagságot fektet bele és általa a legnagyobb tiszteletet akarja plasztikusan kifejezni. Ezzel kapcsolatban felmerül a kérdés, hogy hol van a felállás, az állvamaradás és a tisztelet között az összefüggés? Ez kézenfekvő. Ha felállunk, azáltal fejezzük ki tiszteletünket, hogy oly állásba helyezkedünk, amely kiszakít a mindennapi kényelmes helyzetből és arra késztet, hogy figyelmünket vagy az ajtón belépő személyiségre, vagy a közvetlen közelünkben megkezdődött cselekményre összpontosítsuk. Figyelmünk ezáltal kettős értelemben domborul ki. Elsősorban azt fejezzük ki, hogy a személy vagy történés nem mindennapi; annak jelenlétét vagy lefolyását nem lehet ké-

nyelmünknek megfelelő helyzetben fogadni. Másodsorban maga a fizikai gesztus, amely együttjár a felállással, lelkileg és értelmileg kiszakít a mindennapi gondolatkörből és érzélemlágból, hogy a történetre vagy a személyiségre terelje figyelmünket és ezáltal megteremtse a kapcsolatot, hozzánk közelebb hozza és beleillesz az ő légkörébe. Ezen második szempont talán leg-tökéletesebb kifejezése azon tiszteletnek, amely vagy a történetet vagy a szóbanforgó személyiséget illeti meg.

Nemcsak a tisztelet, hanem a csodálat is felállásra kényszeríthet. Ha valami, akár személyiség, akár eszmény rendkívüli, fennkölt, magas, tehát csodálatunkat érdemli meg, felállunk és ebben a helyzetben törekszünk a csodálatraméltót szemlélni és megérteni. Így vagyunk, de sokkal fokozottabb mértékben a liturgiával is. A szakrális cselekményben Krisztus istenem emberi személyisége ragyog fel előttünk. Az Ő élete bontakozik ki közvetlen közelünkben és az Ő igéje, az Ő szelleme és lelkisége tölti be az űrt, amelyben tartózkodunk. Mindez csodálatra gerjeszt még akkor is, ha hasonló élményben már számtalanszor volt részünk. Krisztus egyénisége mindig más, új fényben és megvilágításban ragyog fel előttünk, úgyhogy mindig van okunk Őt megcsodálni. De csodálatot nem lehet térdenállva kifejezni, mert a térdelés már hódoló imádás. A szemlélődő ülő helyzet szintén nem megfelelő, mert már kontempláció, elmélkedés. A különböző gesztusokkal élénkké tett mozgás szintén kevésbé alkalmas, mert belekapcsolódás a cselekmény folyamatába. Itt egyikről sem lehet szó. A csodálat felállásra kényszerít és ebbe a gesztusba merevíti bele mindazt az elragadtatást, amely olyannyira kitölti az embert és összpontosítja a figyelmet, hogy még a legkisebb megmozdulást is lehetetlenné teszi.

Lehet szeretetből is állni. Isten a végtelen szeretet. Benső dinamikája oly nagy, kisugárzó és annyira tüzes, hogy feltétlenül viszonszeretetet gerjeszt. A liturgia e szeretet vonzókörébe állít bele és a lelket a szakrális cselekmény színes mozgalmával oly hangulatba hozza, hogy a legnagyobb lendülettel képes az istenszeretet hívó szózatára válaszolni. E válasz kiindulópontja a felállás, mert ha hívnak, és a szeretet hív, felállok és csak azután borulok imádó hódolattal térdre, hogy megháláljam a nagy kitüntetést, amelyben részesültem.

A liturgia nem egyszer szólít fel arra, hogy felálljak. E felszólításnak nemcsak eleget teszek, hanem gesztusomba, álló helyzetembe lelkem minden kultúráját belefektetem. Allok, mert legfőbb tiszteletemet akarom kifejezni. Allok, mert a csodálat annyira összpontosít bennem mindent, hogy tagjaim szinte megmerevednek. Allok, mert az isteni szeretet hívó szavára csak állva, az Örökkévaló végtelenségében elvesző pillantással tudok ígént mondani. (Folytatjuk.)

A Szentek mint emberek

Jrta: Müller Lajos S. J.

Borja¹ Szent Ferenc (1510 – 1572)

Az egész világtörténelemben ritkaság, hogy a magasztos és az alacsony, a szentség és a bűn oly közelről találkozzanak, mint ahogy ezt Borja Szent Ferenc életében tapasztaljuk. Csak rá kell szentünk származási táblázatára tekintenünk. A dédapa Don Rodrigo, a későbbi VI. Sándor pápa (1492–1503), aki Szent Péternek talán legméltatlanabb utóda.² Anyai részről meg a katolikus fenségtől, Aragoniai Ferdinándtól származik, aki Donna Aldonza de Roiggel folytatott ugyancsak bűnös viszonyoknak köszönheti, hogy nagy szentnek lett az őse. Ferenc rokonsága révén a világ akkori uraival, valamennyivel, nevezetesen a Habsburgokkal is összeköttetésben állott, ami nevét dicsőkörral ragyogja be. De ez nem tudta egészen elhomályosítani azokat a botrányokat, amelyek a Borják nevéhez fűződnek. Nevezetesen Borja Cézare kicsapongásait, amelyek a szennyirodalomnak mai napig kedvelt falatjai, csak alig tudja felejtetni nővéreinek, Lukrécia-nak ugyancsak világhírű bája, szépsége. Sem Sándornak vétkeit, nagybátyjának, III. Kalixt pápának (1455–1458) (Borja Alfonzónak) nagyszerű szereplése, aki tekintélyével egész Nyugatot keresztsháborúba tudta szólítani a keresztény kultúrát végveszély felé fenyegető félhold ellen...

Ferenc nagyatyja, Juan, Gandia második hercege erkölcsileg nagyon kifogásolható élet után 1497-ben orgyilkosságnak esett áldozatul. A gyilkost testvére-

¹ Borja (olv. Borcha) a szentnek igazi, spanyol neve, nem pedig, amint már a közhasználatba nálunk szinte átment „Borgia”.

Hogy a család magyar származású volna, a névből („Borjas”) kiinduló naiv és alaptalan következtetés.

² VI. Sándort (Borja Rodrigót) pénz, ígéretek s pártpolitika juttatták a pápai trónra. Még világi korából Vanzoza de Cataneis római nőtől származott törvénytelen gyermekei, János (Ferenc nagyatyja), Cézár, Juffre, Lajos és Lukrécia házát már akkor a botrány középpontjává tették. Borja Rodrigo léha életével mint bíboros, sőt mint pápa sem szakított. Hozzá még egészen családi politikát folytatva, gyermekeit javakhoz és kitüntető állásokhoz juttatta az Egyház zarátkos és érdekeinek rovására. Egyébként ő sem volt jobb vagy rosszabb, mint akkoriban korának legtöbb fejedelme. Bűne azonban azoknál sokkal súlyosabb, mert azzal a pápai széket szennyezte be. A pápai hivatal betöltésében azonban teljesen korrekt volt. A Szentlélek nem engedte, hogy az Egyház hajóját még ily kezek is zátönyra juttassák. Egyébként VI. Sándor sem volt olyan gonosztevő, aminőnek a regényírók s az Egyház ellenségei festik. Sok szépet és jót is tett, időnkint magábaszállott és töredelmesen meggyónt. Isten hírtelen halállal szőlította ki az élők sorából.

ben, Cézareban sejtik, úglátszik, alaptalanul... Erre özvegye, az erényes Maria Enriquez de Luna visszaköltözött Spanyolországba, amelyet bár sohasem hagytak volna el a Borják. Miután pedig gyermekeit vallásosan és rangjukhoz méltóan felnevelte, élete utolsó 26 évét a Klarissa kolostorban töltte, hogy hűtlen férje kicsapongásaiért vezekeljen.

Fiában, II. Juanban, Gandia harmadik hercegeben, úgy látszik, a viharosmultú Borják heves vére nyugalmra jut.

II. Juan feleségével, Joannával, Aragoniai Ferdinánd unokájával, csendes elvonultságban, de azért fejfedelmi fényben és pompában él hercegsége székhelyén, Gandiában.

Itt születik első gyermekük, Assiszi Szent Ferenc iránti tiszteletből, aki az anyát a veszélyes szülésben megsegítette, a Ferenc nevet adják neki.

Utána még két fiú és négy leány világrajötte boldogítja a jámbor szülőket.

Ferencben már kora ifjúságában mutatkoznak későbbi hivatásának jelei. Mint gyermek, szívesen épít kis oltárokat, utánozza otthon a miséző papot, sőt egyszer a klarissza nagymama s társnői, a zárdaszüzek előtt a kolostorban oly pompás prédikációt vág ki, hogy valamennyien el voltak ragadtatva. Viszont kikapott ezért az édesanyjától a házilelkész, aki az elsőszülöttet (!) ilyirányban neveli. A fiúnak pedig a mama kijelentette: „Fegyver és ló, Francisco, nem pedig szentképek, meg prédikáció!”

No de az eleven, mozgékony, életrevaló fiút a papi pályától egyelőre még kár volt féltetni.

Hétéves korában aztán tanulásra fogják a kis Franciscót. A grammatika, a számtan és a zene voltak a főtantárgyak. E mellett persze a fegyverforgatásban és lovaglásban is állandóan gyakorolták.

1520-ban mint villámcsapás érte a családot a jó édesanya halála. Még alig volt 28 éves. Hét gyermeke között a legidősebb a 10 éves Ferenc.

Az özvegyen maradt herceg újra megnősült, ezúttal De Castro Franciscát véve feleségül. Az ettől származó gyermekekkel együtt most már a testvérek száma 17-re szaporodott, ami akkortájt éppen nem volt ritkaság. A túlságos gondon, amelyet ennyi gyermek elhelyezése még a magasrangúaknak is elvégre okozott, rendesen úgy könnyítettek, hogy a „felesleges” lányokat zárdába „küldték”, a többit aztán férjhez „adták”!

Igy történhetett meg, hogy éppen Ferenc rokonságából csak egyetlen apácázárdában 11 tag szerepel: egy nagyanya, egy nagynéne, három testvér, két féltestvér, egy leánya Ferencnek s három unokája. Csak

a Szent legfiatalabb nővérét, Lujzát szánta a család házasságra.

Ferenc atyja egyébként kiváló katolikus férfiú volt. Egy a 20 „grand” közül, akik Spanyolország főnemességét alkották, De azért sohasem kereste fel a császárnak a rokonának, V. Károlynak udvarát.

Ügylátszik, nem akart hajlongani. Jóságai évi 30,000 arany jövedelmet biztosítottak számára, ami akkoriban óriási összeget jelentett. Ennek tekintélyes hányadát jótékony célra fordítja. Amikor a majordomó ezt kifogásolja, a herceg ezt a szép feleletet adja: „Mikor a pénzt élvezetekre fordítottam, senki sem volt, aki ezt rosszalta, de most gáncsolnak, amikor jótékony célokra költöm.” Monserratnak, a híres búcsújáráshelynek évkönyveiben olvasható, hogy 1527 március 16-án ott Excellentissimo Don Juan de Borja látogatást tett és a Boldogságos Szent Szűz szentélyének értékes lámpát ajándékozott.

És íme, mégis a szociális forradalom ezt a főurat is kiüzte otthonából s családotól együtt menekésre kényszeríti. Ferenc nevelőjével utolsónak marad a kastélyban, amelyet csak a végső pillanatokban tudott elhagyni, hogy lóháton s csónakon meneküljön. Csak 18 év múlva láthatta viszont ezt az oly kedves családi fészket. A számkivetésben első éveit Don Juan de Aragon saragossai érseknél, anyai nagybátyjánál tölti. Ide küldték aztán kis húgát, a kis Lujzát is, aki éppen akkor kezdi az első szavakat kiejteni.

Az érsek édesanyja, Anna tölté be a gyermekek mellett a gondos édesanya szerepét. Az érsek egyébként fényes főúri házat vitt, rengeteg szolgálószeméllyel, amelynek egyik főfoglalkozása természetesen a semmittevés és szórakozás volt. Isten különös kegyelme, hogy a kis Ferenc lelkének nagyobb kárát nem vallotta ebben a félig egyházi, félig világi környezetben.

Szerencsére csak egy évig maradt Saragossában. Napi imáját itt is pontosan elvégezte, naponként szentmisét hallgatott és nagyobb ünnepeken a szentségekhez járult. Egy alkalommal bizonyos szerzetes prédikációját hallgatta végig a 11 éves fiú, s ez annyira hatott rá, hogy egész életében nem tudta elfelejteni.

Saragossából a családi tanács a fiúcskát egyik titokzatos, csendes, Valladolid melletti kastélyba rendelte, ahol a császárnak elmebeteg édesanyja s egyik leánya, Katalin, a későbbi portugál királyné tartotta udvarát. A távoli rokon Ferencnek jutott az a kiüntetés, hogy itt apródi tisztet tölthessen be.

Életének ezen korszakáról édeskeveset tudunk. Ő is, mint az apródok akkoriban, lovaglással, vívással, tánccal tölté idejét, s úgy mellesleg, valami tanulással is foglalkozott.

Mikor Ferenc innen úrnője, Katalin házassága után a saragossai érseki udvarba visszakerült, már virágzó ifjú. A környezet erkölceire — mint említők — elég veszélyel járt. De ügylátszik, tisztasága teljesen sértetlen maradt. Sőt, az érsek nagybácsi ízlése szerint kissé túlbuzgó is volt. Ekkor már a tudományokba is alaposabban belekóstol. Dr. Lax Gáspár, aki azelőtt Párizsban is tanított, naponként két órát adott neki filozófiából.

A császári udvarban.

Lassan elérkezett az ideje, hogy a család az ifjú hercegnek rangjához méltó jövőjéről gondoskodjék.

Erre alkalmasabb mód nem kínálkozott, mintha V. Károly császárnak udvarában kap alkalmazást. Hiszen ennek a nagy Habsburgnak hatalma éppen akkor delelőjén van és elmondhatta, hogy birodalmában a nap soha le nem nyugszik. Az érsek nagybácsi, de meg az ifjú fényes neve, származása s hozzá a rokonsági kötelek meg is nyitották számára az utat. Érdekes és jellemző az a levél, amelyet ez alkalomból édesatyja, II. Juan a császárhoz intézett:

„Szent, császári és katolikus Felség! Hogy fiaim, akiket Isten nekem adott, magukat Felséged szolgálataira szenteljék, Don Ferencen, mint legidősebben van a sor. A többinek még nincs meg az a kora, hogy ezt a tisztséget ingadozás és hiba nélkül töltsé be. A legnagyobb valószínűség szerint majd ők is gyenge erőket — óhajom szerint — Felségednek szentelik. Ez szolgál majd az ő boldogságukra és az én legnagyobb öröömre. Kérem Felségedet, nézze el fiam esetleges hibáit. Akarata a legjobb. A mi Urunk óvja, emelje Felségednek császári és katolikus személyiségét és segítse állandó győzelmekhez királyi szívének óhajta szerint.

Gandia, 1528 február 8-án.

Császári és katolikus Felséged lábához boruló
Gandia hercege.”

Ferenc fogadtatása a császári udvarban a lehető legszivélyesebb volt. Nem is annyira vazallust, mint inkább rokont láttak benne.

Csakhamar mindenki tudta, hogy Ferenc, a pompás gavallér, a nála tíz évvel idősebb császárnak kebelbeli barátja. A császárné, Izabella is elhalmozza kegyeivel.

V. Károly annál inkább szerette Ferencet, mert hajlamaik, passzióik is csodálatosan egyeztek. Szerették a vadászatot, lovakat, a fényes felvonulásokat, a nemesebb sportokat, mint a lovaglást, a vívást és labdajátékokat. Ferenc azonban a kártyától és szerencsejátékoktól mindig irtózott.

„Négy dologban vesztes az ember: — szokta mondani — időben, pénzben, jámborságban és sokszor lelki ismeretben is, ha kártyázik.” Aszkétikus hajlaimaira és ekkori lelki életére jellemző, amit elbeszélnek róla. A sólyomvadászatkor, mikor a feszültség s így a vadászévezet csúcspontjához ért, midőn t. i. a sólyom éppen lecsap áldozatára, Ferenc a szemét lesütötte, megtagadta magát. Mindketten, a császár és ifjú rokona, komoly felfogásúak, de e mellett vidám lelkületűek, vallásosak, de nem rajongók. Naponként hallgatták a szentmisét s többször járultak évenként a szentségekhez. A katolikus udvaroknál ez akkoriban nem volt szokatlan.

Ferenc, úgy látszik, havonként gyönt. A császár ekkor már házaseber, Ferenc nőtlen. A hölgyekkel szemben tartózkodó, csaknem szigorú. De mégis a császárné egyik udvarhölgye, De Castro Eleonora melegebb rokonszenvét vívta ki. A császári pár is észrevette ezt és maga játszotta most már a közvetítő szerepét, hogy a boldognak ígérkező házassági frigy létre jöjjön. Az apa, kinek ekkor már megvoltak fia házasságával a maga tervei, ugyan eleinte ellenkezett. Mikor azonban V. Károly, Ferenc tanácsára, csupa taktikából az „öreg urat” a császári udvarba meghívta, ez inkább mindenbe szívesen beleegyezett, csak hogy az uralkodó őt ettől felmentse. Ferenc ekkor még csak 19 éves volt. A császár a házasság alkal-

mából az ifjú házaspárt újabb ranggal, Lombay marquisággal és dús jövedelemmel tüntette ki.

Ferenc házassága a lehető legboldogabb és legideálisabb volt.

A császár maga kérte, hogy első fiúgyermekük az ő nevét viselje. A császárné is olyan szolgálatokat tesz az ifjú anyának, mintha testvére volna. A kis Carlost a trónörökösrel együtt nevelik, akárcsak testvérek lennének. Valahányszor a császári pár Spanyolországban tartózkodik, Eleonórát mindig ott látjuk Izabella kíséretében.

De Ferenc is a császárnak szinte nélkülözhetetlen. Minthogy V. Károly szenvedélyesen szerette a matematikát s szabadidejét mennyiségtani tanulmányokra fordítja, felkérte Ferencet, hogy vele együtt gyakorlatozzék. Ferenc tehát beledolgozza magát ebbe a tárgyba és estenként a császárral átveszi a napközben végzett anyagot. Ettől fogva Ferenc nagy érdeklődést mutat a matematika és mechanika iránt, főleg harcászati és erődítési szempontokból. E mellett a zene foglalkoztatja őket. Később Ferenc szerzeményeit a spanyol templomokban mindenütt enekelték. Egy miséje és egy megzenésített Magnifikátja is közismert volt hazájában.

1539 május 1-e örökre nevezetes fordulópontot jelent Ferenc életében. A még virágkorban levő híres szépség, Izabella császárnő, rövid betegség után meghalt. Ferenc még késő öregkorában is emlegeti ezt a napot.

1566-ban pl. ezt írja naplójában: Vigasztos gondolat a császárnéra és öröm a felett, amit az Úr az ő halálával az ő lelkén és az én lelkemen művelt.

1567-ben pedig azt jegyzi fel: „Ma van 28 éve, hogy a császárné meghalt.”

Eppen nagy ünnepség folyt a császári udvarban. V. Károly dicsősége és boldogsága delelőjén állott. Ime, egyszer csak a császárné lázt kap, amely rövidesen sirba juttatja. A császár a Hieronimiták sislai kolostorába vonul vissza, hogy magát zavartalanul kisérihassa. Ferencre hárult a feladat, hogy a gyászpompá után a császárné tetemeit a granadai császári sírboltba kísérje. Ez 14 napi utat jelentett. Egy kardinális, több püspök és számos nemes alkotta a gyászkíséretet. A császárné halála előtt megtiltotta, hogy tetemét bebalzsamozzák s udvarhölgyét, Eleonórát bízta meg, hogy ő, egyedül ő gondozza tetemét elhunytja után. Ez az oka, hogy a 14 napi út alatt a májusi nap ugyan csak elvégezte a dolgát a feloszló hullán.

Granadában a halotti officium után végre arra került a sor, hogy a halált követő 16-ik napon a császárnét a nagy elődöknek, Katolikus Ferdinándnak és Kasztíliai Izabellának koporsója mellé elhelyezzék a sírboltba. Ez bizonyos hivatalos ceremóniák között ment végbe. A helyi hatóság átvette a koporsót és a jelenlevő, kísérő előkelőségeknek meg kellett esküdniök, hogy az csakugyan a boldogult császárné porhüvelyét tartalmazza.

Ekkor játszódik le az a drámai jelenet, amelyet a szónokok és írók, amikor a világi dolgok mulandó és hiúságos voltáról és a halál borzalmairól tárgyalnak, oly hatásosan szoktak felhasználni. Hogy a leolmozott koporsófedelelet újra levették-e, ahogy ezt a régi életrajzírók elmondják és Carboneres festménye feltünteti, éppen nem bizonyos. Valószínűleg csak a koporsóra alkalmazott üveg fedőlapon volt a császárné

arca látható. Az urak tehát egyenként a koporsóhoz léptek és ráhajolva a császárné arcára pillantottak. Aztán mint szemtanúk, esküvel bizonyították, hogy a koporsó valóban Izabella tetemeit tartalmazza.

Ferenc is odalépett tehát, s az arca szegzé néhány másodpercen át szemét. Istenem! mi lett abból a világ-hírű szépségből! Ferenc nem ismert már az arcra. Miért is nem mert megesküdni arra, hogy a császárnét felismerte, hanem csupán arra, hogy tekintve a leg gondosabb felügyeletet és ellenőrzést, teljesen kizártnak tartja, hogy a hullát máséval cserélték fel.

Vannak írók, akik ezt a jelenetet költőien is igyekeznek kiaknázni, Ferencet a tetemmel egyedül hagyják a sírboltban, Effajta színházi beállítás csak a képzelődés játéka. Bármiféle szónoki taglejtés, vagy felkiáltás is kizártnak látszik. De annál mélyebben hatott az eltorzult arc Ferenc lelkére. Hatalmasan belemarkolt abba és egész életére szóló elhatározásokat értelt benne. Ez Ferenc vonásain is visszatükröződött.

Már Izabella halála napjától, de főleg e pillanattól fogva nagyon megkomolyodott. A világ egészen más színben áll már előtte. Minden dolga, ügye, teendője mögött ott áll ezentúl a komor arcú halál, mint néma figyelmeztető az örökkévalóságra. Közben a kegyelem sem volt tétlen. Állandóan működött, hogy ezeket a benyomásokat Ferenc lelke érdekében kiaknázza. A malaszt művét Boldog Avila János egy megrázó prédikációja és nagynénének egy igen komoly levele fejezte be, amelyet ő a magasba mutató isteni ujj figyelmeztetésének tartott.

Ha talán ajkkal nem is fejezte ki, — amint a legenda beszéli — de mélyen átérezte azt a döntő elhatározást, hogy „Soha, soha sem szolgálók ezentúl halandó uraságnak.” Ez volt Ferencnek úgynevezett „megterése”.

Nem jelent ez egyebet ennél az izzig-vérig kifogástalan, katolikus férfiúnál, mint azt, hogy ettől fogva még komolyabban törekszik a keresztény tökéletességre. Bizonytalán ekkor még távol volt tőle a zárdabalepés gondolata. Hiszen ő házasember, nyolc gyermek atyja és előkelő, fontos hivatal betöltője. De azt valószínű jótéteménynek tekintette, hogy az udvari ceremóniáktól szabadulhat és a saját izlése szerint rendezheti be életét. Miért is örömmel fogadja, mikor a császár őt Katalónia alkirályának nevezi ki.

Katalónia alkirálya.

1539 július havában vett búcsút Ferenc a császári udvartól, hogy hivatalát Barcelónában elfoglalja. Előbb azonban V. Károly tanácsára a Szent Jakab-rend lovagjai közé kérte felvételét, akiknek hivatásuk volt a zarándokokat védelmezni és a pogány mórók ellen imával és karddal küzdeni. Miután bizonyos külsőségek és az ujoncság alól felmentették, a rend nagymestere 1540-ben megküldi neki a lovagok rendi öltönyét, a piros kereszttel ékesített fehér köpenyt.

Ütközben alkalma nyílt visszaszerzett régi otthonát, Gandiát is érinteni, amelyet már 18 éve nem látott.

Alkirálysága székhelyén óriási munka várja, hogy az elhanyagolt állapotokat erejéhez képest rendbehozza.

Elég legyen ezt csak nagyjából érintenünk. A szociális kérdés akkor is már nagyon égető volt. Hiszen

ez okozta, hogy 18 évvel előbb neki is ott kellett hagynia otthonát. Az ország védelméről, valamint a belső közbiztonságról is gondoskodnia kellett. A herceg kíméletlenül lép fel a rablók ellen. Egy hiteles tudósítás szerint egyetlen nap 60 gonosztevőt végeztet ki kapitányukkal együtt.

Egyházi téren is sok volt a teendő, amibe az alkirálynak csak közvetve, a császár és a Szentszék által lehetővé beavatkozni.

Egyik levelében arra kéri Öfelségét, szorítsa a püspök urat, hogy valahára szenteltesse már fel magát (püspököknek), s a helyett, hogy idejét játékkal tölti, lásson hozzá az egyházkormányzat ügyeihez.

Az apácakolostorok is zuhlottak. Klauzúráról szó sem volt. Urak látogatták a „zárdákat”, a szerzetesnők szabadon jártak-keltek.

Hiszen tudjuk, hogy Nagy Szent Teréznek is menyinyi fáradságába került az aránylag még szigorúbb Kármelt megreformálni. Hát még milyen állapotban voltak a többiek! Igazi darázs-fészekbe nyúlt, aki rajtuk segíteni akart. Ferencnek sem sikerült egyelőre ebben valami jelentősebb eredményt elérnie.

Ferenc energikus fellépése persze, nem kis visszahatást váltott ki. Főképpen a főnemeseink nem tudták megérteni, hogy mikor a rendről és igazságról, törvényről van szó, ők sem lehetnek kivételek.

Ferenc közben, mint a világi fejedelmek mintaképe, lelkileg is a legbuzgóbb életet éli. Elsősorban említjük jótékonyosságát, amelyben ugyancsak nem maradt kitűnő atyja mögött, aki jövedelmének harmadát szentelte jótékony célokra. Ferenc versenyzett ebben kitűnő feleségével. Jellemző fennmaradt számadáskönyvüknek töredéke, amelyben csupán 1543 év március—áprilisában 52-szer szerepel: „alamizna”.

Foglyok, koldusok, matrózok, tanulók, barátok és nővérek, zarándokok, szegény asszonyok és gyermekek szerepelnek a segélyezetteik közt.

Asztala az akkori viszonyok szerint egyszerű és szerény.

Az egyházi börtöket, bár fel volt alóluk mentve, szigorúan tartja. Tiltott napokon fözelékkal, kenyérral és vízzel éri be. Sőt még olyankor is, mikor vendégeinek lakomát adott, magának egyszerű étkeit hordatta fel.

Vezérléseikhez sok legenda fűződik. Annyit azonban biztosan mondhatunk, hogy az alkirály minden pénteken és nagyobb vállalatok előtt megostorozta magát. Ima és a szorosabb lelki élet szempontjából Ferenc magát a Juan de Texada ferences atya vezetésére bízta, aki akkoriban állítólagos víziójáról volt híres. A kitűnő lelkiatya vezettétjét a legmagasabb keresztény tökéletességre irányította, s bizonyos szerafikus lelkülettel itatta át, amelynek hatása lelki életében később is érezhető.

Szent Ferenc fiai viszont az alkirályt lelki családjukba vonták és kegyelmeik, érdemeik részesévé avatták.

Az alkirály és felesége időközben a jezsuitákat is megismerte.

Nevezetesen, amikor P. Faber és P. Araoz Barcelónában prédikáltak, Ferenc főképpen az előbbiért lelkesedett. Mindenben segítségére voltak a két páternek,

hogy apostoli működésük termékeny legyen. Az eredmény valóban minden reményt felülmúlt. Ezzel Ferenc lelkében a későbbi hivatás csírája is el volt ültetve. Különösen Szent Ignác egyik levelének is tulajdonítható ez, amellyel az alkirály magát nagyon megtisztelve érzi.

Gandia hercege.

V. Károly Ferencet — bár bizonyly megokolatlan panaszok érkeztek ellene — továbbra is meghagyta hivatalában, míg csak egy másik, még megtisztelőbb feladatot nem szánt neki. A spanyol és portugál udvarok közt ugyanis tárgyalás folyt a trónörökösnek, Fülöpnek egy portugál királyi hercegnővel, Máriával való eljegyzése ügyében. Ferencet és feleségét, Eleonórát arra a kitüntetett szerepre szemelte ki a császár, hogy az új párnak főudvarmestere, illetőleg főudvarmesternője legyen. Oly állás volt ez, amely a Borja-családnak óriási befolyást és anyagi előnyöket biztosított.

A Gondviselés azonban egészen mást szándékolott. Ferencet ezzel rávezette a megaláztatások és szenvedések tövises pályájára.

1543-ban váratlanul meghal édesatyja, II. Juan, Gandia hercege. Ferenc jelenti ezt a császárnak s legelőször kéri, hogy a családi ügyek rendezésére hazatávozhassék. Közben megérkezett III. Pál pápa részvétele is, aki a Borjának köszönhetően, hogy Szent Péter székébe jutott. Egyben kifejezi a Szentséges Atya szerencsekívánatait, hogy atyja hercegi örökébe lép s reményét, hogy méltó lesz (!) öséhez (VI. Sándorhoz). Minthogy azonban a császár ragaszkodott, hogy Ferenc Barcelónában maradjon, ez a gandiai ügyek rendezését féltestvérére, Pedóra bízta, megadva neki a kellő felhatalmazásokat. Később mégis szabadságot kapott, hogy néhány hétre az atyai végrendelet végrehajtására Gandiába utazzék.

Közben a császár a vicekirályi tisztséget mással tölti be s Ferencel és feleségével érezte, hogy bizonyos etikett okok miatt, amelyekben voltaképpen nem is ők, hanem a császár volt a hibás, Mária portugál infánsnőnek nem kellene. Ezzel egyben a császár előtt is, félig-meddig kegyvesztettek lettek. Az állás és kegyvesztés Ferencnek óriási anyagi csapást is jelentett. Annál is inkább, mert atyja a gondokon kívül, tekintélyes adósságot is hagyott hátra. Mindez azonban semmi ahhoz a szegényhez képest, amely őket az egész világ színe előtt érte.

Mindez Ferencre a kegyelemnek volt hatalmas eszköze. A csapások őt mindinkább belsőseges emberré teszik, aki szívét csak az örökkévaló felé irányítja. Jellemző erre levele, amelyet P. Faberhez intézett: „Világos, hogy az értekek csalnak bennünket. Mondjanak bár mások akármit, én jól tudom, hogy azok az igazán nagyok, akik csekélységüket elismerik. Nem azok a gazdagok, akik bírnak, hanem akik bírnak nem kíváncsoznak, s azok vannak igazi tisztességben, akik Istent megdicsőíteni törekcsenek. Jöhet az ilyenre élet vagy halál, az Irás szava ráillik: „Szíve erős és meg nem tántorodik.” (111. zolt. 7.)

A portugál udvar gögje, amely Ferenc bukását okozta, megkapta a Gondviseléstől is a feleletet. Három nappal utóbb, amint első gyermekét a trónörökös világra hozta, egy más főudvarmesternő tapasztalatlan-sága folytán, aki Eleonóra helyét betöltte, — elhunyt.

Fia, Don Carlos pedig szomorú nevezetességre tett szert, amint ez a világtörténelemből ismeretes.

A hercegi párt mélyen megrendítette Fülöp trónörökösnek szerencsétlensége. Ferenc részvétes, csaknem papias vigaszlevelet intéz hozzá.

Ferenc csakhamar maga is tapasztalni kénytelen, hogy amint írta Fülöpnek, a szenvedés Istennek kegyelme. Az Úr már kinyújtotta kezét Gandia felett, hogy súlyos megpróbáltatással nagy kegyet is osszon.

1545-ben a hercegi párnak egyik legfőbb vágya ment teljesevé, amikor Gandiában jezsuiták telepedtek le. A hercegnő akkor már betegeskedett. Tüdőbaj gyötörte, amely lassan a sírba fonnyasztotta. A jezsuita-telepedés volt életének utolsó vigasza. Az atyákat ugyanis már barcelóniai működésükből ismerte és nagyon szerette. A kollégium hivatalos megalapítását azonban már az égben ünnepelhette. 1546 március 27-én csendesesen elhunyt az Urban, miután a szentségeket P. Oviedo kezéből nagy áhitattal felvette.

Mint Oviedo írja, úgy a herceg, mint gyermekei keresztényi, hősi megnyugvással viselik el a csapást és a szentgyónásban és áldozásban keresik vigaszukat.

Ferenc pedig azt írja P. Araoznak: „Mit írnak önnek az ön jó barátjóról, mint azt, hogy „Az Úr tesz halottá és élővé”. (I Kir. 2, 6.) Már betegségében csodálatos volt, vége pedig csodálatosan vigasszal teli.”

Még a pápa is küldött részvétsorokat.

A jezsuita.

A Gondviselés szinte szemlátomást szabadított meg választottját minden kőlektől. Felesége elköltözött. Gyermekei innen-onnan már érett korba lépnek s anyjukat amúgy is az elhunyt Eleonóranak nőtestvére, *Juana de Meneses*, aki már régtől fogva családtag számba ment, szinte teljesen pótolta. A császár sem tartott már számot vazallusa szolgálataira. Most 36 éves. Virágkorát éli, csupa tetterő, csupa buzgalom. Még van ideje, hogy új életpályát válasszon, most már egészen a saját izlése szerint. Minden világiás ambícióból a sorscsapások kijózanították. Az akkor alapított jezsuita rend felé irányul tehát a figyelme, amelyhez feleségével együtt oly meleg szeretettel ragaszkodott, s amelynek számos tagjával levélbeli összeköttetésben is állott. Egyideig azonban szinte méltatlannak érzi magát, hogy forma szerinti jezsuita is legyen, jóllehet régebb óta egészen a Társasággal érzett és gondolkodott. Már felesége életében így ír Ignáchoz, a Jézustársaság alapítójához: „Ha bűneim meg is akadályoznak, hogy a választott nép (a jezsuiták) gyermeke legyek, de Isten jó-sága folytán azok közé tartozom, akiknek az Úr megadta a vágyat, hogy azokból a morzsákból gyújtsenek, amelyek uraik asztaláról aláhullanak.” (Mt. 15, 27.) ... Azért kérem merem Főtisztelendőségedet, a kánaáni asszony bátorságával, ha nem is hitével, eszközölje ki nekem Istentől az *állandó szemlélődés ajándékát* ... Ó, bár azt a feleletet kapnám Főtisztelendőségedtől: „A te hited segített rajtad!”

Most mint özvegy, már akadály nélkül csatlakozhatik a „Választott néphez”. 1546-ban egy hónapon keresztül lelkigyakorlatot végez P. Oviedo vezetése alatt, amelynek gyümölcse az a fogadalom, amelyet írásba foglalva, Ignácnak megküld. Szórol-szóra így hangzik:

„A mi Urunk Jézus Krisztus nevében én, Borja Ferenc, Gandia hercege tisztasági és engedelmisségi fogadalmat teszek a Jézustársaság előjáróinak kezébe, ha engem felvesznek a Társaságba, bármely foglalkozásra, legyen az akár a kapusnak vagy szakácsnak teendője, vagy akármi más, mihelyt ügyeimtől és teendőimtől, amelyekre lelkiismeretem kötelez, szabadulni tudok ...

Ezt a fogadalmat, amellyel a Társasághoz tartozni akarok, ha engem befogad, letettem Krisztus mennybenmenetelének előestéjén, június 2-án. Gandia hercege.”

Ez a nap, írja Borja naplójában, az ujjongás napja: „Lám, az Atya szeret téged” (V. ö. Jn. 16, 27.), a reménységnek és örömnök napja.”

Ignác még meg sem kapta ezt a fogadalmat tartalmazó levelet és már is — ügylátszik, kinyilatkoztatásból tudta, a régiék legalább is így vélték, — hogy Isten a Társaságnak Ferencben nagy ajándékot szánt. Legalább is bizcnos, hogy P. Fáber halálakor övét így vigasztalta: „Isten nemsokára kipótolja őt nekünk.”

Ignác Ferencet felveszi a Társaságba és hosszú levélben adja meg az utasításokat. Nevezetesen szívére köti, hogy teológiát végezzen és a doktori fokozatot megszerezze. Lehetőleg minden feltűnés nélkül tegye ezt, mert „Azt a lármát, amelyet lépése okoz, a világ egyszerűen nem tudná elviselni” ...

Ettől fogva Ferenc most már jezsuita: **inkognitóban**. Életmódja úgy külsőleg, mint belsőleg alig változik. Hiszen ő már régtől fogva a tökéletességre komolyan törekvő lélek s a Szentlélek már jó ideje szívébe írta a szeretetnek azt a törvényét, amely szerint a jezsuitának igazodnia s amelyet legfőbb szabálynak tekintenie kell. Ferenc hivatása egyébként a Társaságra egészen gondviselésszerű. Nevezetesen, ő eszközölte ki tekintélyével a Szentszéknél, külsőleg még mint Gandia hercege, a sokaktól gyanús újításnak vélt lelkigyakorlatoknak minden változtatás nélküli jóváhagyását, és sok más privilégiumot és kegyelmet, amelyek a Társaság fejlődésére igen hatásosak voltak.

Végre is Borjának, Gandia hercegének színt kellett vallania, s szerzetbe lépését nyilvánosságra hoznia. A császár engedélyével lemond tehát hercegségéről elsőszülötté, Don Carlos javára. V. Károly meghatóan szép levélben gratulál hősies lépéséhez s köszöni, hogy Ferenc majd őt, ígérete szerint imáiba és szentmiséibe foglalja.

Az a kegy, amellyel V. Károly Ferencet egyszer elhalmozta s amely az említett etikett-ügy miatt kissé kihült, annak szerzetbeléptekor ismét felmelegszik. Némelyek szerint egykori alkirályának példája bírta a császárt arra, hogy trónjáról fia, II. Fülöp javára lemondva, S. Yust kolostorba visszavonuljon s ott az örökkévalóságra, ifjúkori kebelbarátja példája szerint készüljön. Egyszer Ferencet ide magához is hívatta és félretéve az udvari ceremóniát, — ami V. Károlynál egészen kivételes volt — átölelte, s három napig magánál tartotta

Később, 1557-ben újra magához kéri. Hogy miről tárgyalt vele ekkor, örök titok marad. Midőn pedig 1558 szeptemberében haldoklik, barátja, Ferenc karjai közt szeretett volna meghalni, de sajnos, Ferenc lávol volt, s idejében császári barátjához nem juthatott. A császár utolsó pillanataiban is az ő nevére emlegette.

Ferenc most már nem törődve a gáncsolódókkal,

akik azonban jóval kevesebben voltak a bámulóinál, Ōnate nevű kis remetelakba vonul vissza, amely egyik jezsuita házhoz tartozott. Itt 6 hétig készül a papszentelésre, amelyet 1551 május 23-án Gaona címzetes püspök kezéből vett fel. Majd azután 2 hónapon át nagy áhitattal készíti lelkét az első szentmiséjére, amelyet 1551 november 15-én Vergarában nagy néptömeg előtt mutatott be.

A hercegnek a világi életről való lemondása óriási benyomást keltett. Szinte búcsút jártak Ōnateben, hogy a „szentet” lássák, és alig mehetett a szomszédos városkába misére, hogy egy csomó bámulója, férfi, asszony, gyermek ne kísérije. Ezeket nevezte Ferenc félig tréfásan, félig örömmel az ő „udvarának”. A prédikálással is megpróbálkozott mindinkább fokozódó sikerrel. Szavát felette hatásossá tette a lemondás s világmegvetés ragyogó példája, amely ritkítja párját az Egyház történetében.

Három évi apostoli munka után Szent Ignác igen fontos tisztséget bíz reá. Megteszi helynökévé, általános megbízottjává Spanyolországban. Ez a hivatal Ferencnek rendkívül sok, sokszor fájdalmas tapasztalatot szerzett, sok vigasszal, de még több keserűséggel és megaláztatással volt kapcsolatos.

„Adjunk hálát Istennek, aki nekünk, méltatlanoknak alkalmat ad érdemet gyűjteni és a gúny köpenyét viselni” — írja egyik levelében. Nemcsak azok üldöztek, akik a jezsuitákat már akkor féltékenységből, irigységből s más rendetlen indulatból gyűlölték, hanem magukkal a rendtársakkal is nem kis nehézsége támadt. Nevezetesen Araozsal, Kastília tartományfőnökével került ellentétbe, bizonyos hatásköri határkérdések miatt, akéhez pedig annyi személyes kapocs és baráti szeretet is fűzte.

Hasonló nehézségei voltak Nadállal, a vizitátorral és másokkal is.

Ferencben itt-ott megnyilatkozik még a herceg, az alkirály, az emberi gyengeség. Az életszentség ezt nem tudta egészen megsemmisíteni. Innen van, hogy hatalmát itt-ott túlterjeszti a kiszabott határokon.

Hozzá még sokszor láz gyötri. Ehhez járul, hogy majd ezt, majd azt ragadja ki családi köréből a kíméletlen halál.

A király, II. Fülöp is — bizonyos vádak miatt — bizalmatlanságot tanúsított iránta. Bizonyos félreértések miatt az Inquisitíóval is meggyűlik a baja. Végül nagyobb bajok elkerülése végett, az országból menekülnie kellett. Spanyolországban, egykori dicsősége színhelyén szinte meg van semmisítve. Ez már egyszer így van. A szenvedés a Szentek iskolája.

Időközben Szent Ignác is elköltözött az élők sorából és kétévi interregnum után P. Lainezre szállott öröke. Ezen generális alatt is Ferenc a legfontosabb szerepet játssza a Társaság életében, amelynek Lainez halála után 1556-ban harmadik generálisa lesz.

Kötetekre menne, ha, mint ilyennek, külső tevékenységéről is részletesen beszámolnánk.

Elég legyen annyi, hogy nem akadt fontosabb, az Egyházat érdeklő ügy, amelyben IV. és V. Szent Pius Ferenc tanácsát ki nem kérte volna. Sokat fáradt a Collegium Germanicum s Collegium Romanum felvirágoztatásán, s általában alatta indul meg a Jézustársaság gigászi fejlődése, amely az egész újkorra rányomta

bélyegét. Sokat tett a missziókért. A perui, floridai, mexikói és brazíliai missziók neki köszönik fellendülésüket. Kormányzata alatt szentek éltek a Társaságban, s mintegy 90-en ontották vérüket Krisztus országának terjesztése érdekében.

Ime ez Borja Ferencnek nagystílű, szinte regényes élete, úgy vázlatosan, nagy vonásokban.

Most még csak a minket különösen érdeklő lelki életéről néhány adat.

Ferenc elsősorban az imának volt az embere. Már mint világi — összhangzó tanúságok szerint — 6—8 órát imádkozik naponta. Ezt folytatta szerzetesi életének első szakában is.

Ima- és az ezzel szorosan kapcsolatos vezeklés-szomja szinte kielégíthetetlen.

Szent Ignác bár nagyon jól tudta, hogy a Szenteket nem lehet közönséges mértékkel mérni, mérséklőleg igyekszik belenyúlni életébe. Laikus frátert állít melléje, akinek ő csakúgy engedelmessékedik, mint akár a generálisnak.

Ez rángatja meg a miseruháját, hogy a szentáldozat bemutatásával egyszer már elkészüljön, s ne húzza azt ki órákra; ez ellenőrzi még önostorozásait is. „Minek utjūk a lovacskát, — mondja neki a szent Rendalapító — mikor az amúgy is jól üget?”

Elmélkedéseinél a bekezdés, t. i. az Isten jelenlétébe helyezkedés, vagy nála inkább az abban való pihenés, olykor egész órán át tart. Aztán tér át az elmélkedésre, amelynek tárgyaül — sajtáságos — igen sokszor, talán mindennap, a poklot is választja. Az ima egyik szárnya mellett, hasonló eréllyel és ütemben működik a másik is, t. i. az önmegtágadás.

Általános jellemvonása Ferencnek az önmagához való túlságos szigor. Vezekelni akart ősei bünei miatt. És bizonytal nem ok nélkül történik. A Gondviselés szándéka, hogy éppen az egyik Borja a legszigorúbb vezeklők közé tartozzék, így útve helyre a családnak megteppett becsületét és hírnevét.

Vajjon misztikus volt-e Ferenc? Történelmileg igazolható látomásairól és revelációiról mitsem tudunk, de hiszen ez nem lényege a misztikának. Azt azonban bizonyosan állíthatjuk, hogy Ferenc magas fokban élvezte — legalább időnkint — a misztikus adományokat.

Hogy lelkében az isteni lényeg tapintását sokszor tapasztalta, nyilvánvaló abból a forró vágyból is, amely őt állandóan emészt, hogy Istennel állandóan összeköttetésben lehessen, őt állandóan szemlélhesse. Nekünk úgy tűnik fel, ami különben elég ritka, hogy Isten őt a misztika alacsonyabb fokainak mellözésével, vagy talán azoknak rövid megizlése után, a legmagasabbra emelte. Ez akkor következik be, mikor a lélek már annyira egyesülve van Istennel, hogy az ember tesz-vesz a nélkül, hogy ebben bármi külső körülmény akadályozná és az érzéki természet gyengeségéből eredő elragadtatások gátolnák.

Igy megtörténik nála, hogy a legmélyebb s legmagasabb szemlélődéseit drasztikus ajtózörgetéssel félbeszakítják, de aztán minden kedélyizgalom nélkül újra azokba merül.

Imaéletére és kortársainak róla való vélekedésére jellemző Szent Terézia tanúsága. Szent Teréz önéletrajza 24-ik fejezetében így ír róla: „Mostanában jött

ide P. Francisco, Gandiának egykori hercege, ki néhány évvel ezelőtt mindent elhagyott, hogy a Jézus-társaságába lépjen... Megkérték őt, látogatna meg engem, hogy imaéletéről neki beszámolhassak. Tudtam róla, hogy nagyon tökéletes ember és Isten őt nagy kegyelmekkel tüntette ki, hiszen Isten megengedte neki, hogy már ebben az életében az ő kedvéért sok mindent lemondjon. Miután meghallgatott, kijelenté, hogy Isten Lelke az, amely engem vezet és nem tartaná helyesnek, hogy annak ellenszegüljek. Kezdem imámat mindig az Úr Jézus szenvedéséről való elmélkedéssel. Ha aztán Istennek tetszik szellememet felemelni, ne álljak neki ellen, hanem engedjem meg az isteni Fel-ségnek, hogy emeljen. Ez az ember, aki maga is sokat tapasztalt, orvosságot és tanácsot adott nekem. Mert ez ügyben sokat ér a *személyes tapasztalat*. Azt mondta, hogy hiba volna ebben tovább ellenállnom. Ezzel nagyon megvigasztalt."

Egyik lelkiatyjának, P. Alvareznek pedig ezt írja Terézia: „Az egyesülő imában gyakori eset, hogy a lélek — úgylátszik — csak akaratával egyesül Isten-nel, míg a másik két képesség, az értelem és az emlé-kezés Isten szolgálatára szabadon maradnak. Más-szóval, Márta és Mária egyúttaladnak. Minthogy ezen nagyon meglepődtem, megkérdeztem P. Borját, vajjon nincs-e itt valami tévedés? Ő tagadta ezt, és kijelen-tette, hogy ez nála is sokszor előfordul."

Borjának ez a nagy imahajlama, amely őt eleinte, „Megtérésének” kezdetén inkább valami szemlélődő rend felé vonzotta, a Társaság imaéletének fejlődésére is jelentékeny befolyást gyakorolt.

Szent Ignác, maga is nagy misztikus, és valljuk be, nagy optimista, az imaélet dolgában fiaival szemben szinte túlságosan liberális volt. A már formált, teljes jogú tagoknak egyáltalán nem írt elő ima dolgában semmi időt vagy módszert. Hiszen ezek, mint vélte, amúgy is „*mindent Istenben és Istent mindenben lát-ják*”, s így szinte mindig — ahogy ő tette — imádkoz-nak. A tanulmányokat végző tagoknak nevelésük ideje alatt pedig a napi szentmisén kívül csak egy órát sza-bott ki imára. Ebből félórát elmélkedő vagy szóbeli imára lehetett fordítani, a másik félórát a déli és esti lelkiismeretvizsgálat vette igénybe. Borja odahatott, hogy a Társaság *minden* tagja kivétel nélkül reggelen-kint egy álló órát „imában” töltsön, ami később tör-vényerőre emelkedett.

Külön említjük még Borjának áhítatát az Eucharisz-tia iránt, miért is a képirás őt többnyire az Oltári-szentség előtt térdelő helyzetben ábrázolja. Mint bizo-nyost állíthatjuk, hogy Isten különös érzékkel tüntette őt ki az eucharisztikus színek felismerésére, s a nem konzekrált kenyértől való megkülönböztetésre. Akár-hova akasztották valamely templomban az örökmécset, ő mindig tudta, hol őrzik az Urat.

Hogy a szentáldozat bemutatására minél tisztább lélekkel járuljon, lelkiismeretét a legnagyobb tisztá-ságban őrzi. Bár távol volt minden aggályosságtól, mégis naponkint — a lelkiismeretvizsgálattal kapcsol-atban — kétszer, sőt, ha időközben valami kis hiba csúszott be, harmadszor is meggyónt.

Jellemző továbbá reá a nagy szeretet embertársai iránt, akik közül legkevésbé sem zárta ki rokonságát, gyermekeit. Ezekkel is mindvégig a legszorosabb és bizalmasabb összeköttetésben maradt. De mégis, pon-tosan betartja a szabályt, amely előírja, hogy azok-hoz való viszonyunkat, akikkel a vér kapcsol össze,

lehetőleg lelkiessé, szellemiessé kell változtatnunk. Fiaival, főleg elsősülöttjével s örökösével a legbizal-masabb hangú s gyengédséggel teli leveleket váltja, el-halmozva őket jó tanácsaival. Övéi lelkét mindig Isten-hez és az örökkévalóságra irányítja.

Alázatosságára jellemző, hogy levelei alá magát mint „Ferenc, a bűnös” írja. Legendás életrészei ezen-kívül szomjáról a megaláztatás után és ebből kifolyó-lag viselkedéséről oly csodás dolgokat írnak, hogy a modern ember felfogásával alig egyeztetethők össze. Hiába, a Szentek is, bár emberek, de valahogyan más emberek, mint mi vagyunk.

Csodálatos engedelmisségére nézve elég csak any-nyit említenünk, hogy ő voltaképpen az engedelmisség-nek nemcsak szerelmese, hanem valóságos vértanúja. Eppen pápai kiküldetésben járt el, amikor híruil adták, hogy a Szentatya Rómában súlyosan beteg. A pápai követség tehát azonnal hazafelé vette útját. Az erő-ltetett utazás megtörte az amúgy is beteges generálist s teljesen kimerülten érkezett Rómába, ahol 1572 október 1-én meg is halt. Földi maradványai 1617-ig Rómában pihentek. Innen aztán a pápa és P. Vitelleschi generális engedélyével Madridba szállították azokat, ahol rokona, Lerma herceg által a Via del Pradon emelt templomban találtak számára méltó, díszes nyugóhelyet.

Sajnos, az 1931-ben kitört forradalom alatt a temp-lommal együtt a Szentnek ereklyéi is a tűz martalé-kává lettek.

Igy tűntek el Gandia hercege földi dicsőségének utolsó nyomai is. Az ereklyét felemészítő lángok mintha csak azt zizegték volna: „Sic transit gloria mundi!” „Igy múlik el a világ dicsősége!” Igen, a *világi* dicső-ség. De nem az, amelyet az ember Isten hív szolgálatá, a lemondás és áldozat által érdemel. Mert azok, akik szóval, de főleg példájukkal „igazságra oktatnak soka-kat, tiündöklőnek örökkön-örökké, miként a csillagok!” (Dan. 12, 3.)

„Amikor a lélek egy bűnösért imádkozik és forrón kívánja, hogy megtérjen, legtöbbször elnyeri, amit kér, ha másképp nem, legalább az utolsó percben, — és az én Szívem ez imában mindig engesztelést talál a meg-bántásért.

Akármiképp történik is, az ima sosem vész kárba, mert egyrészt jóváteszi a bűnözta sértést, másrészt irgalmat nyer s ha nem a bűnös számára, legalább má-soknak, kik készek arra, hogy befogadják e könyörgés gyümölcseit.

Vannak lelkek, kik életükben s az egész örök életen át arra vannak hivatva, hogy megadják nekem a dicső-séget, amelyet önekik kell nekem nyújtaniok és azt is, melyet más lelkeknek kellett volna nekem szerezniök, akik azonban elkárhoztak... Így dicsőségemet nem éri homály és egy igaz lélek jóváteheti sok másnak bűneit.

Oly nagy a lelkek iránti szeretetem, hogy vértanú-ságot szenvedek, amikor eltávolodnak Tőlem, nem a dicsőségért, amelytől meg akarnak fosztani engem, de a szerencsétlenség miatt, melyet maguknak készítenek.” (Kivonat P. Endrődy László S. J.: Szeretetszózat c. művéből.)

Szabadság a sikerben

Irtó: Hajdók János S. J.

Nagy, szabad szívet adj nekünk, Uram. Szabadot, mint Te vagy, Kit meg nem köt a bűnünk és szét nem szór a szeretet: maradsz Örökkévalóságodban, egyedül, messze, változatlan. A Föld változik, a mi szívünk változik: Te nem változol. S Benned van a Föld és Benned van a mi szívünk: de nincs Benned a változás. S Te a Földön vagy s a mi szívünkben: de nem változol s nem lépsz ki Önmagadból. Jössz és maradsz. Maradsz, ahogy voltál, mielőtt lettünk s leszel, mint vagy és voltál. Maradsz, ameddig Te Te maradsz: Örökkévaló.

Adj nekünk, Uram, egy kicsit ily örökkévalóságot a szívünk mélyére.

Háborgunk, vesződünk, gond kergeti életünket, szét-esünk, fölkelünk, megyünk, megállunk, mindig cselekszünk, mindig változunk: de engedd, hogy csak a felszínen változzunk; a mélyben, a szívben, a lélek legbensejében maradjunk Veled, Benned, Szíveden.

Nem alkottál minket örök zavartságra, szétesésre, nem alkottál örök változásra: alkottál a Magad képére. Alkottál, hogy sok keresésünkben Rád találjunk s azontúl menjünk Utánad, szeressünk, ne aggályoskodjunk; mondjuk mindenre: ámen, szeressünk mindent. Aki mindent szeret Éretted, az nem változik, az marad a Te otthonodban, melynek a neve: Nyugalmaság s Béke.

Szeressünk jobban: akkor nyugszunk meg; szeressünk, ahogy kifer a szánon, szemünkön, fülünkön, szívünkön: akkor leszünk Benned pihenők. Maradjunk magunkban, lelkünk mélyén Teveled: akkor háboroghat a felszín, akkor összedőlhet a világ: mi maradjunk, állunk, mint a csillagok az összedőlt világ fölött.

A végtelenség szomja, engedd, el ne apadjon bennünk. El ne tikkadjunk a szomjban, de meg se enyhüljünk, mielőtt Benned meg nem enyhülünk.

Nagy, szabad, önálló, világ fölött álló szív kell ide ma; az Élet elsodorja azt, aki úgy hajol le hozzá, hogy fönt nem marad, fönt a csillagok között. Csillag-ember kell a csillagszemű emberek közé, mert minden ember csillagszemű: Te oltottad belé, Uram, a vágyat a Csillagok után, a vágyat a magasok után: Utánad. Nem mi tesszük nagyokká őket, ők nagyok vágyban s nagyok lesznek valóságban, ha csillaglelkű embereidre, apostolaidra felnézhetnek.

A szabadlelkű emberre nézünk mint csillagra, mert aki szabad: az senkié, s aki senkié Éretted: az mindenkié, s aki mindenkié tudott lenni, az hagyta itt a földet, úgyhogy mégis ittmaradt; az hasonló Hozzád, ki jöttél az Égből s ott maradtál; jöttél, hogy utat mutass nekünk, s maradtál, hogy Beléd juthassunk.

Aki egyszer a Te kezébe karolt, azt semmi se húzza le annyira a földre, mint a Siker. A Siker a mi legnagyobb ellenségünk, aki ettől megszabadul: önmagától szabadul meg. Uram, a Siker el ne kábítson, el ne szédítsen. A siker szakadék, bele ne szédüljünk, a szakadék vonz, húz; akkor fogódzunk legjobban Beléd, mikor e szakadék sötétlik alattunk.

A Siker édes ellenség, rózsakötéssel köti össze tagjainkat, hogy a Te utadon tovább ne mehessünk. S ha megállunk a Te utadon, jaj, akkorra már lehevadnak a rózsák kötelekeinkről, s akkor látjuk: a rózsák alatt

drót van, a rózsák drótba voltak fonva, szöges drótba. Uram, vérzik a kezünk, lábunk ezektől a drótoktól, vérzik, mert nincs ember sikerek nélkül s nincs, kit kissé meg ne kötöznének s meg ne szurdalnának.

S ez az édes ellenség állandóan itt ólálkodik, mint-ha egyetlen dolga az volna, hogy Rólad leszakítson s megkötözzön minket. Itt ólálkodik, mert napról-napra telve vagyunk apró sikerekkel, pedig minden sikernek, a kicsinek és a nagyoknak is csak Hozzád kellene láncolnia jobban, mindig jobban.

Erős gesztust adj ilyenkor, mindenkor kezünknek, lábunknak: ez a célja minden sikernek. Uram, a Te országodban minden előbbre visz, minden beljebb visz a Te Szívedben: ha akarjuk. S amikor a sikerek rabba tesznek, akkor is mi tettük magunkra az ő bilincsüket. Akartunk, azért álltunk meg, akartunk, azért maradtunk le Utánad, akartunk, azért raktunk bilincseket magunkra, azért szervedünk s jajgatunk, sebesek vagyunk; mert megszurkáltuk magunkat s megszurkáltuk, mert akartuk.

Engedd, Uram, mindig lendületet venni minden apró s nagyobb sikerben: azért küldted őket. Küldted, mert szeretsz, mondván: „Hadd lám, kis szolgám, szeretsz-e jobban ezeknél, a sikereknél, az én furcsa tündéreimnél?” Küldted, mert szeretsz nagyon, mondván: „Úgy-e, édes az én italom és józú az én kenyérem!” Küldted, mert kifürkészhetetlenül, szertelenül szeretsz és mondd: „Gyermekem, látod, hogy szeretlek, látod te rossz, te nehéz fejű, te macacs gyermekem, hogy szeretlek; mit kételkedel, ne remegj mindig, szeress!”

Igen, Uram, minden siker villanás a Te Országodból, villanás a szemnek, hogy ott minden fényes, iz a szájnak, hogy ott minden izes, illat a léleknek, hogy ott minden illatos és melegség a vérnek, ennek a tapasztatnak, hogy ott minden meleg és lüktető, hogy ott több van mindebből. A siker megmutatása távolból, madártávlatból Országodnak, hogy siessünk, hogy ott van a mi hazánk.

Minden siker a vigasztalás, az öröm, a bensőség, a diadal érzetével lép fel. Minden tiszta, Isten szerelméből születő siker valami mély otthonosságot hoz a lélekbe, ezt Uram, biztosan tudjuk. Hogy miért, nem tudjuk. S minden ily szent, lelki otthonosság, családiaság csak jel, intés, felhívás, hogy egész erővel, erőnek erejével kapcsolódjunk Beléd. Ez a természete minden sikernek. A siker valóban a szent frigy gyermeke: Istené s Lelkünké, Uram, s e gyermek legbensőségesebben, igazabban, mélyebben, erősebben kapcsolja össze a két szülőt: Istent és Lelkünket. Talán épp azért lép föl a siker a családiaság érzetével, mert a gyermek teszi az otthoni családdá, az otthoni hangossá, az otthoni munkássá, az otthoni biztatássá.

Uram, ne kutassunk mindig: miért van az, hogy így van. Jól van, hogy így van s hogy tovább miért van, hogyan van: nem fontos. Csak használjuk ki a lélek tapasztalatait s ne fecséreljük erőinket hiú keresésre. Csak érezzük, hogy épp az tehet szabadabb Benned, ami rendszerint megkötöz minket: a siker s ez elég legyen, hogy cselekedjünk. Az értelemnek nem elég, mert kíváncsi szertelenül, az egyszerű kedélynek elég, az alázatos ráhallgatásnak elég.

„Megtalálták a Gyermeket anyjával, Máriával . . .” (Máté 2, 11.)

Irta: Schnattner Szigfrid O. S. B.

Epiphánia ünnepén gondol erre a világ.

Három király, a messze és titokzatos Kelet nagyurai, mérhetetlen kincsek birtokosai, mint pénzbárók és dollárfejedelmek érkeznek az Isten háta mögötti, soha nem hallott kis faluba, Betlehembe. Jönnek hatalmas poggyászaikkal, kíséretükkel; lassan cammogó tevéikkel átlábolnak a Tigrisen és Eufráton, meggyalogolták a Szahara sivatagját, elhagyták Arábiát, Mezopotámiát, Kappadóciát. Egy az útirányuk, ugyanaz a menetrendjük és fohászuk: Láttuk csillagát napkeleten és eljöttünk imádni Öt. (Mt. 2, 1–2.) Nemcsak tisztelni, hódolni, valami sokkal többért jöttek: imádásért, amely egyedül csak az Istent illeti meg.

És úgy történhetett, hogy bementek a hidegtől, szélről átjárt, rozszant tetejű és ablaktalan, düledező, mindenkivel elhagyott karavánzerájba és megtalálták a Gyermeket anyjával, Máriával, leborultak és imádták Öt.

Ez az egyszerű, történeti, igaz tény az evangélium fényénél.

Nem tudom, megszületett-e már az a festő, aki úgy tudja vegyíteni és keverni a palettáján a színeket, hogy én arra azt mondhatnám: igen, így lehetett minden az első vízkereszt ünnepén... Egyfelől a tisztaság szegénység, a nélkülözés és elhagyatottság, az állatléhellettől régen beivódott, kipírásodott és átizzadt falak, másfelől pedig a hermelinbe, bíborba és bárnyba burkolódzott kényes királyok, ékes koronával, ékszeres ruhával és csatos cipővel letérdelnek az alomszalmás istállóban. Egy Asszony tart egy tél-túl pályált, lehetetlen porontyot, Akin utolsó betűig beteljesedtek az Írások, Akit várva-vártak a nemzetek, Aki a megígért nagy Messiás.

*

Nem véletlen és esetleges az a körülmény, hogy Jézus Krisztus epiphánia ünnepén éppen Mária karján mutatkozik be a világnak. Isten örök terveibe szervesen beletartozhatott, hogy az ő egyszülött Fia a szeplőtelen Asszony tiszta ölében nyilvánítsa ki istenségét a pogány világ koronás képviselői előtt.

A Mária-tisztelet Jézus istenségének imádásánál forrászik és tőle nyeri a ragyogó imprimáturt. A Mária-tisztelet első hírnökei a keleti vándorok voltak; nem lehet jelentéktelen, hogy a Messiás édesanyja társaságában fogadja a királyi zarándokok imádását.

S emberi elgondolás szerint nem is lehet szebb és elütőbb hátteret találnunk az epiphánia evangéliumi arculatához. A karavánzerájban köröskörül taszító tisztátalanság, földi rom, törmelék s benne, mint szemétdombon lilium, tövisek között a rózsa, mint vízözönben az egyetlen bárka: Mária. Teljesen ép és szép. Szimbolizálja az elrontott világot és az egyet-

len, kimentett szépséget, a bűnt és a büntelenséget, az ember munkáját és az Isten eredeti elgondolását. Ebben a kiáltó ellentétben érthetjük, hogy Jézus anyját csak a teremtő Isten mûgondja alkothatta oly szépnek, hogy a bölcsek előtt karjára vehette Azt, akit az egek nem képesek befogadni. Epiphánia napján láthatták a fejedelmek azt, amit sok uralkodó kívánt látni és nem láthatott: a restaurált paradicsomi boldogságot a világistállóban. A „megtalált” Gyermek ölelése Máriával közölte elsönek a megbékélt Isten üzenetét, Mária által lett testünkké és vérünkké Jézus, akiben az isteniúság kegyelme ömlött szét a világra s ebben a kegyelemben édes egy testvér a római és a görög, a hindu és a szerezcsen, a barbár és a szkíta, a zsidó és a pogány, a király és a koldus.

*

A vízkereszt nap királylátogatás csak ünnepélyesen kijelenti szent hitünknak azt a változatlan tanítását, hogy a Fiút csak az Édesanyja közelében lehet keresnünk, ahol Mária, ott Jézus s csak Mária útján juthatunk Jézushoz. Epiphánia ünnepe óta szentek előttünk a Mária-szobrok és képek: ölben vagy karon a Megváltó Jézussal.

*

Milyen jó, hogy a napkeleti bölcsek nem jöttek Betlehembe üres kézzel!

Rakott tarsollyal, tele szívvel és ajándékozó lélekkel térdeltek Jézus elé és odaszórták lábaihoz a világ imádozt értékét: az aranyat, a pénzt.

Nem tudjuk, mennyit hozhattak, nem szól róla az Írás, de semmi különös, sőt mélységes szimbólum lenne abban, ha 30 aranydarabot tettek volna az Asszony ölében tartott Gyermek elé. Mintha jelezték volna, hogy Téged, ha kinősz az édesanyjai ölből, 30 ezüstért fognak eladni, mint egy gonosztevőt, azért mert a pénzt többre fogják becsülni, mint országodat, ígéidet, sőt saját Magadat.

S az arany ebben a pillanatban ott hevert az Asszony előtt. Az arany, ez a legborzalmasabb eszköz, amelyet az ember valaha is készített az Isten ellen. Páncélkamrákban őrzik, országok sorsát kötik hozzá, vége az emberi jólétnek, ha valahonnan kimenekül. Aranyért minden megkapható. Aranyért annyi embert kergetnek halálba, az arany annyi ezer és ezer lelket megöl és megfertőz, érte gyilkolnak, rabolnak, háborúznak, templomokat feltörnek.

Epiphánia napján az arany félelmesen meghunyászkodik a Gyermek és Anyja előtt.

Isten terveinek a sátán után a pénz ártott legtöbbet. Az Asszony, aki most mély megvetéssel nézhetett a másik nagy ellenségére, a sátán hatalmát már megtörte. A kígyóhoz hasonlóan, most az arany is ott tekereg lábai előtt...

Használd az időt!

Irta: Pintér József

Már több, mint ezer éve annak, hogy Veronában élt egy Pacificus nevű pap, aki az első kerek és súllyal ellátott órákat készítette. Mindegyiknek számlapja fölé szembetűnő helyre ezt a sokat jelentő mondatot véste: „Az idő elszáll!”

Ennek az igazságnak ránk tekvő terhét talán sohasem érezzük olyan keserűen, mint amikor az újévnek első órái, napjai szaladnak.

Ilyenkor rádöbbenünk arra, hogy az időnek valóban szárnya van. Szünet nélkül pereg az idő nagy orsója. Akár mozgunk, akár pihenünk, akár gondolkozunk, minden pillanatban egy megfoghatatlan erő, az idő vágat velünk előre. És mindig csak előre! A térben lehet visszatérés és elhagyott helyre, sőt megállás is van. De az időbeli történéseknél ilyen nincs. Ezeknek iránya mindig: a jövő.

A jövő! Ez dönti el a hatalmunkban lévő jelen időnek is az értékét. Mert mindig a jövőbeli élet-célunkhoz igazítjuk jelenünknek terveit, munkáit, vágyait és erőfeszítéseit. Ez a cél pedig sokféle, kinek-kinek a világnézete szerint.

A szatócs szellemű ember jövőendő célja a vagyon, az arany. Ezért azt mondja, hogy: Az idő pénz! A testi ösztöneinek élő „Epicuri de grege porcus. — Epicur kondájából való disznó” (Horatius) azt vallja: Rövid volt az éjtszaka! A művészetté kifinomított semmittevésnek és agyafúrt dologtalanságnak rabjai pedig azon panaszkodnak már évezredek óta, hogy „unalmas a mi életünk ideje”. (Bölcs. 2, 1.)

De hát az idő nemcsak pénzszerzési lehetőség, élvezetek hajszolásának alkalmá, vagy céltalan sodródás a naplopás árjában, hanem magasabb lelki érték is. Mert be lehet váltani, fel lehet cserélni olyan javakra és kincsekre, amelyekhez „a tolvaj nem fér hozzá és a moly meg nem rontja”. (Lk. 12, 33.)

Ezért ki 'kell használnunk a je-

lent. Mert csak ez tartozik hozzánk. A múlt már elsüllyedt. A jövő pedig bizonytalan. „Drága nekem az idő minden pillanata” — mondja Szent Agoston. Hogy miért drága? Azért, mert az idő jó felhasználásával elérhetjük az örök boldogságot. Ez pedig Isten kezében van. Ezért írta Szent Bernát: „Az idő annyit ér, mint Isten.”

Az idő jó felhasználásának törvényét az ószövetség nagy bölcseségeket prédikáló királya, Salamon kodifikálta: „Mindennek megvan a maga órája... Ideje van a születésnek és ideje a halálnak... Ideje van a sírásnak és ideje a nevetésnek; ideje a gyásznak és ideje a táncnak... Ideje van a hallgatásnak és ideje a szólásnak. Ideje van a szeretésnek és ideje a gyűlölésnek; ideje a háborúnak és ideje a békének.” (Préd. 3, 1—9.)

Kár, hogy az emberek nem tartják magukat ehhez az előíráshoz. Ezért kell nekik keserű tapasztalatokat szerezniük mindig, valahányszor szem elől tévesztik a jelentékező percek és órák következményeit.

A waterlooi csata javában tombolt. Napóleon haditerve szerint — míg ő sakkban tartja Wellington angol generális seregét — Grouchy marsallnak a kapott parancs értelmében el kellett vágnia az angoloktól Blücher csapatait s így megakadályozni Wellington hadállásainak megerősödését. Tehát Grouchy marsalltól függött minden. De ő nem mutatkozott csapataival. Egyetlen emberét sem lehetett látni. Vége egy másik generális, aki szintén Napóleon seregének megerősítésére érkezett nagy sietséggel más irányból, váratlanul találkozott Grouchy marsallal, aki nem messze Sar-à-Walhain falutól nagy élvezettel eszegette a földieprek. Huszonkétezer katona állott indulásra készen és várta, hogy a parancsnokuk megelégedi a földieper csemegézéssel.

Ki gondolná, hogy a waterlooi vereséget a földieper okozta?!

Lelki életünk sok csatavesztését is ilyen, átvitt értelemben felfogott „eperevések”, vagyis az időnek okatlan elfecsérelései szokták gyakran okozni. Sokszor mennyi haszontalan foglalkozásba és bűnös szórakozásba öljük bele az imádság idejét, a lelki olvasmány perceit, a jótékonykodás óráit, a hivatásbeli kötelesség napjait! Nem csoda, ha keserű érzés keríti hatalmába azt az embert, aki tudatára jön annak, hogy ő semmi becsülésre való jót nem tett, hanem csak hiábavalóságokra, vagy éppen rosszra pocskoltta el életidejét.

Az ilyen fájdalmas beismerésnek elkerüléséhez adja nekünk Szent Pál a jótanácsot: „Vigyázzatok, testvérek, hogy óvatosan éljete, ne mint esztelenek, hanem mint bölcssek; jól értékesítsétek az időt.” (Efez. 5, 15.)

Ezt akkor tesszük, ha két gondolatnak szolgálatában forgolódunk.

Az első gondolatot Szent Pál ajánlja: „Míg időnk van, tegyünk jót.” (Gal. 6, 10.) Isten csak a jóért fog jutalmazni minket. A földi élet lepergésével pedig megszűnik az érdemszerzés minden lehetősége.

A másik gondolatnak nyomatékot Szent János a Titkos Jelenések könyvében (2, 21.) az Isten Fia tekintélyével ad, mikor vele azt mondatja egy álprófeta-asszonyról: „Időt adtam neki, hogy bünbánatot tartson.” Mindnyájan erre kapjuk az időt: életünk megjobbítására. Búcsút kell mondanunk a rossznak s jóvátenni azt, amit elmulasztottunk.

Az itéletkor Isten tanúskodásra hívja fel velünk szemben az időt. És jaj nekünk, ha sok lesz életünkben a „rossz nap”, amelyben nem volt istenszeretlet, tevés, vezeklés.

A világ anyagi síkjára vetett életünkben minden percet a jó Isten különös kegyelméből való nagy ajándékként kell fogadnunk. Jól használjuk fel lelkünk üdvére, ne hogy a bűn kedvéért elherdált időnkét majd egy kínos örökkévalósággal fizessük meg.

Figyelmeztető

Az életszentség eszköze

Irtai Petruch Antal S. J.

Az „Utunk” decemberi számában olvastuk megboldogult P. Birónak azt a megállapítását, hogy az igazi szentség az Úr Jézus Krisztusnak „mentől jobb megismerésében, mentől nagyobb szeretetében és mentől hasonlatosabb követésében” áll. Az életszentségnek eszközei pedig: 1. „az evangéliumi Jézus életébe való imádságos elmélyedés” és 2. „Jézus Szívének tisztelése”.

Az első eszközzel foglalkoztunk már a jelzett számban. Most pedig lássuk, hogy Jézus Szíve buzgó tisztelése mennyiben mozdítja elő az Úr Jézus mélyebb ismeretét, bensőségebb szeretetét és szorosabb követését.

Hogy Jézus Szíve ájtatossága az igazi, csalódástól mentes, tökéletes életnek, vagy más szóval: a valódi életszentségnek eszköze, azt nemcsak azért meri állítani P. Biró, mert Szent Alacoque M. Margit biztosít bennünket, hogy az Úr Jézus kinyilatkoztatta ezt neki, hanem elsősorban azért, mert az Egyház legfőbb tanítója, „XI. Pius Miserentissimus Redemptor” című körlevelében, amely Jézus szentséges Szíve tiszteléről szól, világosan tanítja, hogy Jézus Szíve ájtatosságában „*benne foglaltatik a tökéletes életre vezérlő elv (norma), amely az Úr Krisztus tökéletes megismerésére gyorsan elvezeti az elméket, az Úrnak nagyobb szeretetére és tökéletesebb utánzására hathatósan indítja a lelkeket.*”

A pápa nemcsak azt állítja, — fejtegeti P. Biró — hogy a Jézus Szíve tisztelése a legkiválóbb eszköze az Úr Jézus jobb megismerésének, szeretetének és követésének, hanem — ami igen megszívlelendő — azt is kijelenti, hogy a Jézus Szíve tisztelése „*magában foglalja a tökéletes életre vezérlő elvet (normát).*”

A norma pedig — ami egyenlő értékű a zsinórmértékkel, mérővesszővel — azt jelenti, hogy hozzá kell mérni mást, hogy jó legyen. A tökéletesség normája — zsinórmértéke, mérővesszeje — megköveteli, hogy mindaz, ami a tökéletes-

ségre vonatkozik, hozzá legyen mérve, különben nem jelent tökéletesebbé, hanem vagy rosszat vagy helytelenséget.

Mi a szentség normája? A Szentatya azt tanítja, hogy Jézus Szíve és az iránta való tisztelet. Tehát, hogy valami a tökéletesség dolgában megfeleljen, megüsse a mértéket, annak mértéke az Úr Jézus Szíve és az ő tisztelése.

Miért?

Először azért, mert Jézus Szíve *reálisan*, a szemek, lelkék elé állítja Jézus Krisztusnak, az Isten-embernek egész, de főleg szeretetből élő belső világát, egész, de főleg szeretetből élő erkölcsi jellemvilágát. Hisz az egész emberiség kultúréletében is a szív szó nemcsak az embernek húsból való testrészét jelenti, — erről beszélnek a legkevesebbet — hanem *reálisan* jelképezi az ember belső lelki, erkölcsi életét, amiért valaki vagy szeretetreméltó, ha jó a szíve; vagy pedig útalatos, ha rossz a szíve, — s erről beszélnek a legtöbbet.

Ilyen értelemben világos, hogy — mert Jézus Szíve valóban a leg-tökéletesebb, a legszentebb Szív — normája is minden emberi szív tökéletességének és szentségeinek.

Másodszor azért mondja a Szentatya Jézus Szívét és az iránta való tisztelést minden tökéletesség vezérelvének, normájának, mert az Úr Jézus, az Isten-ember szentséges Szíve reális jelképe Jézus Krisztus istenemeri *szeretetének* az Isten és emberek iránt. Ez a szeretet pedig a rúgója, az indítóoka örök jelenben az Úr Jézus Krisztus egész életének és mindenegyes cselekedetének. Jézus Szíve tehát az Úr *szeretetését* tárja elénk; Jézus Szíve tisztelése az *szeretete* iránt való tisztelet. Amde viszont tudjuk, hogy a *tökéletesség* az igaz szeretetben áll. A tökéletes Isten és felebarát iránti szeretet maga az *életszentség*.

Ebből következik, hogy aki egyenesen az Úr Szívét, az ő szeretetét mennyei Atyja s az emberek iránt nap-nap után buzgón és állandóan az Egyház szokása szerint tiszteli,

az nemcsak a legközvetlenebben máris azzal foglalkozik, ami a tökéletesség, a szeretettel, — hanem az evangéliumi eseményekben megszokja az Urat látni, nézni, hallgatni, cselekedeteit átérteni a szív, a lélek legbensőségebb mélységeiben, a szeretetben, s így maga is a legközvetlenebb és a legerősebb szeretetre gyúlhat az Úr Jézus iránt és mindazok iránt, akiket ő oly nagyon — usque in finem, a vég-sőkig, a halálig szeretett — *minden* felebarátunk iránt. Ez a szeretet az Úr Jézus Szíve szemléletén át belénk égetődik. Ez a szeretet nemcsak összeforraszt az Úrral, hogy vele egyesülve maradjunk, hanem csodálatosan hajtja is a kifelé való munkára, amint Szent Pál mondja: „Krisztus szeretete sarkall (urget) minket. Minthogy nem hagy békében és sürgét a kimerültség dolgozni Jézusért, a lelkekért, az ő országáért.”

*

A reális, történelmi Krisztus imádságos tanulmányozása, az Úr Jézus szent Szívének az Egyház szándéka szerinti tisztelése tehát az Út, mely az Igazsághoz elvezet, melyből kibontakozik a legteljesebb élet.

A megszentelő kegyelem állapotában minden jószándékkal végzett cselekedetünk növeli Isten jelenlétét és működését lelkünkben. Itt nincs megállás. Isten egyre magasabbra és magasabbra ragadja lelkünket. Mi ebből, persze, semmit sem észlelünk, mert a kegyelem természetfölötti mivolta túlesik tapasztalatkörünk természetes határán. Ez azonban nem gátolja lelkünk természetfölötti kibontakozását az igazi szépség és igazi érték vonalán, amelyen Isten ítélete az egyedül helyes és mérvadó.

(Részlet: Gallus Tibor S. J.: Szent József lelke című könyvből.)

A kisember eposza

Előhang.

Eposzt a kisemberről?! Irodalmi ismereteink szerint nagy eseményekről, világrengető tettekről: városok pusztulásáról és népek mézárálásáról lehet csak hőskölte-ményt írni. Állítólag csak ezekben mutathatja meg az ember, hogy hős.

Hős? Nem. Nem hős, álhős. A világ nagy eposzai a valótlanságok és képtelenségek gyűjteménye. Mesének szép, de valóságának rossz egy ilyen hőskölte-mény, mert csupán a költő csapongó fantáziájának játéka. Ezzel nem akarjuk irodalmi értékét tagadni, csak azt emeljük ki: noha gyönyörködött, felemel, lelkesít, mégis megérezzük rajta, hogy nem igaz, hogy az élet nem ilyen.

Sajnos, nagyon is kaphatók vagyunk arra, hogy a „hősök” hibáit márványba véssük, hibáik ércben élnek tovább évszázadokon át, de az igazi, áldásthozó teljesít-ményeket, a hamisítatlan hősiességet a folyóvíz tükrére írjuk.

Most a valóságot keressük. A valódi hősi teljesít-ményeket, igazi hősöket *akarunk felfedezni*. Igaz, nem fogunk hőskölte-ményben gyönyörködni, de meglátjuk a nagy hőstetteket, éspedig nem mesében, hanem valóság-ban, a mindennapi életben.

Félreveltet izlésünkön és felületet értelmünkön kell egy kicsit igazítanunk, hogy látószemmel az igaz valót ismerjük fel.

Ferde szemlélet.

Az igazi nagyság iránti érzékünket nemünk bölcső-jénél rontotta meg a hazugság atyja, hogy egy *üres, de tetsző ígérettel hamis irányba állította figyelmünket*: „Lesztek, mint az istenek!” Ezt a legprimitívabb hazugságot nem vettük észre; hisz istenek nincsenek, csak Isten van. De e családokkal bekaptuk a horgot és így kis- bb-nagyobb isteneket fedezünk fel és mély tisztelettel hódolunk előttük, vágyaink izzó parázsán tömjént is égetünk — talán magunknak is.

Ujság, reklám, közhangulat, életszemlélet mind-mind ennek a hazugságnak a szócsove. — Nem a következe-tes munka után, hanem valami rendkívüli teljesítmény után avatjuk fel a hősöket. Gondolataink és vágyálmaink, mint az iránytű, ilyenek felé mutatnak. *Rekord, szemképráz-tató csillogás kell nekünk*: 700 kilométeres sebesség, száz-ezer löerő, millió volt. *Mindegy, nekünk, hogy mi, csak rekord legyen*. Megelégszünk azzal is, hogy Kaliforniában Mister Brown egész családjával 73 napig bírta a fán ülést. Ezzel megdöntötte Mister Doudly 71 napos világrekord-ját; vagy, hogy Halason Kiskun Gábor negyedóra alatt 3 kg kolbászt, 2 kg töpörtyüt fogyasztott. — Ujságokban a rendőri híreket keressük; reklámokon a színésznők és sztárok arcát lessük.

Kik a mi hőseink? Sokszor azok, akik csekély-ségért életüket kockáztatták: örültségükkel és hírhedség-ükkel *hasábot verekedtek ki* maguknak az *ujságokban*; akik testi erejükkel és ügyességükkel másokat féltarasszal

megelőztek; akik a véletlen szerencse folytán kalando-kon mentek keresztül.

Igy csapjuk be magunkat, amikor vággyal és érze-lemmel nézzük a hamis életet. Az élettengerből csak a hullámok csillogását látjuk, csak a piszkosan fehér habokat, szomorú roncsokat vesszük észre. Az *igazi mélységről* és tartalomról *vajmi keveset tudunk*.

Ellentétek.

Állítsunk egymásmellé feltűnő eseményeket és vizs-gáljuk állásfoglalásunkat!

1. A mai szinte általános nyomor láttára megindul egy, tíz, száz hölgy nemes, részvevő szíve és *úgy ősszel, vagy karácsony táján* meglátogatnak egy-két nyomor-tanyát, hogy személyesen is meggyőződjenek az ember-telen szükségéről. Tapasztalataikról jótékony teaest kere-tében be is számolnak, új és szép terveket terjesztenek elő.

Szürke és szegény nővérek *nap-nap után, télen-nyáron* egyaránt felkeresik az inséges családokat. Való-ságos expedíciókat szerveznek: kilincselnek, koldulnak — másoknak. Életüket tették föl, hogy a nyomort meg-szűntessék, hogy enyhülést vigyenek a szenvedőknek.

2. Eldördülnek az ágyúk és megindulnak a tankok. A lelkes fiatalság, amely nem szolgálhatja fegyverrel a hont, hazafias kötelességnek tartja, hogy a sebesülteket ápolja (főképpen a fiatalokat!). Kedves, vigasztos szava legyen az idegenben szenvedőkhöz.

Kórtermekben, szegény- és irtalomházakban eleve-nen eltemetve, túlórázással (ha egyáltalán maximálták a munkaidőt!), de túlterheléssel, éjszakai szolgálattal, *lassú halódással fonnyasztják életüket* márványarcú apácák. Mindennap egy darabot tör le a legnagyobbnak hitt földi jóból, az életből, míg csak fiatalon sírba nem száll az agyonhajszolt test.

3. Milyen dicsőség elmondani egy ünnepi beszé-det, levegőt verdeső frázisokkal nagy igazságokat vagy semmiségeket mondani utána, és oh mily fáradtság, elköl-teni vidám pohárköszöntők mellett a néhány óras ünnepi ebédet?

Ilyen „teljesítmény” mellett figyelemre sem méltat-juk a falusi, tanyai tanítónak kötelességteljesítését: 30—35 évig kisemberek fejébe nagy igazságokat kalapálni. Poros iskolatermekben a tüdőt kibeszélni, az idegeket apránként felőröltetni az emberi szeszélyek malmában és e mellett legtöbbszőr igazán csak tengődve élni, a kultúra kitaszítottjának lenni, az semmi előttünk. Pedig az ilyen élet több, mint hivatás és robot, több mint kötelesség és lelkiismeretesség! Mélyen a hősiesség terü-letét tapossa a tanító és tanár lába, aki utolsó harmadát, vagy másik felét kezdi szolgálatának.

És mit tartunk mi hősi teljesítménynek? *Mit állítunk oda, vagy mit képzelünk magunk elé követendő példá-nak?!* . . .

De vannak furcsa és visszás ellentétek, amelyek

nincsenek ugyan párhuzamban a fenti példákkal, de nagyszerűen szemléltetik, hogy milyen könnyen elszaladunk mi a nagy teljesítmények mellett.

4 Egy gyermektelen, vagy legföljbb egy gyermekes hölgy (ruhája után úriasszony, viselkedése után nem édesanya) mennyi szeretetet (oh!) pazarol egy kutyára, arra a drága kis teremtségre (miért is korlátozza a törvény a sin érek munkáját?). Gondjainak jó része az „aranyos” állatra irányul.

Az édesanya, igazán édesanya, aki nem irtózik az Isten áldásától (a könnyűvérűek mosolyától sem!) és így a munkától sem, felneveli embernek (mások játékabának!) szépszámú gyermekeit. Cseléd nélkül szolgálja a családot, szakácsnő nélkül főzi az ebédet, mosónő nélkül mossa a fehérneműt, bejárónő nélkül tartja rendben a lakást. Neki is vannak drága, „aranyos” kincsei, de ezek igazán kincsek és megérdemlik, hogy hősiessen áldozza érük életét.

5. Keserű látvány, amikor a rohanó autóból pajzánul kivakant egy kutya. (Már megint kutya! Nem lehet ma az ember nem ellensége ennek a különben jó állatnak, amikor a gyermek helyét foglalja el.) Látszik, hogy élvezte a rohanást és autózást.

Szomorú látni megrokkant, még mindig családfenntartó 60-as 70-es öregembert, amint erőlködve tolja talicskáját hegynek föl. Rőzsét, fahulladékot gyűjt, hogy megmeneküljön télen a jégheletől.

Ezeket a mindennapos eseményeket azzal intézzük el könnyedén, hogy na nehéz az élet. *Ki gonvól ott hősiesség e, ahol a kényszer rakja rá az emberfeletti terhet a gyenge vállakra?*

Igazi hősiesség.

A hősiesség fokát le lehet mérni a teljesítmény alapján. Közös feladat, ahol ismerjük az adatokat és a szorzószámot.

Természetes, amikor most csak a kisemberről beszélünk, nem tagadjuk a nagy lelkek isteni teljesítményeit.

Egy közepes parasztgazdaságban egy emberöltőn keresztül a következő munkát végzi az asszony: 30 esztendő alatt 23,100 kenyert és 7890 kalácsot sütött. 2880 tyúkot nevelt fel. Évenként 6 disznót hizalt, összesen tehát 180-at. Ezeket 131,000-szer etette. Hogy eladhassa terményeit 9600 órát ült a piacon és itt a sok tapasztalaton kívül reumát is szerzett magának. 950 kiló gyümölcsöt főzött be télire és 2400 konzervet készített. 1350 kg hámozott és 500 kg nem hámozott almát szárított. 494 női és férfiruhadarabot készített, 224 harisnyát kötött. 200 gyermekruhát és 132 férfiinget varrt. — Így mondja ezt el a „Thüringer Landbuch”.

És még mindig kis dolgoknak tartjuk a kötelesség hű teljesítését évtizedeken át? Hősi lelket kíván ez! *Ide kell csak igazán lelki erő!* Odysseus 10 évi csavargása kalandozás, de nem erőfeszítés ehhez képest.

Mit tesz 30 esztendő alatt egy szerény polgári háztartásban az édesanya? Nem igen kell megváltoztatni, helyesbíteni a fenti adatokat. A hízást stb. elfoglalja más idegőrlőbb munka. Szorzószámot kíván néhány adat. Több gyermek és férfiinget varr (ha nem is varrónő), és még többet javít, foltoz. Harisnyát 4-5-ször annyit köt, ill. „stoppol”. Télire gyümölcsöt 10,000 kg-ot rak el. Hacsak nem lakik a piac mellett 7-10 ezer órát is fordít arra, hogy megszerezze a család szükségleteit. És a fejtörés, amit a megélhetés és beosztás kíván? Talán 10 ezer órát is fordít arra, hogy kiszámítsa, beossza, hogy abból a kevésből is fussa, amit a háztartásra fordíthat. — Mások, nem kisemberek, ugyanennyi időt szépség-

ápolásra: haj- és arcfestésre, körömlakkozásra, szórakozásra, mozira, színházra fordíthatnak.

Hogy mindezt idegzetileg is bírja a mi hős édesanyánk, a természet maga gondoskodik az edzésről. Nehány száz óra gyermeksírás, ugyanannyi átvirrasztott éjszaka. Állandó izgalom a lépcsők és emeletek miatt; a villamos és autó sem fokozza biztonságérzetét gyermekeit illetően. Mi ehhez képest egy úrhölgy 8-10 ezer óras „idegőrlő” pörlekedése a cselédséggel? — A nagy hősök, mint pl. Aeneas, már rég széthordatták volna a városokat, hogy ne kelljen állandó izgalmak között élni. De az édesanya tűr és éli kis, de igazán hősi életét.

A pedagógusnak is kút a munkából. Gondja neki is van, akármilyen kicsiny is a háztartása. Hívatása 21-32 ezer óra tanítást és nevelést kíván tőle. Egy jól szituált ember 10-15 ezer órát elautózhathat és akár 10-szer is megkerülheti a földet, míg a mi hős tanítónk, tanárunk a katedrán göthősre beszélheti tüdejét.

Sok minden kívánczok még e papirosra, mert sok kisemberről, de nagy hősről, sok élethivatásról nem emlékeztünk meg. De talán e kevés is elég, hogy megálljunk és becsüljük a kis dolgokban rejlő hősiességet. Talán megszületik egy o'yan költő is, aki nagyszerű képekben és zengzetes sorokban megírja az igazi eposzt a kisemberről.

Mi most megelégszünk azzal, hogy minden ember lehet hős, talán azok a legkönnyebben, akik legkevésbé gondolnak rá. Nem kell ezért a boxringbe lépniük, sem mótorra ülniük, sem a színpadon illegniük-billegniük, hanem egyszerűen, pöz nélkül megállniuk a helyünkön ott, ahová a Gondviselés rendelt.

Hogyan formálódtak a szentek, ezek a leghősibb emberek? Napjainkban emeltek oltárra olyanokat, akik semmi rendkívülit nem műveltek életükben, de szürke napjaikat hős lélekkel élték le. És mi volt ez a hős lelkület? Természetes dolgokat, a megszokott munkát és kötelességet természetfeletti síkra emeltek. És így an-ak, ami elveszett volna számukra, a jószándékkal örök értéket adtak, mert egy örökkévalóságra lett kihatással minden mozdulatuk.

Ha valaki az ő nyomukban akar haladni és a kis dologban is, a mindennapos istenszolgálatban is nagy-nak akar maradni, tapasztalni fogja, hogy igazat írt a költő (Mécés: Istennek nincs árnyéka), amikor így fejezte a kisemberek eposzát, az istenszolgálat nagyszerűségét:

Itt nem lehet pihenni, enni,
Itt nem lehet csak hősnek lenni:
Izzadni, aszni, túrni, menni.

Itt nem lehet csak hősnek lenni,
A hernyó sorsot végigenni,
A gond gubóját átnyiszalni
s mint egy fény-pillangó égbé szállni.

„Ha elfojtottam egy (természeti) indulatot, többet nyertem, mintha birtokomban lenne százezer világ az örökkévalóságig” — mondja P. Lallement.

„Lényegtelen válaszfal igen könnyen megakadályozhatja az isteni kegyelem teljes beáradását. Amikor a Panama-csatornát két tenger között vájták, a végén csekély földtömeg maradt és csekély rés elég volt ahhoz, hogy a két tenger egyesüljön. Isten és a lélek között gyakran csak az önzés válaszfala van. Ha rést ütünk önzésünk válaszfalán, ha jótékony dinammal felrobantjuk azt, micsoda nyereség vár ránk: a kegyelem akadály nélkül áraszthatja el lelkemet.” — Mondja P. Plus.

Jézus szentséges Szívének sebéből vér csurog

† P. Biró Ferenc S. J. hagyatékából

I. előgyakorlat:

Lelkemben látom, amint az Úr Jézus, az Isten Báránya, aki elveszi a világ bűneit, megy a kereszttől, hogy szent Vérével kiontsa a bűnök megbocsátásáért. A megsértett mennyei Atya ugyanis a bűnök bocsánatára véráldozatot követel. Az újszövetséget az Úr Jézus, az Istenember szent Véré kötötte meg Istennel és pecsételte meg.

II. előgyakorlat:

Alázattal kérem a következő kegyelmet: Szentséges Szívédnek értem kiömlő véreire kérlek, édes Jézusom, hogy önfeláldozásommal külön szövetséget kötve Veled, elnyerjem bőséges kegyelmedet, hogy ne féljek a Te szorosabb követésében semmiféle fáradságtól, szenvedéstől, áldozattól.

Az áldozatos élet.

A pap a szentmisében a bor átváltoztatásánál azt mondja, hogy az Úr Vére az újtestamentumé, mely áldozatként kiontatik és hirdeti az Úr halálát. Mikor a lélek tökéletes önátadással a szentmise alatt és szentáldozás után szövetségre lép Jézus Szívével, ezt az önfelajánlást és szövetséget az Úr Vérével pecsételi meg. Magától értetődő, hogy ha az Úr szent Vérével önti ki és ezzel pecsételi meg a lélekkel kötött szövetséget, akkor a léleknek is, a Jézusát igazán szerető léleknek is, viszonyszeretettel kell megpecsételnie a szövetséget. Hogy kell ezt érteni? I. Egyfelől áldozatos életet jelent, II. másfelől nagy reményeket és vigasztalásokat.

I. Hogy kell érteni az áldozatos életet? Az a lélek, aki komolyan veszi önfelajánlását Jézus szentséges Szívének, annak tudnia kell, hogy ezen szövetség állandó harcra, küzdelemre kötelezi saját romlott természetét, szenvedélyességét, az ördög csábításai és kísértései és a rossz emberek példája és támadásai ellen. A Jézus igazán szerető lélek nem retten vissza ettől a lemondásokkal, önmegtagadásokkal, önöldökléssel teli élettől, mert tudja, hogy az Úr Szívén is rajta van a kereszttel, a töviskoszorú, a seb, s mikor szenved és áldozatot hoz, az Úr Szívének vonásai rajzolódhatnak le önszívében. Tudja, hogy erény ott nincs, ahol nincs küzdelem, munka és áldozat. De tudja azt is, hogy harc nélkül nincs győzelem s csak a küzdőnek és győzőnek jár ki a babér. A Jézus Szívével szövetséget kötött lelkület hozza magával, hogy a megaláztatások és szenvedések között nemcsak hogy nem zúgolódik, nem szomorkodik és nem okol senkit a lélek, hanem hálálkodik, örül és jubilál.

A természet szerint ez nehéz, igen nehéz, de a kegyelem megerősíti a természetet úgy, hogy a legnehezebb is könnyűvé válik.

II. Ha komolyan rászánja magát valaki erre az áldozatos, tökéletes életre s iparkodik ennek megfelelni, akkor hamarosan tapasztalja az Úr csodálatos nagy adományait. Az Úr Szíve ugyanis nem engedi, hogy nagylelkűségében egy teremtmény legyőzze. Csakhamar megvalósulnak az ilyen áldozatos lélekben a nagy remények és vigasztalások.

Először is szerencsés lesz, — így fejezem ki ma-

gam — mert az Úr beváltja ígérését: megáldom minden vállalatukat.

Másodszor, ha ellanyhult volna, ismét buzdó lesz, mert a kegyelem nem hagy neki nyugtot.

Harmadszor, jól fog kijönni az emberekkel. Sok-sok lelket nyer meg az Úrnak. Az emberekre apostoli befolyást fog gyakorolni.

Negyedszer, a lelki dolgok mélyére hatol majd, azokat megérti és mások számára is érthetővé teszi.

Ötödször, olyan lelkiületű lesz, hogy senkire sem szorul rá. Igazán független és Isten fiának szabadságát élvezi.

Hatodszor, nagy érdemekre tesz szert, Isten különösképpen megáldja, mert a szeretet hajtja őt cselekvésre.

Hetedszer, olyan alázatos lesz, hogy tiszta szándékkal dolgozik, szinte nem képes megsértődni. Ha őt sértik meg, ő kér előbb bocsánatot. Aldottan engedékeny. Mások hibáit látja ugyan, de nem kritizál, hanem iparkodik mások hibáiért vezekelni azáltal, hogy az észlelt hibával ellenkező erényt gyakorolja.

Nyolcadszor, külsőleg sokat szenved, de belsőleg kis mennyországban él. Hasonlít ebben a tekintetben is az Úr Szívéhez, amelyen ott vannak kívülről a szenvedés jelei és szenved, de belsőleg boldog, a legboldogabb.

Lehetne még többet is felsorolni. Annnyit, amennyit az isteni szeretet képes kitalálni, hogy megjutalmazza azt a lelket, aki az isteni és felebaráti szeretet állandó gyakorlásában találékony.

Melyik szülő, rokon vagy barát képes így vigasztalni és boldogítani?

Senki!

Keressük akkor egyedül Jézus Szíve tetszését. És másokét csak Őbenne!

Én lelkem, mit fogsz te tenni? Mikor leszel már egyszer elég határozott?

Holnap? Talán késő lesz. Holnap talán már koporsóban fekszel...

Ma tedd!

Az Úr szentséges Szíve maga.

I. előgyakorlat

Elmerülök az Úr szentséges Szívének szemléletében. Mint ragyogó nap áll előttem. Lángolóan beszélnek hozzám a kereszttel, a töviskoszorú, a mély seb, a fénylő sugarak s a Szívből kilövellő lángok: hirdetik mind az Úr szeretetét.

II. előgyakorlat.

Két kegyelmet kérek:

Először, hogy az Úr Jézus szeretettől lángoló Szívét egyre jobban megismerjem, megszeressem és kövessem. Másodszor, hogy a szívemet egyre jobban hasonlóbba tegyem az Ő szentséges Szívéhez.

I. pont: Mi van a szent Szíven magán?

Semmi sincs a szent Szíven más, csak az, ami neki szenvedést és fájdalmat okoz:

a) Beleette magát, benne van a vérző szentséges Szívben a rettenetesen fájdalmas kereszttel.

b) A lány, érző Szívet körülfonja a borzalmasan szűrő töviskoszorú.

c) Ott tátong a szentséges Szíven a metszően fájdalmas, mély seb.

d) Körülfogják, enésztően égetik a szeretet heves lángnyelvei.

S mindez benne van, emésztí, gyöttri a kimerülésig, a halálíg Jézus szentséges Szívet. Tehát nemcsak elgondolás, elképzelés, szent, érzelő élmény, szentimentális vágyakozás mindez, hanem tett, valóság harminc-három éven át a sok lelki gyötrellem.

Tehát a kereszti, a töviskoszorú, a seb, a tüzes láng nem valahol a levegőben lóg, hanem reálisan belemélyed, benne van és eleven valóságban gyöttri a jóságos, szent Szívet.

II. pont: Miért vannak a szenvedés jelei az Úr szent Szívén?

Az Úr Jézusnak ebből a sok szenvedésből semmi, de semmi haszna nem volt. E gyötrelmek nélkül is kijárt neki az örök boldogság és dicsőség, mert Isten Fia. Tehát szenvedésének oka az Ő megváltói szeretete irántunk. Mindez a sok szenvedés és gyötrellem értünk van.

Csak egyetlen dolog van a szentséges Szíven, ami neki nem okoz fájdalmat: a fényugarak, a kegyelem. De ezek nem az Ővéi. Ezek kifelé törnek, felénk áradnak; ezek a mieink. Ami az Ővé, az mind szenvedés, állandó vezeklés és folytonos engesztelés érettünk. Ime, mily tiszta, önzetlen szeretet! Önmagának semmi haszna, önmagának egész életében csak szenvedést szerezve, csak nekünk szerez minden jót.

Mindezeket megfontolva, lelkembe tekintek s kérdelem magamtól: „Én lelkem, mit szólsz ezekhez az igazságokhoz? Mit kívánsz te szívedre ékességül?

Mitől futsz, mitől menekülsz? Ha valamicske abból a keresztből, tövisből, sebből, lángból beléd kap, hogy elveszed fejedet, hogy lötsz-futsz segítségért, hogy panaszkodol, sírsz és elkeseredel! Ó mily gyatra a te szereteted! Mily távol vagy még az Úr Jézus Szívétől és íranta való tettben mutatkozó szeretettől!

Ugy-e sok fecsegés, üres szó, pusztá ígérlet, képzelődés, érzelem, színészkedés van a te ígérteid körül, amikor az Úr Jézus Szívének ígérted, hogy szereted Őt. Ugy-e nincsen így rendjén?

Ha el akarsz jutni a tökéletességre, én lelkem, fogj hozzá és kövesd hüen Mesteredet. Szánd rá magad és helyezd bele a te eleven szívedbe az Úr Jézus szenvedés jelvényeit, hogy érezzed és emésztődjél te is tiszta szeretetből iránta, amint szeretetből tette Ő is irántad.

A kereszti legyen benne szívedben az isteni Gondviseléstől küldött szenvedések, bajok, csapások megnyugvó elviselésével, állapotbeli kötelmeidnek áldozatos teljesítésével.

A töviskoszorú szúrja szívedet minden félreértés, megaláztatás, meggyaláztatás türelmes, néma elviselésével.

A seb hadd sajogjon szívedben a sok szeretetlenség, hálátlanság zokszó nélküli elviselésével.

A szeretetlángok emésszenek meg, úgy fáradozzál a felebaráti szeretet gyakorlásával.

A fényesség áradjon ki szívedből embertársaid felé, mert az Úr Szívéhez való hasonlatossággal annyi kegyelmet tudsz szerezni, hogy közvetítheted embertársaid megváltását és örök boldogságát.

Ha az Úr Jézus Szívének igaz tisztelője akarsz lenni és hozzá komolyan akarsz hasonlóvá válni, mindezeket meg kell tenni. Ezek gyakorlására fel kell buzdulnod.

Irodalom

Bangha Béla S. J.: **Világnézeti válaszok.** — Korzerű vallási kérdések és ellenvetések megvilágítása. Budapest, 1940. Pázmány Péter Irodalmi Társaság. 246 lap. Ára: 3.— P, kötve 4.50 P.

Minden művelt katolikus embernek szüksége van arra, hogy a társadalmi élet világnézeti harcaiban komoly munkával vitatkozó készségre tegyen szert, s az Egyházat és intézményeit ért támadásokra ügyesen tudjon felelni. — Mivel nem végezhet mindenki alapos egyháztörténeti, dogmatikai, apologetikus vagy szentírástudományi kutatást, éppen ezért nagy szüksége van minden katolikus embernek olyan kézikönyvre, melynek tanulmányozása eligazítja a ma világnézeti harcának legfontosabb kérdéseiben. — Ilyen könyvet kaptunk P. Bangha: Világnézeti válaszok c. könyvében. Nemcsak eligazít korunk világnézeti problémáiban, hanem gyakorlatiasan, szellemesen ad választ ezekre a nagy kérdésekre.

Nem elég csak általában kijelentünk, hogy ezt a könyvet nem nélkülözheti egy katolikus ember sem. Rámutatunk P. Bangha könyvének néhány felhasználási lehetőségére is. — Az érettségi előtt álló ifjúság ügyis hitvédelmet tanul, tankönyvük mellé kötelezővé kellene tenni a Világnézeti válaszok beszerzését és az apologetika tanításakor állandó kézikönyvként szerepeljen. — Nem lehet katolikus egyesület, melynek könyvtárában nem egy, hanem legalább 10

példányban ne lenne meg ez a könyv! Hiszen ebből meríthetnek nagy készséget hitük megvédésére, melyre a sok támadással szemben annyira szükség van. Nélkülözhetetlen mindazoknak, akik bármilyen irányító, vezető szerepet töltenek be akár hivatalokban, akár egyesületekben. Adjuk ellenfeleink, vagy a katolicizmust meg nem értő, támadó, lanyha katolikusok kezébe! Olvastassuk el azokkal a fiatal leányokkal és férfiakkal, akik házasságkötésre készülnek! Kitűnő eligazítást kapnak a házassággal kapcsolatos világnézeti problémákban! Legyen ott állandóan valamennyiünk asztalán. Hiszen csaknem mindennap szóba kerül olyan probléma, melyre választ találunk P. Bangha könyvében. Kézikönyv, melyet mindennap forgatnunk kell! Lexikonokat pótol.

Az Édesanya. Franciából átdolgozta Szabó Vilma rk. hitoktató. Budapest, 1940. Kiadja a szerző. 217 lap. Ára: 3.— P, kötve 4.50 P.

Csodálatos az édesanya hivatása. Isten teremtőhatalmának részesevé tette, teremőtársául szemelte ki. Altala újul meg a család, társadalom és Egyház. A nagyemberek is nem annyira az iskola padjain nevelkednek, mint inkább édesanyjuk ölén. Az anyák magasztos, szent, de nehéz hivatásának megkönnyítésére írta J. Berthier La mère selon le Cœur de Dieu című művét, mely százezres példányszámban forog közkézen. Elsősorban a gyermeknevelés művészetében

nyújt segédkezet, de inti urának tartozó kötelességeire: özröngyalának, apostolának és boldogítójának kell lennie, figyelmezteti, hogy katolikus nőnek vannak kötelességei alkalmazottaival szemben: ezeknek is tartozik szeretettel és gondoskodással. Az eszmény a názareti hajlék, a Szentcsalád, melyhez hasonlítani kell minden keresztény családnak, ha boldog akar lenni; ez azonban csak akkor fog sikerülni, ha az asszony máriás lelkületű. Hogy a vállaira nehezedő rengeteg teher alatt össze ne rogyjon az asszony, az Ur Jézus Szent Szíve tárul fel előtte mint erőforrás. — Ezt az értékes könyvet nyújtja művészi ízléssel, magyar nyelven Szabó Vilma hazánk minden asszonyának és leányának, hogy sokasodjon meg a boldog családok száma, hogy újhodjon meg a társadalom s erősödjön meg szeretett hazánk, hogy még szebb virágzásnak induljon magyar egyházunk. Az avatott író munkájáért minden magyar honleány meleg hála-jára számíthat.

Jezsuita arcélek. I. kötet. Budapest, 1940. Korda r. t. kiadása. 358 lap. A Jézustársaság pápai jóváhagyásának 400. évfordulója alkalmával többek közreműködésével szerkesztette P. Gyenis András S. J.

A négyszázéves Jézustársaság csodálatos történetének emberi oldalát rajzolja meg ez a könyv. Szentek, tudósok, hősök, diplomaták, hithirdetők, írók és költők dús galériája vonul föl előttünk. Mindenik ugyanazt az öltönyt hordozza, mindenik ugyanabból a szellemből táplálkozik s mégis valamennyi eleven, kiformált, erős egvéniség, akiknek munkálkodása nélkül a diadalmas barokk korszaka el nem képzelhető. Eseménysorozatoknál hívebb, szellemtörténeti elemzések-nél mélyebb bepillantást nyerünk itt az élő katolicizmus világába. Lelekesülés, munka, önfeláldozás, tehetőség, egyszerű embei jellemek hódító varázsa rövid, elevenen megírt életrajzok keretében bontakozik ki előttünk, s igazolja a katolikus Egyház örök vitalitását. A mai kor apostola munkálkodására lelkesítőbb példákat sehol sem találhat, mint ezeknél a szerzeteseknél, akik egy félelmetes világtörténelmi válság után a krisztusi birodalom nagyszerű virágzását teremtették meg. S ezek az arcélek oly elevenen vannak kidolgozva, hogy a maguk rövidségében és határozottságában nemcsak elkápráztatnak, hanem hasonló tettekre is sarkallnak.

Gallus Tibor S. J.: Szent József lelke. Budapest, 1940. Korda r. t. 104 lap. Ara 1.40 P, kötve 2.70 P.

Igazán szolid lelki életre nevelő könyvecske. A szentírási alapon mindvégig megmaradva, értékes meg-látásokban mutatja be a szerző a rejtett, szerény, de igen nagyméltóságú Szentét. Könnyebb okulás kedvéért további mélyenszántó gondolatokra készítő, értékes gondolatfűzésekben kezünkbe kapjuk azokat a szálakat, melyek Szent Józsefhez vezetnek és kapcsolnak minket. Olyan terméke az askétikus irodalomnak ez a könyvecske, amelyet tanult és kevésbé tanult, lelki életben haladott és kevésbé haladott, szerzetes és világi hívő, egyaránt kiváló haszonnal forogtathat.

Dr. Császár József: Zsoltárkulcs. A breviárium zsoltárainak rövid magyarázata.

A mai naptól kezdve idétlen hangom is belekapcsolódik abba a főszeles kórusba, melyet hivatalosan imádkozó Egyháznak nevezünk. Bizonyára ott élt ez a gondolat minden újonnan felszentelt subdiákonus

lelkében. A breviárium szüntelen istendicséretében együttélhetnek szent papokkal és szerzetesekkel, akik ex officio mindennap hódolnak Isten trónusa előtt. Es vajjon lobog-e még évek múltán is ilyen vágtyól a szívünk? ...

Hogy a régi lelkesedéssel és melegséggel imádkozhassunk újra a zsoltárokat, hogy méltóképp kapcsolódhassunk be a főszeles kórusba, ahhoz segít a „Zsoltárkulcs”. Az előforduló nehézségek, a gyakori hibás latin fordítás kap a Zsoltárkulcsban ügyes magyarázatot a magyar Szentírás alapján. Nem tudományos fejtegetéseket, hanem a breviáriumoszt megkönnyítő magyarázatokat ad a szerző. Minden zsoltár előtt néhány sorban megadja a zsoltár alap gondolatát, azután az értelemzavaró latin kifejezések magyarázata következik.

A könnyen kezelhető, kiselakú könyv nagy segítség az imádkozó papoknak. Ha naponként csak 1—2 zsoltárt veszünk át a Zsoltárkulcsból, — ami alig vesz néhány percet igénybe — akkor rövidesen új színt kap a naponkénti zsoltározásunk.

Örülni fogunk, hogy a Szentlélek által sugalmazott szöveg szavaival fejezhetjük ki istendicséretünket, vágyainkat, nehézségeinket. Főleg, ha együttdobog a szívünk az Egyház, a Misztikus Test szívével, annak minden örömeivel, fájdalomával. Hisz a breviáriumban kilépünk önmagunkból és az Egyház életét éljük.

A Zsoltárkulcs szerencsés vállalkozás. Méltányoljuk a szerző munkáját.

Ida Friderike Coudenhove: Egy hősi élet hősi legendája. — Ward Mária. — Szent István-Társulat kiadása. 1939. — 242 lap. Fordította Thurzó Gábor.

Kevés életrajz jelent meg még a magyar könyvpiacra, mely ennyire lebilincselően érdekesen hozna köze hozzánk egy szentet. Ha minden szent-életrajzot ilyen érdekesen írtak volna meg, akkor ezek lennének a legolvasottabb könyvek. — Az ismert nevű író nő regényszerűen, de teljes történelmi hűséggel írja le Ward Máriának már önmagában is megkapó életét. Elejétől végig oly lendületes és érdekes ez az életregény, hogy nem szívesen teszi le a kezéből az ember, még végig nem olvasta. A fordítás is annyira sikerült, hogy semmi idegenszerűséget nem érez az ember benne. Olyan, mintha magyarul írták volna meg először.

Bepillantást nyerünk az angol katolikusok hitvalló, rejtett életébe. Végigkísérjük Ward Mária hivatásának kialakulását a gyermekkori álmódásoktól a legszörnyűbb szenvedésekig. Végigjárjuk vele azokat a hatalmas utakat, melyeket alapítása, az angolkisasszonyok kongregációja érdekében tett. Valósággal Szent Pál nagy útjai elevenednek meg előttünk; csak hogy az a csodálatos, mindez a nagyarányúság egy nőben van meg! Atéljük vele műve összeomlását, és meghatódottan állunk a hősiessen szenvedő haldokló ágya mellett.

E hősi élet hősi legendáját mindenkinek el kell olvasnia különösen ma, amikor újra hősökre van szükségünk, mert annyi az alacsonyság az életben, annyi a megalkuvás a világnézettel. Ward Máriától a modern igényekhez, a nemzeti adottságokhoz alkalmazkodni tudást is tanulhatunk a hősiességen kívül. — Olvassuk Coudenhove könyvét és adjuk kézzől-kézre; ne maradjon ismeretlen senki előtt ez a csodálatos nagyszerű élet.

Az idei könyvpiacnak két kimagasló újdonsága:
P. Bangha Béla S. J.:

Világnézeti válaszok és Világhódító kereszténység

című kötete.

A „Világnézeti válaszok” első kiadása néhány száz példányt leszámítva teljesen elfogyott. Ez a könyv a magyar irodalomban *hézagpótló* szerepet tölt be. Egyetlen intelligens katolikus férfi könyvtárából sem hiányozhat ez a könyv! Ára kartonkötésben P 3—, díszkötésben P 4*50.

„Világhódító kereszténység” című műve pedig a világ-irodalomban is ritkítja párját; első módszeres összefoglalási kísérlete azoknak a hatalmas és messze elágazó kérdéseknek, amelyeknek az a tárgya: *miképp vezethetjük vissza a lársadalmat Krisztushoz*. Hogyan lehet a világot ismét kereszténnyé tenni!

A technikailag is műremeknek mondható könyv ára P 6—, kötve P 7*50.

P. Bangha Béla S. J. egyéb művei:

KATOLIKUS LEXIKON

Négy kötetben.

„A” kiadás tartós vászonkötésben, pehelykönnyű papíron 98 P. „B” kiadás négy kötetben, de félbörkötésben, számos műmelléklettel 150 P. „C” kiadás bibliofil papíron, számos műmelléklettel 350 P.

Bangha – Ijjas:

A keresztény Egyház története

(Egyháztörténet nyolc kötetben.)

Első kötet. Bangha S. J.—Borbély S. J.: *Az ősegyház*. Második kötet. Loschert Kázmér: *Az egyházatyák kora*. Harmadik kötet. Gálos László dr.: *Az Egyház és a barbárok*. Negyedik kötet. Felegyházy József dr.: *A középkor Egyháza*. Ötödik kötet. Ijjas Antal: *A reneszánsz és hitszakadás*. Hatodik kötet. Csóka Lajos dr.: *A katolikus megújulás kora*.

Hetedik kötet. Meszlényi Antal dr.: *Az Egyház és a forradalmak*.

Nyolcadik kötet. Gyenis András S. J.: *A 19-ik század és a ma Egyháza*.

A kötetek ára darabonként kartonkötésben P 5, kötve P 6*50.

A teljes sorozat ára füzve P 40—, kötve P 52—.

A sorozatból eddig 4 kötet jelent meg. Januárban kerül könyvpiacra az V. és VI. kötet is. A további kötetek pedig az év folyamán fognak megjelenni.

PRÉDIKÁCIÓS KÖNYVEI:

Az örök élet igéi:

I. rész: „Az Isten arca” P 2*50

Ünnepi és Krisztus Király-beszédek

II. rész: „Uram add, hogy lássak.” P 2*50

Evangéliumi szakaszok és bűnti beszédek

III. rész: „Velünk az Ur!” P 2*50

Evangéliumi szakaszok és alkalmi beszédek

IV. rész: Béke veletek! P 2*50

Húsvéti ünnepkörre beszéd és novemberi beszédanyag P 3—

Felhívás kedves Előfizetőinkhez!

Szépen kérjük lapunk kedves Előfizetőit, hogy előfizetésüket, illetve hátralékos tartozásukat a 42,881-es számú postatakarékpénztári számlára kegyeskedjenek befizetni. Lapunk csupán az előfizetési összegre támaszkodhatik; senkitől egy fillér támogatást sem élvez.

A Kiadóhivatal

Bogner Mária Margit boldoggáavatására befolyt adományok: 30 P Csávossy Benigna bárónő, Budapest. — 3 P N. N., Budapest. — 2 P Pleyer Erzsébet, Kispeszt. — 4*90 P Szivkiadó küldése. — 2 P Kovács József, V., Kárpát-u. 9. — 1 P N. N. — 3*04 P Halász Pál, Budapest, — 2 P T. Margit, Szombathely, Bossits-u. 21. — 10 P Mayer-család, Budapest, Szent István-krt. 15.

Új magyar könyvek:

Bangha Béla S. J.: *Világhódító kereszténység*. A társadalom visszavezetése Krisztushoz. Kartonban 6— P, kötve 7*50 P.

Bangha Béla S. J.: *Világnézeti válaszok*. Korszerű vallási kérdések és ellenvetések megvilágítása. Kartonban 3—, kötve 4*50 P.

Gyenis András S. J.: *Jezsuita arcélek*. Kitérő korrajz. Eddig kevésbé ismert nagy emberek élete. Kartonban 5—, kötve 7— P.

Gallus Tibor S. J.: *Szent József lelke*. Mély lelki olvasmány, nevelőhatású. Kartonkötésben 1*40 P, kötve 2*70 P.

Szabó Vilma: *Az édesanya*. Kiváló pedagógiai munka. Nevelőknek elsősorú érték. Szülők segédkönyve. Kartonkötésben 3— P, kötve 4*50 P.

Hamon: *Elmélkedések az év minden napjára*. I. rész: Ádventtől hetvenedvasárpig. Kartonkötésben 3— P, kötve 3*80 P.

Perlaky Lajos: *Élettémák*. Beszédek és előadások. 5— P.

Bánhegyi Jób: *Magyar nőirók*. A magyar női írók munkásságának irodalmi és erkölcsi mérlegelése. 3*20 P.

Brandenstein: *Művészetfilozófia*. II. kiadás. Alapvető értékes munka. 4*60 P.

Dombi Márk: *Szent Gertrud*. Lelki olvasmány a miszticizmusról. 4*80 P.

Frücht Ede: *XII. Pius pápa*. Életrajz. 2*20 P.

Horváth Jenő: *Erdély*. Nagy értékű összefoglalása Erdély multjának. 3— P.

Horváth Richárd: *A lélek vasárnapjai*. Minden vasárnapra 1—1 szentbeszéd. 3*20 P.

Lantos-Kiss Antal: *Elrágadtak*. Szentéletű kortársaink portréja. 3*40 P.

Loyas Elemér: *Árpádházi Boldog Margit*. Újszerű Boldog Margit életrajz. 4*80 P.

Marczell Mihály: **Eros és ethos.** Az emberi életszolgálatról, életcélről értekeznek. 3'40 P.

Szántay-Szémán: **Hogy mindnyájan egyik legyének.** Versek. 2'— P.

Gausz Tibor S. J.: **Ragyogó szemek.** Fiatal leányoknak kincseket érő könyv. Nevelőknek is elsőrangú. Ára 2'50 P, díszkötésben 4'— P.

Koszterszitz: **Viharzóna.** Pedagógiai könyv. A kamaszkor nehéz kérdéseivel foglalkozik. 4'— P.

Frideczky József: **A barokk Róma szentje.** Kalazanci Szent József regénye. 4'60 P.

P. Pál: **Karácsonyi történet.** Bájos könyv kis leányoknak. Füzve 50, kötve 80 fillér.

P. Pál: **A boldogság szigete.** Nagyobb leánykáknek szép történet. Füzve 50, kötve 80 f.

Szívvirágok. Köszöntőversek. 1'20 P.

Pethesné: **Új rügyek.** Gyermekeknek való üdvözlő versek. 2'50 P.

Gárdaszindarabok:

Ki volt nagyobb, 2 felvonásban. 1'50 P

Szigárdisták a vakációban. 3 felvonás. 1'80 P

Arany hadak ég és föld között. 4 felv. 2'25 P

Új német könyvek:

Peter Lippert S. J.: **Aufstiege zum Ewigen.** 7'43 P helyett 5'57 P.

Tilmann: **Todesverächter.** 5'23 P h. 3'97 P.

Göbels: **Frisch und fromm.** Vallásos történetek. 6'27 P h. 4'21 P.

Hocks: **Der letzte deutsche Papst.** 7'43 P h. 5'57 P.

Schreyer: **Bildnis der Engel.** 11'22 P h. 8'43 P.

Ein Gotteskind ist uns anvertraut. —33 P. h. —25 P.

Werken und Ruhen. —33 P h. —25 P.

Von Pius XI. zu Pius XII. 24 képpel. 1'65 P h. 1'24 P.

Vermeulen: **Remi Braem: der Werkreichtgänger.** 5'94 P h. 4'46 P.

Georg Thurmair: **Der Siebengestirn.** 7'92 P h. 5'95 P.

Massen: **Licht durch die Nächte.** 7'92 P h. 5'95 P.

Mund: **Vinculum.** Családi neveléshez jó. 9'57 P h. 7'19 P.

Fassbinder: **Monika die hl. Mutter.** 3'63 P h. 2'73 P.

Przywara: **Crucis Mysterium.** 10'73 P h. 8'06 P.

Hilker: **Vorbereitung auf die Lebensweihe.** 2'97 P h. 2'23 P.

Hilker: **In die Welt.** —'66 P h. —'50 P.

Meisner: **Dienst vor Gott.** 3'96 P h. 2'98 P.

MISENAPTÁR

az 1940. évre ismét megjelent. A misekönyvet használó katolikus közönségnek elsőrangú útbaigazító füzet. Ára 80 f.

Nagy emberek és az Egyház szentjei életének olvasása mindig kiváló jellemnevelő hatással vannak az emberekre. Ezt a hatást műveli a lelkekben

P. Gyenis András S. J. szerkesztésében megjelent kitűnő történelmi munka is, amely 21 kiválóságnak életrajzát írja le:

Jezsuita arcélek

címmel.

Neves és alig ismert egyéneket is sorol fel benne. Az olvasó valóságos korrajzot fedez fel ebben a műben.

Ára kartonkötésben P 5'—, díszkötésben P 7'—.

P. Pál

ismét 2 újabb kötetel gazdagította az ifjúsági irodalmat: **Kisleánykáknek**

Karácsonyi történet címmel az önfeláldozásra és testvéri szeretetre buzdító kis könyve hagyta el a sajtót.

A BOLDOGSÁG SZIGETE

címmel pedig fiatal leánykáknek mutatja meg, egy kedvesen leírt kis történet keretében az igazi boldogságra vezető utat. Mindkét füzet ára egyenként 50 fillér, kötve 80 fillér.

P. Gausz S. J.:

RAGYOGÓ SZEMEK

Ebben a könyvben a leányok nyilatkoznak életük legkülönbözőbb részleteiről. Bepillantást nyerünk a leányok lelkébe. Ezekben az életképekben megismerjük a ma leányát erényeivel, hibáival, vágyaival együtt.

A könyv művészi módon van illusztrálva.

Ára P 2'50, díszkötésben P 4'—.

Wöhrmüller—Fejes:

Férfiás kereszténység

Ára füzve P 4'40.

A keresztény erkölcsstan mindenre kiterjedő gyakorlati alkalmazásával mutatja be, hogy a kereszténység kemény, férfias életprogram.

Régebben megjelent, de állandóan keresett könyv:

Wöhrmüller O. S. B.:

Királyi törvény Ára füzve P 3'80, kötve P 5'20

A német aszkétikus irodalom egyik legnagyobb sikerű munkája. A felebaráti szeretetről, annak gyakorlásáról, az ellene elkövetett bűnökről szól modern hangon, csattanós, színes, rövid fejezetekben. Kitűnő beszédanyag, elmélkedő és lelki olvasásra is elsőrangú.

**A könyvek megrendelhetők a Korda könyvkereskedésében,
Budapest, VIII., Mikszáth Kálmán-tér 4. szám.**

pál györgy₃₄

Utunk

A lelkiélet havi folyóirata

A tartalomból:

Csávossy Elemér S. J.: Szeretefel szereteférl. — P. Gálffy László S. J.: A meglett kor tel-
jességének mértékére. — Schnatfner Szigfríd O. S. B.: Kit Te Szent Szűz a templomban
bemutatál . . . — Müller Lajos S. J.: A Szentek mint emberek. — Wimmer M. Anzelm O. S. M.:
Az újszövetség áldozata. — Pákozdy József: Könnyes szemekkel mosolyogni. — Pefrucz
Antal S. J.: Figyelmeztető. — Irodalom.

Korda R. F. Kiadása Budapest.

„Utunk“ aszkétikus folyóirat. Megjelenik a számidő kivételével minden hó 1-én. — Felelős szerkesztő: dr. Czapik Gyula. — Kiadja: a Korda Rt. (Igazgató: dr. Czapik Gyula.) — Szerkesztőség és kiadóhivatal: Budapest, VIII., Mikszáth Kálmán-tér 4. szám. Csekkszám: 42,881. Telefon: 1—361—85. Fiókkiadóhivatal: Korda-fiók, Szeged, gróf Apponyi-utca 20. szám. — Szlovákiai főbizományos: Szent József könyvkereskedés, Pozsony. Előfizetése portóval 28 cseh korona. Romániai főbizományos: Magyar Lapok Kiadóhivatala Oradea. Str. Regele Carol II. No 5. Románia. Előfizetési ára 175 lei.

Előfizetési ára félévre 1 P 80 fill. — Egyes szám ára 40 fill.

Nagyon szépen kérjük lapunk kedves Előfizetőit, hogy a mellékelt csekk-lapon az előfizetési díjat beküldeni kegyeskedjenek. A lapelőállítására az előfizetési díjon kívül más alapunk nincsen, azért egyetlen előfizetési díjat sem nélkülözhetünk. Szeretettel: a Kiadóhivatal.

Prohászka püspöknek beszélt egyszer P. Secchi, a híres csillagász. Civita Vecchiából Sziciliába menet egy hajó indult észak felé. A Strombolinál vette észre a kapitány, hogy eltértek az iránytól. Bár minden rendben volt, még az iránytű is, dél felé mentek, észak helyett. Sok keresgélés után végre rájöttek, hogy a hajófenéken levő súlyos vasrakomány téríti el az iránytűt. Hamar kirakták a vasat. S a hajó vígan ment célja: észak s a sarkcsillag felé.

Mi is ilyen hajók vagyunk. Am a lelkünkben elrejtett vasrakományok, a hibák s bűnök, eltérítenek a helyes útról. Ha a sarkcsillag felé akarunk haladni: szabadulni kell a bűntől!

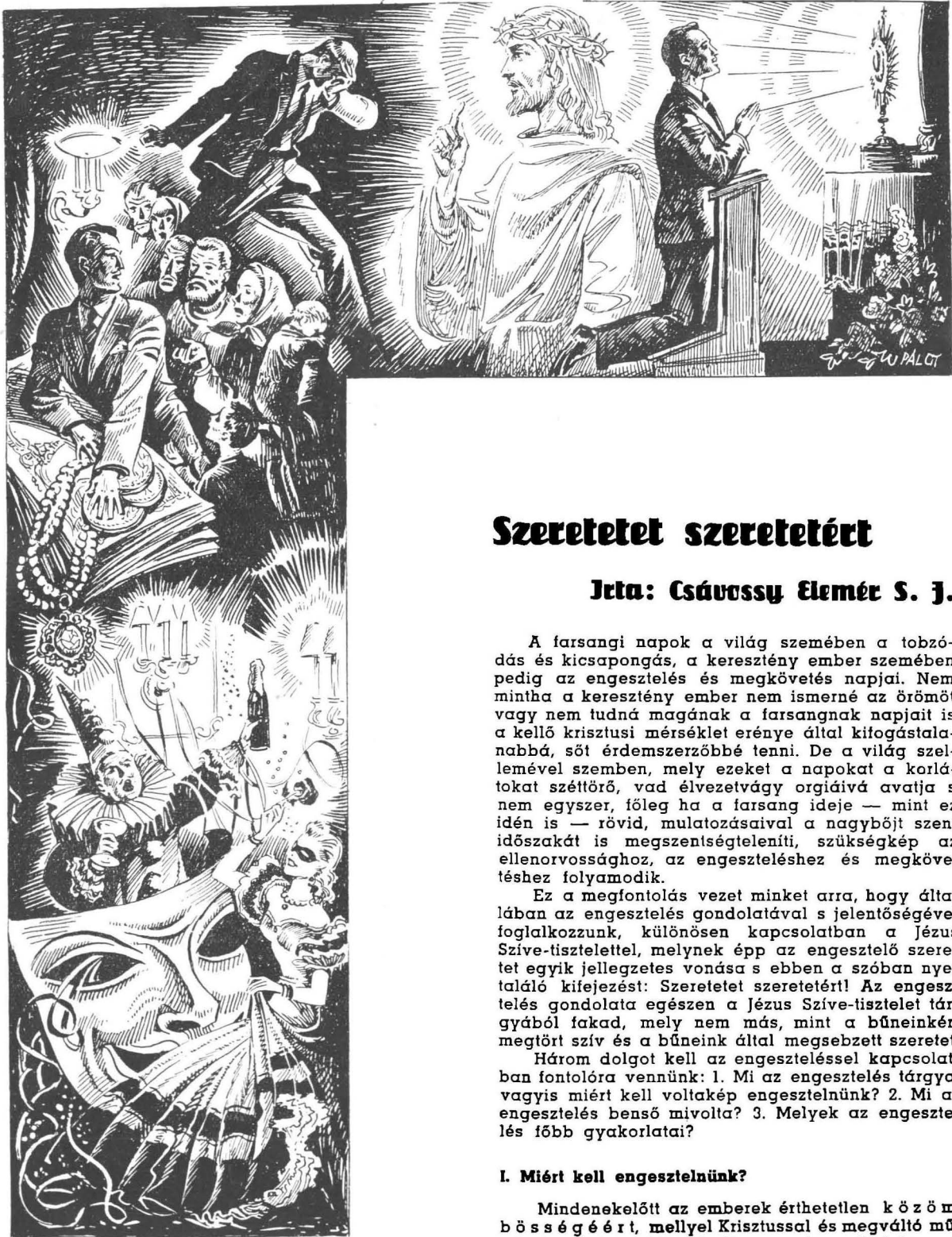
Mikor az UTUNK nagybőjti programot ad, mi mást akar, mint valóra váltani a krisztusi programot: megmenteni a bűntől a lelket. Ez a legelső s a legnehezebb. Pedig mi tisztult, üde lelkek, egész emberek akarunk lenni, hű sáfárai Isten kegyelmének. Ehhez a tisztult, megváltott élethez nagy akarat kell. A legnagyobb akarat az Isten szeretete. Ezt érvényesítsük a bőjti idő alatt! Tegyük azt, amit Isten parancsol. Engedelmeskedjünk, de necsak akkor, amikor tetszik s amikor könnyű, hanem akkor is, mikor nehéz. Legyen példaképünk Krisztus, az igazolt FÉRFIÚ, aki engedelmeskedett akkor is, amikor a kertben vívódott s imádkozott: „Uram, ha lehetséges, távozzék tőlem e keserű pohár.“ És felkiált: „Hogy lássa a világ, hogy szeretem az Atyát s megteszem parancsát, megyek a poroszlók ostorcsapásai, katonák töviskoronája, lándzsaszúrása és a Kereszt felé.“ Lássa a világ, hogy hüek vagyunk Istenhez mi is! Menjünk Utána! Magunk és mások lelkének megmentéséhez lesz erőnk, ha igazán akarjuk. Megváltottak vagyunk, Isten megsegít!

Isten akarata szerint való tökéletes életre vezérel s lélekmentésre tanít az

Utunk.

Az áldozatos szenvedés, az alázatos engesztelés szellemébe vezet, mikor a rossz elleni küzdelemre tanít, apostolkodásra hív. — Apostolkodni pedig csak tiszta lélekkel, kedvvel, stigmatizált, meleg szívvvel s puha kézzel lehet. Apostolkodjunk hát mindig és mindenütt, mód és alkalom szerint. Apostolkodjunk kis lapunkért is, hogy vegyék, olvassák és Krisztust öltsék magukra az emberek. Így majd megtaláljuk mindnyájan benső énkünkben s szenvedéseinkben is a fel nem tárt mélységeket, a lélek szabadságának lendületes életét, az Istenben bizó öntudat erejét, a halhatatlanság koszorúját.

Szeretetet szeretetért

Jrta: Csávossy Elemér S. J.

A farsangi napok a világ szemében a tobzódás és kicsapongás, a keresztény ember szemében pedig az engesztelés és megkövetés napjai. Nem mintha a keresztény ember nem ismerné az örömet vagy nem tudná magának a farsangnak napjait is a kellő krisztusi mérséklet erénye által kifogástalannabbá, sőt érdemszerzőbbé tenni. De a világ szellemével szemben, mely ezeket a napokat a korlátokat széttörő, vad élvezetvágy orgiáivá avatja s nem egyszer, főleg ha a farsang ideje — mint ez idén is — rövid, mulatozásaival a nagybőjt szent időszakát is megszentégteleníti, szükségképp az ellenorvossághoz, az engeszteléshez és megkövetéshez folyamodik.

Ez a megfontolás vezet minket arra, hogy általában az engesztelés gondolatával s jelentőségével foglalkozzunk, különösen kapcsolatban a Jézus Szíve-tisztelettel, melynek épp az engesztelő szeretet egyik jellegzetes vonása s ebben a szóban nyer találó kifejezést: Szeretetet szeretetért! Az engesztelés gondolata egészen a Jézus Szíve-tisztelet tárgyából fakad, mely nem más, mint a bűneinkért megtört szív és a bűneink által megsebzett szeretet.

Három dolgot kell az engeszteléssel kapcsolatban fontolóra vennünk: 1. Mi az engesztelés tárgya, vagyis miért kell voltaképp engesztelnünk? 2. Mi az engesztelés benső mivolta? 3. Melyek az engesztelés főbb gyakorlatai?

I. Miért kell engesztelnünk?

Mindenekelőtt az emberek érthetetlen közösségéért, mellyel Krisztussal és megváltó művével szemben állanak. Ha semmi egyéb bűn sem

volna a világon, ez az elképesztő közömbösség egyedül elegendő, hogy a buzgó és szerető szívek minden engesztelő szeretetét és nagylelkűségét felkeltse.

Ha csak a nagyvárosok utcáin végigtekintünk, vagy a nagyvállalatokban, a világgazdaság központjaiban sürgő-forgó tömegek lelkét szemügyre vesszük, vagy a szórakozás helyein kacagó s táncoló ezreket szemléljük, önként felvetődik lelkünkben a kérdés: él-e ezeknek az embereknek legtöbbszörében valami magasabb vágy és érdeklődés, mint a pénz, a gazdagság és az élvezet? S ha a gyárakban robotoló munkástömegeket nézzük, a gépek hideg szívé, komor tekintetű rabszolgáit, ismét felvetődik a kérdés: gondol-e ez a durva külső alatt rejtő emberlélek másra, mint amit kezével meg tud fogni vagy gyomrával meg tud emészteni? S ha nem is akarunk világszemléletünkben pesszimiztikusan szélsőségesek vagy egyoldalúak lenni, mégis nyugodt megfontolás alapján állíthatjuk, hogy elképesztően nagy a közömbösek légióinak száma, akiknek mindegy: karácsony vagy húsvét van-e ma, élt-e, meghalt-e Krisztus a világért, van-e nekünk valami közünk is hozzá — akiknek lelkében nincs hűr, mely a szeretet akkordjaira hangolva lenne, vagy annak megszólalására maga is rezgésbe jönne. Számukra a kereszténység nem „jó hír”, üres az evangélium és nagyon is fölösleges dolog minden templom vagy istentisztelet. Ez a megrendítő közömbösség azzal szemben, Aki az emberekért az égből leszállt és mindent feláldozott, a legnagyobb és legmesszebbmenő engesztelésre szólít fel.

De sajnos, az emberiségnek nagyrésze nem marad meg a közömbösségnél. A közömbösség maga oly könnyen átsap ellenséges érzületbe. Ez az ellenséges érzület valamiképp mindenkiben megvan, aki tudattal súlyosan vétkezik és még inkább abban, aki tudatosan megmarad a vétkekben. Főképp azonban abban, akit a véték úgy elvakít, hogy Istenben, Krisztusban az erkölcsi világrend szentesítőjét szemlélve gyűlölete tárgyává teszi őket s üldözi. Manapság az istengyűlölet sokhelyt szerzett formában lép fel s megdöbbentő kórisméje korunknak a teremtmény szerzett harca Teremtője ellen. Ez a mélyen elzomorító jelensége korunknak indította boldogemlékű XI. Pius pápát arra, hogy az engesztelés szent köteletségéről külön körlevelet írjon.

Nem egyszer azonban jobban bánt minket jóbarátunk hűtlensége, mint ellenségünk gyűlölete. Sajnos, ezt tapasztalja Krisztus is. Az engesztelés harmadik tárgya tehát a sok neki szentelt lélek lanyhasága s hűtlensége. Gondolunk itt azokra, akik valamikor nagy kegyelmekben részesültek, de azokat eltékoztolták vagy felhasználhatlanul hagyták. Gondolunk azokra, akiket szent ígéretek, fogadalmak, szentségi jegy, kiválasztás és hivatás köt Krisztushoz és nagyobb szeretetűre kötelez, nagylelkűbb odaadásra, szent érdekközösségre, vele azonosult életre. Mily érzéketlenül, mily hanyagul fogadják olykor szívükbe, hordják kezükben, veszik ajkukra, nyelvükre azok, akiknek Krisztus különös módon lett osztályrészük és örökségük az életben. Mily kevés olykor a nagylelkűség, mily csekély az áldozatkészség, mily ingatag a hűség! Mindez engesztelést követel, engesztelésért kiált azokhoz, akik még tudnak szeretni és tudnak áldozatot hozni azért, akit szeretnek.

De van az engesztelésnek még két különös oka. Itt is közömbösség, gyűlölet, lanyhaság mutatkozik, de két külön titokkal szemben, mely egészen egyedülálló módon érinti épp a szeretetet. Ez a két titok: a kenyér színe alá rejtőző és a testvérünkben élő Krisztus — a szeretet kettős titka. Az Oltáriszentség és a felebarát ellen elkövetett sérelmek különös engesztelést követelnek. Előbbire gyakran, utóbbira talán csak ritkán gondolunk. Nemcsak az bántja meg Krisztust, aki valószínű, hanem az is, aki titokzatos testét illeti sérellemmel.

Mily borzalmasak az utolsó évtizedek szentségtörései Oroszországban, Mexikóban, Spanyolországban! Lerombolt templomok, megszenteltelenített szentélyek, szétört szentségtartók és sárba tiport szentostya. De mily borzasztó vétségek Krisztus élő templomai ellen is: lemészárolt papok, meggyalázott apácák, agyonkínzott hitvallók — harc és gyűlölet faj és faj, nemzet és nemzet, osztály és osztály, család és család, egyén és egyén közt. Bolsevizmus és rasszizmus, szocializmus és nacionalizmus, mindegyik a maga szélsőségében megtagadása a krisztusi egységnek és szeretetnek. Mindez engesztelésért kiált azokhoz, akik megértik a szeretet kettős titkát.

II. MI AZ ENGESZTELÉS IGAZI MIVOLTA?

A latin szó „reparatio” megmondja. „Reparálni, helyrehozni kell azt, ami sérelmet szenvedett. Régi épületeket, művészi képeket „reparálunk”, restaurálunk; vagyont, ruhát, egészséget is „reparálunk”. Mikor a múlt század huszas éveiben a régi Szt. Pál-bazilikát Rómában tűzvész elpusztította, az egész katolikus világ összeadott pénzéből sokkal fényesebben építették fel a keresztény ókor gyönyörű műemlékét, mintegy hamvaiból új létre támasztották fel. Ez a „reparatio”.

Nemcsak anyagi, művészi tárgyakon esett sérelmeket „reparálhatunk”, hanem személyeken ejtett sérelmeket is. Minél nagyobb valamely dolog értéke előttünk, annál jobban sietünk kijavítani, ha kárt szenvedett. Minél jobban szeretünk valakit, annál inkább iparkodunk a személyén ejtett sérelmeket jóvátenni.

A „reparatio” három lelki mozzanatot tételez fel.

Első a részvétel és együttérzés. Sajnáljuk a művészet remekein okozott kárt, de még inkább a szeretett személyen ejtett sérelmet. Együttérzünk vele, részvételt vagyunk iránta (compassio).

Ez a részvétel arra ösztönöz, hogy az elszennvedett sérelmet jóvátegyük, a kárt helyrehozzuk (compensatio). De a nagy szeretet nem elégszik meg ezzel, hanem tisztesen, szászszorosán akarja jóvátenni azt, amit más elrontott, egy megbántásért ezerszeres szeretettel akar visszafizetni. Fényesebben építi fel a lerombolt templomot, sokszoros dicsőítésével felelteti el a megtagadott tiszteletadást (zelus).

Sőt az engesztelő szeretet odahat, hogy amennyire hatalmában áll, lehetetlenné tegye a jövőre nézve a sérelmet és megbántást. Mintegy saját testével fogja fel a csapást, melyet mások szeretett Istenére akarnak mérni, pajzsként veti magát közbe s áldozattá lesz, hogy a sérelmet

elhárítsa attól, akit magánál is jobban szeret. Ez az engesztelő szeretet tetőfoka, mely részvétet, elégtételt, buzgalmat, áldozatot, önfelajánlást, mindent magába foglal.

III. HOGYAN KELL ENGESZTELNÜNK?

Az engesztelésnek három módja van: engesztelő cselekedetek, a tett engesztelése és az apostoli buzgalom.

1. Engesztelő cselekedet lehet minden cselekedet, mely vezeklő jelleggel bír s lemondással, önmegtágadással, szenvedéssel van összekötve. De mindebben nem a szenvedés, hanem a szeretet a fő. Ahol tehát megvan a szeretet, esetleg szenvedés nélkül is, ott az engesztelés éppoly nagy lehet, mert a legnagyobb engesztelő érték a szeretet. Hiszen szeretetlenséget csak szeretettel lehet jóvátenni. Ezért elsősorú engesztelő cselekedet az engesztelő szentáldozás, melybe az ember mintegy lelkének minden szerető és engesztelő képességét beleönti. Ezért kívánta Urunk is szent Szíve tisztelőitől főleg az engesztelő szentáldozás gyakorlatát s ezért jutalmazta az elsőpénteki engesztelő áldozás kilenczavi gyakorlatát, az ú. n. „nagyígréttel”. De ilyen engesztelő cselekedet a szeretetből fakadó megkérelő imádság is. Ilyen minden engesztelő ima, ájtatosság vagy bármely más erénygyakorlat.

2. A leggyakorlatibb s egyúttal legbiztosabb engesztelési mód a tett engesztelése. Nem mindig áldozhatunk, nem mindig imádkozhatunk, nem végezhetünk mindig vezeklést. De a tett engesztelése sohasem lehetetlen.

Abban áll, hogy annál nagylelkűbben gyakoroljuk az erényeket, minél jobban bántják meg az emberek az ellentétes bűnökkel az isteni Felséget, az Üdvözítő legszeretőbb Szívét. Minél jobban káromolják mások Istennek szent nevét, annál hangosabban száll fel ajkunkról a magasztalás és hála szent imádsága. Minél erősebben üti fel fejét a hitelenség, annál erősebben hiszünk mindenben, amit Isten nekünk Egyháza által kinyilatkoztat. Minél inkább tiporják lábba mások a szeretet parancsát, annál nagylelkűbben, áldozatosabban, hősiességgel akarjuk mi szeretni felebarátunkat. Minél jobban elmerül a világ az erkölcstelenség és tisztátalanság fertőjébe, annál fehérebben őrizük meg mi lelkünket a tisztaság ragyogó fényében. Minél jobban lázadnak az emberek Isten parancsai ellen és rombolnak le minden tekintélyt, annál alázatosabban hajtjuk meg mi fejünket Isten parancsai előtt és vetjük alá magunkat Istenért minden tőle rendelt felsőbbségnek. Ez a tett engesztelése.

Az engesztelésnek ezt a módját állandóan gyakorolhatjuk. Mert nincs az a perc, melyben Isten akaratát ne teljesíthetnők; ezáltal pedig állandóan engesztelünk azokért, akik azt nem teljesítik. Még a helyes szórakozás, üdülés, táplálkozás és pihenés által is engesztelhetünk. Mert nemcsak az engesztel a mértéktelenség bűneiért, aki bőjtől, hanem az is, aki jószándékkal, mértéktelenséggel és háladással táplálja és tartja fenn testi erőt.

3. Az engesztelés harmadik módja az apostoli buzgalom, mellyel Isten és a Szent Szív

ismeretét, tiszteletét, szeretetét, érdekeit mindenhol és mindenkor terjeszteni, előbbrevinni törekszünk. Ugyanis minél többen ismerik meg és szeretik Istent, Krisztust, annál nagyobb az elégtétel a megtagadott tiszteletért és szeretetért.

Vannak azonban az engesztelésnek még egyes külső gyakorlatai is, melyek épp jelenleg különösképp időszerűek. Ma, mikor az egész világ és a társadalom forrong, mily időszerű a nagy krisztusi békéért és a szeretet és egység országáért imádkozni s az ellentétes bűnökért, az egyenetlenkedésért és szeretetlenségért engesztelni! Azért oly dicséretes sok világi embernek buzgó kezdeményezése, mellyel mintegy állandó szentségimádást tartanak a zárt tabernákulum előtt, felosztva egymásközt a nap óráit és félóráit. Így mintegy állandóan ég felé száll az ima és engesztelés a nagy krisztusi egység és szeretet érdekében.

Ugyanerre a szándéokra sokan nagy kilencdet kezdettek ez év elején, hogy minden hó elsőpéntekén Jézus Szívétől a béke és egység kegyelmét kiesdjék az egész világ számára és engeszteljenek a szeretet ellen elkövetett bűnökért. Erre a célra ajánlják fel mások első csütörtöki szentáldozásukat és állandóan minden szeretetgyakorlatukat. Naponként erre a szándéokra imádkoznak.

Nagyon megfelelő és sok kegyelemmel járó gyakorlat a nagycsütörtöki éjjeli szentségimádás, amikor csütörtök este 7 órától nagypéntek reggel 7 óráig állandóan imádják és engesztelik a templomokban a szentségi oltár előtt a kenyér színe alatt rejtőző Istent, megemlékezve az Oltárszentség alapításáról, az apostolok első áldozásáról, Júdás árulásáról, az Olajfák hegyének szenvedéséről, Jézus halálküzdelméről, elfogatásáról, a főpapok elé hurcoltatásáról, meggyalázásáról, a börtönben töltött keserves óráiról, Szent Péter tagadásáról és Jézus elítéléséről. Mindezekben az öröm- és fájdalomteljes titkokban szemlélik a mi korunkban is megnyilvánuló szeretet és gyűlölet titkát és csendes, szóvalan imádságban engesztelik és megkérelleik az értünk most is titkos módon szenvedő és magát felajánló Istenembert. Tavaly mintegy 30 helyen tartották ezt a nagycsütörtöki éjjeli szentségimádást.* Az idei év még jobban szükségessé teszi az imát és engesztelést. Adja Isten, hogy a helyek száma háromszorosa, négyszerese legyen a tavalyinak, ahol a szeretet és részvét, a hála és engesztelés lelki áldozatának tömjénfüstje felszáll az isteni Felség trónusához.

* Külön füzet jelent meg erről a tárgyról „A szenvedés éjjele” címen. Kapható a Kordában. (Budapest, VIII., Mikszáth Kálmán-tér 4.)

Annai felfuvalkodott szív dobja a töviseket a nyugalomba és békébe, a mosolyt széttöri és a hajnalok helyére pernyét és fekete üszköt akar. Sokat kell szenvednünk, akarva, nem akarva mert az élet telve van szenvedéssel. Ádám elrontotta az Isten paradicsomát és fiai keresztutat járnak reggeltől estig. — Az a szív, amelyben engesztelő szeretet van, tudja, hogy ő tölti be és fejezi be Krisztus nagy szenvedését. (Virágh Andor: Szentséges Szív titkai. — Korda kiadása.)

A meglett kor teljességének mértékére

Irtta: P. Charles S. J. Fordította: P. Gálffy László S. J.

Mikor a kisgyermek el kezd látni, a szemével lát, mikor hall, a fülével hall, mikor járni kezd, először mind a négy végtagjával, majd csak a két hátsón jár. És így tovább, minden életműködésnek megvan a maga szerve az ő kis testében. De a gyermek növekszik is. A növekedés is életműködése a fiatal, egészséges testnek. Miáltal növekszik? Melyik ennek az életbevágó növekedésnek a szerve? Nincs neki szerve, vagy helyesebben: a növekedés az egész szervezetnek életműködése, és a gyermek egész testében, mindenfelől növekszik. A növekedés kötelessége az egész testet, az összes sejteket illeti.

Ha a bőr vonakodnék növekedni, akkor az összeszorított és agyonnyomorított test belepusztulna. Ha az izmok nem akarnának nőni a bőr alatt, akkor a bőr úgy állna rajtuk, mint valami folyton lazuló csomagolópapír. Ha a szív dobogna ugyan, de későbbre halasztaná a növekedés gondját, akkor a szegény kisgyermek halálraitélt szív-bajos lenne. Ha a kéz és láb csontja nagy konokul megátalkodnék, hogy elég az, ha együtt marad a testtel, fölösleges a növekedés, akkor a gyermek nyomorék és tehetetlen lenne. A növekedő szervezetben mindennek nőni kell, éspedig egyszerre és egyforma mértékben.

Uram, nemde ez is egy azokból a néma példabeszédekből, amelyeket az élet-világ jelenségeiből kiolvashatunk? A Te Egyháznak is növekednie kell. Termete még nem érte el a kifejlődés teljes mértékét. Hiszen az egész világra ki kell terjednie, természetnek egybe kell esnie a földkerekség határaival. Az talán nem szükséges, hogy mindenegy ember kereszténnyé legyen, — ez a Te titkod, Uram — de kell, hogy mindenütt intézményesen legyenek keresztények és hogy az egész világ keresztény legyen. Szükséges, hogy szentségeid mindenki számára elérhető legyenek, hogy tanításodat minden jóakarató lélek hallhassa. Szükséges, hogy az egész teremtett világ megszentelődjék megváltó kegyelmed által, hogy mindent felajánlhassál Egyházadban a mennyei Atyának.

A szent keresztiség által én is tagja vagyok ennek az Egyháznak, amely növekszik és amelynek növekednie kell. Ez nemcsak színes képzelődés vagy rajongó felfogás, amilyent néha lelki jegyzetekben lehet találni. Ez éppen olyan szilárd valóság, mint a csillagok az égen, éppen olyan tagadhatatlan, mint az, hogy két lábam van. Tehát miért gondoltam a Te Egyházad növekedését mellesleg dolognak, valami lényegtelen munkának, amivel elég ha akkor foglalkozunk, mikor már

minden egyebet elvégeztünk? Vagy olyasminek képzeltük, amit nyugodtan átengedhetünk néhány nagylelkű rajongónak?

Ha egyszer a növekedő Egyház tagja vagyok, akkor nem vonhatom ki magamat a növekedés kötelessége alól. Nem elég az, ha csak éppen életben tartom magamban a keresztiséget. Nekem is közre kell működnöm, hogy Anyaszentegyházunk földrajzi határait kiterjesszük. És ez az állandó és tevékeny hithirdető törekvés legkevésbé sem fényűzés vagy hóbort, hanem elsőrendű kötelességünk.

Ha ezt a kötelességemet elhanyagolom, akkor nem működöm közre a kegyelemmel, amelyet már a keresztiségben kaptam, élődsi vagyok az Egyház testében. Mert mérhetetlen kárt okozunk az Egyház növekvő szervezetének, ha akadályozzuk vagy hátráltatjuk a fejlődését. Tehát a Te Egyházadban működő Lélek az, aki éleszti bennünk a hithirdetői lelkesedést, ő önti szívünkbe a kifogyhatatlan szeretetet azok iránt, akik még távol vannak Tőled. Ő az, aki serkenti, bátorítja és irányítja bennünk a növekedést, „míg nem mindnyájan eljutunk... a férfiúi tökéletességre, olyan életkorra, amelynek mértéke Krisztus teljessége”. (Ef. 4, 13.) Akik pedig nem érzik ezt a folytonos serkentést, azok magukra vessenek, mert megkérgesedett önzésük érzéketlenné tette őket a lélek magasabb ösztönzéseinek felfogására.

Vajjon határtalanul kell-e növekednünk, Uram? Sohasem lesz vége fejlődésünknek?... Úgy gondolom, hogy ha Egyházad teljesen megnövekedett, akkor kezdődik a legnagyobb szerepe. Mert ha megnőttünk, azzal még nincs vége életünknek, még nem kell meghalnunk. A növekedés készüllet. Még nem vagyunk mindnyájan készek. Majd talán két vagy három évszázad múlva, midőn az Egyház mindenütt a világon elterjedt és midőn a hithirdetői munka befejeződött — akkor még igen sok munkát kell folytatni. Akkor az egész világot meg kell őriznünk számodra. Minden nemzedéknek oktatni kell evangéliumodra, mert minden gyermek a semmivel kezd és mert — Aristoteles régi mondása szerint — az atyák tudása nem ömlik át a gyermekekbe.

De szeretném siettetni azt az órát, midőn ennek a nagy műnek már minden eszköze a kezünkben lesz. Mi most még nem tudjuk, mily csodálatosan mély, szenvedélyesen szerető és imádó hangot vegyít majd India Egyháza a mi imádságunk együttesével. Még nem tudjuk, mily hősiés hűséget és rendületlen nyugalmat tanúsít Japán szent hitünk megvallásában. Még nem tudjuk, hogy a

feketék mily hallatlan lelkesedéssel fognak Téged Üdvözítőjüknék mondani. Még nem tudjuk, hogy a kínaiak mily mélyeséges megilletődött odaadással, szívós és éber szeretettel állják majd körül oltáraidat...

Még alig van egy-két húr a hárfánkon... A keleti egyházak gyönyörű zengésű húrjait, sajnos, az iszlám leszaggatta... Pedig nekünk egybe kell gyűjtenünk a nemkeresztény népek minden emberi értékét, a mérhetetlen sok lélek különböző hangárnyalatait, hogy minden együtt zengve dicsóítsen Téged. Ha majd Egyházad növekedése befejeződött, akkor felharsan a teljes kórus, az egész földkerekségen keresztény himnusza.

Nem választhattam meg születésem idejét. Azt

akartad, Uram, hogy olyan időben szülessék, amikor Egyházad még növekedőben van. Kötelességem tehát világos és határozott az adott körülmények között. De jobban szeretem, ha nem is kötelességről beszélünk. A gyermek testének szervei és tagjai nem azért növekednek, mert kötelességük, hanem azért, mert egész természetük kívánja a fejlődést. *Mikor az Egyház növekedik, akkor Te növekedel, Uram, a Te titokzatos testedben, Te vagy az, aki a teljes kifejlődésre törekszel, amint azt apostolod bátorkodott kifejezni, a meglelt férfiu kor teljességének mértékére.*

(Részlet P. Charles S. J.: „Apostoli lelkeknek” című könyvéből. Korda R. T. kiadása.)

Kit Te Szent Szűz a templomban bemutatnál...

Irta: Schnaltner Szigfrid O. S. B.

az első Gyertyaszentelő Boldogasszony ünnepén, a világ Világosságát, a mi Urunk Jézus Krisztust.

A Szent Szűznek ez az ünnepe a gyertyák, a fény, a világosság ünnepe. Ő a gyertyatartó. Magasabb polcot, értékesebb állványt, szentebb tartót az Isten nem adhatott volna. Karjára veszi az Isten gyertyáját, az Atya fényét, az örök világosság fényességét és negyedikével megtartja az első gyertyaszentelő-napi ünnepi körmenetet. „A Boldogságos Szűz Mária, Szent József, az ősz Simeon és Anna asszony ünnepelték a mai napon a legelső processziót, hogy később az egész földkerekségének örvendezése közt minden helyen és minden nemzetek által ünnepeltessék.” (Szent Bernát.)

A Dávid házából való fiatal asszony, arcán az istenanyai méltóság örömeivel, felmegy a jeruzsálemi templomba, hogy bemutassa Fiát, az Üdvözítőt, kit az Úr rendelt minden népek színe elé, világosságul a pogányok megvilágosítására és dicsőségül az ő népének. Megy, hogy nem kötelezve is eleget tegyen Mózes törvényrendelkezésének: Nekem szentelj minden elsőszülöttet, mert minden az enyém! — S e törvény alól nem kivétel maga a Törvényhozó sem, nem függeszti föl a legszentebb Asszony sem, akinek karján tette meg az utat. A szeplőtelen paténán a legszentebb áldozat. Sem előtte, sem utána ilyent nem láthatott a világ! Mily gyönyörű jelenet lehetett, amikor valahol a templom közelében találkozik az Áldozatvivő a galamb-ősz fejű Simeonnal, aki várta, soha meg nem szűnő lelkesedéssel várta a megígért Világosságot. Boldog várakozás, amelynek jutalma a legszentebb találkozás! Talán játszadozó kisgyermek volt Betsaidában Péter apostol, amikor Simeonnak már hófehér szakállja volt. S talán még a világon sem volt a Szent Szűz, akit most, ime, láthat, csak azért, mert alárendeli magát a törvénynek és mi, kései utódok, sok-sok év után ebben a hűséges, törvénynek engedelmeskedő állapotban látjuk minden elképzelhető magasságnál magasabbra emelkedni Máriát Purificatio ünnepén. Kezében a Gyertya, a világ Fényessége, az Isten Báránya. Az első, egyúttal a legszentebb Úrfelmutatás! Semilyen templomban, soha szentebb kezekben nem lehet az Isten.

Az alázat és szerénység mérhetetlen felmagasztalás! Jutalom, amelyet csak az kaphatott, Aki egyedül egészen tiszta, szűz és szeplőtelen. Egy asszony, aki életében szerénységénél fogva soha senkinek nem akart imponálni és lám, Gyertyaszentelő ünnepén mindenkinek imponál. Imponál a 107 méteres milánói dóm magasságában, az oltárok gyertyalényes ragyogásában, otthon az édesanyánk ágya felett, az erdei kápolnák gyönyörű tisztásain. Mondhatnók így is: Máriának ez a hivatása és joggal számít arra, hogy híre, nagysága és dicsősége egyre csak nőjön és terjedjen. Könyvek százait és ezreit írhatják az alázat mibenlétéről és lényegéről, a tudományos előadások egész seregét adhatják a szerénységről s alázatról, én megértem, ha vannak, akiknek minden szónál, prédikációnál és körül betűnél többet beszél a kép: Mária felmegy a jeruzsálemi templomba. Ez egyszer Mária is akart valakinek imponálni, de ez egyszer is az Istennek, egyedül csak az Istennek!

Purificatio ünnepén kezdődik meg Mária áldozatos élete az alázat és Isten előtt való legmélyebb hódolat jegyében. Elképzelhetetlen, hogy Isten ne vette volna a lehető legszívesebben a felajánlott Legszentebbet éppen a legtisztább kézből, de éppoly bizonyos, hogy a lemondások hosszú sorozatával tüzdelté azt körül. A gólgotai véres árnyék előrevetődik a jeruzsálemi templomban és erre az Istenanyának is jó előre készülnie kell. Mária életének szüzi gyertyája megszentelődik az oltáron és ezután vállalnia kell a gyertya-sors önmagát égető, szomorúan szép szerepét. Ebben a fényben is rejlik Mária földi életének megszentelése, amelynek mottója: Fogadd el, Uram Istenem, életemet áldozatul!

Minden felajánlás, áldozat és imádás attól nyeri értékét, Akit egy napon a Szűz karjaiban tartott a templomban, Akit bemutatott az Istennek. Ő az, aki megvilágosít minden templomot és a templomhoz vivő utat, mert egyedül Ő a Világosság. S aki Őt követi, nem járhat sötétségben, mert a templomba menő alázatos Asszony útján annak legszentebb nyomdokait keresi, akit Te Szent Szűz az első Gyertyaszentelőkor a templomban bemutatnál.

A Szentek mint emberek

Jcta: Müller Sajos S. J.

Copertinói Szent József (1603—1663)

A keresztény misztikának egyik legérdekesebb alakja a ferences Copertinói József. Benne — úgy látszik — azt akarta Isten megmutatni, hogy az ő utai, gondolatai egészen mások, mint a mieink, és hogy kegyelmei adományozásában egészen önhatalmú. Kitüntetheti a természetfeletti rendben azokat, akiktől a természet rendjében csaknem mindent megtagadott. Sőt bizonyos kedvteliséssel: „ami a világ szemében oktalan, választotta ki, hogy megszégyenítse a bölcseket... és azt, ami a világ szerint gyöngé, választotta ki, hogy megszégyenítse az erőseket”. (I Kor. 1, 27.)

Ha valaha gyermek életpályáját megkezdte a nélkül, hogy valamivel is rendelkezne, amit a javára lehetne elkönyvelni, ám ez Copertinói József. No mégis egyet előnyére lehet mondani. Ez az, hogy a saját nyomorúságos helyzetéről maga is meg volt győződve. Ebből sem maga, sem más előtt titkot nem csinált. Míg más gyermeket különösen a szülők, eszének ébredésekor dicsérni szoktak és örvendezve állapítják meg, mily okos és értelmes, róla maga is, és mindenki tudta, hogy nemcsak nincs tehetséggel megáldva, de határozottan legostobább kis kortársai között. Más gyermek bájos és vonzó, ő, külsejét tekintve, szinte visszataszító. Mikor más gyermeknek hízelegtek és kis ajándékokkal kedveskedtek, ő, a kis idétlen és buta, érezte és tudta, hogy ilyesmire igényt nem tarthat. Őt is csak járatták az iskolába, de ott mindenben elmaradt. Mindig szórakozott volt, balkezes és ideges. Hirtelen zajra vagy akár a harang megkondulására kiesett kezéből a könyv a padlóra. Ha ő is pajtásainak — mint más gyermek szokta — valamit el akart mesélni, bizton belesült, összezavarodott és bármennyire erőlködött, abba kellett hagynia. Még azoknak is terhére volt a szegényke, akik neki jót akartak és részvétet tanúsítottak iránta. Az ő sorsa a sikertelenség. Ez a sors szinte már a születését is megelőzte. Atyja, az asztalosmester, általában véve jó ember volt, de a pénzzel egyszer már bánni nem tudott. Csekély keresménye szétfoszlott ujjá közt és így jelentékeny adóságokba keveredett. József születésekor is éppen elárverezték házikóját. Szentünk egy félszerben látta meg a napvilágot. Édesanyját ugyanis ide üzte a szegény, amelyet a miatt érzett, hogy a családi otthon rossz került. Ily viszonyok között a kis újszülöttre minő jövő is várhatott? Kellőképpen nem táplált, beteges, szegény fiúcska lesz. Ahány gyermekbetegség csak van, csaknem mindenikén átesik. Többször volt a halál torkában és ha meghal, — valljuk be az igazat — hozzátartozói számára valóságos megváltás lett volna. Még maga az édesanyja sem igen szerette. Alapjában jó asszony volt, de kemény természete s a sors csak méginkább megkeményítette. Az ő szemében mindig József volt a bűnös és azt hitte, csak kötelességét teljesíti, mikor alaposan és irgalmatlanul megveri. Alig volt József hétéves, mikor genyedő seb mutatkozott rajta, amelyet nem tudtak meggyógyítani. Ez csak méginkább elkeserítette az anyát, aki nem szűnt meg hangoztatni, hogy ez a

gyermek lesz a családnak állandó nyüge, terhe. Senki sem akart a nyomorult gyermekről hallani. József tudta ezt és beletörődött. Úgy látszott, mintha ő jómaga sem akart volna önmagáról tudomást venni. Sokszor mintha maga sem tudta volna, mit is akar, sőt mit is cselekszik. Olyannyira szórakozott volt, hogy olykor még enni is elfelejtett. Bármit kérdeztek tőle, a szinte biztos felelet ez volt: Elfelejtettem.

Mint hogy a tanulással az iskolában nem boldogult, egyik cipésmesterhez adták tanulónak. De itt sem mutatott semmi ügyességet sem és így nem is ment semmire. Esze sohasem a mesterségén, hanem mindig valahol másutt járt. És így nem is tanult meg cipőt készíteni, de még csak becsületesen foltozni sem. Hiszen nem a jóakaraton múltott, de hát nem boldogult vele. A mester végre is hagyta, hogy csináljon, amit éppen akar, s nem törődött vele. Így érte meg József a tizenhetedik esztendejét. Ekkor történt, hogy kolduló barát jött a falujukba. Gondolt egyet. Azt világosan látta, hogy ő a világban nem jut előre. Ez ugyan — őszintén megvallva — nem igen aggasztotta, de a kolduló barát mégis eszébe juttatta, hogy az embernek mégis csak kell valamivel foglalkoznia. Nos, ez éppen neki való volna! Hiszen a kolduláshoz sok észre és tehetségre nincsen szükség, és mégis csak valamelyes megélhetést biztosít. Mint hogy volt már rokona a rendben, némileg remélte, hogy abba majd őt is csak felveszik. Otthon persze nem csináltak semmi nehézséget. Menjen, amerre akar, és keresse a szerencséjét. A dolog azonban nem ment olyan könnyen, mint József azt elképzelte. Hiszen nem tudott semmiféle mesterséget, amit pedig a szerzetekben a laikus testvérektől meg szoktak kívánni. Hozzá még egyéb okok is a felvétel ellen szóltak. Az első kolostorban, ahova bekopogtatott, elutasították. A másodikban sem akartak vele szóbaállani, sőt ki is jelentették előtte, hogy másutt is bizonyonnyal hiába próbálkozik, mert ilyen esetlen embernek nincs sehol reménye a felvételre. De ime mégis, mikor tovább kopogtatott, akadt egy szerzetesközösségre, amely a laikus fráterek közé hajlandó volt őt befogadni. De soká itt sem maradhatott. Bár barátságosan és szeretettel bántak vele, de végre is kifogyott a testvérek türelme. Nemcsak szellemileg volt József korlátolt és minden foglalkozásban ügyetlen, hanem egyéb okok is sürgettek, hogy rajta lehetőleg hamar túladjanak. Olykor ugyanis rohamok vettek rajta erőt s őt önkívületi állapotba helyezték. De még ájtatossága is olyan különös és a többiekétől annyira eltérő volt, hogy a vele való együttélést felette megnehezítette. Némelykor a munkát hirtelen félbeszakította és mindent a falképről hagyott. Máskor megint a legalkalmatlanabb helyeken is egyszerre csak térdre esett, és úgy tűnt fel, mintha ilyenkor a külvilágról mit sem tudna. Még akkor is megésett ez vele, amikor a konyhában a tányérokat törölgette vagy az étteremben felszolgált. Ilyenkor aztán minden kiesett a kezéből és az edény száz darabra törött. Hogy észre térítsék, s a jövőben óvatossá tegyék, no meg megalázására és vezeklésül, ilyenkor a széttört edény cserepeit a csuhájára kötözték, aggatták. Így kellett neki, valamennyi testvér

mulattatására a kolostorban körüljárnia. De ez sem használt. Még az étel kiosztására sem tudták alkalmazni. Hiszen a fekete kenyeret a fehértől nem tudta megkülönböztetni. Minthogy semmi javulás sem mutatkozott, teljesen céltalannak látszott, hogy őt a kolostorban megtartsák. Elvették tehát tőle a szerzetesi ruhát és kiadták neki az utat. Mehet, ahova akar... Ez a nap volt — mint később bevallotta — életének legszomorúbb napja. Úgy tűnt fel előtte, mintha az ég és föld összeesküdött volna ellene. Bevallotta, hogy mikor a szerzetesi ruhát elvették tőle, úgy érezte, mintha a bőrét húzták volna le. Pedig ezzel nehézségeinek még távolról sem szakadt vége. Mikor már az országúton bandukolva kissé magához tért, vette észre, hogy civil ruháinak egy részét is elvesztette. Nem volt már meg a kalapja, sem cipője, sem harisnyája. Kabátja, amelyet a szerzetben nem használt, időközben, molyoktól emésztve, csaknem egészen szétfoszlott. Mikor ilyen rongyosan egyik istálló mellett az országúton elhaladt, nosza a kutyák ezt a gyanús alakot megrohanják és még az ép foltokat is darabokra szaggatják ruháján. Mikor aztán a kutyák karmaiból valahogyan megszabadulva folytatta útját, most már azon tűnődik, vajjon melyik lesz a legközelebbi szerencsétlenség, amely utoléri. A feleletre nem soká kellett várnia. Mikor egyik nyáj mellett elhalad, a pásztorok körülveszik és faggatni kezdik: ki fia, hová tart? Mikor pedig minderre nem tud megnyugtató feleletet adni, jól megrakják s aztán ezt a veszedelmesnek látszó alakot így engedik tovább útjára. Csak egyik pásztor jó szívének köszönheti, hogy még rosszabb is nem érte. Alig megy azonban tovább, most meg egy nemes lovas ember kezd ki vele. Ez, abban a hitben, hogy ama vándorlók egyikével találkozott, akik a vidéket akkoriban bizonytalanná tették, át akarja adni a rendőrségnek. József feleleteiből azonban arról győződött meg, hogy ilyen ostoba alak veszélyes nem lehet. Ez is tehát futni engedi. Rongyosan, megténázva, össze-visszaverve és kiéhezve érkezik József egyik faluba, ahol éppen egyik nagybátyja lakott. Jómódú kereskedő volt ez, kitűnő forgalmú üzletnek tulajdonosa. József remélte, hogy vigaszra talál majd itt nála, s esetleg kis segítségre is, hogy új életet kezdhessen. De most is keservesen csalódik. Hiszen, ha több tapasztalattal rendelkezik, elgondolhatta volna, hogyan szoktak a módos nagybácsik az ilyenfajta öcsikéssel elbánni. Még azon is bosszankodott a nagybácsi, hogy ez a züllött alak piszkos lábával boltiának fényes padlóját beszennyezi. Akin a sors kereke már ennyire átgázolt, — gondolta magában — azon már úgysem lehet segíteni. Meg aztán az alma bizonytalannal nem esik messze a fájától. Az apja is könnyelmű ember, akinél már jó csomó pénze amúgyis elúszott. Nos! most meg a fiát segítve is tetézza a veszteségét? Jónéhány szidalommal és szemrehányó szóval kinvitotta az ajtót, a fiút kituszkolta a nélkül, hogy fillérrel is segített volna raita. Mit volt egyebet mit tennie, mint útját továbbfolytatni. Láta, hogy mit lehet az emberektől várnia. Végre elérte szülőfaluját. Egyenesen hazatartott. Apja még mindig pénzzavarral küzdött és a helyzet fia távollétében éppen semmit sem javult. Hiszen valami barátságos fogadtatást itt sem remélt. Távozása előtt is terhükre volt szüleinek. Most így beállítani?! De hát mit tegyen, hova menjen? Az otthon volt még az egyetlen menedékhely számára. Óvatosan nyitott be és besandított a félig nyílt ajtón. Anyja éppen a házi teendővel vesződött. Sebes lábain már nem tud állni. Holt fáradtan, kiéhezve esik a szobába. Egyet-

len szót sem tud szólni, de esdeklő szeme, amellyel anyjára feltekint, annál többet mond helyette. De még ez sem tudta az anyja szívét meglágyítani. Nehéz napokat élt át, miután József távozott. Nem akarta vállalni még újabb kereszttel terhelni. Most, mikor a család anyagi helyzete csak még inkább leromlott, jön haza ez a kamasz, hogy az állapotot még elviselhetetlenebbé tegye. Hozzá, mint kicsapott barát szegyet is hoz szüleire! Mit szólnak majd ehhez a szomszédok? Hogyan gúnyolódnak majd és mily szemrehányásokat tesznek? Megugrott barát és lerongyolódott csavargó lett belőle, még hozzá olyan életkorban, mikor már minden valamirevaló ember maga tudja a kenyerét megkeresni... Ezt az anyja nem tudta elviselni. Miközben József félaléltan ott a padlón fekszik és befogadásért eseng, hátat fordít neki. De ezzel a dolog még nem volt elintézve. Az anyának volt testvére ugyanabban a rendben, akire még hozzá ott valami hivatal is bízta. Ehhez sietett és dühös hangon erre zúdította szemrehányásait. Szemtelenségnek minősítette, hogy fián túladtak s a nyakára megint visszaküldték. Követelte, hogy fiától őt megszabadítsák. Fogadják be, aztán tegyenek vele, amit akarnak. A testvér azonban nem engedett. Hiszen a rend már megpróbálkozott a fiúval. A próbaidőt nem állotta ki és így nem lehetett vele egyebet tenni, mint őt elbocsátani. Legfeljebb arról lehetne csak szó, hogy a harmadik rend ruháját adva rá, mint szolgát alkalmazzák a házban. Az anyának teljesen mindegy volt ez s örült, hogy a fiún így is túlad. József tehát megint a kolostorba került és ott az istállóban kapott foglalkozást. Rábízták a zárda számarát. Így aztán remélhetőleg nem tud valami kárt csinálni. Most azonban József élete fordulóponthoz ért. Minden erejét megfeszítette, hogy munkáját lehetőleg jól végezze. Azt világosan látta, hogy belőle már szerzetes nem lehet. Legalább becsületes szolga akart hát lenni s mint ilyen a zárdában kitartani. Soha egyetlen panaszsó sem hagyta el ajkát. Semmiért sem panaszkodott, hiszen örülnie kellett, hogy mégis akadt számára a nagyvilágon valami, amiben hasznosíthatta magát. Sohasem kért más tennivalót, azt sem kívánta, hogy helyzetén könnyítsenek. Bármely ruhával és táplálékkal, amelyet adtak neki, mindig meg volt elégedve, valamint azzal a kemény deszkával is, amelyen az istállóban aludnia kellett. Jövőjére döntő szerepe volt mindig vidám kedélye, amelyet korlátolt tehetsége mellett, vagy talán abból kifolyólag, állandóan meg tudott őrizni. Bármily nehézséggel kellett is megküzdenie, a borongós életégén átszűrő kicsi napsugarat is mindig örömmel, sőt kacagva üdvözölte. A bajt, szenvedést az élet velejárójának tekintette és ha olykor jobb nap virradt rá, ezt mint nem várt, meg nem érdemelt kegyet és isteni jótéteményt hálálkodva fogadta. Józsefnek ez a mindig vidám, humoros jelleme természetesen nem maradt titokban a rendtestvérek előtt. Olykor egyik-másik fel is kereste az istállóban és elbeszélgett vele. József látogatóit nagyon barátságosan fogadta és ez a megtiszteltetés oly boldoggá tette őt, mintha csak királynak választották volna. Látszott rajta, hogy mily kevés véleményrel van magáról és mily kedvesen szolgálatkész mindenkivel szemben, aki bármily dologban hozzá fordul. Minthogy igazi kolduló barát nem lehetett belőle, hát a szabadidejében saját jószántából maga vette vállára a koldustarisznyát, hogy a kolostor számára kis alamizsnát gyűjtsön. Vidámságával mindenkit levett a lábáról és meghódította a szíveket. Éppen a legszegényebeknél volt a legszívesebben látott vendég és ezek fedezték fel először ennek a különös embernek igazi értékét. (Folyt. köv.)

Az újszövetség áldozata

Gondolatok a szentmiseáldozat liturgiájáról

Irla: Wimmer M. Anzelm O. S. M

10. A liturgikus kéz.

Húsvétvasárnap Introitusában találunk egy gondolatot, amely feltétlenül leköti figyelmünket. A 138. zsoltárból vett szövegben ugyanis hálásan elismerjük, hogy Krisztus „felettünk tartja kezét” és ezáltal részesít isteni védelmében. A liturgia nem feledkezik meg arról, hogy az isteni Megváltó szögektől véresre kínzott főpapi keze felettünk lebeg és megőriz minden komoly testi és lelki bajtól. Ennek az elismerésnek és belátásnak nagy kihatása van a liturgia szimbolizmusára. Amióta a Megváltó felettünk tartja kezét, azóta az Egyház nem feledkezik meg a kéz szerepéről, nagy fontosságot tulajdonít neki és ezt a beállítást páratlan szimbolizmusával juttatja kifejezésre.

A kéz, amely a szakrális cselekményben oly nagy szerepet játszik, a Megváltó szögektől átszegzett főpapi kezeinek sugárzó árnyéka. Valahányszor a kéz, amely az egyházi rend szentségének felvételekor kiváltságos megszentelésben részesült, liturgikus gesztusban kulcsolódik össze, táruul ki vagy emelkedik Isten felé — mindig azt az isteni kezet helyettesíti, amely annyi jót tett itt a földön, annyi kint gyógyított meg, annyi szeretetet árasztott a világba és oly sok kegyelemben részesítette az emberiséget. A pap keze mögött az isteni kéz halvány és jótékony fényessége ragyog fel és világít bele a lelkekbe.

Tiszteljük és szeressük a felszentelt kezet és valahányszor a liturgikus kézzel találkozunk, lássuk meg benne, mint a liturgia felénk nyújtott tükrében a Megváltó kézseibeinek szelíd világosságát.

a) Az emberi kéz mint alkotás, Isten remekműveihez tartozik. Az Úr azért teremtette, hogy eszköz legyen és mint olyan, az emberi értelmet, az emberi zsenialitást, az abszolút isteni tehetség visszfényét szolgálja. Az Úr világosságától ihletett emberi értelem kutató munkájában eljut egy új megismeréshez, megtalál egy összefüggést, bepillant egy lehetőségbe és ennek kifejezést akar adni, gondolatát meg akarja valósítani, egyszóval alkotni, emberileg szólva, teremteni akar. Tehetetlen volna, ha mint értelem nem volna testhez kötve és az agy szürke anyaga nem hatna ki az idegrendszer közvetítésével a királyi szolgára, a kézre. Az értelem adja a gondolatot és akar alkotni, a kéz elfogadja, megvalósítja azt, tehát alkot. Az értelem Istenből meríti világosságát, a kéz viszont a természetfeletti fénytől ihletett értelemtől kapja az alkotáshoz szükséges inspirációt.

A kezet tisztelet illeti meg, mert megvalósító eszköze az emberi zsenialitásnak. Míg az értelem gondolkodik, addig a kéz cselekszik. E cselekvést alkotásnak nevezzük.

Ezen az alapon megértjük a kéz liturgikus jelentőségét. A liturgikus kéz Istenből merít, de nemcsak gondolatot és iniciatívát, hanem szeretetet és tehetséget is. Itt is alkot, de nemcsak külső szemmel látható értékeket, mert ezek, amennyiben előfordulnak, csak a szimbolizmus kifejezésteljes tényezői. A liturgikus kéz teljesítménye nagyobb, láthatatlan értékeket, forró és izzó kegyelmet, megtermékenyítő erőt közvetít és sugároz bele a lelkekbe. Alkot, de nem kiállításra szánt és sokat megcsodált remekműveket, amelyek hivatva vannak egyedül állni a kultúrtörténelemben, hanem birodalmat, amely csak lelkekre terjed ki és csak bennük valósul meg. Ezt nevezzük Isten országának. Ehhez sokféle eszköz áll rendelkezésre. A szentmise szakrális cselekményével kapcsolatosan csak egynéhányat említek. Felajánlaskor az arany paténában a kéz az áldozat anyagát, a kovásztalan kenyeret tartja az Úr színe elé. A felemelt paténán azonban az áldozati ostyával egyetemben rajta van az emberiség minden kínja, meddő vajúdása és esengő reményessége. Átváltozáskor a kéz az Úr szent Testét és Vérét tartja az Úr felé és könyörögve esdekel, hogy a megváltó áldozat végtelen érdeme védőpalástként boruljon a hűtlen és büntetésreméltó emberiség fölé. Áldozáskor a kéz ajtót nyit és a szentségház függönyén keresztül szinte átnyúl a túlvilágba, hogy onnan hozzánk hozza Istent és anyai gesztussal mint sóvárogva várt táplálékot nyujtsa éhező lelkünknek. Az áldozat befecskendezése, mielőtt a kéz eltűnne a mindennapi élet szürkeségében, áldásra emelkedik és míg az ajkak a mindennapi életbe való küldetés (missa est) jelentőségét szavait rebegik, az isteni Főpap, Krisztus megújító jóságát sugározza a világba.

A liturgikus kéz mint az isteni Megváltó exponense cselekszik és alakít. A liturgiában ő a cselekvő és átalakító tényező. Mozdulatai nyomában erő, kegyelem, termékenység fakad. Elszáradt lelkek újjáélednek, alélt szívek feldobognak és teljesítményei nyomában lassan mindenütt kibontakoznak Isten országa remekszép körvonalai.

b) A liturgikus kézben az említett alakító tehetségen kívül végtelenül gazdag kifejező erő is rejlik. Isten a teremtés pillanatában úgy akarta, hogy az emberi kéz, mint a franciák szeretik hangoztatni, az emberi lélek kifejezése, szellemes megnyilvánulása legyen. A kéz ennek következtében a legbensőbb gondolatot és a legelrejtettebb érzelmeket is ki tudja hámozni a vallásos élmény misztikájának kegyelemteljes homályából, hogy napvilágra hozza, és ha szükség van rá, a tömeg szeme elé állítsa. A liturgiában, főleg a szentmise-

áldozat szakrális cselekményében erre feltétlen szükség van. A szent cselekmény folyamata ugyanis annyira benső és csak a lélek legintimebb élményére szorítkozik, hogy azt a liturgikus kézben rejlő korlátlan kifejező erő nélkül lehetetlen volna megközelíteni. Emberek vagyunk lélekből és testből állunk, tehát érzékeink is vannak és ezeket vallásos szempontból is ki kell elégíteni. Élményünk tökéletes kell, hogy legyen. Ebbe az érzéseket is bele kell vonni, hogy azok úgyszólván lássák és megtapinthatassák mindazt, ami a szakrális cselekmény folyamatával kapcsolatosan bennünk végbemegy. Szükségünk van tehát a liturgikus kéz benső és elrejtett élmények magyarázatát és szemléletét közvetítő kifejezésteljes szerepére.

A liturgiában ezzel kapcsolatosan a legnagyobb és legjótékonyabb meglepetésekkel találkozunk. A liturgia ugyanis, mint az Istenhez való közeledés felülmúlhatatlan törvénykönyve megtanít imára kulcsolni kezeinket. Elég e kezeket szemlélni, e gesztus jelentőségébe elmerülni és megtudjuk, hogy miről van szó, hogy mit teszünk akkor, ha imádkozunk és fohászokodó lélekkel fordulunk Istenhez. Az imára kulcsolt kézben annyi szeretet, tisztelet, imádás, önátadás és a léleknek Isten felé való sietése van, hogy azt másként és jobban kifejezni nem lehet. Megértjük, hogy a színes meglátások egyik legnagyobb mestere, Ajtósi Dürer, az imára kulcsolt kezek felülmúlhatatlan szimbolizmusát akarta egyik remekművében megörökíteni. A liturgia a szakrális cselekmény egyes részeivel való kapcsolatban egy más mozdulatot is ismer és az Istenhez könyörgő emberrel kitáratja kezeit. Az ósatyáktól kezdve a stigmatizált Szent Ferencen keresztül a mai napig nagyon sokan fohászokodnak kitárt karokkal és Isten felé nyújtott kezekkel. A liturgia e gesztust a szentmiseáldozat könyörgésével kapcsolatosan kötelezővé tette és ezáltal megszentelte. E kéztartás magában véve ama bennünk feszülő benső dinamikát fejezi ki, melynek végtelen és mozgalmas tengeréből hullámoz Isten felé a könyörgő imádság. E gesztusban végtelen sok sóvárgás, vágyakozás, reménység, kapni- és megtermékenyülni-akarás és befogadásra való készség rejlik. Én e gesztust találok a legszebbnek és a legmegfelelőbbnek, mert azáltal, hogy kitárom karjaimat és Isten felé nyújtom kezeimet, mintha azt mondanám az Úrnak: Tied vagyok, végy Magadhoz és tégy velem, amit akarsz. A liturgia egyes alkalmakkor az ölbetett kezekhez hasonlítható kéztartást is ismer. Ez már a szemlélődésnek, a látásnak, a mindentől való elvonatkozásnak és a tökéletes Isten felé fordulásnak szimboluma. Az egyébként fürge, mozgalmas, tevékeny és agilis kéz már nem cselekszik. Tétlen marad. Megmozdulásaival a szemlélődő értelmet, az Istenben megnyugvó akaratot és az Isten felé törekvő érzélemet akadályozná.

A liturgikus kéz a benső gondolat és intim érzélem, tehát a vallásos, természetfölötti élmény kifejezésében végtelenül találékony. Mindenre van mozdulata, gesztusa és ezáltal szemlélteti a külvilággal az Istenben elmerült lélek misztikus életét.

c) A liturgikus kéznek az említetteken kívül még egy harmadik jelentőségét is szeretem, melyet tökéletlen hasonlattal csak úgy tudok kifejezni, hogy e kezet „kosárnak és fészeknek” nevezem.

Szerény felfogásom szerint a liturgikus kéz annyiban kosár, amennyiben végtelen befogadó-képességében gyülemlik össze mind az a szerény gazdagság és gazdag szerénység, amelyet ajándékként adunk az Úrnak. Ezen ajándékok szintézise annyiban gazdag, amennyiben Krisztus szent Testét és Vérének jelenti. A liturgikus kéz e végtelen értékes ajándékot nyújtja az emberiség engesztelő imádata jeléül az Úrnak. Az ajándék, ezen értelemben véve felülmúlhatatlanul gazdag. Van azonban a dolognak egy másik oldala is és azt már szerénynek kell nevezni. Az Istennek nyújtott ajándék ugyanis nemcsak Krisztus szent Testéből és Véréből áll, hanem abból is, amit saját, nagyon szűk korlátok közé szorított szegénységünkől adhatunk. Az ajándék ezen részét tényleg szerénynek és szegényesnek kell nevezni. Csak keveset adhatunk és ez a kevés is gyarló és tökéletlen. E kettős ajándékot, Krisztus szent Testét és gyarló érdemeinket, a liturgia a kegyelmet közvetítő pap kezeibe helyezi, akit azzal bíz meg, hogy ő, mint az arra hivatott adja át az emberiség nevében az Úrnak. E kéz tehát, hasonlattal élve, valóban kosár, amelyben az Úrnak szánt ajándékainkat tesszük bele. De fordított értelemben véve is az, mert az Úr nem hagyja viszonzás nélkül ajándékainkat és feleletként végtelen kegyelemgazdagsággal halmoz el. Ennek beláthatatlan összességét is a hivatott közvetítő, a pap, felkent kezeibe helyezi, akit arra kötelez, hogy szétossza az emberek között. A hívek ezt tudják. Ismerik Isten ajándékkosarának, a liturgikus kéznek, kifogyhatatlan gazdagságát és tömegesen járulnak hozzá, hogy abból az Úr akarata és mértéke szerint merítsenek.

A liturgikus kezet fészekkel is össze lehet hasonlítani. Ez szintén kettős értelemben veendő. Fészék annyiban, amennyiben benne nyugszik az isteni Megváltó eucharisztikus teste. Az Oltáriszentség rendeltetése által hozzá van kötve, neki van kiszolgáltatóva. Emberileg szólva, azt teszi vele, amit akar és úgyszintén emberi értelemben feltétlen ura az eucharisztikus Kenyérnek és Bor-nak. Megrendítő teljhatalmával nem él vissza, nem szentségteleníti meg az Eucharisziát, hanem Feléje tárja felkent kezeit, és fészék, melyben az Úr köztünk való lakozása alatt, mint egykor a betlehemi jászolban, elhelyezkedik, hogy védve legyen a szentségtörők fagyos és szívtelen támadásai ellen.

Könnyes szemekkel mosolyogni

Irtó: Pákozdy József

Mi emberek gyarló, földies gondolkodásunkkal nem vagyunk képesek mindig megérteni az Isten terveit. Nem bírjuk felfogni tetteinek indítóokát. Éppen ezért sokszor állunk értelmetlenül az élet egy-egy nehéz problémája előtt és nem tudjuk felfedezni mögöttük a jóságos Isten-arcot s a minket szerető, segítő atyai kezet.

Ilyen nehéz és érthetetlen probléma előttünk a szenvedés is. Kellemetlenségektől borzongó emberi természetünk nehezen tud megnyugodni abban, hogy a végtelenül szerető szívű Isten kemény korbácsot tart kezében, amellyel néha éles sebeket vág az emberek szívében; sokszor még olyanokén is, akikre mi szűk látókörünkkel azt mondjuk, nem érdemelték meg.

Ennek a szenvedéstől való irtózásnak a legfőbb oka az, hogy mi másként látunk mindent, mint az Isten. Nem az ő szemzögéből vizsgáljuk az életünkben lezajló eseményeket. Ezért nem értjük meg azt, amit ő lát, hogy a legnagyobb érték, a legnagyobb kincs a földön a szenvedés. Akiket Isten igazán szeret, azoknak nem földi értelmű örömeiket, élvezeteket, hanem keserű poharakat, fájdalomakat osztogat. Az égbe csak rögös, tövises, szoros út vezet. Oda csak tiszta, ragyogó gyémánt lélekkel juthatunk be. Ezért az örök boldogságra hívott lelkeket előbb fényesre csiszolja a szenvedések fájdalmat okozó köszörűkövein, mielőtt feltárja előttük tündöklő égi palotáját.

A szenvedés a legjobb eszköz, amellyel üdvösségünket munkálja az Isten. Ez nyitja meg sok-sok sötétben botorkáló embernek szemét. Mert sokan vannak, akik míg az élet napsugaras örömeit élvezik, megfedkeznek az egyetlen szükségeről, Isten országáról és csak akkor kezdenek eszmélni, csak akkor tekintenek segítségért égre könnyes szemekkel, ha vállaikra nehezől a kereszt s a szenvedések töre megsebzik lelküket.

Mankóval a hóna alatt fellábú leányka kinlódott fel a dombra épült templom magasba nyúló lépcsőin. Lassan, keservesen bicegett felfelé. Szép arcának kifejezéstelen vonásain nem volt semmi szokatlan. Csupán a szemében égett valami ismeretlen láng. Temploba tartott. Szentségimádásra. Ahhoz, akiről annyiszor hallotta, hogy sántákat, bénákat gyógyított földi életében. Az ő szívében is ott élt a vágy a gyógyulás után és az húzta őt ellenállhatatlanul az oltáron trónoló Isten Fia elé. Hátha meghallgatja az ő szíve legforróbb kívánságát is. És vergődött tovább a templomlépcsőkön felfelé. Az emberek szánakozva néztek rá, én elgondolkozva követtem. Vajjon nem jobb-e így neki? Ki tudja, ha most ép volna mindkét lába, talán nem erre vezetne útja? Talán, ha most a Betegék Gyógyítója kilépne fehér kenyérfüggönye mögül és kezének érintésével kiegyenesedne az a fonnyadt láb, néhány hálálkodó szó után elrohanna új életet kezdeni s néhány mámoros nap után új útra térne ép lábival. Új útra, ahol nincsenek templomok, nincsenek imádságban eltöltött boldog órák. Ahol talán sohasem találkozna a szentségi Jézus szerető Szívével. Vagy ha igen, a felbőszült tömeggel ő is feszítség meg-et kiáltana. Talán jobb ez így. Most a templomba tart. Reménytől égő szemmel az Istent keresi. És hívó lélekkel meg is találja őt.

A ma embere nem szeret szenvedni. Reszket a lelke a kellemetlenségektől, a nehéz levegőjű megpróbáltatásoktól. E miatt üres a lelke teljesen. Nem tud magának értékes kincseket gyűjteni. Kincseket, amiket a rozsdá és moly meg nem emészthet és a tolvajok el nem lophatnak tőle. Mert a lélek is olyan, mint a gyöngygyágyoló érzékeny, finom teste. Az is csak akkor termi az értékes drágagyöngyöt, ha puha testébe valamilyen fájdalmat okozó idegen anyag kerül. Így a lelkünkben is minden szenvedés, minden seb után, ha az Isten akaratán megnyugodva fogadjuk, gyémántok teremnek. Igazi drágakincsek, amik bennünk örökre megmaradnak és fényessé teszik égi koronánkat.

Szipogó, könnyes szemű öregasszony száll fel az alföldi rónákon dőcögő vonatra. Hóna alatt beföttes üveg. Szegénységének egyetlen megmaradt értéke. A lányának viszi, aki összetört tagokkal kórházágyon fekszik. Egy darabig csendesén sirdogál, de nem sokáig tudja magába zárni bánatát. Néhány perc múlva teljes egészében bontakozik ki a kocsi utasai előtt egy szomorú tragédia, átszőve az anyai szív csodálatos szeretetének tiszta melegével. A lányára költötte mindenét. Eladta kis vagyonát, majd mikor az sem volt elég, cselédnek szegődött és úgy taníttatta őt. Urat nevelt belőle. És csúnya hálátlanságot kapott vissza érte. A lány férjhez ment. Jó partit csinált és megfedkezett a koldussá szegényedett édesanyjáról. Szégyellte és megtagadta őt. Nem akarta ismerni sem többé. Cselédjével zavartatta el fényes, úri háza ajtajától. Azóta hirt sem hallott felőle. Csak tegnap. A szomszéd rendőr fia hazajött és az ujságolta a nagy szerencsétlenséget. A lány férjével autóra indult. S most ott fekszik a kórházban élet s halál között. A rettenetes hírre azonnal útnak indult. Elfelejtett mindent, csak szívére hallgatott. Ő csodálatos anyai szív, amely még akkor is szeretni tud, ha szeretetéért cserébe fájdalmakat, bánatlamakat, szenvedéseket kap gyermekétől! Ilyen szeretetet kíván tőlünk az Isten is. Szeressük őt, ha vérzik is szívrünk. Szeressük sajtó lélekkel is, amikor a szenvedések kegyetlen foga a húsunkba mar. Ez az igazi, érdemszerző istenszeretet.

A szenvedés a legbiztosabb út, amely a boldogságra vezet. Szárnyakat ad, amik szélnél sebesebben Istenhez röptenek.

A mesék kis púpos lánya ott ül kis kamrája sötét zugában és sirva gondol nyomorult hibájára, amellyel Isten megterhelte életét. Hányszor kellett már szégyenkeznie miatta. Mennyiszor kicsúfolták a vásott utcagyerekek. Nem egyszer még a nagyok is gúnyosan félre húzták szájukat, ha eltiptegett előttük szánalmas alakjával. De meg is látogatta őt az Isten! Minek is kell ilyen szerencsétlen embernek élnie? — viharzik át lelkén az elkeseredés és szeméből szivárogni kezdenek a fájdalom komor könnyei. De aztán lecsukódnak sírástól fáradt szempillái. És az álmok korlátlan lehetőségei csodát művelnek vele. Egyszerre csak élénk szárny-suhogás tölti be a kis szobát. Két fürgé angyal száll a kis púpos lányhoz, nevető arccal ferde hátára ütnek és pupjából csillogó angyalszárnyak pattannak elő. Azután körülfogják őt az angyalok s köztük száll, száll fel a szép mennyországba, ahol már várja őt a mártírok Királya, hogy megjutalmazza minden szenvedését.

Figyelmeztető

Törődik-e Isten az emberekkel?

Irtó: Petruch Antal S. J.

„A napokban két óra hosszat vitatkoztam egy fiatal vegyészrel. Büszkén istentelennek vallotta magát. Minden ellenvetésére megfelelt. S ő kénytelen volt lépésről-lépésre meghátrálni. Ekkor azonban előhozakodott az öreg ágyúval:

— Ha meg is engedném, — így szólt — hogy van Isten, de semmikép sem foghatom fel az isteni Gondviselést. Túlságos büszkeségre vall az állítás, hogy a végtelen nagy és hatalmas Isten az elenyészően kicsi teremtményekkel foglalkozzék. Ha Isten meg is alkotta az embert és minden más lényt, bizonyára sorsukra bízta őket. Különben is milyen méltatlan az az elgondolás, hogy Isten lesse cselekedeteinket, gondolatainkat, érzelmeinket, hogy azok szerint jutalmazzon, illetve büntessen. Olyan nevetségesnek találom a pokol büntetését! — Én nem vagyok Isten, sem nem hangya. De tegyük fel, hogy örökölnék egy hatalmas hangyabolyt, mondjuk Brazília őserdejében. Becsüljük 200,000-re a hangya-állam polgárait. Tétélezzük föl, hogy mindegyik olyan értelmi és akarati képességekkel van felruházva, mint mi, emberek. Elgondolhatjuk azt is, hogy mindegyik hangyámról naponként küldenek nekem jelentést. Vajjon átolvasnám-e ezeket, tudomást vennék-e róluk? Biztosan nem! Mert nem érdekelne, hogy mit művelnek hangyáim. Ha hallanám, hogy egyik-másik hangya nincs velem megfelelően, lázít ellenem; ha hallanám, hogy az egész hangya-állam ünnepélyesen kimondotta, hogy elszakad tőlem, nem akar tudomást szerezni rólam, sőt szidalmaz, átkoz; ha hallanám, hogy hadat üzentek nekem s már ott állanak az óceán partján, hogy átússzanak Európába s megtámadjanak engem, nemde, jót kacagnék rajtuk és egyáltalán nem jönnek ki sodromból. Vajjon nem nevetne-e rajtam mindenki, — és valljuk be, hogy méltán — ha lázongó hangyáim megfenyítésére gondolnk? Nos és Isten másként cselekednék velünk emberekkel, amikor látja ostobaságainkat, bűneinket és esetleges lázadásainkat. Hiszen mi még hangyák sem vagyunk hozzá képest!

Így okoskodott ő. Hiába érveltem neki a kinyilatkoztatásból. Csak legyintett a kezével. Észérveket kért. Erre zavarba jöttem. — Hálás volnék rövid felvilágosításért.”

A nehézségek ezen összesűrített tömkelegére röviden megfelelőn szinte lehetetlen. Úgy látszik, hogy a legfőbb nehézséget a példaként említett hangyaboly okozza. Kezdjük tehát ezzel:

Kétségkívül, Istenhez képest még hangya sem vagyok. Az is igaz, ha a brazil kormány értesítene, hogy hangyabolyt örököltem az őserdőben, felkacagnék és bizony, sorsukra bízám hangyáimat. Egyáltalán nem érdekelne, hogy mit művelnek. Szidalmaikon, lázadásukon, az ellenem megindított háborún jóízűen nevetnék és nem is gondolnék megbüntetésükre. Miért? Mert tulajdonképpen semmi közöm hozzájuk; meg aztán sem nem árthatnak, sem nem használhatnak nekem. Azonban nem kacagnék esztelen viselkedésükön, ha — mondjuk — tartoznám őket élemezni, betegségükben gyógyítani. Bizony megvonnám segítségemet attól, amely hálátlan volna velem szemben; a lázadót pedig vagy egyenesen eltipornám vagy legalább is éhhalálra íté-

ném. Ha tehát gondoskodni tartoznék hangyáimról, bizony érdekelnének a róluk küldött jelentések.

Igaz, Istennek sem nem árthatunk, sem nem használhatunk mi, emberhangyák; sodrából ki nem hozhatjuk, nyugalmából ki nem zökkenthetjük. S amikor zúgnak a nemzetek és terveznek gonosztságot a népek, amikor a föld királyai és fejedelmei összeesküdnek ellene, az, aki az égben lakik, nevet rajtuk, Jahve kigúnyolja őket. (2. zsolt.) Mindennek ellenére ő mégsem közömbös az emberek iránt: mindenről, amit teszünk, legyen az külső cselekedet vagy belső elhatározás, illetve gondolat vagy érzelem, tudomást kell szereznie és szerez is. Ha valaki vallja Isten végtelen tökéletességét, annak meg kell engednie mindentudását is. Ha ugyanis valami kikerülné a figyelmét, máris határolt, korlátolt volna tudása, egyik tökéletessége tehát már nem lehetne végtelen.

Nem hallottam még, hogy csillogó üveggömb magától emelkedett volna a magasba. Ha azonban kezembe veszem és fölemelem, akkor a magasba jut. És ha elengedem? A földre zuhan és darabokra török. Így valahogy vagyunk mi emberek. Soha a semmiségből ki nem emelkedtünk volna, ha Isten onnan ki nem húz; soha a lét határát át nem léptük volna, ha Isten a semmiségből nem teremt meg minket. A létben pedig egy pillanatra sem maradnánk meg, ha Isten fenn nem tartana: amely pillanatban kiengedne fenntartó kezéből, nem hogy darabokra zúznók magunkat, hanem egyenesen a semmibe zuhannánk vissza. Ha tehát így függünk minden pillanatban Istentől, közömbös lehet-e neki, hogy mi mit művelünk, törődünk-e vele?

Az embernek — a többi teremtményekkel együtt — nincs és nem is lehet más célja, mint az isteni szépséget, jóságot, boldogságot, hatalmat stb. némiképp visszatükröztetni és ezekben képességei szerint részesülni. Az embernek a többi teremtménytől eltérőleg egészen különleges képességei vannak: rendelkezik értelemmel és szabadakarral. Ezeknek a képességeknek szemmel tartásával azt kell mondani, hogy az ember célja az, hogy értelmével megismerje az isteni szépséget, jóságot, hatalmat stb., amint az a teremtményekből és a kinyilatkoztatásból élénk táru; hogy akaratával átkarolja az isteni akaratot és ahhoz szabja magát; és hogy így megismerve az isteni szépséget, jóságot, szeretetreméltóságot stb. és akaratával az isteni akarathoz simulva az isteni boldogság részesévé legyen. Vagy más szóval: az ember célja, hogy Istent megismerje, tökéletességeit elismerje, vagyis dicsérje, szeresse és szolgálja őt, hogy így boldog legyen. Isten pedig nem lehet közömbös az iránt, hogy vajon megfelelő-e az ember ennek a céljának, rendeltetésének, mint ahogy józan órásnak sem közömbös, vajjon az általa készített óra megfelelő-e rendeltetésének: pontosan jár-e és nem ősze-vissza — ahogy neki jólesik — jelzi-e az időt.

A hangyákról vett hasonlat semmiképp sem gyöngíti azt az igazságot, hogy Isten törődik az emberekkel, sőt helyes értelmezéssel még meg is erősíti.

Ha most, a mondottak után, a pokolra pillantunk, egyáltalán nem nevetséges annak gondolata. Erről azonban talán máskor bővebben.

Irodalom

Bangha Béla S. J.: **Világhódító kereszténység.** A társadalom visszavezetése Krisztushoz. Módszertani tanulmány. A Pázmány Péter Irodalmi Társaság kiadása. Budapest, 1940. 315 lap.

Szédítő távlatok, roppant lehetőségek! Az egész mű a világszéles krisztusi igény méreteibe tágult egyetlen gondolat, utolsó izéig átgondolt vezéri haditerv: hogyan lehetne az Istentől elfordult emberi társadalmat visszavezetni Krisztushoz? Egy élet munkája ez, hatalmas, minden frontot megharcolt és közben egyetemes látásig emelkedő, „minden egyházak gondját” szívében hordozó apostoli lélek tapasztalatainak kristálytisztza leszűrődése, minden erőt sorompóbahívó kiáltása. Roppant gondolati építmény, valóságos „apostológia” ez a mű, de ugyanakkor izéig-vérig gyakorlati, tettbe, életbe, megvalósulásba kívánkozik minden sora. A Világegyházat vezéri pillantással átfogó biztos szem, kiméletlenül reális józanság, szilárd valóságérzéssel párosult nemes, diadalmos optimizmus, izzó meggyőződés, páratlanul lebilincselő stílus adtak egymásnak találkoztó ebben a munkában. Az első magyar könyv, mely merész, de jogosult igényel egyenesen a Világegyház asztalára kívánkozik, az egyházfejdelmek, papok, Krisztus ügyéért lelkesen dolgozó világi apostolok kezébe, szívébe-lelkébe, hogy egyetlen hatalmas lendítőerővé válva korszakot nyisson talán az egész Egyház életében. Mert minden alapunk megvan arra, hogy csakugyan egyháztörténelmi jelentőséget jósoljunk a Világhódító kereszténységnek!

P. Charles S. J.—Gálffy S. J.: **Apostoli lelkeknek.** Korda R. T. kiadása.

A belga P. Charlest igazán nem kell bemutatnunk a magyar katolikusoknak, mert „Isten közeleiben” című három kötetes elmélkedéseit olyan kitüntető szeretettel fogadták nálunk, hogy hamarosan két kiadás is elfogyott. Nem kételkedünk, hogy ez az új Charles-könyv is egy-kettőre igen kedvelt olvasmányuk lesz a mély lelkiségre vágyakozóknak. Mert van valami különös vonzóerő P. Charles írásaiban. Nemcsak a közvetlen, meghitt hang, amelyben a mai emberhez szól, nemcsak az ő rendkívül színes, szellemes és üde nyelve, hanem a meglepő nagy mélységek felé törtető imádságos elmélyedése. Ő igazán nem bocsátja el üres kézzel azokat, akik vezetése alatt elmélkednek. Ritka nagy teológiai tudása itt nem az iskola, hanem az élet számára tárul fel és mindenki meríthet belőle bőven. Apostoli lángbuzgalma pedig a világhódító kereszténység nagy távlataiba állítja be elmélkedéseit.

Két, illetve három híres egyetem osztozkodik P. Charlesen, mert évente félévig a római Gergely-egyetem, a második félévben a louvaini és bruxellesi egyetem ad elő főképpen missziós tudományt, amelyről szakmunkái világhírűek, éppúgy mint elmélkedései, amelyek francia eredetiben 120 ezer példányban terjedtek el és le vannak fordítva minden ismertebb nyelvre. Nagy tudományos működése mellett olyan páratlan munkaereje van, hogy Belgiumban a világmiszió belső mozgalmának korszakalkotó elindítója és ma is élhető lelke.

A missziós apostolságról szóló jelen elmélkedései ennek a bámulatos széles látókörű, lenyűgözően tett-

erős, izzó krisztusi hódító szellemnek a kiadásai. Nem csendes, iskolás oktatás ez az új Charles-könyv, hanem reflektor fénycsóvákat vetít Krisztus legnagyobb művének, a hírhirdetésnek égetően sürgető feladataira, legfőképpen a Krisztus megváltó Szívével együtt izzó apostoli lelkület követelményeire. Nem csupán múlt lelkesedést akar gyujtogatni, hanem átfogó nagy gondolatokat sugalmaz és önzetlen, áldozatos lelkületet ébreszt mindenkiben a gyakorlati apostolság számára. Aki igazán együttérez Krisztus nagy szándékaival, az nem mehet el közömbösen e könyv mellett.

Endrődy László S. J.: **Életet Krisztusért.** — Kaszap István élete, 2. kiadás, ötödik ezer. 332 lap. Manréza-kiadás. Ára 2.50 P.

Kaszap István életrajzának második, bővített kiadására szükség volt, mert az első kiadás megjelenése óta e könyv meghódította a magyar ifjúság szívét. Kaszap Pistában megtalálják a magyar katolikus fiúeszményképet. Kaszap sportoló, vidám kedélyű, mindamellert mélyen vallásos, vonzó egyéniség. Hősiesen tudja vállalni élet-áldozatát. Éppen ebben mutatkozik meg lelki nagysága. Vigaszt, erőt merít példájából minden beteg, szenvedő. A klinikák, kórházak körtermében kézzel-kézre megy Kaszap Pista életrajza. — A 2. kiadás 50 lapon át tanúskodik arról, mit jelentett Pista példája, imája, közbenjárása azok számára, akik vele közvetlenül vagy e könyv alapján ismerkedtek meg. Kívánjuk, hogy a 2. kiadás még nagyobb mértékben töltsze be azt a szerepet, melyet eddig betöltött ez az életrajz.

Dr. Dombi Márk: **Szent Gertrud, az isteni szeretet követe.** — Szent István-Társulat, 1939.

Különös megilletődéssel vesszük kezünkbe ezt a könyvet, mert az Úr Jézus kitüntető pecsétjét hordozza. Amennyiben tisztelettel hiszünk a magánkinyilatkoztatásban, sok nagy tudós (Szent Alfonz, Lansperger, Prohászka, Faber) tanúságtételében, maga az Úr kívánta szentüktől, hogy közölje a nyilvánossággal megvilágosításait, továbbá különös kegyelmet, szinte együttolvasást ígért azoknak, akik forgatják, sőt a címet is maga az Úr adta: Az isteni szeretet követe. Az első rész — valószínűleg egyik rendtársnőjének összefoglalása — szentünk személyét ajánlja (csodái, jövendölései, mások tanúságtétele, jámbor élete) s a neki juttatott kegyelmek bizonyítékait tárja elénk. A második részben — szentünk sorai — különös isteni indításra, hálából leírja a rendkívüli kegyelmek elnyerésének módját. A 3—5. könyv Szent Gertrud bizalmas közlései révén felnyitja azt a gazdag kincstárt, amelyet az Úr a Szentünk által akart nekünk adni (pl. szenvedések okai, miért engedi meg Isten a hibákat éveiben, sőt egész mindennapi valóság; miképpen fogadja Isten az álmatlanságot stb.). A 4. könyv a liturgikus lelki élet sokoldalú gyarapítását szolgálja. — Jó szolgálatot tett a fordító, mikor kitűnő fordításával az isteni szeretet követének követéül szegődött. Mert az Úr Szent Gertrud által nemcsak a 13. századnak akart szólni, hanem a mai lelkiség két — bár a valóságban csak egy, csak némelyektől szétválasztott — irányát szabja meg: a szentmise körül csoportosuló liturgikus lelkiséget és Alacoque Szent Margitot megelőzve, a Jézus Szívetiszteletet.

Nagybőjtire lelki olvasmányul:

Dr. Hynek R. W. orvos:

Krisztus kínhalála

a modern orvosi tudomány világánál.
Krisztus valódi arcmásának felfedezése.

Fotográfiákkal illusztrált szenzációs munka.

Ára kartonkötésben P 2'20, vászonkötésben P 3'70.

Nagyböjti elmélkedések:

P. Müller Lajos S. J.:

A kereszt iskolája

Az Úr Jézus kínszenvedéséről meghatóan szép, kidolgozott elmélkedések. Hamvazószerdától nagyszombatig minden napra ad anyagot. Böjti beszédekhez is kiváló anyag.

Ára kartonkötésben P 2'50, kötve P 4'—.

P. Raoul Plus S. J.:

Lumen Christi II. kötet

Március, április, május havi elmélkedési pontok. Rövid, de tömör, magvas anyag. Kis zsebalak. Főleg szerzetesnőknek írta, azonban minden mélyebb lelki életet élő egyén is haszonnal forgathatja.

Grönings S. J.:

Jézus Krisztus szenvedésének története

A nagyböjti időszak minden napjára lelki olvasmányul vagy elmélkedésül kiválóan alkalmas. Két kötet
Ára P 2'80, kötve P 4'50.

Elmélkedések Jézus Krisztus életéről
6 kis kötetben. Zsebalak. A II. és III. rész a nagyböjti időszakra szóló részt foglalja magában. Ára darabonként P 1'20.

Most jelent meg a

JEZSUITA ARCÉLEK

első kötete, képekkel.

Szerkesztette: P. Gyenis András S. J.

Sok kiváló tudós író fogott össze e kötet megírásában. Tudásuk legjavát adják. Írásuk élvezet a 400 éves Jézustársaság tevékenységének színterére. Szentek, nagy apostolok, diplomáták, utazók és felfedezők élete elevenedik meg az olvasó lelki szeme előtt. Elsőrendű olvasmány.

Ára füzve P 5'—, kötve P 7'—.

Új elmélkedési kötet

a Müller S. J.-féle elmélkedési sorozatban:

„Tanuljatok tőlem”

A kötet a pünkösti ünnepkör hetedik vasárnapjától kezdődőleg 6 hétre való anyagot foglal magában. Szébbnél-szebb, teljesen kidolgozott elmélkedéseket ad, melyek minden lelki életet élő egyénnek kiválóan alkalmasak. E mű a sorozat 6. kötete.

Ára kartonkötésben P 4'80, díszkötésben P 6'30.

Bogner Mária Margit szenttéavatására befolyt adományok: 6 P T. Margit, Szombathely, Borsits B.-u. 21. — 80 P P. Csávossy-gyűjtés — 20 P Kalix Viktorné — 20 P Dr. Tószegi Istvánné — 5 P Farkas Anna, Budapest, Botond-u. 15. II. 43.

Újdonság:

A katolikus irodalomban igen nagy hiány volt eddig a diák-lelkigyakorlatokban leányok részére, Ezt a hézagot pótolja most:

dr. Ervin Gábor: **Mutasd meg az Atyát** című 3 napi anyagot tartalmazó lelkigyakorlatos könyvecskéje. — Február közepén jelenik meg!

Lelkigyakorlatos könyvek:

Csávossy Elemér S. J.: **Együtt a Mesterrel.** Jézus Szíve-lelkigyakorlat, 8 napos. Ára 3.— P, kötve 4.50 P.

Tomka Ágoston S. J.: **Három nap a Manrézában.** Különösen intelligens férfiközönségnek való 3 napos lelkigyakorlat. Ára 3.60 P, kötve 5.10 P.

Csávossy Elemér S. J.: **A szeretet nagy titka.** Eucharisztikus triduum, Ára 2.— P.
Dr. Schmiedt Béla: **Leiket az életbe.** Példákban felépített szentgyakorlat. Ára 3.— P, kötve 4.50 P.

Blazovich: **A csend mélységeiből.** Az örök igazságokról való konferenciák. Ára 2.80 P, kötve 4.30 P.

Csávossy Elemér S. J.: **Kereszt és feltámasztás.** Nyolcnapos lelkigyakorlat, napi négy előadással. Ára 6.50 P, kötve 8.50 P.

Csávossy S. J.: **A nagy Király nyomdokain.** Az Úr Jézus életéből vett nyolcnapos lelkigyakorlat. Ára 6.50 P, kötve 8.50 P.

Dr. Czapik Gyula: **A gyermeklelkigyakorlatok.** Sok példával illusztrált elsorangú lelkigyakorlatok. Ára 4.— P.

Dr. Czapik Gyula: **A lelkigyakorlatok** különös tekintettel a homiletikára. Vázlatok felnőttek részére. Ára 3.— P.

Dr. Czapik Gyula: **Lelkigyakorlat vázlata.** Példákkal átszőtt ifjúsági lelkigyakorlat. 3 napos, végén szentbeszéd a szülőknek. Ára 70 fillér.

Dr. Gálos: **Isten magányában.** Háromnapos lelkigyakorlat hazajáró egyének részére. Ára 1.60 P.

Wimmer Anselm O. S. M.: **Az élet teljessége.** Lelkigyakorlatos gondolatok. Újszerű, modern. Ára 2.20 P, kötve 3.70 P.

Zborovszky: **Isten országa mibennünk.** Újdonság! Az intelligens közönség számára írt szentgyakorlatok. Gyönyörű illusztrációkkal. Február közepén jelenik meg.

Szivós Donát O. S. B.: **Diák-lelkigyakorlatok.** Kiváló anyag. Szentbeszédhez is elsorangú. Ára 3.60 P.

Szunyogh Xavér Ferenc: **Szárnyaló szívvel.** Lelkigyakorlatos konferenciák. Ára kötve 6.50 P.

Legújabb magyar könyvek:

- Müller Lajos S. J.: **Tanuljatok Tőlem!** A lelki életet élő katolikus közönség alig várja a Müller-féle elmélkedési sorozat folytatását. Most jelent meg a hatodik kötet. Mindegyik önmagában is felbecsülhetetlen érték, Ez a kötet a pünkösdi ünnepkör egy részére hoz hasonlíthatatlanul szép, gyakorlati elmélkedéseket. Ára kartonkötésben 4.80, kötve 6.30 P.
- P. Plus, S. J.:—Uhl Antal: **Lumen Christi. II. kötet.** Főleg szerzetesnők, de más világi katolikusok részére is ad ez a kis zsebalakú elmélkedési kötet rövid, magvas elmélkedési anyagot, Aki P. Plus munkáit ismeri, az ezt a kötetet is biztosan megszerzi. Ára 1.80 P.
- P. Gálffy László S. J. igen nagy szolgálatot tesz az aszkétikus irodalomnak, mikor egy-egy P. Charles-kötetet fordít át magyar nyelvre. Most a misszió barátainak szerzett nagy örömet „Apostoli lelkeknek” című választékos, szép elmélkedéseinek magyar nyelvre ültetésével.
- Báró Apor Vilmos: **Magyar misenaptár.** Szerfelett megkönnyíti a misekönyv használatát ez a kis magyar direktórium. Ajánljuk a liturgikus miseszöveget imádkozó intelligens közönség figyelmébe. Ára 80 fillér.
- Weiser S. J.—Belányi S. J.: **Alpesi Fény.** II. kiadás. Ára 1.40 P, kötve 2.70 P.
- Gyuk Pál: **Magyar ünnepeskönyv.** Egyházi és nemzeti ünnepekre közöl beszédeket. Ára 3.60 P.
- Nagy Lídia kántor: **Az én imádságom.** Könnyebb praeludiumok harmóniumra és orgonára. Ára 2.50 P.
- Mohay Ádám: **Légoltalmi ismeretek.** III., IV., V. kötet összesen 1.10 P.
- Dr. Kolmanné: **A gyakorlati főzés tankönyve** száz ebéd keretében. Ára 7.— P.
- Dezsényi Béla: **Éjféli nap.** Regény. 3.20 P.

Leszállított árú könyvek:

- P. Goodefried Henrik: **A lélek hazája.** Időre és örökkévalóságra szóló keresztény életbölcse. Ára 1.50 P helyett 1.— P.
- Az ezerkilencszáz éves szentmise.** A budapesti növendékpapság állította össze ezt a könyvet. A katolikus istentisztelet fénypontjáról: a szentmiseáldozatról szól. Úgy beszédanyagának, mint lelki olvasmányának kitűnő. Ára 2.— P helyett 1.— P.
- Faber Frigyes Vilmos: **Ez nagy Szentség valóban!** A híres angol írónak értékes műve magyar fordításban. Sok példa, hasonlat van benne. Hatalmas mű. Ára 4.50 P helyett 2.— P.
- Estrade—Horváth Győző dr.: **Lourdesi jelenések.** Részletesen ismerteti a Boldogságos Szent Szűz lourdesi megjelenéseit. Leszállított ára most csak 1.— P.

Ismét kapható:

Bangha Béla S. J.:

Világnézeti válaszok

A mű használhatóságát mi sem bizonyítja jobban, mint az, hogy rövid 2 hét alatt az első kiadás teljesen elfogyott. A vallási kérdésekre és ellenvetésekre alaposan megfelel s így elsőrangú hitvédelmi anyag. Minden művelt katolikus könyvtárban ott kellene lennie! A második változatlan kiadás ára is P 3.—, kötve P 4.50.

A neves szerzőnek

Világhódító kereszténység

című műve ugyancsak kiadóhivatalunkban kapható.

Kartonkötésben P 6.—, kötve P 7.50.

Missziós könyvek:

Lukács Manszvét:

Kövess engem

I. kötet. 34 beszédét írja le benne a neves ferences missziós atya. Ára 8.— P. A II. kötet most jelent meg. Ára 8.— P.

Hauser Imre:

Missziós kézikönyv

Világi papok számára. 8 napi missziós beszédanyagot ölel fel. Ára P 5.—.

Lajos—Gálffy:

Misszióskönyv

Rendkívül tartalmas missziós kézikönyv, mely a német Kassieppe alapján készült. Felnőtteknek és külön gyermekeknek igen bőrtartalmú missziós beszédek. Az első kötet (elméleti rész már nem kapható) ára P 7.50.

Czistler István:

Mentsd meg lelkedet

Missziós beszédek, példákkal. P 2.50.

A Charles-könyvek

már meghódították a magyar olvasóközönséget.

Az „Isten közelében”

című 3 kötetes elmélkedési sorozat több kiadásban rövid idő alatt elfogyott. Most új kötet jelent meg a Charles-féle elmélkedési sorozatban, amely apostoli lelkeket akar ébreszteni, formálni és lángallobbantani. Aki együttérez Krisztussal és tettekben akarja kimutatni szeretetét iránta, az kapva-kap e könyvön, mely

Apostoli lelkeknek

címmel

P. Gálffy László S. J. fordításában február elején hagyja el a sajtót.

**A könyvek megrendelhetőek a Korda könyvkereskedésében,
Budapest, VIII., Mikszátf Kálmán-fér 4. szám.**

pál györgy₃₄

Utunk

A lelkiélet havi folyóirata

A tartalomból:

Dr. Gálos Eászló: Vándorállapotunk. — P. Waller János: Emlékezzetek vissza a bajdani napokra! — Müller Lajos S. J.: A Szentek mint emberek. — Rótfi Antal S. J.: Olyan jó — rossznak lenni. — Wimmer M. Anzelm O. S. M.: Kölcsönös fényhatások. — Schnaffner Szilfrid O. S. B.: Szent József. — Dr. Radó Pollkárp O. S. B.: Az ókeresztény elmélkedés. — Irodalom.

Korda R. F. Kiadása Budapest.

„Utunk“ aszkétikus folyóirat. Megjelenik a szünet kivételével minden hó 1-én. — Felelős szerkesztő: dr. Czapik Gyula. — Kiadja: a Korda Rt. (Igazgató: dr. Czapik Gyula.) — Szerkesztőség és kiadóhivatal: Budapest, VIII., Mikszáth Kálmán-tér 4. szám. Csekkszám: 42,881. Telefon: 1—361—85. Fiókkiadóhivatal: Korda-fiók, Szeged, gróf Apponyi-utca 20. szám. — Szlovákiai főbizományos: Szent József könyvkereskedés, Pozsony. Előfizetése portóval 28 cseh korona. Romániai főbizományos: Magyar Lapok Kiadóhivatala Oradea. Str. Regele Carol II. No 5. Románia. Előfizetési ára 175 lei.

Előfizetési ára félévre 1 P 80 fill.

Egyes szám ára 40 fill.

Nagybőjtben a hívő keresztények figyelme az Úr Jézus szent keresztjére irányul. Ez a kereszt a Salvator Mundi kinszenvedésének könnyével, vérével behintett keresztútjának és megváltó halálának a jelkepe s beszédes szimboluma. Az imálandó Istenember szomorú szívet, mély, mély baráttal járta a kereszt útját, a penitenciának göröngyös útját. Tudta, hogy a kereszt Isten akarata, azért szenvedett, hogy egészen közel férközhessék hozzánk. Szerette a keresztet, mert szeretett minket. Szent Szíve érezte, legközelebb akkor ér hozzánk, ha odaadó szolgálattal hősi áldozatot hoz, szerencsétlenségünkben megszán s velünk együtt szenved. — Mikor vagyunk mi egészen közel valakihez? Akkor, ha valaki nagyon szenved és mi meleg szívvvel vele érzünk, vele vagyunk. Miért kellett Krisztusnak szenvedni? Miért kellett értünk véreskinhalálba mennie? Hogy lehetőleg bajban-kinban közel jusson hozzánk. Hiszen nekünk mindannyiunknak annyiféle testi-lelki szenvedésünk, győrelmünk van földi vándorutunkon. Szomorúak vagyunk? Bajban vagyunk? Nehéz, keserűséggel telt életutunk? Gondoljuk el, hogyan szomorkodott azon a hívős áprilisi estén Krisztus! Es mondjuk ilyenkor alázatos szívvvel: Édes Jézusom, most úgy akarok szomorkodni, mint Te. Megvetnek, félreismernek, arcuverternek, leköpnek engem. Veled talán tapintatosabban bántak, Uram? Keresztutunkon meglátjuk a töviskoszorús Krisztus szentséges arcát, ha megszánjuk őt, mélységes részvételre indulunk iránta és Vele együtt szenvedünk. Hogy is volt az az Úr Jézussal, mikor a félrevezetett tömeg a rablógylkos Barrabást választotta? A mi szenvedésünk, szomorúságunk, megvetetésünk, testi-lelki győrelmünk ne legyen tompa szenvedés, hanem Isten kezéből fogadva azt, irányozzuk természetfeletti jóra s adjunk neki formát! Szomorúságunk, keserűségünk, keresztünk és tövisünk legyen a Megváltó keresztje és tövise. A nagy Segítőben bizva álljunk bele a szenvedésbe. A sötétség hatalmának óráiban . . . Érezzük és éljük azt, amit érezett és élt Krisztus.

Zürzavaros világban is lelki békére segít, keresztutunknak Isten szándéka szerint való járására tanít, életünknek harmónikus formát ad es biztos célt mutat az

Utunk.

Áldozatos életre, hősi keresztviselésre inspirál, életművészekké avat, szociális kötelességekre oktat, a szenvedés tüzeben tisztuló jobb világ megteremtéséért küzd az Utunk, mikor a nagybőjtben a Krisztus szenvedéseibe vezet, résztvevő szeretetre hangolja a szenvedő Istenember s a szenvedő felebarát iránt a szíveket. Add hát a szenvedők kezébe kis lapunkat, hadd tanulják szeretettel csókolni a piros rózsaként égő őt szent sebet. Hadd adjon a föltámadás hűsvéjének hajnalán minél több szivtisztaságban örvendő, szenvedésben megnemesedett, megacélosodott lélek aicsőséget a megfeszített Jézus legszentebb Szívének!

KATOLIKUS IRODALMUNK HIÁNYA

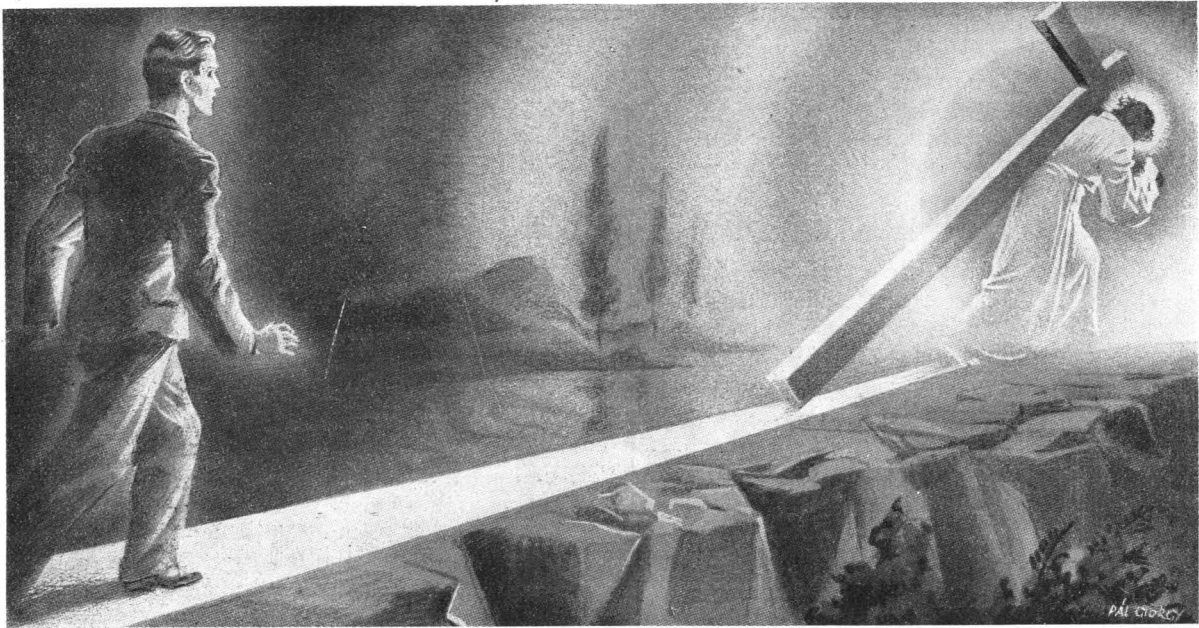
volt az utóbbi években, hogy nem volt olyan szentirási konkordanciánk, amely az egész hit- és erkölcsant felölelte volna szentirási idézetekkel. Ez a hiány most megszűnik, mert már

S A J T Ó A L A T T V A N

Dr. EGYED LAJOS veszprémi theol. tanárnak

S Z E N T I R Á S I I D É Z E T T Á R

címen megjelenő hatalmas kötete. A szentirási idézeteket a hit- és erkölcsant fogalmai szerint do'gozta föl, tehát u. n. reál-konkordancia, amelyet aztán kitünő verbal-konkordancia egészít ki. Így nagyszerűen használható lesz az egyházi szónokok, hitoktatók, előadók számára. A nagy gondnal, ügyes kiválasztással készült munka már egyházi jóváhagyást is nyert és rövidesen forgalomba kerül.

Vándorállapotunk

Írta: Dr. Sáros László

A keresztény lelkület mindig vándornak, vendégnek, idegennek, átutazónak érzi magát a földi életben. Rendeltetésünk valójában nem ide szól, nincs itt maradandó városunk, helyzetünk átmeneti, vándorállapotban vagyunk, nem célállapotban. A véglegesség érzése, a megtelepülés nyugodtsága, a szenvedésektől, haláltól nem zavart túlvilági életnek van fenntartva. Helyes az ószövetség kifejezési modora, mely szerint élni annyit jelent, mint menni, vándorolni. Ezért már az első zsoltár alap gondolata az igazak ösvénye és a gonoszok útja: tehát élete módja, viselkedése, erkölcsi magatartása. A zsidó nép útja át a sivatagon, a Sínai félszigeten Egyiptomból a Szentföld felé örök példája marad emberi életünknek: folyton megyünk, utunk a törvény, az evangélium, maga az Úr Krisztus, aki mint út szintén a jövőendő élet atyja. (Iz. 9, 6.) Egész életünk Phase: átmenet, „bizván és tudván, hogy míg a testben vagyunk, távol járunk az Úrtól, mert hit által járunk és nem a szem látásával”. (II Kor. 5, 6.) Földi életünket pályának nevezzük, melynek végére várja Szent Pál apostol is a koronát. Ezen az úton

vezetnek ideálok, mint tűzoszlopok, hivatások, mint betlehemi csillagok. Védelmeknek őrzőangyalok, hogy kőbe ne üssük lábainkat (Pl. 90, 11.), manánk az Oltáriszentség, hogy el ne fogyatkozzunk az úton (Mt. 15, 32.), útítársunk maga az Udvözítő, mint Ábrahámnak az Isten, mint az emmauszi tanítványoknak a Feltámadott. Keresztelő Szent János az egész emberi élet ádventjének programját adja, amikor felszólít: „Egyengessétek az Úrnak útjait! Tegyétek egyenessé ösvényeit!” (Mk. 1, 3.)

Életünknek másik örök újszövetségi példája Krisztus Urunk keresztútja, melynek találkozásai, elesései, csalódásai, szenvedései a mi életünknek is állomásai. Mi is találkozunk az életútban feladatokkal, kötelességekkel mint keresztelőkkel, találkozunk hamis ítélettel, gonosz emberekkel, durvaságokkal, de ezek mellett jó szülővel, jóbaráttal, részvevő, segíteni kész, áldott lelkekkel. Mi is többször elesünk az élet útján, hol terhünk alatt, hol gyengeségből, hol kísértés folytán, majd megalázódásból dőlünk a föld porába. Az út folyamán elvesztjük sokszor ruhánkat, talentumainkat, ékességünket, szenved-

dünk hosszasan vérfolyásban, máskor míg meggyünk, útközben mint bélpoklosok, megtisztulunk. Az út végére azonban kezünkbe kell hogy kerüljön a kereszt, mert ez a túlvilág kapukulcsa, belépőjegye. Az égbeszálló Krisztus is magával vitte sebhelyeit, melyekkel kiérdemelte emberségének felmagasztaltatását a mennyei Atya jobbjára.

Az utazás bizonytalanságot jelent, folytonos ügyelést kíván az útirányra, erőt igényel, előrelátást, számotvetést tételez fel az útközi veszedelmekkel. De legfőképpen kell hozzá vágy és a remény, mely vezessen, irányítson, nyugodni, elmaradozni pedig ne engedjen. Klasszikusan az Egyház édesanyjai ajka fejezi ki mindezt, mikor így tanít minket, gyermekeit imádkozni: „... ut sic transeamus per bona temporalia, ut non amittamus aeterna”. Ezért nevezte maga az Úr Krisztus is a keresztény életet keskeny útnak, szűk kapunak, mivel a rajta való haladás folytonos elővigyázatosságot, gondosságot igényel, nem pedig kényelmet, gondtalanságot. Utunk olyan, mint a példabeszédbeli emberé, akit az irgalmas számaritánus megsegített: találkozhatunk rablókkal, útonállókkal, hamis vallások papjaival, levitáival, prófétáival. Mindig haladnunk kell, utunk lefelé lejt, és ezért aki megáll, máris visszacsúszik, mint a folyókon a felfelé evezők, mihelyt megpihennek.

Az ókor tanácstalanul állt ezen az úton és nem volt nyugta a kínzó kérdés miatt: honnan? és hová? A történelmi útjára lépő kereszténység első nem sugalmazott irodalmi jelenségében: a Didaché-ban már két útról beszél világosan: az élet és a halál útjáról. A keresztény élet céltudatos vándorlás: a paradicsom emléke és a mennyország reménye hinti meg verőfényrel ezt az utat, melynek legfőbb mozgató, vonzó tényezője a léleknek végtelenre méretezett hönvágya: nincs itt végleges hazám, nagyobbra születtem, vándor, idegen, máshonnan való vagyok, oda kell visszatérnem.

Ahol pedig megpihenünk, mindenütt vendégek vagyunk. Vendégnek lenni előkelő dolog, rendszerint megbecsülés jár ki neki, szolgálat és szeretet. Ismeretlen másik, titkos világnak életkörét, varázsát és illatát árasztja maga körül az új környezetben, mely szellem ha nemes és jó, szinte megújul tőle a régi kerges, megszkott otthon is. Csak egy részt ismernek belőle: titka és igazi kincse voltaképpen ideiglenessége,

vendég-volta. Ha maradandóan berendezkedik, ha megtelepül, azonnal elszáll a varázsa, ő maga is átveszi környezetének egyformaságát, korlátait, kisszerűségét, kötöttségeit és itt honpolgárrá lesz, miáltal elveszíti az idegen ország polgárjogát, hazafias érzését, mert maga is elkopik, átalakul.

Ez a folytonos idegenszerűség, vendégtudat és utasjelleg a keresztény élet lényeges ismeretőjele. Vendégei vagyunk ennek a világnak, zarándokai a túlvilági magasságok felé vivő útnak. Életünkben nem állnak fészkeink itt a földön, mint a madaraknak, halálunk után nincsenek lyukaink itt a földben, mint a rókáknak. Krisztus Urunk utasításai a vándorbotról, tarisznyáról, saruról, beköszöntőről, mindannyiunkra vonatkoznak, egész életünk csak annyi pihenőt ismerhet, mint amennyi Krisztus Urunknak jutott Jákob kútja mellett, Betánia tiszta asztalánál, vagy az emmauszi fogadóban a hűsvéti tavaszi alkonyatban. Nem szabad semmi mellett elmaradoznunk. Ami szép, kedves, marasztaló az életút folyamán, azt Istenre kell visszavinnünk, mint végső célra, ami viszont rossz, árnyék, hiány, folt, túske, bozót, akadály, az hönvágunkat kell, hogy felszítsa a hiánytalan boldogság és megnyugvás örök hazája felé, ahol utolsó útjára menő áldott Udvozítónk készített mindannyiunk számára lakást, pihenőhelyet.

Az emberiség néha rátapintott erre a nagy igazságra: a különféle kalandokon keresztül Ithakába vergődő Odysseus, a bolygó Ahasvérus, a zarándokló Tannhäuser a költők világából, Schubert Wanderer fantáziája, Wagner Zarándokok kara a zene világából mutatnak rá erre az önkénytelenül is átértett valóságra. Az Úr Krisztus a kereszténységet élő víznek nevezte, mely szintén örökké nyugtalan mozgásban van, míg a tengerbe nem ér, ahol megnyugszik és beleárad a végtelenbe. A lélek gravitációja a pondus aeternitatis, az Egyház és templom joggal kapcsolódnak a hajóval, melyen állandóan utazunk, míg a kikötőben parthoz nem rögzíti reményünk horgonya.

Most nagybőjtben megkeskenyedik megint az az út: olyan szűk, mint az a vonal, melyet Krisztus keresztje húzott a porban. Ez az, mely az életre viszen, melyet Krisztus verejtéke, könnye, vére ékesít, melyet megjelölnek szentek lábnyomai, mit álltok egész nap tétlenül: induljunk meg, rajta: Vexilla Regis prodeunt!

Emlékezzetek vissza a hajdani napokra!

Irta: P. Walter János (Róma)

Az yperni diadaliv 62 ezer angol katona emlékét őrzi. Esténként két dobos rövid marsot ver tiszteletükre. A szertartás jelentése: *Emlékezzetek!* Ez a jutalma a 62 ezer katonának, akik 1915 április 22-én (a neve sötét nap, *day black*) Austin Creighton 45 éves hampshirei ügyvéd vezérlete alatt forgáccsá tépett fák és állatfoszlányok között a felismerhetetlenségig eltorzultan maradtak az agyagföldön; részben srappnell és bomba forgatták ki őket a lövészárkokból, részben a rájuk hömpölygő klórfelhő valósággal megfőzte tüdejüket. Egyetlen nemzetnek szentélye az yperni diadaliv. S ki tudja, egy évszázad múlva akad-e csak egy katona is, aki ünnepi megemlékezésre marsot verjen esténként diadaljelüknél. Ami csak emberi, az mulandó!

*

Testvérek! Emlékezzetek vissza a hajdani napokra, amelyeken megvilágosítástok után a szenvedések nagy küzdelmét állottátok ki, amennyiben részint gyalázásokban és szorongatásokban látványul szolgáltatok, részint pedig azoknak, akikkel így bántak, társai lettek. (Zsid. 10, 32—33.) Amikor a katolikus Egyház hősnépein mint dobpergés felhangzik a szentlecke, főnti szavai szószzerűen a jeruzsálemi és általában a palesztinai első keresztényeket tartja szem előtt. Dicsőíti őket, hogy az üldözés megpróbáltatásait példásan elszenvetvén, hitsorsosaiknak segítségére voltak. A közel gondolt végső elszámolásban nagy jutalmat helyez nekik érte kilátásba. A mulandó haszon mindaz, amivel bírtak; a „maradandó jó” (másutt „valami jobb”, Zsid. 11, 40.) a Messiás és minden kegyelme, ami a földiekért bőséges kárpótlást nyújt. A liturgiában ugyanaz a szöveg velük együtt általában azon szenteket dicsőíti, akik az Úr Jézusért hittel szenvedtek, győztek és megdicsőültek. Századok folytán itt-ott eltemette őket a feledés, a legenda és a kevésbé megbízható hagyomány törmelékei alá kerültek; s dacára ennek, még ma is nem egy-egy nemzetnek a hősei, nehéz róluk valami biztosat mondani. S ünnepükön még felharsan az *Emlékezzetek!* Ünnepeljük őket, hogy kigyóokossággal (Mt. 10, 16.) a vesszendőt a maradandóért, a kevésbé értékeset az örökkévalóért fölládozták és elnyerték az ígéretet. Ez a szent vértanúk ünneplésének örökké praktikus gondolata.

*

A hősoket dicsőítő szöveg sok hasznos oktatást tartalmaz számunkra. Főként hasznosak befejező szavai: *Az én igazam a hit által él.*

Páli Szent Vince reverendájába varrtan viselte a Hiszekegy szövegét. S hányszor elmondta: *Uram, teljes szívemből hiszem Egyházam minden tanítását.* Ezt is a hit szerint. Mert itt igaz hitről és nem hiedelemről van szó.

Hinni, hogy Genuában látható Szent József vándorbotjának egy része, hogy a római Szent Magdolna templom a Szent bűnbánó egyik karját őrzi, hogy általában minden ereklje abból a korból való, amelynek tulajdonítják stb. nem az a hit, amelyből az Úr igazza

él. Ez a hit az Egyház által őrzött *kinyilatkoztatás szintiszta igazságaiban való mélyeséges hit.* Sőt ha az összes katolikus hittételeket a csodatevők hitével hiszi és az angyalok ékesszólásával vallja is meg valaki, *de hitét tettek nem kísérik,* hite holt (Jak. 2, 17.), ő maga pedig zengő érc és pengő cimbalom. A szentek a jócselekedetekben tevékenykedő szintiszta katolikus hitet sürgetik. Ez szenvedéseik főntartója, vágyaik iránytűje és reményeik táplálója, s halál után örök életük biztosítóka, el nem evülő tiszteletük magyarázata.

Fides sine charitate potest esse, sed non prodesse, — mondja Szent Agoston. (L. 15 de Trinit.) A hit jócselekedetek nélkül holt, amint viszont a jócselekedetek is holtak hit nélkül — mondja Nazianzi Szent Gergely. (Orat. in Lazar.) Aki azt mondja, hogy szereti felebarátját, és itt megáll, szavai élettelenek, — mondja Nisszai Szent Gergely. (De opif. mundi.) A cselekedeteknek megvan a maguk nyelve: ékesen beszélnek, ha a nyelv néma marad is. A tettek inkább bizonyítják a szeretetet, mint a szavak — mondja Szent Cirill. (Apophtegm. 14, I.) A nem cselekvő hit élettelen holttest, — mondja ugyanő. (Sermo 24, in Cant.) A kereszténynek tett a beszédje — mondja Aranszajú Szent János.

A szenvedéseken keresztülgázolva győztek a kereszténység diadalrajuttatása által.

„Két sereg áll egymással szemben — mondja Aranszajú Szent János. (De SS. Mart. I.) — Mindkét oldalon nagy a veszteség. Amint a mezőn egymást váltják a rendek, itt egymást érik a földön a katonák. S most menjünk más két seregére! Egyik a vértanúké, a másik az üldöző tirannusoké, ez utóbbiak fel vannak fegyverezve, az előbbieket fegyvertelenek. S a győzelem nem az állig felfegyverzetekké, hanem a fegyverteleneké.”

Az a csoda, amikor a szegénység legyőzi a gazdagságot, a kevés legyőzi a sokat (Sall. Cat. 53.), itt még fokozódik azáltal, hogy a legyőzöttek meggyőzik a győzőket. „Ki ne döbbenne meg rajta, — kérdi tovább Aranszajú Szent János — hogy a vesszőzés alatt szenvedő legyőzi azt, akitől az ütések származtak. A bilincsekbe vert legyőzi a szabadon levő nyomorgatót. A tűzhalálra ítelt legyőzi azt, aki a máglyát készítette. A haldokló a gyilkost. Mindez a természet képességeit felülmúlja.” (De SS. Mart. I.) S győznek sokszor akkor, amidőn már nem élnek.

Viva te superabo — mondja az akta szerint üldözőjének Római Szent Felicitász — *et si interfecta fuero, te vincam occisa.* Életemben nem fogsz ki rajtam, halálom után méginkább legyőzlek. Országokat győztek így le annak dacára, hogy sokszor ők voltak a legyőzöttek. Szent Bonifác látszólagos legyőzetése tette könnyebbé a németek megtérítését. VII. Gergely győzött, bár száműzetése és halála azt mutatták, hogy le van győzve. „A vértanúk halála a vallást védi, az Egyházat erősíti. A kivégzett vértanúk győztek, az életben maradt üldözők a csatát elvesztették.” (Szent Ambrus, De resurrectione fidel.)

A Szentírás azt mondja a szentekről, hogy *Fulgubunt* (Bölcs. 3, 7.), a görögben: *magasból tündökölnek*. A szó az ivlámpákra illik, amelyeknek fénye az úttestre esik és eligazítja az ott tolongó embereket. Szent Pál gondolatában ezt jelenti a *ὑπερνικόμεν* = *supervincimus*, fényesen győzedelmeskedünk. (Róm. 8, 37.) Ünnepeik, képeik és templomaik ezt hirdetik. Sírjukat, vagy éppen a vértanúság helye felett állított emléküket diadaljelnek, trophaeum-nak mondták.

A szentek ünnepének éppen a célveszteséget és lehangoltságot eredményező mai időkben nagyon is jókor jövő tanítását ez a néhány szó foglalja magában: *A szentek mivel hitték, győztek*. Szó van a szentekről, akiknek a hit lélekzetvételük, hegyeket áthelyező varázsszerűk (Mk. 11, 12.), a megpróbáltatásban a szenvedést eltüntető orvosságuk. Akik miután sok térésben, nyomorúságban, szükségben és szorongásban, verésben és tömlöcben, étlenségben és nyilak közt megpróbáltattak, mint halálra válók és mégis élők, mint megverettek, de meg nem ölettek. (II Kor. 6,

4—10.) Krisztusukat dicsőítik és századokon keresztül ezt az egyet hirdetik: Mivel hittünk, győztünk. Akik miatt a pogányok még akkor sem voltak biztonságban, ha kardélre hányták, ha katakombákba szorították és temették is őket. Az okát Szent Ágoston adja: Quando fides pugnat, carnis nullus expugnat. Ha a hit áll ki a küzdőtérre, senki sem győzi le.

Anaxarchus bölcselet Nikokreon kifeszítette és verette, mint a dobot. — Üsd a dobot, — Anaxarchust ugyan meg nem találod! Ezt mondta a bölcs. Hittel a szegénység nem nyomor, a bű nem sorvaszt, a betegség nem csapás, a halál nem vereség, a küzdő jajsztót nem mond, a tűzokozta fájdalmat nem érzi, erősebb az oroszlánnál, ellenállóbb a vasnál és acélnál. A szentek győztek, bár a kard pusztította őket. Nagyobb csoda ez, mint ha a mérég egyáltalán nem fogott volna rajtuk, mint ha a nyíl testükről visszapattant, a kard éle kicsorbult volna. Kard, tör, dinamit hiányában, terror nélkül, pusztán a Krisztusban való hittel győztek először szenvedéseikben.

A Szentek mint emberek

Jrta: Müller Sándor S. J.

Copertinói Szent József (1603—1663)

(Folytatás.)

Mindennek híre a szerzetesek fülébe is eljutott és gondolkodóba ejtette őket, nem lehetne-e ebből az emberből mégis csak igazi szerzetest csinálni? A kérdést megtárgyalta a házi, sőt a tartományi tanács is, és arra a megállapodásra jutottak, hogy mégis csak — minden nehézség ellenére is — kísérletet tesznek Józseffel. Felvették tehát a kolostorba. De hát mit is kezdjenek vele? Milyen foglalkozást adjanak neki? Az előjárók legszívesebben tanulásra fogták volna. Talán mégis csak eljut a papságra. De ez a reményesség alig-alig ígért sikert. Minden jóakarát és szorgalmat mellett is, csak nagynehezen tanult meg olvasni, az írása pedig kétségbeesítően rossz volt. Ez a hallatlanul csekély „tudomány” akkoriban mégis elég volt, hogy a teológiára fogják. Amde sohasem tudta annyira vinni, hogy a vasárnapi evangéliumokat a tanárok megelégedésére kifejtse. Csak egy szöveg világolt be neki csodálatosképen. Szent Lukács evangéliumának eme verse: „Boldog a méh, mely téged hordozott.” (Lk. 11, 27.) Ha erre került a sor, akkor megéredt a nyelve, mintha csak sugallat hatása alatt állott volna. Megkapóan szépen fejtegette. És ime, — jellemző az akkori kezdetleges viszonyokra — mégis sikerült a papszentelésig eljutnia. Ennek azonban igen érdekes története van. Ilyesmi nem áll egészen egyedül a Szentek történetében. Gondoljunk az arsi szent plébános életére! Krisztus olykor megmutatja, hogy ő választ a papi méltóságra, és pedig azt, akit ő akar, mégha az illető nem is ütné meg az egyházi törvények által előírt mértéket. A dolog így történt. A kisebb rendekhez s az alszerpapsághoz akkoriban aránylag igen könnyen engedték az embereket. A szerpapság és áldozópapság előtt azonban a jelöltnél előbb a püspök előtt vizsgáznia kellett. Az előjárók

ugyan nemigen bíztak benne, hogy József a vizsgát sikeresen leteszi, de azért, próbaképen mégis oda-küldték a püspök elé. A főpásztor felüti amúgy talá-lomra az újszövetségi Szentírást, és szeme éppen a Lukács-féle szövegen akad meg: „Boldog a méh, mely téged hordozott.” Felszólította Józsefet, hogy fejte-gesse ezt a szöveget. József természetesen elemében volt. Szépen, folyékonyan adta elő gondolatait és úgy beszélt, mint valami teológiai tanár, mikor kedvelt témája kerül szóba, amelybe magát már jól beledol-goztta. A püspök megbámulta a testvérnek szónoki készségét, „tudományát” és hamarosan szerpappá szentelte. Egy év múlva került sor az áldozópapságra. Ennek felvétele előtt megint csak vizsgáznia kellett. Itt a Gondviselés keze ugyancsak csodálatosan tette a lehetlent is lehetővé. A ferences teológusoknak egész sora jelent meg vizsgára a püspök előtt. Az első néhány a püspök kérdéseire olyan pompásan felelt, hogy az szinte el volt ragadtatva. Úgy tűnt föl előtte, hogy a további egzaminálás tisztára időpazarlás. Miért is útnak bocsátotta valamennyit, kijelentve, hogy tu-dásukról egyesek feleletéből bőségesen meggyőződött. Azért tehát a vizsgát a többinek egyszerűen elengedi. József ezek közt a szerencsés „többi” közt volt. Így jutott az áldozópapi rendhez. Huszonöt éves volt. Időközben nem maradt mindenki előtt titok, hogy Józsefben a korlátolt tehetség és bizonyos furcsaságok voltaképpen nagy kegyelmi ajándékok lepleül szolgál-nak. Megsejtették, hogy egyszerűsége és igénytelen-sége mellett Isten különös kedveltje közé tartozik s lelkét rendkívüli malasztajándékok ékesítik. De azért többekre nézve mégiscsak teher volt s maradt a jó páter, főleg azokra, akikben a gyakorlati érzék volt túlsúlyban. Egészen élete végéig az ilyenektől sok szenvednivalója akadt. Olykor koldulni küldték. Ilyenkor ugyan mindig teli zsákot hozott haza, de halálos bizonyosan valamijét el is hagyta. Hazatérte-

kor majd a szandálja hiányzott, majd megint az öve, máskor megint a rózsafüzére, Jóakarói, barátai — főleg a szegények közt — csupa nagyrabecsülésből dolgait ellopják tőle, hogy emlékebe mint talizmánt őrizték. Előjárója elővette érte és kijelentette, hogy nincsen módja elvesztett holmiját mindig újabbakkal pótolni. Mire József alázatosan csak annyit válaszolt: Atyáml egyszerűen ne engedjenek engem többet az utcára lépni. Hagyjanak a szobámban élösködni, hiszen úgysem tudnak másra használni.

Valóban úgy is érzett, ahogy mondotta. Ez volt meggyőződése kezdettől fogva. Ezen a pappászentele se változtatott. Mindig üzte, hajtotta, ide s tova dobálta őt a sors, de úgy gondolta, hogy ő ezt meg is érdemli. Mikor a falun koldult, a szegény nép nagy tisztelettel közeledett hozzá. Ezt ő úgy magyarázta, hogy részvétellel vannak iránta, mert látják, hogy az ő sanyarú sorsukat osztja s neki nincs semmivel sem jobb dolga. Ugyan, mint papot, tisztelet illette meg, de másrészt — mint ő vélte, mindenki tudhatja, hogy miképp is jutott ő el erre a nagy lelki méltóságra. Így tehát nincs oka magát valaminek képzelní. Mint pap sem változtatott semmit ezen az életmódján. Eppen úgy eljár — mint előbb — a konyhába, hogy ott tényérokat mosogasson és törülgessen. Aztán seperte a folyosókat és hálótermeket. Mindig azokat az alacsony foglalkozásokat kereste, amelyekből az emberi természet húzódik, és éppen azért szívesen enged át másoknak. Ha építettek a kolostorban, ő hordta a vakolatot és téglákat. Ha e miatt megfeddték és szemére hányták, hogy a papi méltóságot lealacsonyítja, egyszerűen csak annyit felelt: A „csacsi testvér” mit is tegyen egyebet? Mikor aztán a „csacsi testvér” egyedül volt a szobájában, akkor jól megostorozta magát, hogy még több munkára ösztönözze, szorítsa a lomha testet.

Olyan jelenségek kezdtek mutatkozni nála, minőkre a többi Szentnél is alig akadunk. Nevezetesen az ima-életében. Az a nagy szórakozottsága, amely gyermekkorá óta mutatkozott, nem volt csupán természeti gyengesség. Sokkal mélyebb, misztikus oka volt ennek. Józsefet ugyanis Isten azzal a csodálatos kegyajándékkal tüntette ki, hogy állandóan látta, szemlélte Istennek végtelenségét és minden dologban való jelenlétét.

Ez aztán olyan csodálkozásba ejtette, hogy közben minden egyebet elfelejtett. Miután szerzetes és pap lett, ez a víziója mind gyakoribbá és világosabbá vált. Sokkal könnyebb volt számára Istennek lakozását a dolgokban szemlélni, mint azokat a természetes oldalukról ismerni s magát a gyakorlati életbe találni. Ez a szemlélődés reája olykor oly eleven benyomást tett, hogy néha napokon át elragadtatásban volt. Csupán az előjáró iránti engedelmisség és annak parancsa tudta őt ebből felébreszteni. Víziói olykor egészen váratlanul lepték meg, bárhol vagy bármivel volt is elfoglalva. Úgy tűnt fel előtte, hogy Isten szeme reá mered s őt minden dologból szemléli s látta, amint az Úr mindenható keze a dolgok rendjét állandóan intézi.

Ilyenkor aztán állva maradt, mozdulatlanul, mint a szobor, s minden külső benyomásra érzéketlenül. Testvérei, hogy magához térítsék, olykor tűt szúrtak bele, vagy tüzes hamuval égették. Mit sem érzett mindebből. Mikor azonban magához tért és megtudta, mi történt vele, az egész állapotot ájulásnak nevezte és társait csupán arra kérte, hogy máskor ne éges-

sék, ha megint megesnék ilyesmi vele. Történt, hogy előkelő főpap látogatta meg s vele beszélni kívánt. Ez előtt nem rejthette el hogy keze csupa seb és összevissza van égetve. Meg is magyarázta: „Lássá kérem, testvéreim nem tehetnek mást, mint hogy vágnak-égetnek, hogy rohamaimból magamhoz térítsenek.” Aztán szokás szerint kacagott egyet hozzá. De sejteni lehetett, hogy ezzel voltaképpen csak a könnyeit fojtja vissza és leplezi kínjait. Egy idő múlva víziói mellett még más misztikus jelenség is mutatkozott nála. Elragadtatása közben a levegőbe emelkedett és lebegve haladt a föld felett. Legtöbbször mutatkozott ez a templomban. Odarepült az oltárhoz, vagy valamely kegyképhez, amelyet bizonyos napon ünnepeletek. Sőt nem ritkán az asztalnál is hirtelen felemelkedett a légbe, társainak legnagyobb rémületére. Egyszer munkásokra akadt, akik valamely nagy kereszt felállításával vesződtek, de nem boldogultak. József erre a levegőbe emelkedve, felülről ragadta meg a keresztet és állította a neki kivájt mélyedésbe. A legcsekélyebb indítás is elég volt, hogy őt elragadtatásba ejtse: néhány szó Isten dicséretére, megjegyzés a csillagos égről vagy az útmenti fákról, növényekről.

Aztán valami hatalmat kapott Istentől a természet dolgai felett. A madaraknak s a többi állatoknak parancsolt s azok talán még inkább engedelmeskedtek neki, mint egykor rendi atyjának, Szent Ferencnek. Sok oly esetet mesélnek erről, ami József gyermekdeden barátságos és vidám lelkületére annyira jellemző. A ferences kolostortól nem messze apácázárda volt, ahová József olykor eljár koldulni. Egyszer a szokottnál is bővebb alamizsnával tömték meg a zsákját. Erre, hogy háláját kimutassa, megígérte, hogy madárkát küld nekik, amely énekével nekik a karimában segítsen. Úgy is történt. Amint az apácák a zsolozsmába fogtak, helyes kis madár röptől be a templom ablakán s addig csicsergett, míg csak a zsolozsma tartott. Akkor aztán távozott. Így ment ez napról-napra. Minden reggel és este megjelent és pontosságával megszegyenyítette a késedelmező apácákat. Történt azonban, hogy egyik apáca röptében meglegyintette a kis énekest. Ez nyomban távozott, és többé nem tért vissza... Mikor legközelebb József ismét a zárdába jött, elbeszélték neki az esetet, de elhallgatták az okot, amiért a kis vendég abbahagyta vizeit. József jól tudta azt. „Elment, espedig joggal” — mondotta. Nem azért jött, hogy megbántásák őt!... Egyben megígérte, hogy a kis madarat majd megkérleli. És csakugyan, az ismét, újból megjelent és megint részt vett a Teremtő magasztalásában.

Ezzel még a históriának nincsen vége. A madárka annyira megbarátkozott az apácákkal, hogy azok később már eljátszhattak vele. Egyikük tréfából kis csengetyűt kötött a lábára. Minden rendben volt, egészen nagycsütörtökig. Ekkor a madárka nem mutatkozott. Mikor aztán József testvér nagyszombaton megjött a húsvéti alamizsnáért, elmondják neki, hogy a madárka megint csak nem jelentkezik. „Ezen nincs csodálni való — szolt erre József. Én azért küldtem őt nektek, hogy énekelni segítsen, nem pedig azért, hogy csengető sekrestyéstek legyen. Nagyhéten amúgy sem szokás harangozni... No, de majd gondoskodom, hogy megint eljöjjön.” Így is történt. A madárka szorgalmasan visszajárt, mígcsak József a vidéken maradt.

(Folytatjuk.)

Olyan jó — rossznak lenni

Irtó: Róth Antal S. J.

Miért olyan jó rossznak lenni?

Miért olyan jó tilosban járni?

Miért jobb a lopott fanyar gyümölcs, mint az édes otthoni?

A titokban elcsent sütemény miért ízlik jobban a feltálatnál?

Miért van a bűnnek olyan csalogatóan édes íze?

És miért olyan jó a sátánnal kacérkodni?

Miért öröm boldog boldogtalannak lenni, bűnben élni? Miért? ... miért?

Ez a sok miért a lélek mélyéből fakad. Eddig talán álszeméremből nem is mertük feltenni magunknak. Pedig ott élnek, égne a lelkünkben. Hányszor látjuk, hogy a kereszténység vékony réteg csak, amely éppen hogy betakarja az embereket; csak máz; csak olyan narancshéjnyi szilárd földkéreg, amely alatt félelmetes tüzek égne és susorognak. Velünk is megeshetik, hogy megoldatlan belső problémáinkkal illendőségéből csak kifelé vagyunk keresztények, de ha felszabadulunk a külső behatásoktól, az emberi tekintetektől, a töröknél is pogányabbak vagyunk.

Valami kusza értetlenség, össze-visszaerkölcs és szenteskedő kétszínűség húzódhatik meg az ember életében, ha nem tud, vagy ha nem mer választ adni ösztönössége és titkos vágyai mindig újra feltámadó kérdéseire. Bizony nem kis bátorság kell, hogy leleplezzük azt az álszenteskedő és szelíd képű, kereszténységet mímelő csalót.

Ha ezek a szavak szinte a gorombaság határát is átlépték, igazságukról meggyőződhetünk, ha őszintén bevalljuk magunknak, miért is keresünk érvt, amikor rosszat tesszük; miért és mivel mentegetjük magunkat, ha bibáztunk.

Nézzünk csak magunkba és becsületes őszinteséggel akarjuk felismerni, mit is kívánunk mi lelkünk mélyén. De ha ez nagyon fájna, és kinek nem fáj magában leleplezni élete legmélyebb, leginkább féltett titkait, tekintsük az életünket úgy, mintha nem is mi szerepelnénk, mintha nem is rólunk volna szó. Ez még mindig becsületes dolog, ha az igazsáért tesszük. Megtaláljuk majd a hamisságot magunkban és választ adhatunk a mi életünk miértjeire.

Nézzük a tényeket és vonjuk le belőle a tanulságokat!

Tények

1. Megértjük, ha könnyűvérű fiatalok és fiatalnak látszani akaró korosabbak (százon alul, mint szokták mondani!) *a pillanatnyi örömet keresik és jól érzik magukat az igazat tilosban.* A rossznak csak az előnyét ismerik, csak erre tekintenek. Nem vehetjük tőlük rossz néven, — mondják a fekete prókátorok — hisz „fiatalok”, nincs „élettapasztalatuk”. Talán magunk is így gondolkozunk: Forrja ki magát a fiatalság! (Más szövegezésben: Tombolja ki magát az „ifjúság”!)

Az sem okoz problémát, amikor a jelenre, csak a földiekre beállított emberek (mintha ezek abszolút többségben lennének!) *azt keresik, ami a testé, a földi boldogulás felé vezet.* Rövidlátó emberektől nem kívánhatjuk, hogy gyönyörködjenek egy hegycsúsról betekinthező vidék pazar pompájában. Számukra csak az a jó, amit kézzel elérnek, amit a közelben látnak. Úrtítik az örömszerleget, élvezik mohón gyönyöreit, hogy

annál keserűbb legyen az alja. A megragadott orosz-lánfarcokban gyönyörködnek, mert még nem tudják, hogy a farkhoz oroszlán is tartozik és ez minden pillanatban végezhet velük. Milyen öröm is egy kicsit, egy nagyon ici-picit boldognak lenni?!

Akinek hallása hozzászokott a síró hegedűhöz, a visító saxofonhoz, a primitívül vad jazz-hez, az nem tudja élvezni a magány csendjét, a havasok és erdők felséges hallgatását. Ilyennek menekülni kell az egyedüllétől, mert az elaltatott fenevadak (talán a lelkiismeret szava?) felébrednek. Ilyennek a sivatag is tele van ellenséggel és az út minden bokrából-bozótjából ijesztő rémek bukkannak elő. De még így is *jobb hangos dárídóval elhallgattatni azt, ami más után sír, a jó után.* Olyan jó rossznak lenni!

2. Ahol sok, de igazán sok illatosítót használnak, — és akik igazán élnek vele, tudnak azok mértéket tartani? — Ott a szegényságot nem bírják. És az *elkényeztetett testi szaglőérzékkel* elvész a lélek jószág- és könyörületérzéke. Milyen kellemetlen találkozni rongyos szegényekkel. És a szegények mit mondanak, mire tanítja őket nem egy illatárban úszó gazdag? Milyen rossz jónak lenni, becsületesnek maradni és koldusként tengődni?!

A kendőzött arcok mögött, a ragyogóan kikészített kis és nagy sztárok arca mögött *hideg szemek* néznek a világba. Arcukon ott van a pofacsonttól az állig húzódo „könyörtelen vonás” (= hideg szépség?!). És hódítson és szédítsen mosolyuk, ebben nincs melegség, nincs szeretet, csak pillanatnyi szépség, mint a kinyílt rózsában, amely hamar elhullatja szirmaiát. De ... mégis jó a kérészéletű boldogság!

Tanulságos megfigyelni, hogy a koldulási tilalomban kítől mernek kérni a nagyon is kiravaszodott álszegények. Ezekbe az életosztón nevelte a lélektani ismereteket. Hatodik érzékük van. Milyen lemondó arccal nézik a divatos dámákat (és vastag szivarú urakat), — ha fiatal, annál rosszabb. „Itt ne remélj!” — olvasható le arcukról. Nem azért, mert nincs az erszényben bankó, hanem mert a szívben — ha még van — *a szeretet legföljebb a rézkrajcárig futja.* Sőt minél több a bankó, annál kevésbé csöppen másnak. Olyan jó örízni azt, ami egyedül biztosítja a „jó” életet.

Mégegyszer: a divat. A divatszalonok lelket átformaló hatását, a családfenntartót idegesítő hatását nem kutatták még lélekbúvárok. De nem is szabad ezt tenniük, mert ha erre a kényes területre irányítják a figyelmet, illetve fényt derítenek a hiúság és tetszeni akarás póre igazságára, becsukhatják „boltjaikat”. — De jó legalább addig boldognak lenni, míg az ember végiglejt a korzón, vagy végigtündököl egy szagosmisét, *megmutathatja az ember (anyagi) fölényét* akkor is, ha ennek igen magas árát kell fizetnie a családnak.

3. A társadalmi élet kihúti az otthonot. A sok kibeírkálás, idegenben botorkálás, *a szeretetforgács-elhordás* végül is *eloltja* a családi szentély tűzhelyének még *pislogó parazsát.* — De oly jó tilosban járni!

Az élvezethajhászás, a milderáronvaló élniakarás szükségképpen magával hozza a gyermektelenséget és mindazt, ami mögötte van, a házastársaknak szilárd kapcsolatlakú együttlétét. Mit is várhat a gyermek a szüleitől, — ha van még egy ilenegy — akik csak

ahhoz szoktak, hogy kapjanak, hogy élvezetuzsorások legyenek?! Csak játékszere lehet szüleinek, hogy ilyen szórakozásuk is legyen. — Mert olyan jó kapni, csak kapni és sohasem adni.

4. Az ingyenség: válogatott ételekkel, italokkal való töltekezés nem nevel önfegyelmzésre. Pedig annyira szükség volna, hogy az ember fékezze meg, magában tompítsa azt, ami olyan jól érzi magát a rosszban, ami olyan hangosan követelődzik és lázadzik énkünk, eszünk, lelkünk ellen. A kényszer nagy úr. Csakis a kényszer, — jelentkezzék ez akár a háborús gazdálkodás alakjában, akár a divat formájában — és nem az erény, önmagunk józan szeretete. Az bírja rá az embert, az önmegtágadástól irtózó és menekülő gasztronómust a hosszú és kellemetlen böjtire. Pl. a „vonalak” megőrzése sokkal nagyobb áldozatra képesít, mint az Isten parancsa, az Egyház súlyos törvényei és a józan ész követelményei együttvéve... *Olyan jó magunkat helytelenül szeretni, jobb, mint józanul uralkodni magunkon!*

5. A sikos parkett: tánc és bálterem szerez ugyan az embernek kellemes órákat, egy-két estére boldoggá is teheti. De ugyanakkor elviszi az embertől azt a lelkületet, hogy a ságáramadottság hosszú napjában meghitt bensőséggel tudjon odafordulni Teremtőjéhez, hogy társtalantul ahhoz tudjon menekülni, aki már régóta várt rá örömeivel és vigaszaival. Ilyen embert magányában mindig kísérti a rövid boldogság utáni vágy, a hosszú öröm-böjtjében visszasírja a röpké percekét és órákat, mert akkor olyan jó volt mindent felejteni.

A kedveskedő, síma és puha ölelésekhez szokott kéz nem tudja magához ölelni Krisztus durva keresztjét. Amikor a „sors” az élet keresztjét rárakja az ilyen boldog-boldogtalanra, inkább megválnak az élettől, mert rossz és nehéz a megtisztulás és boldogság felé vezető út.

A testtől és érzékektől felforrósodott vér — és ha különös gonddal nem vigyáz az ember, kié nem forr fel a mai Sodomában és Gomorrában? — nem tud Istenhez találni az imádságban. Legtöbbször imádkozni sem tud, mert érzi, ehhez tiszta lélek kellene. Élete az ellenkező felé hajtja, azért inkább az ima marad el és az Isten legyen távol, mert különben életének irányát kellene megváltoztatni. Pedig... olyan jó kacérkodni a testtel és a ságánnal!

Tanulságok

A mondottak után csoda-e, ha csak a testet becéz-zük, kényeztetjük, mindent megengedünk neki, hogy akkor *elsatnyul a lélek* és e nemesebb énkünknek mindig *nehézebb lesz érvényt szerezni az élet igazi javainak.*

A tények felsorolásával azonban nem volt szándékunk keresztmetszetet adni az élet sötét oldaláról. Nem akarunk túlzásba esni. Nem állítjuk, hogy minden szórakozásban, önápolásban, élvezetben és örömben bűn reitőzik. Az érdektelen mindennapi eseményekben — hiszen nem rólkunk volt szó! — azt emeltük ki, amire nem szeret gondolni az ember, amire nem mer őszinte választ adni magának sem.

1. A felsorolt esetek után megadhatjuk a választ miérettjeinkre. Azért olyan jó rossznak lenni, mert valami *kiváratosat kapunk a rosszban.* Vagy elhanyagoljuk vagy nem veszünk tudomást a rosszról, csak a jót akarjuk benne. Hogy ez mennyire sikerül, láthatuk a fenti esetekben, a kinzó lelkiismeret szavában.

2. Hozzászokunk ahhoz, hogy a *kevésssel beérjük:* csak valamit kapiunk, ami jó. Csak a testünk érezze jól magát, ha csak rövid időre is. Hogy ki nem elégitettek vagyunk, hogy minduntalan felsír bennünk a

lélek, hogy boldog-boldogtalanok vagyunk, azt saját kárunkra egészen elhanyagoljuk. Nem tördünk vele.

3. A kigyó nyelve valami csodás szérummal oltotta be az embert, hogy még ma is, annyi balsiker után, annyi csalódás ellenére *csak a földi boldogságát akarja,* vagy elsősorban ezt keresi. Felfoghatatlan az az ön-bizalom és öntudat, ami az emberben él, amikor szentül meg van győződve, hogy ami eddig senkinek sem sikerült, pedig milliónyian sokkal szerencsésebb körülmények között kísérleteztek, az neki biztosan sikerül. Csalódással végződik kísérlete.

4. Hányan áldozatai a *szinpadi diszletezésnek?* Így kell neveznünk azt a múlt, hivalkodóan rikitó, csillogó földi életet (boldogságot?!). Micsoda gondok tanyáznak a megirigyelt palotákban? Milyen kár, hogy nincsenek üvegfalai, hogy azok is, akiket a látszat megcsal, láthassák a gazdag nyomorúságot. A megcsodált luxuskocsikban is inkább csak kergetik a boldogságot, de el nem érik. És hiába válik arannyá, amihez hozzányúl a szerencsefi, éhen és szomjan vesz a nyugalom és béke utáni vágyban. A szörmebunda is hányszor takar életunt, elkeseredett szívet?! — Csak szépen kifestett kórház ez a világ, hol sokan szenvednek!

5. Akadnak azonban még szánalomraméltóbb emberek is. Amikor ilyenekkel találkozunk, az államhatalom, rendőrség, kényszernevelés után kiáltozunk. Vannak, a számukat nehéz megmondani, akik *egy óra öroméért* feláldozzák heti keresetüket, néhány percnyi örömet *egy életen át vezetnek.* A részegség és érzékiség örömmámora már szombat este elrabolja e zuhlott emberektől, amit olyan nehezen kerestek.

6. Furcsa valami az ember. Némelyek, különösen a tarajos fiatalok, a *lázádsban lelik örömuiket.* Megkísérlik, hogy mindenkitől „függetlenül” éljenek. Meg akarják valósítani az első földi hazugságot: lesztek mint az istenek. Ilyenek különös jó izét érzik annak, hogy olyan jó rossznak lenni: tilosban járni, lázadozni Isten és Egyház, társadalom és szülői ház ellen, titánokat játszani.

Miért kellett ilyen drasztikus esetekben feltálni a kegyes olvasónak a tanulságokat. Aki e sorokat olvassa, ha akad valaki, aki a bevezetés után el meri olvasni, biztos ment az ilyen kilengésektől. Nem akarjuk könnyedén elintézni azzal, hogy akinek nem inge... Nagyon rendes gondolkodás találta ki a másik mondat is: Szólok a fiamnak, hogy a menyem is értsen. Úgy kisebb és finomabb kiadásban engem is érint valami.

Nem szabad a test örömeit keresni a lélek satnyítására. Hanem a lélek gyümölcseit. Szent Pál apostol sorolja fel ezeket: szeretet, öröm, békesség, türelem, nyájasság, jóság, hosszútűrés, szelidség, hit, szerénység, megtartóztatás, tisztság. Eppen ezt keressük. De nem találják meg azok, kik csak a múltot keresik.

Aki igazán akarja ezeket a nagy kincseket és velük a boldogságát, annak át kell szenvednie a tél hidegét, a tavasz viharait, a nyár perzselő és érlelő melegét, hogy ősszel betakaríthassa a gondosan ápolat termést.

A fiatalság, talán mi is, azonnal, előre akarja a fizetést. Nyomban akarja az eredményt látni. Vetés után azonnal aratni szeretne. Télen a zúzmarás fáról is gyümölcset kíván.

A lélek gyümölcseivel ellentétben a test, ez az elválaszthatatlan társ, talán azért is, mivel mulandó, nyomban fizet, mint az automata, azonnal ad a bedobott kracicár után. Neki nincs ideje várni.

És mi, sajnos, legtöbbször ezután nyúlunk, amikor élvezni akarunk, amikor örülni akarunk. Bedobjuk a tízfizlérest és várjuk a cukrot, csokoládét.

Hát ezért a mindjártért olyan jó rossznak lenni.

Kölcsönös fényhatások

Irta: Wimmer M. Anzelm O. S. M.

A kinszenvedés ideje ellenállhatatlan erővel magával ragadó áradat, amely tajtékzó örvényekben gazdag hullámmással siet tovább medrében. A végkicsendülés szenvedélye hajszolja végig a tekervényes úton és kényszeríti beteljesülése felé. Tarajos hullámai csakhamar elérik a megvalósulást, a kicsendülés óceánszerű végtelenségét, abba olvadnak bele és ott porzódnak szét atomokra való megsemmisülésben. Fenséges átmenet, logikus sorrend megkövetelte átfeljődés az egyik állapotból a másikba. E folyamatban nagy szerep jutott a színeknek is. Ragyognak, fénylenek, eltompulnak és elhalványodnak, egymásba olvadnak. Kaotikus forrongásban hajszolják egymást és széjjelválnak, hogy a végkicsendülésben a legkülönbözőbb árnyalatok pompás gazdagsága egy fénycsóvává fonódjék össze és mint a kölcsönös kiegészülésen alapuló új fény áraszsa el a világot.

I.

Lehetetlen szédület nélkül szemlélni a tovarohanó áramlatot és ellenállni a belőle felénk csapó vonzóerőnek. Szédület fogja el a parton állót és a nélkül, hogy észrevenné, már a forogtag hullámverésében áll és egy ritmusban siklik tova az áradattal.

Mindenki tudja, hogy a krisztusi kinszenvedés nagybőjti időszak közvetítette tragédiájáról van szó, amely villámként csap lelkünkbe, széjjelrombolja bennünk a túlságosan szűk keretet, porra égeti a salakot és oly tüzet fakaszt, amely ellen még nem termett orvosság és amelyet hiába próbálunk eloltani. Bármivel férközünk hozzá, legyen az bár a legellentétebb elem, magához vonzza, izzásba hozza és ezáltal csak fokozza tüzes életét. Mire ennek tudatára ébredünk, a passió belső dinamikája máris magasba ragadott és odaállított a Golgota fennsíkjára.

A legkülönbözőbb feszültségek keresztelik itt egymást és ezeknek átlójában áll mint tengely a kereszt. Rajta függ a halálban rejlő megváltó megsemmisülés felé siető Krisztus. Tővében a szent asszonyok állanak a kedvenc Apostollal, körülötte örjög a tömeg, oldalt áll Kornél római százados csapatjával, fölötte a mindinkább elsötétülő fellegek tornyosulnak, alatta a keresztülkasul hasadó föld hullámmzik, amely sziklákat reszpet és a gyáva félelem kárhóztos tűzcsóváját dobja a tömegbe.

A fények itt nem szikráznak és nem páváskodnak pompájukkal. Boris homályba, gyászos sötétbe olvadnak össze és keretezik körül a világtörténelem legmegindítóbb jelenetét.

Nagypéntek van, kinszenvedés napja és a lel-

ketek a halál árnyéka környékezi. És mégis: valami van a levegőben, a villámok visszfényétől szikrázó színekben, ami érezteti velünk, hogy a nagypéntek nem folytonosság, a kínhalál nem megoldás, a sírbatétel nem végleges, a körülöttünk kavargó fellegek gomolygása nem égbolt és hogy az egész mögött valami világos sejtelem áll, amely minden tragédia ellenére mégis megnyugtat és reményt fakaszt.

Mondjuk ki nyíltan: *a Golgotán húsvét van*, a feltámadás fénye már szikrázik a sötét fellegek mögött. A Keresztrefeszített utolsó pillantásában van valami leírhatatlan ragyogás, amelyet csak látni kell, hogy tudjuk, hogy ezek a pillák nem zárultak le örökre és e szemekkel még találkozni fogunk. Ezt mondja Magdolna is, aki a keresztfa tövében áll és a szeretet intuíciójával látja a történeteket. Midőn Krisztus a halál sötétjébe hajtja fejét, akkor a megtért Mirjam szívében tiltakozik a szeretet. „Ez nem megoldás, — suttogja magában — ez nem lehetséges, ez még nem a vég, erre még következik valami!” A szeretet látja, hogy Krisztus meghalt és tudja, hogy mégis él és jönni fog. Az *örjögő tömeg kárörvendő lelkét* is ha-

sonló sejtalem lepi el és midőn a széjjel hulló sziklák repedéseiből halottak támadnak fel, örült menekülésében mint a Golgota ködfoszlányát viszi magával a tudatot, hogy Krisztus bár meghalt, de nem semmisült meg; mégis él és győzni fog! A tömeglélek hőmérője, az álszenteskedő Szanhedrin helyesen mutatta a fokot: öröket állított a sírbolt elé: mégis csak félt a feltámadástól! *Kornél, a büszke százados*, a római világhatalom képviselője ekkor lép előtérbe és önti katonás szavak formájába a még ki nem fejezett sejtelmet: „Ez valóban Isten Fia volt!”

Húsvét a Golgotán! Nem lehet a kereszt tövében állni, Krisztus kínhalálát szemlélni és őt a sírbolt dohos homályába elkísérni a nélkül, hogy fel ne fakadna bennünk és át ne törné a nagypénteki felleget az a megmagyarázhatatlan világosság, amely a Golgota-jelenetben a sötétséget kidomborító háttér és amely azzal a biztos tudattal bocsát el a Kálvária magaslatáról, hogy nagypéntekre húsvét következik, mert Krisztus fel fog támadni!

A Golgota magaslatán a sötétség és a világosság méri össze fegyvereiket. A kardok szikráznak és a világosság ellenállhatatlan fölényvel, a feltámadásba vetett hit kardcsapásával és a remény lobogó fáklyájával számúzi a sötétséget a sírboltba, hogy az üreget elzáró hideg márványlap mögött várja meg a feltámadás hajnalán bekövetkezendő végmegsemmisülést. Addig pedig maradjon ott, töltsé be a sírüreget, gyászolja a halott Krisztust és ne nyugtalanítsa a világot!

II.

Húsvét hajnala van és a Feltámadott már átlépte a sírűreg küszöbét. Siránkozó asszonyok állják körül a sírboltot és kutatva fürkészik annak boldogító ürességét. Szemükben visszfénylik a *kölcsönös fényhatások tüze*. A világosság mindent eláraszt, de a sötétség árnyéka egypár foszlányt mégis csak visszahagy. Húsvét reggel van és mégis nagypéntekre gondolunk. A szent és hűséges asszonyok is ezt teszik és csak így válik reggeli sírlátogatásuk tökéletes élménnyé.

A húsvéti ragyogást a száműzött nagypénteki sötétség megmaradt foszlányai teszik színessé. Ez végtelenül jól esik, mert megszilárdítja bennünk a fény nyomában fakadó örömet. Látjuk, hogy van fényesség, amely beleragyo a világba. Tudjuk, hogy nagypéntek Vértanúja feltámadott, de nem feledkezünk meg arról, hogy Krisztus kínszenvedése, halála és győzelmes feltámadása szublimálta a sötétséget és változtatta át győzedelmes világossággá. Nagypéntek kavargó fellegei nélkül nem volna ragyogó húsvéti fényünk és a sötétség nélkül nem volna világosságunk.

A szent asszonyokkal ott állunk a sírűreg szélén, és miután a sírboltban már semmi keresnivalónk sincs, megfordulunk, hogy a küszöbről a messze távolba nézzünk és körültekintsünk. Aki nek valóban van szeme, az most lát. Távolok

hasadnak fel és pillantása felmérhetetlen messzeségekbe fúródik bele. Az új világ tárul fel előtte: a harmat ellepi a földet, káprázatos fényben fürdik minden, sokat sejtető körvonalak bontakoznak ki és hirdetik a megváltás dicsőségét. Látunk, szemlélünk és boldogok vagyunk. De itt sem hiányoznak a nagypénteki ködfoszlányok: *Nagypéntek a húsvéti ragyogásban*.

Önkénytelenül felfakad lelkünkben a húsvéti dal: Alleluja! Az új idők dallama Caesar triumphantorként indul diadalútjára és tölti be a világot. Végtelen öröm ez, de ezt is körülengik a nagypéntek ködfoszlányai és tudjuk, hogy a diadalenek hömpölygő áradata már régen elfogyott volna ajkunkon, ha a keresztfa tövében az Istenanya szeméből nem fakadt volna ki az a szeplőtelen könny, amely száműzte a sóvárgó fájdalmat és győzelemre segítette a diadalittas örömet.

Nagypéntek a húsvéti ragyogásban: kölcsönös fényhatás, amelyben minden kiegészül. Nagypéntek beleolvad az allelujába és az alleluja megdicsőül a nagypéntek emlékében. *Kölcsönös fényhatás*, melynek fénycsóvján kívül érthetetlenül válik a Golgota borúja és a feltámadás világossága közötti harmónia.

III.

Mélyítsük el élményünket és tekintsünk mélyen a sírt látogató szent asszonyok szemébe. Azokban ragyog fel a kölcsönös fényhatások kereszttüze. Káprázatos szikrázás ez, amelynek szemlélése mélységes gondolatokra készítet, mert e szikra sokat mond.

Az öröm tüzijátéka ez, amely azért oly káprázatos, mert benne a küzdelem izzását és a teljes megértés visszfényét látjuk. Nem magától szikrázik ez a tűz! Gyökere előbb mélyen behatolt a szenvedés által megkínzott lélekbe.

Tündöklő tüzijáték ez, amelyben az értelem világossága van túlsúlyban. Megértjük azt, ami történt, látjuk az összefüggéseket, szemléljük a kapcsolatokat és örömünk nem a véletlen szeszélye és a szeszély véletlene, hanem alapos felfakadás, amelyben benne foglaltatik az értelem világossága hogy megmagyarázza örömünk lényegét és rávilágítson a benne rejlő esélyekre.

Kölcsönös fényhatások! Keresztelésükben egymásba olvad a nagypéntek halálhörgése és a húsvét-reggel diadalittas allelujája. Széjjelvalhatatlanul forrnak egybe és tömörülnek osztatlan egységbe. Ez már sem nagypéntek, sem húsvét, ez már Krisztus, az alfa és az omega, a kezdet és a vég, az abszolút és az örök mindenek felett álló szemlélete.

Elértük célunkat, mint a sírboltot látogató szent asszonyok és máris túl vagyunk a nagypénteken és a húsvéti hajnalpirkadaton. Élményünk abszolút és időtlen. Tengelye az örök Krisztus. Őbenne csendül ki a kölcsönös fényhatások összehasonlíthatatlan szinjátéka...

Szent József

Irta: Schnattner Szigfrid O. S. B.

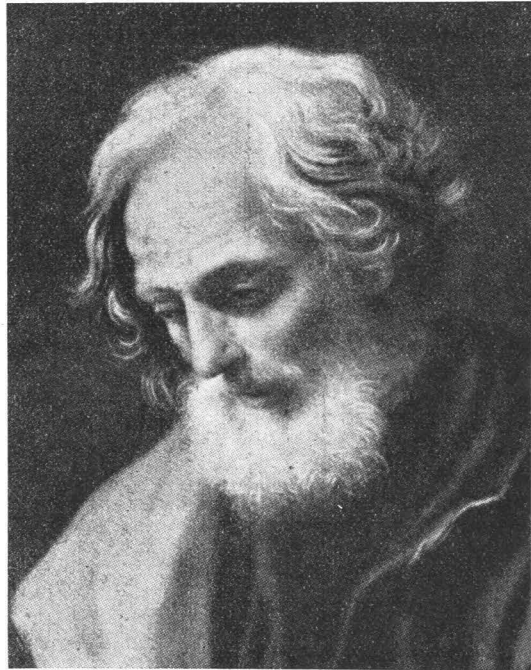
A két legszentebb személytől: Jézustól és Máriától elválaszthatatlan az Isten Fiának nevelője és a Boldogságos Szűz jegyese: Szent József.

Rendkívüli hivatása Jézus miatt van, páratlan méltósága Máriáért, emberi kiválósága a názáreti házáért.

Nem tudunk fönségesebb kapcsolatot gondolni Jézus életében annál, mely őt Szent Józsefhez fűzte. Melyik angyal érdemelte ki azt a kegyet, kérdi Szent Vazul, hogy az Isten Fia Atyjának nevezzék? Ezzel a kitétetett címmel Isten végtelen irgalma magasabb polcra helyezte Szent Józsefet, mint a pátriárkákat, prófétákat, apostolokat és velük az összes szenteket, mert ezek mind Isten barátai, Jézus kedveltjei, József pedig Krisztus Atyja, a mennyei Atyának, az ég és föld urának földi helyettese. A galileabeli Józsefet választja ki Isten bölcsesége, hogy nevelőatyja legyen a világ Megváltójának és szeplőtelen, tiszta jegyese a Boldogságos Szűz Máriának, Isten Szent Anyjának. Ez a kiválasztottság adja meg Szent Józsefnek összehasonlíthatatlanul előkelő kiváltságát és egyúttal megadja közvetlen Isten közelségét is.

Mínő csodálatos méltóság és mily szokatlan kitétetés és milyen különös csoda! Az Isten megtestesült Fia atyjának hívja Józsefet és szót fogad neki, az Isten makulátlan Edesanyja, az ég Királynője pedig urának mondja őt (Gerson). Ezt a bensőséges és végtelenül tisztaságos viszonyt tekintve állíthatjuk, hogy a Szűzanyán kívül senki sem állott közelebb Jézus Krisztushoz, mint Szent József. Ő a család feje, Jézus gyámja és szent Anyja életének támasza, Józsefnek gondjaira van bízva az egész emberiség váltóságának drága díja, József áll őrt a legszentebb földi szentély mellett, József védelmében él a Megváltó és Edesanyja. Jézus József fiaként jelenik meg a világban, József védőkarján menekül Egyiptomba, József műhelyében dolgozik. Csakugyan ráillenek a Szentírás szavai: „Rája támaszkodott az Úr”. (I Móz. 28, 12.) Józsefről alig beszél a biblia, csak röviden, szinte fukarul engedi sejtetni velünk az „igaz férfúnak” tökéletességét; ott találjuk a názáreti szűzleány oldalán, mint tisztaságos jegyesét, vele megy a kesergő Edesanyával keresni az Elveszettet, elképzeljük az ég Urának és a mennyek Királynőjének társaságában. A betlehemi istállóban, az egyiptomi száműzetésben, a jeruzsálemi templomban, a názáreti házikóban csak a gyermek Jézus támogatására van rendelve, mihelyt az Úr fellép és megkezdí nyilvános működését, Szent Józsefről egyetlen szó sem esik, csendesen visszavonul, majd észrevétlenül eltűnik, mint hűséges szolgáló, aki hivatását betöltötte.

Nem tudjuk, mit csodáljunk jobban Józsefben? A jóságot, mellyel körülveszi a gondjára és oltalmára bízott két szent Személyt, az angyali tisztaságot, mellyel örök lilomos példakép marad az emberiség számára, a hűséget, a szeretetet, alázatot vagy az öneláldozást? Vagy az engedelmisséget, amelynél fogva a parancsot nála mindig nyomban követi a tett? „Kelj föl.”

„És fölkel.” „Vedd a gyermeket és anyját.” „Vette a gyermeket és anyját.” „Fuss Egyiptomba.” „Futott Egyiptomba.” „Maradj, míg nem szólok.” „És ott maradt.” A Szentírás nyomatékkal kihangsúlyozza ezt az erényt Józsefnél, mintha kiemelné, hogy nincs hozzá hasonló készséges, hűséges, lelkiismeretes és pontos engedelmeskedő. S engedelmeskedésének a legnagyobb felmagasztalása lett a jutalma, amely itt a földön a határtalan tiszteletben nyer kijelentést. A tisztelet kezdettől fogva megvolt József iránt a kereszténységben, már csak azért is, mert elképzelhetetlen, hogy Jézus és Mária tiszteletétől elválasztható lenne a család Fejének kijáró köteles tisztelet. Az 1416-i egyetemes zsinat is ezt a tiszteletet sürgeti s ettől kezdve keresztelnek sűrűn József névre, családok helyezkednek Szent József oltalma alá, szerzetesrendek választják égi pártfogónak, templomok épülnek tiszteletére, iparoscéhek kérik védőszentül, IX. Pius pápa ezt a tiszteletet még jobban kiszélesíti és általánosítja, mintegy betetőzi, amikor Szent Józsefet, a Szentcsalád fejét, a Boldogságos Jegyesét ünnepélyesen a Világégyház védőszentjének nyilvánítja. Észszerű az elgondolás és nagyszerű a választás! Hisz ahol Jézus, ott Mária, ahol Jézus és Mária, ott az Egyház; aki pedig itt a földön védte, oltalmazta és őrizte a két szent Személyt, meg tudja védelmezni az Anyaszentegyházat is. Megkülönböztetett tisztelettel vette körül minden időben szent Egyházunk Szent Józsefet. A szentek is mind bizalommal helyezkedtek pártfogó oltalmába. Talán mindnyájuk nevében nyilatkozik Nagy Szent Terézia: „Nem emlékszem, — úgymond — hogy Szent Józseftől olyasmit kértem volna, amit ő nem eszközölt ki számomra.” Szent József tisztelete még nem érte el zenitjét. Majd ha az egész világ megérti és megvalósítja az Úr szavát: Menjete Józsefhez!

Az ókeresztény elmélkedés

Irta: Dr. Radó Polikárp O. S. B.

Salézi Szent Ferenc szerint „az elmélkedés figyelmes, ismétlődő és a lélek mélyén fönntartott meggondolás, hogy akaratunkat szent és üdvös elhatározásokra és érzelmekre bírja”.¹

Elmélkedtek a keresztények minden időben. Most azt akarjuk bemutatni, hogy milyen volt az első századoktól a tizenhatodikig a keresztények elmélkedése, különösen az ókeresztény szellem letéteményeseinek, a monasztikus szerzetesrendeknek elmélkedő imádsága. Szent Benedek regulájában rendelkezett erről a tárgyról is, jól tudván, hogy ez az út vezet Istenhez.

A régi keresztények, az összerzetesek, Szent Benedek és követői az elmélkedésnek két irányát gyakorolták, a liturgikus ténykedésekkel kapcsolatos elmélkedést és az elmélkedő olvasást.

Szent Benedek regulája igen régi, szokásos elmélkedésre kötelez: a régi szerzetesek a karimádságban az egyes zoltárok után szünetet tartottak, és még az egyes órák után is rövidebb elmélkedésbe merültek el, a nocturnusok után hosszabba. Erről a szokásról szól a 8. c.: „Ami idő hátramarad a vigília (éjjeli zsolozsma) után, elmélkedésre szolgáljon.” Ez a liturgikus elmélkedés: zsolozsma *közben* és *után*, igen régi szokás. A „Keleti atyák regulája” leírja ezt az imádságot: a zsolozsma végén volt ez és neve „missae” volt: „Midőn a missae”-t tartják, legyen éjjel vagy nappal, miközben hosszabb ideig állni kell, minden testvér vigyázzon, hogy el ne fáradjon és ok nélkül ki ne menjen.”² *Cassianus* marseillesi apát is leírja ezt az elmélkedést. Zsolozsma *közben*: „A zoltár végén állva, csendesen magukban imádkoznak, majd leborulnak és ismét fölkelnek, hogy kiterjesztett karokkal tovább imádkozzanak.”³ *Officium után* is volt közös, majd magános elmélkedés, „hogyan az a megtisztulás, melyet zoltárokkal és imádságokkal szereztek meg, el ne vesszen.”⁴ Szent Benedek ezt honosította meg és életrajzában is van rá adat, hogy ezt kell érteni a regula fentemlített kifejezésein. Az életrajz 4. c.-ban ír *Nagy Szent Gergely* pápa az állhatatlan szerzetesről, aki a kórusról mindig kiment, midőn „meghatározott órában, a zoltározás végeztével, a testvérek imádságba merültek”.

Ez a szokás hosszú ideig fennmaradt. *Anianei Szent Benedek* idejében is éppúgy szokás, mint azelőtt. Szent Gertrud⁵ is említi, hogy egy alka-

lommal, midőn a kolostort üldözték, a 102. zoltárt imádkozták, de úgy, hogy mindenegyes vers után tartottak szünetet, mivel csak egy zoltárt mondtak.

Ez a szokás azonban lassan-lassan a XV. század felé elvész. *Garcia Cisneros*, a spanyol Monte Serrato apátja ezidőtájt ír egy aszketikus könyvet a zoltárimádkozás módjáról, melyben a szerzeteseknek már utasítást ad, hogyan elmélkedhetnek a zoltárok éneklése *közben*, mindenféléről, csak arról nem, amiről a zoltárokból, a liturgiában szó van.

Modern gondolkozás módunk talán túlságosan egyszerűnek találja ezt a régi gyakorlatot, pedig ez helyesnek bizonyult a történelem és az Egyház gyakorlatának tanítása által tizenöt századon keresztül. A régi gyakorlat felújítható volna korunk lelki életében is, úgyhogy a liturgiához kapcsoljuk ismét elmélkedésünket. Most ez nem szokás, breviárium, mise, elmélkedés egymástól elkülönült valami még a papok lelki életében is. Legyen olyan kapcsolata a breviáriumnak, misének az elmélkedéssel, mint a breviáriumnak a missaléval; azaz az egyházi év gondolataival töltsék. „Egyik órában ezt a fiókot húzom ki, az elmélkedést, félóra múlva bezárom, másik fiókot nyitok meg: a breviáriumot, háromnegyed óra és ismét becsukom.”⁶ Sajnos, hogy sok jámbor lélek így tesz; lelki életében az elmélkedésnek semmi köze a liturgiához.

Azok, akik úgyis mondják a zsolozsmát, megpróbálkozhatnak ezzel a gyakorlattal. Midőn elkezdik az officiumot, indítsák fel magukban a jószándékot, figyeljenek, imádkozzanak bensőséges lélekkel és a Szentlélek Úristen kegyelme egészen bizonyosan működni fog, egyszerre csak megkapja valamelyik hely, valamelyik zoltárvers a figyelmüket. Erről elmélkedjenek azután rögtön, vagy alkalmas időben, hogy a szerzett kincs kárba ne vesszen. Világi híveink közül azok, akik mélyebb lelki életre törekszenek, régen használnak francia, német nyelvű zsolozsmáskönyvet. 1939-ben Balázs *Benedicta* kiadásában magyarul is megjelent „A zsolozsmáskönyv”. Ugyanígy teszünk a missaléval is, midőn misézünk vagy résztveszünk a szentmisén.⁷ Elmélkedhetünk akár a missale

⁶ Tissot—Kerer: *Das innerliche Leben*, 242. l.

⁷ Ezt tette *Szent Agoston* is. A Vallomások IX. könyvében (4. c.) elmondja, a 4. zoltár mily hatásal volt rá: „Inhorruí timendo, inferbui sperando, exultando in tua misericordia... Haec omnia exibant per oculos meos et vocem meam, cum conversus ad nos Spiritus tuus bonus ait nobis: „Filií hominum, quo-

¹ Theotimus 6. könyv, 2. feje.

² Migna *Patrologia latina* 103. c. 443.

³ *Institutio coenobiorum* 1., 2. c. 7., 10. és másutt.

⁴ *Instit.* 1., 2. c. 13; 1., 6. c. 7.

⁵ *Legatus divinae pietatis* 1., 3. c. 45.

vagy breviárium egyes részeiről, akár valamilyen ünnep összefüggő liturgiájának vezető gondolatairól. Ehhez a kegyelem ösztönzése és segítsége szükséges. Isten megadja fiainak a mindennapi

usquo gravi corde? Ut quid diligitis vanitatem et quaeritis mendacium? Dilexerim enim vanitatem et quaesieram mendacium..."

Irodalom

Müller Lajos S. J.: **Tanuljatok tölem.** — Elmékedések, Korda kiadása. Budapest. 444 lap.

Csak az elmékedő lélek tudja értékelni azt a nehéz és egyhangú munkát, amely egy ilyen vaskos elmékedési könyv megírásával jár. Különösen a pünköszt utáni hosszú idő igényel nagy gondot, hogy a sok elmékedés mégis változatos legyen és hasznot jelentsen az elmékedőnek.

P. Müller a pünköszt utáni 7. vasárnaptól a 14. vasárnapig bezárólag 56 elmékedést ad e tekintélyes kötetben. Szerencsés kézzel szedte össze az evangéliumnak éppen legszebb részét: a Hegyibeszéd nyolc boldogságát, a Miatyánkot, a Gondviselést. Az anyag szépsége és könnyűsége a meleg nyári hónapokban kellemessé és kívánatosá teszi így az elmékedést. — Már a tárgy megválasztása biztosítja a változatoságot, amelyet a szerző mély lelkéből származó gondolatok még csak hasznosabbakká tesznek. Ez az elmékedési könyv is dicséri P. Müller gyakorlati érzékét. Idézetei, hasonlatai és példái nagyon jó lelki olvasmánnyá is teszik a könyvet.

Örömlünk kell, hogy vállalkozott valaki arra a nehéz feladatra, hogy magyar nyelven egy egész esztendőre adjon elmékedési anyagot. De ez a munka megéri a fáradságot. Így mindenki hozzájuthat jó olvasmányhoz, bőséges és változatos lelki táplálékhoz és bőséges anyagot kap benne napi elmékedéseikhez. Talán ez a kötet P. Müller legsikerültebb elmékedési könyve.

Marchant: **Előítételek gátjain keresztül** — Fordította a Budapesti Növendékpapság Egyházirodalmi Iskolája a mű negyedik német kiadásából. P. Bérgha Béla S. J. bevezető soraival, Korda, 1940.

A volt holland kultuszminiszter és pártvezér beszámolója azokról a gondolatokról, melyek őt a katolikus Egyházhoz mind közelebb hozták, végül áttérésre bírták.

A szerző célja, hogy világosan megmutassa: csupán az előítélet és tudatlanság zárta el előtte oly sokáig az Egyház kapuját s ezzel másokat is kutatásra serkentsen és a katolikusokat is megerősítse hitükben.

Marchant könyve Hollandiában meglepő könyvsikereket ért el. A német fordításon kívül Dél-Amerikában portugál nyelven jelent meg, francia fordítása előkészületben. Örvendetes, hogy a budapesti növendékpapság vállalkozott a magyar fordításra, mert hisz Marchant könyve nálunk is missziós munka végzésére hivatott! — Missziós munkát kell végeznie protestáns testvéreink felé: omoljanak össze a kato-

kenyeret a lelki élet terén is, sőt itt elsősorban. Segítségül felhasználhatjuk pl. Parsch művét: „Az üdvösség éve”, mivel sok gondolatra felhívja figyelmünket és a liturgiához minden rendszerbe-erőltetés nélkül fűzi megfontolásait és jegyzeteit.

A liturgikus elmékedést manap éppen úgy megvalósíthatjuk, mint azt keresztény őseink tették. (Folyt. köv.)

licizmussal szembeni előítételek gátjai! — Missziós munkát végez köztünk is: jobban megértjük a katolikus Egyházba való visszatérés lélektani nehézségeit!

Konverzióra készülő protestáns testvéreink kezébe adjuk oda Marchant könyvét. Saját nehézségeikre — melyek a szerzővel azonosak — kapnak feleletet.

Gróf Pálffy Erzsébet: **Elmékedések a keresztút-ról.** Korda R. T. — Endrődy László S. J.: **Gyermekek keresztútja.** Korda R. T.

A keresztúti ájtatosságot főleg dogmatikai és erkölcs-tani gondolatvilágból lehet igazán mély hatással végezni. Utóbbinak, mely gyakoribb és népszerűbb, célja az önvizsgálat, hogy a lelki élet fogyatkozásait és hibáit mint okozó körülményeket lássuk Urunk szenvedésénél, és így életünk megváltoztatására szánjuk magunkat. Ilyenirányú gróf Pálffy Erzsébet elmékedés-sorozata, mely elsősorban lelki életet élő felnőttek számára készült. Gyakorlatiasság, azaz a keresztutat az élet iskolájává avató szempontok jellemzik ezeket az imádságos gondolatokat, melyek igen alkalmasak arra is, hogy külön-külön tegyék őket szemlélődésünk tárgyává.

Endrődy francia fordításból adja egy német tanítónő keresztúti ájtatosságát a magyar gyermekek kezébe. Ebben van egyúttal az eredetinek, de a fordítónak is a legnagyobb dicsérete, hogy t. i. mindkét nemzetnél olyan nagy közkezdveltségnek örvendenek ezek a rövid, alig néhány szavas megfontolások. A gyermekek fantáziája mindegyikben talál azonban anyagot, hogy továbbfűzze a képek nyomán fakadt gondolatokat és tényleg levonja a tanulságot: „igazán jobb leszek!”

Ervin Gábor dr.: **„Mutasd meg az Atyát!”** Lelki-gyakorlatos gondolatok. Korda r. t. kiadása. 1940. 115 lap.

Lelki-gyakorlatos gondolatok leányok számára. Az ismert szerző új, egyéni és önálló feldolgozású lelki-gyakorlata. Nem a hagyományos utat járja. A kis könyvben annyi a mélység és a gondolat, hogy egy-egy fejezetéből egész előadásorozathoz nyerhet indítást az olvasó.

Különösen kiemelendő a sok kedves és gyakorlati utasítása. Nagyon értékes gondolatnak tartjuk, hogy a lelki-gyakorlat kiindulásakor egy új, sodró erővel bíró fényes istencrot akar kialakítani a hallgatókban. A lelki-gyakorlatos elmékedések folyamán mindig hozzáad egy-egy új vonást, színt a kialakítandó istencrohoz.

Úgy hisszük, a könyv sokaknak fog használni.

P. CSÁVOSSY ELEMÉR S. J.:

A SZENVEDÉS ÉJJELE

Kitünő vezérfonál a nagycsütörtöki éjtszakai szentségimádás megtartására. Ára 26 fillér.

A magyar irodalomnak eddig nem volt a nagyhétre, Megváltónk szenvedésének napjaira kilencedimája. Ezt a nagy hiányt pótolja most:

Cser Palkovits István S. J.:

NAGYHETI KILENCED

című zsebalakú kis füzet.

A „Bevezető”-ben ismerteti a kilenced végzésének módját, majd pedig *Virágvasárnap*tól kezdve *Húsvéthétfőig* minden napra ad egy rövid elmélkedést az Úr Jézus aznap szentvédéséről. Az elmélkedés végén pár szívhez szóló ima-szöveget is nyújt. Közli a Jézus kínszenvedéséről szóló litániát is. Ára fillér.

Keresztúti füzetek:

Boldog Suso Henrik elmélkedéseinek kívül még egy szép elmélkedési sorozatot közöl *P. Endrődy László*

K E R E S Z T Ű T

című füzetében.

Mindegyikhez stációs képek is vannak. Ára 40 fillér.

Újdonság:

A közismert és kedvelt magyar író: *Gróf Pálffy Erzsébet*

Elmélkedések a keresztútról

címmel egy zsebalakú, értékes elmélkedés-sorozatot írt a keresztútról. A szöveget a szokásos ima és néhány énekrész is bővíti. Illusztrált. Ára 20 fillér.

P. Endrődy László szerkesztésében

Gyermekek keresztútja

is megjelent. Szívhez szóló hangon elmélkedtetni a kicsikéket Jézus kínszenvedéséről. Nevelőhatása miatt minden szülőnek, nevelőnek ajánljuk, szerezzék meg a gyermekek számára ezt a kepekkel is díszített kis művet. Ára 16 fillér.

A magyar könyvpiac eseménye a

JEZSUITA ARCÉLEK

első kötetének megjelenése *P. Gyenis András* szerkesztésében.

E könyv a 400 éves Jézustársaság életét és történetét adja 21 jeles jezsuita sorsának és működésének a tükrében.

Szentek, tudósok, írók, diplomaták, felfedezők és hírhirdetők mozgalmas világa vonul el az olvasó szeme előtt!

Több jeles író adja itt tudása legjavát!

Az újkor félelmes válságai között mindenütt ugyanaz a megnyugtató biztosság, nagyvonalúság, tetterő, lendület és hősiesség.

Elsőrendű forrásmunka!

Érdekfeszítő olvasmány!

A j á n d é k n a k a l k a l m a s!

Ára füzve P 5.—, kötve P 7.—.

II. kötet húsvétra, III. kötet pünkösdre jelenik meg.

Új magyar könyvek:

Charles S. J.: **Apostoli lelkeknek.** A világhírű asketikus író remekszép elmélkedései. A missziós gondolatot kelti fel a lelkekben. A kitünő művet P. Gálffy László S. J. fordította. Ára kartonkötésben 2.20 P, vászonkötésben 3.70 P.

Ervin Gábor S. J.: **Mutasd meg az Atyát.** Diákleányok részére írt elsőrendű lelkigyakorlatos anyag. Három napra szóló elmélkedést tartalmaz. Ára kartonkötésben 2.80 P, díszkötésben 4.30 P.

Romano Guardini: **A liturgia szelleme.** Fordította a veszprémi növendékpapság egyházirodalmi iskolája. Az Egyház liturgiája iránt érdeklődők kitünő tanulmányt nyernek benne. Ára 2.80 P, kartonkötésben 4.30 P.

Marchant: **Előítéletek gátjain keresztül.** Egy holland miniszter megtérése a katolikus Egyházba. Értékes nyilatkozatok az Egyházzal. Ára 3.— P, kartonkötésben 4.50 P.

Cser-Palkovits István S. J.: **Nagyheti elmélkedések.** A nagyhét minden napjára tartalmaz egy-egy meghatározó elmélkedést és imát. Ára: 40 fillér.

Endrődy László S. J.: **Gyermekek keresztútja.** Zsebalakú kis keresztút képekkel díszítve. Ára 16 fillér.

Gróf Pálffy Erzsébet: **Keresztút.** Az Úr Jézus fájdalmas keresztútjáról elmélkedések. Minden szöveghez kép is van. Ára 20 fillér.

P. Biró Ferenc S. J.: **Menjetek Józsefhez!** II. kiadás. Szent József hatalmas közbenjárói mivoltát ismerteti e könyv. Nagy bizalomra nevel. A függelékben közkedvelt Szent József-ímák vannak. Ára 25 fillér.

Hallja meg a világ és olvassa! ... Az Úr Jézus üzenete a világnak. 20 oldalas röpirat. Ára 16 fillér.

Huszár Győző: **Bölcselet.** VI. kötet. Istentan. Ára 3.— P.

Wimmer Anzelm O. S. M.: **Orabo Spiritu, Orabo Mente.** Imádkozzunk lélekkel és értelemmel. Liturgikus elmélkedések. Ára kötve 9.80 P.

Dr. Vanyó Tihamér: **A nőről vallott felfogások háttere.** Ára —.50 P.

Marianov—Szántay—Szémán: **Hogy mindnyájan egyek legyünk.** Uniók kézikönyv. Ára 2.— P.

Lukács Manszvét O. F. M.: **Kövess engem.** II. kötet. Ára 8.— P. 36 missziós szentbeszéd.

Városi István: **Dimidius.** Drámai költemény. Ára 3.20 P.

Nagy István: **„Elmenvén, tanítsatok ...”** Rövid szentbeszédvázlatok ádventtől pünkösd utolsó vasárnapjáig. Ára 2.— P.

Szent József irodalom:

A Szentírás alapján mutatja be Szt. Józsefet: P. Gallus Tibor: **Szent József lelke** c. könyvében. Rámutat benne Szent József érdemeire; nagy szerénységét, rejtett munkás életét méltatja. Olvasása előre visz az erényes életben. Ára kartonkötésben 1.40 P, kötve 2.70 P.

Brey—Nagy: **József Dávid Fia, a hűséges.**
Bibliai elbeszélés. Ára 2.50 P.
Blaskó Mária: **Királyi sarj.** Elbeszélés Szent
József korából. Ára 4.50 P.

Imakönyvek és füzetek:

Dr. Haiczl: **Szent József.** Március minden napjára imák és elmélekdedések. Ára 3.20 P.
Szemenyey: **Szent József tisztelete.** Imák és elmélekdedések. Ára 2.— és 3.— P.
Dr. Czapik Gyula: **Kilenced Szent Józsefhez.** Kiténően megszerkesztett kilencnapj ájtatosság Szent József tiszteletére. Megmagyarázza a kilenced végzésének módját és kilenc napra igen tartalmas, szép elmélekdedéseket közöl Szent József erényeiről. A füzetke kiválóan alkalmas Szent József tiszteletének terjesztésére. Ára 25 fillér.
P. Biró Ferenc S. J.: **Menjetez Józsefhez!** II. kiadás. Szent József nagyságát, erényeit, hathatós pártfogását minden bajban, tárja elénk a szerző. A függelékben Szent Józsefhez való közkedvelt imák vannak. Ára 25 fillér.
P. Csávossy Elemér S. J.: **Szent József tőkeletes tisztelete.** Első részében Szent József tiszteletéről, a tisztelet indítékairól, második részében pedig imákat, kilencedszöveget közöl. Ára 26 fillér.
Blaskó Mária: **Szent József.** Oktatások, imák. Ára: 20 fillér.

Legújabb német könyvek:

Hilker: **An Deiner Hand.** Ein Geleitwort für das Jungmädchen. Ára —.66 P helyett —.50 P.
Leo der Grosse. **Reden über Petrus.** Ára 6.27 P helyett 4.71 P.
Von Pius XI. zu Pius XII. Ára 1.65 P helyett 1.24 P.
Lippert S. J.: **Aufstiege zum Ewigen.** Ára 7.43 P helyett 5.57 P. Gyönyörű kiviteli újabb Lippert-könyv.
Georg Ströbele: **Katechetische Predigten über den Glauben.** Ára 7.43 P helyett 5.57 P. 40 szentbeszéd a katekétika köréből.
Thomas von Celano: **Leben und Wunder-taten des hl. Franziskus von Assisi.** Ára 10.73 P helyett 8.06 P. Újabb Assisi Szent Ferenc könyv.
Fattinger: **Predigt des Lebens. Eine Volks-christenlehre in Beispielen aus Welt und Leben.** Ára 13.70 P helyett 10.29 P. Az életből vett példák hitoktatáshoz és egyházi beszédekhez.
Donders: **O Haupt, voll Blut und Wunden.** Ára 3.30 P helyett 2.48 P. Három sorozat bőjti beszéd.
Schlumpf: **Religionsbüchlein für Mutter und Kind.** Ára 1.98 P helyett 1.49 P. Kérdések és feleletek a katolikus vallás igazságairól, főleg anyák és nevelők részére.

P. CHARLES S. J.:

APOSTOLI LELKEKNEK

Akik P. Charles „Isten közelében” című 3 szép kötetét át-elmélekdedték és megcsodálták, kapva-kapnak ezen az új magyar fordításon. Kevés író tudja a lelket oly nagy lelkesedésre, apostoli tüzre gyújtani, mint P. Charles. Elmélekdedései nemcsak lelki gyönyörűséget nyújtanak, hanem termékenyítő hatással is vannak a lelkekre. Ebben a kötetében a pogány misszióra hívja fel figyelmünket, a hithirdetésnek égetően fontos feladatára. Azért a missziós lelkeknek, a Krisztusország ügyeiért lelkesedőknek igen ajánljuk.

Ára szép kartonkötésben P 2'20, kötve P 3'70

Hittanárok, lelkipásztorok igen nagy hasznát fogják venni

Dr. Ervin Gábor hittanár:

„Mutasd meg az Atyát”

most megjelent könyvének.

Három napra való bőséges anyagot ad lelkigyakorlatozó leányoknak. Bájos példákkal illusztrálta könyvét. Más exhortációs beszédekhez is kiténő anyagot nyújt.

Ára izléses szép kartonkötésben P 2'80, díszkötésben P 4'30.

A liturgia után napjainkban sokan érdeklődnek. Ha beható ismereteket óhajt szerezni, okvetlenül szerezze meg a híres liturgikus író:

Romano Guardini:

A LITURGIA SZELLEME

című, a Veszprémi Növendékpapság Önképző-köre fordításában megjelent értékes művét.

Ára kartonkötésben, csinos kivitelenben P 2'80, kötve P 4'30.

Három kiténő elmélekdedési könyv:

Müller Lajos S. J.:

A KERESZT DIADALA

Javítóhatású, felemelő elmélekdedéseket nyújt húsvét vasárnapjától kezdődő időkre. Igen keresett, rendkívül értékes anyag úgy egyháziak, mint lelki életet élő világiak számára.

Ára kartonkötésben P 4.—, díszkötésben P 5'50.

P. Plus S. J.:

LUMEN CHRISTI

Jelenleg 2 kötete kapható, de a harmadik és negyedik rész is sajtó alatt van. Igen ügyes zsebalakú elmélekdedési könyv. Rövid, magvas. Egy-egy gondolatot emel ki és rögzíti a lelkekben.

Ára kötetenként P 1'80, kötve P 3'10.

A franciák kiváló papjának,

Beaudenom kanonoknak elmélekdedései:

„Elmélekdedések az Evangéliumról”

címmel igen szép apostoli munkát folytat a lelkekben. Gyakorlatias, kidolgozott anyagot ad olvasói kezébe. Ára kötetenként P 5'50, kötve P 7'50.

**A könyvek megrendelhetőek a Korda könyvkereskedésében,
Budapest, VIII., Mikszáth Kálmán-tér 4. szám.**

Nyomatott: Korda R. T. nyomdájában, Budapest, VIII., Csepreghy-utca 2. (Felelős: Meiningner Ferenc.)

pál györgy₃₄

Utunk

A lelkiélet havi folyóirata

A tartalomról:

Wimmer M. Anzelm O. S. M.: *A lelkek tavasza.* — P. Walter János: *Isten templomai.* — Müller Lajos S. J.: *A Szentek mint emberek.* — Dr. Radó Polikárp O. S. B.: *Az ókeresztény elmélkedés.* — Rótfi Antal S. J.: *Olyan rossz — jónak lenni.* — Pintér József: *Örökségünk oltalmazója.* — Schnaitner Szigfrid O. S. B.: *Annunziatio.* — Dr. Tótfi Kálmán: *De szabadlís meg a gonosztól.* — P. Szalóczy Pelbárt O. F. M.: *Megköszönjük a parancsol.* — Gologl Lajos S. J.: *Kegyelem és élet.* — Dr. Kis György: *„Nagy világ, kis világ.”* — Földfő József: *Mozivágyó embereknek . . .* — Petrucó Anfal S. J.: *Figyelmeztető.* — Irodalom.

Korda R.T. Kiadása Budapest.

„Utunk“ aszkétikus folyóirat. Megjelenik a szünet kivételével minden hó 1-én. — Felelős szerkesztő: dr. Czapik Gyula. — Kiadja: a Korda Rt. (Igazgató: dr. Czapik Gyula.) — Szerkesztőség és kiadóhivatal: Budapest, VIII., Mikszáth Kálmán-tér 4. szám. Csekkszám: 42,881. Telefon: 1—361—85. Fiókkiadóhivatal: Korda-fiók, Szeged, gróf Apponyi-utca 20. szám. — Szlovákiai főbizományos: Szent József könyvkereskedés, Pozsony. Előfizetése portóval 28 cseh korona. Romániai főbizományos: Magyar Lapok Kiadóhivatala Oradea. Str. Regele Carol II. No 5. Románia. Előfizetési ára 175 lei.

Előfizetési ára félévre 1 P 80 fill. — Egyes szám ára 40 fill.

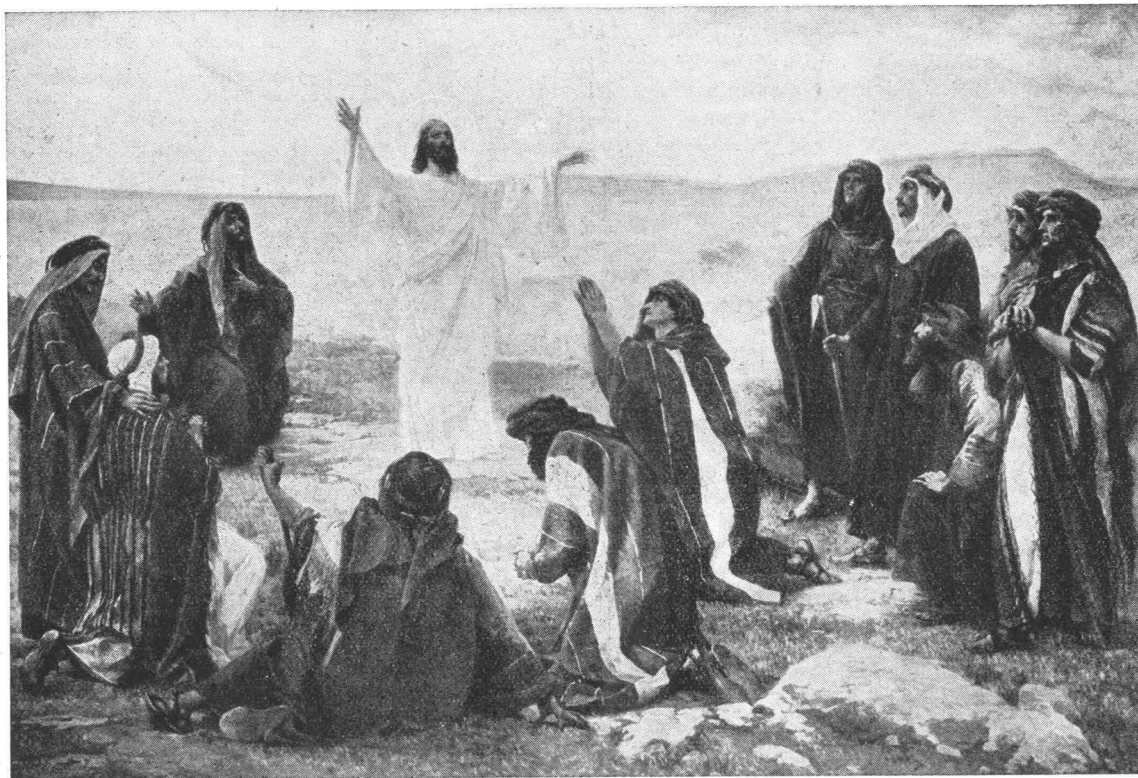
A szent kereszténységnek az az igénye, küldetése, mondotta egyszer a lánglelkű Prohászka, hogy lélekkel telítsen világot, emberlelket, társadalmat. S akarhat-e a mai zűrzavaros világban élő ember többet, jobbat, értékesebbet, mint lelket, szellemet, lelkiséget, amely melegít és világít magunknak és másoknak? Az isteni Megváltó is ezt akarja, a Szentírás is folyton ezt hirdeti és az Egyház is ezt akarja. Kell, hogy rövid életutunkon minden ezt a nagy célt szolgálja! Lelket, élenyt, tüzet, fényt belénk, hogy világoskodó lelkek legyünk, akik Krisztus dicsőségét sugározzák, szövik bele ebbe a tülekedő, lapos, közönséges, istentávolban koválygó világba.

Mert amint a tavaszvirágokba öltöző természet vágyódik az aranyos napsugárra, a föld szomjú röge a permetező esőre, hajnali harmatra, úgy vágyódik a szív mélységes békéjét, az öntudat áttetsző tisztaságát sóvárgó ember az Isten kegyelmének kiaradására.

Milyen különös is az élet. Isten az embert azért teremtette, hogy boldog legyen. Nincs is ember, aki ne vágyódnék a jóság, szépség után, a békés, boldog életútra. Krisztus biztosít róla, hogy a tökéletesebb, gazdagabb, boldogabb életet csak Ő adja. Hogyan? „Példát adtam nektek, hogy amint én cselekedtem, ti is úgy cselekedjetek“ — mondja. Mi tehát a példaadás? Sugárzó lelkiség, szeretettől lángoló, áldozatkész szív, fennkölt lelkiesség, világfölnyenes öntudat, kimagasló s mégis egyszerű és igénytelen, minden tekintetben a mértéket megütő élet, a krisztusi élet kenete, illata. Világoskodó jópélda.

Az Utunk azért küzd, hogy a lelkekben, egyénben, a család- és társadalomban a hűség révén Krisztus igazságai diadalmaskodjanak. Hogy a nemzet sebei, a társadalom ezer baja, jaja, panasza Isten örökérvényű törvényeinek pontos betartása által gyógyuljanak. Higgyük, hogy ez hivatásunk, küldetésünk: világoskodni, jó példát adni másoknak! A jobb, békésebb, Istennek tetszőbb élet, a lélek harmóniája akkor valósulnak, ha nemcsak beszélünk, hanem amikor cselekszünk, élünk. Az ige így lesz testté s lakozik köztünk!

A szelid evangéliumi lelkiséggel világoskodó csendes, hősies munkára, apostoli szolgálatra hívja, várja, buzdítja Barátait, Olvasóit, a világi apostolok és a világoskodó lelkek seregét újra és újra az Utunk.

A lelkek tavasza

Írta: Wimmer M. Anzelm O. S. M.

A Feltámadottból, aki királyi magatartással lépte át a sírűreg küszöbét és az Uralkodó gesztusával hajlította jogara alá a tömegeket, oly világosság áradt a világba, a lelkekbe, a szívekbe, amely egyszerre átváltoztatott mindent.

Tavasza lett a lelkekben és a termékenység éltető nedve a kegyelem ritmusával egy ütemben keringett az emberekben. Akik Krisztus jogara alá hajoltak, észre sem vették, hogy iga nehezedik a vállukra. Ekkor emlékeztek vissza az Istenember feledhetetlen mondására, hogy „igája könnyű és terhe édes”.

A Feltámadott dicső mosollyal szemlélte a köréje sereglett, tavaszi feszültségtől duzzadó embereket, rügybe ment lelkeket. S távolba pillantó szemei már látták a gyenge szellőben ringó kalásztengert, amely a nap perzselő tüzében kaszára és sarlóra, aratókra és könnyű énekű, dallamos lelkű kalászkötőkre vár.

Erre gondolt, ennek a jövőbe pillantásnak a képe égett lelkében, midőn összegyűjtötte tanítványait, kézenfogta apostolait és lelkükön ragadta mindannyiukat, hogy kiemelje őket a jelentéktelenség szürkéségéből, hogy mint szikrázó szövétnek (a világ világossága) fényeskedjenek a tömegek előtt s folytatása legyenek a húsvéthajnali ragyogásnak.

Megbízattal ajándékozta meg őket és küldetést adott nekik.

*

Kihez küldötte őket?

Mindenkihez. A tömeghez, amely folyton hullámszik; árad és apad, fogy és növekedik, elhal és újjászületik.

Van ebben minden. Gyönyör és fájdalom, remény és kétségbeesés, szüzesség és feslett romlás, önfeladás és kapzsiság, anyyali ártatlanság és sátáni gonoszság. Krisztus, a Feltámadott

még nem tesz különbséget. Annak az ideje még nem jött el, de eljövend az utolsó ítélet napján. A tömeg most még csak tömeg, számunkra zavaros, számára összefüggéseiben világos káosza a leglehetetlenebb ellentéteknek s szinte elképzelhetetlen egymásmellékerüléseknek.

Ebbe a forgatagba, zavaros hullámszamba állítja bele küldötteit, az apostolokat, a tanítványokat, hogy lássanak és meglássanak, cselekedjenek és rendbehozzanak.

Nagy küldetés ez, amely éles pillantást, lelki ruganyosságot, alkalmazkodóképességet és önfeláldozást tételez fel.

Mert meg kell látni a forgatagban az elsodortakat, akiket az áradat irgalmatlanul porrá morzsol. Azokat, akik elgyengültek, elcsüggedtek, kimerültek, majdnem beleveszték a bűn szennyébe és hamuvá égtek a szenvedélyek pokoli tüzeiben. Ezeknek kell erős markolású kezét nyújtani, amelybe mint utolsó reménységbe, belekapaszkodhatnak és amely mögött ott feszül az izmos kar, hogy erős ívelésű mozdulattal kihúzza őket a feneketlen hinárból és biztos talajra állítsa a már-már elveszetteket.

Ez a talaj Krisztus irgalma, amelyben mély gyökeret ver a bűnös lélek, hogy termékeny gazdagságából szivja magát tele az új élettel.

Ott vannak azonkívül a szenvedők, az emberi kín vértanúi, akik utolsó erőfeszítéssel igyekeznek megküzdeni a rájuk szakadt örökké emberi problémával: a kegyetlen szenvedéssel. Lelküket már annyi tűz égette, hogy szemük, amely egykor még könnytengerben úszott, kiszáradt. Benne a sivatag elcsigázott forróságára emlékeztető vörös tűz ég. Ezt eddig még senkinek sem sikerült eloltani. Testük is kínpadon vérzik. Az emberi szervezet fogyatkozásainak legsajgóbb korbácsütései gyötrik e csonttáborra aszott testet, amely már nem tud élni és még mindig nem tud meghalni. Pokoli kínok fészke, izzó máglya, amelyen lassan porlad hamuvá az egykor virágzó élet. Látni kell ezeket is és megtalálni az örült kavardásban. Hozzánk kell menni és az irgalmasság lelki-testi cselekedeteivel, az apostoli együttérző szív jóságával, a Feltámadott kegyelmével kell istápolni e szánalomraméltókat, hogy elbírják a rájuk mért tisztító csapást és kitartsanak a végső küzdelemben.

A tanakodókat, akik mindig csak kérdeznek és oda se hederítenek a feleletre, is ki kell kutatni. Ott vannak valahol az önként szította kétely pókhálós oduiban. A nyirkos, vizenyős falakra tapadnak, mint a sikamlós testű és nyálas fogású csúszómászók. A fojtó levegőt csak kínosan szivják magukba, de nem hagynák el az üreget, hogy napfényre, egészséges légkörbe kerüljenek. Ezeket a szkepszis szötte pókháló-

ból kibogozni és a tiszta meglátás termékeny talajára helyezni ugyan nem könnyű dolog, de apostoli kötelesség és keresztény feladat.

Dante híres poklának ördögi változatossága se volna elég ahhoz, ha tolmácsolni akarnám, mennyi minden nyomort, bukást, önhasadást és kétségbeesést kell még meglátni, megérezni, felkeresni, enyhíteni és jóvátenni.

De egy vigasztal. Hogy az erősek, a nemesek, a tiszták, a bátrak, a győzedelmesek sem hiányoznak. Ezek a só, amelyről Krisztus beszél. Egészséges életerejük, agresszív, tehát pozitív életalakításuk egyensúlyozza — pedig mindig kisebbségben maradnak! — az általános rothadást, és megmenti a világot a pusztulástól.

A tömeg, amelyhez az apostolok küldettek, színes és mozgalmas. A római szenátor tógája a koldusasszony rongyait érinti és a köztisztelt római matróna mellett a hetérák nem egy képviselője áll. Ezekben a feszültségekben az apostolok a kiegyenlítő elem és a gyógyító erő!

*

Mivel küldötte őket?

Azzal, amivel Ő maga jött és aminek Ő egyedüli forrása: a természetfeletti világrend, a kegyelem átalakító őseréjével és a nyomában fakadó őszinte szívű, megértő jósággal.

Kezüke nemhogy nem adott kardot, de még a foltozott utazótáskát és a sarut is elvette tőlük. Nem tűrte, hogy feleslegesen hozzanak magukkal és így eltereljék a figyelmet a lényegesről. Akarta, hogy csak az Ő nevével közeljenek a tömeghez, az Ő erejét sugározzák bele és önnön jósággal enyhítsék a bűn és a tévely okozta szenvedést.

Erőt adott nekik eleget, mert — ha szabad hasonlattal élni — tarsolyukba rakta a hét szentséget, a hétszeres, minden testi-lelki nyomort gyógyító erő- és életforrást. Ez volt a küldöttek, az apostolok gazdagsága. Egyetlen, de mindenható hatalom, amely előtt az egész világ meghajolt, mert nem e földről való és nem földi érdekeket szolgál.

Az apostolok bőségesen éltek hatalmukkal. Nem fukarkodtak a rájuk bízott kincsekkel és teli kézzel osztogatták és osztogatják ma is világszerte Isten megváltó és üdvözítő adományait.

És a világ színe megújult. A pogány kultúra rombadólt, a rabszolgák felszabadultak, a szenvedély oly kézre talált, amely erősen markolja a gyepelt és megtart az Isten akarta úton, a bűn hatalma megtört és a szenvedők előtt megjelent a kereszt üdvözítő képe, amely világosságot és bátorságot áraszt az elcsüggedtekbe.

Hozzájárul mindehhez a szív kultúrája, ame-

lyet Krisztus nevelt nagyra apostolaiban. Arcukról lerítt az önzetlen szeretet, az önfeladásig tökéletesített szolgálatkészség és kezük gesztusa elárulta a segítők benső, lelki nemességét.

A természetfeletti erő itt is, mint mindenütt, párosult a természetadta és a krisztusi tanítás csiszolta emberi adottságokkal és oly harmóniát, együtttest (a dualizmusban) alakított, amelynek emberi szív sohasem tud ellenállni.

Emberileg szólva az apostolok üres kézzel jöttek. Minden sikerüket csak annak köszönhetik, hogy Krisztus nevelte őket fennkölt lelki ségre és kezükbe a szentségekből és a küldetésből fakadó lelki hatalmat adta.

*

Miért küldötte őket?

Mert a megváltás kegyelme alapján végzendő munkát emberekre, emberi közvetítésre akarta bízni, hogy kialakuljon a hit és elmélyüljön a benne rejlő érdem. Végre is, mi érdeme lett volna az emberiségnek, ha Krisztus, a Feltámadott az évszázadokon keresztül önmaga végezte volna a lélekmentés és az üdvözítés nemes munkáját? Krisztus közelében, abban a delejes erőben, amely szent emberségéből áradt ki, könnyű lett volna hinni, észbekapni, megtérni és állhatatosan Őnala maradni. Lényegesen változik azonban a helyzet, ha a Feltámadott nevében emberek jönnek és ha Krisztus hangja helyett csak emberi ige visszhangzik fülünkben. Az emberben meglátni a krisztusi erőt és az emberi igéből kihámozni az örök igazságot már mélységes hit és örök érdem, amelyre amúgy is csak az Isten megelőző kegyelme képesít.

Volt talán még más oka is, hogy apostolokat, tehát embereket küldjön hozzánk. És ebben nagy megtiszteltetést látok. Mert a Feltámadott ezáltal belekapcsolta az emberiséget a megváltás terveibe és megengedte, hogy része legyen e minden érdemszerzést felülmúló teljesítményben.

Embereket méltatott arra, hogy kegyelmet közvetítsenek, az igazság igéjét hirdessék és a lelkeket jópásztorként vezessék az örök beteljesülés felé.

A Feltámadott elgondolásában és örök terveiben az is nagy szerepet játszhatott, hogy gyarló emberi együttműködés igénybevételével önnön isteni mindenhatóságát és ellenállhatatlan vonzóerejét domborítsa ki. Ebben valóban nagy igazság rejlik, mert elég ha az emberiségnek megmutatjuk Krisztus örökszép fiziognómiáját, róla beszélünk, tanítását hirdetjük. Mindebben annyi érték, erő és fölény rejlik, hogy az emberiség túlteszi magát a gyarló közvetítés, sajnos, mellőzhető fogyatékoságán és a visszfényben megtalálja a forrást, az emberi szóban az isteni ígét.

*

Szinte látom a Feltámadott köré sereglett apostolokat és tanítványokat.

Szemük rajta feledkezik a Feltámadott ajkán és térdük önkénytelenül a puha homokba süpped.

Az iga, a küldetés nehéz, de ragyogó igája vállukra nehezedik és érzik, hogy növekedik bennük a roppant felelősség emberfeletti súlya.

Megfeszül bennük minden és hajtóerővé, dinamikává tömörül lelkükben.

Ki tudna ennek az összpontosított erőnek ellenállni? Ki ne engedne e nyomásnak és ne követné a benső feszültség törvényét? Az apostolok is hasonló módon cselekedtek: elszéledtek a szélrózsa minden irányában, magukkal vitték a küldetés tudatát és annak erejével meghódították az emberiséget.

A küldetés beteljesült: Krisztus jótétemenyei folytonosultak. A Feltámadott tovább él közöttünk és az apostolok és utódaik közvetítik enyészetlen világosságát.

Isten templomai

„Testvérek! Nem vagytok jövevények, hanem az apostolok és próféták alapjára rakott épület, melynek szegletköve maga Krisztus Jézus, akiben az egész egybeszerkesztett épület az Úr szent templomává növekszik.” (Ef. 2, 19–22.)

Minden templomnak van padlása, padlója, mennyezete, tornya, oltára és oltárszekrénye. Az anyaga acél, agyag, mész, cement, homok, vas, szikla, téglá, pároszi

márvány. Egyszerűen meszelt fala, talán mozaikja, freskója, alabástrom-oszlopa, Canova remeke, és Caprino mennyezete tervszerűen összeszerkesztett része az egésznek. Egyszerű meszelése vagy művészi kiállítása csak a szem számára jelent különbséget. A fontos az, hogy az Úr lakóhelye az emberek közt. Minden részlet azt dicséri. Csak a hulladék nem tartozik hozzá. Azt elviszik, mert bántja az oltárszekrényben jelenlévő Úr fölségét.

A fönti sorok lelki szemeink elé varázsolják az

Úr másik templomát, amelynek minden földi Isten-ház csak jelképe, és még a legművészből is csak annyiban fogható ehhez, hogy az Úr dicsőségét láthatóan hirdeti. Méretei olyanok, hogy beletartozik az ég kezdetétől fogva, s a föld azóta, hogy ember lakik rajta. Épülése kezdetét vette a világ teremtésével, és megmarad mindörökké. Örök tervezője az Atya, szegletköve a Fiú és létesítője a Szentlélek, bár tervezés, jókarbantartás és kivitel mindegyik isteni személynek közös munkája. Első birtokbavevője a Szentháromság, akit követtek a próbánál hűnek maradt angyalok, akik után végeláthatatlan tömeg vár a befogadásra s az épületbe való beillesztésre. Fundamentumul Isten a pátriárkákat és prófétákat, az őszövétség igazait jelölte ki: homines in Veteri Testamento, sed non de Veteri Testamento — mondja Szent Agoston. Acél rajta Szent Ambrus, Szent Atanáz, Szent Vazul, meg a többi hős szent doktor. Alabástrom Szent Teréz, Szent Ágnes, Szent Cicelle, meg annyi szent szűz. Szikla, téglák és pároszi márvány a híveknek előbb említett megszámlálhatatlan serege. Ki a toronynak, ki a külső falnak vagy a tabernakulumnak, a szószeknek arany-, márvány-, vagy éppen gyöngyház-, sőt lápiszlazuli-részlete. Az építmény folyton növekszik, szervesen megőrizvén az eredeti terv minden sajátosságát. Épül a legnehezebb időkben, 1940-ben is. Amikor emberi építészeti remekeit tankok és bombák végromlással fenyegetik. Amikor acél és cement, meg más épületanyag szállítása úgyszólván egészen elapadt, amikor építkezési vállalkozás nincs, ez a csodás épület nemcsak hogy zavartalanul tovább növekszik, de a legremekebb anyag akkor kerül belé. Minél nehezebbek az idők, annál szebben tündöklének benne az igazán csak Isten által ismert hűséges lelkek.

*

Szent Tamás apostolt az ikonográfia szögelével ábrázolja, mert a legenda szerint mint építő került az ind király udvarába. Azért jutott az ő ünnepének a főnti szentlecke; a többi apostolnak a vigíliáján közvetíti a kötelességünkre való figyelmeztetést. A bányászokhoz hasonlóan misszionáriusok és apostolok teremtek elő az épület eltő anyagát, hogy utánuk nevelők és papok mint építőmunkások tovább növeljék Krisztus testét. (Ef. 4, 12.) A nyersanyagok ők simítanak, faragnak, gyalulnak. Munkájukat gyönyörűen világítja meg Madáchunk:

Igaz! Tudom jól, hogy kell olyan is,
Ki homokot hord vagy követ farag.
Nélküle nem emelkedik a terem.
De ez csak a homályban tévelyeg.
S fogalma sincs arról, hogy miben segít.
Csak az építész látja az egészet.

(XII. szin.)

Apostolok közvetítik az Úr evangéliumát, amely szerint a szenteknek alakulniuk kell, hogy a Krisztus-test tagjai lehessenek. (I. Kor. 12, 27.) Elméletben nagyon tudják, hogy mi készül, de a maga valóságában a művet földi ember szeme nem láthatja, róla fogalmat nem alkothat, gazdagságát könyvtárak sem volnának képesek leírni.

*

Mikor Szent Lajos francia király a Párizsba vitt töviskoronaerekléknek a gyönyörű templomot elkészítette, minden részét remeknek szánta. A Szentháromság annyira többet tesz Isten templomának építésével, hogy annak minden kis részlete maga is valóságos templom. Az Apostol mennyiszere emlegeti ezt! Nem tudjátok, hogy Isten temploma vagytok? — kérdi,

(I. Kor. 3, 16.) Isten élő temploma vagytok, nyomósítja másutt. (2. Kor. 6, 16.) Csodálatos remeke a Szentháromság dicsőítésének és az Úr rólunk való gondoskodásának! A talaj részei a természetörvények szerint felszívódva kerülnek gyökérbe, levélbe, hancsba, vagy éppen a virágszirom selymébe. A bánya mélyéből előkerült különféle épületanyagot a munkások az építész elgondolása szerint a részek közreműködése nélkül helyezik szét az épület különböző részeibe. Az Isten-ország, a Krisztus-test és remek templom építésében is érvényesülnek természeti törvények, a tervező gondolatai azok szerint is megvalósulnak, de a részek működése is nagyon fontos tényező annak eldöntésében, hogy hova kerülnek, és hogy ott megmaradjanak, hogy állandóan díszre lehessenek a világ legnagyobb remekének. Igen, mi valamennyien, születésünktől fogva szentek polgártársainak, Isten házanépének, a nagy Isten-lakóhely épületanyagának, sőt részének vagyunk számván. Születéskor talán sokat hoztunk magunkkal, ami miatt acél, cement, kő vagy márvány, homok vagy alabástrom leszünk, s az épületben annak megfelelő helyre kerülünk. De hogy ott megmaradjunk, az nem utolsósorban attól függ, hogy a keresztségben nyert megtisztelő kegyelem a maga nemében remeknek tartja-e meg lelkünket. Ilyennek megmaradva bizonyos értelemben s appropriatio, communicatio idiomatum isteni tulajdonságait vesszük magunkra. Bármik vagyunk, alázatosságunk Szent Agoston szerint az Úr-templom szép padlóját teszi. Buzgó imánk falának erősségét fokozza. Törvényszeretünk a messzevilágító csillár egy sugara. Lelki erőnk a gyöngéket támogató oszlop. Alamizsnálkodásunk a szegényeket védő tetőzet. A köfajtés, folytatja ugyanő, vagy a kő formálása, gyalulása, éléinek leverése nagy fáradság. Itt a földön anyag és mester számára ebben telik az élet. Zavartalan örvendezésnek csak majd az ünnepélyes felavatással kezdődik az ideje, amikor a mennyei Jeruzsálemről, helyesebben szemeinkről le hull a fátyol, s a templom gyönyörűsége az egyetlen gondolat, ami elménket foglalkoztatja, s egyetlen örömünk az, hogy részének mondhatjuk magunkat.

Kötelességünk minél megfelelőbb minőségre aspirálni, mert aki eleve silányabb hellyel megelégszik, azt az a veszély fenyegeti, hogy a világ polgára lesz, és Isten háza számára esetleg hulladékká vagy söpreddé válik. Akkor pedig kihordásra kerül. Az apostolok ünnepén jusson eszünkbe Szent Ambrus gondolata: Qui se a Christo separat, exul patriae, civis set mundi. (L. 8. Comment, in c. 15. Lucae post init.) S mondogassuk a Zsoltáros formulázta gondolatot: *Egyet kérek az Úrtól, ezért esedezem: Hadd lakjam az Úr házában, életemnek minden napján hadd lássam az Úr pompáját.* (Zsolt. 26, 4.)

A bűnösök számára pedig erősebb tisztulás lehetőségét esdjük. Egy ősrégi könyv, Herasz Pasztor-a szerint így is bele lehet illesztődni az épület kövei közé. E könyvben az építés színhelye egy sziklatető. A vízből kikerült kövek mind Krisztus kezén mennek keresztül. Az építész meg-megáll, mert ő a köveket megvizsgálja, és közülük többet elvet, amelyeken a Pasztor aztán penitenciával segít. Sok kő így válik alkalmas épületanyaggá. De még mindig sok olyan marad, amelyeket 12 fekete ruhás nő, 12 főbűn, a tizenkét apostol örök ellenlábasa, össze-visszahurcol, amelyek mindenkorra ki vannak zárva az épületből, hacsak különleges kegyelem nem segít rajtuk. (IX. hasonlat.)

Most, a nagy megpróbáltatás idején legyünk rajta, hogy minél alaposabban megtisztulva, temploma számára az Úr alkalmas anyagnak találjon bennünket.

A Szentek mint emberek

Jeta: Müller Lajos S. J.

Copertinói Szent József (1603—1663)

Elmondunk még egy történetet a sok közül, amelyeket a hagyomány erről a szent emberről megőrzött. József nagyon szerette a vidék pásztorait s köztük teljesen otthonosan érezte magát. A zárda birtokának határán kápolna volt, ahova őket szombatonként többször összegyűjtötte, hogy velük a Szent Szűz litániáját elvégezze. Ehhez a kis ájtatossághoz aztán a pásztorokon kívül mások is mind többen csatlakoztak. Egyik szombaton azonban a legnagyobb csodálkozására és fájdalomra egyetlen embert sem talált a kápolnában. Eppen aratásidő volt és a pásztorok s földművesek a mezőkön voltak elfoglalva. Elfelelték őt erről értesíteni, és távolmaradásuk okát bejelenteni. Lám, ilyen állhatatlanok az emberek az Isten szolgálatában — gondolta magában. Alátekintett a völgybe, ahol a juhnyáj legelészett és csupán néhány gyermek vigyáz rájuk. Isten juhai, — kiáltott le hozzájuk — jöjjetek tisztelni Isten anyját, aki a ti királynőtök is. A juhok nyomban feltekintettek, abbahagyták a legelést, rendezett sorokba tömörültek, s árkonbokron, kerítéseken keresztül a kápolna elé gyülekeztek. Kyrie eleison. — Beh! — volt a felelet. Kriszte eleison. — Beh! Szentséges Szűz Mária! — Beh! Ez így ment a litánia végéig. Ekkor aztán József megáldotta őket s azok a legelőre szép rendben visszatértek, s folytatták az abbahagyott legelést, mintha mi sem történt volna.

És még sok ilyet tudott a környék elmondani József gyermekded jámborságáról és a csodákról, amelyeket főleg a szegények érdekében művelt. Olykor a vakoknak visszaadta a látást, máskor megint csak ölébe vett egy súlyosan beteg gyermeket, aki erre azonnal meggyógyult. Szent Ferenc nevét cédulára felírta. Ezt aztán a faluban körülhordozták és mint csodatevő eszközt használták. Akadtak azonban társai közt, — s ilyen mindenütt van — akik mindebben nem hitték, és remcsak valószínűtlennek, hanem határozottan lehetetlennek minősítették József csodáit, és kijelentették, hogy ő nem az az ember, akivel ilyesmi megtörténhetnék. Hiszen akkor igazi szentnek kellene lennie. Ennek pedig ellentmond sok hibája és tökéletlensége. Nincsenek megfelelő erényei s nem más ő, mint a szerzetesi közösségnek valóságos terhe. Bizonytalán csaló ő, aki „fölgizgatja a népet... Galileától egész idáig”. (Lk. 23, 5.) Feljelentették az általános helynököknek. Ez hitelt adva a vádaknak, elrendelte, hogy József az Inkvizíciónál Nápolyban jelentkezzen. Úgyét alapos vizsgálat tárgyává tették, de mit sem találtak, amiért elítéljék. De azért nem helyezték szabadlábra. A dolog még sem volt egészen világos előttük. Rómába küldték a rend általános főnökéhez. Ez Józsefet eleinte barátságatlanul fogadta. A rendi előjáróknak sokkal több dolguk szokott lenni, mint-hogy ilyen emberekkel, aminőnek József is látszott, sokat bibelődjenek. Hozzá még József nem volt az az ember, aki magának védőügyvédje tudna lenni. Ha rámondultak, hát hallgatott s magát egyszerűen alávetette. És éppen ez volt a mentsége. Észrevették, hogy alázatos. A generális éppen azért gyanút fogott,

vajjon az ellene emelt vádak megfelelnek-e a valóságnak? Végül magával vitte kihallgatásra a Szentatyához. Itt újabb megaláztatás várt rá. A pápa előtt is elragadtatásba esett.

Habár semmi pozitívet nem tudtak a rovására írni, de mégis a legkeményebb megpróbáltatásoknak vették alá. Így tartott ez most már egészen élete végéig. Az ok nem egészen világos előttünk. Lehet, hogy a szent Inkvizíció nem tartotta okos dolognak egy ily jellemű és ily sajátosságokkal felruházott embert a világon szabadjárva engedni. Nem látták világosan, minő erők is azok, amelyek benne működnek. Könnyen megütközhetnének ilyen dolgokon az emberek, mások meg többet látnának benne a kelleténél. Célszerűbbnek látszott tehát őt biztos őrizetben tartani. A perugiai Inkvizíció tehát megkapta a szigorú parancsot, hogy Józsefet egyik elhagyott, hegyek közt fekvő kapucinus kolostorba internálják és az ottani gárdián felügyeletére bizzák. Elrendelték, hogy ennek gondja legyen arra, hogy Józsefet a külvilágtól teljesen elzárja. Mikor József az ítéletet meghallotta, először megdöbben és reszketve kérde: „Tehát a tömlőcbe?” De aztán összeszedte magát és térdelve csókolta meg az inkvizítor kezét. Mosolyogva szállott a kocsiba, amely őt rendeltetési helyére szállította. Józsefet a kapucinus zárdában a legnagyobb szigorúsággal fogadták. Kiközösítés terhe alatt megtiltották neki, hogy bárkivel érintkezzen a zárda lakóián kívül. Azt sem engedték meg neki, hogy levelet írjon, vagy fogadjon. Mindennek okát József nem ismerte, de nem is kérdezte. Csak az volt előtte feltűnő, és különös, hogy őt saját rendjéből kiszakítva a kapucinusokra bízák.

De még ezen eldugott helyen sem tudott egészen rejtve maradni. Látták, hogy milyen anyagi buzgósággal miséznek és felismerték benne a szentet, akinek csodáiról amúgy is sokat hallottak. Később egész zarándokcsapatok is érkeztek, amelyek hazatérve, elterjesztették a híret, hogy a Szent hol tartózkodik. Erre Józsefet újabb és újabb rejtékhelyre szállították. De eredménytelenül. Az elkülönző intézkedéseket még inkább megszigorították. De hasztalan! Csakhamar — József hibáján kívül — megint csak kiszivárgott, hogy hol van letartóztatva. Élete utolsó évét már csaknem börtönben töltötte, hogy a nép elől, amely szentnek tisztelte, elrejtse. A misztikus jelenségek fogságába is elkísérték. Bár gondosan elzárták cellájában, de azért tudta, látta a dolgokat, amelyek messze, távol történtek. Mikor valami szobor előtt térdel, a szerzetesek bámulva látják, hogy egyszer csak a levegőbe emelkedik. Midőn a kapucinusok társalogni akartak vele, csakhamar rájönnek, hogy József gondolataikat is látja, mielőtt azokat kifejezték volna. Olykor olyat is olvasott ki lelkükéből, amit szívesen lepleztek volna... Egyszer, mikor a kápolnába misézni jött, kijelenti, hogy ma éjjel VIII. Orbán pápa elköltözött az élők sorából. Később ugyanez IX. Ince halálakor ismétlődött. Isten kijelenti neki. 1657-ben, tehát hat évvel halála előtt, visszaadták saját szerzetének. Ezek is rejtékhelyre vitték, amely-

ből aztán csak a halál szabadította meg. Egészen kicsi cellába utasították, amely a többtől teljesen el volt különítve s olyan kápolnában engedték csak misézni, ahol senki sem láthatta. Mit is tehetek volna vele egyebet? Már mielőtt letartóztatták volna, éven át a közösségbe bocsátani amúgy sem lehetett. Elragadtatásaival, amelyek olykor hosszabban eltartottak, a zsolozsmát megzavarta. Ugyanezen okból a közös asztaltól is el volt tiltva. Egyedül fogyasztotta el a szerény táplálékát. Élete utolsó éveiben egészen magára hagyták és így éldegélt aztán ez a különös ember, akin senki sem tudott segíteni. Egyedül, szinte állandó elragadtatásban szemlélte azt, amit más embernek el sem lehet mondani, mert úgy sem értené meg...

Végre azonban számára is ütött a szabadulás órája. Mikor 1657-ben utolsó fogságába hozták Józsefet, nyíltan kijelenté, hogy azt többé nem hagyja el. De még mást is megjósolt. Az a nap, — mondotta — amelyen meg nem áldozhatik, lesz az ő halálának napja. Be is teljesedett. 1663-ban, augusztus 10-én váltóláza támadt. De még meg akart vele birkózni. Felkelt ágyából, hogy a szentmiseáldozatot bemu-

tassa. Utoljára Mária mennybemenetelének napján misézett. Ezen az ünnepen, mint a boldoggáavatási okmány elmondja, olyan elragadtatása és víziója volt, amely az előzőket felülmúlta. Ettől fogva már az ágyat kellett őriznie. De azért ismételtelen misét hallgathatott, vagy legalább is naponkint áldozhatott.

Allapota mind rosszabbra fordult és előjárói gondoskodtak, hogy a szent kenet szentségében részesüljön. Miután ezt a szentséget is felvette, még egy utolsó kérést terjesztett elő. Ez pedig az volt, hogy halála után tetemét teljesen rejtett helyen földeljék el s aztán róla teljesen feledkezzen meg. Erre beállott a haláltusa. Ajka szüntelen Szent Pál igéit rebegte: „Kívánok eloszlani és Krisztussal lenni.” (Fil. 1, 23.) Őt környező társai Isten szeretetéről beszéltek hozzá. Mire József kérte: „Mondd még egyszer! Mondd még egyszer!” Aztán kiejtette Jézus drága nevét és hozzátette: „Legyen dicsérve Isten! Legyen áldva Isten! Az ő akaratát teljesedjen!” Erre aztán megjelent arcán a régi megszokott mosoly, amely környezetét szinte újra vidámságra hangolta...

Meghalt 1663-ban, éppen 60 éves korában...

Az ókeresztény elmélkedés

Irtta: Dr. Radó Polikárp O. S. B.

Nincsen szó a XV. századig semmiféle elmélkedő módszerről, skémáról. A XV. században Ludovicus Barbo páduai apát már irt egy könyvet az elmélkedés formájáról: De formula meditationis et orationis. Azután jött a XVI. század s négy század óta az elmélkedésben a skéma lényeges helyet foglal el. A XV. századig nem ismerték az ilyet, hanem elmélkedtek minden skéma nélkül. Követték Cassianus elvét: „Annyi egymástól különböző imádságmód lehet, ahány lélek van, ... vagy jobban mondva annyi, ahány hangulata, vagy állapota lehet a léleknek.”⁶ Nem szabad azonban azt gondolni, hogy ez túlságos nagy szakadékot jelentene az első tizenöt s az utolsó négy század lelkiéletében. Bizonyos elmélkedési „rendszer” igen helyesen fedeztek fel a liturgia kutatói is. Ezt a skémát az Egyház imádságaiban találjuk meg. Az Egyház az oratióban 1. megszólítja Istent, 2. azután valami meg gondolást sző közbe Isten, vagy a szentek valamelyik tulajdonságáról, vagy az ünnep jelentőségéről, 3. majd bizonyos kegyelmet kér felemelt szívvel az Istentől és 4. rendesen valamilyen érnyes cselekedet végzését ígéri. Szép példa erre pl. a nagyböjt első vasárnapjának az oratiója. Először megszólítja Istent az Egyház: „Isten”, most a bekövetkező idő fontosságát, a böjt megtartását, és azt, hogy ezzel Isten kegyelme tisztít meg minket, említi: „*ki Egyházadat minden évben*

a nagyböjt megtartásával tisztogatod”; hozzáfűzi a kérést, amelyet jóföltétellel (jócselekedetek) akar kieszközölni: „*add meg családodnak, hogy amit a böjtöléssel meg akar nálad nyerni, tetteikkel megvalósíthassa*”.

Az ókeresztény elmélkedés egy másik fajtája: a „*belső olvasás*” (interna lectio), vagy magyarosabban elmélkedő olvasás. Ez az elnevezés Szent Bernáttól származik ugyan, de ez a legáltalóbb elnevezése az elmélkedés azon második formájának, amely olvasmányon alapul és az olvasmány kapcsolatban emeli az ember szívét Istenhez.

Szent Benedek Regulája ezt is parancsolja: a 48. c.-ban elrendeli, hogy bizonyos hosszabb ideig nyáron két órát, télen és a nagyböjtben különösen, még tovább „olvassanak”: „bizonyos időkben a testvéreknek testi munkával kell foglalkozniuk, bizonyos órákban isteni olvasmánnyal” (lectio divina); „certis temporibus occupari debent fratres in labore manuum, certis iterum horis in lectione divina”. A 73. C. pedig az anyagot is megjelöli: „a szentatyák tanításai s az ő- és újszövetség isteni tekintélyű könyvei”, s még különösen az összerzetesek életével foglalkozó írások.

Nem szorul különösebb bizonyításra ezen elmélkedő olvasás szokásának régisége; akármilyen szentről, vagy az összerzetesekről olvashatjuk: a XV. századig ez volt a szerzeteseknek igazi elmélkedése. A tulajdonképpen erre szánt „lectio” idő azonban mind szűkebbre szorult, és a lectiona, elmélkedő olvasásra szánt időből „studium”,

⁶ Collatio IX. 8.

tanulmányi idő lett. Ezért mondja a regulának sok kommentátora a lectióra szánt időt studiumnak, habár kezdetben egyáltalán nem az volt, mint ezt a lectio „divina” elnevezés is bizonyítja. A XVI. századtól kezdve pedig a korszellem a monasztikus rendekben is azt eredményezte, hogy a szerzetesek elhagyták a régi szokást, tartottak külön elmélkedést, külön lelki olvasmányt és ájtatossági gyakorlatokat.

Megengedem, nincs mindig elég időnk a hosszú, ha nem is kétórás „lectio divina”-ra. És mégis azt mondjuk, az ősrégi szokáshoz, az ősrégi gyakorlathoz közelebb kellene kerülnünk. Ezen aszkétikus gyakorlat egyszerűsége akárhány modern léleknek megfelelő lehetne.

Elővesszük a Szentírást vagy más lelki könyvet és olvasunk, a Szentlélek Úristen kegyelme működni fog és egyszerre megkapja valamilyen gondolat a figyelmünket. Ekkor álljunk meg és fontoljuk meg ezt a gondolatot, ne siessünk, ne fadjuk az olvasmányt, hanem midőn a Lélek lassan és erőltetés nélkül hatni kezd, engedjünk e hatásnak, egészen dolgozzuk fel azt a gondolatot, mint a méh kiszívja a virágból a mézet. A Szentlélek kegyelme ekkor imára ösztönöz. Felemelkedünk Istenhez, látjuk magunkon a gyarlóságot, a szeretet megtalálja a kegyelem ösztönzésére az utat-módot ezeknek megjavítására és a megalázkodás révén ismét és ismét felemelkedünk Istenhez — „az elmélkedés s az imádság a szeretetnek két szárnya” — mondja Hugo a S. Charo.⁹ Így írja le az elmélkedő olvasást Szent Bernát is: „Az olvasás mintegy fundamentumként szolgál, s ha van anyag, az elmélkedésre indít minket. Az elmélkedés szorgosabban keresi, mire kell törekednie, mintegy kiásva a kincset, megtalálja és megmutatja. Mivel azonban maga által elnyerni nem tudja, az imádságra serkent bennünket. Az imádság egész erejével Istenhez emelkedik és elnyeri az áhítozott kincset.”¹⁰

Világosan benne van ebben bizonyos egészen egyszerű módszer is. Kellenek a „meggondolások” (meditationes), mert nélkülük nincsen szívzárnialás. A régi elmélkedésben ezek rendszerint rövidek, néha éppen csak egy szellemi pillantás, amely mindjárt felemeli, „szárnyat ad” szívünknek, lelkünknek. Mintha négy század óta a meggondolásokat talán jobban hangsúlyozták volna a kelleténél, úgyhogy az elmélkedés sokszor csak pusztá értelmi és akarati „gyakorlat”. Az elmélkedésnek nem tanulás a célja; ismételjük ezt az újabb felfogással szemben is, mely az elmélkedést néha arra véli jónak, hogy általa a hitigazságokat mélyebben elméjébe vésse. A felsőbb ismeretre van szükség, hogy Isten szeretetére hevüljünk, nem elég a pusztá felismerés, mondja Szent Krizosztom. Imádság legyen elmélkedésünk, mint

Szent Bernát mondja: „Az elmélkedés megtanít, mi hiányzik; az imádság, hogy ne hiányozzék, eléri. Az elmélkedéssel megismerjük a fenyegető veszedelmeket, az imádsággal kikerüljük azokat.”¹¹

Az értelem működése: a meggondolás annyiban szükséges, hogy a szívzárnialás alapja lehessen. A szívzárnialás legszebb meghatározását Blossius bencés apátnál találhatjuk: „Kicsiny imádságok, mintegy röpimák, vagy lángoló vágyak, eleven és szeretetteljes érzelmek Isten iránt.”¹² „Per adspiraciones intelligimus oratiunculas, quasdam iaculatorias, vel flammigera desideria, vivacesque et amorosas ad Deum affectus.” A szívzárnialás a lélek szeretetének túlradása Isten iránt; akarategyorlatok helyett egyszerűen, bensőségesen felemelkedik Isten szeretetére, csak így lesz az elmélkedés igazán „ala caritatis”, „a szeretet szárnya”, mint azt Hugo a S. Charo mondotta.

Hogy mit olvassanak, azt megmondta Szent Benedek: *mindent, ami jó*. Legelső sorban a Szentírást és a szentatyák műveit, ezt Szent Benedek világosan kimondja, és abban az időben természetesnek találta mindenki. Újabb időkben azonban ez a tudat elhomályosodott, hasznosnak, jónak ítélünk minden könyvecskét, csak kivonatban tartalmazza a lelki élet, nevezetesen a modern lelki élet eszközeit. Megkapjuk ezt az Írásból, az Atyákból, csak nem olyan rendszeresen, de természetesebben és egyszerűbben. Ez legyen első sorban az „anyag”, azután természetes, hogy sok-sok mást olvashatunk, *mindent, ami jó*; ezzel az elvvel bíráljunk el mindent. Ám óvakodjunk attól, hogy olyant olvassunk, ami nem klasszikus a lelki élet terén is és nekünk nem felel meg. Csak jót, azaz csak klasszikusat; sem időnk, sem kedvünk nem lehet kevésbé nekünk való könyvek gondolatain elmélkedni és azokkal táplálkozni, azaz inkább gyomrunkat elrontani.

Ez az elmélkedő olvasás, az interna lectio ideálja. A széleskörű elfoglaltság miatt ez az ideál egészen nem valósítható meg. Annyit azonban mindig megtehetünk, hogy midőn nincsen semmi elfoglaltságunk, vagy midőn már nyugalomban vagyunk életünk alkonyán, ezt használjuk. De különösen azt tegyük meg, hogy ezt az ideált megvalósítsuk vasárnapokon, ünnepekkor, amikor úgyis jobban ráérünk. Aki látta az interna lectio mibenlétét, az meggyőződik *hasznosságáról* is. Természetesen, minden erőlködés nélkül emeli fel szívünket Istenhez, hogy őt szeressük és akaratunkat, hogy a jót cselekedjük és összes tehetőségeinket: Isten szolgálatára. A kegyelem folytonosan, nem egyszerre és hevesen, hanem lassan, de biztosan ér minket, mint a csendes eső, mely a földet lassan járja át.

⁹ In Ps. 54. v. 7.

¹⁰ De scala claustrali, Patr. Lat. 184., 481.

¹¹ Sermo I. in festo S. Andreae.

¹² Speculum Monachorum, div. IV. c. 3.

Olyan rossz — jónak lenni

Irta: Róth Antal S. J.

Honnan van az:

hogy jó életet élni olyan nehéz, olyan „rossz”? hogy sok embernek nem kívánatos Isten útjait járni? hogy valahol a hideg ürben messze-távol ködlenek azok, akiket Isten bajnokainak tartunk és dicsfényvel övezünk? hogy a szenteknek inkább csak bámulójuk akad, mint követőjük? hogy mi magunk sem cserélnénk a megcsodált szentek életével? hogy annyi áldozattal és lemondással jár az Istenhez ragaszkodni, Őt szolgálni, Őt szeretni?

Miért nem juttat Isten gyermekeinek, akik éveken keresztül hűségesen szolgáltak Neki és megtartották parancsolatait, még csak egy gödölyét sem? Míg azok, akik eltékozták örökségüket könnyelmű élettel és testük-lelkük kincseit elpazarolták, új köntösben, aranygyűrűvel ujjukon lakmároznak a hizott tulkon az apai ház terített asztalánál.

Valljuk be — legalább magunknak: Krisztus keresztje nemcsak a zsidóknak botrány és a pogányoknak oktalanság, hanem nekünk, hívőknek is — enyhén kifejezve — érthetetlen.

Mennyi szemrehányás és lázadó szó száll jölelkű emberek szájából — naponkint is — az ég felé, amikor Isten látogatását érzik? Amikor pedig csak az történik velük, ami lelkük javát szolgálja.

A Hegybeszédben egy kétségbe nem vonható tökéletes emberi életnek a vázlatát kapjuk. Sőt a boldogságot is nyolcszorosan adja az ember igaz ismerője, Krisztus. Ez az élet, a krisztusian boldog élet nagyon hasonlít, sőt azonos azzal, amelytől félünk. Mi félünk ettől a boldogságtól, — mert olyan rossz jónak lenni.

Miért? — Erre nem lehet egy szóval felelni. Itt egy kicsit magunkba kell mélyednünk és lelkünk legtitkosabb rekeszeit kinyitnunk.

1. Őszinte számvetésünkből *hagyjuk most ki a kénytelen-keresztényeket, akik még annyira testiek, hogy fel sem fogják az Isten ajándékait.*

Hát egyáltalában lehet azoknak prédikálni az Evangéliumot, — a szűk utat, a tevét a tú fokával, a napi keresztthordozást, a test keresztrefeszítését — akik nem tudják, vagy nem akarják megérteni, hogy a földi lét csak előkészület, átmenet, próbaidő egy boldog örök élethez?

Hogyan is tudnók csak közel is hozni lelkükhöz, hogy itt a siralomvölgyben csak a harc fáradságát érezzük, az alkotás nehézségét viseljük, az önalakítás és önnemesítés húsba-csontba vágó oltását szenvedjük?!

Magasfokú égökemence, nagynyomású sajtógép nélkül nem alakulhat széteső, puha portestünkből, anyagi részünk krétaporából az isteni hasonmás. Kőkemény szívünkből acélvívővel való faragás nélkül nem

formálódik ki az Isten gyermeke, az Atya hasonlósága.

Mivel mi nem tartozunk ezek közé, vagy nem akarunk ezek közé tartozni, kár több szót vesztegetnünk azokra, akik győzni akarnak küzdelem nélkül, élvezni áldozat nélkül, mennyei kincseket gyűjteni verejték nélkül.

Ezek a langyos lelkek — a sem nem hidegek, sem nem melegek — a lehangosabb hirdetői és klasszikus példái annak, hogy nagyon rossz jónak lenni.

Náluk jóságról a szó szoros értelmében nem is beszélhetünk, mert csak addig jók, erényesek, istenesek, míg ez könnyű. Megállnak ott, ahol tulajdonképpen a jóság kezdődik. De nem is rosszak, mert ehhez túl gyávák. Csak a rossz megszgyéjén állnak. Két paripát kell egyszerre megülniök: a jóság egyenes, de meredeken járó, és az össze-visszacsatangoló rosszság paripáját.

Nem élvezik igazán a rossz előnyeit, mert félnek egészen átadni magukat rossznak, szembeszállni az Istennel; a jóság sem jelent számukra felemelő erőt, sem békés vigaszt, mert nem mernek igazán jók lenni. Testüknek, érzeiknek nem adják meg, amit kívánnak, szenvedélyeiket nem elégítik ki egészen, csak izgatják és követelődzőbbekké teszik; lelkük igényeit sem elégítik ki és így ez is kéri, kívánja a maga jussát.

Igy a rossznak és a jónak csak a hátrányait érzik, és e miatt olyan rossz az átlagembernek jónak lenni. Ezért van sok ember, aki nem meri élni a teljes keresztény életet. Csak örzi a látszatot, no — és ez ma különösen fontos — még a keresztény nemzedékeket bizonyító keresztleveleket.

2. *A magunk kisebb problémáját sem tesszegetjük.* Mert aki igazán keresztény életet akar élni (közérthetőség kedvéért: csak becsületes keresztény életet!), az tudja, — hallotta, tanulta és ha már nem gyermek, tapasztalta is, — hogy *erőt kell venni magán.* Ádám almábaharapásától már a mindennapi kenyérről való gondoskodás is verejtékes munkát igényel. Hát mennyivel inkább a lélek szükségleteinek kielégítése.

Nekünk miért olyan rossz (most már helyesbítve: *nehéz*) jónak lenni? Könnyen megfélemlhetünk. Azért olyan nehéz jónak lenni, mert olyan meredek, keskeny, köves az út, amely az ég felé vezet, ahová törekszünk. Késerves és fáradságos az iparkodás, amellyel előrehaladtunk. Könnybe és vérbe kerül a kitartás. És egy kicsit egyedül is van az ember, mert olyan kevesen haladnak ezen az úton.

Tudjuk saját életünkből, hogy becsületrendet érdemel mindenki, — pedig ezt még a franciák sem osztogatják könnyelműen — aki hűségesen teljesíti keresztényi (= állapotbeli) kötelességét. A katonáknál csak elismerés jár, ha valamely kisebb-nagyobb csa-

pattest minden tagja rendes munkát végzett. Kitüntetés, érem csak azoknak jár, akik kitűntek a többi közül. De a rendes keresztény életet élők mind kitüntetés érdemelnék, mert ennek egyik sajátja, hogy nem lehet kitűnni. Itt minden rendes munka, kitűnő munka.

Fülünkbe cseng az Evangéliumnak mindmegannyi nekünk szóló nehéz mondata és példabeszéde: a mindennapi kereszthordozás, a krisztusi kard, az evangéliumi ifjú, a dúsgazdag stb. Mindezt tudjuk és kevésbé viharos napjainkban meg is értjük. Nem erre várunk feleletet.

3. *Lelkiileg már túl vagyunk az érettségén: van értéketelünk.* Nem kapkodunk a csillogó üveg-csecebecse után. Mi felfogjuk és keressük az igazi értékeket. Megvan bennünk a lelki élet nélkülözhetetlen erénye: a szívós kitarítás. Tudunk várni. Van türelmünk. Nem ma, most, azonnal akarjuk elérni a mindent. Tudjuk, hogy mindennek idő kell. Bár nehezen, de betörjük magunkat, magunkban azt, ami alacsony és a lélek ellen tör.

De éppen ez a várás, a magunk betörése, amely életünk legnagyobb részét tölti ki, a nehéz, és ez az oka, hogy olyan rossz — nekünk olyan nehéz — jónak lennünk. Nem is szólva, hogy itt szenved hajótörést a kibontott és duzzadó vitorlával nekiinduló lelkiélet-hajós.

Ezért foglalkoztat és nyugtalanít az, vajjon nem kerülhetők-e ki a lelki életben ezek a szirtek és zátonyok; a jónak keserűségét nem tudjuk-e megédesíteni; a testet nem tudjuk-e injekciókkal annyira lecsillapítani, hogy nyugodtan el tudja viselni, ami nehéz.

A szó nemesebb értelmében a könnyebb, járhatóbb utat keressük, amelyen a kevésbé hős lelkek is kitarthatnak.

4. *Hasonlítsuk csak össze a mi fáradásainkat, szenvedéseinket és örömeinket a szentekéivel!* Micsoda aránytalanság?! Emezek, — akár a nagy szenvedőket vagy misztikusokat nézzük; akár azokat, akik térdig koptatták lábukat Isten ügyéért; akár azokat, akik lassú tűzön pirították testüket vagy kénes barlangban fojtatták meg magukat — egyáltalában nem nélkülözték az örömet. A nekünk legkeservebbnek tetszők is így sóhajtottak: Uram! többet, több szenvedést! Engedj szenvednem, vagy ha ezt nem adod, akkor engedj meghalnom, mert szenvedés nélkül nem érdemes élni. Mások, akik nem bírták már a nagy örömet és a forró szeretet belső melegét elviselni, így imádkoztak: Uram! ne többet, ne adj több örömet, mert megreped a szív a boldogságtól! Ne adj több szeretetet, mert megég tőle a test!

Hát emberek ezek, akik ilyeneket tudnak mondani a siralomvölgyében?! Vagy csak önszuggesztio, fanatizmus vagy beképzelés az egész?! — Egyenesvonalú életüket nézve egyikre sem következtethetjük. De életükkel igazolják, hogy a jónak nincs fulánkja. Sőt sok is a jóból, többet kap az ember, mint amennyit elbírná a teste és lelke.

Még egy kicsit hitetlenkedve, a benyomásoktól kábultan látjuk, — ez azonban nem biztos látás még, csak hajnali derengés — hogy mégsem olyan rossz jónak lenni. Ha igazán helyesen tudunk jók lenni, akkor egészen elhanyagolható az a „rossz”, ami nehézzé teszi a jóságot. A beoltott vadócnak már nem okoz fájdalmat és terhet, amikor nyár elején bimbók fakadnak az új ágakon és a bimbók pompás virágokká fejlődnek. Az oltás ugyan vágással-metszéssel jár, de a seb hamar begyógyul és megmarad a megneimesített, testet-lelket üdítő virág és gyümölcs.

Tehát van remény, lehetőség és út a szenvedés nélküli boldogsághoz? Elérhetjük a földön, hogy nem érezzük, milyen rossz jónak lenni?

5. *Egy lehetőség, amely könnyen visz a nehéz úton, ha nem is egészen úgy, ahogy eddig elképzeltük.*

Elgondolkozom a szántóvető embernek az életén. A szántás, boronálás, vetés, hengerlés, aratás, betakarítás, cséplés, stb. hány verejtékes napjába kerül! A gyaloglás, az eke, borona stb. után, kilométereket tesz ki. De ebben nincs meg a turisták öröme. Egyhangú ide-odajárás az egész. Amíg aratásra előkészít csak egy holdat, 10 kilométert kell gyalogolnia. De mit jelent a rekkenő hőségben az aratás és cséplés? Hűsítő itala legtöbbször csak langyos víz és étele a melegtől megolvadt szalonna és száraz kenyér. Reggel kettőkor kel és este csak jóval tíz után kerül ágyba. Az állat nem is bírná ezt a munkát. Az aratási idő két hétben 8—13 kilót is lead a férfi testsúlyából.

És — a mi szempontunkból ez a fontos — még csak igen-igen elvétve sem hallunk panaszokat a munka miatt. Sőt vidám dal és nótaszó hallatszik a földekről. Csak hallani kell az énekeket, mikor az elgyötört test otthonába tér a munkából, vagy nézni a férfit, amint délceg, egyenes tartással megy haza, kaszával a vállán.

Valahogy így kellene tenniök azoknak, akik a jóra törekcsenek. Isten is felfogadott szőlőskertjébe, lelkünk megművelésére. A boldog emberek neki is láttak és elviselték a nap hevét és a nap fáradságát a dénárért.

6. Honnan van az, hogy az egyik elmegy a meghívásra, míg a másik tovább ácsorog a munkapiacon? Miért van az, hogy az egyik nemcsak *kibirja* a nehéz munkát, hanem *örömet és boldogságát is megtalálja*, míg mások futnak, menekülnek?

Krisztus másik parabolájával felelhetünk és itt találjuk a végső megoldást is a mi kérdésünkre. Aki kezét az eke szarvára tette, vissza ne nézzen, mert nem méltó Hozzám.

Igen. Ez az. Aki kezét az eke szarvára tette: aki a keresztény élet megvalósítására vállalkozott, aki élni akarja az Evangéliumot, aki a keskeny úton akarja követni Krisztust, az *egészen és teljesen kövesse*. Vissza ne nézzen! Ne hordjon magában megosztott szívet, mert éppen ez a megosztottság okozza a kettőséget, ami miatt olyan nehéz, olyan rossz jónak lenni.

A jobbra-balra kecsingatás már megalkuvás, már támaszpont keresése a lázadó félnek bennünk. Tisztára a két úrnak való szolgálat tragédiája játszódik le az emberben. Megalkuszunk a jóval is, a rosszal is. Erre mindkettő követeli a jussát. Hát nem a boldogsága sirásója az ilyen szánalmas ember?!

Az egyenes magatartás, a csak és kizárólagos egy dolognak az a'karása folytán lesz életünk egy zavartalan diadalmenet a lelki jóság és boldogság útján Isten felé.

Igy és csakis így valósíthatjuk meg Szent Ágostonnak klasszikussá vált mondását: ahol szeretnek, ott nem szenvednek; vagy ha szenvednek, szenvedve is szeretnek. Isten foglalja el egészen, teljesen, maradék nélkül szívünket, és ekkor itt a földön kezdjük meg a mennyországot.

Evvel a teljes munkával és odaadással cáfolhatjuk meg magunk előtt azt, hogy olyan rossz jónak lenni.

Nem! Nem rossz jónak lenni.

Olyan jó jónak lenni, de akkor egészen jónak kell lenni!

Örökségünk oltalmazója

Irta: Pintér József

Hetvenedik évfordulója van az idén annak, hogy IX. Pius pápa Szent Józsefet az Anyaszentegyház pártfogójául választotta és deklarálta.

Ennek a kihirdetésnek elindító gondolatát és lélekhez szóló magyarázatát világosabban semmi sem fejezi ki, mint ez a szívünkhöz nőtt Szent József-imádság: „... Védelmet az égből, ó legerősebb támaszunk a harcban, melyet a sötétség hatalma ellen harcolunk, és amint egykor a kised Jézust a legnagyobb életveszélyből megmentetted, úgy véd meg most is az Isten Szentegyházát ellenségeink gonosz törekvéseitől és minden bajtól...”

Szent Józsefnek földi életében az volt a hivatása, hogy őrizze azt a családi kört, amelynek mélyében Isten az emberiség megváltását a világ szeme elől elrejtetten készítette elő. Ezért Szent József — mint hűséges helyettese az Istennek — áldozatok, lemondások és verejtékezés árán is puhára bélelte a fészket, melynek óvó menedékében gondját viselte az Isten Fiának.

Csendhez szokott lelke naggyá lett az alázat, a szolgálat és a helytállás hősiességében. Istenfélő volt, mint az ószövetség prófétái; és szelíd, mint a galamb. A kevésszédű bölcsesség pátriárkája volt, kinek hallgatóságában benne súlyosodott az Isten Fia védelmének terhe. De becsülettel kibirta a kötelességteljesítést még zavaros és balcsillagú időkben is. Csak ilyen, belülről kincsekben gazdag ember, örök reményekkel eltelt lélek lehetett az Isten Fia oltalmazója.

„Szent József az első Isten-családot nem úgy védte meg, — írja Gallus Tibor — hogy a külső veszedelmeket leverte, hanem az által, hogy csendben biztonságba helyezte, őrizte és gondozta, úgyhogy az belsőleg növekedhetett és fejlődött. Így tett akkor is, amikor a pápa pártfogóul jelölte. Belsőleg erősítette az Egyházat...” Azt az Egyházat, amelyben „Krisztus felfoghatatlan gazdagsága van” (Efez. 3, 8.) és amely a mi örökségünk.

Krisztus azért alapította az Egyházat, hogy ennek szármayai alatt mi is abban a világosságban és szeretetben éljünk, amelyben ő élt. Ezért az Egyház mindig Krisztus szándékait hordozza. Programja: egyesíteni a lelkeket Isten-el és egymás között. Ennek megvalósításához megkapta Krisztustól a sarkigazságokat. Ezeknek vezető fénye mellett számon nem tartott viaskodásokban és kis győzelmeken át kiverekedhetjük magunknak a hiúságoktól, ösztönöktől és bűnöktől való függetlenséget. Kalauzolásuk mellett sohasem veszíthetjük el az evangéliumos szemmértéket. Az isteni kegyelem segítségével az igaznak, szépnek és jónak szolgálhatunk. A szentségek erejével imádságosan, önfegyelmeléssel és szívtisztaságban élhetünk. Egyszóval, a dolgok felett álló végcélnak eléréséhez mindig rendelkezésünkre állanak örökségünk kincsei.

Ennek a kincses örökségünknek védelmét vállalta magára Szent József. Mert e katolikus lélek-vagyion ellen ádáz harcot folytat a „sötétség hatalma”. Ennek cimborái és rabszolgái mindenütt megjelennek, hogy a

gondolkozni nem szerető tömegek lelkében elszórják a tagadás, a bomlasztás, a lázadás fertőző anyagát. Az emberi tudatlansággal és rosszakarattal szövetkezve az Egyház éléktelenítésére a rágalom mustárgázát árasztják. Közösségi eszmevilág erőszakolásával kiölik az emberi életből a lélek személyes szabadságát. Szervezett gyűlölettel vetik magukat mindarra, ami az Istenben való hitnek helyet ad. Letagadhatatlan valóság, hogy szörnyű nyomással fekszik a lelkekre az a pokoli erő, mely a világot becsapni akaró újpogány-ság garázdálkodásában nyilvánul meg.

„Ellenségeink gonosz törekvéseitől” kell Szent Józsefnek most megvédenie minket is, mint egykor a kis Jézust megoltalmazta Heródestől. De amint akkor nem használta ácsoló szekeréjét csatabárdnak, úgy ma sem evvel vág utat az Egyháznak a győzelem felé. Hanem az Egyház életének belülről való kibontakozásához odaadja az Istentől neki juttatott erőt. Láthatatlan befolyásával készíti elő a sikereket.

Krisztus szemszögéből nézi az Egyház életének minden megnyilvánulását. Tudja, hogy ennek a mi mai világunknak minden baja a lelkek megbetegedésének következménye. Ezért segítsére siető szeretete első-sorban ennek gyógyítására törekszik. Visszaegyengeti azt az elhajlást, melyet a lelkek mutatnak az evangéliumi gondolatoktól. Hozzásegít a nézetek tisztázásához. Azt akarja, hogy az Egyház megmaradjon az élet kimozdíthatatlan súlypontjának. Meg akarja védeni az Egyház tagjait a lelki halál poklától éppúgy, mint az embertelen földi élet gyehennájától. Ezért a megfontoltság erejét adja az Egyháznak, hogy jólőre védőárkokat ásson a pogánykodó szellem által gyújtott gyepűzék ellen.

Szent József áldott szíve mindig megérti az Egyház könnyhullását. Ilyenkor vele búsul, érette esedézik. Híveit összefogásra serkenti a lelki szabadság védelmére. S amikor így erőhöz és felemelkedéshez jut az Egyház, akkor könnyen visszalöki a történelem válságait, melyek sokszor reá zúdulnak.

Az Egyház mindig csak hasznát látja annak, hogy Szent József gyámkodása alá került. Neki köszönhető, hogy bármily nagyok is azok az égési sebek, melyeket az Egyház a történelem izzásában kap, mégis lassankint bekövetkezik a gyógyulás folyamata. Hűséges öröklése biztosítja részünkre azt, hogy megmaradhassunk örökségünkben.

Ne fukarkodjunk hát vele szemben hálnak kifejezésével. Hanem hajoljunk rá munkától kerges két kezére és csókoljuk meg köszönetül azért, hogy őt szolító és kérő hangunk soha nem vész el eredménytelenül az ég és föld távolában. Mert mindig valóságga teljesedik a zsoltár (70, 6.) szava, hogy ő „erős segítő”. És ha mindig ebben a meggyőződésben leszünk s örvendő büszkeséggel valljuk Szent Józsefet Egyházunk pátrónusának, akkor örökségünk, az Egyház továbbra is rendületlenül fog állani: ajkán az evangéliummal, kezében a két kötélával s feje fölött a pünkösdi tüzes nyelvel.

Annuntiatio

Jrta: Schnattner Szigfrid O. S. B.

Csak a naptárak jelzik egyszerű, fekete betűkkel, hogy ebben a polgári és egyházi esztendőben a Gyümölcsoltó Boldogasszony ünnepéről április másodikán emlékezünk meg egészen csendben, szinte rejtett titokban. Liturgikusok akadályozták meg azt a körülményt, hogy hitünknek ez a szent és igen nagy titka nem részesülhetett nyilvános megünneplésben.

Ezen az áprilisi napon az élet éppúgy dübörög, mint máskor; talán a fegyverek is éppúgy ropognak, mint máskor; a diplomáciai csatározások és küzdelmek is, a megnehezült idők járása és a jelen nagy bizonytalansága is észre sem vehető egyhangúsággal illeszkedik a nap szürkeségéhez. Semmi jele annak, hogy mégis csak a csendes, ünnepi megemlékezés jegyében kellene eltelnie ennek a napnak, megemlékezni arról, hogy egykor Isten elküldötte Gábor angyalt Názáret városába a Boldogságos Szűz Máriához.

Ki vesz tudomást arról, hogy ezen a napon in choro ünnepel szent Egyházunk?

Ki gondol arra, hogy elvonatkoztatva minden külsőségtől, teljesen belső, de mennyire ünnepélyes és liturgikus módon örvendezik az Egyház a fölött, hogy az Ige testté lön Názáretben...

Kinek jut eszébe, hogy illik mélyen aláztatosnak és holtig hálásnak lennie minden embernek azért, hogy egyszer végre mégis meghallhatta a világ, hogy van Adám gyermekei között valaki, aki az Úr aláztatos szolgálóleányának nevezi magát és nincs más, egyéb, forróbb óhaja, minthogy legyen nekem a Te igéd szerint...

De a hivatalos Egyház nem tud és nem akar felejtetni, mert egyetlen pillanatra sem szabad szem elől tévesztenie, hogy emberi megváltásunk alapja és kiindulópontja a Gyümölcsoltó Boldogasszony ünnepének történeti ténye. Másszóval: amikor a próféták évezredes jövendölései kezdtek teljesedésbe menni és a választott nép már fenékiig üritette a szenvedések keserű poharát, a könyörgés és az imádság már valósággal dörömbölt a mennyek ajtaján és türelmetlenül várta a minden népek óhaját: meghasadt az ég kárpitja és az Ige testté lön...

Nem történt itt kevesebb, mint a Megváltót és Üdvözítőt a mindenható Isten a Boldogságos Szűz méhébe ojtotta; egészen csendben, szinte észrevétlenül az Isten megtestesült...

Akkor sem jeleztek piros betűt a naptárak és csak egyetlen tanúja volt a csodálatos eseménynek: az aláztatos názáreti Szűz. Názáretben és vele együtt az egész világon az élet éppúgy folyt, mint máskor; vajjon ki gondolt volna arra, hogy ezen a napon életre fakadt az Irgalom fája, amelyet négyezer éven át hiába öntözött az emberiség könnyes-véres verejtéke; ki vett tudomást arról, hogy e napon a Fölséges meg-

tekintette az ő szolgálóleányának aláztatosságát és ez lett az emberiség üdvösségének kezdete?

Csodálatos párhuzam van a paradicsomi jelenet és a gyümölcsoltónapi názáreti esemény között. Az előbbi az emberi nemes természet bukása a gőg és büszke dac miatt, az utóbbi ugyanannak hallatlan fel-emelkedése a csodálatos aláztatosság miatt. Az elsőben az ember oktalan elvakultságában Isten akar lenni, az utóbbiban ellenben mérhetetlen szerénységében csak a Fölségesnek legkisebb szolgálója. Egyiknek is, meg a másiknak is szereplője egy nő és egy angyal; az Élet fájának tövében szédítő ígéket mond a bukott angyal épp az asszony hiúsága kedvéért, a názáreti kis szobában a próbát kiállt főangyal alig talál magasztaló szavakat épp a Szűz aláztatossága miatt: „Üdvözlegety, malaszttal csordultig teljes! Fiat fogansz és a Magasságbeli Fiának fog hivatni. Mária, Te vagy az, akit az Úr az összüloknek megígért, Te vagy, akit a próféták előre hirdettek, Rólad zengett Dávid, felöld Salamon, Izaiás és Jeremiás; Te vagy a legszebb, Te vagy a legszentebb, legengedelmesebb, legtisztább; Te lész az Isten anyja!” És a szavak hallatára Mária nem szédül meg, nem lát egyebet, csak Isten végtelen jóságát és szentségét s csak öregbedik a maga semmiségének tudata. „Miraculum miraculorum, csodák csodája, mondja Szent Bernát, ilyen módfeletti dicsőség közepette aláztatosnak lenni.”

A Gyümölcsoltó Boldogasszony csodálatos aláztatossága a legélesebb visszavágás az első asszony büszkeségben fogant engedetlenségére.

Az angyali üdvözlet emléke, az aláztatosság diadal-ünnepe.

„Mária annyira megalázta magát, annyira tetszett a Magasságbelinek, hogy éppen aláztatossága volt oka anyaságának.” (Szent Bernát.)

De szabadíts meg a gonosztól

Irta: Dr. Tóth Kálmán

Nagy lelkendezéssel jelentették az ujságok (Nemzeti Ujság 1937 augusztus 24.), hogy Kaliforniában egy Schoener nevű 74 éves rózsakutatónak sikerült kitenyésztenie a sokat keresett *fekete rózsát*. Igazi mélysötét, bársonyfekete rózsáról van szó.

Nekem a hír hallatára nagyot dobbant a szívem. De nem az örömtől, hanem inkább a szomorúságtól. Mert íme, most már a virágok királynőjét, a rózsát is sikerült az embernek gyászruhába öltöztetnie, azt a virágot, mely csak akkor igazán szép és szívet-lelket gyönyörködtető, ha a természet törvényei szerint fehér-sárga, halványpiros színekben pompázik, vagy skarlát vörös színekben izzik. Mintha nem volna már is elég feketeség, vagyis gyász az életben, most már a virágok világát is annak az éjnek a színébe burkolták, mely vigasztalan szomorúságra hangolja az embert, mert láthatatlanná, tehát élvezhetetlenné tesz minden szépséget a földön.

Egy *pesszimista költő* máris arról álmodik és nem ok nélkül, hogy „Fekete országot álmodtam én, ahol minden fekete volt, minden fekete, de nemcsak kívül, csontig, velőig fekete. Fekete ég és fekete tenger, fekete fák és fekete ház, fekete állat és fekete ember, fekete öröm és fekete gyász, fekete érc és fekete kő és fekete föld és fekete fák. Fekete férfi és fekete nő, fekete, fekete, fekete világ. Nem a fény festi a fekete színt karcsú sugárcsétével, nem, fekete az anyag rejtett lelke, jaj, fekete, fekete, fekete. (Babics.)

Brr! Beh szomorú ország lehet az, amelyről a költő ilyen sötétet álmodik, gondolja az olvasó. Hiszen megborzoneg még a gondolatától is.

Pedig ebben az álomban, sajnos, sok igazság van. Ez a mi mai materialista világunknak költői képe, amelyben minden oly sötét, minden oly gyászosan örömtelen. Feketévé, örömtelenül gyászossá teszi a mi világunkat az a sok materialisan gondolkozó ember, akik a tintahalhoz hasonlóan folyton ontják környezetükre elborult lelküknek sötét váladékát, a hitelenséget, erkölcsstelenséget és kegyetlenséget, kiárasztják rája a barbár elvadulás tintazacskóját és nemcsak a maguk világát homályosítják el és teszik sötétlen örömtelenné, hanem környezetüket is. Fáradhatatlanul ojtogatják ki a kereszténység egének világító csillagait, letiporják a lelkek legszentebb érzelmeinek virágoskertjét, legázolják anyagias gondolkozásuk ólomlábaival az istenfélelem, hűség, emberszeretet erényvirágait, durva kézzel letörlik az istenfiúság csókját embertársaik homlokáról, melyet Jézus nyomott oda és vérével szinesre festette azt. Csoda-e aztán, ha midőn a hitelenség gyászfátyolát borítják a világra, feketének látják a föld legmegkapóbb szépségeit is, élvezhetetlennek a világ letagadhatatlan örömeit és sivárnak találják az egész életet?!

A hitetlen, vallástalan szellemben eltöltött élet nem is igazi emberi lét, hanem szomorú állati tengődés, valódi állati lét, mely eszem-iszommal kezdődik, mulatással és marakodással folytatódik és gyászos kimúlással végződik.

Fekete a dolgok *rejtett lelke*, mondja a költő. A materialista világnak ezt a fekete, rejtett lelkét, a

gonoszlelket, az *ördögöt* vádolja meg Urunk Jézus minden bajért, mely az életet elsötétíti, a Miatyánknak abban a kérésében: De szabadíts meg a gonosztól. Ez a szó szoros értelmében vett Gonosz az ördög, aki az irigységnek és saját boldogtalanságának tintazacskóját állandóan önti ki a világra úgy a maga személyében, mint azoknak az ördögcimboráknak közreműködésével, akiket elsötétült lelkének éjtszakai váladékával már sikerült elhomályosítania és boldogtalannokká tennie. „A halál (és természetesen annak minden előzménye) a sátán irigységéből jött a világba, és követik őt azok, akik az ő részén vannak”, hirdeti a Bölcsesség könyvének írója. (2, 24.)

A világnak ezen hatalmas ellensége és veszedelmes földi cimborái ellen ígér védelmet az isteni Üdvözítő, midőn így imádkoztatja híveit: De szabadíts meg a gonosztól. — André Gide az ördög földi országából, a bolsevista Oroszországból saját szomorú tapasztalatai alapján alaposan kiábrándult kommunista francia író, Retour de U. R. S. S. című könyvében írja, hogy a végső nyomorban sínylő, mindenkitől elnyomott és kiuzsorázott orosz munkástömegekben hihetetlen elevenséggel tör elő a vallási érzés. Mert senkiben sem bizhatnak és senkinél védelmet nem találhatnak, csak a gondviselő Istenben. Egy *másik francia ujságíró* szerint pedig „katonák, akiknek sörtüzet kellett volna adniok egy körmenet résztvevőire, ledobták fegyvereiket, beálltak a körmenetbe és hangos szóval énekelték a feltámadás himnuszát. Megtörtént már az a különös színjáték is, hogy ugyanaz a munkás, aki egy templom lerombolásával volt megbízva, éjtszaka belopódzott a félig felrobbantott templomba, hogy ott imádkozzék. A hit mélyebb és előbb, mint valaha is volt Oroszországban. Nincs olyan hatalma a világnak, amely kitephetné onnan”. Nem csoda! Az ember szabadulást minden testi-lelki bajtól csak a gondviselő Isten szeretetétől remélhet.

Legékesebben a harangok szava hirdeti nekünk, miféle bajoktól szabadít meg minket a jó Isten.

Pazzi Szent Magdolna midőn az Isten jóságáról elmélkedett, álomszerű elragadtatásában meghúzta a harangokat és az összecsendült társnőinek azt mondta: Jöjjetek, lelkek, s szeressétek az Istent, ki titeket olyannyira szeret.

En is, midőn a nagy Isten jóságáról gondolkodom, szeretném megkondítani a világ összes harangjait, összecsendíteni a templomokba a föld összes lakóit és az ünnepi harangkongás mellett azt hirdetni nekik: jöjjetek, lelkek és minden teremtmények s hálás szívvel köszöntsétek azt a jó Istent, aki titeket annyira szeret.

Megpróbálom, hogy emberi nyelvre, emberi beszédre fordítsam át az ő csengő-bongó és komoran kongó hangjait. Megpróbálom értelmezni, mit jelent, mit hirdet a harangszó. Közönséges, általános értelmezés szerint azt hirdeti a harangszó: *Mortuos plango, vivos voco, fulgura frango.* — Azt hirdeti a legkisebb, a kis lélekharang az ő síró s csevegő gyermekies hangján: *Mortuos plango.* — A halottakat elsiratom. A középső harang azt kiáltja szét a világba komor férfias elevenséggel: *vivos voco*, az élöket hívogatom. A nagy harang pedig döbbet-

netes komorsággal és fölséggel hirdeti: fulgura frango — a villámokat megtöröm.

Értelmezzük először a kis harangok szavát. A kis harang elsíratja s vele együtt megsíratjuk mi is halottainkat, akiket elszakított tőlünk a halál csontos keze, kezdve szüleinken, testvéreinken, egyéb szeretteinken, akik velünk együtt kezdték sok reménység között, sok beteljesülésre váró óhaj és sóhaj kíséretében az elmúlt évet s most már a föld alatt alusszák álmukat a boldog feltámadásig. S miközben elsíratjuk halottainkat s emlegetjük, felelevenítjük lelkünkben tetteiket, egyszersmind hálás szívvel megköszönjük a nagy Istennek, hogy nem lettünk mi magunk is a multé, hogy nem haltunk meg mi is. Úgy teszünk, mint az őskeresztények az első pünkösd napján, akikre mikor leszállt az Isten lelke, a Szentlélek: „Kezdek különböző nyelven dicsőíteni Istennek nagy dolgait.” (Ap. csel. 2, 4. 11.) A világnak ezer meg ezer különböző nyelven dicsérik azt a nagy Istent, akinek szerető gondviselése úgy körülvesz bennünket, mint az éltető levegő, melyet tudónk minden percben beszív s mely nélkül nem élhetünk egy percig sem, aki az ő jótéteményeit úgy árasztja ránk, testünkre, lelkünkre, mint ahogy hullanak a csendesen csepergő esőnek cseppjei a letarolt rétre vagy kiszáradt földre, mint ahogy a hó hullik az elvetett magra, hogy fehér palástjával betakarja és védje a tél hidege ellen, mint ahogy a napsugár árad a jégbe fagyott földre, hogy élesztgesse melegével a szunnyadó csírákat és gyökereket. Mikor eloldják a hajó köteleit a partoktól, a legerősebb szív is összeszorul és hevesen dobog az aggodalomtól, ha arra gondol, hogy pár ezer méter mélység felett lebeg, melytől csak pár vékony deszka választja el s pár vékony deszka szál védi a halál, a megsemmisülés ellenében. Ha meggondoljuk helyzetünket e földgömbön, voltképen ugyanígy aggódatunk ám a szárazföldön is. Mert a földgömb 40 km másodpercnyi óriási sebességgel rohan ebben az üresnek látszó világűrben és hogy mi róla le nem repülünk, hogy le nem sodródunk, Isten hatalmának köszönhetjük ezt, aki a nehézkedés törvényeinek láthatatlan kötelékeivel kötött össze bennünket az édes anyafölddel. Illik, hogy átváltozzék az emberi szív eleven turibulummá, ahonnan a hála tömjénfüstje szálljon Isten felé, akinek szerető gondviselése folytán olyan biztonságban érezhetjük magunkat e rohanó földgömbön, mint a kisgyermek anyja ölében.

A bajokat, melyek sokszor csőstől szakadnak reánk, a legnagyobb részben mi magunk okozzuk magunknak meggondolatlan könnyelműségünkben, vagy Isten nem féltő embertársaink zúditják reánk az ő gonoszlelkűségükben. Ne írjuk hát a bajokat a jó Isten számlájára, aki ha enged is megkísértetni bennünket, Szent Pál szerint: „Nem hagy titeket kísértetni azonfelül, amit elviselhettek, sőt a kísértéssel erőt is szerez, hogy elviselhessük.” (I Kor. 10, 16.)

A katolikus Anyaszentegyház naponként száz meg százezer oltáron mutatja be a szentmiseáldozatot, melynek görög neve Eucharisztia, vagyis hálaadás. A szentmise egy soha nem szünő örök hálaadás, melylyel az Egyház szünet nélkül köszönetet mond a nagy Istennek a megváltásnak és a lelkek megszentelésének nagy kegyelmeiért. Olvastam, hogy Mexikóban a katolikus Egyházat üldöző hóhérok 1927. december első napjaiban elfogtak egy katolikus papot és fejével levágták mindkét karját büntetésül, mert misézni merészelt, hogy többé ne emelhesse karjait az ég felé, az Isten felé hálaadással az emberiség

számára kiosztott kegyelmekért. Ha az Egyháznak, ha minden papnak levágnák is a Calles-féle hóhérok mindkét kezét, azért nem szünnék meg az Egyház eucharisztia, vagyis hálat adni Istennek. Levágtott vagy bilincsbe vert karjai helyett a szívét emelné fel Istenhez. Elhaló hangjának utolsó sóhajával azt suttogná: sursum corda, fel a szívekkel Istenhez, dicséretre és hálaadásra. A bábeli tüzes kemencébe zárt ifjak a Canticum trium puerorum c. énekben felszólították az egész természetet Istennek dicséretére: Benedicite omnia opera Domini, Domino laudet et superexultate eum in saecula. S a természet összes teremtményei és lényei becsülettel meg is felelnek e felszólításnak. A nap, hold és csillagok azzal tedeumoznak, hogy ragyognak, az eső és harmat azzal, hogy esik és harmatozik, a szelek azzal, hogy fújnak, a tűz és láng azzal, hogy égetnek, a köd és fagy azzal, hogy fagyasztanak, az éjtzaka azzal, hogy sötétségbe, a nappal azzal, hogy világosságba öltözik, a villám cikázik, a felhő esőt ad, a föld megtermékenyül, a források csergedeznek, a tengerek zúgnak és hajókat hordoznak, a cethalak járnak a mélységeket, a madarak beröpdösik a magasságokat, a barmok és vadállatok táplálják a teremtés koronáját, az embert, szóval teljesítik az Istentől reájuk rótt feladataikat. Hát az ember mit tegyen, mikor arra kap felszólítást: Benedicite filii hominum Dominum?! Megmondják azt is a szent dalosok: Benedicamus Patrem et Filium cum Sancto Spirito, laudemus et superexultemus eum in saecula. Dicsérik és áldják az Atyát, aki minket teremtett, ő a létnek és lelkünknek kezdete, őtől és belőle szállott ki a lelkünk mint tüzes fényszikra. Dicsérik és áldják a Fiút, aki minket megváltott, ő a mi lelkünk menedéke, minden üdvözítő kegyelem szerzője és kiérdemelője az ő keresztalála által. Dicsérik és áldják a Szentlelket, aki megszentelte és szüntelen megszenteli a lelkünket azáltal, hogy szüntelen nélkül kiontja és árasztja ránk a kegyelmek gazdag sugárzatát, ő a mi lelkünk szent lehellete és élete. Ezt a lelkes Isten-dicsőítést hangoztatja a középső harang, mikor azt harsogja felénk a magasban lebegő ércnyelvével, mint egy angyali nyelvel: vivos voco. Semmi sem oly szép, oly megkapó és épületes, mint az emberi szívnek hálat adó hangja, mint az emberi léleknek Te Deuma. Az orosz Szovjet eladja a harangokat idegenbe. Szerencsétlen ország, ahol nincsenek harangok, mert ott az emberi szív mind halottá válik.

Felépítjük lelkünkben a szent reménység szívárványhidját és e szívárványos, tündöklően szép hídon közelítünk a mi Urunkhoz, Istenünkhöz, rá hagyatkozunk, atyai gondjaira bizzuk a mi jövő gondjainkat. Fulgura frango, eme fulgura, villámok az ember gondjait, a csapásokat, szenvedéseket jelentik. A nagy Istenben bízó keresztény hit törli meg és szünteti meg az ember gondjait a leghatásosabban. E fulgurák a szenvedések sötét éjében cikázó kísértések villámjai, melyek a szó szoros értelmében kísértetiesen világítják meg a mi éjtzakánkat. De mi nem félünk a jövőtől. Istenben bízó lelkünk azt mondatja velünk: ha Isten velünk, ki ellenünk? E nagy bizodalommal szívünkben nem félünk, hogy reménységeink szines szívárványhidja összetörjék, hogy romba dőljön. És hogy a jó Isten velünk legyen, iparkodjunk azt ki is érdemelni. Nemde a téli álmát csendesén alvó természetnek legjobb védőleple a fehér hótakaró. Az Istenben bizalommal szendergő léleknek is a büntelenség hófehér leple lesz a legjobb takarója. De tudjátok, mitől csikorog lábunk, mikor a frissen lehullott havon járunk? Csupa csillagokat, csodaszép tündér kristályo-

kat tiporunk és törünk össze, attól csikorog a léptünk. Istenben bízva, neki szolgálva lelkünk büntelenségét őrizvén lépünk a gondviselő Isten elébe. Úgy legyen.

Amen

A Miatyánkot befejező ámen szó zsidó-arámi szó, melynek jelentése: úgy van, vagy úgy legyen.

Az ámen szó akkor volt használatban a zsidóknál, ha valaki egy másiknak a szavait átvette. Ha az a másik állított valamit, akkor az ámen annak megerősítését jelentette: úgy van, igaz. Ha az a másik kívánt valamit, akkor az ámennel csatlakozott annak kívánságához: úgy legyen. Ha tanúskodott valami mellett, tanúságának megerősítését jelentette az ámen: én is tanúsítom. Jézus egyedül használja e szót olyan értelemben, hogy vele tulajdon állítását erősíti meg. Míg másnak a beszédje végződött ámen-nal, Jézus ámen-nal kezdte beszédjét ünnepélyes pillanatokban. Nála az a zsidóknál szokásos esküformát helyettesítette, mely ellen a Hegyibeszédben harcba szállt (William: Leben Jesu 97.). Nem véletlen, hogy éppen akkor használja Jézus először az ámen-t, mikor első ízben használja magát az Emberfia címet, tehát szavainak isteni tekintélyét akarja vele megerősíteni. Mert az Emberfia címet Istenember helyett használta Jézus.

Amennyiben a maga nevében mondotta el Jézus a Miatyánkot, az ámen-nal bizonyára azt akarta tudomásunkra adni, hogy isteni tekintélyével biztosítja a Miatyánkban kifejezésre juttatott könyörgéseink teljesítését, ha azokat olyan szellemben és olyan fiúi gondolatokkal intézzük az Atyához, aminő szellemben Jézus ezeket a könyörgéseket megszövegezte. Amennyiben pedig a magunk nevében mondjuk a Miatyánkot lezáró ámen-t, azt fejezi ki, hogy tényleg meg is kapjuk kéréseink teljesítését, megérjük a beteljesedés örömét, ha Jézus nevében és szellemében imádkozzuk a Miatyánkot. A beteljesedés öröme nyilatkozik meg az ámen-ban. Annak az öröme, hogy sikerült a földi életben megszentelnünk Isten nevét, sikerült életünkkel az Isten országának megvalósulását munkálnunk a földön, hogy teljesítettük Isten akaratát a földön, ahogy teljesítik azt az égben az angyalok és üdvözült szentek. Ha mi e feltételeket teljesítjük, akkor bizonyosan megkapjuk mennyei Atyánktól a mindennapi kenyerünket, megnyerjük bűneink bocsánatát, megsegít mennyei Atyánk a kísértések idején és megszabadít bennünket sok testi és lelki bajtól, vagy legalább is rásegít azok elviselésére, illetve legyőzésére.

Az ámen tehát a diadalnak, befejezettségnek, a jól végzésnek jelképes összefoglalása. De csak a szentek ajkán hangzik az amen diadalmas himnuszként, azok ajkán, akik elmondhatják a haldokló Üdvözítővel: Consummatum est — Befejeződött az a munka, melyet a mennyei Atya bízott rám, hogy földi életemben megszenteljem az ő nevét, megalapítsam az ő országát azáltal, hogy úgy teljesítem az ő szent akaratát a földön, mint az angyalok és üdvözült szentek lelkei az égben. Mi, közönséges halandók a szentek fölséges teljesítményeivel szemben csak úgy vagyunk, mint az a bizonyos német diák, aki a flandriai hősi katonasírok megkoszorúzásakor (Langemarck temetőjében) így szónokolt: Mi, akik a világháború küzdelmeiben nem vettünk részt, letesszük koszorúinkat a hősök sírjaira és — hallgatunk.

A *berlini olimpiáson* (1936 augusztus) a világ végéről is ezer meg ezer kilométerekről is csődültek össze versenyzők a világbajnokságért. Megtörtént nem egyszer, hogy a verseny kezdetén vagy verseny közben egy-egy apró kis szabálytalanság miatt rögtön kiállított egyeseket a bíró a versenyből s így több ezer kilométeres útjuk minden fáradsága és költsége pillanatok alatt kárba veszett. A jó Isten — szerencsére — nem olyan kicsinyeskedő ugyan, mint a földi versenybírák. Azonban nála is örökre veszendőbe mehet a halál pillanatában az egész küzdelmes élet minden fáradsága, ha ez az utolsó perc nem viseli magán a minden tekintetben kifogástalan keresztény élet befejezett teljességének bélyegét.

Grossato olasz falunak egy szegény halkereskedője a lutriban megtette a 18, 5, 14-es számokat. A húzáról szóló jegyzék az újságokban tényleg tartalmazta ezt a 3 számot. *Gianni*, mielőtt még a pénzt felvette volna, örömeben rokonait és barátait nagy lakomára hívta meg, hogy vele együtt ünnepeljék szerencsését. Mikor azonban a pénzt jelentkezett a lutripénztárnál, kinevették: nem nyert semmit. A sorsolás nyerőlistáján ugyanis helytelenül állott 18, 5, 14 vesszőhiba folytán e helyett: 18, 51, 4. A szegény Gianni több mint 100 lírát adott ki lakomára és még adósságokat is csinált a semmiért. Így járnak azok a szerencsétlen emberek is lelkük üdvösségével, akik az emberek dicséretéért pazarolják el minden erejüket és tehetségeiket, a helyett, hogy Isten szemében akarnának inkább helytállani életük cselekedeteivel. Csúnyán csatlódnak majd egy vessző vagy pont miatt, amelyet a mindentudó és mindent látó igazságos Isten tesz majd az emberi dicséreték listájára.

Penelope vásznához hasonló az Isten nélkül élő emberek élete. Amit nappal szőtt ez az ösgörög nagyszontalan szolgálói. A halál éjtszakájában szétbontják az ördögök az Isten nélkül élő emberek életművének vásznát, melyet azok az emberi dicséreték napvilága mellett szöttek.

Mikor *Ráfael arkangyal* ismeretlen ifjú képében üdvözölte az öreg vak Tóbiást ezen szavakkal: „Örömed legyen mindenkoron”, a vaksága miatt búslakodó Tóbiás így felelt: „Micsoda örömöm lehet nekem, aki sötétségben ülök és nem látom az ég világosságát?” (Tób. 5, 11—12.) Az Isten földi angyala, az Anyaszentegyház is folyton hirdeti az örömet az elváltak embereknek, akiknek szemet megüli a hitelenség hályoga. De nem tudja őket öröme hangolni mindaddig, míg le nem esik szemükről ez a hályog. Ők is azt mondják, vagy legalább is érzik Tóbiással: Micsoda öröm lehet nekem, aki sötétségben ülök és nem látom az ég világosságát? Azért lesznek oly számosan öngyilkosok s a lelki sötétség szánalomraméltó rabjai, mert céltalannak látják sötétben botorkáló életüket és magukról azt tartják, hogy ők egy sajnálatos és végzetes sajtóhiba az élet roppant könyvében.

A mennyei Atyának minden hívő és szerető gyermeke ellenben mindenkor gyözedelmes lélekkel mondja ki a Miatyánk végén az ámen-t, mint a célérés reményének diadalmas jelszavát. Mert ahogy *Izaiás próféta* szeme előtt a jeruzsálemi templom sűk falai a mennyország végtelenségévé tágultak ki látomásában (6. fej.), éppígy nincs oly szűk ház a földön, még ha az négy szál deszkából volna is összetakolva, akárcsak a koporsó vagy a betegágy, mely a hívő tudatában ne tágulhatna ki mennyországáig.

Megköszönjük a parancsot

Irta: P. Szalóczi Pelbárt O. F. M.

Mint ahogy az édesanya becézi, elringatja kicsi gyermekét, úgy melengeti magában s öleli körül az ember ezt a valóságga vált szentírási mondatot: „Úgy szeretete Isten a világot, hogy egyszülött Fiát adta érette.“ Aki tágranyítja szemét s ebben a tekintetben benne van a lelke, az csak örülni tud, ha átgondolja az idézett mondat szépségét és elmélkedik igazságán.

A paradicsomi állapotot, az Istennel oly szoros közelségben és közvetlenségben folytatott életet megzavarta a bűn. Az ember elszakította s elszakította magát Istentől s azóta riadt magánosságában kereste Urát, szeretett volna közelebb jutni hozzá. S az Isten nem hagyta vergődni az embert, megmutatta neki arcát. De az egész ószövetségen végigvonul mégis valami merevség; valami hidegséget érzünk, idegenséget látunk, mi — akik az ószövetség csodálatos szép álmának, az Isten Fia eljövételének boldog valóságában, beteljesülésében élünk.

Az eredeti bűn bilincse nem béklyóz a keresztség után. A megtántorodott embert, a tékozló fiút a szerető Atya, az Isten szorítja magához s a bűnbocsátás megtisztító áldásán át a kegyelem párázatában a szentségi egyesülés ragyogó fényességébe vezet. S ezt nem egyszer, hanem valahányszor csak az ember akarja.

Ebben mutatkozik Istennek felmérhetetlen szeretete irántunk. Elküldötte Fiát, hogy megmutassa jóságát, szeretetét. Milyen ujjongás, lelkesedés, mennyi gyöngédség s milyen beláthatatlan mélység az, ami élénk tündöklék azoknak életéből, tetteiből, akik ismerték vagy kortársnak mondhatták Jézust, míg emberi alakban töltött itt a földön gyümölcsöző esztendőket. A megváltozásnak, megújulásnak, a mézédés szeretetnek és szívesen vállalt kemény munkának évei voltak ezek. S oly közvetlenségbe került ekkor Istennel az ember, mint évezredek óta soha.

Milyen boldogok is voltak, akik Krisztust láthatták, beszélhettek vele, jóságát érezhették, szeretetét élvezhették! De mi? — S az ember nem

hökkenhet meg egy pillanatra sem, nem tudhatja magát kisebbnek most; nem mondhatja, hogy kevesebb kegyelemmel van megáldva, hogy gyengébb lett a szeretet ereje. Nem!

Az Isten szeretetében csökkenés nincs. Ha a történelem folyamán egyszer olyan meleg vízszonyba került az emberrel, mint időszámításunk első évtizedeiben, — akkor ez a közvetlenség, ez a kegyelmi és szeretetáradás nem lanyhulhat. Ha akkor ez abban nyilatkozott meg, hogy Isten Fia élt az emberek között, utána nem kisebbítette meg ezt a szeretetet az Isten, nem vonhattott vissza belőle semmit. S nem is rövidített meg bennünket, hanem ezt a megnyilatkozását állandósította, örökké tette köztünk. Vagyis szeretetének szépsége és gazdagsága nemcsak az emberi alakban földön élő Jézus-korabeli embereket melegítette, hanem minket is, kora-késő utódokat. Itt van köztünk, itt van velünk valóságos és titokzatos jelenlétével. Ez az isteni szeretetnek töretlenül továbbélő, nem lankadó, hanem továbbható, egyenesen, erősen a jövőbe futó vonala.

Ez a jelenlét a szentségi. S lenyűgöző szépséggel mutatkozik meg — ha van hozzáhangolódott lélek — a szentmisében. Beigazolja, hogy a szeretet újra meg újra lehozza Jézust, megszületik értünk minden szentmisében, velünk van, értünk él. A szeretetét, a Szívét mutatja nekünk, nyitja meg előttünk. A fogatkozhatatlan szeretetet. Oda akar vonni ehhez a meleg jósághoz, ehhez a puha szeretethez, ehhez az erőtadó örömforráshoz. Ezért vár bennünket a szentmisében. Akarja, hogy ha szomjazzuk őt, ha sóvárgunk a szeretetéért, — ne maradjon meddő a vágyunk, találjon kielégülést. Itt a szentmisében. Ezért adta parancsul az Egyház a misehallgatás kötelezettségét. Jézushoz itt kerülhet igazán közel az ember, itt fűződhetik eltéphetlenül hozzá.

Aki ezt átérti s átérzi, annak lelkéből kiszakad a boldog óhaj s kiáltja vagy rebegi, amit minden szentmisében imádkozik a pap áldozás előtt: „Soha ne engedj magadtól elszakadni!“

Kegyelem és élet

Irta: Gologi Lajos S. J.

Iskolás korunkban tanultuk. Tudtuk is. A hittanórán biztosan fűjtük a választ a kérdésre: Mit cselekszik Isten a lelkünkben a segítő kegyelem által? ... Isten a segítő kegyelem által felvilágosít és megerősít minket a lelkünkben... Talán a vizsgán is kitűnőre feleltünk.

Már akkor az élet számára tanultuk. Az Úr Jézus sem a kitűnő feleletek vagy vizsgák miatt és nem is az ünnepnapok, hanem a hétköznapiak, a mindennapi élet számára tárta fel hitünknek ezt az életet titkát, valóságát. Kell, hogy lelkünkben is éltető erővé váljék Isten segítő kegyelmében való hit. Kell, hogy gyakorlati hitszemlélettel egyre jobban megközelítsük a lelkekben dolgozó Istent, meglássuk Isten segítő kegyelmének működését.

A jó Istennek az a pazar bőkezűsége, amelyet a látható világban figyelhetünk meg, a láthatatlan kegyelmi rendben még kiáradóbban jelentkezik. Akár a meleget, fényt árasztó napra gondolunk, akár a virágzásba borult fát szemléljük, nem tudjuk elfojtani a feltörő, kissé emberies gondolatot: nem tékozlás ez...! Ugyanezzel a tékozló bőkezűséggel hullatja nap-nap után, óra-óra után ingyenes segítő kegyelmeit a mi jóságos mennyei Atyánk. Mindannyiunk lelkébe. Kivétel nélkül! — Ontja, szórja szüntelen, mégha ezer és ezer közül is csak egy fogamzik meg a lélekben. Szórja és ontja ezeket a tanácsot adó, világosító, figyelmeztető, óvó, bátorító, lendítő, örömet sugárzó kegyelmi csöppeket. Sokat, nagyon sokat észre sem veszünk. Másik részét épp hogy megsejtjük. De ezekről sem tudjuk, honnan jöttek. A legtöbbet pogányos észjárással igyekszünk megmagyarázni, természetes okokra vezetjük vissza, embereknek tulajdonítjuk... Úgy élünk, mint a vak ragyogó, szin pompás sugárözönben. Legfeljebb valami derengés hatol el hozzánk: hátha a gondviselő Isten segített, hátha ő küldte! Pedig ha elevebb volna a hitünk, imádságosabb a lelkünk, de sok elrejtett kegyelmet, isteni segítséget látnánk lelkünkre, környezetünkre hullani!

Nem mindig közvetlenül dobja lelkünkbe a mi Istenatyánk kegyelmének magját. Nem mindig ébreszti közvetlenül a jó és üdvös gondolatokat. Van mikor keresztre, szentképre téved a szemünk, és akkor indul meg bennünk valami sodró gondolatfűzés. Máskor keresztvetéshez fűzi kegyelmét. Vagy a temetésre kerülő harang szárnyán hatol lelkünkbe. Sok kegyelmet köt a prédikáció szavaihoz. Még többet a lelki gyakorlatokban a csöndes hangú előadó mondataihoz. Beszéd eseményeket is felhasznál, hogy kegyelmi áramot indítson meg szívünkben. Mindent fel tud használni a mi jóságos Isterünk. Összekulcsolt kezű kisgyerek imájának csilingelését, amikor hosszú hálóingecskéjében ágya előtt térdel. A szentmise főnséges szertartásainak mozzanatait. Mária-érmet, amelyet ajkunkkal érintünk. A templomból kiszüremkedő orgonabűgést. Régi, gyermekkori emlékek ébredését. Odasimul a kegyelem a hitvalló katolikus férfi elejtett szavához. eleven hitről tanúskodó térdhajításához, életpéldájához! Jó újság, jó könyv egy-egy gondolatához. A hitves néma szenvedéséhez, önfeláldozó türelméhez...

Amíg vérszegény a hitünk, az író szellemességének, a szónok meggyőző erejének, a gyóntató tapasztalatának, vagy meghatódottságnak, a magány zsongásának tulajdonítjuk a lelkünkben meginduló kegyelmi folyamatot. Pedig Isten uja érintette lelkünket! Hisz annyiszor hallottuk, olvastuk, sokszor láttuk, ami most úgy megragadott, és eddig mindig érintetlenül hagyott. Miért éppen most világított be ez az igazság? Nem az emberi szó csengett, hanem a szóhoz fűzött kegyelmi erő hatott!

Csodálatos skálája van a kegyelemnek. A gyöngesimogatástól a lélekbe markolásig. Szeliden, észrevétlenül suhan gondolatvilágunkba... De tud üldözni, nyugtalanítani is. Az élet nagy fordulatainál ünnepélyes erővel lép fel. De ott van az édesanya szavában is, amikor gyermekével beszélget a Jézuskáról. És együtt hat az édesapa mozdulatával, keresztvetésével, keze imára kulcsolásával, amelyet a gyermek viaszlelke fogékonyan magába fogad...

Nagy kínokban vergődő férfit idős édesanyjának halk sikolya: „jaj, csak azt ne tedd!” — tartott vissza, állított meg megújuló öngyilkossági kísértésében. Ez nem az emberi szó ereje volt! Isten használta fel az imádságos ajkú édesanya jaját.

Tévednénk, ha azt hinnénk, hogy Isten csupán megterésekkel, jó példával, imával stb. kapcsolatban kínál fel segítségét. Mellettünk áll a mi Urunk az élet minden helyzetében. Kész segíteni és igen sokat segít a kenyérkereset gondjaiban. Ott van az édesapa mellett, aki igazi odaadással dolgozik kis családjáért. Segíti a helyes beosztásban, a munkához megkívánt figyelemben, irányítja gondolatait, amikor tervez, figyelmét tereli olyan tényekre, amelyeket ha kihagyna számításából, anyagilag tönkre menne. Ott van a munkahelyen, irodában... És ha nem is érdemli meg az apa vagy az anya, a gyermekekre van tekintettel.

A másik fajta segítő kegyelem akaratunkra hat: erősíti, lendíti, bátorsággal, kitartással telíti, örömmel fokozza munkabírást. Hány és hány embert tart fenn így az Isten az élet küzdelmeiben, akik különben összeroppannának. De fenntartja őket, hogy egyszer még megnyerje lelküket az örök élet számára.

A *szentségek* felvételénél szinte kötelezi magát a mi Urunk, hogy külön kegyelmekkel fog támogatni. Micsoda erőfeszítés folyik egy-egy közönyös, bűnös családban, hogy legalább a gyermekek lelkét, jövőjét, sőt igazi földi boldogulását is biztosítsa. Mindezt azért teszi, sokszor évtizedeken át, mert a szülőknek nagyon régen, a házasság szentségében kegyelmi segítséget biztosított a gyermekek nevelésében.

Külön kegyelme a jó Istennek az *események rendezése*. Csak vissza kell tekintenünk életünknek! Sok olyan megmagyarázhatatlan fordulatunk bukkanunk, amely ha nem történik meg, Istenem, hol lenne a lelkünk?

És árad, árad ránk Isten segítő kegyelme... Tudjuk: ezeket fel is használhatjuk, el is dobhatjuk! Fogékonyan lelkünkbe fogadhatjuk. Közönyösen, pogányosan visszautasíthatjuk. Egyre jobban csökkenthetjük lelkünkben az ellenállást, és akkor egyre bőségesebben

árad a sok-sok segítő kegyelem. Az akadálytalan, hűséges, készséges léleknek Isten maga veszi kezébe élete irányítását, biztos vezetését. De el is zárkozhat az ember Isten kegyelme elől. Egyre méltatlanabbá teheti magát Isten segítségére. Valósággal visszakényszeríti az Urat, ellőki Isten áldó kezét magától, családjától és földi boldogulásától is. És Isten támogatása nélkül szűkölködő, koldusszegény ember lesz a vagyoni jólét közepette is.

Nem lökhetjük el, csak erősen, melegen, bizakodóan megragadhatjuk ezt az áldó, segítő, mindig támogató, kegyelmet hintő kezét. Nem lehetek vak, aki értelmetlenül megy el a felkínált kegyelmek mellett. Hisztériás beképzés nélkül, eleven hittel, kegyelemre szomjasan fordulok az én mennyei Atyám jószágos szíve felé. Tudom, úgy kell nekem az ő kegyelmi segítése, mint a mindennapi kenyér! Vágyva tárom ki lelkem, imádkozva ajánlom fel szavam, példám, munkám az ő kegyelmi harmatának... És ezzel a lelkülettel nyitom ki azt a lelki könyvet, amelyből olvasni szándékozom, vagy fordítom meg a kapcsolót a rádiós szentbeszéd hallgatásához. Így indulok tanítványaimhoz, akiknek nevelését ő bízta rám! De ha baráti összejövetelekre tartok, akkor is kérem, adja szavamhoz

kegyelmi erejét, amikor szükség lesz rá! Hogy bátran valljam meg őt az emberek előtt!...

Az édesapa, édesanya is átéli, mennyire rászorul mindennap a mennyei Atya állandó segítségére. Fohászokkal ostromolja az Isten Szívét: Uram, segíts vállalatomban, hisz kis családomért, a tiedért dolgozom. Add ajkamra a megfelelő szavakat, amikor gyermekeimhez szólok...

Biztos bizalom cseng a nagyfiú, a nagyleány imájában: Jézusom, acélozd akaratomat a kísértésben! Erősíts a gyávasággal szemben! Szűzanyám, rázz fel, ha édes, kábító, gyilkos hazugság akar megejteni!... Egyszóval: kezdünk hitünkbelől, hitünk szerint, Isten nagy, láthatatlan valóságai szerint élni. Eleven hittel átőlelem, hordozom Isten segítő kegyelem-áradatának tudatát. Ő: szüntelen felkínálja... én: újból és újból kérem. Belőle élek. Reá számítok. Rendíthetetlenül bízom. Így dolgozom, mindent megtevé, ami emberileg lehetséges. És egyszer — nagyon hamar — *ütemesen és tudatosan* bekapcsolom lelki életemet enyéim, családom életét az Isten Szíve szerinti kegyelmi életbe. Ettől kezdve aztán nemcsak a katekizmusból tudom, hanem tapasztalataimból adom meg a választ erre a kérdésre: Mit cselekszik Isten lelkünkben, életünkben a segítő kegyelem által?

„Nagy világ, kis világ“

Irta: Dr. Kis György

A mikroszkóp szeme éppoly csodálatos, mint a több méter átmérőjű amerikai teleszkópé. Kis világokat tár fel, színes tarka-barka, nyüzsgő, mozgó életet lát ott, ahol a magárahagyott emberi szem üres egyformaságot, színtelen szürkeséget fedez csak fel. — Egy kis igénytelen vízcsepp vagy vízi moszat a mikroszkóp alatt eleven, csodálatos, parányi létezőket, idegszálakból és szervekből összetett élő lények nem is sejtett világát tárja fel a kutató előtt. Sőt a tudomány megállapítja, hogy az atom körüli elektron-keringés parányi mása a világűrben fellelhető mérhetetlen arányú bolygók és naprendszerek játéka.

Az értelem nélküli teremtmény e csodálnivaló sajátosságai szembetűnő módon megtalálhatók az ember lelki életében is. Mindaz a tengernyi sok küzdelem, vérözön, ármány és tolongás, melynek az emberi történelem színtere, csak egy megnagyobbított és kézzelfogható változata azoknak az immanens és szellemi természetű történeseknek, melyek az emberi lélek legmélyén mennek végbe. Az előbbi események a nagyvilágban, a „makrokozmoszban“ folynak le, utóbbiak az emberi lélek kicsiny világában, a „mikrokozmoszban“. Az előbbiek láthatók és nagy zajjal, robajjal bonyolódnak le, az utóbbiak — legalább is a tartalmas és lelkiséget meg nem tagadó embernél — külsőleg egyáltalában nem, vagy alig észrevehető módon mutatkoznak csak. Eme külső rejtettsége mellett azonban, óriási intenzitással lüktethet, keveredhet szellemi változatában a lélek legmélyén a nagyvilág mindenfajta harca.

Minél tartalmasabb, mélyebb lelki életet élő egy ember, annál több lelki élménye lehet, annál színesebb különféleségben hathatnak rá a Gondviselés különböző sakkhúzásai (kivált, ha tekintetbe vesszük, hogy nincs két teljesen azonos berendezésű lélek), annál kevésbé képes ezt a nyüzsgőn mozgalmas belső életet egész

terjedelmű valóságában feltárni más emberek előtt, következésképp annál nagyobb rejtély lesz egész lelki világa a külvilág előtt és azért annál kevesebben fogják ezen belső világból fakadó külső elhatározásait, cselekedeteit kellőképpen megérteni vagy értékelni.

Az élet örömeinek és szenvedéseinek megszámlálhatatlan változatai a legkülönbözőbb lelki élményekké dolgozódnak fel a lélek csodálatos mélyein. Epp ezért nagy művészet az emberismeret és nagy titok végeredményben minden emberlélek.

E emberek téves megítélése, félreértése és ismerése, érzékeny megbántása származik abból, hogy a legtöbb ember azonos építményének képzeletbeli saját lelki világával és tulajdonságaival az összes lelkeket. Itt van a nagy tévedés! Lehetnek események, amelyek engem alig érintenek, alig jutnak el az én lelki érdekkörömig, melyek ugyanakkor egy más lelket — sok, szinte kibogozhatatlan mellékszempont következtében — érzékenyen érintenek, boldoggá tesznek vagy vérgigéig sejtnek! — A lélek világában is vannak érzékeny pontok, melyek érintésre előbb és erősebben reagálnak, mint a többiek. Az emberismeret és tapintat művészet, a keresztény lélek helyes ítélőképeségének összetevői ott erednek, ahol a lélek egy másik lélek felől alkotott ítéletében, vagy a vele való érintkezésben megsejt külső mozzanatokból, temperamentumi adottságokból lelki folyamatokat és ezek összevetése és szemmel tartása mellett ítélt csak és vélekedik, e szerint bánik embertársaival. Ez az, amit röviden és prózaian úgy fejeznek ki, hogy „bele kell helyezkedni tudni a másik körülményei közé!“, „körülmények“ alatt értve a másikat, tölem egészen különböző lelki világát. Ha ez sikerül, egy isteni vonással vagyunk tökéletesebbek, mert mind a Gondviselés, mind az isteni előrerendelés, mind pedig a végső ítélet csak minden egyéni lelki tényező gondos figyelembevételével lehet lehetséges.

Mozivágyó embereknek . . .

Irtta: Folláth József

Korunk lelkeségének csak egészen őszinte képe az a tény, hogy napjainkban sokkal látogatottabbak a mozik, mint a templomok. Sajnos, még köztünk, katolikus keresztények között is! Mert de sok katolikus keresztény is van közöttünk, aki hétköznap még véletlenül se téved be a templomba, de tervszerűen jár még hétköznap is a moziba; akinek vasárnapi programjából még véletlenül se marad ki a mozilátogatás, de szinte tervszerűen, de sokszor is marad ki a templomlátogatás és szentmihályhallgatás!

És ez egészen érthető is! A mozik látogatottsága mindig nagyobb lesz, mint a templomok látogatottsága. Miért érthető?

Mert a mozi tudja, mi kell a mai embernek. Igaz, az Egyház is tudja, csak — másként tudja!

A mozi úgy véli, a mai embernek *ámitás* kell, ezért: hazudik! Az Egyház úgy véli, a mai emberen csak az *igazság* segíthet, ezért: őszinte! A hazugságot pedig könnyebb elviselni, mint az őszinteséget, mert az néha nagyon is kellemetlen.

A mozi azt hazudja:

A lakások pompájában és a ruhák ragyogásában a boldogság!

Az Egyház azt tanítja:

A szívtisztaságban és lélekragyogásban a boldogság!

A mozi azt hazudja:

Az élet csak akkor érdekes, ha sok benne az izgalom, a változat, az esemény (ezért harsogó plakátokon riadót hirdet Indiában, riadót a Földközi-tengeren)!

Az Egyház azt tanítja:

Csend is kell és nyugalom és elmélyülés (ezért csendesen csilingelő harangocskák szavával „Ürangyalára” inspirálja a szíveket)!

A mozi azt hazudja:

Az élet csak akkor szép, ha mindig szól a muzsika és mindig: „áll a bál”.

Az Egyház azt tanítja:

Hamu is kell és bőjt és bünbánat . . .

A mozi azt hazudja:

Az emberszív állandó és elfojthatatlan szava az, mely a szív doromboló muzsikájával üzeni egy másik emberszívnek: „Várlak . . .”

Az Egyház azt tanítja:

Az emberszív állandó és megdönthetetlen törvénye, hogy meghallja, mint szárnyal és zeng feléje egy hang, nem egy emberszív hangja, de egy *Isten-szív szava*: „Várlak . . .”

„A mozi azt hazudja”. „Az Egyház azt tanítja.”

Micsoda ellentétes tételek. De milyen érthető magyarázatát adják annak, miért látogatottabbak a mozik, mint a templomok!

Mert könnyebb léhának lenni, mint hősnek; mert egyszerűbb külső pompában pipeskedni, mint belső ragyogásban élni!

A mozivászon pedig ennek a könnyelműségnek, léhaságnak és felelősségnélküliségnek szószéke, míg a templom a komolyságnak, feyelemnek és felelősségtudatnak állandó hirdetője.

*

A fentiek olvasása után bizonyára sokan méltatlankodnak magukban s talán azt gondolják: Hát ez igazán elfogultság, ilyen élesen beállítani ezt a kérdést. Mi rossz van abban, ha a mai életrobot idején be-besurranunk a moziba, hogy néhány órán át szórakozzunk és feledjük gondjainkat és bajainkat.

— Mi rossz van abban? — Semmi!

— Hát mi bűn van abban, ha a mai egyhangú és kinkeserves életben egy kis izgalmat, kalandot, szépséget, egyszóval: „boldogságot” hazudik a mozivászon?

— Mi bűn van abban? — Hát csak az, hogy sokan túl komolyan veszik ezt a hazugságot és elhiszik, hogy csak az idegfeszítő izgalmakban és a betyárromantikában van a boldogság, és mert *elhiszik*, egyedül ezen az úton hajszolják a boldogságot! Ezért van azután annyi megcsömörlött, lélekbeteg és boldogtalan ember a világon!

— Ugyan kérem! Hát igazán nagyon kevés lehet az olyan ember, akit a mozi tett lelki beteggé és boldogtalaná.

— Nem kevés, sajnos sok az ilyen ember!

— De kérem! Az lehetetlen!

— Jó, nem vitatom a kérdést.

— Hát ne is! A mai embernek mozi kell! Izgalom, riadó, bál, boldogság!

Nos, ha éppen ez kell, — szolgálhatok vele. Gondolatsorozatokban olyan filmet pergetek le előttetek, mozivágyó emberek, hogy izgalom is lesz benne, riadó is, bál is, boldogság is.

És csak annyiban fog különbözni ez az én filmem a mozik filmjétől, hogy nem lesz benne semmi hazugság, hanem csupa igazság és csupa valóság.

Mit is láthatatok legutóbb a moziban? — Mondjuk a „Riadó a Földközi-tengeren”, az „All a bál”, „Az első csók” és a „Várlak” című filmet.

Ezen a címen pergetem én is ezt az én filmemet. Kezdődjek hát!

*

RIADÓ! . . .

Jelentés fut be a tengerügyi hivatalhoz, hogy egy csempészhajó titkos és tiltott hadianyagot szállít. A tengerügyi hivatal mozgósítja a hadiflottát. Pattog a a táviró:

„Tá-ti-tá-ti-tá! Vigyázz! Itt az admirális! Csempészhajó titkos és tiltott anyagot szállít! Feltartóztatni! Vigyázz! Hajót löni nem szabad, mert rakományának vízzel való érintkezése nehéz és gyilkos gázt fejleszt! Lövés nélkül elfogni! Tá-ti-tá-ti-tá! Vigyázz! Itt az admirális! Csempészhajó . . .”

Megmozdul a flotta. Üldözőbe veszi a hajót. De minden hiába, mert a csempészhajó kapitánya maga süllyeszt el hajóját, amikor látja, hogy nincs menekvés számára.

A flotta most máj nem tehet mást, mint menti a gázfelhőbe kerülő hajók utasait. És riadót vernek az egész Földközi-tengeren!

*

És én most riadót verek nemcsak a Földközi-tengeren, hanem az egész földkerekségen!

Tá-ti-tá-ti-tá! Vigyázz! Itt az egyetemes emberiség örök öre, az Egyház! Egyetemes emberiség, vigyázz!

Csempészhajók kalandor kalózái 'ki akarják csempészni a világból a hitet, erkölcsöt és becsületet! Vigyázz! Megakadályozni! Mert ha ez sikerül, katasztrófák zúdulnak életedre! Egyetemes emberiség, vigyázz! Riadót verek! Fegyverbe! Riadót verek! Akció Katolikába, emberek! Vigyázz! Riadót verek!

Vigyázz! Nincs hit — és lázasan dolgoznak a hadianyag-gyárak. Nincs hit és robbannak a bombák. Nincs hit és, mindenütt vér, jajszó és pusztulás...

Vigyázz! Nincs erkölcs — és egynémely magyar asszonyok gyermek helyett ölebet becéznek. Nincs erkölcs és nevelés tárgya lett az anyaság misztikus küldetése. Nincs erkölcs és mérgezik a megúnt hitveseket. Nincs erkölcs és a bűn mocsaraiban fuldokolik a magyar fiatalság...

Vigyázz! Nincs becsület — és magyar nyomorultak pusztulnak éhen, és húst zabálnak a kutyák. Nincs becsület és kihasznált roncsa lesz a munkás.

Nincs becsület és kényúrrá lett az aljasság!

Riadót verek! Emberiség, mentsd meg az életed. Ütött a tizenkettedik óra! Katolikus cselekvéseket! Mert, hej, már

ALL A BAL!

Már szól az ágyú, bomba-, gránát- és gépfegyver-muzsika... Kegyelmes emberiség, vigyázz! Már „All a bál” és a földteke egyes részein szívetek transzíroznak és vért habzsolnak és pillanatok alatt lesznek özvegyé százezer asszonyok és árvává százezer gyermekek...

Kegyelmes emberiség, vigyázz! Már „All a bál” és a földteke egyes részein ágyúvá lesz a harang, golyóvá a búza, fojtássá a virág és méreggé lesz a víz...

Kegyelmes emberiség, vigyázz! Már „All a bál” és nyugalmasabb az erdők vadjainak élete, mint a te életed — ember!

És derűsebb a földet túró vakond földalatti élete, mint a te földönvaló életed — ember!

És biztonságosabb a csatornák patkányainak élete, mint a te életed — ember!

Kegyelmes emberiség! Szegény nyomorba, kínba, gyötrelembe süppedt emberiség, vigyázz!

Halld csak! Ágyútűzön, bombarobbanáson, sikongó siráson és halálhörgésen át is száll feléd és szárnyal feléd egy hang: a minden korok romja fölött siránkozó időtlen Prófétának szava: „Jeruzsálem, Jeruzsálem, térj meg a te Istenedhez!...”

Modern ember, mai ember, térj meg a te Istenedhez! Mert tudod, mi segíthet még rajtad?

„AZ ELSŐ CSÓK!”

Az az első csók, melyet bűnbánattól könnyharmatos ajakkal lehelsz a megdicsőült Krisztus tündöklő öt szent sebére!

S valóban nem segíthet rajtunk más, csak ez a megdicsőült Krisztus!

Csak rá kell nézni erre a megdicsőültség fényözönében tündöklő Krisztusra és mint napkeletől napnyugatig villanó fény villan a gondolat, mely rávilágít minden nyomorúságunk okára, de rávilágít a tőlük való szabadulásnak egyetlen módjára is!

Minden nyomorúságunknak oka az a léktelen önzés, mely ma úrrá lett az embereken!...

Nem annyira elmondani, mint inkább sirnivaló, hogy milyen fenevaddá aljasítja az emberiséget ez az önzés.

Milyen fenevaddá? — *Mai koncleső és prédaleső fenevaddá! Mert azzá lett az ember! Nézzétek csak, mi megy ma egy állás elnyerésért! Rágalom, szitok, gyanúsítás és becsületrontás...*

Nézzétek szét a világon és mindenütt megláthatjátok az önzés ösztönének borzalmas rombolását emberek és nemzetek életében. Ez az ösztön mindent összerombol, ami nemes, magas és szent. Mindent összerombol, még minket is: *hacsak nem folyamodunk ahhoz az egyetlen mentséghez, melyet a megdicsőültség illatárjában és fényözönében tündöklő Krisztus bár némán, mégis oly ékesszólan hirdet!*

Ha nem tanuljuk meg az áldozatos szeretet édes, meleg és egyetlen életmentő gesztusát!

Mert ez a nyomorunkból való szabadulásnak egyetlen módja! Most, a húsvéti ünnepkör lelkesítő hangulatában kell beleállítani szívünket és lelkünket a megdicsőült Krisztus szívét remegtető nagyságának ígézetébe. Most kell lélekből robbanó meleg lelkesültséggel könyörögnünk: taníts meg minket, Krisztus, az áldozatos szeretet szellemében élni!

... És Krisztus tanít:

Tanuld meg, ember, hogy nemcsak te élsz a földön, de más is!

Tanuld meg, ember, nemcsak te vágyol boldogságra, de más is!

Tanuld meg, ember, nemcsak másnak van hibája, de neked is!

Tanuld meg, ember: az élet egy nagy iskola, melyben jóra kell nevelődnöd!

Tanuld meg, ember, azért van a földön annyi bú, baj, kín, gyötrelme és szenvedés, hogy ne érezhesd magad túlságosan jól a földön, mert nem az a te igazi hazád;

azért van annyi meg nem értés, hogy annál jobban örülj majd a megértésnek;

azért van annyi kereszt, hogy annál jobban örülj majd a keresztnélküliségnek...

Tanuld meg, ember, nem azért van a földön bánatod, hogy felpanaszold, hanem azért, hogy érdemszerzően elviseld.

Tanulj meg, ember, minden embertársadban egy eszközt látni! Az én gondviselő szeretetemnek téged nevelő eszközét!

Tanuld meg, ember, azért nem váltottalak én meg merő isteni akarattal, hanem egy szenvedésteli élet lelése által, hogy bizalommal légy irántam. Azért lettem én mint Isten élettársad, hogy tudd, a legfőbb és legelőnyösebb életprogramm a szeretetszolgálat életprogramja!

Mert ez az Istenország legfőbb tétele és egyedül ez lehet minden földi országnak éltető lelke és boldogító szelleme!

„Tanuld meg ember” — szól a krisztusi üzenet...

És mi lehet a válaszuk? — Igen, Urunk! Megtanulunk így élni és ígérletünk zálogaként engedni, hogy szívédre leheljük **AZ ELSŐ CSÓKOT**, a megértés meleg csókját!...

Induljunk el erre az új életútra. De ne feledjük, ezen az új úton nem *lelkesíthet* bennünket más, mint a megdicsőült Krisztus és az ő isteni alakján a mi szeretésünktől izzó öt tüzes stigma, mely fénylik, biborozik, ég, de fénye, bibora és lángja is csak azt daltolja lángdalának édes dallamával:

„VARLAK..”

Várlak ölelő karomba, várlak szerető szívemre: a mennyek országába!...

És ez a karját ölelésre táró, mindannyiunkat szívére váró, hívogató Krisztus az én filmemnek lelkedre sugárzó utolsó és betegező képe, te moziúgyó, mai szegény ember!...

Figyelmeztető

A lelki élet néhány szirtje

Írta: **Petruch Antal S. J.**

1. Hullámzó kedély.

A lelki életnek igen tapasztalt mestere, megboldogult P. Bíró Ferenc, úgy vette észre saját magán, hogy a lelki élet egyik legnagyobb akadálya a hullámzó kedély. Vagy talán nem is annyira a kedély hullámzása, mint inkább önmagunknak rábizása a kedély hullámzására. Más szóval így is mondhatjuk: a lelki életnek nagyon sokat árt, ha az értelem rovására az érzelmetől vezetjük magunkat.

Okulásul elmondta a páter, hogy amikor 20 éves korában a Jézustársaságba lépett, makkegészséges volt. A szerzetben kezdettől fogva nagyon komolyan vette az éltszentséget. Csak azt a hibát követte el, hogy érzelmeire hagyatkozott, érzelmekkel dolgozott. Egy év alatt annyira lerongyolódott, hogy idegzete remegett, mint a parázs. Bevallotta, hogy azzal az erőfeszítéssel, melyet kifejtett, többre vitte volna és egészséges maradt volna, ha vallásos érzelmeinek parancsol s a józan észre hagyatkozik. Tizenegy évig örölte így önmagát. Ekkor azonban megnyílt a szeme s belátta, hogy ez nem lehet így tovább: elhatározta, hogy képzeteleire és érzelmeire nem hallgat, hanem csak józan eszére. „Borzasztó munka volt” ez a lelki felszabítás, mondotta később. Keserves élettapasztalatát ebbe a jelígebe foglalta össze: „hidegen, nyugodtan és vígan előre!” Ő azonban nem érte be a jelszóval, hanem iparkodott azt valóra váltani életében. Egészen a haláláig (1938) minden erejével ennek elérésére törekedett. A kedélyhullámzáson való felülemelkedés szelíd, csendes, vidám lelki állapotot, napsugaras, derűs eget biztosított neki. „Ilyenkor — úgymond — tisztán lát az ember, tárgyilagosan ismer és ítél meg mindent; ilyenkor képes a legjózanabb elhatározásokra is.”

Az érzelmek természetünkben gyökereznek s nem lehet azokat kiirtani, sőt kár is volna, csak nem szabad, hogy ezek lökdössenek, hányjanak, vessenek ideoda!

„Egy alkalommal — beszél egy szemtanú — alapos bosszúság érte P. Bíró. Ugyanakkor, alig egy negyedóra múlva, egy „nagy potykát” kalauzoltam hozzá szentgyónás végett. Félttem, hogy a páter is ember lévén, talán nem lesz türelmes. De nem! — Kijön az én emberem és mondja, „úgy fogja kézbe a tört emberi szívet, mintha előzőleg balzsamba mártotta volna ujjait.”

Mint hogy a nyugodt, vidám önuralom annyira bevált nála, azért másoknál is szorgalmazta és nagy eredményt ért el.

„Egy ismerősömnek — írja valaki — két évig nem adott más erénygyakorlatot, mint a szomorúság elleni küzdelmet. S olyan alaposan kigyógyította bajából, hogy azóta mindenki a jó kedélyéről ismeri az illetőt.”

„Ő — írja másvalaki — mindig józan eszűkre hivatkozott s ez az ő híressé vált jelszava: „hidegen, nyugodtan, ésszel, akarással, vígan előre”. Ezzel védőpáncél gyanánt körülfonta az embert és sok mindenről megőrizte. Emlékszem, mikor kész lettem egyetemi

tanulmányaimmal, nagyon félnék, gyáva voltam, X városba kerültem és sok minden nehézségem akadt önállótlanúságom miatt. Akkor ez a fenti jelszó egy év alatt csodát művelt velem: határozott, bátor, nem dukkanó és jobb fellépésű lettem, mint addig voltam, mikor még hangosan beszélni is félttem, saját hangom is megijesztett.”

Egyik búslakodásra hajló lelki gyermekének ezt az orvosságot írta elő: „Legyen virágos kedvű! Ez illik Önhöz. Szomorúnak nem szabad lennie. Erre nincs oka. De sok oka van — az örömré. Gondol-e arra, hogy szent legyen? Nehéz az? — Igen könnyű! Mi kell hozzá? Jókedv és utánozni a Jézuskát. — De annyi nehézség van! Nehézség csak ott van, ahol nincs igazi szeretet. Nem volt nehéz Betlehemben, Názáretben, Kafarnaumban és végig az összes helyeken? Mégis volt éltszentség. Miért? Mert volt szeretet, vidám, dalos pacsirta, fülemülés szeretet. Legyen aranyos szívé, mint a Jézuska, aranyos, azaz szeretettel teljes, akkor lesz szentség. Elve legyen: hidegen, nyugodtan, de vígan előre! Mindig szent vallásunk örömteli dolgaival fog lelkében foglalkozni, más egyebet kevésbé forgat elméjében. Végül, ha észreveszi, hogy valamilyen képen azok a nehéz, bénító melanchólikus érzületek kezdenek lelkében ébredni, nemcsak nem adja át magát, hanem készakarva ártatlanul tréfálkozik, viccel. Így biztosan eléri legalább is azt, hogy alá nem merül a terhes melanchóliába.”

2. Önismeret hiánya.

P. Bíró nagyon jól tudta, hogy a rossz idegzet, a mostoha körülmények bénítólag hatnak. A lelki unottság, megrekedés, sőt hanyatlás sok esetben a rossz vagy túlfeszített idegzetből, kimerültségből fakad vagy legalább is nagyban elősegíti azt. Épp azért, ha észre vette, hogy valakinek az idegzete meg van támadva, attól megkívánta, hogy testileg hozza magát rendbe. Bár elismerte, hogy sokkal nehezebb a lelki élet annak, aki mostoha körülmények közt él, akinek rossz az idegei, de tapasztalata szerint mégis óriási tévedés: „sok minden másban, személyben vagy dologban látni és keresni az okot és nem egyedül önmagában”. Tévedés „sok mindent okolni — úgymond — és nem egyedül saját magamat. Homlokegyenest másként gondolkozott az Úr Jézus és a szentek, akik őt követték”.

Az Úr Jézus nehézségei miatt okolhatott volna sok mindenkit és sok mindent: a mennyei Atyától kezdve le az istállóig, melyben született, és az időjárásig; de nem tette. A szentek is okolhattak volna a papától és más előljáróiktól kezdve le a hivatalnokokig, ellátásig, lakásig sok mindent; de nem tették. Az Úr Jézus minden adott helyzetben mennyei Atyja akaratát vagy legalább is megengedését nézte és pontosan teljesítette azt; éppúgy a szentek is.

Nagyon téved, aki azt gondolja, hogy egészen más lelki életet élne, ha más volna az egészsége, ha más volna az időjárás, ha más környezetbe kerülne, ha más volna a gyóntatója. „Nem, — úgymond P. Bíró —

egyedül te vagy az oka, mert nem tagadod meg magad. Nem tagadod meg magad, mert jobban szereted magad, mint az Úr Jézust. Te jobb helyzetben akarsz lenni, mint az Úr Jézus!"

3. Élődség.

P. Biró ki nem állhatta a lelki élősdieket. Mikor ezekre gondolt, szinte kijött a sodrából és felkiáltott: „Mily borzasztó az ilyen, mily szégyent hoz a vallásra!” S elmondta, hogy gyermekek gondozására vállalkozott egy 17 éves leány. Napi áldozó, szentnek látszik, de hamupipóke. Semmihez sem ért. Négy napig magukra hagyta a gyermekeket, mert barátnője tartóztatta. A páter nem hitte, hogy Istennek kedve telnék az ilyen jámborságban, az ilyen szentáldozásban. Tapasztalata szerint a túlzottan jámbor lelkek nem megbízhatók, ezek rendszerint élősdiek. Ez volt az oka annak, hogy ő a hosszú és sokféle ájtatosság helyett a pontos kötelességteljesítést ajánlotta és e szerint ítélte meg a valóság és jámborság értékét.

„Volt, — beszélt ő — akinek azt mondtam, imádkozzék feleannyit, s menjen dolgozni, de úgy, hogy belefáradjon a dereka. A túlságosan ájtatosak sokszor csak sportból dolgoznak: ameddig nekik jólesik. S ha dolgoznak, akkor is inkább parancsolgatnak, kritizálnak, de becsületes munkát nem végeznek.”

E miatt szinte gyűlölte a finomkodó, kényelmes álszentséget, mely undorodik a munkától. Az igazi keresztény tökéletességet a názáreti házban szemlélte.

Irodalom

† Biró Ferenc S. J.: „Menjete Józsefhez...” II. kiadás. Korda R. T. 1940.

Ennek a szerény füzetnek megboldogult szerzője úgy tapasztalta, hogy hazánkban Szent Józsefet nem tisztelik úgy, amint azt Isten kívánja tőlünk. Ezen a fogyatékososságon szeretne P. Biró segíteni. Ezért utal a Szent méltóságára, mellyel bármely angyalt vagy szentet felülmúl, az egy Szűz Máriát, a Szeplőtelen kivéve, aki vérszerint is anyja az Úr Jézusnak, míg ő csak nevelőatyja. Imádságainkban tehát Jézus és Szűz Mária mellé közvetlenül Szent Józsefet kellene állítanunk. — Szent Józsefet saját érdekünkben is jobban kellene tisztelnünk, mert nagy, mindent átfogó a hatalma. Ez abból a tényből következik, hogy az Úr Jézusnak, az isteni mindenhatóságnak nevelőatyja s a Boldogságos Szűznek, a könyörgő mindenhatóságnak feje. Nem volt és nem is lesz gyermek és anya, aki úgy engedelmeskedne, úgy hallgatna a jó atya szavára, oly szíves készséggel lesné el az atya szeméből, hogy mi az ő tetszése, mint az isteni Gyermek és az isteni Anya. Most és mindenkorra fennáll az égben ez az édes viszony a Szent Családban. Az atyának, Szent Józsefnek, örömmel áll rendelkezésére mindenben az Isten Fia és a Boldogságos Szűz. — Rámutat P. Biró arra is, hogy Szent József a köznyomor nagy enyhítője. Isten mintegy felénk kiáltja az egyiptomi fáraóval: Menjete Józsefhez nyomorúságokban, bajaitokkal! — Nagyon érdekesen fejtegeti, hogy Szent József egyszersmind a szociális bajok orvoslója. Befejezésül Szent József litániáját és más hathatós, búcsúkkal ellátott imákat csatol a Szent tiszteletére. — A kis füzet minden sora mutatja, hogy

Sokat, nagyon sokat beszélt ő erről a szent hajlékról. „Oh, az a názáreti hajlék s benne a három boldogságos szentség! — mondta többek közt. Nézze, kövesse őket! Nemcsak belső, szellemi erénygyakorlatokkal: hittel, reménnyel, imádsággal, alázattal, szeretettel, hanem a külső csínben, kedvességben, rendben, rendszeres, pontos, szép munkával is. Higggye el, nincs ennél szebb, boldogítóbb!”

Sokszor hangoztatta, mikor a valódi áhitatról beszélt: „könnyű a virágos májusi oltárt szagolgatni, s ott elábrándozni, de tessék ugyanakkor áhítatos lélekkel más helyett valami alantas munkát elvállalni, hogy más, pl. sokgyermekes szomszédasszony, eljusson a májusi litániára, — ez lesz igazi áhitat!”

Egy tisztviselő panaszzkodott a páternek, hogy nagypénteken délután nem engedték el munkahelyéről, s így nem látogathatta a szentsírt. „Nem kötelező a szentsír látogatása — felelte neki. Nagyobb nagypéntek az magának, ha akkor dolgozik és azt felajánlja az Úr Jézusnak, mintha a szép tavaszi időben sétálna egyik templomtól a másikig!”

Hosszú és gazdag tapasztalat arra tanította meg P. Birót, hogy higgadt, nyugodt, vidám és reális, vagyis Istenben való elmerülése mellett a hétköznapi életben, — hogy úgy mondjuk — a földben gyökerező vallásosság nélkül a lelki élet olyan, mint a hajó, mely mogyorva ég alatt a hullámoktól jobbra-balra hanyódik, nem jut előre s abban a veszélyben van, hogy egy szírt darabokra török.

szerzője kiválóan tisztelte az Úr Jézus nevelőatyját és hogy nagyon tapasztalta hathatós pártfogását.

A négyszázéves Jézustársaság. Jubileumi kiadvány. A jezsuita rend főnnállása 400. évfordulója alkalmából többek közreműködésével összeállította Bangha Béla S. J. Kiadja a Pázmány Péter Irodalmi Társaság. 1940. 368 l.

A Krisztus országaért folyó harc forratagában egy pillanatra kemény vígyázba merevedik Krisztus hadserege. Egy pillanatra csend, mozdulatlanág: nagy katonai szemle a négyszázéves határkőnél. Kérlelhetetlen, világos pillantású magábanzés, őszinte, igazlelkű bemutatkozás azok felé, akik látják és örömmel nézik harcait. Akik ismerni akarják a minden fronton harcoló „ismeretlen katonát” és szeretnének a lelkébe látni, nyúljanak bizalommal e könyv után. Megláthatják ennek a Krisztus-hadseregnek nagy eszményeit, roppant elgondolását, szervezetét, célkittüzéseit, hatóságát és főképen a lelkét, azt a jezsuita szellemet, amelyet oly kevesen és olyan kevésé ismernek igazán...

Serédi Jusztinián bíboros-hercegprímás előzava vezeti be a könyvet. Hóman Bálint kultuszminiszter, a történetíró és kultúrpolitikus biztos érzékével jelöli meg a Jézustársaság helyét és jelentőségét a magyar művelődés történetében. P. Bangha Béla hatalmas vonásokkal vázolja a Társaság szerepét az Egyház újkori fejlődésében és rámutat azokra az erőkre, melyek a jezsuita rend lüktető új életéből áradtak át az egész Egyház vérkeringésébe. P. Hunya Dániel a nagy lélekismerő pillantásával hatol be a rendalapító lel-

kébe és biztos kézzel bontja ki az igazi arcot: az ember, a szent, a vezér arcát. P. Csávossy a rend erőforrását, a szentgyakorlatokat vázolja nagy mélységgel. P. Lányi Ede pedig a Jézustársaság alkotmányát mutatja be világosan és szemléletesen. P. Hitter József a manapság bizonyos oldalról ferde világitásba helyezett jezsuita lelkiséget ragyogtatja fel a maga eredeti tisztaságában, P. Gálffy László pedig a jezsuita szellem sokrétű, gazdag valóságát mutatja be utolérhetetlenül finom elemzésben, bámulatosan vonzó, igaz teljességben. P. Petruch Antal a Jézustársaságról mint tanító rendről ír nagy tudományos felkészültséggel, P. Reisz Elemér a missziós munka világtávlatait mutatja be. A Társaság szerepét az egyházi tudományokban P. Borbély István dolgozza föl nagy tudással és szakértelemmel, a világi tudományokban vitt szerepét pedig Biró Bertalan ugyancsak tudományos értékű, alapos írásából ismerjük meg. Alszeghy Zsolt egyetemi m. tanár remek áttekintést nyújt a magyar jezsuiták irodalmi működéséről, az utolsó fejezetben pedig P. Hemm János a jezsuita élet érett gyümölcseit, örök-szép férfítípusait mutatja be mestéri írásában.

Rengeteg szempont, sokszoros perspektíva ez, de ha ezeket a nézőpontokat szabályosan összejtjük, egyszerre kibontakozik előttünk a Jézustársaság a maga nagyszerű valóságában. Megértjük harcait, küzdelmeit és győzelmeit is, megismerjük a lelkét, ennek a ropant intézménynek legtökösabb rügőit, a „jezsuita titkot”, és ha ezt megismertük, egyszerre meg is szeretjük a Társaságot, barátai leszünk és lelkes szolidaritást vállalunk vele a Krisztusország terjesztésében. A könyv elsőrangú tudományos forrásmunka, de ugyanakkor érdekes, lebilincselő olvasmány és mint a jezsuita lelkiség hű képe, elsőrangú lelki könyv is. A finom munka kiállítása a Korda nyomdaművészetét dicséri.

Romano Guardini: **A liturgia szelleme.** Ford.: A Veszprémi Növendékpapság Pázmányköre. Budapest, 1940. 108 lap. Korda kiadása.

Guardini ma élő legnagyobb katolikus gondolkodóink egyike. Kristálytisza szellemének fényében a dolgok kigyúlnak belülről világitókká válnak, szinte megellegesülnek, fény- és melegforrássá válnak számunkra. Ebben a művében a liturgiához nyúl, azt mintegy belülről kigyújtja és élénk sugározza annak erkölcsi, pedagógiai, művészi és esztétikai célkitűzésen túlmenő, örök lényegét, eleven, bőséges, istenien játékos és játékosan isteni életgazdagságát. Lapjain kulturbölcséleti mélységek nyílnak, de a mű maga több ennél: valóságos „kulturbölcsélet” dióhéjban. Intelligens katolikusok megtalálják benne az Egyház szakramentális közösségi életének örökkévalóságba nyúló, mély, igazi, megnyugtató értelmezését. A nálunk is szépen serdülő liturgikus mozgalomnak újszerű nyeresége ez a könyv. Nem könnyű olvasmány és mégis lebilincselően érdekes, mert tiszta és világos. Figyelemreméltó tünet, hogy már ilyen fajsúlyú aszkétikus munkák is érdeklődésre számíthatnak! Guardini gondolatai nem hétköznapiak és írása is egészen külön világ. Éppen ezért dicséret a lelkes fordítóknak, akik a nagy föladatot sikeresen oldották meg.

Pierre Charles S. J.: **Apostoli lelkeknek.** Elmékedések. Franciából fordította Gálffy László S. J. Korda R. T. kiadása.

Mi a titka annak, hogy P. Charles elmékedései több 100,000 példányban forognak közkézen? Minden

valószínűség szerint őszintesége, emberismerete és nagyvonalúsága. Őszinteségében Jób könyve és Szent Agoston vallomási ihletik, nagyvonalúságával pedig megemlkezik a legtöbb aszkétikus és elmékedő könyv szűk távlataiból, félénk problémabogozgatásából, az Evangélium és őskereszténység élettől duzzadó emberisteni életébe, Isten gyermekeinek szabadságára emel. Jelen művében az apostoli lelket — legyen az pap, hithirdető vagy egyszerű hívő — beszélgeti az Urral, közvetlenül, mint a gyermeket az atyjával. Szinte segíti lappangó, de mégis emésztő és szűgyelve titkolt problémáinkat (pl. a víz és bor misztériuma) kihúzni szívünkéből, belevilágít az önszeretet legtökösabb redőibe (pl. Mint a gyermekek...). Alaptónusa: ime, Uram, én így gondolom, ez a panasom, ez az intézkedésed érthetetlen előttem; mondd hát, mit csináljak! Lehet, hogy sokan nem tudnak belőle elmékedni merev módszerek szerint, de viszont megtanít elmékedni. Nagy távlatai, lendülete, probléma meg-látásai megmozgatják szívünket, s egész nap tőle gyűrűznek lelkünk hullámai, mint a tő a belédobott súlyos kötől. Szellemes, finom stílusát tisztán, áttetszően közvetíti a magyar fordítás; biztosítéka annak, hogy ez az elmékedési könyve is több kiadást ér meg, mint előző műve: Isten közelében.

Zborovszky Ferenc: **Isten országa mibennünk.** Lelkigyakorlatos előadások a művelt közönség részére három napos lelkigyakorlatra. Korda r. t. 1940.

A Korda rt. kiadásában most jelenik meg a lelkigyakorlatos irodalom kimagasló műve: Zborovszky Ferenc „Isten országa mibennünk” című könyve. A könyv háromnapos lelkigyakorlat keretében rajzolja meg megkapó színezéssel az értelmet és a szívet egyedül megnyugtató katolikus világnézetet úgy, ahogy az a világban élő kereszténynek alkotja meg életkeretét. Az egyes előadások nemcsak jámbor prédikációk, hanem mind teológiai igazságokon épülnek fel és különös értékük az, hogy a modern szellemi életnek minden értékes gondolata bele van szöve az örök igazságok koszorújába. Így hozza közelebb a könyv a katolikus vallás igazságait a modern ember lelkéhez. Aki e könyvet elolvassa, annak lelkét megigézi a katolikus vallás szépsége és ő büszkén vallja magát katolikusnak, látva, hogy a katolikus vallás nem múltja idejét, az ember lehet modern, lépést tarthat a kultúrával, de a mellett vallásos is lehet és a vallás adja meg mindenkor az ő életének legnemesebb értékét. A katolikus intelligencia értékes vadamecumot és biztos útmutatót talál ebben a bensőséges tónusú és élvezetes nyelven megírt lelkigyakorlatos könyvben a magábaszállás és a lelki számvétel szent idejére.

A könyv értékét nagyban emeli Pál György iparművészek tollrajzai, amelyek az egyes fejezetek előtt az illető fejezet vezérgondolatát érzéktik meg eredeti elgondolásban és művészi kivitelezésben.

Hamon M.: **Elmékedések az év minden napjára.** I. rész: Advent első vasárnapjától hetvenedvasárnapig. Szalézi Művek, Rákospalota. 270 lap. Ára: 3.— P.

Aszkétikus irodalmunk az elmúlt húsz év alatt ugyancsak megizmosodott és ma is egyre színesebben, egyre gazdagabban termeli és nyújtja értékeit. Beszédes bizonyossága ez annak az örvendetes való-ságnak, hogy a magyar közönség is egyre fogékonyabb a lelkiség iránt. Ebben a nagy áradásban egészen figyelemreméltó ielenség Hamon könyve. Lapjairól a keresztény élet örök teljessége tárul élénk. Őszinte bemutatkozás ez a könyv: gazdag, érett keresztény

lélek kitarulása a többi testvér felé. Az Isten országáról, a mi egyetlen, örök, nagy témánkról beszél, amelyet mindannyian magunkban hordunk, de amelyet mégis éppoly kevéssé ismerünk, akárcsak önmagunkat. És nem a dilettáns, külső szemlélő riportszerű, csak egyes, „dívatos” igazságokat kiragadó, pillanatnyilag vonzó felületességével, hanem az olyan ember őszinte egyszerűségével, aki tudja, hogy *saját* hazájáról ír, *honfitársainak*, amelyben mindannyian ott-hon vagyunk és jól érezzük magunkat. Innét magyarázható a könyv sajátosan mély vonzóereje: Ha végig-olvastuk, nem tesszük a többi porlepte elmékedési könyv mellé, hanem újra meg újra elővesszük és át-elmékedjük, mert solidus cibis, erős táplálék, mindennapi kenyér. A kezdő lélek az ujság örömeivel szívja magába minden sorát, a haladottabb lelki életet élők pedig azért szeretik meg ezt a könyvet, mert úgy találják, hogy minden sora olyan, mintha saját lelkükből született volna. Ez az igazságtelenség és mindenkinévalóság ad a könyvnek egyetemes, azaz katolikus értéket.

Wimmer Anzelm O. S. M.: **Orabo spiritu, orabo mente.** Liturgikus elmékedések a római misekönyv alapján. II. kötet, hetvened-vasárnaptól húsvétig, 842 oldal. III. kötet, húsvétól pünkösdig, 694 oldal. Szociális Missziótársulat kiadása. Budapest, 1940.

Vallásos irodalmunk új értékkel gazdagodott: Wimmer szervita atya megírta a mindennapi mise-szövegen alapuló liturgikus elmékedéseket és ezáltal nagy szolgálatot tett azoknak, akik hozzácsoktak a magyar misekönyv mindennapi használatához. A rövidreszabott elmékedések tömör vonásokkal vázolják a mise-szövegekben rejlő kimeríthetetlen gondolatgazdagságot és a páratlan kincset mindenki számára könnyen hozzáférhetővé teszik. Az ötkötetes munkának egy másik elismerésreméltó előnye, hogy az egyes elmékedések megteremtik a kapcsolatot a szentmísehallgatás és az elmékedő imádság között. Az elmékedő a szentmise szövege gondolatgazdagságában mozog, arra alapozza lelki életét és a mise-áldozat szakrális cselekményébe bekapcsolódva ugyanabban a gondolatkörben fejlődik tovább, hogy a szentmise kegyelembőségéből merítsen erőt a jövőfeltelemek keresztülvitelére. Ezáltal egyöntetű, harmónikus munkát végez, amely feltétlenül eredményhez vezet. Ezt a harmóniát teremti meg a liturgikus elmékedéssorozat és ebben látjuk kimagasló jelentőségét.

Lelkipásztorok, akik a mai kor felfogásának megfelelően súlyt helyeznek a liturgikus gondolat ápolására, a Wimmer-féle elmékedéssorozatban gazdag gondolatanyagot találnak, amelyet szentbeszédekben és előadásokban is fel lehet dolgozni.

Az egyes köteteket liturgikus stílusban tartott művészi képek díszítik, amelyek mint az egész elegáns és modern kiállítás, a kiadó jóízlésére vallanak.

Huszár Győző: **Bölcsélet.** IV. k. Istentan. Budapest. 1940.

Szerző műve bevezetés kíván lenni a természetes Istentanba. Világosan áttekinthető, tudományos alapon, de könnyen érthető szövegezésben azokat a tételket dolgozza ki, melyek szükségesek ahhoz, hogy a kezdők alapvető tudományos fogalmakat szerezzenek maguknak a tárgyról. Szerző skolasztikus alapon áll. Művében gyakran találkozunk Szent Tamás nevével, akinek műveiből bőségesen illusztrálja munkáját s akinek vezetésével halad kérdésről-kérdésre. A

könyvet megelőző köteteivel együtt ajánljuk mindazoknak, akik tudományos alapon álló, megbízható és keresztény világképet keresnek maguknak.

Horváth Richárd: **A lélek vasárnapjai.** (Rövid szentbeszédek.) Budapest. Szent István-Társulat kiadása. 1939.

Az egyházi szónok krisztusrendelte örök feladata, hogy az evangéliumot hirdesse. A Végtelen üzenetét azonban minden kornak a maga sajátos nyelvében kell továbbítani ha azt akarjuk, hogy eredményes legyen fáradságunk. A szerző az új idők új hangján szól. A mai ember lelkéhez akar férközni, napjaink problémáira kíván feleletet adni, amikor elmondott szentbeszédeit mindenki számára elérhető közkinccsé teszi. Bárhol nyitjuk is fel könyvét, minden sora a mai élet kavargó, zürzavaros kérdéseinek világos megfejtése. A szép, helyenkint művészi stílussal megírt könyv nemcsak léleknemesítő, de élvezetes olvasmány is. Hisszük, hogy azok a napok, amikor kezünkbe vesszük e könyvet, és a munkában, az élet küzdelemében már-már összeroskadó lelkünk számára keresünk vigaszt, életújulást, valóban a „lélek vasárnapjai” lesznek.

Ivan Marianov—dr. Szántay-Szémán István: **Hogy mindnyájan egyek legyünk.** Budapest, 1939. a Szent István-Társulat kiadása. 142 lap.

Ennek a kis könyvnek szerény alakja szokatlanul gazdag tartalmat takar. Első részének hatvanöt oldalán roppant tömören, de mégis élvezhetően összefoglalja mindazt, amit minden egyházszertető és missziós gondolatától hevülő katolikus hívőnek tudnia kell arról a nagy, vértanúk véréit is megérdemlő úgyról, amelyet úgy hívnak, hogy a keresztény egyházak egyesülése, nevezetesen a keleti és nyugati egyház egyesülése. Eppen tömörsége miatt sok könyvet pótol és helyettesít. Így tehát a szerző és a magyar úniós mozgalom terén sok érdemet szerzett átdolgozó, tökéletesen elélte célját: kézikönyvet adni a katolikus hívek széles rétegeinek kezébe, hogy ezáltal megszerezhesék a szükséges tudást arról a fontos úgyról, amely az egész Egyháznak, de különösen az utolsó pápának fő gondja és szívügye. Külön ki kell emelnünk a könyvecske tárgyának feldolgozásában a nagyszerű, világos gondolatmenetet és gondolati fejlődést. A kereszténység egységének legmélyebbre nyúló gyökereig visszamenve, tökéletesen megérteti a Krisztus által kívánt egység mérhetetlen fontosságát. A második részben bő imádságos anyagot ad a könyvecske a keleti és nyugati egyház imádságkincséből. Ezzel kezünkbe adja azt az eszközt, amellyel a keresztények egyesülését legeredményesebben segíthetjük mindnyájan. Tekintve a tárgy fontosságát és a könyvecske kiválóságát, ennek a munkának minden Egyházzal érző katolikus hívő asztalán ott kell lennie.

Dr. Vanyó Tihamér: **A nő szerepe a történelemben.** — A Pannonhalmi Szemle könyvtára, 27. sz. — (Különlenyomat a Pannonhalmi Szemle XIV. (1939) évf. 4. számából.)

A szerző „Női életkérdések a lélektan és a vallás világánál” címmel közel jövőben megjelenő könyvéből egy részletet mutat be. A nő hivatását, a női lélek csodálatos hatását férfiak, világtörténelmi jelentőségű egyéniségek, korok, népek életében rajzolja meg. Kétszülő könyvének ez a részlete oly élvezetes olvasmány, hogy művét maga teljes egészében óhajtjuk mielőbb olvasni.

Pius S. J.: **Lumen Christi**. Rövid elmélkedési anyag az év minden napjára, szerzetesnők részére. II. rész. Fordította Uhl Antal. — Korda R. T. kiadása. 1940. 164 lap.

A közismert aszkétikus író elmélkedéssorozatának második kötetét is nagy lelkesedéssel fogadhatják a mélyebb lelki életet élők. A rövid elmélkedésekben mély, megkapó gondolatokat fordulatossá beállításban ad elénk. Tapasztalt és a lelki élet lényegét ismerő, átélő lelki vezetőre vall e könyv. A szerzetesi, hétköznapi élet apró finomságait jól ismeri és ügyesen szövi be az elmélkedésekbe. Könnyen magára ismerhet az elmélkedő. Megtanít, hogyan kell Jézus Krisztust, és pedig a Megfeszítettet, a lelki élet központjává tenni. Azaz megtanít egyszerű, alázatos és áldozatos és így igazi tevékeny életre. — Nagy előnye, hogy a rövid, de tartalmas elmélkedési anyagot a fantázia és az érzelmek lekötésére, irányítására alkalmas képekbe öltözteti. Egyúttal így adva vannak a szokásos előgyakorlatok is. Igaz, hogy szerzetesnők számára íródott és elsősorban őket tartja szem előtt e könyv, mégis használhatja minden komolyabb lelki életet élő és az elmélkedésben valamelyest jártas világi is.

Beosztása kettős: március—május hónapokra tartalmaz elmélkedéseket, melyek az egyházi évnek nagyobbít első vasárnapjától pünkösdig terjedő szakára alkalmasak.

Cser Palkovits István S. J.: **Nagyheti kilenced**. Korda. 1940.

A nagyhét csodálatos eseményei, a Megváltó szeretetének megrendítő bizonyosságai elevenednek meg az elmélkedő lélek előtt. A szenvedés és az istenszeretet elválaszthatatlan együttjárása csendül ki minden elmélkedésből. A mély lelkiséggel összeállított elmélkedések éppen ezáltal vezetnek rá az elmélkedőt arra az útra, amelyen megtalálja a szenvedés örök problémájára a megoldást, mert megtanulja a szenvedést a szeretet szemüvegén át nézni. Ez az az emelkedett lelki állapot, melyben a szenvedés elveszti fulánkját és a szenvedő lélek a nagy isteni Szenvadó viszonszeretetének és engesztelésének vágyában megszereti és megtanulja értékelni a keresztet.

Lantos-Kiss Antal: **Elragadottak**. — Budapest, Szent István-Társulat kiadása. 235 lap.

A szerző, akinek neve főleg ifjúsági könyvei által lett ismeretessé, ebben a könyvében tizenöt léleknek a lelki fejlődését tarja elénk röviden, de nagy hozzáértéssel. Ezek a lelkek a mi korunkban éltek, kortársaink, sőt honfitársaink voltak (hét közülük magyar). Bizonyítékai ok annak, hogy az emberi élet minden fokán szentté lehetünk, ha közreműködünk az isteni kegyelemmel. Új csillagok ezek az Egyház égén. Utat mutatnak a modern embernek — ők is azok voltak — a szebb, nemesebb, az isteni élet felé. Az út, amelyen Isten közelébe jutottak, a legkülönbözőbb. Az egyik szinte nyílegyenesen repült a cél felé, a

másik csak nagy küzdelmek, csaták és szinte leküzdhetetlenek hitt akadályok legyőzése árán. — Bár 235 lapon tizenöt léleknek fejlődését nyújtja, mégis teljes képet nyerünk mindegyikről. A legtöbbször (Mártika, Guy, Szinay János, Bogner Mária stb.) az életrajza magyarul is megjelent már külön-külön is, mégis nagy haszonnal fogják olvasni azok is, akik ezeket ismerik. A tapasztalt pedagógus nagy lélekismeretén át teljesebb képet fognak nyerni lelkükről és újabb, hathatóssabb buzdítást követésükre.

Früchtl Ede: **XII. Pius pápa**. Budapest, Szent István-Társulat

Időszerű volt nagyon ennek a rövid munkának a megírása, mert nagy hiányt pótol s keretéhez képest sok igényt fog kielégíteni. Egyáltalában nem mondható elhamarkodottnak, hiszen a Világ Egyház ma különös figyelemmel és érdeklődéssel tekint Péter trónja s e trón birtokosa: Szent Péter 261. utódja: XII. Pius felé. — XII. Pius nemcsak mint pápa, mint a pápai hatalom birtokosa érdekli a világot, de mint egyéniség is ragaszkodást, rokonszenvet és szeretetet váltott ki nemcsak övéi, de a kívülállók, az idegenek szemében is. Ennek az embernek életét, működését, jellemrajzát hozza ez a könyv. Egy töredéke az életnek, de elegendő ahhoz, hogy megismerjük belőle az egészet. A még hátralevőt is! Bepillantást enged az Egyház szolgálatában álló diplomata, a pap, az egyházfő életébe. Bevezet a Vatikán csendes munkatermeibe, ahol annyi fontos, nehéz és kényes ügy vár megoldásra. Ismerteti az utolsó konklávé, mely annyi izgalmat és akkora örömet szerzett a keresztény világnak. Érdekesek azon fejezetei is, melyek a pápáról, mint emberről tárgyalnak. Kívánatos volna, hogy ezt a kis könyvecskét minél többen olvassák.

Dr. Lovas Elemér O. S. B.: **Árpádházi Boldog Margit élete**. Szent István-Társulat kiadása.

Árpádházi szentjeink kitűnő tudományos életrajza után végre Boldog Margit életét is megkapjuk tudományos feldolgozásban. Akik csupán csak jámbor, épületes olvasmányt keresnek benne, talán csalódnak, de a szenttéavatás előmozdításához s a magyar leányifjúság eszményképének hű megértéséhez életbevágóan szükséges munka. Három nagy szempont tagolja a művet: történelmi, aszkétikus és lélektani. Természetes, az első talán legbőségesebb teret: alapos korrajz, részletes forrástanulmány, a középkori szellem megértése nélkül szinte a levegőben lógnának az események, sőt boldogunk élete is szegényebb lenne sok vonatkozásban; például, hogy a kolostort a Nyulak szigetén a dunai várak sorában építik fel, minden bizonnyal, hogy az imádság védőbástyájának szerepét töltsse be. Dr. Lovas Boldog Margit aszkézisét előlegezett szilárd történelmi alapon tárgyalja. Nem a csodálatost, a csupán épületes keresi, hanem a kegyelemmel elárasztott embert, a valóságot. Külön érték a lélektani vizsgálat, amellyel a modernnek lappangó ellenvetését — hiszterizmust, szizofréniát — fegyverzi le. Olvasása után szinte feleslegesnek találjuk a szerző mentegetődzését: hisz modern alapon — pl. az Ewald-féle szkéma alapján gyenge- és erőslelkűséget tárgyalja, gondos szaktudással. A függelékben Boldog Margit közbenjárásának tulajdonított 84 csodás imameghallgatást idézi fel az elsárgult aktákból.

A tudós bencés tanár munkájának legjobb ajánlása az a szerep lesz, amelyet Boldog Margit szenttéavatásának előmozdításában betölthet.

Első szentáldozási emlékképek

két kivitelben készültek:
színes, dúsaranyozású, offsetnyomással és kétszín-
ben, barna- és zöld mélynyomással, bronzírozással.

A színes kivitel				
21 változatban készült	28×19	cm	méretben	ára 22 f
14 " " "	19'5×13'5	"	"	" 14 "
Kétszín nyomásban				
17 " " "	24×16	"	"	" 8 "
6 " " "	19×12	"	"	" 6 "

Általában magyar felírásúak, de néhány minta német felírással is készült, sőt vannak szöveg nélküliek is, melyekre tetszésszerűen nyelven lehet a szöveget nyomtatni.

Értékes előkészítő és emlékfüzetek

első áldozóknak:

Gabriel Antal: FERI ÁLMA.

Különösen a bánat felkeltésére alkalmas szép történet.
Ára 20 fillér.

JÉZUS JÖN HOZZÁTOK!

Szép történet keretében vezeti rá a gyermeket, milyen ajándékkal kedveskedjék az Úr Jézusnak. Ára 10 fillér.

JÉZUSOM, TIED A SZIVEM!

Szebbnél-szebb történetek az életből. Értékes emlékfüzet.
Ára 16 fillér.

PUSTET-KIADÁSÚ BREVIARIUMOK, magyar propriummal.

**Breviarium Romanum in 18, 110×163 mm,
legújabb kiadás.**

	Régi ár	Új ár
Vékony papíron, fekete bőr, vörösmetszés	91.57 P	68.82 P
Vékony papíron, fekete bőr, arany metszés	104.80 P	78.75 P

**Breviarium Romanum in 12, 120×178 mm,
legújabb kiadás.**

	Régi ár	Új ár
Fekete bőrkötés, vékony papír, vörösmetszés	117.98 P	88.66 P
Fekete bőrkötés, vékony papír, arany metszés	134.48 P	101.06 P

**Breviarium Romanum in 18, 110×157 mm, 1927-es
kiadású, de a legújabb részek is benne vannak.**

	Régi ár	Új ár
Fekete bőrkötés, vékony papír, vörösmetszés	50.33 P	38.— P
Fekete bőrkötés, vékony papír, arany metszés	66.82 P	50.50 P

**Marietti-féle Breviarium Romanum totum in fasciculos
divisum in 32, 8×14 cm, egy kötetben, magyar
propriummal.**

(Egy alapkötet és betoldható füzetekkel. Jó nagybetűs.)	
No. 1. Fekete bőrkötésben, piros metszés	28.— P
No. 2. Fekete bőrkötésben, arany metszés	32.50 P

**Bogner Mária Margit szenttéavatására
befolyt adományok:** Dr. Barabás Elemérné,
Budapest, VI., Andrásy-út 97. P 10.—. Ceglédi
Mária-kongr. P 12.—. Dr. Bogner Jánosné
P 116.77. Tamás P —60. T. Margit, Szombathely,
Bocsits-u. 21. P 2.—. N. N. P 2.—. N. N. P
5.—. Jánki Miklós, Csepel, P 5.—.

BÉRMÁLKÓZÓK RÉSZERE:

Bangha Béla S. J.: **Imakönyv a művelt katolikusok számára.** Ára 3.60, 5.40, 10.— és 11.— P.

Dr. Czapik Gyula: **Férfi imakönyv.** Ára 2.—, 4.50 és 5.50 P.

Prohászka Ottokár: **Szentlélek hárfája.** Ára 6.50, 7.50, 13.50 és 15.50 P.

Blaskó Mária: **Imádság és élet (leányoknak).** Ára 5.50, 6.— és 11.— P.

Ezenkívül vannak szép kis csontkötésű imakönyvek 2.40 P-től kezdve.

Fehér olvasók 0.26, 0.56, 0.78, 1.—, 1.20 P árban.

Gyönyörű szép gyöngyházolvasók, ezüst nyakláncok éremmel és más ajándéktárgyak igen nagy választékban.

ÚJ MAGYAR KÖNYVEK:

Bangha Béla S. J.: **A négyszázéves Jézus-társaság.** Jubileumi kiadvány. A jezsuita rend 400 éves fennállásának évfordulójára íródott többek közreműködésével. Ára 7.— P, diszkötésben 9.— P.

Dr. Proity Márton: **Mit kapott az emberiség Krisztustól?** Felsorolja 176 oldalon keresztül mindazt a jót, amit Krisztus a katolikus Egyházon keresztül adott az emberiségnek. Ára 4.— P.

Huszár Elemér: **Loyolai Szent Ignác.** A nagy rendalapító regényszerű élete. Ára 6.— P.

Zborovszky Ferenc S. J.: **Isten országa mi-bennünk.** Háromnapos lelkigyakorlat a művelt katolikusok számára. Számtalan szép kép díszíti. Ára 4.— P, kötve 5.50 P.

Dr. Szabó János: **A munkás kevésl** Az életből vett példák. Ára 10 fillér.

Dr. Szabó János: **Napsugarat az életből** Apró példák gyermekeknek. Ára 10 fillér.

Madár Imréné: **Filléres főzés és hústalan napok 150 ételreceptje.** Ára 50 fillér.

ÚJ NÉMET KÖNYVEK:

Vetter Marianus O. P.: **Christus-Zeichen der Zeit.** Rómában tartott német prédikációk. Ára 4.60 P helyett 3.46 P.

H. M. Mical: **Prinz Frühling.** Gyermek részére igen szép, színes képekkel díszített könyv. Ára 3.15 helyett 2.32 P.

Marga Müller: **Bei Auers nach dem Weissen Sonntag.** Áldozó gyermekek részére. Ára 66 fillér helyett 50 fillér.

Heufelder: **Maria und Johannes, Siebers: Die heilige Beichte, Altmann: Sieben Schmerzen Büchlein.** Mindhárom művészi kivitelű füzet darabonként 50 fillér.

Újra kapható: Koch: **Homiletisches Handbuch.** IV. rész. Előnyára 11.90 P.

TÓTH TIHAMÉR EMLÉKKÉPEK:

5×7.5 cm kép 6×10.5 cm külmérettel,
darabonként 2 fillér.

9×12 cm kép 10×15.6 cm külmérettel
darabonként 10 fillér.

9×12 cm kép 25×33 cm külmérettel
darabonként 80 fillér.

Mélynyomású kivitel.

P. WIMMER ANZELM MŰVEI:

A megváltás bölcsődala. Gondolatok a Magnificatról. Ára 3.60 P, kötve 5.— P.

Az élet teljessége. Gondolatok a katolikus életstílusról. Ára 2.20 P, kötve 3.70 P.

A Szentszűz szolgálóleánya és az Eucharisztia. Falconieri Szent Julianna élete. Ára 2.— P, kötve 3.50 P.

Az izzó tűz embere. Laziosi Szent Peregrin élete. Ára 2.— P, kötve 3.50 P.

Orabo Spiritu, Orabo Mente. II. és III. rész. Liturgikus elmélkedések a római mise-könyv alapján, a II. részben hetvenedvasárnaptól húsvétig, a III. részben pedig húsvétól pünkösdig. Ára kötetenkint kötve 9.80 P.

A liturgia tüzeiben. Gondolatok a liturgikus életalakításról. Ára 3.— P, kötve 4.50 P.

KITŰNŐ ELMÉLKEDÉSI KÖNYVEK:

Müller Lajos S. J.: A kereszt diadala. Az év minden napjára dolgozott ki P. Müller S. J. szebbnél-szebb, gyakorlati elmélkedéseket. Ez a kötet húsvétól pünkösd nyolcadáig ad bőséges anyagot meditációkhoz. Ára kartonkötésben 4.— P, kötve 5.50 P.

Meschler—Csávossy S. J.: Készület a nagy lakomára. P. Meschlernek, a nagy lelki mesternek áldozás előtti és utáni elmélkedéseit közli. Külön miseajátosság is van benne. Ára 2.— P, kötve 3.— P és 3.50 P.

Charles—Gálffy S. J.: Apostoli lelkeknek. Akik a régen elfogyott „Isten közelében” című köteteket ismerték, nem késlekednek ezt a gondolatokban gazdag elmélkedési művet is megvenni. Igazi érték rejlik benne. Ára 2.20 P, kötve 3.70 P.

P. Plus—Uhl Antal: Lumen Christi. II. rész. Március, április és május hónapokra ad rendkívül magvas, rövid elmélkedéseket, főleg szerzetesnők részére, de bárki nagy haszonnal forgathatja. Ára 1.80 P, kötve 3.30 P. A III. és IV. rész sajtó alatt van.

Beaudenom: Elmélkedések az Evangéliumról. Híres elmélkedési anyag. Egyelőre 3 kötet kapható. Ára darabonként 5.50 P, kötve 7.50 P.

KÖNYVEK KASZAP ISTVÁN RÓL:

Endrődy László S. J.: Életem Krisztusért. Életrajz. Ára 2.50 P, kötve 4.— P.

Endrődy László S. J.: Szeretettel, szenvedéssel. Mély gondolatok a szentéletű ifjú jezsuita életéből. Ára 2.20 P, kötve 3.70 P.

Kérem a hátralékban levő kedves Előfizetőinkhez!

Nagyon kérjük lapunk kedves Előfizetőit, hogy a hátralékos előfizetési díjat okvetlenül fizessék be 42,881-es számú postatakarékpénztári csekk számlánkra, mert csak így áll módunkban a lapot fenntartani és küldeni. Akinek féleves hátraléka van, annak nagy sajnálattal be kell szüntetni a lapot.

A KIADÓHIVATAL.

PUSTET-KIADÁSÚ MISEKÖNYVEK,

magyar propriummal . . . . . 25.41 P 19.10 P

magyar propriummal, jelzőszalagokkal.

Missale Romanum, kiskvart alak, 22.5×29 cm.

	Régi ár	Új ár
1 Félbőr, vörösmetszés	64.02 P	48.— P
2 Félbőr, arany metszés	73.92 P	55.55 P
1/a Fekete bőr, vörösmetszés	90.42 P	67.95 P
2/b Fekete bőr, arany metszés	100.32 P	75.— P
2/a Piros bőr, arany metszés	110.32 P	82.— P
Kötetlen	37.62 P	28.— P

Missale Romanum, nagykvart alak, 23×32 cm,

	Régi ár	Új ár
1 Félbőr, vörösmetszés	81.34 P	61.— P
2 Félbőr, arany metszés	91.24 P	68.50 P
1/a Fekete bőr, vörösmetszés	107.05 P	81.— P
2/b Fekete bőr, arany metszés	119.30 P	89.— P
2/a Piros bőr, arany metszés	134.— P	101.— P

Gottwald Missale, nagykvart alak, 23×32 cm.

	Régi ár	Új ár
1/A Fekete bőr, vörösmetszés	173.75 P	131.— P
2/A Fekete bőr, arany metszés	183.04 P	138.— P
3/A Piros bőr, arany metszés	190.24 P	143.— P
3/B Piros vagy zöld bőr (kecskebőr), arany metszés	236.35 P	178.— P

Missale Romanum, kislólió, 25×36 cm.

	Régi ár	Új ár
Félbörkötés, vörösmetszés, magyar propriummal	100.65 P	76.— P
1/a Fekete bőr, vörösmetszés, magyar propriummal	118.80 P	89.50 P
1/b Fekete bőr, arany metszés, magyar propriummal	135.50 P	102.— P
1/c Piros bőr, arany metszés, magyar propriummal	151.80 P	114.— P

Pustet-féle 18-as zsebmiszálék, 111×157 mm.

	Régi ár	Új ár
Börkötés, arany metszéssel, magyar propriummal	29.54 P	22.20 P
Börkötés, vörösmetszéssel,		

**A könyvek megrendelhetők a Korda könyvkereskedésében,
Budapest, VIII., Mikszáth Kálmán-tér 4. szám.**

pál györqy₃₄

Utunk

A lelkiélet havi folyóirata

A tartalomból:

Csávossy Elemér S. J.: Tiszteletreméltó Edény. — Wimmer M. Anzelm O. S. M.: Az újszövetség áldozata. — Pintér József: Az Irgalmasság oltára. — Schnaffner Szigrid O. S. B.: Ave Maria . . . — Rótfy Antal S. J.: Tempó, Lucifer! — Gyenis András S. J.: Képzeletünk. — Hajdók János S. J.: Aki Istenben nagy. — Irodalom.

Korda R. F. Kiadása Budapest.

„Utunk” aszkétikus folyóirat. Megjelenik a számadó kivételével minden hó 1-én. — Felelős szerkesztő: dr. Czapik Gyula. — Kiadja: a Korda Rt. (Igazgató: dr. Czapik Gyula.) — Szerkesztőség és kiadóhivatal: Budapest, VIII., Mikszáth Kálmán-tér 4. szám. Csekkzám: 42,881. Telefon: 1—361—85. Fiókiadóhivatal: Korda-fiók, Szeged, gróf Apponyi-utca 20. szám. — Szlovákiai főbizományos: Szent József könyvkereskedés, Pozsony. Előfizetése portóval 28 cseh korona. Romániai főbizományos: Magyar Lapok Kiadóhivatala Oradea. Str. Regele Carol II. No 5. Románia. Előfizetési ára 175 lei.

Előfizetési ára félévre 1 P 80 fill. — Egyes szám ára 40 fill.

Tavaszcvirágoktól illatos május estéken örvendező szívvel sietünk a Szent Szűz lángok fényében úszó oltárai elé, Isten alázatos szolgálóleányát, Üdvözítőnk Édesanyját, az Erős Asszonyt, a Béke és szövetség Szivárványát, a Szentháromság minden erényekkel ékes Szentélyét, Napkelet Kapuját, Isten Házát és Várát, Ég és Föld Királynéját ünnepelni. Ez a hódolat, ez a szeretetteljes ünneplés csakis úgy lesz teljes, Mária előtt kedves, ha tiszta szívünk, hűséges szeretetünk bizalmas imáit, jó elhatározásaink és erényáldozataink drágagyöngyeit szórjuk lábai elé. Mert nem a gyertyafényes, virágos, tömjénfüstben úszó oltár, nem a mennyország örömet érzékelhető kedves hangulat, nem a ragyogó szemű gyermekek, hamvasarcú leányok, derék ifjak, apák, anyák, galambösz aggastyánok áhítatos éneke, az Egyház szónokának kenetteljes szava a fő, — ez csak külső megnyilvánulás és tartozék — hanem az önmagunkba szállás, égi Királynőnk magasztos erényeinek követése, a szívtisztaságban örvendező lélek, az alázatban, fegyelemben, áldozatos szeretetben hódoló szív: a lélek odaadása a fő. A mezők virágának, völgyek liliomának, Libanon cédrusának, Kádesz pálmájának, Jerikó illatos rózsájának, a szép Szeretet Anyjának szépsége: az Isten kegyelmétől elárasztott lelkén van, amelyen a szeplőtelen tisztaság hava tükrözik. Ezért kell, hogy szívünk is, ha hozzá és isteni Fiához méltó akar lenni, az ártatlanság tiszta fényében ragyogjon. Ne legyünk egyetlen életünknek elrontói, hanem okos művészei! Igyekezzünk szemünk fényét, önmagunkra bízott lelkünket minden bűntől megóvni, a rosszra vezető alkalmakat kerülni, alacsony ingerek tűzét elfojtani, szenvedélyeinket hősieken leküzdeni, magunkat a jobbra, a malaszt életére feltétlenül ráképesíteni! Csak az áldozatos, küzdő, erős lelkek fogják a dekadens világban, eszméket, bizalmat, emberi érzéseket felörlő korszakban a világ kárhuzatos irányát megváltoztatni; csak a Boldogságos Szűz példáját követő ragyogó lelkek fogják az erkölcsös élet kedves virágaiból kötött koszorút a Csillagkoszorús Szűz oltáraitra hódolati ajándékkul vinni.

A ragaszkodásnak és a szeretetnek kapcsát fűzi szorosabbra az

Utunk, mikor a legmegértőbb Édesanyjának nyomdokain haladva, Krisztushoz vezet. Olvasója, jóbarátja vagy lapunknak? Ismerd meg másokkal is ezt a folyóiratot! Hadd szeressék és lelkesüljenek minél többen érte! Hadd lobbanjon lángra minél több lélek a Szűz erényeinek követésére! Hadd vésődjék az Ő kedves képe bele minél több szépért, jóért, nemesért hevülő szívbe, gyöngyvirágos, tiszta lélekbe!

Tiszteletreméltó Edény Szűz Mária és az Oltáriszentség

Ebben az évben Mária havába, májusba esnek az Oltáriszentség imadására szentelt nagy napok: Úrnap, Jézus Szíve. Különösebb ok ez arra, hogy Szűz Mária viszonyát az Oltáriszentséghez a rendesnél behatóbban tárgyaljuk.

Ha Szűz Máriát az Oltáriszentséggel kapcsolatba hozzuk, első megtekintésre ez a kapcsolat csak abban áll, hogy Szűz Mária az Oltáriszentség tiszteletének is mintaképe: hogy ő is részt vett az első kis egyházzal az eucharisztikus áldozatban, a kenyérszegésben, hogy ő is azok közé tartozott, akik „házankint végezték a kenyérszegést, vigadozással és a szív egyszerűségével vették magukhoz az eledelt”. (Ap. csel. 2, 46.) De mily áhitattal, mily odaadással s szent szeretetbeli elragadtatással tette ezt!

Azonban Szűz Mária kapcsolata az Oltáriszentséggel sokkal bensőbb, sokkal mélyebb s sokkal lényegesebb.

A franciaországi La Trappe apátság templomában van egy Mária-szobor. Ennek kezéből finom kis aranyláncon edény függ, melyben az Oltáriszentséget őrzik. Az egész értelmét a következő felírás magyarázza:

Írta: Csávossy Elemér S. J.

*Ha kérded: Miért hordja Fiát a Szűzanya
[jobbja?
Ő egyedül méltó akkora tisztre, csak ő:
Szébb tisztet nem tölthetett be, szentebbet
[a földön,
Nem hordhatta nagyobb, szentebb kéz az
[Urat.¹*

Valóban, Szűz Mária viszonyát az Oltáriszentséghez ez a szimbolikus szobor magyarázza legjobban. Mi ez a viszony?

I. Az Oltáriszentség a Megtestesülés folytatása és kiterjesztése az egész világra, minden népre és minden századra. Szűz Mária pedig a Megtestesülés titkának nagy eszközlője. Mélyedjünk bele kissé ebbe az Istentől neki rendelt szerepébe, hogy viszonyát az Oltáriszentséghez is jobban megértsük.

Szűz Mária beleegyezésétől függött — a szentatyák és egyházi írók véleménye szerint — az

¹ Si quaeras, Natum cur Matris dextera gestet;
Sola fuit tanto munere digna Parens:
Non poterat fungi maiori munere Mater,
Non poterat maior dextera ferre Deum.

Isten Fiának megtestesülése. Az ő szent testéből s véréből alkotta a Szentlélek mesteri keze az egész látható világ legszebb remekművét, az Úr Jézus emberi testét. Szűz Mária táplálta, nevelte fel a Bárányt, melynek a világ megváltásáért fel kellett áldoztatnia. Szűz Mária ajánlotta fel a templomban a világ üdvösségéért, lemondott anyai jogáról s a kereszttel alatt bensőleg résztvevő világot megváltó áldozatában.

Mindez — Jézus Krisztus megtestesülése, egész földi élete, áldozata — az Oltáriszentség feltétele. Az Oltáriszentség a Megtestesülés és Megváltás gyökerének s fájának legédesebb gyümölcse, sőt annak folytatása, némileg megújítása, kiterjesztése. Tehát Szűz Máriának köszönjük az Oltáriszentséget, az ő kezéből vesszük ezt az isteni ajándékot; mert ő volt a Megtestesülés eszközlője, mely nélkül nem lenne Oltáriszentség. Ő volt a társnő a Megváltás nagy áldozatának bemutatásában, mely titokzatos módon megismétlődik az oltár áldozatában és titokzatos módon benne működik.

Ezt az összefüggést ismeri fel az Egyház is a két titok közt, amikor karácsonykor és Úrnapkor ugyanazt a prefációt énekli. Szűz Mária szerepét ismeri el mindkettőben, amikor ezeken az ünnepeken éppúgy, mint a Mária-ünnepeken a „tonus marialis”-t használja és himnuszait ezzel a versszakkal fejezi be: Jézus, dicsőség neked, ki szűz Anyától születél.²

II. A Megtestesülés titka által lesz Szűz Mária az élő szentségtartó.

1. A századokon át a legkülönfélébb módon őrizték az Oltáriszentséget: galamb-, bárány-, pásztorbot-, toronyalakú edényekben tartották. De a legszebb, a legértékesebb, a legszentebb s legművészebb szentségtartó, amelyhez hasonlót soha művész nem készített és püspök nem szentelt meg, az az élő szentségtartó, melyet maga a Szentlélek szeplőtelenül alkotott meg és szentelt fel: a Boldogságos Szűz Mária. Róla zengi az Egyház, hogy Isten benne méltó lakást készített Fiának.

Azért nevezzük Szűz Máriát lelki tiszta edénynek, tiszteletreméltó edénynek, az áhítat kiváló edényének, elefántcsonttoronynak és aranyháznak. Mindezek a szebbnél-szebb, mély s titokzatos értelmű megszólítások szentségi vonatkozásúak s azokra az edényekre mutatnak rá, melyekben az angyalok kenyerét őrizték. Ezekkel hasonlítjuk össze a Boldogságos Szűz Máriát.

2. A kétféle szentségtartó közt csak az a különbség, hogy Szűz Mária tudatában van isteni Lakójának, imádja és szereti s tiszta szívének

egész odaadásával átöleli, magába zárja s vele a legbensőbbben egyesül. Nála Isten jelenléte nemcsak külső, hely szerinti, hanem benső, lélek szerinti jelenlét, valóságos életközösség. Mily szent, mily fölséges ez az eleven szentségtartó!

De a mi lelkünk is szentségtartó, bár nem abban az értelemben, melyben Szűz Máriáé. Sőt a mi testünk is az. Szent Pál mondja: „Ti az élő Isten temploma vagytok.” (II Kor. 6, 16.) „Nem tudjátok-e, hogy tagjaitok a Szentlélek temploma?” (I Kor. 6, 19.) A megszentelő kegyelem által ugyanis az egész Szentháromság mint szentélyben lelkünkben lakozik. (V. ö. Jn. 14, 23.) — De még más értelemben is Isten szentségháza, igazi Krisztust-hordozók vagyunk: a szentáldozás által, amikor magunkba fogadjuk őt egész istenségével és emberségével s tökéletesen egygyé leszünk vele. Ekkor hasonlítunk legjobban Szűz Máriához, bár azért a különbség közte s közöttünk felmérhetetlen. Legyen ő mint élő szentségtartó is mintaképünk, hogyan kell annak tudatában élnünk, hogy Isten lakozik bennünk.

III. Szűz Mária szerepéből a Megtestesülés titkában folyik az a lelki rokonság is, mely közte s az újszövetségi papság közt fönnáll.

A kassai Szent Domonkos-templom sekrestyéjében ezt a felirást olvassuk az ajtó felett: „Ó tiszteletreméltó méltósága a papoknak, akiknek kezében mint a Szűz szentélyében az Ember Fia újra testet ölt!”³

Hármas tisztje s kiváltsága van a katolikus papnak: átváltoztat, felajánl s áldoztat. Ugyanezt a három kiváltságot, ezt a hármastisztet látjuk Szűz Máriában is, de sokkal fönségesebb módon megvalósítva.

1. Szűz Mária nem változtatja át a kenyeret és bort Krisztus testévé és vérévé, s azért a szó rendes értelmében nem pap. De van benne valami, ami sokkal több, mint a papok átváltoztató, konzekráló hatalma, s ez az a minden értelmet meghaladó, fenséges közreműködés, mely által szavára: „Ime az Úr szolgálóleánya”, az Isten örök Igéje emberi testet öltött magára. Szűz Mária volt az első, aki az Isten Fiát a földre léhozta; azóta számtalanszor hangzik el a papok ajkáról a másik nagy szó: „Ez az én testem, ez az én vérem”, mely a megtestesült Isten Fiát újból lehívja a földre, oltárainkra, s mintegy folytatja, kiterjeszti a Megtestesülés isteni titkát.

2. A pap felajánlja Krisztust az Atyának a világért, Szűz Mária ugyanazt tette a templomban és a kereszttel alatt. — A pap Krisztus testét

³ „O veneranda sacerdotum dignitas, in quorum manibus velut in utero Virginis Filius Hominis incarnatur.”

² Jesu, tibi sit gloria, qui natus es de Virgine.

nyújtja a híveknek; Szűz Mária ily értelemben nem áldoztat, de azáltal, hogy Krisztust adta a világnak, mintegy előre megáldoztatta az egész emberiséget. Hiszen annak testét-vérét veszi magához a keresztény hívő a szentáldozásban, akit Szűz Mária alakított szűzi szentélyében s akinek testét-vérét adta nekünk, mikor őt világrahozta s nekünk ajándékozta. Minden szentáldozás voltaképpen ennek a nagy, közös áldoztatásnak apróráváltása a világ végéig.

Ez a rokonság Szűz Mária és a pap tisztje közt. Azért engedi is meg az Egyház, hogy Szűz Máriát helyes értelemben „Virgo sacerdos”-nak, papi Szűznek nevezzük. Ez az alapja annak a különös szeretetnek is, mellyel a Szentszűz Krisztus papjai iránt viseltetik; de alapja annak a kiváló tiszteletnek s gyermeki bizalomnak is, melyre Krisztus papja kötelezve van az örök Főpap édesanyja iránt.

IV. Szűz Mária azonban nemcsak a pappal, hanem minden *eucharisztikus lélekkel* benső rokonságban áll. Mintaképe ő minden áldozási előkészületnek s hálaadásnak abban a titokban, mely legalapvetőbb az ő életében: a Megtestesülés titkában.

1. Szűz Mária „az áhítat kiváló edénye”. Ez az áhítat készítette elő őt a nagy titok előtt; ez töltötte be, mikor az Isten Fiát magába fogadta; ez az áhítat folyt Istennel telített lelkéből, mikor a nagy ajándékot, az Atya, Fiú, Szentlélek ajándékát Istennek megköszönte.

Igy lett ő hitével, alázatával, bizalmával, vágyakozásával, tisztaságával és szeretetével, mellyel az ég ajándékát várta, mintaképpünk távolabbi s közelebbi *előkészületünkben* a szentáldozásra. Soha lélek úgy nem várta Istent, soha úgy nem készült méltó fogadására, mint Szűz Mária, bár ő akkor még nem is tudta, mily bensőséges látogatásra, benne lakozásra választotta ki őt az Isten.

2. Annál nagyobb, mélyebb lett benne az áhítat és odaadás, mikor az angyal beszédéből megismerte Isten szándékát. Egy szó alá rejti mindazt, ami ebben a pillanatban lelkét betölti: „Ime, az Úr szolgálóleánya, legyen nekem a te igéd szerint” (Lk. 1, 38.) s így *fogadja* azt, akit az eget egei nem képesek befogadni.

Ha a százados szavát örökre emlékezetessé teszi, hogy az Egyház minden szentmisében, minden áldoztatásnál fennhangon ismétli: „Uram, nem vagyok méltó, hogy hajlékomba jöjj; hanem csak egy szóval mondjad, és meggyógyul az én lelkem” (v. ö. Mt. 8, 8.), akkor méltán ismételhetjük Szűz Mária szavát is, mellyel ő fogadta az Urat. Még nagyobb hitet, nagyobb alázatot, nagyobb megegyezést Isten akaratával, nagyobb

odaadást és szeretetet sugároz ez a szó, mint a századosé. Ekkora hitet nem talált még az Udvözítő egy áldozónál sem, nemcsak Izraelben, hanem az egész világon sem a századok végéig. Szűz Mária az elérhetetlen eszménykép, hogyan kell fogadnunk Jézust a szentáldozásban.

3. De ki fogja fel azokat az érzelmeket, melyek Szűz Mária szívét betöltötték, miután „az Ige testté lön s őbenne lakozék” (v. ö. Jn. 1, 14.)? A szeretet, hála s odaadás mily mélységes érzelsei járták át legtisztább keblét, mikor Urát, Istenét mint fiát szíve alatt érezte! Mily hálaadás volt ez az ő „első szentáldozása” után! Csak az angyalok tudnának erről beszélni. Nem rövidke negyedóraig, nem is egy, hanem több óráig tartott az ő hálaadása az „angyali üzenet” után. De voltaképpen hálaadása soha többé meg nem szűnt. Egész élete ezután csak egyetlen hálaadó ima volt, élete mint hálaadó áldozat Istené volt egészen.

Ezért mintakép ő nekünk is a *hálaadásban* a szentáldozás után, a közvetlen hálaadásban és egész életünk hálaadó áldozatában. Aki csak egyszer is magához vette az Úr testét, annak lelkében a hálaadás szava már el nem némulhat soha egész életén át. De ez a hálaadás nemcsak szavakban nyer kifejezést, hanem arra kötelez, hogy egész életünk azé legyen, aki oly egyedülálló módon a mienk lett az Eucharisziában. Életünknek a szó igaz értelmében „eucharisztikus”-nak, vagyis hálaadónak kell lennie. Mert nem elég egy élet hossza arra, hogy méltóképp viszonzzuk Istennek, amit egyetlen szentáldozással nekünk adott. S nem elég egy élet áldozata arra, hogy méltóképp megköszönjük, hogy a szentáldozásban Isten önmagát adta nekünk.

Szűz Mária „az áhítat kiváló edénye”, így tiszteljük őt a májusi litániában. Ebből az edényből állandóan felszáll Isten trónjához az önmagát felemészítő tömjén illata. Szálljon a hálaadásban a mi lelkünkben is az önmagunkat felemészítő szeretet illatos tömjénfüstje a magát értünk szüntelen feláldozó s magát nekünk szüntelen ajándékozó eucharisztikus Isten előtt. Így lesz Szűz Mária példaképére a mi lelkünk is az eucharisztikus hálaadásnak szüntelen megújuló áldozata, az eucharisztikus áhítat kiváló edénye.

A Szent Szűz, akit a Lélek vezetett, ismerte a törvény nevelő, jellemalakító, finom lelkiséghez és ezáltal tökéletes istenszolgálatához vezető erejét. Minden törekvésért tehát abban összpontosította, hogy élete a törvény benne való megvalósulásánál ne legyen egyéb, és ezáltal csak végtelen szeretetének adta bizonyítékát, mert mint Szent Pál mondja: „a törvénynek teljesítése... a szeretet”. (Róm. 13, 10.)

(P. Wimmer: *Magnificat c. könyvéből.*)

Az újszövetség áldozata

Irta: Wimmer M. Anzelm O. S. M.

(Befejezés.)

Kikksorozatunkban, melynek tengelye az eucharisztikus áldozat liturgiájában összpontosított gondolat volt, megkíséreltem a szakrális cselekményt körülkeretező és mélységes jelentőségű szimbolikus jeleket a liturgia szellemének megfelelően magyarázni. Ezek sokaságából csak a leglényegesebbeket emeltem ki és szemléltettem az olvasóval.

Ha a magyarázott jelekre és szimbolumokra visszatekintünk és mindazt, amit kifejeznek, egy-egy pár gondolatba foglaljuk össze, ahhoz a végeredményhez jutunk, hogy a liturgia gazdag szimbolizmusának kellő ismerete nélkül lehetetlen behatolni az Eucharisztia szakrális cselekményének misztikus mélységébe és annak szemlélni bőséges kegyelmi világosságát.

Ezenkívül azt is tapasztaljuk, hogy a szimbolikus jelek mélységes jelentőségében közös vonások vannak, amelyek meggyőző erővel közvetítik a liturgia lényeges és alapvető tulajdonságait. Akiknek sikerült ezen közös, minden liturgikus jel szimbolizmusában megtalálható vonásokra rájönni, azok előtt már teljes szépségében bontakozik ki Krisztus gazdagon hímzett főpapi palástja, a liturgia, és szívében kialakul az adottság a főpapi palástból, a liturgiából kiáradó szellemet nemcsak befogadni, hanem tökéletes élménnyé átváltoztatni.

Az említett közös vonások sokaságából — és ezzel sorozatunkat be is fejezzük — a következőket emeljük ki:

1. Az egyes jelek mélységes szimbolizmusának összehasonlításából kitűnik, hogy a liturgia nagy tapintattal és az emberi természet tökéletes ismerete következtében helyesen jár el, midőn alulról indul el, hogy a természetes élet mindennapi aliskjáról a természetfölötti élmény szédítő magasságokban elvesző fennsikjára vezessen. A liturgia ugyanis tapasztalta, hogy nem minden lélekben van meg az a finom intuición, amely nemcsak sejti a benső lelki és kézzel nem fogható történéseket, hanem biztosan tud róluk, és rendkívüli könnyedséggel kapcsolódik bele azok folyamatába. Az ily kivételes lelkek természetesen nem szorulnak a jelek szimbolizmusára, az alulról fölfelé fejlődő nevelésre. A liturgia azonban nem a kivételes lelkek és a kivételes emberek számára alakult, hanem közkinccs. Következésképp a lelkek zömét kell tekin-

tetbe vennie. Ezekről pedig tudja, hogy az említett nevelésre és annak törvényszerűen magasba fejlődő fokozataira szükségük van.

Az alulról fölfelé mozgó fejlődés eszköze az emberi szervezet érzékekkel ellátott természete. Az érzékek arra szolgálnak, hogy percipiálják a hatáskörükbe tartozó tárgyakat és folyamatokat. Ezeket a közismert, természetes törvénynek megfelelően közvetítik (közben az értelem az érzékek által percipiált dolgokat elvonatkoztatja az anyagtól, tehát anyagtalantja) a léleknek. Az utóbbi így szerez tudomást az érzékek által tapasztalt külső dolgokról és ezekből (itt már a megvilágosító és megszentelő kegyelem is nagy szerepet játszik), önmögének igényeinek megfelelően dolgozza fel és alakítja át benső élménnyé.

Az imént vázolt folyamatban természetesen különböző fokok vannak. Ezeket rövidség kedvéért nem magyarázhatom, és csak arra a megjegyzésre szorítkozom, hogy az egyik fok a másiktól fejlődik ki, fölfelé vezet, és ha a lélek nem utasítja vissza a kegyelemadta világosságot és segítséget, a legtökéletesebb lelki élmény magasságaiban vész el.

A liturgia és a mögötte álló megértő Isten anyai szeretettel gondoskodott a lelkek tömegéről, és a fennebb vázolt folyamatban az alulról fölfelé fejlődő nevelésben mindenki számára korlátlan lehetőségeket nyitott. Bárki, még a legegyszerűbb lélek is, akiben az érzékek és az értelem funkcióit beteges törvényellenességek nem zavarják, hozzáférkezhet a liturgikus szimbolizmus gazdag jelképei által a szakrális cselekményben végbemenő folyamat és nyomában fakadó természetfeletti élmény leírhatatlan gazdagságához.

2. A mondottakból azonban nem következik, hogy a liturgia nincs tekintettel a kiváltságos, rendkívüli kultúrájú és magasabb értékű lelkekre. Anyai megértéssel kezeli ezeket is és a nélkül, hogy a szimbolizmuson a legkisebb mértékben is változtatna, kielégíti a felfokozott igényeiket és megfelel e kiváltságosak mélységes kultúrájának. Ezzel kapcsolatban meg kell ugyanis jegyezni, hogy a liturgikus jelek nemcsak alulról felfelé, hanem belülről kifelé is vezetnek. (Ennek köszönhető egyébként a liturgikus szimbolizmus színes változottsága és rendkívüli kifejező ereje.) A finom intuiciónal és mélységes kultúrával megáldott lélek, amelyben természetesen a benne lakozó Szentlélek

Isten kegyelme szinte csodákat művel, oly gazdag élményekben, hogy azok elviselhetetlen feszültséget okoznak. Ez viszont olyan erő, amely kifelé tör és fölséges gazdagságát másokra is rápazarolja. E célra azonban közvetítő eszközökre, szimbolikus jelekre van szüksége. És ha nincsenek, alakít. Ez jellemzi a keresztény liturgia őshajnalát, midőn a mélyeséges kultúrájú lelkek, amelyekben a Szentlélek szólalt meg, benső élményeik számára külső kifejezést kerestek és megfelelő jeleket alkottak. Ezek a liturgikus szimbolizmus alapvető pillérei, vagyis azon termékeny talaj, fekete humusz, amelyből a ma oly magas kultúrfokon álló liturgikus szimbolizmus pazar virágzása fakadt fel.

A magasfokú kultúrával rendelkező lelkek ma már bejárt utakon járnak, mert a liturgikus szimbolizmus oly gazdag, hogy alig akad lelki élmény, melynek kifejezéséhez új jelre volna szükség. Benső igényeiket immár azáltal elégítik ki, hogy élményeik gazdagságát és elevenségét a meglévő pazar szimbolikus formákba öntik. Ennek nagy jelentőséget kell tulajdonítani, mert én ebben látom a liturgikus szimbolizmus lüktető életét, fűrgé és kedves elevenségét. Amíg lesznek nagy lelkek, akik benső gazdagságukat a liturgikus formákba fektetik, mindig eleven, életképes és termékeny marad a liturgia szimbolizmusa és annyira gazdag lesz, hogy azokat, akik még mindig az alsíkon mozognak, benső dinamikája által a magasba tudja ragadni, hogy bennük kultúrát alakítson és fensőbb igényeket gerjessen.

3. Arról sem szabad megfeledkezni, hogy a liturgia szimbolizmusa nemcsak egyének, hanem közösségek és a közösségek összességét magába foglaló misztikus Krisztus-test számára létesült. Ennek következtében a közösség igényeire is tekintettel kell lennie. A bevezetésben említett, minden liturgikus jelben megtalálható közös vonások bizonyítják, hogy a liturgia ebből a szempontból is tökéletes és minden elvárásnak megfelel. Az általa alkotott szimbolikus jelek ugyanis azon néma és mégis rendkívül beszédes nyelvezet, amellyel a Krisztust szerető lelkek közelednek egymáshoz. A szakrális cselekmény, mint tudjuk, elsősorban a közösség ügye. A benne résztvevő egyének azonban önnön adottságaiknak megfelelően merítenek a szakrális cselekmény gazdagságából és a közösség alapján egyéni életet élnek. Szükségét érzik, hogy ezen élet benső megnyilvánulásait a velük egy közösségben együttcselekvő testvérekkel is közöljék és ezáltal közelebb jussanak lelkükhöz. Túláradó boldogságuk és benső gazdagságuk a testvérek felé tör és a liturgikus jelek szimbolizmusának beszédes némaságát használja eszközként, hogy megértesse magát. A szakrális áldozat cselekményébe beleolvadt lelkeknek nincs szükségük virágzó nyelvezetre, hogy megértsék egymást. Sőt, elővigyázattal kerülik ezt, mert az amúgy sem túlságosan kifejezőképes emberi nyelvezet elhalványítaná a benső ragyogást és a közvetítendő él-

ménynek csak fakó visszfénye lenne. Távol maradna a valóságtól, és mint minden hangos megnyilatkozás, zavarná az összesség harmóniáját. A jelek tökéletes kifejezőerővel bírnak és szent némaságuk szinte belekivánczik a szakrális cselekmény méltóságát kidomborító csendes hallgatásba.

A misztikus Krisztus-testnek, a nagy keresztény közösségnek, amely az újszövetség áldozati oltára köré csoportosulva áldoz együtt Krisztussal, megvan a maga nyelvezete, amellyel a közösség tagjai a világ minden táján megértetik egymást. Ez a liturgikus jelek szimboluma, amelyet, mint hiszem, minden túlzás nélkül nevezhetek Krisztus gyermekei ábécéjének.

4. Krisztus Egyháza nemcsak mint közösség, lüktető élet, mert mint Krisztus földi folytatásának küldetése, mondanivalója, szemrehányása és elismerése is van. Az Egyház tehát, mint a megváltás kegyelmét közvetítő nagy és reális küldetés és mint Krisztus gazdagságának letéteményese is, lüktető élet. Ennek egyik legszebb megnyilvánulása a liturgikus jelek szimboluma, amelyet az Egyház szintén és nagymértékben belekapcsol az apostoli küldetés szolgálatába. Sokszor kerül ugyanis olyan helyzetbe, hogy az egyének és tömegek lelkét kell befolyásolnia, és arról is gyakran szó esik, hogy ezen üdvös hatást folytonosítania kell. Erre a célra használja fel gazdag élete egyik legszebb megnyilvánulását, a liturgikus jelek szimbolizmusát. El nem törölhető, örök értékükben változatlan jelekben szól a tömeghez. Néma beszéde nyomában, mintha az isteni Lélek szárnyával érintette volna a földet, felfakad Krisztus szelleme és elárasztja a szíveket az igazság világosságával és a kegyelem élményeivel.

*

A szimbolikus jeleknek minden szempontból nagy értékük és rendkívüli küldetésük van. Cikksorozatomban, amelyet ezennel befejezek, a bennük rejlő termékeny küldetésnek csak egy pár értékes oldalára sikerült rávilágítani. Ez azonban szerény felfogásom szerint több mint elegendő, mert a mondottak alapján meggyőződhetünk, hogy a liturgikus jelek szimbolizmusában rejlő gazdagság nagymértékben járul hozzá nemcsak lelki kultúránk elmélyüléséhez, hanem a megváltás kegyelmének bennünk való megszilárdulásához is.

Néma csendben és összeszedett lélekkel közeledjünk a liturgikus jelek szimbolizmusához. Hallgassunk bele a színekben gazdag jelképek előttünk feltáruló mélységeibe és figyeljünk az onnan felénk hullámozó hangra. Figyeljünk jól, mert Isten szól hozzánk.

„Az Isten szelleme: elrejteti az isteni adományokat addig, míg nem kell nyilvánosságra hozni... A világ szelleme: mutatni még azt is, ami nincs.”

(† P. Bíró S. J. mondásaiból.)

Az irgalmasság oltára

Irtó: Pintér József

Igy nevezik a szentek a Szűzanyát. Azt akarják ezzel mondani, hogy az ő hozzánkvaló jósága, lelkünk miatt aggódó anyai szeretete és isteni Fiánál részünkre irgalomért közbenjáró szószólása az az oltár, amelynek tüzeben nekünk fel kell áldoznunk, el kell égetnünk a bűn szeretetét.

Isten felségének sugárzásában szikrázik ez az oltár, honnan az örökkévalóság fényei hullandak a lelkünknek. Ezen az oltáron van helye a mi lelkünknek.

Ez a felismerés gyűjti az embereket a templomok szent csarnokába a mostani májusi napok alkonyán is. Itt imára kulcsolódik a kezük, ellágyul a szíviük s a tiszteletadás fejhajtásával állanak meg a Szűzanya előtt a legkülönbélebb sorskörülmények titkaival. Valamennyien érzik, hogy olyan anyáknak van az egekben, aki felülmúlhatatlan az irántunk való szeretetben. Érzik, hogy nagyon félresiklottak gondolatvilágukban azok az emberek, akik sorompót tettek a Szűzanya és a lelkek közé.

Ha magyarázatát keressük a lelkes, imádságos és virágos Mária-tiszteletnek, melyért „századok hosszú során át koszorúkat fontak, himnuszt énekeltek, gyertyák és szívek lángjával áldoztak „a jó lelkek”, talán abban találjuk meg a legnyomósabb okot, hogy a Szűzanya: bűnösök oltalma!

Régi időkben a városok bírái gyakorolták az úgynevezett pallosjogot. Ennek értelmében hatalmuk volt arra, hogy a bűntevőket halálra ítéljék, vagy megkegyelmezhesse nekik.

Történt az egyik városban, hogy halálra ítélték egy fiatal embert, aki nem rosszaságból került a bűn útjára, hanem csak gyengeségből.

Az volt ott a szokás, hogy a lélekharang megkondítására sujtott le bárdjával a hóhér az elítélt nyakára. Most is megrántotta a bíró jeladására a harangkötelet a harangozó, de a harang nem adott hangot. Néma maradt az, bármennyire rángatta is. Nagy lett a megdöbbenés a nép közt. Felmentek a toronyba és ime, egy asszonyt találtak ott, aki két kezével erősen megfogta a harang nyelvét úgy, hogy nem az érc ütődött a harang oldalához, hanem az asszonynak a keze. Véres csonk volt már mindkettő. Az asszony a halálraítélt fiúnak az édesanyja volt.

Lehozták a toronyból. A városbíró előtt térdre esett s két vértő, összetört kezét feléje tartotta és így könyörgött a fia részére kegyelmet. Meg is kapta...

Nekünk, Krisztusban hívőknek is van ilyen édesanyánk: a Boldogságos Szűz Mária.

Mikor a bűnök útján csavargó életünk felett Jézus-Istenünknek végtelen igazságossága kimondja a halálos ítéletet, akkor Szűzanyánk közbelép. A halálharang nyelve elé odatartja, — nem a kezét, hanem a szívét! S ezt a minket szerető, érettünk tájadalomtól vonagló, irgalomtól hevülő, összetört szívét mutatja meg isteni Biránknak, hogy kegyelmezzen nekünk s javulásunkhoz még egy kissé engedjen próbaidőt. S ezt a célt mindig eléri, mert az történik, amiről Szent

Jakab apostol szól levelében (2, 13.), hogy „az irgalmasság felülhaladja az ítéletet”.

A Szűzanya szívének mindig igen nagy szomorúság az, ha a legkisebb ellentét is furakodik be Isten és az ember közé. Ennek az ellentétnek az elsimítása végett elindul a bűnös nyomában, zokogva kiált utána s lesi az alkalmat, mikor szólíthatja meg őt, hogy térjen vissza a mocskotalan élet világába. Rászórnja szerető szíve minden jó szavát, kérését és könnyeit, csak hogy elindíthassa az Isten felé vivő úton.

De itt nem hagyja magára. Tovább vezeti. Felkelti benne a büntudatot. Megvizsgálhatja vele tetteit, mulasztásait, rendtelenségeit és bűneit. Ezeket megüteltatja vele. Es a kétségbeeséstől is megóvjá, ha a lelkiismeret furdalása közben megkarcolná szívét az a fájdalmas gondolat, hogy nagyon messze van még az Istentől. Letérdelteti őt Krisztus keresztje elé. Itt aztán a bűnbánat keserőségei közt a megtért tékozló fiú igéretet tesz arra, hogy ezután már messze akar járni a bűntől. Elhatározza, hogy ösztönei szabályozásában s az önmegtagadás szigorúságában bő mértékkel akar elégtételt adni bűnöktől fekete multjáért.

Meri-e valaki mondani, hogy a Szűzanya nem oltalma, megmentője a bűnösöknek?

S ha a megfogadott életjobbítás küzdelmeiben néha megint elesünk, Ő akkor sem fordul el tőlünk. Csak bánattal és bizalommal vigyűk hibáinkat szívéhez. Ezzel nagy örömet szerzünk neki. Hiszen nagyon is számol Ő a bukott emberi természet gyengeségeivel. Szeretetét és irgalmas jóságát a mi visszaeséseink nem tudják kifárasztani és elkedvetleníteni.

Mily vigasztaló tudat, hogy van egy áldottszívű anyánk az égben, aki irgalmas érzésekkel védi és menti még a rossz gyermekeit is. Aki mindig meg tudja nyerni részünkre Isten bocsánatát, ha a bűnben való megátalkodottsággal ennek el nem zárjuk az útját. Az Ő közbenjáró kérése soha nem marad teljesítetlenül. Mert az Ő anyaságából való az a vér, mellyel az Úr a gólgotai keresztet végigmosta a világ bűneiért. S ez a vér adott a Szűzanyának szabadkezet Isten kegyelmezéseinek megszerzésére és osztogatására.

Imádságos, nagy öröm tüze futja át szívünket, ha arra gondolunk, hogy a Szűzanya irgalmas oltalmának szárnyai alatt élhetünk. Schmiedt Béla dr. is azt írja a loretoi litániáról szóló elmélkedéseiben, hogy „amikor szomorú lelki állapotban ott ácsorgunk a tékozló bűnözők nagy keresztútján, eszünkbe juttatják az útszéli Mária-kápolnák, hogy van a bűnösöknek egy jóságos menedéke, aki a jóság köpenyegét azért szabta bőre, hogy ezer és ezer fázott lelket felmelegíthessen a szívén”.

De mi még azt is tudjuk, hogy ezért a védelemért áldozattá kell lennünk minden gondolatunkkal, érzésünkkel és cselekedetünkkel. Ezt szívesen, lelkesen vállaljuk. És ugyanekkor büszkén foglalkozunk hálánk keretébe azt a drága nevet, melyet a mi szeretetünk, mint áradó májusi virágillat, imádságos érzésekkel fog körül.

Ave Maria . . .

Jeta: Schnattner Szigfrid O. S. B.

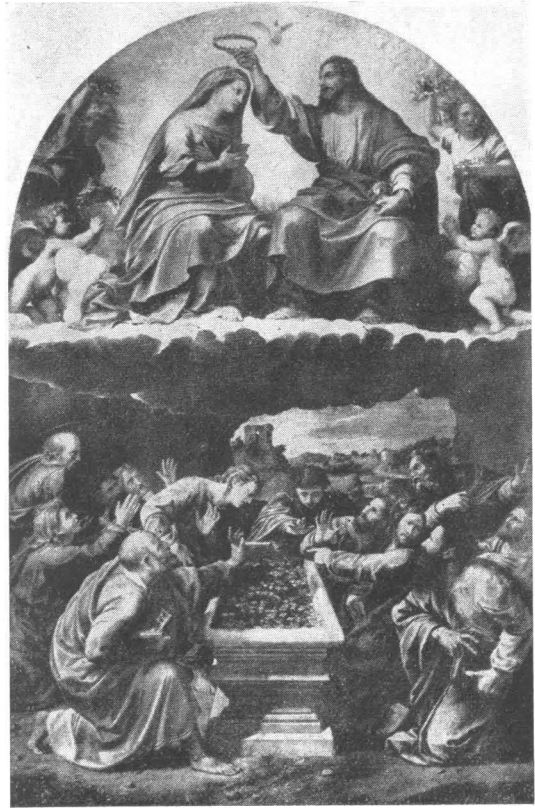
Egy kései hivatást kapott szerzetes lelkigyakorlatos beszédét hallgattam az elmúlt nagybőjtben. Zsúfolt ház előtt, csupa férfihallgatóság jelenlétében arról beszélt, hogy miért lett ő Saulból Pállá, mi hozta vissza egészen az Isten közelségébe, mi készítette, hogy derekán a rózsafüzérrel, vállán a skapuláréval egészen és osztatlanul Jézusé és a halhatatlan lelkeké legyen?

— Tudják, mi teszi széppé, igen széppé az ember lelkét, mondhatjuk a testét is? Mitől nyer szinte észrevétlenül csodálatos finomságot, bámulatos érzékenységet és előkelő ízlést? Két szótól, amiket nagyon gyakran, majd' az unalomig kell ismételnünk: Ave Maria. Bármily furcsán hangzik, de én e két röpke szónak köszönhetek valójában mindent, de mindent: kegyelmet, hivatást, életboldogságot. Ave Maria, mondogatom reggel, ismételem minden áldott óraütkőskor; Ave Maria, sóhajtom minden munkám előtt, közben és ha befejeztem azt; Ave Maria, köszönök el minden naptól. Próbálják, gyakorolják, éljék és tapasztalni fogják szavaim igazságát.

Ave Maria...

Nem halandó ajaktól tanulta e szavakat az emberiség, hanem magának a fölséges Istennek üzenete volt angyali híradás útján. Az evangéliumban csak egyszer köszöntik Krisztust Ave-val s ne tévesszük szem elől, hogy azt az áruló Júdás teszi. Istent nem szokás üdvözlegéssel köszönteni; csak a Legszentebb nem Teremtett üdvözölhette így a legszentebb teremtetet. A mi Ave köszöntésünk tehát elismeri, hogy Mária teremtmény, akit maga az Isten üdvözölt; nyíltan megvallja, hogy emberi nemünk megváltása Mária útján ment végbe és egyúttal bennfoglaltan magába zárja Mária istenanyai méltóságának ünnepélyes elismerését is. Nem tévedünk, ha azt állítjuk, hogy maga Isten gondoskodott végtelenül bölcs előrelátással arról, hogy „nemzedékről-nemzedékre“ átszálljon és soha egyetlen emberi ajakon el ne némulhasson a világ végéig az Ave Maria. De ha az emberi nyelv, a harangok szava, a templomok áhítata, a gyertyafényes oltárok magassága, a szobrok és képek vonzó szépsége egy napon mind megsemmisülne és nem lenne több dicsérete és magasztalása Máriának, elihető, hogy az élettelen kövek kiáltanák: Ave Maria. Ha pedig a hit által embertestvérei vagyunk Krisztusnak, akkor gyermekei vagyunk Máriának is és jogunk, sőt családi kötelességünk, minél többször üdvözölni az ő Edesanyját és a mi Edesanyánkat. S ez a köszöntés amennyire rövid, annyira megkapó, amilyen régi, mindig olyan új, friss és elévülhetetlen. Ilyen röviden és ennyi telítettség-gel csak az Isten tud valakit köszönteni; Márián kívül pedig nem tudjuk, hogy a világtörténelem folyamán az Isten valakit angyalkövet által üdvözölt volna.

Valahol olvastam, hogy azoknak a vallása, akiknek nincs Máriájuk, árvaházhoz hasonlítható, amelyből kihalt az édesanya. Nos, akkor a mi szent hitünk

egy boldog, szüntelenül örvendező és ujjongó és lelkesülő családnak a vonásait hordja arculatán és nagy örömeinek és határtalan boldogságának csak egy refrainje van: Ave Maria, Ave Maria. Most már értem, miért szépek ezek a családtagok, miért olyan előkelő gondolkodásúak, finom lelkületűek, nemes és választékos ízlésűek köztük azok, akiknek lelkében nem ismer szünetet az echo: Ave Maria. Semmi más nem érdemelheti meg jobban az evangéliumi jelzőt itt a földön, mint az Ave Maria, hisz megváltásunk hajnalán ez a két szó ragyog fel, e két szóval kezdődik valójában az újszövetség, ez a két szó vezet be az emberiség új élettörténetét. Az Isten és ember közt sajnálatosan megzavart egyensúlyt e két szó állítja helyre, bennük rejlik a bukott emberi természet szédületes felemeltetése, sőt kitértető megtiszteltetése a legmagasabb helyről: Istentől. Az emberi nem Mária-tisztelete a katakombákból kiindulva egészen napjainkig mily művészi, mennyire leleményes és találatkony, de minden produktumának ihletője és leglelke az Ave Maria. Az ember soha semmit nem tarthat soknak, ha annak tiszteletéről van szó, Akit az Isten is méltónak talált üdvözölni. Még az elévült Kálvin is megengedte, hogy a Boldogságos Szűz Máriát egy Ave Máriával „szabad“ köszönteni. A modern eretnokség ősatyja, Luther pedig oly szepen és oly kifogástalan dogmatikai precizitással beszél a Szentszűzről, hogy Szent Bellarmin és Szent Kani-zius idézik őt „Imádás a Fiúnak, de az Anyának tisztelet mindörökké.“ (Lohe.) Ennek a tiszteletnek

allája és omegája az Ave Maria. Évezredek megszentelt áhitatát és hány száz millió hívő határtalan tiszteletét sűrítí egybe e két szó: Ave Maria. A Mária-dogmatika minden tétele összecseng e két szóban: Ave Maria. Boldog Patrizzzi Szent Ferencről olvastam, hogy naponként 150-szer mondotta el: Ave Maria. Halála után szájából fehér lilium nyílt ki s ennek levelein aranybetűkkel volt írva: Ave Maria. R. Szent Alfonz óránként elmondotta: Ave Maria, Vianney Szent János minden óráutéskor sóhajtott: Ave Maria, Szent Hyacinta ájtatosan megcsókolta a

könyvben a helyet, ahol írva találta, hogy Ave Maria...

Se vége, se hossza a felsorolásnak, a vége mindig ugyanaz: Ave Maria, Ave Maria...

Május van; az Ő hónapja.

Az egész világ olyan, mint egy gyönyörű, virágos és napfényes Mária-dóm.

Minden virág Neki nyílik, minden ima Feléje száll, minden áldás Tőle ered.

Ave Maria, Ave Maria...

Tempó, Lucifer!

„Miért is kezdtem emberrel nagyot,
Ki sárból, napsugárból összegyúrva,
Tudásra törpe és vakságra nagy“...
(Madách)

I. ERDEMES VOLT EMBERREL NAGYOT KEZDENI!

Sose bánjad, Lucifer, hogy emberrel kezdted nagyot! Erdemes volt, mert ilyen diadalokat, mint a tied, még nem értek el a földön!

Mit is eredményezett a te munkád?!

1. Első próbálkozásod tökéletesen sikerült és az első láncszeme lett sorozatos győzelmeidnek. Amikor az embert Isten ellen lázítottad, *Isten is annyira az ember ellen fordult*, hogy vízőzónnel volt kénytelen a saját képére és hasonlatosságára teremtett embert, mint lázadót, eltörölni a föld színéről. Maga az Alkotó jelentette ki: „Bánom, hogy embert teremtettem!“ És a szívárvány csak a vízőzónnek vetett véget és nem a lázadásnak. Csak így tovább! Tempó, Lucifer!

2. Első diadalod nyomán *a föld is az ember ellen fordult*. Megsemmisült a paradicsom, tüske és bojtorján borította a földet. Ettől az időtől kezdve könnyben és kínban közeledett és szedte áldozatait a halál. Tempó, Lucifer!

3. *Az embert is az ember ellen ingerelted*. Micsoda emlékoszlopait állítottad a hiúságnak. Több ember pusztult el, mint ahány kőből állnak a porladó toronyok és piramisok, ezek a kínoszlopok. Nyugodtan alhatnak a fáraók, hisz' számtalan szitok és átok készíttette a fekvőhelyet. És ha még kétszerannyi idegi is állnak, mint eddig, e sokezer év csak töredék része azon időnek, amelyekkel az embertelen munka meg rövidítette százezer rabszolgának az életét. Milyen eredménye? Tempó, Lucifer!

A sivatagba és futóhomokba vájt öntözőcsatornáknak nemcsak a termékenyítő víz folyt, hanem a hadifogyók és fogságbahurcolt népek vére is ragasztotta-tapasztotta a homokszemeket! Az óvilág csodái, a függőkertek fái és virágai, futtatott szőlői és illatos indiai emberpárából nőttek és hajszálgökörei emberi véredényekből táplálkoztak. A márványpaloták, oszlopos templomok, perisztílusos átriumok és hatalmas fürö-

Irtó: Róth Antal S. J.

mok több áldozatot szedtek, mint amennyinek hajlékot adtak. Csak tempó, Lucifer!

Lábunk ma bokáig elporladt embercsontok maradványaiban turkál-botorkál. A háborúk százezres megszárlásai, a vérbosszú, az útonállók kései és golyói, a fizetett bravók törei a földet teljesen beborították hullákkal. Micsoda gazdag aratás ez? Tempó hát, Lucifer!

4. *Beferköztél a szivekbe is, sátán*. A legszentebb és legmeghittebb kapcsolatokból: a szeretetből és szerelemből a legocsmányabb és legaljasabb viszonyt teremtett meg. Ezen a címen uszorázzák ki egymást az emberek. A családból, az élet oázisából sivatagot csináltál. A legerősebb, négyessodrású köteléket: a szeretetet és hűséget, az áldozatot és önfeláldozást, pókhálóvá vékonyítottad, hogy a legkisebb szellőre is szétszakadjon. A világ legdrágább kincsét, a gyermeket, évezredek keresztül milliószámra átadtad a fehérhalálnak. Éppen azzal rontottad meg az embert, ami hivatva lett volna, hogy felemelje és megmentse, társat és örömet, erőt és célt adjon életének. Igazán rázendíthetsz csatlósaiddal a nagy győzelmi himnusra! Csak tovább! Tempó, Lucifer!

5. *Az isteni hatalmat*, amelyet a földreszállt Ige oly féltő bizalommal és bizó szeretettel adott az embereknek, hogy helyette folytassák az üdvözítés és megszentelés munkáját, kufársággá változtattad át. Elszaporodtak a Simon mágusok és a Máték újra odaültek a vám mellé és éppen az Evangélium címen nyúzzák az Isten népét. Hej! Tempó, Lucifer!

6. *Az ember legbensőbb enjét, alkotó elemeit: testét-lelkét is egymás ellen ingerelted*. A test lázadása betegséget és rothadást, békétlenséget és kétségbeesést hozott. És ha a győtrődő lelkek sóhajait össze lehetne gyűjteni: Adámtól az utolsó pápa jajaig, ezek, mint hatalmas orkán, letarolnák az őserdőket, kimozdítanák a tengert helyéből és a hegyeket tovább löknék; ezek, mint forgó ciklonok, porrá csiszolnák a földet és szét-szórják a mindenségbe.

Lucifer, mindennütt a te kezéd nyoma! Igazán meg lehetsz elégedve az eredménnyel. Sose bánjad, hogy emberrel kezdted nagyot! Van-e valami a világon, amiben nem te irányítasz?

Teljes a te győzelmed. Azért: csak tempó, Lucifer!

II. MÉGIS:

KÁR VOLT EMBERREL KEZDENI NAGYOT!

Ekkora sikerek után, ilyen eredmények ellenére is csak pyrrhusi a te győzelmed, Lucifer! Az utolsó pillanatban mindig kiragadják karmaid közül az embert. A tapasztalat megtanított arra, hogy tudásra mégsem egészen törpe az ember, hisz rokonod, és ha kicsit gondolkodik csak, azonnal megérti, hogy nem jót akarsz neki; vakságra sem nagy, mert csak egy kis derengés kell és átlát szitádon.

Igazad van: Kár volt emberrel kezdeni nagyot!

1. *A hazugságot és képmutatást*, amellyel az emberhez közeledsz, megalázónak kell érezned. Tiszta szellem vagy, és így csak önmegvetésed nőhet, amikor látnod kell, hogy csak a jó cégére alatt csalhatod meg az embert. Amit utálsz, azzal kell kezdened; annak éppen az ellenkezőjével kell nekilátnod a munkának, amit el akarsz érni. Először együtt kell imádkoznod az emberrel, hogy aztán veled káromkodják; először el kell kísérned a templomba, hogy aztán elvadíthasd az Istentől; először hűséges barátjává leszel, hogy aztán elárulhassad.

2. *Alattomos és átlátszó eszközökkel kell dolgoznod.* Minden cselekedésed már magában hordja az áruló jelet. Csak a vak, a szenvedélytől pillanatnyira elhomályosult szem nem látja a veszedelmet, amelyet rejtegetsz. Csalétekekkel hivatod és kampós horoggal tartod áldozataidat. A bűn ígézetével kápráztatod az embert, és ha elbukott, Isten szentségével ijesztgeted. Könnyűnek és kívánatosnak mutatod a bűn állapotát, és ha ráadja magát valaki erre az életre, olyan terhesnek tünteted fel, hogy élete árán is szabadulni akar „paradicsomdóbból”.

3. *A bűn fulánkját el nem tüntetheted.* Úgy kell cselekedned, mint a molnár teszi szamarával: cirógatja és közben tüskével eteti, szúrós tövissel táplálja. Minden bűn magában hordja a kiábrándulás csíráját; minden bűnnel egy darab boldogságot temet és sirat az ember. Nem tudod úgy mutatni a kívánságok rózsáját, hogy ne lássuk a fájdalemak tövisét.

4. *Nincsenek hőseid.* Érted, ügyedért még senki sem áldozta fel életét. Csak rabszolgáid vannak, akiket csak ideig-óráig tart a félelem táborodban. A büntárs kényszere és az árulás vérdíja, a hideg terror és a reménytelenség tartja össze csöcselékedet. Mind várják és lesik az alkalmat, hogy felszabadulhassanak, elmenekülhessenek.

5. *Eredményeidet is meg kell rostálnunk,* győzelmeidet le kell értékelnünk. Milliókat kell feláldoznod, hogy egyet úgyahogy kielégíts. Királyokat, zsarnokokat, vezéreket úgy kreáltál, hogy koponyahegyekre állítottad trónjaikat.

Sarlós harci szekereket, nyilerdőket, golyókat, ezer halálhozó gránátokat, mérget lehelő bombákat, tankokat és acélszörnyeteget vonultatsz fel, erődöket és vasbetonvonalakat állítasz az ember ellen, és mégis az ember marad a győztes az egyenlőtlen küzdelemben.

Egyetlenegy esetre hivatkozzál csak, amikor te a kevesekkel legyőzted a sokakat! Te csak a világhatalom asszisztálása mellett tudtál gyenge nőket és gyermekeket vértanúkként lefejeztetni, de nem megnyerni magadnak. Hadseregekre volt szükséged, hogy néhány talpig embert megfossz az életétől. De itt is pórul jártál, mert minden bátor elhullt helyébe tízen léptek.

Annyian vannak csatlósaid, a rosszak, a világon csak úgy szórod a szemetet és piszkot mindenfelé. És mégis él a jóság, van még ragyogó tisztaság és fehér

bérc. Hiába is nyomtattad milliós példányszámban a magazinokat és színházi újságokat! Tűzbe kerülnek mindezek. Az imakönyvek pedig nemzedékről-nemzedékre szállnak és nem a tűzben pusztulnak el, hanem a sok használat nyúvi el. És a sors iróniája, hogy termékeidet saját „apostolaid” féltő gonddal zárják el gyermekeik elől, csak kettős borítékban, pecsétes csomagban juttatják el a barátnőkhöz.

Ezek után érzed-e, hogy gyenge vagy? hogy minden győzelmeddel gyöngébb leszel? hogy a végső csatát el fogod veszíteni?

Kár volt emberrel kezdeni nagyot!

Te az emberrel nem sokra mentél!

6. Mégis dicsekszel, Lucifer, hogy sokan vannak hatalmadban és hogy az átmeneti gyengeségek ellenére is, világhatalmad rendíthetetlenül áll?

Kikkel dicsekszel?

Legnemesebb és legértékesebb áldozataidat kiragadták rabságodból. Magdolnák és Péterek, Agostonok és Máriaék, Franciscók és Angélák, Iñigók és Terézék kimenekültek hálóidból, leszakadtak horgodról és legelkeseredettebb ellenfeleid lettek.

És maradtak neked a bal latrok és Júdasok, a Nérok és aposztaták, a makacs eretnekek és szakadárok, haramiák és ember-sertések, a söpredék és akasztófavirágok.

Hát szép kis sereged van! Ki mersz ezekkel állni egy döntő összecsapásra? Nincs kétség, hogy ezekkel nem vívhatod meg az élethalálharcot!

Ime, sátán, a te országod!

Ime, Lucifer, a te hatalmad!

Csak rajta! Tempó! Minden erőfeszítésed szilárdítja az Isten országát! Minden új próbálkozással elijeszted magadtól értékeidet!

Éppen ezért:

Hirdetjük és szertekialtjuk a bűn keserűségét, rabszolgaságod sanyarúságát. Elkövetünk mindent, hogy a süketek is hallják kiáltásunkat és a vakok is lássák hitványságodat.

Hiába is mutatsz rózsát, csak tövist nyujtasz!

Hiába mutatsz fényt, csillogást, a pokol lángjai ezek!

Hiába kecsegtetsz dicsőséggel, a halál csontvázának zörgése ez!

Hiába kínálsz örömet és gyönyört, a betegség csírát szórod és a csömör undorát nyujtod!

Mi az Isten pártján virágot ültetünk a sivatagba is és a pusztta földbe, a vadócba nemes ágat oltunk. Az embereket összebékítjük és Istenhez vezetjük. A szerelmet az oltárnál megszenteljük és a hűséget az áldozatokkal edzzük. Ha pedig halljuk az Úr szavát: apát, anyát és ami csak a világon van, elhagyjuk az evangéliumért.

Igaz: csak sárból és napsugárból vagyunk összegyúrva.

De amint a föld is, sárból és napsugárból, megtermi a maga gyümölcsseit: a fűszáltól a százasod tölggyig, a mustármagtól a búzakaiászig, a mezei liliomtól a kerti rózsáig mindent; úgy termesszük testünkbel-lelkünkbel: a hitet és reményt, a szeretetet és alázatot, az emberszolgalatot és hűséget, az igazságosságot és erőt, a mértékletességet és tisztaságot.

Igy sárból, Isten igájában, csúfolunk meg téged, sátán!

Igy napsugárból, Isten erejével, rontjuk esélyeidet, Lucifer!

És dicsőítjük az Istent!

És terjesszük az Isten országát!

Képzletünk

Irta: Gyenis András S. J.

Sok bajt okozott már a képzelőtehetség. Át-hidal időt és teret; összezavarja a leghetesebbet a lehetetlennel, a valóságot az álommal. A képzelet szertelen csapongása megszínesíti a bennünk és körülöttünk zajló eseményeket és hamis megvilágításba helyezi az életet. Épp ezért jelent egyesek számára szűrős töviskoszorút, mely állandóan szorítja és kínozza a fejét; másoknak meg úgy áll, mint a bohóc fején a csörgősapka: mosoly vagy gúnyos nevetés kíséri minden megmozdulását. A képzelőtehetség is Isten nagy adománya. Rendkívül fontos a mindennapi életben, mert nélküle nem állnának magasatos templomaink és szép palotáink; nélküle nincs művész, sem szónok; sem tudós, sem hadvezér; de még szabó és szakács sem. Ha így áll a helyzet, akkor arra kell törekednünk, hogy a képzelet ne töviskoszorú és csörgősapka, hanem ékességül szolgáló királyi korona legyen életünkben. Hogyan?

I.

A képzelőtehetség állítja elénk a távollevő vagy még meg sem történt eseményeket és tárgyakat. Ilyen lehet egy kép, haditerv, ruha. A képzelet szerepe és feladata, hogy a külső világ és az értelem között hidat verjen, vagyis a kettőt összekapcsolja. Valóságban egyetlen gondolat sem támad bennünk, melyet a képzelet valamiképp nem segítene. A képzelőtehetség az értelem udvari szállítója: hordja az anyagot az értelem számára. Hogyan működik a képzelet, hogyan használja fel az átvett anyagot?

A képzelet hármasságát három hasonlat világitjuk meg. 1. Olyan, mint a *fényképezőgép*. Nagyon vigyázzunk arra, hogy milyen képekre irányítjuk gépünket. Amint a fényképezésnél csak megörökítésre méltó tárgyakat veszünk szemügyre, éppúgy ügyeljünk arra is, hogy piszkos és rút kép be ne szennyezze lelkünk tiszta felvevőlemezét. Ez az óvatosság azért is fontos, mert a képzelet egyúttal 2. *képcsarnok*, képraktár: a felvett vagy átvett képeket elrakja és lélektani törvényszerűséggel bizonyos alkalmakkor a lélek elé vetíti. Ezért senki sem állíthatja komolyan, hogy neki nem árt a rossz olvasmány vagy az aljas ösztönöket izgató mozidarab. A képzelet az ilyen elraktározott képeket és benyomásokat olyankor is felidézheti, mikor a legkevésbé várnók. Azonkívül, amint a jó örzőangyalnak, hasonlóképpen a kísértő gonoszléleknek is van módja a képzeletben szunnyadó képek és érzések felidezésére. 3. A képzelőtehetség egyúttal *alkotóművész* is: teremt, színez, alakít már meglevő vagy még nem létező tárgyakat

és eseményeket. Nagyon szép légvárakat épít, melyek a legkisebb fuvalomra összeomlanak. Külső és belső torlaszokat emel; akadályokat gördít a józan megfigyelés és tevékenység útjába. Ezért néz az okos ember mindennek utána, hogy a képzelet lidércfénye téves útra ne vezesse. Vajmi sokszor oroszlánbögést vett fel hallószervünk, de amikor utána nézünk, akkor látjuk, hogy csak kis egér cincogott közelünkben.

II.

A képzelőtehetség nem maga az értelem, épp ezért sohasem az a feladata, hogy a keresett igazságról ítéljen. Ez mindig és egyedül az értelem feladata és joga. Hogyan különböztethetjük meg a képzelet pusztá képeit az igazságtól? Komoly önellenőrzéssel és akaratneveléssel. Ha a képzelet elrémít a kötelességteljesítéstől, biztassuk magunkat: No, ne félj, nem halsz bele! A képzelet azonban nem maga az akarat. Tehát ne lássunk ott bűnt, ahol nincs meg a beleegyezés a rossszal. Csak akkor és ott lehet szó bűnről, ahol az értelem és akarat tudatosan követi a képzeletet. A külső benyomások és belső képzetek nem mindig tőlünk függenek. Viszont okos önneveléssel nemesíthetjük képzelőtehetségünket. 1. Neveljük, tereljük jó irányba. A képzelet olyan, mint a fiatal csikó: törjük meg szilajságát és hasznos munkatársra találunk benne; olyan, mint a félelmes oroszlán: szelidítsük meg és csodájára járnak; olyan, mint a rohanó hegyipatak: tereljük helyes irányba, szorítsuk egyenes mederbe és akkor hasznunkra válik. Hogyan nevelhetjük? Az igaz, hogy feltétlen uralommal nem mindig hathatunk rá, de következetes irányító hatalommal állandóan befolyásolhatjuk azáltal, hogy elszoktatjuk a féktelen csapongástól, figyelmünket elfordítjuk a rossz képektől és jókkal telítjük. 2. Nemesítjük képzelőtehetségünket jó olvasmányok kiválasztásával, tiszta örömeik keresésével, nemes művészi alkotások tanulmányozásával. Nagyon segít a szép természet, napsugár, virág, jó ének és zene, egy-egy eszménykép szemmel tartása, azonkívül egy-egy jelige és főként buzgó szóbeli vagy elmélkedő imádság. Így azután minden eröltetés nélkül esünk túl a zökkenőkön. Tapasztaljuk, hogy a nekünk jutott kis rész Krisztus keresztjéből nehéz talán, de elviselhető. Megkíméljük magunkat, de másokat is a rögeszmék gyilkos bántalmaitól.

Így azután a képzelőtehetség nem bajt okoz, hanem alkotó tényezővé válik: szebbé teszi az életet azáltal, hogy színezi életünket és mint egy királyi korona ékesíti homlokunkat.

Aki Istenben nagy

Irtta: Hajdók János S. J.

Az a nagy ember, akinek nagy szíve van. Senki se nagy azért, mert ünneplik, mert verik mellette a nagydobot, mert plakátokon ökölnyi betűkkel reklámozzák nevét. Az az ember, kit a plakát és reklám tesz naggyá, csak addig nagy, míg az eső le nem mossa a plakátot s míg a reklám, a tam-tam, a nagydob el nem hallgat.

Aki mással áll, mással dől is, aki magában is áll, más nélkül is áll. Az erő, az igazi belső s nem külső. A külső kopik, mállik, romlik, szétbomlik: a belső marad, áll, épül és feszül.

Aki homokra épít, azt elviszi az árvíz, mert az árvíz elviszi a homokot. Aki az ábránd képeiben gyönyörködik: az ábránddal együtt öröme is szétfoszlik, mert az ábránd szétoszlik,

Mi állandó az ég alatt? A nagy jellem! A nagy lélek! A nagy szív! Mert e három: egy.

Aki nagy: Istenből jött. Mert Isten az Egyetlen Nagy. Aki nagy és önmagában nagy s az evilág nélkül is nagy: Istenből nagy, Aki az Egyetlen Nagy, önmagában is Nagy, az evilág és túlvilág nélkül is Nagy. S aki Istenből nagy: az az igazi nagy, az az állandó nagy; mert annak követségében jár, Aki állandóan nagy, időtlen időktől, időtlen időig nagy; Aki oly nagy, hogy nagyságához nem adhat se angyal, se ember, se ördög; Aki oly nagy, hogy nagyságából nem vehet el, se ember, se ördög. Akinek nagysága tükröződik az angyalokon, az embereken s minden teremtményeken, de nagysága ezért meg nem kisebbedik. Ő a Végtelen Nagy; Akiből elvenni nem lehet; mert bármennyit veszünk belőle és övéiből, kezének alkotásaiból, marad, ki volt: Végtelen. Akihez hozzáadni nem lehet, mert bármennyit adunk hozzá: semmit se adunk hozzá, mit ne az övéből adnánk hozzá.

A Nap úgy sugárzik, hogy építőleme fényre lesz; az élő test úgy melegít, hogy önmagát emésztí föl; a villamosság úgy világít s úgy hajtja a dinamót, hogy önmagában elhal; s minden sugár, a milimikromos röntgentől a kilométeres elektromosságig, úgy működik, hogy saját energiáját közli valamivel s épp ezért önmagának romlása lesz; mert a testek energia nélkül megromlanak; minthogy energiájukkal elvesztik a ruganyosságot s energia nélkül más test könnyen magába szippantja. Ez a teremtmények sorsa, ez a lelkek s az emberek sorsa. Ez az álnagyság sorsa, akinek ruganyossága nem belülről van, akinek ruganyossága mások ragasztéka. Ha önmagukra maradnak, akkor látják, hogy szegények s erőtlenek; s akkor tapasztalják, hogy önerő nélkül minden erő más hatáskörébe megy át. S önerő csak belülről van, mert bensőnk az igazi én.

A Nap tehát így sugárzik... De Aki Napja a Napnak, az nem így sugárzik. Aki Élete minden életnek s melegítője minden melegnek: az nem így melegít s nem így élte. Mert ha így élte, Isten nem

lenne, mert Végtelen se lenne: minthogy kimeríthető lenne.

S aki Belőle merít: az se fogy el, ha önmagából közöl valamit, mivel ő is kimeríthetetlen. Aki más rongyát veszi magára, az igen, az hamar megfázik, ha nagylelkűen adakozik; mivel a máséból adakozik s ennek a másnak lelkebe (mely önmagában szintén kimeríthetetlen) nem nyúlhat egészen, mert a lelkek ebben a tekintetben szuverének és közölhetetlenek.

Aki Istenből merít: önmagából merít. Nem mintha egyek volnának, hanem egyesültek. Mint ahogy a gyermek ad atyja éléskamrájából s úgy adja, mintha önmagáét adná; mivel ami atyjáé, egy kicsit a sajátja is, minthogy a család ereje és szentsége eggyé teszi, ami sok.

S minket is egybefog az Isten családja Jézusban, ki a fő és családfő. Mert aki Feje a Tagoknak, nekünk: Feje a családtagoknak is, nekünk. Minthogy ugyanolyan misztérium fűzi össze az emberi családot a házasságban, mint amilyen összefűzi az isteni Testet, a misztikusát Jézus Krisztusban.

Ha tehát gazdag vagyok Jézusban, önmagamban vagyok gazdag, mert *énelem* közli magát a gazdag Isten. S elmondhatom a Mindenható elé állva: *enyém vagy!* S elmondhatom magamba nézve: *nagy vagyok, mert Istené vagyok.* S így minél inkább Istené vagyok, annál inkább magamé vagyok; mert ami magamé: Istené s ami Istené: enyém. S ekkép aki Istennek ad: önmagának ad; mert ami Istenen kívül van bennem, olyan, mintha nem lenne bennem; mert előbbutóbb úgyse lesz bennem; mivel ami élet van bennem és érték, ha a Titokzatos Testbe nem kapcsolódik, úgyis elhervad és értékét veszti és elég. Míg aki Istennek adja javait, százszorosan kapja vissza, tehát önmagáé lesz, amit másnak szánt.

S így ahányszor odaadja magát Istenért és Istenben testvérenek, annyiszor sokszorosodik benne önmaga. Olyan lesz, mint a frissen vetett ré, melyet számtalanszor kaszálnak s minden kaszálás után erősebb erővel tör fel rajta a sarjú. Míg aki nem Istenben nagy, olyan, mint a száraz szénarend: minden szállal kevesebb, amit elhord a szél, vagy rajta marad a forgató villáján.

S ekkép aki szereti Istent és rajta keresztül az embert, az az igazi ember; mert minden lépte, minden szava kincs az emberiség számára.

S ekkép aki nagy az Istenben, az nagy az emberek között is. Mert az emberek között is az a nagy, akire sokan áldón tekinthetnek, aki testvéreit soha ki nem fosztja, se önmagát, aki csak terem, terem; s akinek ebben a tekintetben nem kell elrothadnia, mint a gonoszoknak, hogy új, százszoros termést hozzon. — Be nagy is az, aki nagy a mi Urunkban, Jézus Krisztusban!

Irodalom

Bangha Béla S. J.: **Képek a Jézustársaság történetéből.** Budapest, 1940. 306 lap. Ára füzve 4.— P, kötve 6.— P.

A jezsuita rend fennállásának 400-ik évfordulóján kiadott jubileumi könyv úgy hat az olvasóra, mint amikor moziban az előre beharangozott nagy darabok legizgalmasabb részét látja az ember. Ami lapozgatás közben szemünk előtt elvonul, az mesének is túl szép, drámának is túl tragikus és sötét, hőskölteménynek pedig emberfeletti. Ennyi félreértés és ellentmondás, üldöztetés és rágalom katolikus részről, száműzetés és börtön, kínzás és vérpad, amelyek mind szakadatlan osztályrésze a Rendnek, földi pokolnak is elég. Talán éppen ezek a szomorú lapok a Társaság örök dicsősége. Bár szomorú véget ér a Rend úgyszólván minden munkája, mégis a vállalkozó kedvnek, a fiatalos lendületnek, újrakezdesnek és hősiességnek olyan példáit látjuk, hogy lehetetlen meg nem szeretnünk az Egyháznak ezt a legtöbbet és állandóan üldözött szerzetét. E könyv nem kimerítő, rendszeres története a Társaságnak, de ilyen keretben nem is lehet az, mégis világos képet kapunk arról a hatalmas munkáról, amelyet a Jézustársaság négy évszázad óta kifejt. A szerény kezdetből, a montmartrei fogadalomtól, a katonás fegyelem, eszmehűség és szívós férfiakarat Európa tanítóivá és tanáraitvá, pápai diplomatákká, királyi gyóntatókká és a kínai császári udvar matematikusaivá és tanácsadóivá, a kizsákmányolt indiánok megszervezőivé és egy eszményi katolikus állam alapítóivá, a tudományos fegyverek félelmetes harcosaivá, hős vértanúkká teszi az egyszerű szerzeteseket. A Jézustársaság örök dicsősége elsősorban mégis csak az, hogy sok szent hitvallót és vértanút adott az Egyháznak és ma is több száz a folyamatban levő szentté- és boldoggáavatási perek száma. Meg kell említenünk a szerző meleg, kedves hangját. Ki-kicsillan a fiú szeretete édesanyja iránt. Aki szereti a nagyot, a szépet, a hősiest és igazat, annak el kell olvasnia, szét kell olvasnia ezt a könyvet.

Csávossy Elemér S. J.: **Ige és élet.** Szentbeszéddek és vázlatok. I. Korda R. T. kiadása. Budapest, 1940. 160 lap. Ára 2.80 P, kötve 4.30 P.

P. Csávossynak ez a legújabb könyve 19 szentbeszédet tartalmaz, melyeket apostoli működése folyamán a szerző különböző helyeken, különböző alkalmakkor mondott el. Beszédeit jellemzi a világosság

és nagy meggyőző erő. Hallgatóit, illetve olvasóit az igazi keresztény életre tanítja és buzdítja. Hitünk nagy titkait úgy mutatja be, hogy azok necsak az értelmet gyönyörködtessék, hanem az ember egész belső érzelmi és akaratvilágát megragadják és meg-nemesítsék. Megtanít arra, hogyan éljük mindennapi életünket a hit szellemében és természetfeletti légkörében. — Ez a könyv nemcsak a lelkipásztorkodással foglalkozó papságnak lesz segítségére a szentbeszéddek készítésénél, hanem bő elmélkedési anyagot nyújt minden komoly lelki életet élő keresztény hívőnek.

Túrmezei Ferenc: **Jöjj Szentlélek Úristen.** — Turzó Antal baracscai lelkész rajzaival. — Előkészítő oktatások bérmálkozók számára. — Korda, 1940. Ára 1.20 P, kötve 2.70 P.

15 teljesen kidolgozott oktatást nyújt a szerző a 10—14 éves bérmálkozó gyermekek előkészítésére. Az előkészítést végző számára világosan megjelöli az egyes előkészítő oktatások tárgyi és nevelői célját, a szemléltető eszközöket és néhány találó „vezérszót” írat fel a táblára. Az egyes előadások megértését szimbolikus rajzok könnyítik meg. — A szerző módszere kitűnő és a szemléltető rajzok igen találóak. A katekétáknak igen nagy segítséget nyújt a bérmálkozók előkészítésében. Külön érdeme a szerzőnek, hogy a Katolikus Akció katekizmusát is feldolgozta előadásaiban. A katekizmus megfelelő kérdéseire is utal s mintegy azokból építi fel anyagát. Az egyes oktatások befejezése is igen változatos. Az egész bérmálási előkészítés ezzel a módszerrel igazán mély nyomokat hagy a gyermekek lelkében és a bérmálás szertartásán öntudatosan vesznek részt.

A szerző egyúttal utat mutat a katekétáknak, hogyan kell közel hozni a gyermekek lelkéhez nemcsak a liturgiát, hanem a liturgikus cselekmény dogmatikus tartalmát is.

Dr. Proity Márton: **Mit kapott az emberiség Krisztustól?** Budapest, 1940. Ára 4.— P.

Az eszmék és világnézetek mai harcában szeretik Krisztust és Egyházát a haladás kerékkötőjeként feltüntetni. Szeretik az Egyház érdemeit elvitatni azok, akik az emberboldogítás útján mindig az Egyház nyomában haladtak. Sokszor nemcsak a jelen és jövő munkáiból zárnak ki Krisztus Egyházát, hanem még a múltját is szeretnék kisajátítani. Krisztus és az Egyház tényekkel tanított és tanít ma is. A tényeket pedig nem lehet megcáfolni, csak letagadni. — E könyv nagyon ügyes gyűjteménye azoknak a tényeknek és tanításoknak, melyeket az emberiség kulturális (iskoláztatás, felfedezések, művészetek) és szociális (rabszolgák, nő, gyermek, szegények, betegek, munka) téren Krisztustól kapott. A szerző igen élvezetes és tanulságos olvasmányt nyújt e könyvben.

BÉRMÁLÁSI AJÁNDÉKKÖNYVEK:

IMAKÖNYVEK FIÚKNAK:

Jézusom, örööm. Ára P 3.—, vászon P 3.60. Ifjúsági imakönyv P 2.—, Sik—Schütz: **Imádságos-könyv** s kalauz a lelki életre P 5.—, vászon 6.—, bőr 12.—. **Nagyobb fiúknak:** Bangha Béla S. J.: **Imakönyv a művelt katolikusok számára** P 3.60, 5.40, 10.—, 11.—. Dr. Czapik püspök: **Férfi imakönyve.** Kis zsebalak P 2.—, bőr P 4.50 és P 5.50.

IMAKÖNYVEK LEÁNYOKNAK:

Blaskó: **Imádság és élet.** Imák és tanítások hajadonok számára P 5.50, vászon P 6.—, bőr P 12.— és 14.50. Ágoston: **Mária hű leánya,** imakönyv és kongregációi kalauz. Ára P 5.— és 5.50, bőr P 11.—.

ÁLTALÁNOS IMAKÖNYVEK:

Lelki manna, Égi manna, Új lelki manna, Új égi manna egyszerű kötésben P 2.—, bőrkötésben P 5.10 és 5.40, csontkötésben, fehér színű P 4.20 és 5.10, Új lelki manna és Új égi manna műbőr, arany-metszés P 3.30, Lelkivezér, orgonahangok vászonkötés P 1.60, közepes P 1.90, nagyalak P 2.60, fehér csont, kisalak, képpel P 2.60, középalak P 3.—, nagyalak P 4.70, **Igazgyöngyök** vászon, arany-metszés P 2.20, **Új lelki gyöngyök** műbőr, arany-metszés P 2.40, **Órangyal,** bőr P 3.30, **Mennyei kulcs** bőr P 3.70 és 3.30, **Gyémántok** bőr P 2.40 és 2.70, **Lelki maona** és **Üdvözlégymária** bőr P 4.80, **Kis lelki manna** P 4.80. **Kisalakú fehér csont imakönyvek:** **Hűséges kísérem** P 2.70, **Igazgyöngyök, Mennyei kulcs** P 2.70, **Mennyei gyöngyszemek** P 3.—, **Isten a valódi szeretet** P 4.80. — Prohászka püspök: **Szentlélek hárfája** vászon P 6.50, arany-metszéssel P 7.50, bőr P 13.50, párnás bőr P 15.50. Volkenberg Alajos dr.: **Katolikus imakönyv** vászon P 11.—, arany-metszéssel P 12.—, bőr P 17.50, 19.—, 20.—, hordozható tokkal P 16.—.

A felsoroltakon kívül sok másféle magyar és német imakönyv kapható kiadóhivatalunkban.

Kitűnő előkészítő oktatások bérmealkozók részére:

Túrmezei Ferenc:

Jöjj Szentlélek Úristen!

Tizenöt előadásban adja elő az anyagot, elemista gyermekeket tartva szem előtt.

Ára P 1.20, diszkötésben P 2.70.

Mária-irodalom:

Dr. Czumbel Lajos: **Május királynője.** Május hónap minden napjára gyönyörű szép elmélkedési anyagot tartalmaz. Ára 2.50 P. Zászlós Márta: **Rózsaszirmok,** Szűz Mária-énekek. Ára 1.40 P. **Május hava.** Egy-egy rövid lelki olvasmány és ima május hónap minden napjára. Ára csak 1.— P. F. Soós I.: **Krisztus Anyja.** Harmincegy Szűzanya-elmélkedés. Angolból fordította magyarra az ismertnevű szerző. Ára 2.30 P. Dr. Mihályfi Akos: **Szűz Mária az őszövet-ségben.** A Mária-tisztelők kedvenc elmélkedési anyagot találnak benne május hó minden napjára. Ára 2.40 P. Liguori Szent Alfonz: **Szűz Mária dicsősége.** A Salve Regináról hoz a szent szerző szebbnél-szebb olvasmányokat. Ára 1.50 P. P. Ernő: **Elmélkedések a Boldogságos Szűz Máriáról.** Lélekemelő elmélkedések. 2.— P. Tóth Mike: **Májusi virágokert.** Beszédanyag-nak, lelki olvasmánynak egyaránt alkalmas anyag. Ára 1.— P. Vermeersch—Benz Csáki I.: **A Szűzanya ünnepei.** Szép, dogmatikus elmélkedések az év minden Mária-ünnepéről. Ára 2.— P. Vermeersch—Benz Csáky I.: **A Szűzanya napja.** Az év 52 szombatjára közöl egy-egy szép dogmatikus meditációt. Ára 2 P. Vermeersch A. S. J.: **A Szűzanya napja és hónapja.** Minden szombatra és május hó minden napjára közöl elmélkedéseket. 6 P.

Magyar könyvek:

Túrmezei Ferenc: **Jöjj Szentlélek Úristen.** Tizenöt bérmealkoztatást közöl. Gyermekek előkészítésére kiválóan alkalmas. Ára 1.20 P, kötve 2.70 P. Zborovszky S. J.: **Isten országa mibennünk.** Nagyszerűen kidolgozott és képekkel illusztrált lelki-gyakorlatos könyv. Intelligens világiaknak igen nagy szolgálatot tesz majd ez az értékes mű. Ára 4.— P, kötve 5.50 P. Tomka A. S. J.: „**Theophil.**” **Kidolgozott hitelemzések.** II. kiadásban megjelent. Az első kötet a „Parancsolatokról” szól. Ára 2.80 P. — A második rész pedig a „Hit-ágazatokat és a bibliai történeteket” öleli fel. Ára 4.50 P. Hemptinne Pius O. S. B.: **Élete és írásai.** Igen értékes, lebilincselő élete egy ifjan elhunyt bencés szerzetesnek. Levelei mélyek, igen nagy hatással vannak az olvasóra. Ára 3.— P. Bangha Béla S. J.: **Képek a Jézustársaság történetéből.** A kiváló jezsuita szerző könyvet írt rendjének 400 éves fennállásáról. Lelki olvasmánynak rendkívül alkalmas. Ára 6.— P, kötve 8.— P. Lippay Lajos: **Három világrész partjain.** Útirajzok a világlátott papíró tollából. Ára 5.60 P. Varga László S. J.: **Új társadalmi rend felé.** Az első kiadás rohamosan elfogyott. XI. Pius pápa körlevelét dolgozza fel benne keresett kis könyvében. Ára —.60 P.

Sík Sándor: **A lélek erősebb.** A nemrégiben elhunyt fiatal költő lelki nagyságáról tesznek tanúbizonyságot e sorok. Ára —,90 P.
Liguori Szent Alfonz: **Szűz Mária erényei.** II. kiadás. A népszerű kis munka a Szent-szüzet mutatja meg erényeiben. Ára —,60 P.

Evva Leona tanítónő: **Jelenetek Anyák nap-jára.** Elemi, továbbképző iskolások és leányegyesületek számára több szereplő-vel. Három darab van benne. Ára —,90 P.
P. Marcell: **Mária kezében.** Szentbeszéd a Szűzanyáról. Ára 2.— P.

Új magyar könyvek:

Dr. Székely László: **Amiről eddig alig volt szó.** Sajtó alatt.

Csávossy Elemér S. J.: **Mondj, szívem, dalt...** IV. kiadás. Szívbemarkolóan szép Szűz-anya kilenced, szép szentírási részek is gazdagítják, minden napra kijelölt erény-gyakorlati részt is közöl. Ára —,40 P, disz-kötésben 1.50 P.

Hallja meg a világ és olvassa!... Az Úr Jézus szava az emberiséghez. Tömegterjesztésre ajánljuk a Szent Szív tisztelőinek. Ára 16 fillér.

Szózat a lelkekhez. Különlenyomat a „Sze-retetszózat” című értékes műből. Ára 14 f.
Engesztelés: azaz egyesülő élet az isteni Engesztelővel, munkálkodás Örte, Övele, Öbenne, az engesztelés szellemében szoro-san egyesülve érzéseivel és vágyaival. Ára 14 fillér.

Arma Regis Christi. Krisztus Király címe-renek rajzával ékesített kis imalap. Ára 5 fillér.

Mária-beszédanyagok:

P. Csávossy E. S. J.: **Ave Maria.** A loretói litánia egyes megszólításáról kitűnő beszéd-anyag, de más, a Szentszűz erényeit dicsőítő tartalom is van benne. Ára 3.50 P, kötve 5.— P.

P. Marcell: **Mária ruhájában.** Főleg skapu-lárés szentbeszéd. Ára 1.80 P.

Megyesi—Schwarz Antal dr.: **Az isteni ke-gyelem Anyja.** Szűz Máriáról, minden kegyelmek kiosztójáról alkalmas jó beszéd-anyag. Ára 2.40 P.

Spirágo Ferenc: **A Boldogságos Szűz.** Népies nyelvzettel megírt munka. Élvezetes lelki olvasmány és előadási anyag. Ára 3.— P.

B. Grignon Lajos Mária: **A tökéletes Mária-tisztelet.** Ára 2.— P.

— **Szűz Mária titka.** Ára 90 fillér.

Egyik rövidebben, másik hosszasan tárgy-al az igazi Mária-tiszteletéről.

Mária gyermeke, élete és halála. Sok kép-pel illusztrált kis zsebalakú könyv arról, hogy milyen erényesnek kell lenni Mária igaz gyermekeinek. Ára 1.— P.

Bangha Béla S. J.: **Mária.** Ára 10 fillér.

Előkészületül a pünkösdi ünnepekre kiválóan alkalmas:

Müller Lajos S. J.:

Pünkösdi ajándék

című novénája.

A három isteni erény: hit, remény és szeretetről, valamint a Szentlélek Úristen ajándékairól hoz szebbnél-szebb elmél-kezéseket. Ára 50 fillér, diszkötésben P 1'50.

A bér málkózó ifjúság kezébe ajánljuk:

Hanauer Á. István püspök:

Bérmálás kegyelme

című emlékfüzetét, melyben oktatásokon kívül a bérmálás szertartása is benne van. Ára 50 fillér. Továbbá a Püspök úrnak ugyanezen címen megjelent 214 oldalas művét is. Ára P 4'—.

A Szentlélekről szóló könyvek még:

Müller Lajos S. J.: **A bérmálás.** A Szentlélek Istenről s főleg a bérmálás szentségéről tájékoztatja az olvasót. Ára 60 fillér.

Kühár Flóris O. S. B.: **Az örök élet forrásai a hét szentség-ben.** Az Anyaszentegyház hét szentségéről szóló anya-got öleli fel ez a mű s behatóan foglalkozik a bérmál-lással is. Ára P 3'60.

Dr. Gálos László: **A Szentlélekisten.** Tudományos mű a harmadik isteni Személyről. Ára P 3'40.

AJÁNDÉKKÖNYVEK FIÚKNAK:

Weiser—Belányi S. J.:

ALPESI FÉNY

Jellemvelő ifjúsági könyv.

Ára kartonkötésben P 1'40, kötve P 2'70.

Weiser—Belányi S. J.:

WATOMIKA

Az utolsó delear főnök. Ára 90 fillér, kötve P 1'70.

Drouven:

A PIOWÓI VÉSZKIÁLTÁS P 1'20, kötve P 1'90.

Stöckl—Petényi:

FIÚK A VIHARBAN Ára P 2'—, kötve P 3'50.

Lelki könyv:

Bangha Béla S. J.:

VILÁGNÉZETI VÁLASZOK Ára P 3'—, kötve P 4'50.

**A könyvek megrendelhetőek a Korda könyvkereskedésében,
Budapest, VIII., Mikszáth Kálmán-tér 4. szám.**

pál qyörqy₃₄

Utunk

A lelkiélet havi folyóirata

A tartalomból:

Csávossy Elemér S. J.: Keresztégl fogadalom és Jézus Szíve-felajánlás. — P. Wimmer Anzelm O. S. M.: Apostoli szívek ... — Dr. Gálos László: Theologia symbolica. — Schnaffner Szigtrid O. S. B.: Salve Regina ... — Dr. Nagy J. Győző: Engesztelő szereffel. — Petrucz Antal S. J.: Figyelmeztető. — Irodalom.

Korda R. F. Kiadása Budapest.

„Utunk” aszkétikus folyóirat. Megjelenik a szünidő kivételével minden hó 1-én. — Felelős szerkesztő: dr. Czapik Gyula. — Kiadja: a Korda Rt. (Igazgató: dr. Czapik Gyula.) — Szerkesztőség és kiadóhivatal: Budapest, VIII., Mikszáth Kálmán-tér 4. szám. Csekkszám: 42,881. Telefon: 1—361—85. Fiókkiadóhivatal: Korda-fiók, Szeged, gróf Apponyi-utca 20. szám. — Szlovákiai főbizományos: Szent József könyvkereskedés, Pozsony. Előfizetése portóval 28 cseh korona. Romániai főbizományos: Magyar Lapok Kiadóhivatala Oradea. Str. Regele Carol II. No 5. Románia. Előfizetési ára 175 lei.

Előfizetési ára félévre 1 P 80 fill. — Egyes szám ára 40 fill.

Aranykalászt érlelő, piros pipacsot, kék búzavirágot festő június havában bensőséges hódolatunk, imádságos ünneplésünk, gyengéd emlékezésünk az Úr Jézus szentséges Szívének szól. Annak az irgalmas, szeretettől izzó, töviskoszorús Szívnek, Aki forró vággyal akarja üdvözíteni a mi lelkünket, mindenáron meg akarja nyerni és a szeretet jótéteményeivel akarja Magához édesgetni a mi gyarló emberszívünket. Csodálatos és megható ez az érettünk, a mi üdvünkért féltően aggódó, rajtunk könyörülő áldozatos és titokzatos Szeretet! Mert csodálatos, hogy a fölséges Istenhez az út a világ minden bűnéért megváltó halálával engesztelő Szent Szíven át vezet! Ez a hűséges Szív az Eucharishtiában mint titokzatos kegyelemforrás állandóan velünk van, hogy az élet gyengeségének, gyarlóságainak tévelygésétől, napjaink ürességének kísértésétől, a szenvedés vigasztalanságától érettünk közbenjáró Szívének őszinte szeretetével megmentsen minket; hogy éltető erejében, a Fölséges Lelkének tüzeiben, a vigasz balzsamában, békesség olajában részesítsen bennünket. — Oh, mennyivel is tartozunk mi Istennek! Akitől vettük mindenünket!

Földi életünk zárándokútján mit adhatunk mi viszonzásul Istennek? Milyen legyen az én hálám? Mit adjak én az Istennek?
„Add nekem, fiam, a te szívedet!” — hallom a Példabeszédek könyvéből a feleletet. (Péld. XXIII 26.)

Halljátok, Testvérek! Nem aranyat, nem ezüstöt, nem is jóillatú áldozatot kér s vár tőlünk az Isten. Csupán egyetlenegyét! Kéri a tisztaságban megőrzött szívünket! Szóval: gondolataink indítóját, érzelmeink központját, akaratunk ösztönzőjét. Azt, ami bennünk Neki a legdrágább: amit szent vérehullásával vett meg. Szívünket, szeretetünk hajlékát!

Testvér! Szeresd Te is igazán, őszintén a Szent Szívet! Tiszta szíved legyen pihenője, meleg, puha otthona az Ó Szívének. Így nyered el az ígéretet: hogy halálod óráján ez a Szív lesz biztos menedéked.

Az Utunk ezt a nagy kegyelmet kívánja Neked. Lásd, kis lapunk azért küzd, dolgozik, hogy tartalmasabb, szebb, több életre vezessen Téged s hogy a Szent Szívben feltaláltassa Veled az élet nagy értékeit, melyeket Tőled senki el nem vehet.

Önzetlen munkánk viszonzásául egyet kérünk Tőled. Légy buzgó apostola, ajánlója, terjesztője a megnemértelt és megvetett Szentséges Szív engesztelő szeretetét terjesztő Utunk-nak, a Szent Szív-kultusz szerény szócsövének!

Keresztségi fogadalom és Jézus Szíve-felajánlás

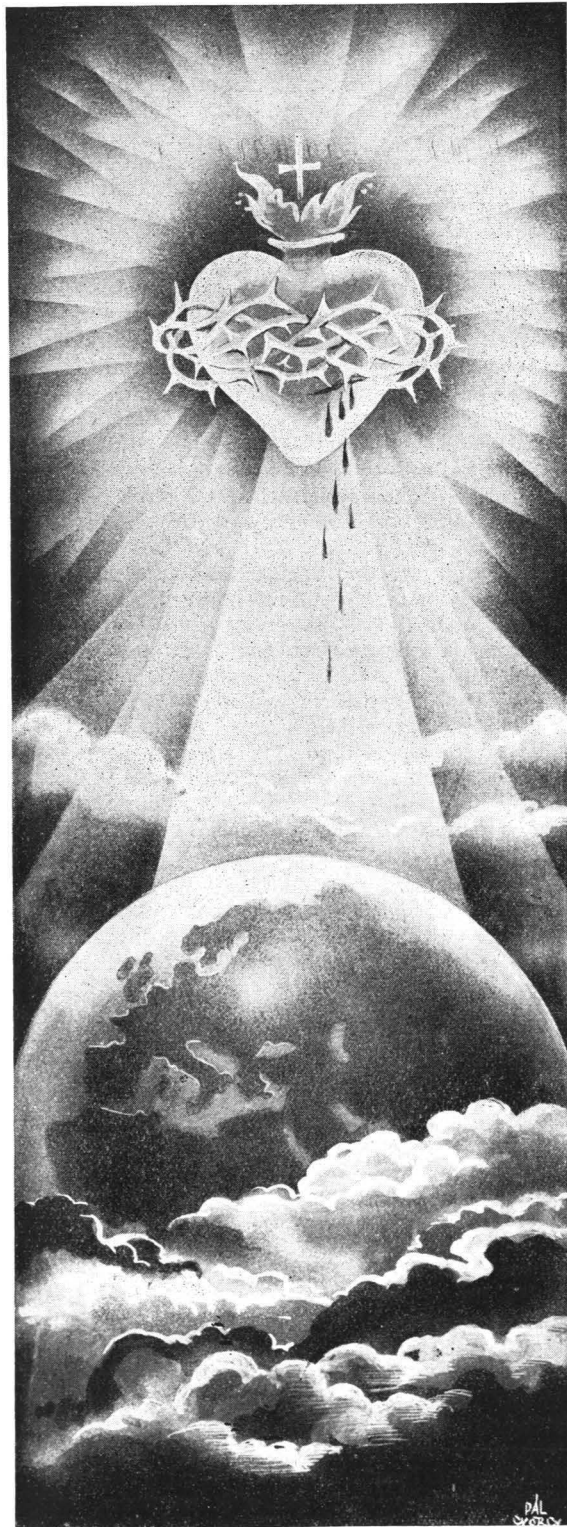
Jel: Csávossy Elemér S. J.

Az őskereszténység évkönyvei feljegyzik, hogy *Elpidophorus* diákonus szent megütközéssel és megrendítő komolysággal tartotta oda egy hitehagyott keresztény elé a fehér keresztségi ruhát, melyet a megtévedett valamikor magára öltött e szavakkal: Ez a ruha egykor majd vádlód lesz az ítélet napján!

I. Minden Krisztushoz tartozás, minden természetfölötti Istenhez kapcsolódás gyökere, kezdete és legbensőbb lényege a *keresztség szentségében* van elrejtve. Ebben a szentségben leszünk Krisztus titokzatos testének tagjai, ami nemcsak erkölcsi, hanem majdnem azt mondhatni, fizikai Krisztusba fonódást, Krisztus-átadottságot jelent. Ennek az átadottságnak pecsétje maga az az eltörölhetetlen jegy, melyet a keresztség szentsége a megkeresztelt lelkébe belevés, úgyhogy az örökre magán viseli az Istennek, Krisztusnak való eljegyzettség jelét. (V. ö. Jel. k. 9, 4.)

Ez a létrendinek nevezhető Krisztusba oltódás, Krisztus-átadottság sürgetőleg követeli az erkölcsi, a lelki átadottságot is. Hiszen amint a teremtés ténye, az Istentől való fizikai és metafizikai függés sürgetőleg követeli ennek a függésnek szabad és tudatos elismerését is, ami nem más, mint az erkölcsi függés Istentől: úgy hasonlóképp a Krisztusba való bekebelezés létrendi ténye is sürgetőleg követeli ennek a Krisztushoz tartozásnak szabad és tudatos elismerését. „Mindnyájan, kik Krisztusra megkeresztelkedtetek, Krisztust öltöttétek magatokra.” (Gal. 3, 27.) Ennek az erkölcsi önátadásnak eleven kifejezője a *keresztségi fogadalom*.

Ezt a fogadalmat az első keresztények nagy tudatossággal, ünnepélyesen tették le. Most, mikor csecsemőkorunkban keresztelnek minket, keresztszüleink teszik le nevünkben a fogadalmat. De szabadon és tudattal megújítjuk azt, amikor az *első szentáldozásban* Urunk és Királyunk először jön hozzánk nemcsak lelkileg, hanem testileg is, s ő, akiből a keresztségben a természetfölötti életet szívtuk, most ennek az életnek táplálója, növelője, beteljesítője lesz. A szentáldozás mintegy „konszekrálja” lelkünket. Amint a konszekrált templom másé már nem lehet, mint Istené, úgy a lélek és a test is, melyet Krisztus lelke és teste a szentáldozásban szentségileg érintett, már másé nem lehet, mint csak Krisztusé. Ez az átadás, melyet Krisztus irántunk az

Oltáriszentségben tanúsít, részünkről is csak a teljes viszont-átadást válthatja ki s követelheti.

Azért a keresztségi fogadalom alapja minden más fogadalomnak, önfelajánlásnak, önátadásnak. A szerzetesi fogadalmak voltaképp csak a keresztségi fogadalomnak tökéletes kifejtése. A szerzetes tökéletes keresztény akar lenni. Azért nemcsak közönséges módon mond ellene az ördögnek s minden cselekedetének és pompáinak, hanem az evangéliumi tanácsok megfogadásával a kötelezőn túl ölti magára Krisztus életét, alázatát és szegénységét. De önátadása nem más, mint a keresztségi fogadalomnak tökéletes kivirágzása. Sajnos, még mindig oly keveset gondolunk keresztségi fogadalmunkra!

De nemcsak a szerzetesi fogadalmak, hanem minden ötátadás és felajánlás is tulajdonképp a keresztségi fogadalomnak új színezetű, új beállítottságú megújítása, tökéletesítője. Azért kapcsolja Boldog Grignon Lajos is Szűz Mária kezei által végbemenő teljes átadásunkat Krisztus iránt oly mély értelemmel egybe a keresztségi fogadalom megújításával.

II. Nagy szerepet játszik a *Jézus Szíve-tiszteletben a felajánlás*, a „consecratio”. Ez voltaképp a Jézus Szíve-tiszteletnek legfőbb megnyilatkozása, mely magába foglal mindent: tökéletes átadása önmagunknak szeretetben. Ezt a felajánlást kívánta Krisztus kezdettől fogva Szent Szíve tisztelőitől, amint azt a Szent Szív-tisztelet keletkezésének története nyilvánvalóvá teszi. Most június havában különösen időszerű erről a felajánlásról szólni. Lássuk, milyen összefüggésben van ez a felajánlás a keresztségi fogadalommal.

A Jézus Szíve-felajánlás lényege személyünknek és lehetőségünk s mindenünknek, amink van, tökéletes, szeretetbeli átadása. A felajánlás indítékai: az imádó, hálás, engesztelő és bizalomteljes szeretet Krisztus személye iránt, mely Szent Szívének jelképében lép elénk. A felajánlás tehát engesztelés, de egyúttal apostoli jellege is van. A felajánlással egészen Krisztus, az ő Szent Szíve érdekeinek szenteljük magunkat. Megszűnünk magunkéi lenni, hogy egészen övéi legyünk, s csak benne s érte éljünk. Hiszen mint Istenünk és Megváltónk, ezerszeres jogcímekkel bír, hogy magunkat neki teljesen átszolgáltassuk. Szeretete, jósága pedig ezt az önátadást már nem is annyira mint kötelességet, hanem mint lelki szükségletet tünteti fel előttünk.

De ha ennek az átadásnak benső mivoltára tekintünk, akkor észre vesszük, hogy ez a keresztségi fogadalommal lényegben azonos. A keresztségi fogadalom önmagunk legelső és legteljesebb átadása Krisztusnak, Megváltónknak, Istenünknek, Vezérünknek, Királyunknak, a titokzatos test Fejének, melynek a kereszttség által tagjai leszünk. A Jézus Szíve-felajánlás tehát voltaképp csak ezt a keresztségi felajánlást újítja meg, különös tekintettel Krisztus megváltói szeretetére s az engesztelés motivumára.

Nagyon jó dolog tehát, ha a Jézus Szíve-

felajánlást kifejezetten is *összekapcsoljuk a keresztségi fogadalom megújításával*. Így a Jézus Szíve-tisztelet, mely annyira meghódította az utolsó századok kereszténységét, még jobban belegyökereződik az első századok keresztény életébe s magának az egyének legmélyebb lelki életébe, melynek központi gondolata: a Krisztusban-élés a keresztység által. Viszont a Jézus Szíve-tisztelet elterjedése által az egész világon a keresztségi fogadalom megújításának gyakorlata is és a visszagondolás a keresztység szentiségére ismét megszokottá lesz előttünk.

III. Még egy gondolat! A Jézus Szíve-tisztelet bensőleg összefügg a *Krisztus Király* eszmekörével, amint azt mindkét ünnep és a Krisztus Királyról szóló pápai körlevél is kifejezésre juttatja. Krisztus Király ünnepén ajánlja fel az Egyház minden évben az egész világot Jézus Szívének. De az első keresztények is a megkínzott Királyt, a feltámadt Krisztust látták lelkükben, amikor a vértanúságba mentek, vagy amikor a világ romlottsága közepette szent életet éltek s Krisztus evangéliumának magva, sója, apostolai lettek. Ennek a megdicsőült Királynak kötelezték el magukat a keresztységben tett fogadalommal. Ez újabb kapcsolatot a Jézus Szíve-felajánlás és a keresztségi fogadalom közt Krisztus Király gondolatkorán át.

Így lesz a Jézus Szíve-tisztelet a keresztségi fogadalomra való visszaemlékezés által a Krisztus Király-eszme jegyében álló katolikus akciónak, a világi apostolságnak is éltető szelleme a mai kor hitetlensége és romlott erkölcsi közepette. Mind a három mozzanatot szépen kapcsolja össze az a felajánló imádság Krisztus Királyhoz, melyet az Egyház épp ezért *naponként* teljes búcsúval ajándékozott meg mindazok számára, akik szentáldozáshoz járulnak és egy templomot meglátogatva, Krisztus Helytartója szándékaira imádkoznak. Ez a felajánló ima, melyet különösen most, június havára ajánlunk, így hangzik: „*Uram, Jézus Krisztus, tisztelettel hódolok neked, a világegyetem Királyának. Minden, ami teremtvé van, Éretted van alkotva. Érvényesítsd fölöttem minden jogodat.*”

Megújítom keresztségi fogadalmamat; ellene mondom az ördögnek és minden pompájának és minden cselekedetének, és megígérem, hogy jó keresztény életet élek. Különösen arra kötelezem magamat, hogy tehetségem szerint diadalra segítem Istennek és Anyaszentegyházának jogait is.

Jézus isteni Szíve, gyarló cselekedeteimet áldozati ajándékkul mutatom be neked, hogy ezáltal kieszközöljem azt a kegyelmet, hogy minden szív hódolattal elismerje szentséges királyságodat, és így az egész földkerekségen megalkuljon békességed országa. Amen.”¹

¹ Egyszer napjában teljes búcsú. Feltételek: gyónás, szentáldozás, templomlátogatás, imádság a Pápa szándékára. XI. Pius. 1923 február 21.

Apostoli szívek . . .

Szent Pál és nagy követője, Bangha Béla S. J.

Irta: P. Wimmer Anzelm O. S. M.

Június a szívek ünnepe. A főszerepet Jézus szentséges Szíve, a szeretet örök és kimeríthetetlen forrása tölti be. Körüle mint tengely körül forognak azok a szívek, amelyek belőle merítették életképességüket, Tőle tanulták életművészetüket és kegyelemgazdagságával hódították meg a világot.

A többiekre vonatkozólag oly apostoli szívekről van szó, amelyeknek emlékezetét Szent Péter és Pál napján üljük meg.

Ma, e széjjelszagotott és kaotikus időkben, melynek vajúdása megremegetteti a világot, különösen egy nagy szív érdek: a nemzetek apostola, Szent Pál, aki az isteni Szív leghűségesebb követője. Szent Pál egyénisége oly nagyvágású, merész kezdeményezései, megvalósításai és beteljesülése annyira rendkívüliek, hogy érdemes azon benső hajtóerővel foglalkozni, amely az Apostol életében mindennek kiindulópontja és fenntartója; vagyis szívét vizsgálni. Ennek a mai korban annál nagyobb jelentőséget tulajdonítunk, mert az Apostol szívében éppen azokra az értékekre bukkanunk, amelyek egyedül képesek a mai kor problémáit megoldani és századunk keservesen küzdő emberének a célhoz vezető irányítást megadni. A modern embernek izzásra, nagyméretű elgondolásra, merész és agresszív kezdeményezésre, acélosan bátor, ellenállóképes és céltudatos keresztülvitelre, mindent betöltő beteljesülésre van szüksége. Ma már nem lehet kis méretekkel dolgozni. Ezeket széjjelrobbantotta az élet rohanó irama, amelyet Istenen kívül senki sem tud feltartóztatni. Az emberiség tragikus fokozatokon keresztül fejlődik át a szűk keretből a nagy dimenzióba, és még az események elfajulása is azt bizonyítja, hogy manapság csak a nagy gondolatok, a nagy tettek és a nagy eredmények képesek kielégíteni. Ha háborút viselünk, a katonák millióit vonultatjuk fel a csatatereken, mamutfegyverekkel okozunk gigantikus rombolást és az áldozatok hekatombáit dobjuk latba a győzelem érdekében. Ha világnézetek tűznek össze, hasonló eszközökkel dolgozunk és épp ily méretű fegyverekkel küzdünk. Itt is gigantikus méretekről van szó, melynek áldozatai legtöbb esetben megszámlálhatatlanok. Erkölcsi téren sem viselkedünk másként. A végletek korszaka

lettünk és vagy mindent odadobunk a szenvedély oltárára, ahol a pokol tüze emészti meg áldozatunkat, és oly mélységes szakadékba bukunk, hogy nálunk mélyebben csak a világosság elfajult angyala kerülhet, vagy pedig minden csábítót közös nevezőre hozva eltaszítunk magunktól, hogy végül megkönnyebbülve, a kibontakozás leírhatatlan magasságaiba lendüljünk. Méretünk nagy mind a bukásban, mind az önmegszentelődésben, mind a szenvedésben, mind a boldogságban. Középutért, átlagvonalért, tucatteljesítményért nem rajongunk; ez iránt teljesen megcsapant az érzékünk.

Van ebben a korban sok jó a rossz mellett. Ilyen az imént említett gigantikus méret. Ennek is megvan a maga kétségbevonhatatlan előnye. Mert nem mindenki él vissza e méretegységgel és használja hátrányára. Sokan vannak, akik helyesen bánnak vele és nagyot, feledhetlent, összetörhetlent alkotnak. Ezekre vagyunk tekintettel, midőn azt mondjuk, hogy a mai kor emberének heves dobogású, izzó tűzű, merész vállalkozású, megijeszthetetlenül bátor szívek eszményi példájára van szüksége. És azt hisszük, hogy helyesen kapcsolunk, midőn az összezapó fegyverek fülsiketítő lármájában és a keresztül-kasul repedező öreg Európa véres szenvedésének órájában meglobogtatjuk a fáklyát és a krisztusi Szív tüztengerében egy különösen izzó Pontra mutatunk, melyben mindenki a Nemzetek Apostolának, a zseniális Szent Pálnak szívére ismer.

Páratlan szív; felülmúlhatatlan tökéletességgel oldja meg az élet hármasság nagy feladatát: megsemmisül, újjászületik és másoknak válik életforrásává.

*

Szent Pál apostoli szívében végtelen sok volt az egyszerű búzaszem szerénységéből. Föld alá került, a termékenység kémiai hatása alatt széjjelporlott, megsemmisült, hogy talaja legyen az új életnek.

Szent Pált azelőtt Saulnak hívták. Farizeus volt és meggyőződésből volt az. Adottságára, felkészültségére, tudományos előkészültségére vonatkozólag különbözők a vélemények. Számunkra mellékes, hogy tudós volt-e vagy sem, a fő

az, hogy nagy mestere volt az isteni Lélekkel való együttműködésnek és az igehirdetésnek. Hogy a hellén-római műveltség milyen fokán állott, az szivdobogása ritmusának szempontjából alig érdekel. Mint farizeus szolgálatot vélt tenni Istennek és keményen üldözte az Egyházat. Szíve nem volt romlott, csak elzárkózott a szeretet elől és megkérgesült a farizeusi életfilozófia hideg légkörében. Ily szívvel természetesen nem lehet világhódító körútra indulni, emberek előtt tüzes fátylát lobogtatni és az isteni szeretet kegyelmét közvetíteni. Ennek a szívnek előbb meg kellett semmisülnie, hogy Krisztus példája szerint új életre támadjon és alkalmassá váljon a nagy küldetés teljesítésére. Szent Pálnak Jeruzsálemből Damaszkuszba kellett lovagolnia. A krisztusi kiválasztás villáma lecsapott az égből, porba sújtotta a büszke fiatal farizeust és égető tűzével megsemmisítette a Krisztus Egyházát gyűlölő és a keresztényeket üldöző, nagyobbra hivatott szívet.

A villám Saula a porba sújtotta és onnan a szó misztikus értelmében a föld alá került: Szent Pál Damaszkuszban a magányba vonult vissza és az isteni kegyelem éltető erejének a humusz termékenységéhez hasonlítható kihatása porrá morzsolta a régi szívet, hogy kiegészse belőle a salakot és új életre kelte, amelyben páratlan hivatást kell betöltenie.

A Szent Pállá átváltozott Saul nem volt az az ember, aki elzárkózott volna az összefüggések elől. Világosan látott és a benne működő kegyelem még ragyogóbbá tette e fényesség szikrázását. Megértette Isten szándékait; nem ágaskodott, nem mondott nemet, hanem ruganyosan, mint a valóban nagy lelkekhez illik, együttműködött, megsemmisült és átalakult a kegyelemmel. Tudott búzaszem lenni és az isteni kegyelem humuszának meleg termékenységében megsemmisülni, hogy tökéletesen átváltozva induljon el az új élet felé.

*

Saulban hamar megszületett Szent Pál és a farizeus ijesztően rövid idő alatt változott át az üldözött Krisztus mindenkit meghódító apostolává.

A szív újjászületett, új ritmusban lüktetett és a szeretet izzásában égett. Lüktetése visszhangját, izzásának visszfényét, benső harmóniájának szépségeit részben az Apostolok Cselekedete könyvében, részben az Apostol leveleiben találjuk meg. Az említett könyvek alapján szíve lüktetése ritmusáról és izzásának szikrázásáról a következő képet alkothatjuk magunknak:

Szent Pál apostoli szíve a feltétlen integralizmus, a kiegyezést nem ismerő tökéletes odaadás eszköze volt. Megkapóan szép, ahogy a különböző levelekben ebben az irányban nyilatkozik. Krisz-

tus szellemét, a vizontszeretetet, a felebaráti szeretetet, a feltétlen odaadást és a tökéletes áldozatot ennél szebben és meggyőzőbben vázolni nem lehet. Amit az Apostol a szeretet mélységeiről ír és tanít, a világirodalom halhatatlan remekeihez tartozik és felbecsülhetetlen értéket képez. A szeretet dicshimnuszát zengi és szavaival végtelen távlatokat szakít fel, melyeken keresztül emberileg szólva tökéletes bepillantást nyerünk Krisztus isteni Szívének benső izzásába.

Szent Pál apostoli szíve a szakadatlan munka és apostoli teljesítmény megnyugvást nem ismerő hajtóereje. Ezen igazság legszebb kifejezése Szent Pál híres szava: „Caritas Christi urget nos” — Krisztus szeretete sürget minket. Ebben a mondatban dobog a megszakítás nélkül munkálkodó apostoli szív. Harmónikus sietség, lendületes munka, el nem apadó tevékenység, megszakítást nem ismerő önfeláldozás van benne, és mindezt folyton nagyobb mértékben sürgeti a mögötte álló és benne megnyilvánuló isteni szeretet szívverése.

Szent Pál apostol szíve a hősie szenvedés és a benne rejlő termékenység páratlan eszköze. Erről tanúskodnak az apostoli levelek, a történelem feljegyzései és a megbízható forrásra támaszkodó keresztény hagyomány. Szent Pál élete annyira kemény, hogy azt a látszatot kelti, mintha csak szenvedésre született volna. Ez azonban több, mint látszat: valóság. Tényleg arra született, hogy szenvedjen és mélységes önfeláldozás által alakítsa ki apostoli szívében a lándzsától átdőfött isteni Szív képmását. Arra született, hogy szenvedjen és apostoli golgotajárás által váljon hasonlóvá isteni Mesteréhez. Az apostoli szív vállalta e nehéz küldetést és rátermettségének megfélelően állta meg helyét. Kívülről a leghevesebb támadások érték és kíméletlenül ostromozták e bevehetetlen vár sziklakemény falait. Belülről is ellenség lappangott és forrongó nyugtalanságával kegyetlen fájdalmat okozott. A külső és belső támadások tűzében az apostoli szív meg sem remegett. Csak egy kicsit hevesebb lett dobogása, és az is inkább a reá nehezedő isteni szeretet nyomása alatt, mint a küzdelem hevessége következtében történt.

E szív benső élete összehasonlíthatatlanul nagy és mélységes. Dobogása erős; üteme századokat kormányoz. Izzása fehér: benne nem egy magasfokú kultúra égett porrá és általa az egész emberiség megújult.

*

Szent Pál apostol szíve újjászületett, hogy általa mások is újjászülessenek. Nem önmaga által és önmagáért, hanem Krisztus által és a megváltottak javára. Apostoli szív volt és mint olyan a lelki termékenység, a kibontakozó új élet kiindulópontja.

Mint Cézárrol, róla is el lehet mondani: jött, látott és győzött.

Szent Pál jött, váratlanul, a legrendkívülibb körülmények között, sokszor mint a felhőtlen égből a villámcsapás, szakadt rá nemzetekre, városokra és közösségekre. Jövetelében ruganyosság volt, mert tulajdonképpen egész élete ebben a szóban foglaltatik benne: jött. Folyton útban volt, folyton érkezett, és ezt addig tette, míg a római világhatalom pallosa vértanúvá nem avatta.

Szent Pál látott. Nem kellett neki sok magyarázat, rögtön átpillantotta a helyzetet, megteremtette az összefüggéseket és a körülményadta lehetőségnek megfelelően alakította tevékenységét. Ebben is végtelen ruganyosság rejlik, mert tényleg a tökéletes megértés embere volt. Senki sem hallotta csodálkozni és arról sem tudunk, hogy valaha valami meglepte volna. Mindenre fel volt készülve, mindent megértett, mindent megbocsátott, mindent jóvátett, és mint a forgatag kavarta fel az emberiséget, hogy megdöntse a régi rendet és megalakítsa a Krisztus-akarta új helyzetet.

Szent Pál győzött. Jött és látott. Látták, észrevették, hallották szavát és máris győzött, elérte célját és száguldó szélvészként ment tovább új terepet hódítani, új szíveket megnyerni és új országoknak hirdetni Krisztus ígését. Kudarcai nem voltak, vagy ha igen, akkor oly csekély mértékben, hogy a történelem nem is tartja érdemesnek róla megemlékezni. Az Apostol tehát a feltétlen termékenység embere, akinek istenadta hatalma előtt minden meghajolt, mint az egyiptomi József álmában a búzakévék.

Valóban nagy szív. Van benne méret, dimenzió, gondolatbőség, ellenállhatatlan áramlat, szín, gazdagság, változatos megmozdulás, merészség, stílus és ami a fő, kifogyhatatlan, ellenállhatatlan szeretet. Apostoli szív a szó teljes értelmében.

*

Szent Pál sok követőre talált és az évszázadok történelmében nem egy névre emlékszünk vissza, melynek hordozója méltó visszfénye volt az Apostol egyéniségének. Apostoli szívek ezek, melyek egy ritmusban dobognak az Apostol tüzes szívével.

Nemrégiben egy ilyen Szent Pál iskolájában nagy életre edzett apostoli szív utolsó dobbanását hallottuk, lelkünk saigó fájalmára.

P. Bangháról. Lovolai Szent Ignác Jézus-társasága és a magyar katolicizmus nagy halottjáról van szó, kinek utolsó apostoli szívdobbanása oly erős volt és akkora visszhangot keltett, hogy az egész ország felneszelt, félbeszakította munkáját és levett kalappal emlékezett meg az örökkévalóságba Elköltözött feledhetetlen érdemeiről.

E szív utolsó dobbanására szinte önkénytelenül összenéztek azok, akik P. Bangha apostoli munkáját valóban megértették és őszintén értékelték. Azon vették észre magukat, hogy mindannyian,

szinte felsőbb sugallatra, a nemzetek apostolára, Szent Pálra gondoltak ebben a gyászos és mégis világos pillanatban, mert a nagy apostoli szív, amelyben megszűnt a lüktető élet, valóban Szent Pál iskolájában találta meg gigantikus méreteit és az Ő szívéhez vált hasonlónak.

Bizonyítéka ennek P. Bangha irodalmi munkássága. Könyvei, cikkei, írásmódora, támadó, megvédő és megalapozó rendszere mind az Apostol metódusára és nagy szívére emlékeztetnek. Ez egyébként az, amire az apostoli munka megszervezésének nagymestere, Loyolai Szent Ignác tanította fiait. P. Bangha tökéletesen megértette a szent Alapító szándékát és Szent Pál szellemének megfelelően küzdötte végig a Krisztusért folyó harc irodalmi csatáit.

P. Bangha mint szervező is Szent Pál szellemére emlékeztet. Benne is beteljesült, amit az Apostol mond, hogy a szeretet találékony és leleményes. P. Bangha krisztusszeretete és apostoli tüze a legnehezebb körülmények között is megtalálta a helyes megoldást és a kereszténység jegyében újjászülető Magyarország szervezési munkáját úgy irányította, hogy mindig tökéletesen megfelelt e nemes célkitűzésnek.

P. Banghában volt valami Szent Pál sokoldalúságából és fürgeségéből: mindenkinek mindene tudott lenni és hihetetlen, mily ruganyossággal kapcsolt át a magasabb irodalmi tevékenység vagy tudományos elfoglaltság régióiból a megértő emberszolgálat és lelkipásztori munka legegyszerűbb problémáira. E sorok írója számtalan oly esetről tud, amelyben a nagyon elfoglalt P. Bangha volt az egyetlen segítség.

P. Bangha, sajnos, nincs többé, és a magyar katolicizmus egyik legapostolibb szívú vezető egyéniségét kísérte utolsó útjára.

Szíve nem dobog többé, de szelleme tovább él. P. Bangha élete izzó fáklyaként világít bele a jelen viharos éjtszakájába és mutat a megoldáshoz vezető útra. Nyugodtak lehetünk a felől, hogy páratlan egyénisége nyomában olyan követők fakadnak, akik folytatják az általa megkezdett munkát és a nagy Halott apostoli szívverése ritmusában küzdenek tovább a magyar katolicizmus győzedelmes megszilárdulásáért.

*

Életük a nemzetek apostolának megtérésével vette kezdetét és azóta nem szüntek meg dobogni. Ha az egyik utolsó dobant, mert Isten szándékainak megfelelően megállt szívverése, abban a pillanatban dobbant először a másik, amely hivatva volt az apostoli munka folytonossága értelmében sánkra lépni és diadalmasan tovább lobogtatni Krisztus zászlaját.

Az apostoli szívek beláthatatlan sorozatában ott dobog Magyarország nagy halottja, P. Bangha Béla szíve is. Ha nem is él közöttünk, lelkileg velünk van és apostoli szíve mindenegyes dobbanása Szent István Birodalma, a Szent Szűz Országá megszentelődéséért kiált az Úrhoz.

Theologia symbolica

Irtta: Dr. Gálos László

Emberi érzékelő természetünk teszi, hogy elvont igazságok, vallási és szellemi valóságok bizonyos megjelenítést igényelnek. Testbe öltözött lelkünk szereti a lelki tényeket is megtestesíteni, így érzelmeinket keresztül hatásuk is élénkül, erősödik. Ezúton testünk is valamiképp részt kér és kap a lélek munkájából, annak gondolatait ábrázolja, eszméit szövegekbe, dallamokba, mozdulatokba fogalmazza, ezáltal megjeleníti, éli és kifelé mások irányában is hirdeti azokat. Testünk a Szentírás szerint a Szentlélek Isten temploma, érzék-szerveink a kapuk, az ablakok, a szöszék, az oltárgyertyák, az orgona szerepét viszik és vállalják, hogy ebben a templomban istentiszteletet végző pap: a lélek megfelelő környezetben mutathassa be áldozatát és bonthassa ki áhítatát.

A test és az érzékszerv természetesen nem tud mást érzékelni, mint testi formákat, érzékelhető kereteket, a lelki tartalom felismerése az emberi szellemé marad. Így születik meg az ugyancsak testből és lélekből álló szimbolum. De amint a test nemcsak kerete, háza a léleknek, hanem kifejezője is: „Es ist der Geist, der sich den Körper baut” — éppúgy a szimbolum érzelmeink alá eső része is kell hogy jelezze, ábrázolja, kifejezze a szellemi tartalmat, eszmét, gondolatot. Ez az egybevághódás a két mozzanat között: a tertium comparationis az, ami a szimbolumot voltaképpen teszi. Ezt megtalálni annyi, mint a jelképet megérteni.

Isten az anyagvilágot természetfeletti erőknél, értékeknek nemcsak jelzésére, de eszközésére is felavatta a szentségekben. Ettől az isteni biztatástól vezetve építette ki az Anyaszentegyház a maga gazdag szimbolikáját vallásos művészetében és istentiszteleti liturgiájában egyaránt, annál is inkább, mivel az első három századon keresztül a katakombák egyháza a szimbolumok tolvajnyelvén beszélt. Így jelképekké lettek az állat-, növény-, anyagvilágnak mindama egyedei, melyek a kegyelem, a szellem, a lélek világával valamelyes hasonlóság alapján egybevághóságot mutattak. Így az állatvilágból már biblikus szimbolumok a bárány, kígyó, galamb, bak; Ezekiel látomásában az ember, sas, ökör, oroszlán, továbbá Jákob áldásának számos képe. Az egyházművészetben ezekhez társult igen sok más: a teknősbéka, gyík, páva, hal, kakas, a négy elem képei, a zodiakus jegyei, a pelikán, fönix madár stb. A növényvilág szimbolumai: a kalász és a fürt, a pálma, liliom, mákvirág, lüge, tövis és bojtórján, gránátalma stb. Az anyagvilág jelképei viszont a víz, olaj, balzsam, hamu, tűz, tömjén, horgony, homokóra, kehely, pásztorbot, hajó, kulcs, korona, könyv és az erényeknek, a loretoi litániának számos más jelképe. Ezekhez kapcsolódnak a figurális jegyek, Krisztus és Mária-monogrammok, címerek stb.

A szimbolum lényegét abban a jegyben kell keresnünk, amelyben az egybevághódás valóban mutatkozik. Ez néha csak egyetlen vonás, egyetlen mozzanat, a többi sokszor éppen ellentétes a jelzett dologgal vagy annak tulajdonságaival. Így most is mindennél csak a tertium comparationis-t keressük, hogy ezáltal a kegyelem világának az anyagvilággal való

találkozásai és a katolikus szimbolika mély értelme világos legyen előttünk.

I.

Az állatvilág szimbolumai.

1. *A bárány.* Még biblikus kép, az ártatlanságnak, szelidségnek és áldozatosságnak jelképe. A nomád pásztorélet fókusz, körülötte játszódik az ó- és újszövetség számos eseménye, egyénisége, tanítása. Abel, Jákob, Mózes, Dávid mind pásztorok voltak. Pásztorok hivatalosak először Jézus jászolához, az első ajándék ott talán a bárány. Az Úr önmagát jópásztorok nevezi (Jn. 10.), Szent Pétert is főpásztorrá teszi (Jn. 21, 15.). Bárány az első Istennek tetsző áldozat Abel oltárán, ez az egyiptomi kivonulás megmentő áldozata és az egész ószövetségi kultusz középpontja. Izaiás (53, 7.) és Jeremiás (11, 19.) szelidségét emelik ki, amint nyírója és megölője előtt hallgat és így előképe a földi törvénytörés előtt némán álló Jézus Krisztusnak. Keresztelő Szent János Isten Báránnyá-ként mutatja be a népnek, akinek legfőbb szerepe áldozati lesz: elvenni élete árán e világnak bűneit. (Jn. 1, 29, 36.) A titkos jelenések könyvének középpontja a Bárány, aki a mennyország szövetke (21, 23.), akinek trónusa előtt a 24 agg, a szűzek és vértanúk serege hódol (5, 6, 8.), akinek menyegzője a legsodálatosabb vízió (19, 7.); boldogok, akik megmosták stóláikat a Bárány vérében (22, 14.). Ezért a keresztény egyházművészet már a legrégebb időktől kezdve szívesen használta szimbolumként a bárányt.

A bárány első tulajdonsága az ártatlanság: nincs semmi támadó fegyvere, sem foga, sem körme vagy szarva. Senkinek sem árt, sőt mindenkinek használ. Így hasonlónak lesz a gyermek Jézushoz, aki az ártatlanság örök eszméje. Másik tulajdonsága a szelidség: megszelídített állataink között is a legszelidebb, nincs benne semmi vadság. Csendesesen tűri a nyírást, követi a pásztor hívását, a nyáj kolompját.

Eppen ezek miatt a tulajdonságok miatt lett áldozati állat: úgy vélték, ártatlan, szelid vére legjobban tetszik Istennek, ezért békeáldozat lett az ószövetségi kultuszban. Mindegyik mozzanat alkalmas arra, hogy a bárány képében Krisztust keressük. Ő ártatlan és ártalmatlan, szeliden tűró és békességünk töretlen csontú áldozata. Bűne sohasem volt, ártani senkinek nem ártott, szelid volt és alázatos szívű, aki ártatlan halála által elvette e világnak bűneit. Egyházát nyájhoz, papjai munkáját a pásztoréhoz hasonlította, maga pedig életét adta juhaiért.

2. *A bak.* Az egész ószövetségen át a bűn szimboluma. A bűnért bemutatandó áldozat tárgya: a főpap ráolvassa a nép bűneit az engesztelés napján és elkergeti a pusztába, mely mint vizetlen, terméketlen hely, a sátán lakása. Az újszövetségben az utolsó ítéleten a baloldalon állókat nevezi az Úr Krisztus bakoknak. Szent Pál a zsidókhöz írt levélben fejtegeti, hogy vérének mégsem volt bünelőrlő hatása. (Zsid. 9, 13; 10, 4.) — Maga az állat veszekedő, buja és büzös.

Erősen aktív nemisége, irigysége és féltékenysége kötekedő, veszekedő természetűvé teszik. Búze messziről érezkelhető, átható és undort keltő szag. Középkori népmondák és babonák csaknem állandó kapcsolatban tartották az ördöggel és a boszorkányokkal.

A bűn fekete világát érzékelteti ez a szögletes szemű, hajlottszarvú, szakállas, csülkös állat. A bűn kielégülést keres, ezért állandó nyugtalanság forrása. A bujaság speciálisan földi és testi bűn, Isten országában nem marad szerepe a nemi különbségnek. Voltak szentek, akik a halálos bűnben lévő embereket kelemetlen szagukról, a tisztalelkűeket pedig jó illatukról ismerték fel. Valóban, mi Krisztus édes illata kell, hogy legyünk az Apostol szerint. Ha a jó Pásztor tiszta bárányai maradunk, angyalai különválasztanak minket a bakoktól és Jézus jobbára állítanak.

3. *A kígyó.* A paradicsomi jelenet óta a sátán jelképe, aki kígyó képében jelent meg és csábította el öszüleinkeket. Isten átka van rajta azóta: mellén csúszik és a föld porát eszi: a legnagyobb megalázása ez a kevelység szellemének. Fejét a tiszta Asszony tapossa széjjel, mikor már gyűrűbe fogja a világot. A Jelenések könyvének szörnyű kígyója (12.) mutatja a paradicsomi ellenkezést a tiszta Szűzanyával. A lázadó zsidók bűntetése, a tüzes marású kígyók a pusztában, a menekülés egyetlen módja a keresztrefeszített érc kígyó: Krisztus keresztalála megfeszítette és leszögezte a sátán hatalmát. Szentek áspis és baziliskus kígyókon járnak, ha Jézus követői veszik kezükbe, nem árt nekik, mint Szent Pál esete mutatja. (Lk. 10, 19; Mk. 16, 18; Ap. csel. 28.) Jákob áldásában Dan törzsét megáldva, Dant úton lévő viperának mondja,

amiből azt következtetik, hogy Dan törzséből támad majd az antikrisztus. És valóban, Dan törzse kimarad a mindenszentek napi ünnepi leckéből (Titk. Jel. 7.), ahol az üdvözültek fel vannak sorolva. A sátán követői az evangélium szókincse szerint viperák fajtatai. Az Úr egyedül az okosságot tartotta részükről utánzásra méltónak: „Legyetek okosak, mint a kígyók”, — de nyomban hozzátette: „és egyszerűek, mint a galambok.” (Mt. 10, 16.)

Maga az állat földön csúszik-mászik, ami Isten átkaként jelentkező alacsonyágnak, megalázottságnak kifejeződése. Meztelen: kéjesen vonagló gyűrűző mozdulataival a paráznság szimbóluma. (Stuck remek vászna a müncheni Neue Staatsgalerie-ben: Die Sünde.) Kétágú nyelve a hazugság jelképe, övé volt az első hazugság a földön: „Dehogyan haltok meg, olyanok lesztek, mint az Isten.” Külsőleg semmi ártó fegyvere nincs, mégis kis seben keresztül azonnal ható halálos mérget olt abba, akit megmar. Így a bűn is látszatra kedves, ártalmatlan, esztétikus is lehet, elkövetése után azonban gyakran kétségbeesés, hitetlenség, vakmerő bizakodás halálos katasztrófája következik. Démoni jellegére mutat az is, hogy sok mágius szekta tette bűvös jelvényévé a kígyót, mint például már az okori ofiták és naaszénusok, akik a gneozis közlöjét, vallásellenes erők és tanok letéteményesét látták benne.

Krisztus Urunk szerint saját okosságával kell megvernünk őt: számolnunk kell rejtett fegyvereivel, előre vigyázni, hiszen a vallásosság útja keskeny: folytonos elővigyázatosságot kíván az Úr intése szerint: „Vigilátele!”

(Folyt. köv.)

Salve Regina . . .

Szentháromság vasárnapján csendül meg szent Egyházunk liturgikus imaéletében és az egyházi év végéig tart. Alighogy lezárul a húsvéti alleluja időszak és a Vigasztaló eljövetele után megkezdődik a pünkösdi Lélek mindent éltető áldott ideje, az Egyház mindennap, naponként többször is, ezzel a kimeríthetetlen szépségű Mária-antifónával fordul az irgalmas, a kegyes, az édes Szűzanya felé. A gyermeki bizalomnak himnusza ez az égi Édesanyához. A fájdalomnak, a siralomvölgyének és a könnyek hazájának szomorú sóhajta az irgalmasság Anyjához. Eva számkivetett fiainak kétezeréves imádsága ahhoz, Aki minden időben az élet, édesség és reménység. Bűnben botorkáló, esendő halandók bánatos könyörgése az irgalmas szívű Királynőhöz. A mindennapi élet sok nehézsége, keserősége és panasza olvad egybe soraiban — a szerető szív melegével. Nem tudjuk, melyik van túlsúlyban benne: a siránkozás és a panaszkodás, a szeretet és a gyermeki bizalom, vagy a magasztalás és a dicsőítés?

Bámulatos együttes, megnyugtató és szokatlan kiegyenlítődes, örökszép harmónia!

Salve Regina!

A történelem világánál és a Szentírás tanúsága mellett is egészen bizonyos, hogy a Boldogságos Szűz

Jeta: Schnaltner Szigfrid O. S. B.

Dávid király családjából származott. Bármilyen kései leszármazott és egyszerű, szegény hajtás is a családfán, mégis törvényes tagja az Istentől kiválasztott és sokszorososan kitüntetett hatalmas dinasztának. Az Egyház is kezdettől fogva Mária-ban látta beteljesedni a messianikus jóvendölések valóságát, úgyis, mint királyi sarjban, Mária Isten-szülő, Krisztus-szülő és mondhatjuk: Király-szülő is. Szülő-édesanyja Jézus Krisztusnak, mint az ég és föld Királyának is. Jézus királyi méltóságára való tekintettel és Mária királynői, irgalmaszó jogára való hivatkozással szólíthatja így őt az antifóna első sora: *Mennynek Királynő-aszsonya, irgalmasságnak szent Anyja!* A földi, királyi sarj égi megjelenése és királyi bemutatkozása. A földből hajt ki s az égből ér. Két világot köt össze. Mária közölünk való. Nekünk Ő: élet, édesség, reménység s valami egészen bensőséges, emberi a köszöntésünk is Hozzá: *Üdvözleggy, szép Szűz Mária!* Ő a második Éva, akiben édig felmagasztalódott a bukott emberi nem s mi az első Évának árva fiai, számkivetett maradékai, napról-napra tapasztalhatjuk nyomorult voltunkat. Mária-ban lett utunk és eszményünk az Isten, Mária ölen lett Jézus emberré és testvérré. A zsidók egykor szemrehányást tettek Jézusnak, mert Istennek mondta magát (Ján. 10, 33.), pedig Szent

Atanáz szerint azért kellett volna inkább kérdőre vonniok, hogy Isten létre miért lett emberré? A Symbolum szerint Jézus istenségének ellenére „nem vonakodott a Szűznek méhétől”, csak hogy felemeljen és megváltson bennünket, akik pedig a bűn miatt nem vagyunk egyebek, mint a siralomnak örökösi, sok nyavalyának hajléki. Jézus Mária útján kért részt nyomorúságos emberi életünkből, Mária sértetlen hajlékában ütötte föl köztünk királyi sátorát s így Máriaiban teljesedik betű szerint a dávidi jövendölés: Szívem szép dalra gerjed; művem a Királyé. (Zsolt. 44.) Egészen, osztatlanul és mindenestől az emberek fiai között; Királynői rangomban és méltóságomban; a Királyé vagyok. Erre mutat egyik legrégebb Mária-ünnepünk (Assumptio) karimádságának alaphangja: Imádjuk a királyok Királyát, akinek Anyját ma vitték föl a jegyes égi hajlékába. Földi hajlék — égi hajlék, földi király és a királyok Király! Mi még csak a tézis első felét ismerjük és láthatjuk, hisz a siralomnak völgyében nyavalygunk nagy ínségben. Egyetlen vágyunk és reményünk, hogy a földi hajlék összedőlte után láthassuk majd a soha el nem múló égi hajlékot és a királyok Királyát.

Mily megható annak az ismeretlen katonának hősi halála, akit a szeretet és a részvét meleg hangjával akar vigasztalni a kórházi lelkész, de a katona derült arccal így szól: „Sohase vigasztaljon, Főtisztelendő úr, örülök, kimondhatatlanul örülök, hogy nem sokára talán megláthatom a Boldogságos Szép Szűz Máriát...” Mindnyájan, Éva fiai; ilyen lassan haladókló zarándokok vagyunk és a siralomvölgyéből Mária felé nézünk, Hozzádsóhajtottunk meny nyekbe, hol vagy örök dicsőségben.

XII. Pius pápa ismét Máriához küldötte a világ jóakarató embereit. „A béke és részvét Királynőjének oltalma és könyörgése rábírhatja Istent, hogy a csapásokat eltérítse, a felhőket szétszórja, az emberek szívét meglágyítsa és a gyűlöletet megszelídítse... Tudasd a keresztény néppel, hogy imáikkal forduljanak az Isten Anyjához, Máriához.” A pápa felszólítása komoly, dogmatikus alapokon nyugszik és nemcsak májusban volt kötelező és nemcsak a gyermekeknek szólt. Mindnyájan igen jól tudjuk, hogy a kánaai menyegzőtől kezdve Mária minden időben segítők és vigasztalónak mutatkozott. Szent Alfonz szerint „most pedig jobban látja nyomorúságunkat és még több részvéttel van hozzánk”.

Már 202-ben Szent Irén Máriát szószólónak nevezi. Közbenjárónk, ügyvédünk, pártfogónk és kegyelemkövetítőnk. Soha nem szűnt meg az Egyház Máriához fordulni és felesleges vitatkozni azon, hogy Máriának szeretete nagyobb-e irántunk, vagy pártfogása? A mariológiában ezek ikerfogalmak. Eppen mert Anyánk, azért szószólónk és mert szószólónk, könyöröghetünk, hogy szeméket fordítsd reánk s kegyelmedet. Mária a kegyelmek Anyja, Találóan nevezik a szentatyák Máriát az

Egyház „nyakának”. Krisztus a fej; mi, a hívek vagyunk a test és Mária köt össze bennünket az Isten Fiával. Máriának büntelensége és ártatlan tisztasága, valamint az Istenhez való különös és közvetlen közelsége mintegy állandó oltalom a bűnös emberiség számára. Ezért nem hallgat el az esdeklés a hívek ajkán, hogy Mária segíts, Mária könyörülj és a te bűnös népedet, oltalmazd híveidet.

A csendes szentmiséket az év minden napján, a liturgikus karimádságokat pedig az év legnagyobb részében az Egyház a Salve Reginá-val fejezi be. Mintha nem tudna betelni ennek a gyönyörűsége Mária-antifónának szépségével! Szép vagy, én Barátnóm és szép a te dicséreted! Köszöntésünknek jutalma legyen látnunk irgalmasságodat, De Szent Bernáttal kérhetjük: „Ó áldott Szűz Mária, ki mérheti meg irgalmadat hosszának, szélességének és mélységének terjedelme szerint?” Emberi ajakkal mondhatunk-e többet, mint: Ó édes Szűz, irgalmadat mutasd meg s kegyes voltodat. Itt a földön s odaát. A francia forradalom idején 14 karmelita szerzetest épp karimádságuk közben tartóztattak le, amikor a Salve Reginá-ig jutottak már. A hóhérszekéren tovább énekeltek, végig Párizs utcáin, egészen a vérpadiig.

Az ember egyetlen igaz vágya lehet a szép élet után jutalmul kapott boldog halál. Hát lehet szebb halál, mint a Salve Regina utolsó sorait énekelve menni Jézus és Mária színelátására? Holtunk után szent Fiadat mutasd meg s boldogságodat.

Pannonhalmán mindennap késő este egybegyűl a kolostor nagy családja a kápolnában, hogy megegyezzen és a napon utoljára köszöntse a „bencések gyönyörűségét”, a Boldogságos Szűz Máriát. Az egyházi év e részében naponként háromszor elrecitálják, negyedszer pedig éneklük a Salve Reginá-t. Gyönyörű dallama talán a gregorián korális énekeknek legszebb alkotása. Két évezred áhítata szövődik strófáiba és az egész földkerekségnek, e siralomvölgynek sóhaj-tása bujdosik sorai közt. Ó irgalmas, ó kegyes, ó édes Szűz Mária... Mindig szimbolumot láttam ebben a Mária-antifónában, éppen ezen a helyen. Az ország „legmagasabb” pontján állunk, ahol valamikor először ringott a kereszténység bölcsője Mária országában. Körülöttünk mindjobban elcsitul a földi láрма és küszködés, tűnik a napnak sok szenvedő órája és az éjtzaka sötétsége borul a magyar föld fölé. S a „legmagasabb” ponton fény gyullad ki, imádságos szívek köszöntik nemünk Csodáját, az irgalom Anyját, a menny és föld Királynőjét. Üdvözölhetnénk-e szebben, odaadóbban, ragaszkodóbban és bizakodóbban, mint így: Salve Regina!

*

Két hónapig nem jelenik meg az Utunk. Nem üdvözlí minden számában a Szent Szűzet. Búcsúztatnánk-e Tőle és egymástól szebb köszöntéssel, mint így: Salve Regina! Salve Regina!

Engesztelő szeretettel

Irta: Dr. Nagy J. Győző

A szeretet Isten jelleme, Isten minden parancsának a tartalmi összefoglalása és a keresztény tökéletesség lényege. Az evangéliumi tanácsok hármasságának is

csak eszköz a szeretethez való viszonyában, arra való eszköz, hogy egészen tiszta indulatokkal, minden gátló körülménytől elvonatkoztatva, közvetlenül szerethessen

a lélek, szerethesse Istent önmagáért és a felebarátot Istenért.

A szeretet lényege Istennel szemben való viszonyunkban sem más, mint az akarat irányítása. Jót akarni, Isten akaratát akarni nem félelemből, hanem ragaszkodó vágyakozásból és alapjában véve, ha ez készség a lélekben, nem tartozik lényegileg a dologhoz a lángolás, a buzdulás, mely sokszor a temperamentumnak és a testi diszpozíciónak is lehet függvénye. Aki teszi a parancsokat és óvja magát attól, amiről fogadalmiában lemondott, nyugodt lehet, mert halad az Isten szeretetében, és ami ezzel hittanilag egyértelmű, erős az Isten kegyelmében.

Ez a vázlat. Fontos igazságokat tartalmaz és a vigasztalan napoknak sok kétségét megnyugtítja, eloszlatja, ha tudjuk, hogy a szeretet nem érzelem elsősorban, hanem akaratú beirányozottság és Isten akkor is lángoló szeretettel gondolhat reám, amikor én száraznak és fölöslegesnek érzem a velem való közlekedésnek minden módját. Jó ezt tudni és gyakran kell hangsúlyozni. Megóv attól a veszélytől, hogy a lelki szárazság napjaiban tényleg olyan messzire jussunk a mi Atyántól, amennyire szegény szenvedő lelkünk érzi, akaratunk azonban ezzel az érzéssel szemben tudhatja, hogy ez az érzés nem fejezi ki Istennek velünk szemben való viszonyát.

Amikor azonban a vázlat sziklaerős hitté lett bennünk, feltehetjük az ősrégi kérdést, hogy minden vázlat ellenére, vajjon elrejtheti-e az ember a tüzet a keblében a nélkül, hogy meg ne égetné magát? Vagy más szóval, ha az érzelmi buzdulás és a lélek lángolása nem is lényege a szeretetnek, csupán csodás kivirágása, vajjon lehetséges-e az, hogy az önmegtágadásokkal felszántott és imádságos gyakorlatokkal permetezett talaj a sok kegyelmi vetés után ne teremje azokat a lényegbe nem vágó, de annyira bájos és csodás virágokat? Hogy a sok szentáldozás, melyeknek tüze elégetne bennünket, ha testi érzékkel fogható volna, vajjon lehetséges-e, hogy hidegen hagyja a lelket? Lehetséges-e az, hogy sok évi kemény aszkézis után, oly sok gyónási megalázkodással és engedelmeségi gyakorlattal a multunkban legyen lelki ember, akinek ne volna fogalma arról, mi az, égni, lobogni, lángolni az Isten szeretetében, égni és kívánni az elégetést, hogy fellobbanjon az életünk, és mint a tiszta mécses lángja, kialudjék egy tiszta fellobbanásban, mely után semmi sem marad meg a csésze alján, csak a salaktalan tűz forró helye? Lehetséges-e szeretet e nélkül, vagy legalább is ennek olykor, — néha való átélése nélkül?

Sok kérdés. Újra vissza kell mennünk az elmélethez és azt kell mondanunk, hogy igenis, alapjában véve ez lehetséges. Nem kell tehát nyugtalankodnunk, ha az elmondottak érthetetlenek előttünk és mivel a lobogó szeretet is Isten kitüntetett kegyelme, azt kell mondanunk, hogy erőszakos elégedetlenséggel nem is szabad utána törekednünk. Törekednünk kell lelkünk minél éteribb tisztasága felé, aztán nagy alázattal kell várni az Urat, Aki úgy foglalja el a lelket, ahogyan az a lélek stílusának és egyéni adottságainak a legjobban megfelel. És ha valakinél a nagy, értelmi megvilágítások a stílus és egyéniség természetének jobban megfelelnek, lehetséges, hogy a szív hevületének tüze nélkül is szentje lehet Istennek, Akinek tüze az értelem kivilágítására éppoly képes, mint a szívünk lánglobbantására.

Újra leszögeztük az elméletet más szavakkal és

miután ebből semmit sem akarunk megtagadni, mondjuk ki azt a félelmet, hogy a szentek élete nem cáfolt rá az elméletre, a gyakorlatban azonban azt mutatja, hogy talán egy sem volt a szentek közül, akinek rendkívüli misztikus kegyelmek ne adták volna, és ezek a kegyelmek csaknem kizárólag a tökéletesség lényegének, a szeretetnek kivirágzásában, érzelmi lánglobbanásában jelennek meg az életrajzokban. Akár a félelmetes elmélettel bűvárkodó angyali doktort, Szent Tamást vizsgáljuk ebből a szemszögből, akár a későn tanult, a világáros lekipásztori gondjaival teljesen elfoglalt Hofbauer Szent Keletem, vagy az egyházi diplomáciában mesterré lett Borromei Szent Károlyt, vagy a vásott gyerekekkel bajlódó Bosco Szent Jánost, vagy magát Szent Pál apostolt, Isten Egyházának fáradhatatlan ügynökét és utazóját: az Ur Jézus szent nevére kipurult az arca mindegyiknek és egy óra az Oltáriszentség előtt együgyű dobogásba hozta a szívét a legférfiasabbnak is közülük annak bizonyosságául, hogy az elmélet egyoldalú lehetőségeit az isteni kegyelem nem okvetlenül szokta kultiválni, és ahol szentség van, ott lángot is szokott gyújtani, mely hamuvá égeti az önmagát átadó lélek hibáit, aztán fehér izzába hozza a szívet sokszor napokig is tartó, az extatikus állapotnak határára járó olyan lángolással, mely alatt nem tudja eléggé megalázni magát az a lélek, és minden lélekzetvéteiből szeretne kettőt csinálni, hogy többszörös aktussal legyen hálás Isten kegyes látogatásáért.

Van lángolás minden szentnek az életében és a szeráfi tüzek apró lángnyelveit a Szentlélek meggyújtja olykor a kicsiny lelkek oltárára is, hogy el ne csüggedjünk a körülvevő sötétségben. És ha már volt ilyen élményünk imaéletünkben, akkor értjük át teljesen a lelki emberek előtt is nagyjából értetlen engesztelés szellemét. A hevülő szív tud odasimulni a Jézus szent Szívéhez, a lobogó lélek tud megrendülni a kialudt mécses láttán és a lángoló buzdóság tud nagyot akarni mindenki helyett, mások helyett azokkal a lehetetlen túlzásokkal, amelyekből a szeretet élni szokott.

Engeszteljük a szenvedő Jézust imáinkkal, apró szenvedéseink felajánlásával, mindennek a tulajdonképeni értelmét azonban csak a szívünk fellobbanó lángjának világánál fogjuk tisztán meglátni. A szeretet érezhető indulata kétségkívül kegyelmi adomány, charisma. És talán szabad itt való értelemben idézni Szent Pál klasszikus felszólítását, hogy nagyobb kegyelmi adományokra törekedjünk. „Aemulamini autem charismata meliora.” (I Cor. 12, 31.)

Törekedjünk. Ennek a törekvésnek eszközei a szentek életrajzában nyomán a nagy alázatosság, a ragaszkodástól mentes engedelmeség, imává sublimált tisztaság és a rendszeres önmegtágadás. Ezeket kell gyakorolnunk hosszú kintartásokkal és Isten majd meggyújtja bennünk az ő szeráfi tüzeinek érezhető melegét és akkor megértjük az odasimuló szeretet engesztelését, a lángpírban égő arc önvádait, melyek azonban nem okoznak tartós nyugtalanságot, és megértjük a lobogó lélek nagy éhségét, mellyel az egész világ bűneinek jóvátételéről hiszi azt, hogy az ő személyes ügye és feladata.

Engesztelő szeretettel együtt szenvedni az Üdvözítővel, ez a legtisztább és legnemesebb szenvedés, melynek nyomán könnyen megérthetjük a középkor nagy misztikusainak életrajzából azt, amitől a modern ember megértő képessége olyannyira lávolesett: a compassiót.

Figyelmeztető

Jézus Szíve ígéretei

Irtó: Petruch Antal S. J.

Vannak, akiknek hite megingott a közkézenforgó Jézus Szíve-ígéreteken.

— Azt olvastam, — halljuk a panaszos kifogást — hogy a Szent Szív megáldja azokat a házakat, melyekben képét kifüggesztik. Én kifüggesztettem képét lakásom legszebb helyére, minden ajtómon Jézus Szíve-pajzs, és még sincs áldás otthonomon. Majdnem azt mondanám: amint nem hoz szerencsét a konyha küszöbére szögezett patkó, éppúgy nem tartja távol otthonomtól a bajt, szerencsétlenséget a Szent Szív képe.

— Talán csak kifüggesztette Jézus Szíve képét, de nem tiszteli? Ez *magában* nem sokat használna. Mondom: magában, bár a kifüggesztés tényét is áldásával kísérheti az isteni Szív. Így például följegyezték, hogy 1720-ban Marseille-ben kitört a fekete-halál. Rövid idő alatt 40,000 embert ragadott el. A betegek ápolásának több, mint 200 pap esett áldozatul. Alig akadt már ember a városban, aki a holtakat eltemette volna. Ekkor egy apáca, Remuset Magdolna tanácsára a püspök Jézus Szívének ajánlotta fel a várost. Erre, mintegy varázslatra megszűnt a szörnyű járvány: nem volt több áldozata a városban. Remuset mindenkinek, akivel találkozott, azt ajánlotta, hogy Jézus Szíve-pajzsot tűzzön a mellére ezzel a fölírással: „Megállj, Jézus Szíve van velünk!” — Bár a jelenviselését vagy a kép kifüggesztését is áldásával kísérheti az isteni Szív, ígéreteit azonban nem ehhez, hanem a *tiszteletéhez* fűzte.

— Tisztelem én eleget Jézus Szívét, ugyanezt teszi egész családom, — halljuk a keserű mentegetőzést — s még sincs semmi foganatja. Amióta otthonomat Jézus Szívének ajánlottam, mindennap hallgatok szentmisét, pedig messze esik tőlünk a templom, és mégis, megrendelőim egymásután maradnak el. Amióta feleségem naponként áldozik, a legnagyobb rendetlenség van odahaza, a gyermekek reggeli nélkül mennek iskolába. Megesik, hogy az iskolából hazatérő gyermekeknek kell tüzet rakniok, mert anyjuk ájtatoskodik a templomban vagy apostolkodik.

*

Igazán nem értem, hogy valaki Jézus Szívének ajánlja fel otthonát és tőle várjon segítséget, de ugyanakkor a konyha küszöbén ott legyen a lópatkó: Jézus Szívének nincs keresnivalója lópatkós vagy más babonában reménykedő családban. Ez az első megjegyzésem.

A másik pedig ez: sem a panaszos férj, sem felesége nem tiszteli Jézus Szívét, hanem bántalmazza elemi kötelességeinek elmulasztásával; vétkezik, a vétek pedig nem áldásra, hanem büntetésre számíthat. Az illet azonban nem is kell külön büntetni: önmagának legnagyobb csapása, és csak hálás lehet, ha Isten végtelen irgalmában még külön büntetést mér rá, hogy észre térítse, kijózanítsa.

Vétkezik az az apa, aki hétköznap, kötelességei-

nek elmulasztásával hallgat szentmisét; az ilyen, kötelességét jámborság címén elmulasztó nem zúgolódhatik Isten ellen, ha ügyfelei, vevői, megrendelői elmaradnak, ha munkaadója nincs vele megelégedve, talán el is bocsátja; ő maga az oka mindennek, mert későn nyit, hogy tovább ájtatoskodhasson; munkájában nincs köszönet, mert összecsapja, hogy többet imádkozhasson stb. Az ilyen, ha tönkre megy, hasonlít ahhoz az emberhez, akinek kigyulladt a háza, s bár egymagában el tudta volna oltani, de a helyett a templomba sietett imádkozni, hogy Isten mentse meg a tűzveszélytől.

Ha otthon csupa rendetlenség, elégedetlenség és állandó viszály van, ennek az asszony az oka: teljesítse elemi kötelességét urával és gyermekeivel szemben, s a baj legnagyobb része magától megszűnik. Ha valaki kötelességeinek elmulasztásával Jézus Szívétől vár áldást, az vétkezik vakmerő bizakodással; az a hitben gyöngélkedők előtt lejárhatja a vallást és az istenes életet; az nagyon csalódik, mert hiába vár áldást; ha az illet megáldaná az Isten, áldásával mintegy helyeselné a kötelességmulasztást, s így ő maga bűnrészessé lenne.

Az első-péntek megülésének, a családfelajánlásnak, a képek kifüggesztésének és a Jézus Szíve-tisztelet többi megnyilatkozásának az isteni Szív igazi tiszteletéből kell fakadnia.

Jézus Szívét akkor tiszteljük igazán, ha szeretjük Őt. A hamsítatlan szeretet pedig utánzásban mutatkozik. Minthogy a Szent Szív Jézus Krisztusnak egész életét, de főleg szereteten alapuló erkölcsi jellemvilágát állítja kézzelfoghatóan szemünk elé, azért a Jézus Szíve-tisztelő iparkodik utánozni az Isten-ember végtelen szeretetből fakadó külső és belső életét. Jézus Szívét tehát az tiszteli helyesen és hamsítatlanul, aki utánozza őt szeretetből fakadó életében, cselekedeteiben Istennel és embertársainkkal szemben.

Megértjük tehát b. e. P. Birót, aki nem győzte eléggé hangsúlyozni, hogy az igazi Jézus Szíve-tisztelőben legyen meg elsősorban a komoly akarati szeretet, odaadás, áldozatkészség Isten és a felebarát iránt.

Amint az Úr Jézus a szeretet parancsának rendelt alá mindent, — magyarázta P. Biró — éppúgy Szíve tisztelőjének is a főparancsnak kell alárendelnie mindent. Így hagyja el hétköznap a szentmisét, szentáldozást, ha például otthon beteg van és csak az ápolás elhanyagolásával mehetne templomba. Az igazi Jézus Szíve-tisztelő sohasem hanyagolja el kötelességét ájtossági gyakorlatok miatt, hanem inkább kötelességen felüli buzgalommal végzi azt, és pedig szeretetből, mert Istent és a felebarátot szolgálja vele.

A Jézus Szíve-tisztelő az isteni Példakép szerint szelíd, irgalmas, megértő, megbocsátó, végtelenül ön-

zetlen, áldozatkész és szeretetet sugároz ki mindig és mindenfelé. Inkább lemond saját lelki örömeiről, csak hogy a kötelessnél több szeretetet gyakorolhasson. Az anya, a hitves feláldozza a prédikációt, a neki kedves délutáni ájtatosságot, ha a családi béke, vagy az övéivel való együttlét szükségessége úgy kívánja.

Jézus Szíve tisztelője olthatatlan szomjúsággal keresi az alkalmat, hogy jót tehessen; kitűnik az irgalmasság testi-lelki cselekedeteinek gyakorlásában. És ugyanakkor, amikor ön maga a végtelenül szerető Szent Szív utánzási vágyában mindig a legtökéletesebbet keresi és áldozatok meghozatalára vágyik, másokkal szemben annál megértőbb.

P. Bíró elgondolása szerint Jézus Szíve tisztelője tehát a családban mintaszülő, mintahitves, mintagyermek, aki derűs lelkével besugározza az otthont. Munkakörében példás munkás, fölfebbvalójának öröme, alattvalóihoz jóságos, társaival szemben olyan, hogy azok ne csak épüljenek rajta, hanem üdüljenek is mellette. Örömeiben aláztos és adakozó: másoknak is juttat a saját örömeiből. Szenvedéseiben úgy hordja kereszt-

jét, hogy nem iparkodik azt más vállára rakni; szívének töviskoszorújában befelé fordítja a töviseket, hogy azok mást meg ne szúrjanak és a befelé szűrős fájdalomtá türelemmel, mosolyogva viseli. Mint apostol nem hideg és nem szigorú, hanem jóságos, megértő, végtelenül türelmes, aki mindenkit csak főlemel és senkit le nem nyom.

Ha a családban így fogják fel a Jézus Szíve-tiszteletet, ott nem lesz félreértés vagy meghasonlás. És ha emberi gyarlóságból mégis előfordulna valami, az csak átvonuló felhő. Az ilyen családban az Úr Jézus biztosítja a békét. De meg is áldja minden törekvésüket, hisz a maguk részéről megtesznek mindent. S ha ennek ellenére mégis beköszönt a szenvedés sötét éjtszakája, az isteni Szív megvizsgálja őket és javukra fordítja a megpróbáltatást. Ahol ilyen lelkülettel függesztik ki és tisztelik a Szent Szív képét s ajánlják neki otthonukat, attól távol tart minden *igazi* bajt: a boldogtalanságot, és megáldja az igazi, szívbeli boldogsággal.

Jézus Szíve valóban hű ígéreteinek teljesítésében.

Irodalom

Csávossy Elemér S. J.: **Mondj, szívem, dalt!**... Szentkilenced Szűz Mária tiszteletére. Negyedik kiadás. Korda R. T., Budapest, 1940. Ára 40 fillér.

Május jövetére újra megjelent P. Csávossy remek kis könyvecskéje. Hogy évről-évre újra betoppan, jele annak, hogy mindig új, üde, tiszta és illatos, akár csak az a gyöngyvirágcsokor, melyet a Szent Szűz májusi oltára elé viszünk minden évben. Aki a májusi lelki levegőjére, illatára és mély érzéseire vágyik, nyúljon bizalommal e csinos kis könyvecskéhez!

Nagy István: **„Elmenvén, tanítások...“** (Evangéliumi gondolatok szentbeszédekhez.) 1940. Szászvár. — Korda R. T., Budapest, 120 lap.

Gyakorlati lelkipásztor beszédeit láthatjuk e kötetben. Az év minden vasárnapjára és ünnepére találunk szónoklatot. Nem egészen kidolgozott beszédek ezek, hanem bő vázlatnál is többet nyújtanak, mint a szerző írja, hogy segítségére legyen azoknak, akik nagy elfoglaltságuk miatt nem tudnak mindig önálló beszédeket készíteni, akiknek nincs idejük, hogy egész beszédeket végigolvassanak. Úgy hisszük, hogy elsősorban azoknak a fiatal oltártestvéreinek tett felbecsülhetetlen szolgálatot, akik egyéb akadályok miatt és a beszédkészítés készsége híján kénytelenek „beugrani” a szószékre. — Nem a furcsaságot kereső, kötetlen szónokok utánzását találjuk e kötetben, hanem az író a klasszikus iskola tanítványa. Pontos beszédosztások könnyítik meg az áttekintést. Ütemes és lendületes beszédeket kapunk. A szászvári plébános az élet ütőerén tartja a kezét és korszerűt nyújt. Kitér bőven a gyakorlati életre. Nagy hozzáértéssel a legkényesebb dolgokra is kitér és mégis tapintatosan ír a mai élet fájdó sebeiről. — Csak örülni tudunk e szorgos munkának. Hálásak vagyunk Nagy Istvánnak, hogy megkönnyíti paptestvéreinek munkáját.

„Itt vagyok... engem küldj!” — Boldog Duchesne Philippine élete. Francia eredeti után összeállította R. S. C. J. — Endrődy László S. J. előszavával. — Szent Szív-zárda kiadása, Budapest. Ára 1.80 P.

A nemrég boldoggáavatott szerzetesnővér életrajzából csodálatos, gyémántkeménységű és tisztaságú női jellem, Isten szolgálatában nagyra lendülő szív, s kemény áldozatokban, bensőséges ima tűzében Jézussal egészen egybeforró lélek tekint felénk. Duchesne Anya közelebb visz bennünket az Úr Jézushoz és megszeretteti velünk azt az életet, mely Isten akaratának hősies követésével már itt a földön annyira boldogít. Duchesne Anya vonzó, szent egyéniségének prizmája átsugárzik a lelkünkbe, hogy megtanuljunk: lehet az élet prózai, kemény, kalandvágyó, humoros realitásai között is Istent nagyon szeretni, Jézussal szentté lenni.

Petró József dr.: **Eucharisztikus gyermeknevelés.** Szalézi-művek. III. kiadás. — Lelki kultúra könyvei. 10. 24 lap. Ára 60 fillér.

A gyermekek eucharisztikus nevelésének apostolai hálásan köszönik a szerzőnek, hogy III. kiadásban újra közreadta nélkülözhetetlen könyvét. Reméljük, a szerző világos állásfoglalása a gyermekek korai áldozásának kérdésében eloszlatja végre azok aggodalmát is, akik még mindig arról vitatkoznak, hogy a III. vagy a II. elemiben vezessék első áldozáshoz a gyermekeket.

Liguori Szent Alfonz: **Szűz Mária erényei.** Szalézi-művek, Rákospalota. Ára 60 fillér.

A nagy Mária-tisztelő Liguori Szent Alfonz kis műve május havában különösen esedékes. A májusi havi Szűzanya-tiszteletnek gyakorlati nevelő hatását elősegíti. A Szent Szület nemcsak érzellemmel szerető, de buzgón követő tiszteletre akar ránevelni.

Plus S. J.—Uhl Antal: **Szemben az étellel**. Korda kiadása, Budapest. 1940. 147 lap.

Újra egy leánykönyv! Megigéző, tiszta, mint a havasok érintetlen hava s komoly, mint az élet mindennapi kenyere. Leányoknak szól, akik előtt kitarul az élet, feléje haladnak; a jelen már nem elégíti ki őket, a jövő még nem érkezett meg; önmagukról ábrándoznak és semmit sem értenek meg belőle.

Ezeknek a kezébe adja a híres francia szerző ezt az újabb művét, hogy értsék meg önmagukat. Rövid elmélkedésekbe sűríti mondanivalóját, hogy nap-nap után szálljanak magukba ezek a fiatal lelkek és legálább negyedóráig töltekezzenek a krisztusi valóságokkal. Ozondús harmatcseppként áztatják ezek az elmélkedések a szív talaját s bársonyos szirmú havasi gyopár hajt ki belőle, olyan, aminőt Pál György művészi esetje a címlapra varázsolt.

Müller Lajos S. J.: **Példabeszédekben szólott**. Korda kiadása, Budapest. 1940. 323 lap.

E mű a páratlanul termékeny aszkétikus író elmélkedési sorozatának utolsóelőtti kötete, mely pünkösd utáni XV. vasárnaptól a XXVI. vasárnapig terjedő időközt öleli fel. Amint a cím is mutatja, Krisztus példabeszédeit boncolgatja avatott kézzel; finom izléssel tárja az elmélkedő elé a parabolákban rejlő kincseket és gazdag tapasztaltságával készíti elő a talajt az isteni mag számára, hogy százszoros termést hozzon. — Gondolom, P. Müller könyvét nem kell, de nem is szabad ajánlani, mert ajánlani rossz portékát szokás; szerzőnk ellenben csak nemes bort hoz forgalomba.

„Imádkozunk a békéért.” — Komoly tartalmú kis füzet, amit a komoly idők maguk tesznek időszűrűvé, esedékkéssé és maguk ajánlanak mindenkinek. Ára 10 fillér.

A lélek erősebb. Harangi László naplója. Előszóval ellátta Sík Sándor. Szalézi-művek, Rákospalota. Ára 90 fillér.

Egy beteg testű, de rendületlen lelki egészségnek, erőslelkűségnek örvendő íróember utolsó életszakaszának feljegyzései. Ez a könyv mindenkinek szól. Az író mély keresztény lelkesége betegnek, egészségnek egyképpen iskola, mely a szenvedés tudományára és művészetére oktat. Tulajdonképpen annak igazolására, hogy ép, egészséges lélekkel a beteg testű ember sem beteg. A hősi lélek derűjével, erejével az élet legkínosabb baját is hősi módon el lehet viselni. Kívánatos, hogy ez a könyvecske minden beteg ember kezébe kerüljön. A kis mű Sík Sándor előszavával és Lantos-Kiss Antal bevezetésével jelent meg.

Hemptinne Pius O. S. B. élete és írásai. Francia eredetiből fordították: a pannonhalmi bencések. 240 lap. Szalézi-művek. 1940.

Nemrég jelent meg magyar nyelven Marmionnak, a kiváló bencés apátnak nevezetes munkája: Krisztus a lélek élete. Legutóbb pedig az a könyv hagyta el a sajtót, amely életre váltva mutatja be a nagy lelki vezető elveit. Hemptinne Pius, a fiatal bencés szerzetes, tanítványa volt Marmion apátnak. A szentéletű fiatal szerzetesnek művészi kézzel megírt életrajzában minden sornál érezzük az isteni szeretet folytonos növekedését, az Isten után sóvárgó lélek olthatatlan szomjúságát. Gondolatai, naplója, levelei a lélek legbensőbb szentélyébe vezetnek, ahol nem találunk mást, csak azt a vágyat, hogy a lélek, kicsi vagy nagy áron a szeretet áldozata lehessen. Ebben a szeretetben egészen eléggé áldozatként lángolt el

az ő fiatal élete. Most, a gyűlölködés napjaiban az ő példája bizonyára sok üdvös gondolatot és felbuzdulást szül a komoly lelki életre törekvő lelkekben. Az izléses kiállítású, komoly mű nagy nyeresége magyar aszkétikus irodalmunknak.

Plus S. J.—Uhl Antal: **Lumen Christi**. Rövid elmélkedési anyag az év minden napjára, szerzetesök számára. III. rész. Budapest, 1940. Korda r. t. kiadása. Ára 1.80 P, kötve 3.10 P.

Plus S. J. újabb kötete tartalmazza. Alkalmazkodik az egyházi évhez is, mert pünkösd hetére, az Oltáriszentség és Jézus Szive ünnepére és a pünkösd utáni vasárnapokra is ad elmélkedéseket. P. Plus elmélkedéseit az előző kötetek után már ismerjük. A nagy mélység és lelki finomság, a gyakorlatiasság és a mindennapi élet pontos ismerete jellemzik legfőképpen. Mindig kapunk éppen nekünk valót az elmélkedésekben. A jó és könnyed magyar fordítás, az izléses kiállítás megalapozzák a magában nagy értékű munkát.

Omerovich Tamás S. J.: **Loyolai Szent Ignác** rövid életrajza. Szalézi Művek kiadása. 1940. 202 lap. Ára 1.30 P.

Szent Ignácnak ügyesen megírt, tömegterjesztésre alkalmas formában megjelent életrajza igen jó arra, hogy a Jézustársaság 400 éves jubileuma alkalmával a nagy rendalapítót minél többen megszeressék. — A Szent életének minden fontosabb mozzanatát végigvezet, bemutatja a rend fejlődésének lendületes megindulását.

Dr. Méhes Gyula: **A mi Vágunk**. Vezényi Elemér rajzaival. Korda R. T. nyomda bizománya. 140 lap. Ára 1.20 P.

1939 őszén Schütz Antal dr. egyet. ny. r. tanár: **Magyar Életerő** című könyvével az ifjúság számára korszerű művek kiadását kezdték meg. Méhes Gyula dr. egyet. m. tanár: **A mi Vágunk** című jeles munkája a készülő sorozat második kötete. — A Magyar Ifjúsági Irodalmi Társaság igazgatótanácsa ezt a művet átnézte és az ifjúságnak olvasmányul ajánlja. Aki végigolvassa ezt a könyvet, azzal az óhajjal teszi le, bárcsak valóban megláthatná azt a sok természeti és történelmi szépséget, érdekességet, amellyel a könyv megismertet. — Nagy szeretettel ébreszt az olvasóban hazánk e része iránt. Megkedvelteti a Vág völgyének népét, jellemét. — Elejétől végig lebilincselő olvasmány. — Különösen ajánljuk évvégi jutalomkönyvnek.

Schrijvers—Gerely: **Önátadás**. Szalézi Művek. Lelki kultúra könyvei. 11. Ára 2.— P.

A mai bizonytalan, zaklatott időben üdítő pihenés olvasni Schrijvers Önátadás című könyvecskéjét. Mások bizonyára szemére vetették volna, hogy túlságosan passzív, ölbetett kézzel, csendes jóváhagyással nézi az életet. Ma azonban, mikor a nagy viharban porszemként sodródunk ismeretlen jövő felé, jól esik olvasni: így is jó, így sincs veszve minden, egy a fontos, hogy mindenben Istennek adjuk át magunkat. Ez a világos és egyszerű gondolat magyarázza meg, hogy a francia kiadás — annak ellenére, hogy nem könnyű olvasmány, sőt fegyelmezett, szigorúan tagolt, csupa súlyos gondolat — 52,000 példányban fogyott el. Míg az első rész megbarátkoztat az önátadás művészetével, a második rész a gyakorlatát adja ennek az egyszerűnek látszó, de önszeretetünk miatt számos problémára szakadt érénynek, utolsó részben pedig következményeivel teszi kedvesé az önátadás biztos, boldog útját. Időszerezése, filozófikusan izekre tagolt tárgyalása valóban mélyíti a modern lélek lelki kultúráját.

Kedves Előfizetőinket

tisztelettel kérjük, hogy a hátralékos előfizetéseket e hónapban beküldeni szíveskedjenek. Más anyagi fedezetünk nem lévén, szeptemberben a lapot csak olyan kedves Előfizetőink címére küldhetjük, akik ezévi tartozásukat befizették.

A KIADÓHIVATAL

Bogner Mária Margit szenttéavatására befolyt adományok: Gyűjtőíves 11:10 P, özv. Vértes Ernőné, Murarátka 1:10 P, T. Margit, Szombathely 3— P, Geröly Teréz, Kőszeg 20— P, Lőrinc Lászlóné, Budapest, Bécsi-út 110. I. 2. 5— P, Mikula Jenő, Kispeszt, Széchenyi-u. 9. 50— P, Pongrácz Margit 5— P, Gyűjtőíves 2— P, Strausz Mária, Makó, gyűjtőíven 104:50 P, Timár Margit, Szombathely 6— P, Tamás 1— P, Kis M. által 8— P, Pálos Antal Ófehértó, Jakab István, Domszóló, Kovács Lídia, Budatétény 2:50—2:50 P, Merschorf Anna, Budafok 18— P, Mária Dolorosa, Budapest, Kiss Lujza 1—1 P, Leányifjúsági Mária Kongregáció, Kiskunfélegyháza 30— P, Szt. Margit Intézet, Budapest 18— P, Mundlach Mihályné, Potiski Sv. Nikola, Jugoszlávia 27— P, Mály Lajosné, Mezőhegyes 10— P, Hancke Richárdné, Kassa, Unyi Béla, Pápa, Basa Péter, Nagykatá, N. N., Eger, N. N., Dunakeszi 5—5 P, Szegedi rendház révén 3:80 P, Elefánt Irén, dr. Magassy Sándorné, Szöreg, Fischer Elza, Budafok, Pleyer Károlyné, Kispeszt 2—2 P, Kovács Lívia, Budatétény (ismét) 2:20 P, Michel Kata, Budapest, 10— P, Zsiga Piroska, Szeged 2— P.

A Jézus Szíve Népleányai Társasága vezetése alatt álló **Gazdasági Leányiskola Pécelen** varrást, főzést, állattenyésztést, kertészetet tanít. Öntudatos, buzgó katolikus szellemben nevel. Úgyes háziasszonyokat képez, akik a mellett egy-egy szakmában olyan szaktudásra is szert tehetnek, amelynek segítségével kenyeret kereshetnek. Nemcsak termelni tanít, de a termelt dolgok értékesítését is elméleti és gyakorlati oktatással, nagy súlyt helyezve az üzleti érzék kifejlesztésére. Tájékoztatót szívesen küld válaszbélyeg ellenében az iskola vezetőségé: Pécel, Szi'lagyi-tér 1.

Új magyar könyvek

LEÁNYOKNAK:

Gausz Tibor S. J.: **Ragyogó szemek**, II. bővített kiadás. A serdülő és nagyleányok legfontosabb könyve. Szülők, nevelők, vezetők egyaránt nagy haszonnal, a leányok pedig élvezettel olvassák. A szerző számtalan nyilatkozatot kapott olvasóitól, melyek mind a mellett szólnak, hogy igazi, nagy értéket nyújt könyve a leányok számára. Ára **2.50 P**, diszkótésben **4.— P**.

P. Plus S. J.: **Szemben az étellel**. Fialat leányoknak szánta P. Plus ezeket az elmékedéseket. Sok gyakorlati utasítással, kedves példával szórta tele őket. Papok mint ifjúsági beszédanyagot elsősorúan felhasználhatják. Ára **2.30 P**, kötve **3.80 P**.

Müller Lajos S. J.: **Leányhivatások, Leánybarátkozások**. P. Müller Lajos S. J. igazán úttörő munkát végzett, mikor évekkal ezelőtt ezt a két kis füzetet megírta, mert a leányirodalom akkor még igen szegény volt. Tartalmas, felvilágosító mindkettő s a serdülő leányifjúságnak szinte nélkülözhetetlen. Ára darabonként **60 fillér**.

P. Pál: **Ki gondolta volna!** P. Pál megszokott kedves stílusával bájos kis történetet írt a leányoknak. A lektő kis olvasmányban szórakoztatva neveli leánykáinkat a takarékoság szép erényére. Ára kartonkötésben **50 fillér**, kötve **80 fillér**.

FIÚKNAK:

Lantos-Kiss Antal: **Vezérférfiúság**. Világi apostolok önevelése. A kitűnő ifjúsági író nagy apostoli munkát végez e kötetében, mert ifjainkat a szónak minden erejével, az életből vett példák felsorakoztatásával öntudatos, katolikus vezérférfiakká akarja nevelni. Minden katolikus ifjú kezébe kellene juttatni művét. **Sajtó alatt**.

Dr. Méhes Gyula: **A mi Vágunk**. A Vág folyóról s annak vidékéről ír lebilincselően az író. A magyar ifjúság számára igen nagy érték ez a hazaszereztől izzó kis útleírás. Ára **1.20 P**.

ASZKÉTIKUS KÖNYVEK:

P. Marcell: **Mária kezében**. Huszonkét beszédet tartalmaz. Ezek közül három az ember céljáról, egy a halálról, pokolról és mennyországról, a többi a Szent Szűzről szól. Sok példát is alkalmaz. Ára **2.— P**.

Schrijvers—Gerely: **Önátadás**. Önmagunk Istennek való átadásáról szól. Mélyebb lelki életre törekvők alapos eligazítót fedeznek fel benne. Ára **2 P**.

Tomka Ágoston: **Hitelemzések. II. rész**. II. kiadás. Hitelemzések és bibliai történetek. A III—IV. osztály anyaga. Müncheni rendszerben. Érdekes, lektő az előadása. Ára **4.50 P**.

Petró József dr.: **Eucharisztikus gyermeknevelés**. III. bővített kiadás. Szülőknek, tanítóknak kitűnő anyag a gyermekek eucharisztikus irányításáról. Ára **60 fillér**.

Dr. Székely László: **Amiről eddig alig volt szó**. A katolicizmus nemzetfenntartó ereje. Egyházunk érdemeit emeli ki a magyar történelemben. Ára kartonkötésben **1.20 P**, kötve **2.70 P**.

ELMÉLKEDÉSEK:

Müller Lajos S. J.: **Példabeszédekben szólott**. A pünkösdi ünnepkör utolsó 6 hetét öleli fel anyagában az elismert aszkétikus író. A közkedvelt Müller-féle elmékedési sorozatnak utolsóelőtti kötete. Teljesen kidolgozott, gyakorlatias, mélyenszántó, felemelő elmékedések, melyek beszédanyagának is elsősorúak. Ára **4.— P**, kötve **5.50 P**.

Müller Lajos S. J.: **Igazság és élet**. A Müller-féle elmékedési sorozatnak befejező kötete. Elmékedései tárgyát a szentek életéből veszi. Eleven, lelket üdítő meditációk. **Sajtó alatt**.

P. Plus—Uhl Antal: **Lumen Christi. III. rész**. A pünkösdi ünnepkörre ad a franciák híres Prohászka-tömör, magvas, értékes elmékedéseket. Ára kartonkötésben **1.80 P**, kötve **3.10 P**.

Wimmer Anzelm O. S. M.: **Orabo Spiritu, orabo Mente. IV. rész**. Imádkozunk lélekkel és értelemmel. Liturgikus elmékedések a római misekönyv alapján az év minden napjára. Pünkösdi ünnepkörre. Ára kötve **9.80 P**.

ELETRAJZOK:

Petruch Antal S. J.: **Jézus Szíve apostola. P. Biró Ferenc emlékezete**. A néhány évvel ezelőtt elhunyt apostoli lelkületű jezsuita atyának életét tárja elénk ez a kötet. P. Biró kora ifjúságától fogva nagy tisztelője volt Jézus szent Szívének s egész életét

Vizsgai jutalomkönyvekről tessék árjegyzéket kérni!

a Jézus-ország eljöveteleért való küzdelem jellemzi. Ő alapította meg „A Szív” ujságot és a „Korda”-t. Elettének olvasása mély bepillantást enged gazdag lelkébe és sok ösztönzést, kedvet a tevékeny, erényes életre. Főleg papok, szerzetesek, de világi katolikusok is nagy haszonnal olvashatják. **Ára 3.— P, kötve 5.— P.**

Endrődy László S. J.: „Itt vagyok... engem küldj!” A pünkösdkor boldoggáavatott Duchesne Philippine élete. A Szent Szív Társaság első misszionáriusnője volt ez a hősi lelkű, regényes életű szerzetesnő. **Ára 1.80 P.**

KISEBB MŰVEK:

Csávossy Elemér S. J.: **Mondj, szívem, dalt!...** Bájos könyvecske. Hathatós szentkilenced ájtatosságot tartalmaz a Szent Szűzhöz. Mindennapra szentírási szöveget is ad és erénygyakorlatot is jelöl meg. **Ára 40 fillér.**

Gyéressy Ágoston: **Veni Sancte! A Jöjj Szentlélek Isten, jöjj!**... c. himnusz magyarázata. **Ára 10 fillér.**

Árpádházi Boldog Margit-kép imával, rövid életrajzzal és a Boldog Margit-énekekkel (kottás). **Ára 10 fill.**

Nagy Lídia: **Ave Maria.** (Ének hegedű- és orgonakísérettel.) **Ára 1.— P.**

LELKI OLVASMÁNY, BESZÉDANYAG:

Endrődy László S. J.: **Szeretet — Szózat.** Első részében Menendez Jozefa, Szent Szív szerzetesnő életét, második részében a neki tett kinyilatkoztatásokat tartalmazza. **Ára 3.— P, kötve 4.50 P.**

Biró Ferenc S. J.: **E jelben győzni fogsz!** A pápai enciklikákat dolgozza fel benne a szerző és ennek alapján kimutatja, hogy a Jézus Szíve-ájtatosság világot megmentő eszköz. **Ára 30 fillér.**

— **A Jézus Szíve-tisztelet központi természete.** A Jézus Szíve-tiszteletéről, mint az Egyház fő áhitatgyakorlatáról ír, mely a többi ájtatosságot is magában foglalja. **Ára 24 fillér.**

Wolkenberg Alajos dr.: **Colombière Kolos élete és lelki naplója.** A nagy Jézus Szíve-apostolnak, Szent Margit lelki vezetőjének élete és lelkigyakorlatos feljegyzései. **Ára 1.90 P.**

S. J.: **A Szent Szív tüzeiben.** Boldog Colombière atya elvei és tanácsai. **Ára 40 fillér.**

Csávossy Elemér S. J.:

Boldogság útja. Alcaniz spanyol jezsuita után írta meg a szerző kis művét. Önmagunk Jézus Szívének való teljes átadásáról szól. **Ára 26 fillér.**

Az idők nagy jele. Jézus Szíve-ájtatosságról mint az utolsó idők ájtatosságáról szól. **Ára 40 fillér.**

Kis elmékedések. Elmékedések a Jézus Szíve zsolozsmájáról. **Ára 24 fillér.**

Jézus Szívének ájtatossága. Világos, rövid, lelkesítő ismertetés. **Ára 10 fillér.**

A kibontakozás útja. **Ára 10 fillér.**

Bangha Béla S. J.: **Jézus Szívének nagy ígérete.** Az elsőpénteki kilenced ismertetése. **Ára 20 fillér.**

Dr. Dér Akos: **Eletörrás.** Alacoque Szent Margit iratainak gyűjteménye. **Ára 2.50 P.**

Tóth Mike S. J.: **A szeretet lángjai.** Leszállított ára **50 fillér.**

Fiedler S. J.: **Jézus Szíve ígéretei.** **Ára 30 fillér.**
Laczika S. J.: **A család felajánlása Jézus Szívének.** **Ára 20 fillér.**

Tomcsányi S. J.: **Korunk és a Szent Szív.** **Ára 20 fillér.**

JÉZUS SZÍVE-LELKIGYAKORLATOK:

Biró Ferenc S. J.: **Jézus Szíve-triduum.** Hét rövid elmékedés. **Sajtó alatt.**

Csávossy Elemér S. J.: **Együtt a Mesterrel.** Jézus Szíve-lelkigyakorlat. **Ára 3.— P, kötve 4.50 P.**

P. Mateo: **Jézus, a Szeretet Királya.** Lelkigyakorlatos konferenciák. **Ára 3.60 P.**

JÉZUS SZÍVE-ELMÉLKEDÉSEK:

Csávossy Elemér S. J.: **Jézus Szíve-elmékedések.** A kilenc szeretetszolgálatot veszi tárgyául. **Ára 1.40 P, kötve 2.90 P.**

Virágh Andor S. J.: **A Szentséges Szív titkai.** **Ára 90 fillér.**

László Ferenc S. J.: **Jézus Szívének iskolájában.** Párbeszédesek elmékedések. **Ára 70 fillér.**

Csávossy Elemér S. J.: **Kis elmékedések.** **Ára 24 fillér.**

Liguori Szent Alfonz után St. Omer: **Jézus Szíve.** 30 szép elmékedés imarésszel bővítve. **Ára fekete vászonkötésben 4.— P.**

Jézus Szíve-imalapok és röpiratok

tömegterjesztésre:

Czékus Géza dr.: **Jézus Szíve-novéna** 28 fillér, **Kis zsolozsma és keresztút Jézus Szíve tiszteletére** 20 fillér.
Endrődy S. J.: **Hallja meg a világ és olvassa!** 16 fillér, **Szózat a lelkekhez** 14 fillér, **Engesztelés** 14 fillér.
Csávossy S. J.: **Ünnepek ünnepe** 14 fillér, **Jézus Szíve Társulati könyvecske** 8 fillér, **Jézus Szíve Szövetség kis kézikönyve** 10 fillér. Müller S. J.: **Felajánlás Jézus Szívének** 4 fillér, **Jézus Szívének nagyígérete** 4 fillér.
P. Polgár: **Családfelajánlás** 4 fillér, **Jézus ígéretei** 4 fillér, **Kegyelemkilenced** 4 fillér, **Elsőpénteki nagykilenced, tabbellás** 5 fillér, **Jézus Szíve megengesztelése** 4 fillér, **Jöjjetek bizalommal Jézus Szívéhez** 3 fillér, **Felajánlás Vianney Szt. Jánostól** 3 fillér, **Igéretetek** 3 fillér, **Jézus Szíve memorare** 3 fillér, **Bizalomkilenced** 3 fillér, **Bizalomima Colombière Kolostól** 3 fillér, **Ónátadás imája** 3 fillér, **Az emberi nem felajánlása** 3 fillér, **Vajha engem megismernél** 10 fillér.

JÉZUS SZÍVE-IMAKÖNYVEK:

Liguori Szent Alfonz—Szent Omer: **Jézus Szíve** 4.— P, Hübner S. J.: **Jézus Szíve-imakönyv** 2.— P, Trefán: **Az első-péntek** 5.50 P, P. Antal: **Jézus Szíve, a szeretet lángtengere** 2.— P, **Elsőpénteki imakönyvem** 1'20 P, **SZIVÜNK NAPJA**, Alacoque Szt. Margit imáival 1'20 P, Szentiványi: **Novéna imakönyv** 1'20 P, Nagyfalusy S. J.: **Jézus Szíve kis zsolozsmája** 50 fillér, kötve 1.— P. **Jézus Szíve tiszteletőrsége** 2.— P, Tárkányi: **Jézus Szívének imádása** 60 fillér, **Jézus Szíve-breviárium** füzve 1'40 P, kötve 2.— P, **Jézus Szíve Szövetség kézikönyve** 50 fillér, kötve 1.— P, Ujlaki: **Jézus szentséges Szívének országa** 4.— P.

A könyvek megrendelhetőek a Korda könyvkereskedésében, Budapest, VIII., Mikszáth Kálmán-tér 4. szám.

Nyomatott: Korda R. T. nyomdájában, Budapest, VIII., Csepreghy-utca 2. (Felelős: Meininger Ferenc.)